

סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
חֵלֶק י״ט

וְהוּא קֹבֶץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה יְסֻדָתָם, עִנְיָנִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, עֵצוֹת יְקָרוֹת, הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת לְהִתְקָרֵב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דַּרְגָּה וְדַרְגָּה מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא, יְהִי מִי שֶׁיִּהְיֶה.

* * *

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמַאֲמְרֵי חַכָּמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
יַבְנְאֵל
עִיר בְּרֶסְלֶב, בָּגָלִיל
שְׁנַת תשע״ו

סֵפֶר

אֲשֶׁר בַּנַּחַל

ניתן להשיג
את הספר הקדוש הזה
ועוד שאר ספרים
"קרן הדפסה והפצה
חסידות ברסלב"
יבנאל
טל. 04-6708356
נייד. 054-2287882

הדפסה:
כתר הוצאה לאור בע"מ
טל. 02-6557822
ירושלים

גרפיקה ועימוד:
יצחק ישראל יוקר
054-6554554
כריכה
הרב אברהם אוחיון

פְּתַח דָּבָר

הִנֵּה חֶלְקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", נִדְפְּסוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מַהֲדוּרוֹת, וְנִתְפַּשְּׁטוּ מְאֹד בָּעוֹלָם, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְּחַיִּים וּמְחַזְּקִים עַצְמָם עִם סְפָרִים אֵלּוּ, וְכָל חִיּוּתָם וְהַתְמָדָתָם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וּמַה גַּם שֶׁאֲפִלּוּ אֶת הַנְּהָגָתָם בְּגַשְׁמִיּוּת הֵם גַּם־כֵּן לוֹקְחִים מִסְּפָרִים אֵלּוּ, כִּי הַסְּפָרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאָב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סְפָרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כֶּרֶךְ מְעֹרָבִים מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לָזֹאת לָקַחְנוּ עַל עַצְמֵנוּ לְסַדֵּר אֶת כָּל חֶלְקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", מֵהַמִּכְתָּב הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּדְפַּס עַד עַתָּה, דָּבָר הַמִּסְתַּכֵּם בְּיוֹתֵר מֵעֶשְׂרִים אֶלֶף מִכְתָּבִים, וְסִדַּרְנוּ אֶת הַמִּכְתָּבִים עַל־פִּי סֵדֶר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מִכְתָּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיָדֵינוּ אַחַר־כָּךְ מִכְּתַב יָד, אֲשֶׁר טֶרֶם רָאוּ אֶת עֵין הַדְּפוּס, וּכְמוֹ־כֵן סִדַּרְנוּ אֶת הַמִּכְתָּבִים בְּהַדְפָּסָה מְחֻדֶּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהִדּוּר וְהַיֹּפִי, וְהִכְנַסְנוּ אֶת כָּל מַרְאֵי הַמְקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תַּנַ"ךְ וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים זַ"ל, כַּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מַפְתֵּחַ הָעִנְיָנִים עַל

כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הַמֵּבִיא תַּמְצִית הַנּוֹשְׂאִים שֶׁמְּדַבֵּר עֲלֵיהֶם בַּמִּכְתָּב.

וּלְאַחַר עָמָל וִיגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מַדְפִּיסִים עַתָּה אֶת כֶּרֶךְ יט, וּמְקַוִּים לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׁאָר הַכְּרָכִים כְּפִי סֵדֶר הַשָּׁנִים, כֶּרֶךְ אַחַר כֶּרֶךְ, וּבְלִבֵּנוּ תִּקְוָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁיִּקְרָא בָּזֶה, יֵהָנֶה וִיחַיֶּה אֶת עַצְמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים אֵלּוּ הֵם אוֹצָר כְּלִי חֶמְדָּה, הַפּוֹתְחִים דֶּרֶךְ חֲדָשָׁה בְּפֵרוּשִׁים נִפְלָאִים עַל פְּסוּקֵי תַּנַ״ךְ וְעַל מַאֲמְרֵי חַזַ״ל הַקְּדוֹשִׁים בִּגְמָרָא וּמִדְרָשִׁים וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְכוּ׳, וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, מְלֻבָּשִׁים בְּכַמָּה לְבוּשִׁים מִלְּבוּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר אֲפִלּוּ הַיָּרוּד וְהַנָּמֹךְ בְּיוֹתֵר, יוּכַל גַּם־כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֹפֶן נִפְלָא וְנַעֲלֶה מְאֹד, מִשֶּׁכָּל עֶלְיוֹן לְשֶׁכָּל תַּחְתּוֹן, מֵעֵילָא לְעָלוֹל, כַּאֲשֶׁר יוֹדֶה מִי שֶׁרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֵצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְנוֹתְנִים עֵצוֹת נִפְלָאוֹת אֵיךְ לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל בְּעָיוֹת הַחַיִּים שֶׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּתְמִיד בָּהֶם, וְאָז יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו וְחִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְאֹשֶׁר אֲמִתִּי וְנִצְחִי לָאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חֲ׳בָלִים נָ׳פְלוּ לָ׳נוּ בַּ׳נְּעִימִים, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר עַ׳יִן ל׳א רָ׳אֲתָה אֱ׳לֹקִים זּ׳וּלָתֶ׳ךָ יַ׳עֲשֶׂה, וְיִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁ׳לֵ׳מָ׳ה׳, אָמֵן וְאָמֵן!

הַמּוֹצִיאִים לָאוֹר

הַקְדָּמָה

מְבאָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״א: עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ לָאוֹר.

הֵינוּ מִכָּל הַלִּמּוּדִים שֶׁאָדָם לוֹמֵד, צָרִיךְ שֶׁיְּקַבֵּל וְיוֹצִיא מֵהֶם מִשְׁפְּטֵי אֱמֶת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִשְׁפָּט מְעֻקָּל, שֶׁיְּקַבֵּל וְיִלְמַד מִכָּל הַלִּמּוּדִים שֶׁלּוֹמֵד מִשְׁפְּטֵי הַנְהָגוֹת, שֶׁיֵּדֵעַ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג — הֵן לְעַצְמוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים, שֶׁמִּתְנַהֲגִים לְפִי דַּעְתּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וּכְפִי הַמֻּמְשָׁלָה וְהָרַבָּנוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, הֵן לְרַב אוֹ לְמֵעַט, וְכָל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים וְכוּ׳.

וְהִנֵּה עִקַּר שְׁלֵמוּת אֱמוּנַת חֲכָמִים הוּא, כְּשֶׁיְּזַכֶּה לְסַלֵּק אֶת דַּעַת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְיֵדַע וְיָבִין בֶּאֱמֶת בְּאֵיזֶה מַעֲמַד וּמַצָּב אֲנִי נִמְצָא, וְעַל־כֵּן עָלַי לְסַלֵּק אֶת דַּעְתִּי לְגַמְרֵי, וְכָל מַה שֶׁאוֹמֵר לִי הֶחָכָם הָרַב הָאֱמֶת, אֲנִי צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלַי כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר בְּהוּא זֶה — דָּבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל, וְלִבְלִי לִנְטוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמֹאל, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (סִפְרִי, שׁוֹפְטִים יא): אַפִּלּוּ אוֹמֵר לְךָ עַל יָמִין שֶׁהוּא שְׂמֹאל וְכוּ׳; וּלְהַשְׁלִיךְ מֵאִתּוֹ כָּל הַחָכְמוֹת, וּלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם שֵׂכֶל בְּלַעֲדֵי אֲשֶׁר יְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהָרַב שֶׁבַּדּוֹר. וְכָל זְמַן שֶׁנִּשְׁאָר אֶצְלוֹ שֵׂכֶל עַצְמוֹ, הוּא אֵינוֹ בִּשְׁלֵמוּת וְאֵינוֹ מְקֻשָּׁר וּמְקֹרָב לַצַּדִּיק, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הַצַּדִּיק וְהָרַב הָאֱמֶת, אָז יָכוֹל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֵצוֹת עַל כָּל דָּבָר, הֵן לוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים — הַחֲפֵצִים לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכג), וְגַם יִזְכֶּה לָצֵאת מִשִּׁגְעוֹנוֹ וּמִשְּׁטוּיוֹתָיו, שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן סז),

כִּי הַצַּדִּיק הוּא מָלֵא עֲצוּת וְחִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים מִגְּדוֹל וְעַד קָטָן, דָּרֵי מַעְלָה וְדָרֵי מַטָּה, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ רַק לְהַעְתִּיק דִּבְרֵי הַצַּדִּיק כְּפִשׁוּטָם וּלְהַלְבִּישָׁם בְּכֵלִים מְכֵלִים שׁוֹנִים לְכָל הַשּׁוֹאֲלִים אוֹתָנוּ דְּבַר הַשֵּׁם, וְלִבְלִי לוֹמַר וּלְהַמְצִיא סְבָרוֹת כְּרִסְיוֹת וְכוּ׳, כִּי כָּל אֵלּוּ הַחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק, לְמוּדָם הוּא מְמוּתָרוֹת, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא מִשְׁפָּט מְעֻקָּל, וְלֹא דַּי שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים אֲפִלּוּ לְהַנְהִיג אֶת עַצְמָן, מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְהַנְהִיג אֶת אֲחֵרִים וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לָשׁוּב עַל פְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים, וּכְשֶׁאָחָד שׁוֹאֵל אֵיזֶה דָּבָר אוֹ אֵיזוֹ עֵצָה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, הָעִקָּר לְהָשִׁיב דִּבְרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְעַל־יְדֵי שֶׁזֶּה מַקְשֶׁה וְשׁוֹאֵל, וְזֶה מֵשִׁיב וּמְתָרֵץ אֶת הַשְּׁאֵלָה, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשָׂה סֵפֶר שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְחַדְּשׁוּ הַרְבֵּה סְפָרִים לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הָרַב הָאֱמֶת, שֶׁהוּא שֵׂכֶל הַכּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַדְּרָגוֹת וְכוּ׳.

וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: יֵשׁ כַּמָּה סְפָרִים עַכְשָׁו וְגַם עֲתִידִים לִהְיוֹת עוֹד כַּמָּה סְפָרִים, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, וְאָסוּר לִלְעֹג עֲלֵיהֶם, חַס וְשָׁלוֹם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קִדּוּשִׁין, הֲלָכָה ג), כִּי רַק הַסְּפָרִים הַמְדַבְּרִים מֵחֲקִירוֹת צְרִיכִין לְהַרְחִיקָם כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת, וּלְבַעֲרָם מִבֵּיתוֹ בְּבִעוּר חָמֵץ וּשְׂאוֹר וְיוֹתֵר וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְרָאוּי לִגְזוֹר שֶׁלֹּא לְהַדְפִּיסָם עוֹד, כִּי שׁוֹרְפִים נִשְׁמוֹת הַקּוֹרְאִים בָּהֶם וְכוּ׳, אֲבָל כָּל הַסְּפָרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, בְּדֶרֶךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּוַדַּאי מִצְוָה גְּדוֹלָה לְהַדְפִּיסָם לְהַרְבּוֹת סְפָרִים כְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל סֵפֶר שֶׁמְּדַבֵּר מֵעִנְיְנֵי תּוֹרָה הֵן בְּדֶרֶךְ פְּשָׁט, אוֹ דְּרוּשׁ, אוֹ רֶמֶז, אוֹ סוֹד, אוֹ פְּרוּשׁ, אוֹ בֵּאוּר, אוֹ סִפְרֵי הַפּוֹסְקִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, אוֹ סִפְרֵי מוּסָר וְאַגָּדוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם, כֻּלָּם נְכוֹחִים לַמֵּבִין, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, כֻּלָּם אֲהוּבִים, כֻּלָּם קְדוֹשִׁים, כִּי כֻּלָּם מְדַבְּרִים מֵרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, הַנֶּעֱלָם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת, וּבְוַדַּאי אָסוּר לָקוּץ בְּרִבּוּי סְפָרִים, כְּמוֹ שֶׁנִּמְצָאִים קְצָת, אֲשֶׁר עֵינָם צָרָה כְּשֶׁרוֹאִים שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ עוֹד אֵיזֶה סֵפֶר חָדָשׁ, וְעָתָק יוֹצֵא מִפִּיהֶם כְּאִלּוּ מִצְטַעֲרִים עַל הָרֹאשׁוֹנִים, שֶׁכְּבָר יֵשׁ הַרְבֵּה סְפָרִים, וְלָמָּה לָהֶם עוֹד; וּבֶאֱמֶת לֹא בְּדַעַת יְדַבְּרוּ, כִּי ״לַכֹּל זְמַן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ״ (קֹהֶלֶת

ג, א), כִּי מִי יַכְרִיחַ אוֹתָם לִלְמֹד זֶה הַסֵּפֶר, וְאִם לֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּנַאי לִלְמֹד זֶה הַסֵּפֶר הֶחָדָשׁ, רַק יְבַלּוּ יְמֵיהֶם בִּסְפָרִים שֶׁיֵּשׁ מִכְּבָר, מִי יִמְחֶה בְּיָדָם, וּמָה אִכְפַּת לָהֶם, שֶׁיֵּשׁ עוֹד סְפָרִים בָּעוֹלָם, אוּלַי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמִּסְגָּל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר דַּוְקָא, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חִיּוּת מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְּחַיֶּה אוֹתָם סֵפֶר אַחֵר, וְגַם בְּאָדָם אֶחָד בְּעַצְמוֹ יֵשׁ שִׁנּוּיִים בֵּין הַזְּמַן, לִפְעָמִים מִתְעוֹרֵר לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי דָּבָר זֶה שֶׁבְּסֵפֶר זֶה, וְלִפְעָמִים אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְעוֹרֵר כִּי אִם עַל־יְדֵי דִּבְרֵי תוֹרָה וּמוּסָר שֶׁבְּסֵפֶר אַחֵר, וְגַם מִי שֶׁנַּפְשׁוֹ חָשְׁקָה בַּתּוֹרָה, וּמְבַלֶּה יָמָיו עָלֶיהָ כָּרָאוּי כִּי לְכָךְ נוֹצָר, יֵשׁ פְּנַאי בִּימֵי הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה לְעַיֵּן וּלְהַבִּיט בְּסְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ בַּמָּה גְּדוֹלִים, שֶׁהָיוּ בְּקִיאִים בְּכַמָּה סְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְלָמָּה לֹא נִלְמַד קַל וָחֹמֶר מֵהַגּוֹיִם, שֶׁלֹּא קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל עִנְיְנֵי חָכְמָתָם בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא הֶבֶל וָרִיק, צֵל עוֹבֵר, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה סְפָרִים בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה נִתְחַדְּשִׁים אֶצְלָם סִפְרֵיהֶם הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל שָׁנָה וְכִמְעַט בְּכָל יוֹם, וְאֵינָם קָצִים בִּרְבּוּי סִפְרֵיהֶם, וּמַדּוּעַ נִבְגֹּד אֲנַחְנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַקְפִּיד, חַס וְשָׁלוֹם, עַל רִבּוּי הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרֹךְ וְטוֹב לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֶצַח נְצָחִים?! וַהֲלֹא כַּמָּה תַּחְבּוּלוֹת עוֹשִׂים וְכַמָּה סְפָרִים לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת מְחַבְּרִים בִּשְׁבִיל עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וָחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ שֶׁל קַל וָחֹמֶר כַּמָּה אַלְפֵי אֲלָפִים וְרֹב רִבֵּי רִבְבוֹת רִבְבוֹת וְכוּ' סְפָרִים עַד אֵין קֵץ, אָנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְהַדְפִּיס בִּשְׁבִיל הַתַּכְלִית הָאַחֲרוֹנָה לָעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהָכִין לְעַצְמֵנוּ צֵידָה לְדַרְכֵּנוּ הָרְחוֹקָה מְאֹד מְאֹד, וּכְבָר נִלְבְּדוּ רַבִּים מְאֹד מְאֹד בְּתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבַהֲבָלָיו וּבְטָעֲיוֹתָיו וְכוּ', וְכַמָּה סְפָרִים וְתַחְבּוּלוֹת אֵין מִסְפָּר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לִמְצֹא עֵצָה וְתַחְבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְנַפְשׁ בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בָּנוּ לְהַצִּיל כֻּלָּם מִנִּי שַׁחַת, וּלְהַחֲיוֹתָם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה בְּחַיִּים נִצְחִיִּים, לְקָרְבָם אֶל הַתּוֹרָה וְאֶל הָעֲבוֹדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, כִּי תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, כִּי לֹא נָגְעוּ בָּהּ עֲדַיִן.

נִמְצָא, שֶׁכָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁבְּבָר נִמְצָאִים בָּעוֹלָם, עֲדַיִן לֹא נָגְעוּ בְּעֻמְקָהּ, וְעַתָּה רְאֵה וְהָבֵן כַּמָּה סְפָרִים צְרִיכִים עוֹד, עַד שֶׁנַּתְחִיל לִגַּע בַּתּוֹרָה, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לָבוֹא לַחֲדָרֶיהָ וְלֵירֵד לְעֻמְקָהּ, עַל־כֵּן כָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁחִבְּרוּ עַד הֵנָּה, עֲדַיִן אֵינָם חֵלֶק אֶחָד מֵאֶלֶף מֵעֹמֶק רִבּוּי הַסְּפָרִים שֶׁיִּתְגַּלּוּ עוֹד, בְּעֵת שֶׁיִּתְגַּלּוּ סִתְרֵי וְרָזֵי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר לֹא לִלְעֹג וּלְבַזּוֹת שׁוּם סֵפֶר הַהוֹלֵךְ עַל־פִּי דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־פִּי הַגְּמָרָא וְהַמִּדְרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְהָאֲרִיזַ״ל, כִּי כֻּלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, וְגַם כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה מְדִינוֹת וַעֲיָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּבִמְקוֹמוֹת אֵלּוּ מִתְפַּשְׁטִים אֵלּוּ הַסְּפָרִים וְהֵם מְחַיִּין אֶת עַצְמָן בָּהֶם, וּבִמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים מְחַיִּין אֶת עַצְמָן בִּסְפָרִים אֲחֵרִים דַּיְקָא וְכוּ׳.

וְהִנֵּה תַּמְצִית הַסֵּפֶר הַזֶּה הִיא מִכְתָּבִים, אֲשֶׁר נִכְתְּבוּ לִמְקֹרָבִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר, תְּהִלָּה לָאֵל, בָּאִים וּמִתְקָרְבִים אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז וְהַנֶּעֱלָם, אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְרִיצִים מִכְתְּבֵיהֶם לְהוֹרוֹתָם הַדֶּרֶךְ, לִרְאוֹת אוֹר וְלָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהָרָע שֶׁנִּלְכְּדוּ בּוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַמִּכְתָּבִים הָאֵלּוּ נִכְתְּבוּ תְּשׁוּבוֹת עַל מִכְתְּבֵיהֶם.

וּבָאֱמֶת לֹא נִתְחַדֵּשׁ בּוֹ שׁוּם דָּבָר, כַּאֲשֶׁר יִרְאֶה הָרוֹאֶה, רַק נִלְקַט מִכָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכֵלִים מִכֵּלִים שׁוֹנִים, וּכְדֶרֶךְ הָרוֹפֵא אֲשֶׁר מְעָרֵב כַּמָּה סַמִּים יַחַד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נז), כִּי כָּל הָרְפוּאוֹת הֵן הַרְכָּבוֹת, דְּהַיְנוּ שֶׁלּוֹקְחִים סַם פְּלוֹנִי וְעֵשֶׂב פְּלוֹנִי בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כָּךְ וְכָךְ, וְכֵן עֵשֶׂב אַחֵר, שֶׁמִּשְׁקָלוֹ כָּךְ וְכָךְ, וְכֵן שׁוֹקְלִים מִכַּמָּה מִינִים, וְכָל עֵשֶׂב וָעֵשֶׂב יֵשׁ לוֹ כֹּחַ אַחֵר, וּמְעָרְבִין אֵלּוּ הַמִּינִים בְּיַחַד, וְעוֹשִׂין מֵהֶם הַהַרְכָּבָה, וְזֹאת הַהַרְכָּבָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ לְרַפֵּא הַחוֹלַאַת, כִּי עִקַּר הָרְפוּאָה הוּא עַל־יְדֵי הַרְכָּבָה דַּיְקָא, שֶׁנַּעֲשָׂה לָהּ כֹּחַ אַחֵר חָדָשׁ, עַל־יְדֵי הַכֹּחַ שֶׁקִּבְּלָה מִכָּל אֵלּוּ הָעֲשָׂבִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ, וּבְזֶה הַכֹּחַ הֶחָדָשׁ שֶׁל הַהַרְכָּבָה דַּוְקָא מְרַפְּאִין כָּל מִינֵי חוֹלָאוֹת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְדָבָר זֶה יָכוֹל כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמְחֻיָּב לַעֲשׂוֹתוֹ — לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בָּעוֹלָם, וּלְהַצִּיל נְפָשׁוֹת מֵרֻדֶּת שַׁחַת, וּבִפְרָט אִם בָּא אֶחָד וְשׁוֹאֵל

אוֹתוֹ, מֻטָּל עָלָיו חִיּוּב לַעֲנוֹת לוֹ, כִּי הַרְבֵּה דּוֹרוֹת תְּלוּיִים בְּנֶפֶשׁ זוֹ, וְאִם תִּרַחֲקֵהוּ בַּעֲנָוָה שֶׁל שֶׁקֶר, אַתָּה הוֹרֵג אוֹתוֹ וְכָל הַתְּלוּיִים בּוֹ וְכוּ', וְזֶהוּ הַחֶסֶד הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר בָּעוֹלָם, וְאֵין עוֹד חֶסֶד גָּדוֹל מִזֶּה — כְּשֶׁזּוֹכִין לְהַכְנִיס אֶת הַדַּעַת הָאֱמֶת בַּחֲבֵרָיו, וּבִפְרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ אֲשֶׁר הַחשֶׁךְ וְהָאֲפֵלָה נִתְפַּשְׁטוּ בָּעוֹלָם, וְנִתְקַיֵּם בָּעֲוונוֹתֵינוּ הָרַבִּים (אֵיכָה ד, א): "תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת", דְּהַיְנוּ יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים מִתְגַּלְגְּלִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּבִפְרָטִיּוּת נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עוֹבְרִים עֲלֵיהֶם בָּעִתִּים הַלָּלוּ נִסְיוֹנוֹת כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר לֹא שְׁעָרוּם אֲבוֹתֵינוּ וַאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ בְּלִי שׁוּם גֶּזְמָא כְּלָל, מַמָּשׁ כְּמוֹ בְּדוֹר הַמַּבּוּל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאֵין מִי שֶׁיְּרַחֵם עֲלֵיהֶם כְּלָל, כִּי נִתְפַּשְׁטוּ סִפְרֵי מִינוּת וְנִאוּף לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת, אֲשֶׁר רַבִּים נִתְפְּסוּ בָּזֶה בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְחַבְרָא חַבְרֵי אִית לֵיהּ, וְחַבְרָא דְּחַבְרֵי חַבְרֵי אִית לֵיהּ, וְאֶחָד מַכְשִׁיל אֶת חֲבֵרוֹ, וְשׂוּם רֹאשׁ יְשִׁיבָה וּמַשְׁגִּיחַ אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִזֶּה כְּלָל (אוֹ עוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ כְּאֵינוֹ יוֹדֵעַ), וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁקָעִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם; עַל־כֵּן הַהֶכְרֵחַ לְהַרְחִיב אֶת הַדִּבּוּר בְּכַמָּה מִינֵי דִּבּוּרִים, כַּאֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל, לְמוֹהַרַנַ"תְ זַ"ל: כְּשֶׁגַּיַּע בְּכְתִיבָתוֹ לְעִנְיַן "אֱמוּנָה" אוֹ "צַדִּיק", יַרְחִיב אֶת הָעֵט, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל וְלָצֵאת מֵהַחשֶׁךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר מְגַלֶּה אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְרַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא הָרוֹפֵא הָאֲמִתִּי, הָרוֹפֵא הַמֻּמְחֶה מְאֹד מְאֹד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל), וְהוּא וַאֲנָשָׁיו יְכוֹלִים לֵירֵד אֶל כָּל מִינֵי צִנּוֹרוֹת שֶׁל הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְהַכְנִיעָהּ, לְשַׁבְּרָהּ וּלְבַטְּלָהּ, וּלְהָרִים אֶת הַנְּפָשׁוֹת שֶׁנִּשְׁקְעוּ שָׁם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ח).

עַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מִיחִידֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁהוּא גְּמַר כָּל הַתִּקּוּנִים וְכוּ', שֶׁהוּא תִּקּוּן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְתִקּוּן כָּל הַדּוֹרוֹת וְתִקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', נַחַל הַנּוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחָכְמָה הַקְּדוּמָה הַיּוֹצֵאת מִשָּׁלֹשׁ רֹאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ', גְּאֻלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְאֶל אֲנָשָׁיו הַיְקָרִים שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהֵם צַדִּיקֵי הָאֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר, כִּי כָּל אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו הוּא אֵיבָר

לַצַּדִּיק, וּבְהִתְחַבְּרוּתָם יַחַד, שָׁם כָּל הַצַּדִּיק וְכוּ׳.

וְאָז יִזְכֶּה לְתִקּוּן אֱמִתִּי וְנִצְחִי, וְיִזְכֶּה לְהִתְגַּלּוּת הָאוֹר הַגָּנוּז, אֲשֶׁר עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹקִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה וְיִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן!

סֵפֶר
אְשֶׁר בַּנַּחַל

כְּרָךְ יט

ב׳ תרעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֶּר קְדוּשִׁים ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה — אַשְׁרֶיךָ!

חֶמְדַּת לִבָּבִי! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת עַל כָּל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ, כְּפִי הַכְּבֵדוּת וְהַמְּרִירוּת וְהַהַרְפַּתְקָאוֹת הָעוֹבְרִים עַל הָאָדָם. מָה אֹמַר לְךָ, אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, הַמְלַמְּדֵנוּ עֵצוֹת נְכוֹנוֹת, עֵצוֹת אֲמִתִּיוֹת עַל כָּל דָּבָר. וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, רְאֵה לַהֲפֹךְ אֶת כָּל הַיָּגוֹן וְהָאֲנָחָה אֶל תּוֹךְ הַשִּׂמְחָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כג), וְתַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת אַךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה (שָׁם, סִימָן כד). לְמַעַן הַשֵּׁם אַל תִּסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים כְּלָל, וְאַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם. וְהוּא הַיְסוֹד וְעִקַּר הַכֹּל בַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב — לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת, וְלִהְיוֹת הַצְנֵעַ לֶכֶת לִמְסֹר נַפְשׁוֹ אֲלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, בְּהַתְמָדָה וּבִשְׁקִידָה נִפְלָאָה בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן (עַיֵּן

שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן עו; וּבַקוּנְטְרֵס סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד); וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַגַּשְׁמִית וְהַנִּצְחִית, לְעוֹלָם אַל תְּדַבֵּר מֵאֲחֵרִים כְּלָל, אָנוּ אֵין לָנוּ אֶלָּא דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְתִזְכֶּה עוֹד לְשַׁלֵּם אֶת כָּל חוֹבוֹתֶיךָ, וְתִפָּטֵר מֵהָעֹל הַכָּבֵד הַמֻּנָּח עָלֶיךָ. רְאֵה גַּם רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַל נֹעַם חֶלְקְךָ אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׁם גּוֹרָלְךָ; וְאַף שֶׁזּוֹהִי הָעֲבוֹדָה הֲכִי קָשָׁה בָּעוֹלָם, כִּי שִׂמְחָה הִיא הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח וְהָאַרְמוֹן וְהַטְּרַקְלִין וְכוּ׳, אַף־עַל־פִּי־כֵן עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלֵילֵךְ בְּפָנִים שׂוֹחֲקוֹת דַּיְקָא, שֶׁאָז יָאִיר בְּךָ אוֹר פְּנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קנג). רְאֵה בְּנֵי אֵיךְ הַיָּמִים וְהֶחָדָשִׁים וְהַשָּׁנִים פּוֹרְחִים, וְאֵי אֶפְשָׁר לְתָפְסָן כִּי אִם עַל־יְדֵי מְעַט תּוֹרָה וּמְעַט תְּפִלָּה וּמְעַט הִתְבּוֹדְדוּת וּמְעַט מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — שֶׁזּוֹכִים לְשַׁמֵּשׁ קְצָת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְפָרְסֵם אוֹרוֹ הַגָּנוּז בָּעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ הָעִקָּר — לַעֲזֹר וּלְהוֹשִׁיעַ וּלְקָרֵב עוֹד רְחוֹקִים וְאֻמְלָלִים וּשְׁבוּרִים וְכוּ׳; ״דּוֹר הֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת״ (קֹהֶלֶת א, ד). זְכֹר כַּמָּה מְרִירוּת וְיִסּוּרִים עָבְרוּ כְּבָר בְּזֶה הָעוֹלָם עַל כָּל הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁבְּכָל דּוֹר קָמוּ עֲלֵיהֶם מִי שֶׁקָּמוּ, וְדִבְּרוּ עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר אָסוּר, וּמֶה הָיָה סוֹפָם שֶׁל אֵלּוּ הַחוֹלְקִים וְהָרְשָׁעִים? נִכְרְתוּ וְנֶאֶבְדוּ מֵהָעוֹלָם, וְשֵׁם וְזֵכֶר הַצַּדִּיקִים נִשְׁאָר וְנִתְפָּרְסֵם מְאֹד מְאֹד בָּעוֹלָם, עַד שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁרַק מַזְכִּירִין אֶת שֵׁם עִירָם, שֶׁהִיא תַּכְלִית הַגַּשְׁמִיּוּת, אֶרֶץ הָעַמִּים, נִתְהַפְּכָה לִקְדֻשָּׁה. וּבְנֵי־אָדָם חֲרֵדִים גַּם מִשֵּׁם הָעִיר שֶׁבָּהּ גָּר הַצַּדִּיק וְהָאִישׁ כָּשֵׁר, וְדָבָר זֶה הוּא בְּכָל הַדּוֹרוֹת.

לְמַעַן הַשֵּׁם, חֲזֹר הַרְבֵּה בְּ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ. כִּי עַל מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל עָבַר כָּל יְמֵי חַיָּיו מַה שֶּׁעָבַר, וְהוּא הִשְׁלִיךְ נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד, וּפִרְסֵם וְהֵפִיץ וְהִגְדִּיל אֶת שֵׁם וְדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן קָמוּ עָלָיו מִי שֶׁקָּמוּ — תַּרְבּוּת אֲנָשִׁים רָעִים וְחַטָּאִים (בַּמִּדְבָּר לב, יד), וְהוּא הָיָה נִצְרָךְ לְחִזּוּק עָצוּם. וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן, שֶׁהַרְבֵּה הַרְבֵּה בְּנֵי נְעוּרִים שָׂקְדוּ עַל דַּלְתוֹתָיו, וְהָיָה צָרִיךְ תָּמִיד לְחַזְּקָם וּלְאַמְּצָם וּלְדַבֵּר עַל לִבָּם. וּמִזֶּה נִצְמְחוּ וְנִתְחַדְּשׁוּ כָּל הַדִּבּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּסִפְרֵי ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, הַמְחַיִּים וּמְחַזְּקִים

הַרְבֵּה, עַל־כֵּן הַתְמֵד בָּהֶם מְאֹד מְאֹד, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשֶׁךָ. וּרְאֵה גַּם רְאֵה לְחַדֵּשׁ הַרְבֵּה חִדּוּשֵׁי תוֹרָה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ עַל־פִּי הַהַקְדָּמוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז תַּרְגִּישׁ חִיּוּת חֲדָשָׁה, וְתִרְאֶה שֶׁכָּל חִדּוּשׁ יִהְיֶה יָקָר בְּעֵינֶיךָ, וְתִרְשְׁמוֹ עַל פְּנֵי הַכְּתָב. וְאִם תִּזְכֶּה לְהַדְפִּיס אֵיזֶה סֵפֶר בְּחַיֶּיךָ — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, כִּי הִיא זְכוּת גְּדוֹלָה לַנְּשָׁמָה, כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה דְּבָרִים אֲמִתִּיִּים, חִדּוּשִׁים הַמְקָרְבִים וּמְעוֹרְרִים וּמְחַזְּקִים אֶת בְּנֵי־אָדָם לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמַכְנִיסִים בּוֹ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה. וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁזּוֹכִים שֶׁנִּדְפָּס וְנִתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם, וַהֲמוֹן אֲנָשִׁים מִתְחַזְּקִים וְנִתְעוֹרְרִים עַל־יְדֵי־זֶה, אֵין לְשַׁעֵר וּלְסַפֵּר מַעֲלַת זֶה הָעִנְיָן. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבְבִי, חֵילְךָ לְאוֹרַיְיתָא! וְתִהְיֶה חָזָק וְאַמִּיץ בְּדָבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִפְתַּח מֹחֲךָ, וְיִהְיֶה נוֹבֵעַ כְּמַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר; כִּי מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תוֹרָה, אֲפִלּוּ דְּבָרִים פְּשׁוּטִים, וַאֲפִלּוּ רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְכוּ׳, בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן הַשָּׁמַיִם יְרַעֲפוּ טַל, וְנִפְתָּחִים שַׁעֲרֵי וּפְתָחֵי מֹחוֹ, וְנוֹבֵעַ חִדּוּשִׁים עֲצוּמִים, אַשְׁרֵי לוֹ!

הָעִקָּר חֲזַק עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה. אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בַּנְּעִימִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תרעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר קְדוֹשִׁים ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵנוּ הַיָּקָר, נֵר הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשֶּׁלֹּשׁ רֹאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ׳, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְּתָבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. אוֹדוֹת סֵפֶר ״פְּעֻלַּת־הַצַּדִּיק״, נִשְׁלַח לוֹ

בְּקָרוֹב, כִּי הַסֵּפֶר נִמְצָא עַדַיִן אֵצֶל כּוֹרֵךְ הַסְּפָרִים. בֵּינְתַיִם שָׁלַחְנוּ לוֹ כַּמָּה סְפָרִים אֲחֵרִים מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד, אֲשֶׁר יְחַיֶּה אֶת עַצְמוֹ בָּהֶם.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתוֹ בְּעִנְיַן הַכֶּסֶף, אִם תִּרְצוּ תִּשְׁלְחוּ, כִּי הַכֶּסֶף הוֹלֵךְ לְצָדָקָה, וְאַף שֶׁאֵינוֹ מְכַסֶּה אֶת הוֹצָאוֹת הַדְּפוּס אֲפִלּוּ לְמֶחֱצָה וְלִשְׁלִישׁ וְכוּ׳, תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ רַבִּי גָּדוֹל, אֲשֶׁר הוּא מַמְצִיא לָנוּ כָּל הַהוֹצָאוֹת.

וְאוֹדוֹת שְׁאֵלָתוֹ, לָמָּה אֵינוֹ נִמְכָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? הָאֱמֶת אַגִּיד, כִּי לֹא יָצָא לָנוּ לְעֵת עַתָּה לִשְׁלֹחַ הַסְּפָרִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, פֹּה בְּאַרְצוֹת־הַבְּרִית וּבְקַנָדָה גָּרִים הַקִּבּוּץ הֲכִי גָּדוֹל שֶׁל יְהוּדִים, כֵּן יִרְבּוּ, וַאֲנַחְנוּ עוֹסְקִים לְהָפִיץ כָּאן סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמֶרֶץ גָּדוֹל, וּנְקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁעוֹד נַגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנָפִיץ שָׁם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּזוֹל גָּדוֹל, כִּי זֶה כָּל כִּסּוּפֵינוּ וְחֶשְׁקֵנוּ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בַּיִת בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִהְיֶה אֶצְלוֹ כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, עַד שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל יִתְקָרְבוּ אֶל דֶּרֶךְ הָאֱמֶת, וְהַכֹּל יַכִּירוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וִידַבְּרוּ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְאוֹדוֹת שְׁאֵלָתוֹ, אִם גַּם בִּבְרֶסְלֶב יֵשׁ מַחֲלֹקֶת. אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב הִיא הִתְגַּלּוּת חָדָשָׁה, שֶׁיִּגָּלֶה מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה נִפְלָאוֹת חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי, מַה שֶּׁלֹּא נִתְגַּלָּה קֹדֶם לָכֵן, וְיִתְגַּלֶּה בִּשְׁלֵמוּת בְּהִתְגַּלּוּת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, אֲשֶׁר יִהְיֶה מִיּוֹצְאֵי חֲלָצָיו בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת וְכוּ׳ (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן ערד).

חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב מְגַלָּה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת אֱמִתַּת זִיו אוֹר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְגַם הַטֶּבַע הוּא כְּסֵא הַהַשְׁגָּחָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רנ); וְעַל־כֵּן תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה לְהָאָדָם יְדִיעָה זוֹ, אֲשֶׁר מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אֲזַי נִפְתָּח פִּיו לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סב); וְזֶהוּ עִקַּר הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהִכָּנֵס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פד); וְכָל הַצַּדִּיקִים הַמַּפְלִגִים בְּמַעֲלָה, לֹא זָכוּ לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָתָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי רִבּוּי שִׂיחָה וּתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן

כה); וְהִנֵּה תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁהָאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, אָז נִזְדַּכֵּךְ מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ וּבָא אֶל שְׁלֵמוּת הַדַּעַת, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם אוֹחֵז בִּשְׁלֵמוּת הַדַּעַת, אָז זוֹכֶה לַשָּׁלוֹם הַנִּפְלָא (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נו), וּכְבָר אֵין לוֹ שׁוּם עֵסֶק וְדִין וּדְבָרִים עִם אֲחֵרִים, כִּי נִתְגַּלֶּה הַשָּׁלוֹם הַנִּפְלָא; כִּי בֶּאֱמֶת הַמַּאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה (חֻלִּין ז׃); וַאֲפִלּוּ צְפָרָא קְלִילָא מִבִּלְעָדֵי שְׁמַיָּא לֹא מִתַּצְדָא וְכָל שֶׁכֵּן בַּר אֱנָשׁ (יְרוּשַׁלְמִי שְׁבִיעִית ט, א); וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ וְכוּ׳ (יוֹמָא לח׃); וַאֲפִלּוּ רֵישׁ גַּרְגִּיתָא מִן שְׁמַיָּא מַנּוּ לֵיהּ (בְּרָכוֹת נח׃); וְאָז כְּשֶׁנִּתְבָּרְרוֹת אֶצְלוֹ כָּל אֵלּוּ הַיְדִיעוֹת, כְּבָר אֵין שַׁיָּךְ שֶׁתִּהְיֶה אִיזוֹ מַחֲלֹקֶת, וְזֶהוּ ׳בְּרֶסְלֶב חָסִיד׳ אֱמִתִּי (וְהַהִפּוּךְ מוּבָן מֵאֵלָּא). וְעַל־כֵּן פְּלִיאָה בְּעֵינַי, שֶׁיִּכְתֹּב שֶׁאֵצֶל חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב יֵשׁ מַחֲלֹקֶת. חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב הָאֲמִתִּיִּים הַמְקֻיָּמִים בֶּאֱמֶת עֲצוּת רַבֵּנוּ זַ״ל, הֵם זוֹכִים לַדַּרְגָּה הַנַּ״ל, וְכָל מַחֲשַׁבְתָּם וְכִסּוּפָם הוּא רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּדְבוּקִים תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד. וְאַף שֶׁמִּבַּחוּץ אֵין נִרְאֶה כְּלָל, אַדְרַבָּה! לְהִפּוּךְ לְגַמְרֵי וְכוּ׳, כְּבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קטז): הָעוֹלָם טוֹעִים שֶׁנִּדְמֶה לָהֶם, שֶׁהַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי — צְרִיכִים לְהַכִּירוֹ מִבַּחוּץ, אֲבָל בֶּאֱמֶת הִיא טָעוּת וְדִמְיוֹן גָּדוֹל וְכוּ׳; כִּי אַף שֶׁנִּדְמֶה מִבַּחוּץ וְכוּ׳, אֲבָל בִּפְנִימִיּוּתוֹ הוּא עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן אֵינִי מֵבִין כְּלָל מַה שֶּׁכָּתַב וְכוּ׳. תְּהִלָּה לָאֵל, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב הָאֲמִתִּיִּים, יֵשׁ בֵּינֵיהֶם אַהֲבָה אֲמִתִּית, וּמְחַזְּקִים וּמְאַמְּצִים אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, וְעוֹזְרִים זֶה אֶת זֶה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יג), שֶׁהַחֲבֵרִים הַמְקֻרָבִים לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, רָאוּי לָהֶם לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, עַיֵּן שָׁם.

אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה. לֵךְ נָא וּבְרַח לְתוֹךְ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז

תְּחִיֶּה חַיִּים אֲמִתִּיִּים. וּמֵחֲמַת הַטָּרְדוֹת וּזְמַן מַעֲרִיב הִגִּיעַ, הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תרפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר קְדוֹשִׁים ה׳תשל״ח.

שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ קִבַּלְתִּי.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ, כְּפִי הַיְרִידוֹת וְהַקַּטְנוּת וְהַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת שֶׁנִּכְנְסוּ בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בַּמֶּה שֶׁיָּכוֹל. וְהָעִקָּר — בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁאֵין שׁוּם דָּבָר נַעֲשָׂה מֵעַצְמוֹ, כִּי הַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וַאֲפִלּוּ כָּל מִינֵי דִּבּוּרִים וְקוֹלוֹת שֶׁל בְּנֵי־אָדָם, יֵשׁ בָּהֶם אֱלֹקוּת גְּמוּרָה. וְעַל־כֵּן מִי שֶׁדָּבוּק בֶּאֱמֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, יָכוֹל לְקַבֵּל וּלְהוֹצִיא מִשָּׁם רְמָזִים לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. לְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תַּנִּיחַ אֶת הָעֲצָבוּת אֶצְלְךָ אֲפִלּוּ כְּרֶגַע, סוֹף כָּל סוֹף אַחַר הָרַע יָבֹא הַטּוֹב. וְרָאוּי לְךָ לְטַיֵּל בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה לְאַט לְאַט, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לַעֲבֹר וּלְסַיֵּם הַכֹּל (עֵין שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן כח); אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ מְאֹד. תֵּדַע כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ יִסּוּרִים וְצָרוֹת מְרוֹרוֹת, עַד שֶׁנִּדְמֶה שֶׁיִּשְׁתַּגַּע מֵרֹב צַעַר וְכוּ׳, אֲבָל בֶּאֱמֶת לֹא זוֹ הַדֶּרֶךְ, כִּי הַהֶכְרֵחַ לְמְצֹא הַרְחָבוֹת בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת, כַּאֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל עַל־פִּי: ״בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי״ (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצה), שֶׁגַּם בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת יְכוֹלִים לְמְצֹא הַרְחָבוֹת. חֲזַק, חֲזַק! וְאָז תִּרְאֶה נִפְלָאוֹת רַבּוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

שֹׁרֶשׁ מִצְוֹת שְׁמִטָּה, אָמְרוּ הַמְפָרְשִׁים — לְהוֹרוֹת וּלְגַלּוֹת אֲשֶׁר כָּל הָאָרֶץ שַׁיֶּכֶת לַה׳ לְבַדּוֹ, וְהִיא מְגַלָּה אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְאַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שַׁבָּת, שֶׁמְּגַלָּה אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא חִדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן. וְעַיֵּן בְּכִתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל: שְׁמִטָּה הוּא הַמַּלְכוּת, הַיְנוּ שֶׁמִּתְגַּלֶּה עַל־יְדֵי־זֶה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה נוֹהֵג רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא בְּעַצְמָהּ הַמַּלְכוּת, פָּלְטִין שֶׁל מֶלֶךְ; וְעַל־כֵּן הוּא דָּבָר גָּדוֹל לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁאָז הוּא נִכְלָל בְּמִדַּת הַמַּלְכוּת, וּבִפְרָטִיּוּת בִּשְׁנַת הַשְּׁמִטָּה, שֶׁמְּאִירָה הָאָרַת הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת. וְרַבֵּנוּ זַ״ל מָסַר נַפְשׁוֹ לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר הַרְבֵּה תּוֹרוֹת מִמַּעֲלַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמַה שֶּׁיְּכוֹלִים לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאָמַר, שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל שֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְשֶׁיִּהְיוּ כְּסוּפִים לְכָל יִשְׂרָאֵל וּלְכָל הַצַּדִּיקִים כְּסוּפִין וּרְצוֹנוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קנה). וְגַם אָמַר (שָׁם, סִימָן כ׳), שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר וְלַעֲלוֹת מִדַּרְגָּה לְדַרְגָּה, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּכְשֶׁשְּׁאָלוּ תַּלְמִידוֹ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: מֶה הָיְתָה כַּוָּנָתוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? אָמַר: כַּוָּנָתִי הָיְתָה כִּפְשׁוּטָהּ, לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַזּוֹ מִיט דִּי שְׁטִיבֶּער אוּן דִּי הַייזֶער וָואס אִיז דָּא אִין צָפַת אוּן טְבֶרְיָה[ו]; כְּלוֹמַר לֵילֵךְ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ גְּדֻלּוֹת הַמֹּחִין. וּכְבָר יָדוּעַ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁסּוֹד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא סוֹד הַתְּפִלִּין (עַיֵּן שִׁבְחֵי־הָר״ן בִּנְסִיעָתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל); וְסִפֵּר לִי ר׳ לֵוִי יִצְחָק, שֶׁהָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל, הָיָה רָגִיל לוֹמַר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: ווי בִּין אִיךְ? אוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל[ז]. וְכַוָּנָתוֹ הָיְתָה לְהַזְכִּיר עַצְמוֹ שֶׁהוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְהִסְבִּיר לִי ר׳ לֵוִי יִצְחָק, כִּי הֲלֹא רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא סוֹד הַתְּפִלִּין כַּנַ״ל, וּכְמוֹ שֶׁבַּתְּפִלִּין אָסוּר לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ (שַׁבָּת יב.), כְּמוֹ־כֵן אָסוּר לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ שֶׁהוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ז׳, שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא הָאֱמוּנָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב

ו) עִם אֵלּוּ הַבָּתִּים וְאֵלּוּ הַבִּנְיָנִים שֶׁיֵּשׁ בִּצְפַת וּבְטְבֶרְיָה.

ז) אֵיפֹה אֲנִי נִמְצָא? — בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

(דִּבְרִים יא, יב): ״תָּמִיד עֵינֵי ה׳ אֱלֹקֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה״, כִּי שָׁם הוּא עֶצֶם הִתְגַּלּוּת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי ״וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד״ (תְּהִלִּים כט, ט). הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לְהִתְיַשֵּׁב בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

ב׳ תרפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר אֱמֹר ״נָצַח שֶׁבַּנְּצַח״ ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ לַאֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ קִבַּלְתִּי כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת כָּל הַזְּמַן בְּעֵסֶק הָרַבִּים, הֵם אֲשֶׁר עִכְּבוּנִי.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, אֲשֶׁר זָכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי הַמְחַיֶּה וּמְחַזֵּק אוֹתָנוּ, וּמוֹלִיכֵנוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת, אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ! מִי יִתֵּן וְיִתְגַּלֶּה הָאוֹר הַגָּנוּז לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְיִקַּיֵּם הַיִּעוּד שֶׁל הַנָּבִיא (יְשַׁעְיָה יא, ט): ״וּמָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה״ וְגוֹ׳; וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים וּמַה יָּפֶה הָיָה, אִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הָיוּ עוֹזְרִים לָזֶה, שֶׁתִּתְגַּלֶּה וְתִתְפַּרְסֵם דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, כָּל אֶחָד כְּפִי כֹּחוֹ וּכְפִי דַּעְתּוֹ וְיִכְלְתּוֹ וְהַשָּׂגָתוֹ. וּבְפָרָט אַתָּה, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, וְאָחִיךָ, נֵרוֹ יָאִיר, אֲשֶׁר יֵשׁ לָכֶם כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְקָרֵב בְּנֵי־אָדָם תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה. הָיָה רָאוּי שֶׁתַּעֲשׂוּ וְתִשְׁתַּדְּלוּ בָּזֶה בְּיֶתֶר עֹז וּבְיֶתֶר אֹמֶץ. כִּי כְּלַל יִשְׂרָאֵל מְשְׁתּוֹקְקִים עַכְשָׁו מְאֹד מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וּמַה שֶּׁכָּתַבְתָּ בַּמִּכְתָּב הָאַחֲרוֹן, שֶׁבִּשְׁבִילִי נֶעֱנָשׁ וְכוּ׳, חַס וְשָׁלוֹם, חַס מִלְּהַזְכִּיר דְּבָרִים זָרִים כָּאֵלּוּ. תְּהִלָּה לָאֵל, אֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל תָּמִיד עַל כְּלָלִיּוּת יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי מוֹחֵל לְכָל מִי שֶׁהִקְנִיט וְצִעֵר אוֹתִי. וּבֶאֱמֶת לְפִי עִוְּנוֹתַי הָרַבִּים וְהָעֲצוּמִים, רָאוּי לִי אֵלּוּ הַצָּרוֹת

וְהַבְּזִיוֹנוֹת, הַחֲרוּפִין וְהַגְּדוּפִין, וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר מִזֶּה. אַךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא אָב הָרַחֲמָן, וְעוֹשֶׂה עִמִּי חֶסֶד, וְשׁוֹלֵחַ לִי רַק מְעַט, לֹא כְּמוֹ שֶׁהָיָה רָאוּי לִי. הָעִקָּר — עָלַי לְהִתְפַּלֵּל שֶׁאֶזְכֶּה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָסוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל הָרַע וְהַקְּלִפּוֹת וְכוּ׳, שֶׁנִּתְהַוּוּ מֵעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים וְכוּ׳.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! הָאָדָם צָרִיךְ לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְיַחְבִּיא אֶת עַצְמוֹ בְּאוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז אֵין לוֹ לְהִתְיָרֵא מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים כג, ד): ״גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּ׳ה׳ עִמָּדִי״. וְשָׁמַעְתִּי פַּעַם אַחַת מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי אַתָּ׳ה׳ הֵם אוֹתִיּוֹת א׳ עַד ת׳, ה׳ מוֹצָאוֹת הַפֶּה, כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ הַדִּבּוּר, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳אַתָּה׳, אֵין לוֹ מִמַּה לְהִתְיָרֵא, כִּי תָּמִיד יְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן. וְיֵשׁ לְדַבּוּר זֶה שֹׂרֶשׁ בְּכִתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל, כִּי אַתָּ׳ה׳ הִיא הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא הַדִּבּוּר (מַלְכוּת פֶּה (תִּקּוּנֵי־זֹהַר, דַּף יז.)). וְעַיֵּן בִּקְהִלּוֹת יַעֲקֹב, אוֹתִיּוֹת א׳ת׳ה׳ לְמַפְרֵעַ הוּא: הֵ״יכָלָא תַּ׳תָּאָה אֲ׳דֹנָי, שֶׁהוּא הַדִּבּוּר, הֵיכַל־הַמֶּלֶךְ. כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נה); וּבֶאֱמֶת, חֶמְדַּת לִבָּבִי! מִי שֶׁהוּא בְּהֵיכַל־הַמֶּלֶךְ, הַיְנוּ שֶׁרָגִיל בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, אוֹתוֹ כְּבָר שׁוּם בְּרִיָּה אֵינָהּ יְכוֹלָה לְבַלְבֵּל וּלְבַטֵּל וּלְהַשְׁלִיךְ, וַאֲפִלּוּ הַבְּזִיוֹנוֹת הוּא מְהַפֵּךְ לִכְבוֹד הַמֶּלֶךְ, עַיֵּן שָׁם; רְאֵה לִהְיוֹת רָגִיל בָּזֶה — לְפָרֵשׁ שִׂיחָתְךָ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּבִפְרָט בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ יָחִיד בַּדֶּרֶךְ, תַּתְמִיד בְּדִבּוּרִים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאָז תִּחְיֶה חַיִּים חֲדָשִׁים. הָעִקָּר לִהְיוֹת שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב עַל כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּךָ בֵּין כְּלַל יִשְׂרָאֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תרפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדֵּר אֱמֹר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ לַאֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ עַל מְרִירוּת צָרוֹתֶיךָ וְכוּ׳, כְּבָר דִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה, וְכֵן כָּתַבְתִּי לְךָ כְּבָר הַרְבֵּה דְּבָרִים נְעִימִים הַנּוֹבְעִים מִבְּאֵר מַיִם חַיִּים מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הַמְחַיִּים נֶפֶשׁ כָּל הַהוֹגֶה בָּהֶם, אֵיךְ שֶׁעַל כָּל אֶחָד עוֹבֵר בְּזֶה הָעוֹלָם מַה שֶּׁעוֹבֵר, וּבִפְרָט עַל מִי שֶׁכְּבָר נִכְשַׁל בִּפְגַם־הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, שֶׁהוּא כְּסֵדֶר כַּעֲסָן (עֵין שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן קמט), שֶׁהַחֵטְא הַזֶּה גּוֹרֵם שֶׁיִּהְיֶה הָאָדָם תָּמִיד בְּכַעַס — הֵן עַל אִשְׁתּוֹ וְהֵן עַל בָּנָיו וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי, אִם אַתָּה רוֹצֶה לְתַקֵּן אֶת כָּל פְּגָמֶיךָ, עִקַּר הַתְּשׁוּבָה הוּא — לִשְׁמֹעַ בְּזִיּוֹנוֹ וְיִדּוּם וְיִשְׁתֹּק. שֶׁתַּרְגִּיל עַצְמְךָ בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת, לִסְבֹּל הַרְבֵּה כָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ — הֵן מֵאִשְׁתְּךָ וְהֵן מִבָּנֶיךָ וְכוּ׳, וְזֶה עִקַּר תִּקּוּנְךָ.

לְמַעַן הַשֵּׁם, הַחֲזֵק בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, לִהְיוֹת רָגִיל לִלְמֹד תּוֹרָה בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וּלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה הוּא זְכוּךְ הַנֶּפֶשׁ מְאֹד מְאֹד; כִּי תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ וּתְפִלּוֹת כָּאֵלּוּ עֲדַיִן בָּעוֹלָם לֹא הָיוּ, וְהִיא הַצָּלָחָה נִצְחִית. וְכֵן תִּהְיֶה רָגִיל לוֹמַר הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשָּׁנָיוֹת. וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — לִהְיוֹת זָהִיר בְּטְבִילַת מִקְוֶה בְּכָל יוֹם, וְלוֹמַר ה׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳ — הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל וְהַתְּפִלָּה שֶׁאַחֲרֵיהֶם.

לְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ מְשׁוּם דָּבָר, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ. הַחֲזֵק בֶּאֱמוּנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִסְלַח לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן לג); כִּי הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה. וּשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הוּא — כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצָּלָחָה בְּרוּחָנִי וּבְגַשְׁמִי.

וּבְפָרָט מִי שֶׁפָּגַם הַרְבֵּה בַּבְּרִית, עָלָיו לְהִתְמִיד בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לָצֵאת מֵהַחֵטְא הַזֶּה, כִּי הַהֶרְגֵּל נַעֲשָׂה טֶבַע אֱצְלוֹ — כִּי אִם עַל־יְדֵי שִׂיחָה הַרְבֵּה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, לָשִׂיחַ וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

וּמוּבָא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן מט, שֶׁבֵּיתָא עִלָּאָה תָּלוּי בְּבֵיתָא תַּתָּאָה; הַיְנוּ כְּפִי שֶׁמְּיַחֵד מֹחוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ, כְּמוֹ־כֵן נַעֲשָׂה וְנִצְטַיֵּר לְמַעְלָה, שֶׁזֶּהוּ סוֹף אָלֶ״ף עִם בֵּי״ת יוּ״ד עִם בֵּי״ת, עַיֵּן שָׁם; הַיְנוּ כְּפִי שֶׁזּוֹכֶה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר מֹחוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ, כְּמוֹ־כֵן נִתְיַחֵד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי נַעֲשָׂה אֶחָד. וּלְהֵפֶךְ, כְּשֶׁחַס וְשָׁלוֹם, מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים וּפְגַם הָאֱמוּנָה, כְּמוֹ־כֵן נַעֲשֶׂה פֵּרוּד בֵּין הַבָּתִּים, וְעוֹשֶׂה פֵּרוּד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְכָל מַה שֶּׁהַפֵּרוּד גָּדוֹל יוֹתֵר, כְּמוֹ־כֵן מִתְגַּבְּרִים וּמִתְפַּשְׁטִים הַקְּלִפּוֹת בָּעוֹלָם, וּמְחַסֵּר הַשֶּׁפַע מִמֶּנּוּ וּמִכָּל הָעוֹלָמוֹת, עַיֵּן שָׁם.

וְעַל־פִּי זֶה יוּבַן מַה שֶּׁאָמַר הָרַבִּי רַבִּי זוּשָׁא, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, הֵבִיאוֹ אָחִיו בְּ״נֹעַם אֱלִימֶלֶךְ״, פָּרָשַׁת בְּהַר: כְּשֶׁבָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הָעוֹלָם, הִשְׁפִּיעַ מִטּוּבוֹ צְנוֹרוֹת מוֹשְׁכִים שֶׁפַע לְצָרְכֵי בְּנֵי־אָדָם, וְדֶרֶךְ הַשֶּׁפַע שֶׁלֹּא לְהַפְסִיק כְּלָל. וּכְשֶׁאָדָם נוֹפֵל מִמַּדְרֵגָתוֹ, וְאֵין לוֹ בִּטָּחוֹן, אֲזַי עוֹשֶׂה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ צֵל וְהֶסְתֵּר, שֶׁמַּסְתִּיר אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וּמַתִּישׁ כֹּחַ פַּמַּלְיָא שֶׁל מַעְלָה, וְנִפְסָק הַשֶּׁפַע לְגַמְרֵי. וּכְשֶׁשָּׁב בִּתְשׁוּבָה, אָז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ פּוֹתֵחַ לוֹ מֵחָדָשׁ. שֶׁזּוֹהִי מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה, שֶׁשָּׁב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְחַבֵּר וּמְיַחֵד שְׁנֵי הַבָּתִּים: בֵּינָה שֶׁל מַלְכוּת, שֶׁמִּתְבּוֹנֵן בְּמַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהִלְבִּישׁ זֹאת בַּפָּסוּק (וַיִּקְרָא כה, כ): ״וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל״ — נִמְצָא, שֶׁפָּגַם בֶּאֱמוּנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִפְסִיק הַהַשְׁפָּעוֹת, וְעַל־כֵּן ״וְצִוִּיתִי אֶת בִּרְכָתִי״ — אֲנִי צָרִיךְ לְצַוּוֹת מֵחָדָשׁ אֶת הַבְּרָכָה, שֶׁתַּתְחִיל לְהַשְׁפִּיעַ לָכֶם הַבְּרָכָה הָעֶלְיוֹנָה מֵחָדָשׁ, אִם תָּשׁוּבוּ וְכוּ׳, וְדוֹ״ק.

הָעִקָּר לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִרְצֶה שׁוּם רָצוֹן

אַחֵר שֶׁהוּא נֶגֶד רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קעז), שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תִּתְעַלֶּה הַמַּלְכוּת עַד הַבִּינָה, וְיִמְשְׁכוּ עָלָיו כָּל מִינֵי הַשְׁפָּעוֹת. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קעב; וּבְשִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן קלו: עַל־יְדֵי בְּחִינַת ״לֹא״, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעוֹלָם וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְיִשְׁפְּעוּ עָלָיו כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת: בָּנַי, חַיַּי וּמְזוֹנַי, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן!

ב׳ תרפג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדְרַ אֱמוֹר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ בְּעִנְיַן הַזִּווּג וְכוּ׳, הַמּוּבָא בָּאֹרַח חַיִּים, סִימָן רמ, סְעִיף ז׳, לֹא בִּתְחִלַּת הַלַּיְלָה וְכוּ׳, וְהִיא גְּמָרָא עֲרוּכָה (נְדָרִים כ.), וּשְׁאֵלָתְךָ כְּדַת מַה לַּעֲשׂוֹת כְּשֶׁיִּצְרוֹ מִתְגַּבֵּר עָלָיו, וְהִנֵּה הַמָּגֵן אַבְרָהָם סְעִיף קָטָן כ׳ כָּתַב בְּשֵׁם הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה, דְּאֵין זֶה אֶלָּא לַפְּרוּשִׁים, אוֹ מִי שֶׁלִּבּוֹ נוֹקְפוֹ שֶׁיִּהְרְהֵר בְּאַחֶרֶת, עַיֵּן שָׁם; אַךְ בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם מֵבִיא: מִי שֶׁרוֹאֶה שֶׁיִּצְרוֹ מִתְגַּבֵּר עָלָיו, וּבָא לִידֵי הִרְהוּרִים, לֹא יַחֲמִיר בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם; הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ, וְיֵשׁ עַל מַה לְּסָמֹךְ. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲפִלּוּ אִם יֵשׁ רַק פּוֹסֵק אֶחָד, יְכוֹלִים לְסָמֹךְ עָלָיו, וּבִפְרָט שֶׁהַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה הִיא הֲלָכָה לְמַעֲשֶׂה.

הָעִקָּר לְהִשָּׁמֵר מִפְּגַם הַבְּרִית, כִּי זֶה חָמוּר מְאֹד מְאֹד, וְלֹא כְּדַאי לִהְיוֹת מַחְמִיר בְּיוֹדְעַ, שֶׁיּוֹדְעַ שֶׁיָּבוֹא לְאִסּוּר הֶחָמוּר, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, זוֹ הַצָּלָחָה נִצְחִית. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת הַמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הָיוּ תָּמִיד חֲזָקִים בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ. הָעִקָּר לְהַשְׁלִיךְ אֶת שֶׁכֶל עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֶלָּא כְּשֶׁמַּשְׁלִיכִים שִׂכְלוֹ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְעוֹשֶׂה עַצְמוֹ כְּתִינוֹק

קָטָן, שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת, וְצוֹעֵק: אַבָּא, אַבָּא! וְזֶה עִקַּר הַשְׁלֵמוּת בִּתְפִלָּה — לְסַלֵּק אֶת דַּעַת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְאָז יוּכַל לְהִתְעַלּוֹת מַעְלָה מַעְלָה, עַד אֵין סוֹף. וְזוֹ הָיְתָה מַדְרֵגַת הַצַּדִּיקִים, שֶׁתָּמִיד בִּטְלוּ עַצְמָם אֶל הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְתָמִיד בִּכּוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ שֶׁלֹּא יְדָחוּ מִפָּנָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶה אֲשֶׁר עָזַר לָהֶם.

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁתּוֹצִיא דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר מִדְּבָרַי אֵלּוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תרפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר אֱמֹר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק עַצְמְךָ, כִּי עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד בַּחַיִּים כָּל מִינֵי נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים עַד מְאֹד וְכוּ׳, וְיֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁכָּל־כָּךְ סוֹבְלִים, עַד שֶׁהֵם מוּכָנִים כְּבָר לָמוּת מֵרֹב מְרִירוּת, וְרוֹצִים לַחֲזֹר אֶל הַמָּקוֹם שֶׁבָּאוּ מִשָּׁם, אֲבָל מַכְרִיחִים אוֹתָם לְהִשָּׁאֵר כָּאן, כְּמַאֲמַר הַתַּנָּא (אָבוֹת ד, כב) ״עַל כָּרְחֲךָ אַתָּה חַי וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה מֵת״; הַיְנוּ יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁרוֹצִים לָמוּת, וּמַכְרִיחִים אוֹתָם לִחְיוֹת, וְיֵשׁ לְהִפּוּךְ — בְּנֵי־אָדָם שֶׁרוֹצִים לִחְיוֹת וְלֵהָנוֹת עוֹד מִזֶּה הָעוֹלָם, אֲבָל מַכְרִיחִים אוֹתָם לָמוּת. וְרוֹאִים מִכָּל זֶה, שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא, הָאָדָם אַף פַּעַם אֵינוֹ מֵרֵצֶה מֵעַצְמוֹ, לֹא עִם הַחַיִּים וְלֹא עִם הַמָּוֶת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הַצַּדִּיקִים, הֵם תָּמִיד דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא אִכְפַּת לָהֶם אִם הֵם נִמְצָאִים בָּעוֹלָם הַזֶּה אוֹ בָּעוֹלָם הַבָּא, תָּמִיד מוֹצְאִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. הַצַּדִּיק הָאֱמֶת רוֹצֶה לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְרוֹצֶה לְהַפְשִׁיט אֶת גּוּפוֹ מֵעַל נִשְׁמָתוֹ, אֲבָל מִן הַשָּׁמַיִם מַכְרִיחִים אוֹתוֹ לְהִשָּׁאֵר כָּאן, אָזַי עוֹשֶׂה לְעַצְמוֹ חֶשְׁבּוֹן: לֹא רוֹצִים אוֹתִי בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, אָזַי אֲגַלֶּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן בְּגִלּוּי כָּזֶה, עַד שֶׁהַתַּחְתּוֹן יִהְיֶה נַעֲשֶׂה גַּם־כֵּן עֶלְיוֹן,

וְאָז כְּבָר לֹא אִכְפַּת לוֹ הֵיכָן שֶׁיִּהְיֶה, אִם לְמַטָּה אוֹ לְמַעְלָה, הוּא תָּמִיד צָרִיךְ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים, שֶׁפַּעַם שָׁאֲלוּ הַמִּתְנַגְּדִים אֶת מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל: מָה אַתֶּם כָּל־כָּךְ בְּטוּחִים שֶׁיִּהְיֶה לָכֶם גַּן־עֵדֶן, אוּלַי יִפְסְקוּ לָכֶם גֵּיהִנּוֹם? עָנָה וְאָמַר: אֲזַי אֵשֵׁב שָׁם וְאֹמַר תּוֹרָה מִלִּקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, וְיָבוֹאוּ הַצַּדִּיקִים לִשְׁמֹעַ, וְיִהְיֶה נַעֲשָׂה שָׁם הַגַּן־עֵדֶן, וְזֶה בְּדֶרֶגְמַת הַנַּ״ל, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְבַטֵּל עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא.

הָעִקָּר לִשְׁתֹּק וְלִדֹּם וְכוּ׳ עַל כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, אָז יִחְיֶה חַיִּים נִצְחִיִּים; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּגִּיעַ אֶל מַדְרֵגָה זוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תרפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר אֱמֹר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה לָאַבְרֵךְ הַיָּקָר, הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, צַח הַצַּחְצָחוֹת, הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הִנֵּה מוּבָא מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, כְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּמַחֲשָׁבָה, הֲרֵי זֶה יִסְבֹּל מִילָדָיו, וּכְשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בַּדִּבּוּר, הֲרֵי זֶה יִסְבֹּל מֵאִשְׁתּוֹ, וּכְשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּמַעֲשָׂיו, הֲרֵי זֶה יִסְבֹּל מִבְּנֵי־אָדָם. וְאִם־כֵּן הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ, שֶׁעַל־יְדֵי פְּגַם מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, סוֹבְלִים אֶת הַסֵּבֶל הַמָּר וְהַנִּמְהָר שֶׁסּוֹבְלִים, וְעִקַּר הָעֲצָה רַק לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאָז וְשָׁב וְרָפָא לוֹ. וּבָזֶה שֶׁיַּשְׁלִימוּ עִמּוֹ, בִּפְרָט אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וּבְנוֹתָיו, יֵדַע שֶׁמָּחֲלוּ לוֹ בַּשָּׁמַיִם, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תרפו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר אֱמֹר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִגַּם הַבְּרִית וְכוּ׳, אֵין שׂוּם עֵצָה אַחֶרֶת, רַק לְקַיֵּם מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לו): לְצָעֵק ע׳ קוֹלוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁתֵּלֵךְ לְמָקוֹם מְיֻחָד שֶׁאֵין שָׁם אָדָם, וְשָׁם תִּצְעַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֻס בְּרֶענְט אִין מִיר תַּאֲוַת נְאוּף הָאב אוֹיךְ מִיר רַחֲמָנוּת, אִיךְ וֶוער מַמָּשׁ פַֿארְבְּרֶענְט אִין דִּי תַּאֲוָה בִּיטֶער בִּיטֶער. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם רַאטֶעוועט מִיר וְכוּ״[ח]. וְכָךְ תַּרְבֶּה לִצְעֹק וּלְהִתְוַדּוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, לִצְעֹק וְלִזְעֹק עַל מְרִירוּת נַפְשְׁךָ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, וְאֵין שׂוּם עֵצָה אַחֶרֶת לִתֵּן לְךָ. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁעִקַּר הַתְּשׁוּבָה — כְּשֶׁאָדָם בָּא עוֹד פַּעַם לְאֵלּוּ הַמְּקוֹמוֹת שֶׁנָּפַל, וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה עוֹד — זֶהוּ עִקַּר הַתְּשׁוּבָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מט); בְּוַדַּאי הוּא נִסָּיוֹן גָּדוֹל, כִּי מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בַּחֲטָא הַמְּגֻנֶּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, קָשֶׁה לוֹ לָשׁוּב, כִּי הַהֶרְגֵּל נַעֲשָׂה טֶבַע שֵׁנִי אֶצְלוֹ כַּיָּדוּעַ, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵהַמֹּחַ וְהַדַּעַת וְכוּ׳; כִּי כְּפִי מֹחוֹ, כֵּן אוֹחֵז בְּתִקּוּן הַבְּרִית. וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ רַק לִצְעֹק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּקוֹלוֹת מְרוֹרִים, שֶׁיַּצִּיל אוֹתְךָ, וְאַל תִּתֵּן דָּמִי לוֹ. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁכָּל אֵלּוּ הַתְּקוּנִים שֶׁנּוֹתְנִין לְךָ וְכוּ׳, אֵין בָּהֶם מַמָּשׁ, כִּי הָעִקָּר הוּא צְעָקָה — לִצְעֹק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְתִהְיֶה עַל זֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל עַד מְאֹד. וְכֵן לְהַרְבּוֹת בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּשִׁעוּרִים וּבְסֵדֶר־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, לִלְמֹד כְּסִדְרָן; כִּי הַתּוֹרָה מַצִּילָה וּמַגֶּנֶת, וְכֵן תִּקָּרֵר

ח) רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בּוֹעֶרֶת בִּי תַּאֲוַת נְאוּף, תְּרַחֵם עָלַי, אֲנִי מַמָּשׁ נִשְׂרָף בַּתַּאֲוָה הַזּוֹ, מָר, מָר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּצִּיל אוֹתִי וְכוּ׳.

אֶת תַּבְעֶרֶת לִבְךָ שֶׁבּוֹעֵר כָּל־כָּךְ אֶל תַּאֲוָה זוֹ. לְמַעַן הַשֵּׁם, הַחֲזֵק בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תרפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. יוֹם שִׁשִּׁי לְסֵדֶר אֱמֹר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳ בְּעִנְיַן חִנּוּךְ הַיְלָדִים, הֲלֹא שׁ׳וּ׳בָ׳ב׳ זֶהוּ רָאשֵׁי תֵּבוֹת: ״שִׁמְחִים בְּיֹצְאָתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם״; הַיְנוּ זֶה בָּרִיא שֶׁיֵּלֵד שׁוֹבָב, וְאוֹי לוֹ לָאָדָם שֶׁיַּלְדּוֹ יוֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא וְאֵינֶנּוּ זָז. כִּי זֶהוּ טֶבַע בָּרִיא, שֶׁיֵּלֵד מִשְׁתּוֹבֵב וּמְשֻׁתּוֹלֵל, וְזֶהוּ ״שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם״. צְרִיכִים לָתֵת לַיֶּלֶד לְהִתְאַוֵּרר לְהִתְפָּרֵק. אֲבָל יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁצְּרִיכִים לְלַמֵּד אֶת הַיֶּלֶד דֶּרֶךְ אֶרֶץ, כְּמַאֲמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת בָּנִים, סִימָן סד), שֶׁצְּרִיכִים לְלַמֵּד עִם הַתִּינוֹק דֶּרֶךְ אֶרֶץ מִנְּעוּרָיו, צְרִיכִים לְהַשְׁקִיעַ בַּיֶּלֶד. כִּי כְּמוֹ בַּשָּׂדֶה, כְּשֶׁאָדָם חוֹרֵשׁ, זוֹרֵעַ נוֹטֵעַ עֵץ, מַשְׁקֶהוּ יוֹם יוֹם, מְזַבֵּל, מְטַפֵּל בּוֹ, מֵסִיר אֶת הַתּוֹלָעִים, אֶת הַמַּזִּיקִים לוֹ. אָז יוֹצֵא אִילָן יָפֶה וּמוֹצִיא פֵּרוֹת. עַל־כֵּן יֶלֶד שׁוֹבָב זֶה טֶבַע בָּרִיא, אֲבָל צְרִיכִים לְחַנְּכוֹ, לָתֵת לוֹ עֵצוֹת כֵּיצַד לְהִתְגַּבֵּר עַל אֲשֶׁר מַלְחִיצוֹ בַּבַּיִת, בַּכִּתָּה, לְהִתְיַחֵס אֵלָיו, לִתֵּן לוֹ תְּשׁוּמֶת לֵב, כִּי יֶלֶד הוּא כְּאָדָם גָּדוֹל, וְאֵין הֶפְרֵשׁ בֵּינוֹ לְבֵין מְבֻגָּר, אֶלָּא שֶׁאֵצֶל הַמְבֻגָּר הַשֵּׂכֶל הִתְפַּתֵּח וְאֵצֶל הַיֶּלֶד לָאו, אֲבָל הַיֶּלֶד מֵבִין כִּמְבֻגָּר. לָזֹאת, אַבָּא מָסוּר צָרִיךְ לְהוֹרִיד עַצְמוֹ אֶל הַיֶּלֶד, שֶׁתִּהְיֶה לוֹ סַבְלָנוּת אֵלָיו, וּלְהַסְבִּירוֹ פַּעַם אַחַר פַּעַם. כְּאוֹתוֹ אִילָן בַּשָּׂדֶה, אָדָם שָׁנָטַע עֵץ, אוֹ יֵשׁ לוֹ גִּנַּת חֶמֶד, יוֹצֵא יוֹם יוֹם לְטַפֵּל בָּזֶה, שֶׁיִּפְרַח וְיִגְדַּל הַכֹּל כִּדְבָעֵי וּלְתִפְאֶרֶת. וְהִנֵּה כְּשֶׁבָּא לִילָדָיו, אֵין לוֹ סַבְלָנוּת. וְזֶה הַחִסָּרוֹן עַכְשָׁו, שֶׁבַּעֲסָקָיו הַגַּשְׁמִיִּים, יֵשׁ לָאָדָם סַבְלָנוּת, אֲבָל

כְּשֶׁבָּא לִילָדָיו, אֵין לוֹ כְּבָר עֲצַבִּים. אַךְ אִם אָדָם יַשְׁקִיעַ בָּהֶם — אֲזַי יַצְלִיחַ. מְסֻפָּר עַל יְהוּדִי אֶחָד שֶׁבָּא פַּעַם אֶל ה״חָפֵץ חַיִּים״, וַאֲמָרוֹ: רַבִּי, תֵּן לִי בְּרָכָה שֶׁהַיֶּלֶד הַזֶּה יִהְיֶה תַּלְמִיד חָכָם. עָנָהוּ ה״חָפֵץ־חַיִּים״: עִם בְּרָכָה אַתָּה רוֹצֶה שֶׁיִּהְיֶה תַּלְמִיד חָכָם? תַּשְׁקִיעַ בּוֹ, אֲזַי יַעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה. עַל־כֵּן אֲנִי מְיַעֵץ, שֶׁמֵּחַד גִּיסָא — יֵשׁ לְהַנִּיחַ לַיְלָדִים שֶׁיִּהְיוּ שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם, שֶׁיִּהְיוּ שׁוֹבָבִים, אֲבָל מֵאִידָךְ גִּיסָא — יֵשׁ לְהַשְׁקִיעַ בָּהֶם, לְעָזְרָם בַּחִנּוּךְ, לְהִתְיַחֵס אֲלֵיהֶם, שֶׁיִּהְיֶה פָּנַאי בַּעֲבוּרָם, לִתֵּן לָהֶם תְּשׂוּמֶת לֵב, וְלֹא — יִגְדְּלוּ כְּקוֹצִים וְדַרְדָּרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַל־כֵּן עָלֶיךָ לִמְסֹר נַפְשְׁךָ בַּעֲבוּר בְּנֶךָ, וּתְבַטֵּל מִזְּמַנְּךָ בַּעֲבוּרוֹ; אַשְׁרֵי הַמַּשְׁקִיעַ בְּבָנָיו וּבִבְנוֹתָיו, אֲזַי יִזְכֶּה לִילָדִים מֻצְלָחִים וְכוּ׳.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תרפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּהַר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, שׁוֹתֶה מֵימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵחֲמַת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת לֹא הָיָה לִי הַפְנַאי לַהֲשִׁיבְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַחֶסֶד הַכִּי גָּדוֹל שֶׁיְּכוֹלִים לַעֲשׂוֹת עִם בְּנֵי־אָדָם, הוּא כִּדְאִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קו), שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (תְּהִלִּים לב, א): ״אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל״ — אַשְׁרֵי הָאָדָם הַמַּכְנִיס שֵׂכֶל בַּדַּל. רוֹאִים בְּנֵי־אָדָם הוֹלְכִים מְמֻרְמָרִים, בִּמְרִירוּת, בְּעַצְבוּת, בְּדִכָּאוֹן, אֵין חֶסְרוֹת צָרוֹת, לֹא עָלֵינוּ. עַל־כֵּן כְּשֶׁפּוֹגְשִׁים אָדָם הַנָּתוּן בְּסִבְלוֹ, וּמְחַיְכִים אֵלָיו, מְדַבְּרִים עַל לִבּוֹ, מְחַזְּקִים אוֹתוֹ, זוֹ הַצְּדָקָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר שֶׁיְּכוֹלִים לַעֲשׂוֹת, כִּי כַּאֲשֶׁר מְחַזְּקִים יְהוּדִים, שָׁוֶה הַחִזּוּק יוֹתֵר מִמִּלְיוֹנִים, וְהָרְאָיָה כְּשֶׁאָדָם מְמֻרְמָר וְסוֹבֵל הַרְבֵּה יִסּוּרִים, לֹא אִכְפַּת לוֹ מֵחַיָּיו, וְשׁוֹכֵב

כְּפֶגֶר בַּמַּטָּה, וּמְכֻנָּס בְּתוֹךְ עַצְמוֹ. אִם הוֹלְכִים לְאָדָם כָּזֶה, וּמַצִּיעִים לוֹ סְכוּם גָּדוֹל שֶׁל כֶּסֶף, הוֹן עָתָק, כְּדֵי לְחַלְּצוֹ מִמְּצוּקָתוֹ, יְגָרֶשְׁכֶם מֵעַל פָּנָיו, כִּי מֵרֹב דְּכָאוֹן הִתְיָאֵשׁ לְגַמְרֵי מֵחַיָּיו, וְאֵינֶנּוּ זָקוּק כְּלָל לְכֶסֶף. אֲבָל אִם בָּא פְּלוֹנִי עִם חִיּוּךְ עַל פָּנָיו, וּמְחַזְּקוֹ וּמְעוֹדְדוֹ וּמְשַׂמְּחוֹ, לְפֶתַע פִּתְאוֹם גַּם אָדָם זֶה מַתְחִיל לְחַיֵּךְ, וְלִרְאוֹת אוֹר בְּחַיָּיו. וְהַחֶסֶד הַזֶּה שָׁוֶה מִכָּל הוֹן דְּעָלְמָא. כִּי כֶּסֶף אֵינֶנּוּ צָרִיךְ, הֱיוֹת שֶׁאֵינֶנּוּ רוֹצֶה כְּלוּם, וּמְיֹאָשׁ מֵחַיָּיו וְכוּ׳, אֲבָל בָּרֵגַע שֶׁמְּעוֹדְדִים וּמְשַׂמְּחִים אוֹתוֹ, וְנוֹתְנִים לוֹ תְּשׁוּמֶת לֵב, וּמְדַבְּרִים עַל לִבּוֹ, כְּבָר מַצִּילִים אוֹתוֹ מִכָּל בְּעָיוֹתָיו, וּמְפִיחִים בּוֹ רוּחַ חַיִּים. לָזֹאת בַּדּוֹר הַזֶּה הַחֶסֶד הָעֶלְיוֹן וְהַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר — לְחַזֵּק, לְאַמֵּץ וּלְשַׂמֵּחַ יְהוּדִים. אַשְׁרֵי הָאָדָם הַמּוֹסֵר נַפְשׁוֹ לְקָרֵב יְהוּדִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּהוּ הַחֶסֶד הֶעָצוּם בְּיוֹתֵר — לְהוֹצִיא בְּנֵי־אָדָם מֵעֲבֵרוֹת, מֵיֵאוּשׁ וְדִכָּאוֹן, לְהַחְדִּיר בָּהֶם דַּעַת אֱמֶתִּית, אֲשֶׁר יֵשׁ תִּקְוָה בַּחַיִּים. אַשְׁרֵי הַמְקַיְּמִים, וְיִזְכֶּה וְיִרְאֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תרפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּהַר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן הִשְׁתַּדְּלוּת, הֲלֹא כְּבָר יָדוּעַ מַה שֶּׁאָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ (מִשְׁלֵי כא, לא): סוּס מוּכָן לְיוֹם מִלְחָמָה וְלַה׳ הַתְּשׁוּעָה; אָדָם צָרִיךְ לְהָכִין סוּס לַמִּלְחָמָה, אֲבָל לַה׳ הַיְשׁוּעָה; הֵינוּ בְּכָל דָּבָר צְרִיכִים לְהָכִין כְּלִי, וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אַחַר־כָּךְ שֶׁיְמַלֵּא לוֹ אֶת הַכְּלִי. כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (קִדּוּשִׁין פב.): אֵין אָדָם עָשִׁיר מֵעֲשִׁירוּת, וְאֵין אָדָם עָנִי מֵעֲנִיּוּת, אֶלָּא כְּפִי שֶׁשּׁוֹאֵל אֶת בּוֹרֵא עוֹלָם; כְּפִי שֶׁמְּבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, קַיְמָא לָן: עַקִּימַת פִּיו הֲוֵי מַעֲשֶׂה (סַנְהֶדְרִין סה:); בָּזֶה שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל לַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וּמְבַקְּשׁוֹ — זֶהוּ הַמַּעֲשֶׂה.

אָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֵיזוֹ הִשְׁתַּדְּלוּת. כְּגוֹן כְּשֶׁאָדָם חוֹלֶה וְצָרִיךְ לֵילֵךְ לְרוֹפֵא, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאִם כְּבָר הוֹלְכִים לְרוֹפֵא, צְרִיכִים לֵילֵךְ לְרוֹפֵא גָּדוֹל; כִּי סְתָם רוֹפֵא הוּא רוֹצֵחַ, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (קִדּוּשִׁין פב.): הַטּוֹב שֶׁבָּרוֹפְאִים לְגֵיהִנּוֹם; כִּי סְתָם רוֹפֵא, רוֹפֵא זוֹטֶר, הוּא צָרִיךְ רַק אֶת כַּסְפֵּךְ, וְעַל־כֵּן אוֹמֵר עַל הַכֹּל: ׳טוֹב׳, ׳טוֹב׳, וְהָאָדָם נִשְׁאָר חוֹלֶה, עַל־כֵּן הַ׳טּוֹב׳ שֶׁבָּרוֹפְאִים הֲרֹג, כִּי לֹא בָּא אֵלָיו הָאָדָם, כְּדֵי שֶׁיֹּאמַר: ׳טוֹב׳, ׳טוֹב׳. לָכֵן אִם הוֹלְכִים כְּבָר לְרוֹפֵא, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, צְרִיכִים לֵילֵךְ לְרוֹפֵא גָּדוֹל. וְאִם צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה נִתּוּחַ, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר, צְרִיכִים לֵילֵךְ לִשְׁלֹשָׁה רוֹפְאִים, וְלִשְׁמֹעַ חַוַּת דַּעְתָּם. עַל־כֵּן בְּכָל דָּבָר צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֵיזוֹ הִשְׁתַּדְּלוּת. נִשְׁאֶלֶת הַשְּׁאֵלָה, לָמָּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּרָא כָּךְ שֶׁנִּצְטָרֵךְ לַעֲשׂוֹת אֵיזוֹ הִשְׁתַּדְּלוּת, וְאֵינוֹ מְרַפְּאֵנוּ תֵּכֶף־וּמִיָּד וְכוּ׳? אֶלָּא אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן טז), שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְסַבֵּב סִבּוֹת עִם הָאָדָם, שֶׁיִּצְטָרֵךְ לַעֲשׂוֹת הִשְׁתַּדְּלוּת בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה, כִּי אִם הָיָה בָּא לוֹ שֶׁפַע מֵהַשָּׁמַיִם בְּלֹא טִרְחָה מִצִּדּוֹ וְכוּ׳, לֹא הָיָה מַכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהָיָה חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה טִבְעִי, שֶׁכֵּן צָרִיךְ לִהְיוֹת — נוֹלַדְתִּי וַאֲנִי גָּדֵל, וְהִנֵּה יֵשׁ לִי אֹכֶל לֶאֱכֹל. וְלָכֵן יֶלֶד קָטָן אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהַעֲרִיךְ אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁהוֹרָיו מַרְעִיפִים וּמַשְׁפִּיעִים עָלָיו, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מִתְבַּגֵּר, וְאֵין לוֹ אֹכֶל, מִתְחַתֵּן וְאֵין לוֹ פַּרְנָסָה, אֲזַי מַגְבִּיהַּ יָדָיו כְּלַפֵּי מַעְלָה, וְצוֹעֵק: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי! וּמְבַקֵּשׁ יִתְבָּרַךְ בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁל בַּקָּשָׁה. וְכֵן כְּשֶׁאָדָם חוֹלֶה, כּוֹאֵב לוֹ מַשֶּׁהוּ, מַתְחִיל לֵילֵךְ לְרוֹפְאִים, אֲזַי רוֹאֶה שֶׁצָּרִיךְ אֶת הַבּוֹרֵא־עוֹלָם; זוֹ הַסִּבָּה שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת הָאָדָם כָּךְ, שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת הִשְׁתַּדְּלוּת, כְּדֵי שֶׁיִּזָּכֵר בְּבוֹרֵא עוֹלָם, שֶׁצָּרִיךְ אוֹתוֹ, וְאֵיננוּ יָכוֹל בִּלְעָדָיו. וּבָזֶה שֶׁיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו — זוֹ הַהִשְׁתַּדְּלוּת הֲכִי גְּדוֹלָה. וּבָזֶה שֶׁיְּדַבֵּר אֵלָיו — זֶה הַמַּעֲשֶׂה הֲכִי גָּדוֹל. אֲבָל בְּהִשְׁתַּדְּלוּת צְרִיכִים לִזְכֹּר לֹא לַעֲשׂוֹת מֵהָעִקָּר טָפֵל וּמֵהַטָּפֵל עִקָּר. כִּדְאִיתָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סב), שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹת מִסְּבַּת הַפַּרְנָסָה עִקָּר, אֶלָּא צְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. אַשְׁרֵי אָדָם הַמַּחְדִּיר דְּבָרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ לִבּוֹ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תרצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בְּהַר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר, רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ב׳), שֶׁהַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת הַבָּאוֹת לָאָדָם בַּתְּפִלָּה הֵן רַק מִפְּנֵי עֲוונוֹת; הַיְנוּ כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, אֲזַי בָּאִים עֲנָנִים הַמְכַסִּים אֶת עֵינָיו, וְאֵינֶנּוּ זוֹכֶה לִרְאוֹת רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת. עַל־כֵּן עִקַּר הָעֲצָה לָזֶה — לִתֵּן צְדָקָה לִפְנֵי הַתְּפִלָּה. וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (בָּבָא בַּתְרָא י׳), שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָיָה נוֹתֵן פְּרוּטָה לֶעָנִי קֹדֶם הַתְּפִלָּה; כִּי עַל־יְדֵי נְתִינַת צְדָקָה, נִתְרַחֵב לָאָדָם הַלֵּב וְהַמֹּחַ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל. וְלָכֵן קֹדֶם שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לְהִתְפַּלֵּל — תֵּתֵּן צְדָקָה. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים יז, טו): ״אֲנִי בְצֶדֶק אֶחֱזֶה פָנֶיךָ״; אַשְׁרֵי הָאָדָם הַנּוֹתֵן צְדָקָה קֹדֶם הַתְּפִלָּה, אֲזַי יִזְכֶּה לְהִתְפַּלֵּל בְּמֹחַ נָקִי, לְלֹא מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת.

וּמִפְּאַת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת — אֲקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תרצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בְּהַר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וַאֲנִי מְאֹד מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּבִפְרָט מִבִּנְךָ שֶׁמְּצַעֵר אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד וְכוּ׳.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! זְכֹר הֵיטֵב כַּמָּה צִעַרְתָּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בַּעֲוֹונוֹתֶיךָ הָרַבִּים וְכוּ׳. זְכֹר אֶת חַטֹּאות נְעוּרֶיךָ וְכוּ׳, אֲשֶׁר עַל־פִּי כְּתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל הָיִיתָ צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת גֶּזְמָאוֹת שֶׁל תַּעֲנִיּוֹת, עַד אֲשֶׁר אֵין לְךָ יָמִים וְשָׁנִים בְּזֶה הָעוֹלָם לְהִתְעַנּוֹת כָּל־כָּךְ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חוֹמֵל עָלֶיךָ וְנִתְמָרְקִים חֲטָאֶיךָ וַעֲוֹונוֹתֶיךָ, עַל־יְדֵי הָעָגְמַת נֶפֶשׁ מִבִּנְךָ, אֲשֶׁר מְצַעֵר אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, הַאִם לֹא כְּדַאי הַצַּעַר הַזֶּה מֵאֲשֶׁר לְקַבֵּל עֹנֶשׁ בָּעוֹלָם הַבָּא?! הַאִם לֹא כְּדַאי הַצַּעַר הַזֶּה, מֵאֲשֶׁר לְהִתְעַנּוֹת כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה תַּעֲנִיּוֹת?! בְּוַדַּאי עַכְשָׁו קָשֶׁה וְכָבֵד עָלֶיךָ לְקַבֵּל הַצַּעַר, אֲבָל סוֹף כָּל סוֹף אִם תִּזְכֶּה אֶל מִדַּת הַסַּבְלָנוּת וְתִסְבֹּל כָּל הַבָּא עָלֶיךָ, אָז עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ. וְאוֹדוֹת בְּנֵי־אָדָם הַמְצַעֲרִים אוֹתְךָ, תַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ גַּם־כֵּן חֶשְׁבּוֹן הַנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה תּוּכַל לְסְבֹּל עַל הַכֹּל.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! הָעִקָּר בְּרַח לְךָ מִבְּנֵי־אָדָם, וְאַל תִּכָּנֵס בְּשׁוּם וִכּוּחִים עִם שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אַתָּה בְּרַח לְךָ עַל כָּל צָרָה שֶׁלֹּא תָּבֹא רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּתְסַפֵּר אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, כִּי אֵין עֵצָה אַחֶרֶת לִתֵּן לְךָ, וְזֶהוּ עִקַּר כְּלָלִיּוּת כָּל הָעֵצוֹת.

וּמֵחֲמַת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת עַכְשָׁו — אֶקָּצֵר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

״וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִתּוֹ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹקֶיךָ, כִּי אֲנִי הַוָ״ה אֱלֹקֵיכֶם״ (וַיִּקְרָא כה, יז).

צָרִיךְ לַחֲקֹק הֵיטֵב בְּדַעְתּוֹ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם הוּא אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְגַם הַטֶּבַע גִּימַטְרִיָּה אֱלֹקִים, הוּא הַשְׁגָּחָה שֶׁהִיא הַוָ״ה, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ נִתְלַבֵּשׁ בִּלְבוּשׁ כָּזֶה: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר; וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד מֵאוֹנַאַת מָמוֹן וְאוֹנַאַת דְּבָרִים, כִּי הֲלֹא אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן ״וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹקֶיךָ כִּי אֲנִי הַוָ״ה אֱלֹקֵיכֶם״, הַיְנוּ הַטֶּבַע — אֱלֹקִי״ם כְּסֵא הַהַשְׁגָּחָה — הַוָ״ה, וְאָז כְּשֶׁיִּחְקֹק בְּדַעְתּוֹ יְדִיעָה זוֹ, אָז תִּהְיֶה לוֹ יִרְאָה אֲמִתִּית לְיִרְאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁיֵּשׁ לוֹ יִרְאָה,

יֵשׁ לוֹ שְׁלֵמוּת, כְּמַאֲמַר הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (ח״א דַּף נט.): בַּאֲתַר דְּאִית תַּמָּן דַּחֲלְתָּא אִית תַּמָּן שְׁלֵימָתָא[ט].

ב׳ תרצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת ג׳ לְסֵדֶר בְּהַר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּלְהָשִׁיב עַל הַמְּרִירוּת שֶׁעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ מִכָּל בְּנֵי מִשְׁפַּחְתְּךָ שֶׁרוֹדְפִים אוֹתְךָ וְכוּ׳. צָרִיךְ שֶׁתִּזְכֹּר מַה שֶּׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל עַל־פִּי (יְחֶזְקֵאל לג, כד): ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, שֶׁאַבְרָהָם עָבַד אֶת הַשֵּׁם רַק עַל־יְדֵי שֶׁהָיָה אֶחָד, שֶׁחָשַׁב בְּדַעְתּוֹ, שֶׁהוּא יְחִידִי בָּעוֹלָם, וְלֹא הִסְתַּכֵּל כְּלָל עַל בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁסָּרִים מֵאַחֲרֵי הַשֵּׁם, וּמוֹנְעִים אוֹתוֹ, וְלֹא עַל אָבִיו וּשְׁאָר הַמּוֹנְעִים, רַק כְּאִלּוּ הוּא הָיָה אֶחָד בָּעוֹלָם, וְזֶהוּ ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״. וְכֵן כָּל הָרוֹצֶה לְהִכָּנֵס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִכָּנֵס, כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּחִינַת, שֶׁיַּחֲשֹׁב שֶׁאֵין בָּעוֹלָם, כִּי אִם הוּא לְבַדּוֹ יְחִידִי בָּעוֹלָם, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם אָדָם הַמּוֹנְעוֹ, כְּגוֹן: אָבִיו וְאִמּוֹ אוֹ חוֹתְנוֹ וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וְכַיּוֹצֵא, אוֹ הַמְּנִיעוֹת שֶׁיֵּשׁ מִשְּׁאַר בְּנֵי הָעוֹלָם הַמַּלְעִיגִים, מְסִיתִים וּמוֹנְעִים מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְצָרִיךְ שֶׁלֹּא יָחוּשׁ וְיִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם כְּלָל, רַק יִהְיֶה בִּבְחִינַת ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, כְּאִלּוּ הוּא יָחִיד בָּעוֹלָם הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם.

וְכָתַב עַל זֶה מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, פֶּסַח, הֲלָכָה ט׳), שֶׁזֶּה בְּחִינַת סְפִירַת הָעֹמֶר, שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כג, טו): ״וּסְפַרְתֶּם לָכֶם״ — ׳לָכֶם׳ לְעַצְמְכֶם דַּיְקָא, שֶׁכָּל אֶחָד צָרִיךְ לִסְפֹּר סְפִירוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְחַזְּקוּת הַנַּ״ל לְעַצְמוֹ כְּפִי מַה שֶּׁהוּא, וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, מֵחֲמַת שֶׁנִּדְמֶה לוֹ שֶׁחֲבֵרָיו בְּנֵי גִילוֹ טוֹבִים מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה. כִּי אַף־עַל־פִּי

ט) בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם יִרְאָה, יֵשׁ שָׁם שְׁלֵמוּת.

שֶׁהִיא מִדָּה טוֹבָה לִהְיוֹת עָנָו, וּלְהַחֲזִיק כָּל אָדָם לְטוֹב מִמֶּנּוּ, אֲבָל אִם יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ עַל־יְדֵי־זֶה, חַס וְשָׁלוֹם, אֵין זוֹ עֲנָוָה, אַדְרַבָּה! זוֹהִי גַּדְלוּת גְּדוֹלָה, שֶׁאֵין נָאֶה לוֹ שֶׁיַּעֲבֹד אֵיזוֹ עֲבוֹדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַעֲדַיִן הוּא רָחוֹק כָּל־כָּךְ, וַחֲבֵרָיו כְּבָר זָכוּ לְמָה שֶׁזָּכוּ. כִּי אָסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרֵי הַמָּקוֹם, וּמִי יוֹדֵעַ מֵאֵיזֶה מָקוֹם הוּא, וּבְאֵילוּ מְקוֹמוֹת נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי מַעֲשָׂיו?! כִּי אֵין אָדָם דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ כְּלָל. עַל־כֵּן כָּל אָדָם שֶׁרוֹצֶה לָצֵאת מִטֻּמְאָתוֹ וְזֻהֲמָתוֹ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת סְפִירַת הָעֹמֶר, כְּדֵי שֶׁיִּטָּהֵר וְכוּ׳, צָרִיךְ לִסְפֹּר הַיָּמִים לְעַצְמוֹ דַּיְקָא, וְאַל יַפִּיל אוֹתוֹ חֲבֵרוֹ כְּלָל, חַס וְשָׁלוֹם. וְזֶהוּ ״וּסְפַרְתֶּם לָכֶם״; ׳לָכֶם׳ — לְעַצְמְכֶם דַּיְקָא, וְהָבֵן הֵיטֵב. וּכְעֵין שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל עַל פָּסוּק (יְחֶזְקֵאל לג, כד): ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, שֶׁעִקַּר הִתְקָרְבוּת אַבְרָהָם אָבִינוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָיָה, עַל־יְדֵי שֶׁחָשַׁב תָּמִיד שֶׁהוּא רַק אֶחָד בָּעוֹלָם, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב וּמְבַלְבֵּל וְכוּ׳ (עֵין בִּתְחִילַת הַסֵּפֶר לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, עִנְיָן זֶה); וּבֶאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה מִינֵי מְנִיעוֹת מֵהַמּוֹנְעִים הָרְשָׁעִים אוֹ מִתְנַגְּדִים הָרוֹצִים לִמְנֹעַ מֵהָאֱמֶת בְּכַמָּה הֶסָּתוֹת וּפִתּוּיִים וְדִבְרֵי לֵיצָנוּת וַחֲלַקְלָקוֹת וְכוּ׳, כֵּן יֵשׁ גַּם כַּמָּה מִינֵי מְנִיעוֹת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, אֲפִלּוּ מֵחֲבֵרוֹ וְאוֹהֲבָיו בֶּאֱמֶת. וְכָל זֶה אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר בִּכְתָב, רַק כָּל אֶחָד יָבִין בְּעַצְמוֹ כְּפִי עִנְיָנוֹ. וּכְנֶגֶד כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת שֶׁבָּעוֹלָם צְרִיכִין לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַנַּ״ל, בִּבְחִינַת ׳אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם׳, לַחֲשֹׁב כְּאִלּוּ הוּא יְחִידִי בָּעוֹלָם כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת ׳וּסְפַרְתֶּם לָכֶם׳ — לְעַצְמְכֶם כַּנַּ״ל. וּכְמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הֶחָכָם וְהַתָּם (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ט׳); מִבֹּאָר שָׁם, שֶׁהַתָּם הָיָה רַצְעָן וְכוּ׳, וְלֹא הָיְתָה הַמְּלָאכָה כָּרָאוּי, וּמִנָּעָל שֶׁלּוֹ הָיָה בַּעַל שְׁלֹשָׁה קְצָווֹת וְכוּ׳ וְהוּא הָיָה מִתְפָּאֵר בּוֹ מְאֹד: כַּמָּה נָאֶה וְיָפֶה הַמִּנְעָל הַזֶּה וְכוּ׳. וְהָיְתָה שׁוֹאֶלֶת לוֹ אִשְׁתּוֹ: אִם־כֵּן מִפְּנֵי מַה שְׁאָר בַּעֲלֵי מְלָאכוֹת נוֹטְלִים שְׁלֹשָׁה זְהוּבִים בְּעַד זוּג מִנְעָלִים, וְאַתָּה אֵינְךָ לוֹקֵחַ כִּי אִם אֶחָד זָהוּב וָחֵצִי? הֵשִׁיב: מַה לִּי בָּזֶה, זֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ וְזֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלִּי (דָּאס אִיז יֶענֶעמְס מַעֲשֶׂה אוּן דָּאס אִיז מַיִן מַעֲשֶׂה); וְעוֹד מָה לָּנוּ לְדַבֵּר מֵאֲחֵרִים, הֲלֹא נַתְחִיל לַחֲשֹׁב כַּמָּה וְכַמָּה אֲנִי מַרְוִיחַ בְּמִנְעָל זֶה, מִיָּד לְיָד הָעוֹר הוּא כָּךְ וְכוּ׳ (עֵין כָּל זֶה הֵיטֵב), וְהָבֵן; כִּי בַּמַּעֲשֶׂה הַזֶּה מְבִינִים רֹב הָעוֹלָם כַּמָּה דְּבָרִים

הַנּוֹגְעִים לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְנַהֵג בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוּת, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, אֲפִלּוּ בַּעֲנִיּוּת וּבְדַחֲקוּת גְּדוֹלָה. וְגַם עֲבוֹדָתוֹ וּתְפִלָּתוֹ אֵינָהּ בִּשְׁלֵמוּת כְּלָל, אַף־עַל־פִּי־כֵן יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה בְּחֶלְקוֹ תָּמִיד, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל הָעוֹלָם כְּלָל, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם פַּרְנָסָה כְּנֶגְדּוֹ בְּכֶפֶל כְּפָלַיִם, וְיֵשׁ לָהֶם אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וּמַלְבּוּשִׁים נָאִים וְכוּ׳. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן מְלֵאִים דְּאָגוֹת תָּמִיד בְּרִבּוּי חֶסְרוֹנוֹת, וְגַם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה הֵם גְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ אַלְפֵי פְּעָמִים, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אַל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִזֶּה כְּלָל, רַק יִהְיֶה שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ תָּמִיד כַּמְבֹאָר שָׁם, שֶׁהַלֶּחֶם שֶׁלּוֹ הָיָה אֶצְלוֹ כָּל הַמַּאֲכָלִים שֶׁבָּעוֹלָם וְכוּ׳. וּמִנָּעָל שֶׁלּוֹ שֶׁגָּמַר בְּכַמָּה יָמִים בִּיגִיעָה גְּדוֹלָה, וְהָיָה מָלֵא חֶסְרוֹנוֹת, וְהִרְוִיחַ בּוֹ הַרְבֵּה פָּחוֹת מֵאֲחֵרִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה יָקָר בְּעֵינָיו מְאֹד, וְהִתְפָּאֵר בּוֹ הַרְבֵּה, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים כְּלָל, וְאָמַר: מַה לִּי בָּזֶה? זֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ וְזֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלִּי וְכַנַּ״ל. וְרַבֵּנוּ ז״ל רָמַז בְּעַצְמוֹ אַחַר שֶׁסִּפֵּר מַעֲשֶׂה זֶה, שֶׁכַּוָּנָתוֹ לְעִנְיַן תְּפִלָּה וַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא שָׁם בַּסּוֹף, שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז״ל: וְאִם הַתְּפִלָּה אֵינָהּ כָּרָאוּי, הִיא מִנָּעָל בִּשְׁלֹשָׁה קְצָווֹת וְהָבֵן, עַיֵּן שָׁם; הֵינוּ כַּנַּ״ל, שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְנַהֵג בִּתְמִימוּת גְּדוֹלָה כְּדַרְכֵי הַתֹּם כַּנַּ״ל, וּצְרִיכִין לְדַקְדֵּק בְּכָל הַמַּעֲשֶׂה, לָקַחַת לְעַצְמוֹ מוּסָר וְעֵצוֹת מִסִּפּוּר הַתֹּם כַּנַּ״ל, וְלֵילֵךְ בִּדְרָכָיו, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְאַל יְבַלְבֵּל אוֹתוֹ הָעוֹלָם כְּלָל. וַאֲפִלּוּ חֲבֵרָיו, שֶׁזּוֹכִין לִתְפִלָּה וַעֲבוֹדָה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, אַף־עַל־פִּי־כֵן אַל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִזֶּה כְּלָל, רַק יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה תָּמִיד בְּכָל נְקֻדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁמַּרְוִיחַ בִּתְפִלָּתוֹ וַעֲבוֹדָתוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא, עַיֵּן שָׁם בַּמַּעֲשֶׂה וְתָבִין.

עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, חֶמְדַּת לִבִּי! אָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ. וְצָרִיךְ שֶׁתַּחְקֹק בְּדַעְתְּךָ הֵיטֵב עִנְיַן הַסְּפִירָה שֶׁאָנוּ סוֹפְרִין עַכְשָׁו הַיָּמִים לָעֹמֶר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כג, טו): ״וּסְפַרְתֶּם לָכֶם״ — לְעַצְמְכֶם, מַה הָתָם (שָׁם טו, כח): ״וְסָפְרָה לָהּ״ — לְעַצְמָהּ, אַף הָכָא ״וּסְפַרְתֶּם לָכֶם״ — לְעַצְמְכֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (ח״ג צז:); הֵינוּ כִּי כָּל אֶחָד צָרִיךְ לִסְפֹּר וּלְהַחֲיוֹת יָמָיו עַל־יְדֵי בְּחִינַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים, שֶׁמִּשָּׁם מְקַבֵּל חִיּוּת בְּכָל יוֹם וָיוֹם מִימֵי הַסְּפִירָה, שֶׁהֵם הֲכָנָה וְטָהֳרָה לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעִקַּר הַהֲכָנָה

וְהַטָּהֳרָה, עַל־יְדֵי שֶׁסּוֹפֵר וּמוֹנֶה בְּכָל יוֹם וָיוֹם לְעֹמֶר שְׁעוֹרִים, שֶׁבָּזֶה מַזְכִּיר לְעַצְמוֹ בְּכָל יוֹם, כִּי מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וּמִכָּל הַטֻּמְאוֹת וְהַזֻּהֲמוֹת שֶׁבָּעוֹלָם יְכוֹלִים לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שֶׁזֶּה נִתְגַּלָּה עַל־יְדֵי הָעֹמֶר שְׂעוֹרִים כַּנַּ״ל; כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִקְפֹּץ בְּפַעַם אַחַת אֶל הַקְּדֻשָּׁה בִּשְׁלֵמוּת, כִּי ׳הַבָּא לְטַהֵר מְסַיְּעִין לוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ הַמְתֵּן׳ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳), שֶׁצָּרִיךְ לְהַמְתִּין הַרְבֵּה כָּל אֶחָד כְּפִי עִנְיָנוֹ. וּבְוַדַּאי כָּל אֶחָד כְּפִי עִנְיָנוֹ בְּכָל הַיָּמִים שֶׁצָּרִיךְ לְהַמְתִּין, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקַדֵּשׁ כָּרָאוּי, בְּוַדַּאי בְּכָל אֵלּוּ הַיָּמִים עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, מֵחֲמַת שֶׁעֲדַיִן לֹא נִטְהָר מִזֻּהֲמָתוֹ, וּבְכָל הַיָּמִים הוּא נִתְנַסֶּה וְנִבְדָּק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּבְחִינַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים, שֶׁהִיא הַבְּדִיקָה שֶׁל כְּלַל יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁצְּרִיכִין לָצֵאת מִזֻּהֲמַת מִצְרַיִם, וְלִזְכּוֹת לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה בַּיּוֹם הַחֲמִשִּׁים — בְּשָׁבוּעוֹת הַקָּדוֹשׁ; כִּי כְּמוֹ שֶׁבִּכְלַל יִשְׂרָאֵל, כֵּן הוּא בִּפְרָטִיּוּת אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְהָבֵן הַדְּבָרִים הֵיטֵב; כִּי אִי אֶפְשָׁר לָבֹא כָּל זֶה הֵיטֵב, כִּי כְּבָר דִּבַּרְנוּ מִזֶּה הֵיטֵב בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן יֵשׁ נִסְיוֹנוֹת הַרְבֵּה לְכָל אָדָם בְּעִנְיָן זֶה, שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְחַזֵּק שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ בְּשׁוּם אֹפֶן; כִּי כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן, אִם כְּבָר נִכְשָׁל בַּמֶּה שֶׁנִּכְשַׁל, חַס וְשָׁלוֹם, לְבַל יִפֹּל עַל־יְדֵי־זֶה כְּלָל, כִּי כָּל הַנְּפִילוֹת שֶׁנּוֹפֵל הֵם רַק מַעֲשֵׂי בַּעַל־דָּבָר, שֶׁרוֹצֶה לְלָכְדוֹ בִּרְשָׁתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה דַּוְקָא. וּכְבָר דִּבַּרְנוּ מִזֶּה, שֶׁמַּה שֶּׁמְּצָאִים הַרְבֵּה שֶׁנּוֹפְלִים בְּדַעְתָּם וְאוֹמְרִים, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר עוֹד, זֶהוּ רַק מֵחֲמַת תַּאֲוָתָם וְיִצְרָם הָרָע, שֶׁמְּבַקְּשִׁים תּוֹאֲנָה וַעֲלִילָה לִפְרֹשׁ מֵאַחֲרֵי הַמָּקוֹם, בְּחִינַת (בַּמִּדְבָּר יא, א): ״וַיִּהְיוּ הָעָם כְּמִתְאוֹנְנִים״, וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י: מְבַקְּשִׁים עֲלִילָה לִפְרֹשׁ מֵאַחֲרֵי הַמָּקוֹם; כִּי ״יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו״ (בְּרֵאשִׁית ח, כא), אַךְ מֵחֲמַת אֵימַת הָעֹנֶשׁ, הוּא מִתְגַּבֵּר בְּכָל פַּעַם לִכְבֹּשׁ תַּאֲוָתוֹ, אַךְ אוֹי לוֹ מִיְּצָרוֹ, אוֹי לוֹ מִיּוֹצְרוֹ (בְּרָכוֹת סא.); עַל־כֵּן הוּא מְבַקֵּשׁ תּוֹאֲנָה וַעֲלִילָה לִפְרֹשׁ מֵאַחֲרֵי הַמָּקוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לֵילֵךְ אַחֲרֵי תַּאֲוֹתָיו הָרָעוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, וְהָעֲלִילוֹת וְהַתּוֹאֲנוֹת שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר מוֹצֵא לְכָל אָדָם רַבּוּ מִסְּפֹר, כִּי אֵין מִסְפָּר, וּלְכָל אֶחָד מוֹצֵא עֲלִילוֹת מְיֻחָדוֹת, רֻבָּם עַל־יְדֵי חֶסְרוֹן הַפַּרְנָסָה וּמְנִיעוֹת הַמּוֹנְעִים וְכוּ׳. אַף־עַל־פִּי־כֵן נַפְשׁוֹ מָרָה לוֹ, כִּי

יוֹדֵעַ שֶׁיִּצְטָרֵךְ לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן מִתְגַּבֵּר בּוֹ הַטּוֹב בְּכָל פַּעַם לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אַךְ בְּשׁוּם דָּבָר אֵינוֹ מוֹצֵא לְעַצְמוֹ עֲלִילָה וּפְטוֹר, כְּמוֹ עַל־יְדֵי הַמַּחְבּוֹלָה הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעַל־דָּבָר, דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁמַּפִּילוֹ בְּדַעְתּוֹ בְּכָל פַּעַם, וּמַרְאֶה לוֹ בְּכָל פַּעַם כְּאִלּוּ אָפַס תִּקְוָה, חַס וְשָׁלוֹם. כִּי הוּא רוֹאֶה בְּעֵינָיו, שֶׁכְּבָר חָתַר כַּמָּה פְּעָמִים, וְרָצָה לְהִתְקָרֵב אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְנָפַל אַחַר־כָּךְ, כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁנָּפַל. וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים בְּלִי מִסְפָּר, וְעַל כֵּן הוּא פָּטוּר בְּעֵינָיו עַצְמוֹ עוֹד מִלַּחְתֹּר עוֹד חֲתִירוֹת לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. אֲבָל בֶּאֱמֶת כָּל הָרַעְיוֹנוֹת וְהַמַּחֲשָׁבוֹת הָאֵלּוּ הֵם רַק מַעֲשֵׂי בַּעַל־דָּבָר, שֶׁמּוֹצֵא לוֹ עֲלִילָה לִפְרֹשׁ מֵאַחֲרֵי הַמָּקוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, כִּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ אַחֲרֵי תַּאֲוֹתָיו; כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, אֲשֶׁר צָעַק רַבֵּנוּ זַ״ל בְּקוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף: ״גִיוַואלְד, זַייט אַיִיךְ נִישְׁט מְיַיאֵשׁ״, וּמָשָׁךְ מְאֹד תֵּבֵת גִיוַואלְד וְכוּ׳; כִּי כָּל אָדָם צָרִיךְ שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו הַרְבֵּה הַרְבֵּה קֹדֶם שֶׁזּוֹכֶה לְהִכָּנֵס אֶל הַקְּדֻשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁעָבַר עַל אָדָם הָרִאשׁוֹן ק״ל שָׁנָה, שֶׁרָצָה לָשׁוּב, וְדַיְקָא בְּכָל אֵלּוּ הַק״ל שָׁנָה בָּאוּ רוּחוֹת וְכוּ׳ וְחִמְּמוּ אוֹתוֹ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (עֲרוּבִין ח׳:); וּבְוַדַּאי נֶחְלְשָׁה דַּעְתּוֹ בְּכָל פַּעַם, כִּי כְּבָר הָיָה לוֹ יֵצֶר הָרָע גָּדוֹל, כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (עֵין בְּרֵאשִׁית רַבָּה כג, ה). וּבְוַדַּאי רָצָה הַבַּעַל־דָּבָר לְהַפִּילוֹ בְּכָל פַּעַם, אֲבָל הוּא הִתְגַּבֵּר כְּנֶגְדּוֹ בְּכָל עֵת, וְלֹא הִנִּיחַ דַּרְכֵי תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁעָסַק בָּהֶם בְּכָל הַק״ל שָׁנָה, עַד שֶׁזָּכָה בְּסוֹף הַק״ל לְהוֹלִיד ״בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ״ אֶת שֵׁם (בְּרֵאשִׁית ה, ג), שֶׁמִּמֶּנּוּ הֶחְשַׁתָּת הָעוֹלָם (תִּקּוּנֵי־זֹהַר ק: זֹהַר ח״א נו.); וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ הָאָבוֹת וּמֹשֶׁה וּמָשִׁיחַ וְכוּ׳. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁחִטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן עֲדַיִן צְרִיכִין לְתַקֵּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם הוּא בְּעַצְמוֹ לֹא הָיָה מִתְגַּבֵּר לְתַקֵּן מַה שֶּׁתִּקֵּן, הָיָה קָשֶׁה מְאֹד לְתַקֵּן, וְגַם לֹא הָיָה זוֹכֶה לְמַה שֶּׁזָּכָה. אֲבָל עַל־יְדֵי הִתְחַזְּקוּתוֹ וְהִתְגַּבְּרוּתוֹ לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלָיו, זָכָה שֶׁנִּפְטַר בְּשֵׁם טוֹב; כִּי הָיָה כָּל יָמָיו צַדִּיק וְחָסִיד גָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (עֲרוּבִין שָׁם); כִּי זֶה עִקַּר הַנִּסָּיוֹן שֶׁל הָאָדָם — שֶׁיְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל הַיְרִידוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כָּל מַה שֶּׁיַּעֲבֹר עָלָיו, בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת יַתְחִיל מֵחָדָשׁ, וְיַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בַּשִּׂכְחָה — לִשְׁכֹּחַ מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, וִידַמֶּה בְּדַעְתּוֹ כְּאִלּוּ נוֹלָד הַיּוֹם וְכוּ׳. וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרֵינוּ

כַּמָּה עֲצוּת וּדְרָכִים נִפְלָאוֹת בְּעִנְיָן זֶה, אֵיךְ לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל עֵת, עַיֵּן שָׁם, וְיֵעָרֵב לְךָ לָעַד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תרצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בְּהַר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי עִם הַכֶּסֶף לְהַדָּפָסָה — אַשְׁרֶיךָ, שֶׁיֵּשׁ לְךָ חֵלֶק בִּזְכוּת נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה כָּזוֹ, זְכוּת הָרַבִּים. לְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִכָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלֶיךָ וְכוּ׳. רְאֵה לוֹמַר אֶת ה׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, וּזְכֹר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל אַחֲרֵי אֲמִירַת ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳: זָאל מֶען מֶער נִישְׁט אִיבֶּער טְרַאכְטֶן, וְדוֹ״ק.

אוֹדוֹת הַסְּפָרִים, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, אֶרְאֶה לְסַדֵּר כִּרְצוֹנְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה, וְסוֹף כָּל סוֹף יַעֲבֹר הַמֵּצַר וְכוּ׳, וְתִרְאֶה נִפְלָאוֹת רַבּוֹת וְכוּ׳. הָאֲרִיזַ״ל הִזְהִיר מְאֹד עַל עֵסֶק הַיִּחוּדִים, וְאָמַר, שֶׁמַּעֲלָתָם יוֹתֵר גְּבוֹהָה מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה, כִּי מְיַחֵד וּמְקַשֵּׁר וּמְשַׁלֵּב כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּמַמְשִׁיךְ הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת לָעוֹלָם, וּמוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה, וְהִיא פּוֹרַחַת עִמּוֹ בְּכָל מָקוֹם בּוֹאוֹ, וְגַם זוֹכֶה לִמְחַ נָקִי וּמְיֻשָּׁב. וְעַל־יְדֵי שְׁקִידָה רַבָּה בְּעֵסֶק הַיִּחוּדִים יִשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מְדַבֵּר אֵלָיו כָּל מַה שֶּׁיִּשְׁאַל. וּבִפְרָטִיּוּת יִזְכֶּה לְחִדּוּשֵׁי תוֹרָה וְרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא אַחַר הַיִּחוּדִים. וְכָל זֶה מְרֻמָּז בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק

י) שֶׁלֹּא לַחֲזֹר לַחֲשֹׁב וּלְהַרְהֵר.

א׳, סִימָן סה; שֶׁצָּרִיךְ לִסְתֹּם עֵינָיו מֵחֵיזוּ דְּהַאי עַלְמָא, וִיבַטֵּל עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִצּוֹל מִכָּל מִינֵי צָרוֹת, וְנִמְתָּקִים כָּל הַדִּינִים. וּכְשֶׁחוֹזֵר מִשָּׁם — מַמְשִׁיךְ תּוֹרָה. וְהַסִּימָן שֶׁזָּכָה לְבִטּוּל — כְּשֶׁחָזַר עִם תּוֹרָה. וְכָל זֶה הוּא עֵסֶק הַיִּחוּדִים, לִסְתֹּם עֵינָיו מֵחֵיזוּ דְּהַאי עַלְמָא, וְיִצְטַיְּרוּ לְפָנָיו כָּל הַשֵּׁמוֹת וְכוּ׳, שֶׁיָּבוֹא לִפְנֵי עֵינָיו וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִשְׁכַּח מִכָּל צָרוֹתָיו, וְיִמְתְּקוּ כָּל הַדִּינִים מִמֶּנּוּ. וּכְשֶׁיַּחֲזֹר מֵהַבִּטּוּל, יָבוֹא עִם תּוֹרָה, וְיַחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה וְרָזֵי נִסְתָּרוֹת. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לָזֶה! הָעִקָּר לִהְיוֹת קָבוּעַ בְּהִתְבּוֹדְדוּת מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּעַקְשָׁנוּת גְּדוֹלָה, וְאָז סוֹף הַכָּבוֹד הָעֶלְיוֹן — מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ — יָבוֹא וְיִתְגַּלֶּה אֵלָיו, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

ב׳ תרצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּהַר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

חֶמְדַּת לִבִּי! לֹא אֵדַע עַכְשָׁו מַה לִּכְתֹּב לְךָ, אַךְ אָמַרְתִּי לִרְשֹׁם רַק שׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ: תֵּדַע, כְּשֶׁנִּכְנְסוּ י״ב נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הִתְפַּלֵּל מֹשֶׁה עַל יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן: יָ״ה יוֹשִׁיעֲךָ מֵעֲצַת מְרַגְּלִים, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י בְּפָרָשַׁת שְׁלַח. וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה כְּשֶׁרָאָה שֶׁמֹּשֶׁה לֹא הִתְפַּלֵּל עָלָיו, הָלַךְ בְּעַצְמוֹ וּמָסַר נַפְשׁוֹ, וְהִשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵי הָאָבוֹת, וְהִתְפַּלֵּל בְּעַצְמוֹ: ה׳ הוֹשִׁיעֵנִי שֶׁלֹּא אֶכָּשֵׁל בַּעֲצַת מְרַגְּלִים. וְהִנֵּה מַהוּ עִנְיַן מְרַגְּלִים בִּכְלָל? יֵשׁ לוֹמַר בִּפְשִׁיטוּת: מְרַגֵּל פֵּרוּשׁוֹ לְשׁוֹן־הָרָע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (תְּהִלִּים טו, ג): ״לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ, לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה, וְחֶרְפָּה לֹא נָשָׂא עַל קְרוֹבוֹ״; וְהַמְרַגְּלִים הָיוּ הַהִפּוּךְ מִזֶּה לְגַמְרֵי, כַּמּוּבָא בִּדְבְרֵי חַזַ״ל (עֵין זֹהַר ח״ג קסא.), שֶׁהוֹצִיאוּ לְשׁוֹן־הָרָע עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁכָּפְרוּ בָּעִקָּר; אֵין בַּעַל־הַבַּיִת יָכוֹל לְהוֹצִיא כֵּלָיו מִשָּׁם וְכוּ׳. וְכָל זֶה מֵרֹב גַּאוּת שֶׁהָיְתָה בָּהֶם, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר

הַקָּדוֹשׁ, פָּרָשַׁת שְׁלַח (דף קנח.), עַיֵּן שָׁם.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! עָלֶיךָ לְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה, לְבַל יַטְעֶה אוֹתְךָ יִצְרְךָ הָרַע, וְיָקֵרֵר אוֹתְךָ מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־פִּי דֶּרֶךְ הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל; כִּי הַבַּעַל־דָּבָר יַעֲשֶׂה כָּל מַה שֶּׁבְּכֹחוֹ לְהַחֲלִישׁ דַּעְתְּךָ וּלְקָרֵר אוֹתְךָ וְכוּ׳. וְדָבָר זֶה תַּחֲקֹק הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ, שֶׁעִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה, תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְהַסִּימָן שֶׁאֶחָד יְרֵא הַשֵּׁם — שֶׁהוּא נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (שָׁם, פִּסּוּק ד׳): ״נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת יִרְאֵי ה׳ יְכַבֵּד״; וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן (חֵלֶק א׳, סִימָן יד), וּמִי שֶׁהוּא נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס, וְזוֹכֵר הֵיטֵב אֶת עֲוֹנוֹתָיו וְחַטֹּאוֹת נְעוּרָיו וְכוּ׳, הוּא כְּבָר לֹא יֹאמַר שׁוּם דֵּעוֹת לְאַחֵר, כִּי בֹּשְׁתִּי וְגַם נִכְלַמְתִּי לְהָרִים פָּנַי אֵלֶיךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תרצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בְּחֻקּוֹתַי ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, אַךְ לֹא אוּכַל לְהַאֲרִיךְ לְךָ מֵרֹב טִרְדוֹתַי שֶׁיֵּשׁ לִי בָּעִתִּים הַלָּלוּ לְסַדֵּר אֶת סֵפֶר ״שִׂפַת הַנַּחַל״, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, כְּבָר כִּמְעַט נִגְמַר עַד תּוֹרָה ז׳, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנִי לִרְאוֹת בִּגְמַר הַדְּפָסָתוֹ עַל כָּל הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! הָעִקָּר לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ. כַּלֵּךְ מִבִּלְבּוּלֵי חִנָּם. תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ רַבִּי נוֹרָא אֲשֶׁר הוֹלֵךְ עִמָּנוּ, וּצְרִיכִים לִזְכֹּר זֹאת תָּמִיד, וּלְהַשֵּׁם הַיְשׁוּעָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

הַנְּשָׁמָה אָמְרָה, אִם תִּרְצֶה בֶּאֱמֶת לָשׁוּב אֶל קוֹנֵךְ, הַהֶכְרֵחַ לְךָ לְסִתֹּם עֵינֶיךָ מֵחֵיזוּ דְּהַאי עַלְמָא, וּלְבַל תִּהְיֶה לְךָ הִסְתַּכְּלוּת עַל שׁוּם דָּבָר מִזֶּה הָעוֹלָם, מִכָּל שֶׁכֵּן לְהִזָּהֵר בִּרְאִיּוֹת אֲסוּרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם. וְכֵן לְסִתֹּם אָזְנָיו וּלְבַל תִּשְׁמַע שׁוּם שְׁמִיעָה מִזֶּה הָעוֹלָם, שֶׁהוּא מָלֵא חֶסְרוֹנוֹת, רַק לְהַטּוֹת הָאֹזֶן אֶל הַקּוֹל הַפְּנִימִי הַמְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת זֶה הַדָּבָר, וְכֵן לְקַדֵּשׁ מְאֹד אֶת הַחֹטֶם בַּאֲרִיכַת אַפַּיִם, לֹא לִכְעֹס וְלֹא לְהַקְפִּיד עַל שׁוּם דָּבָר גָּדוֹל וְקָטָן. וּבְיוֹתֵר מֵהַכֹּל — לְסִתֹּם פִּיו לְגַמְרֵי, וְלֹא לְדַבֵּר שׁוּם דִּבּוּר בָּטֵל, וְיַקְבֵּל עַל עַצְמוֹ קַבָּלָה חֲזָקָה, לְבַל יַתְחִיל לְדַבֵּר עִם שׁוּם בְּרִיָּה, רַק מַה שֶּׁיִּשְׁאֲלוּ אוֹתוֹ — יָשִׁיב בִּישׁוּב הַדַּעַת, וְיקַצֵּר מְאֹד מְאֹד. וְאָז כְּשֶׁתַּרְגִּיל עַצְמְךָ בְּהַנְהָגוֹת אֵלּוּ, יִפָּתַח לִבְּךָ וְדַעְתְּךָ וּתְטַיֵּל בְּגַן נֶהְדָּר.

ב׳ תרצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כִּי אִם עַל־יְדֵי הָעֵצוֹת וְהַדְּרָכִים הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. וּבִפְרָט כְּפִי מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת בְּכָל יוֹם, הַהֶכְרֵחַ לְסִתֹּם עֵינָיו מֵחֵיזוּ דְּהַאי עַלְמָא לְגַמְרֵי (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סה); וְאָז דַּיְקָא יִזְכֶּה לְהִסְתַּכֵּל עַל הַתַּכְלִית שֶׁשָּׁם כֻּלּוֹ אֶחָד, לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁשּׁוּם בְּרִיָּה לֹא יְכוֹלָה לְהָרַע לְךָ אוֹ לְהֵיטִיב לְךָ מִבִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לִרְדֹּף אַחַר הַהֶבֶל, אַחַר הַבְּהֵמוֹת (עַיֵּן סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מֵהַבֵּן מֶלֶךְ וּבֶן שִׁפְחָה); יוֹתֵר טוֹב לִבְרֹחַ אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְלֶאֱחֹז אֶת עַצְמוֹ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְהַתְמִיד

בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וּלְהַרְבּוֹת בְּהִתְבּוֹדְדוּת, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ.

וְאוֹדוֹת הַבְּזְיוֹנוֹת, בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיַּעֲבֹר עָלֶיךָ כָּךְ, כִּי בְּפֵרוּשׁ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳), שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מַהֲנָקָדָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁעַל הָאָלֶף שֶׁהוּא דַּעַת דְּמשֶׁה, כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, שֶׁיַּעַבְרוּ עָלֶיךָ חֵרוּפִין וְגִדּוּפִין, עַיֵּן שָׁם; אַתָּה, חֶמְדַּת לִבָּבִי! רְאֵה לִבְרֹחַ תָּמִיד רַק אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְסוֹף כָּל סוֹף תִּזְכֶּה לְהִנָּצֵל מֵהַכֹּל, וְתִתְהַפֵּכְנָה הַמְנִיעוֹת לִנְעִימוּת. אַךְ לְמַעַן הַשֵּׁם, בְּרַח לְךָ מֵהַהֶבֶל שֶׁאַתָּה נוֹהֵג עַד עַכְשָׁו לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחֶךָ, כִּי מְאוּמָה לֹא תִשָּׂא בַּעֲמָלְךָ. וּכְפִי רִבּוּי דְּבָרִים בְּטֵלִים וְשֶׁל מַה בְּכָךְ, כְּמוֹ־כֵן יִתְבַּלְבֵּל מֹחֲךָ וְדַעְתְּךָ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלָן. הַרְגֵּל עַצְמְךָ לֹא לְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִם שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אִם הַמֻּכְרָח לְךָ מְאֹד מִצַּד פַּרְנָסָתְךָ וְכַדּוֹמֶה וְכוּ׳, וְגַם אָז תְּכַוֵּן שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ.

לְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמְּךָ, אִתְּךָ וְאֶצְלְךָ. רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְאָז יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תרצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה שֶׁעוֹבֵר

עָלֶיךָ, בִּפְרָט בִּפְגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה וְכוּ׳.

אָחִי הַיָּקָר! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, אַל תִּמְשֹׁךְ עַצְמְךָ כָּל־כָּךְ אֶל הַצַּעַר וְכוּ׳, סוֹף כָּל סוֹף תּוּכֶה לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגֶךָ, וְתֵצֵא מֵהַחֹטֶא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה.

לְעֵת עַתָּה הַחֲזֵק בְּשִׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וּבִפְרָט בְּחַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת בְּכָל יוֹם, כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ מִזֶּה כַּמָּה פְּעָמִים בְּשֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכֵן לְהַרְבּוֹת בְּלִמּוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ מְחַבֵּר רַמָּ״א. וְעַל כֻּלָּם — לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבּוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְתִרְאֶה לַהֲפֹךְ אֶת כָּל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה אֶל הַשִּׂמְחָה. וּמֻחֲלַטֶת שֶׁכָּתַבְתָּ שֶׁבְּקָרוֹב תִּתְוַעֵד עִמִּי, עַל־כֵּן אֲקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

שְׁלֵמוּת הַדַּעַת תָּלוּי בַּשִּׁבְעָה גֵּרוֹת, שֶׁהֵם: הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה, כְּפִי שֶׁזּוֹכֶה לְקַדְּשָׁם, כְּמוֹ־כֵן מֵאִיר וְזוֹרֵחַ מֹחוֹ. וְכָל מַה שֶּׁמְּקַדְּשָׁם יוֹתֵר, כְּמוֹ־כֵן מֵאִיר וְזוֹרֵחַ מֹחוֹ יוֹתֵר, עַד שֶׁעַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה, מְאִירִים לִפְנֵי עֵינָיו הַשֵּׂמוֹת: ע״ב, ס״ג, מ״ה, ב״ן, וּמְטַטְרוֹ״ן בְּהֶם כְּמִי שֶׁמְּטַיֵּל בְּאַרְמוֹן נֶהְדָּר, וּמִתַּחֲדָם בְּקִבְיעוּת. וְזֶה סוֹד הַמְּשָׁכַת הַמַּקִּיפִים אֶל הַפְּנִימִים, אוֹרוֹת בְּכֵלִים.

ב׳ תרחצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי כְּעַל כָּל הוֹן. אַךְ מַה שֶּׁכָּתַבְתָּ... תֵּדַע כִּי לֹא זוֹהִי הַדֶּרֶךְ, רַק צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי כָּל אֶחָד הוּא

עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, וְאָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וּבִפְרָט אַתָּה בְּעִנְיָנְךָ, זְכֹר דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְזָר אַל יִתְעָרֵב בַּסֵּפֶר, וּבִפְרָט... הוּא, שֶׁעֲדַיִן עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ וּמֵבִין מִדְּבָרָיו וְכוּ׳. עַל־כֵּן לְמַעַן הַשֵּׁם, כַּלֵּךְ מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי, וּמֵהַיּוֹם וָהָלְאָה בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּבְטַח בִּנְדִיבִים, בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה. הַחֲזֵק בְּיִרְאַת הַשֵּׁם כָּל הַיָּמִים, וַחֲטֹף וֶאֱכֹל פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת וּמִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

הָאָדָם צָרִיךְ לֵידַע, שֶׁיֵּשׁ בְּנִשְׁמָתוֹ סְגֻלּוֹת נִפְלָאוֹת, כִּי הוּא חֵלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל מַמָּשׁ, שֶׁנִּצְטַמְצֵם בְּגוּפוֹ, שֶׁזֶּהוּ בְּעַצְמוֹ סוֹד הַצִּמְצוּם, שֶׁהָיָה בִּשְׁעַת בְּרִיאַת כָּל הָעוֹלָמוֹת, שֶׁנִּצְטַמְצֵם, כִּבְיָכוֹל, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּדוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר. וְכָל עֲבוֹדָתֵנוּ הִיא לְגַלּוֹת אֶת הַהַסְתָּרָה שֶׁבְּתוֹךְ הַהַסְתָּרָה, וּלְקַשֵּׁר וּלְיַחֵד הַכֹּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ; כִּי כִּבְיָכוֹל הַהִתְלַבְּשׁוּת שֶׁנִּתְלַבֵּשׁ בַּנִּבְרָאִים וּבָעוֹלָמוֹת נִקְרֵאת שְׁכִינָה, פֵּרוּשׁוֹ שֶׁהִשְׁכִּין אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בֵּינֵינוּ. וּכְשֶׁמְּגַלֶּה ״זֹאת״, אָז הוּא תַּכְלִית הַיִּחוּד וְהַזִּוּוּג, וְנוֹלָדִים לוֹ מֹחִין חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם בְּדִבְקוּת עֲצוּמָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּכְשֶׁנִּשְׁמָתוֹ דְּבוּקָה וּמְיֻחֶדֶת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז הַכֹּל נִגְלֶה לְפָנָיו, כִּי נִכְלֶלֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינָהּ נִגְבֶּלֶת בִּגְבוּל זְמַן אוֹ מָקוֹם וְכוּ׳. וְלִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל זֶה, אִי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת וְהִתְקַשְּׁרוּת אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מִיְּחִידֵי הַדּוֹרוֹת, אֲשֶׁר הוּא תִּקְוַת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְכָל הָעוֹלָמוֹת תְּלוּיִים בּוֹ, כִּי הוּא יָכוֹל לַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיהַּ אַף הַגָּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים וְהַפָּגוּם וְהַמְלֻכְלָךְ, וְיָכוֹל לְנַקּוֹת וּלְצַחְצֵחַ גַּם אוֹתוֹ, בְּאֹפֶן שֶׁגַּם הוּא יִזְכֶּה לְזֶה. אַךְ הַבַּעַל־דָּבָר מַסְתִּירוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַזֶּה, הוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל לְגַמְרֵי, עַל־כֵּן צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ יוֹמָם וָלַיְלָה אַחַר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַזֶּה, וְעַד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִמֶּנּוּ, יֵדַע שֶׁהוּא שׁוֹרֶה בְּחֹשֶׁךְ גָּדוֹל וְלֹא אוֹר.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לְהִתְקָרֵב אֶל הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחָכְמָה הַקְּדוּמָה, וְנִזְכֶּה לְכָל זֶה, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

ב׳ תרצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בַּמִּדְבָּר ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי. גַּם גִּיסְךָ ... נֵרוֹ יָאִיר, הָיָה בְּבֵיתִי, וּתְהִלָּה לָאֵל, דִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, יַעַזְרֵנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּזְכֶּה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וּבִפְרָט לְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ לִלְמֹד אֶת הַשִּׁעוּרִים הַקְּבוּעִים שֶׁלָּנוּ בַּגְּמָרָא, בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, שֶׁמְּאֹד מְאֹד הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל לְהַתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וְעַל כֻּלָּם — לִהְיוֹת רָגִיל לִלְמֹד תּוֹרָה מִ״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וּלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ״לִּקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וּמַעֲלָה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כה); וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תַּנִּיחַ אֶת הָעֲצָבוּת וְהַמְּרִירוּת אֶצְלְךָ כְּרֶגַע, רַק לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל אָמַר, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה אָמְרוּ חֲזַ״ל (בְּרָכוֹת לד:): בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, שָׁם אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוֹלִים לַעֲמֹד; כִּי בַּעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה מְגַלִּין וּמְפָרְסְמִין בְּיוֹתֵר חַסְדּוֹ וְטוּבוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי שֶׁהִתְחַזְּקוּ לִבְטֹחַ בְּחַסְדּוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ בְּעֹצֶם יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת כָּאֵלֶּה, שֶׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶם. וְזֶה עִקַּר גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ — כְּשֶׁזּוֹכִים לְגִלּוּת נִפְלְאוֹת חַסְדּוֹ וְרַחֲמָנוּתוֹ, אֲפִלּוּ עַל הֲכִי גָּרוּעַ שֶׁבָּעוֹלָם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מַתָּנָה, הֲלָכָה ה׳, אוֹת ט״ו).

ב׳ תש.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר נָשֹׂא ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי כְּעַל כָּל הוֹן לִרְאוֹת וְלִשְׁמֹעַ אֶת תְּשׁוּקַת לִבְּךָ אֶל הָאֱמֶת. חֲזַק, חֲזַק! כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים חִזּוּק בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵחָדָשׁ, בִּפְרָט אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ ז״ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת שֵׁבֶט לֵוִי, הֵם צְרִיכִים לְהִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה מֵרֹב הַהַרְפַּתְקָאוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַבִּלְבּוּלִים וְכוּ׳, הָעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד הָרוֹצֶה לֶאֱחֹז אֶת עַצְמוֹ בְּרַבֵּנוּ ז״ל, וּבִפְרָטִי פְּרָטִיּוּת אוֹתָן שֶׁרוֹצִים גַּם לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ ז״ל וְאֶת עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, בְּכָתֵף יִשָּׂאוּ, בְּחִינַת (בַּמִּדְבָּר יח, ב): ״וְיִלָּווּ אֵלֶיךָ וְיִשָּׁרְתוּךָ״, לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם דַּעְתּוֹ בָּעוֹלָם, עֲלֵיהֶם מִתְפַּשֶּׁטֶת וּמִתְגַּבֶּרֶת הַלֵּיצָנוּת וְהַמְּרִירוּת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְעַל־כֵּן עֲלֵיהֶם לְהִתְחִיל בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְלָשִׁיר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת כְּמוֹ הַלְוִיִּים, שֶׁהָיְתָה עֲבוֹדָתָם בְּשִׁיר וְהַלֵּל. וְעַיֵּן בְּמִדְרָשׁ אַגָּדָה, פָּרָשַׁת נָשֹׂא, אֵיזוֹ עֲבוֹדָה? עֲבוֹדָה זוֹ שִׁירָה, שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּים אוֹמְרִים עַל כָּל תָּמִיד וְתָמִיד, עַיֵּן שָׁם; כִּי הַהֶכְרֵחַ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וְלָשִׁיר וּלְרַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְכֵן בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ שִׁירִים וְנִגּוּנִים בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תַּנִּיחַ אֶצְלְךָ הָעַצְבוּת אֲפִלּוּ רֶגַע, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּשְׁמֹר אֶת נַפְשְׁךָ מֵהַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרוֹדֵף אַחֲרֶיךָ, לְלָכְדְךָ בִּקְלִפַּת הָעַצְבוּן וְדִכְאוֹן־הַנֶּפֶשׁ וְכוּ׳, תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לַהֲפֹךְ אֶת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה אֶל תּוֹךְ הַשִּׂמְחָה. וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ וָיֵשׁ לָנוּ עַל מַה לִּשְׂמֹחַ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

אוֹדוֹת מַה שֶּׁכָּתַבְתָּ, שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְנִדְמֶה לְךָ, שֶׁרַק אֵצֶל בְּנֵי הַנְּעוּרִים וְכוּ׳, תֵּדַע כִּי אָמְרוּ חַז״ל (שָׁם בְּמִדְרָשׁ אַגָּדָה): לְלַמֶּדְךָ שֶׁעֲנִיַּן

טֻמְאָה שָׁוִים בּוֹ גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים; כִּי בָּעִתִּים הַלָּלוּ הָרְחוֹבוֹת מְלֵאֵי שַׁחַץ וְנאוּף, וּצְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים וְכוּ׳, וְלוּלֵא שֶׁשָּׁלַח אֵלֵינוּ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בַּדּוֹר הַזֶּה וְכוּ׳, מִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁהָיָה וְכוּ׳, כִּי הוּא עַל־יְדֵי לְמוּדוֹ וְהִתְחַזְּקוּתוֹ הַטּוֹבָה מַצִּיל אוֹתָנוּ מֵרָע וּמֵחֹשֶׁךְ, הָעִקָּר עָלֵינוּ לְצַיֵּת עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכג), אֲשֶׁר רַק זוֹ נִקְרֵאת שְׁלֵמוּת הַהִתְקָרְבוּת, עַיֵּן שָׁם.

ב׳ תשא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר נָשֹׂא ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי מְאֹד לִקְרַאת שׁוּרוֹתֶיךָ הַמְחַיּוֹת אוֹתִי מְאֹד.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְתִרְאֶה לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר בְּטוּב וּבְדִבֵּקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ. לְמַעַן הַשֵּׁם, לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, רְאֵה לִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח, כִּי אֵין לְךָ טוֹב מִתְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר נָשֹׂא ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ הַמָּלֵא מְרִירוּת לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּהִסְתַּכְּלִיּוֹת רָעוֹת. תֵּדַע כִּי אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רמב), שֶׁיֵּשׁ אָרִיךְ אַנְפִּין דִּקְלִפָּה, שֶׁבְּכָל צַד שֶׁרַק יִפְנֶה יִסְתַּכֵּל עַל נָשִׁים וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְכֵן אָמַר (שָׁם, סִימָן קכח), שֶׁאֲפִלּוּ מִי שֶׁרוֹצֶה לִהְיוֹת יְרֵא שָׁמַיִם, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַבַּעַל־דָּבָר מְסִיתוֹ לְהִסְתַּכֵּל מִן הַצַּד וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; כִּי עַכְשָׁו בַּדּוֹר הַזֶּה עִקַּר הַנִּסָּיוֹן הוּא הַהִסְתַּכְּלוּת, כִּי, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הַדְּרָכִים מְלֵאִי שַׁחַץ וְנָאוּף. וְאָמְרוּ חֲזַ״ל (סַנְהֶדְרִין מה.): אֵין יֵצֶר הָרַע שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּמֶה שֶּׁעֵינָיו רוֹאוֹת; וְהָעַיִן רוֹאָה וְהַלֵּב חוֹמֵד וּכְלֵי הַמַּעֲשֶׂה גּוֹמְרִים (טוּר אֹרַח־חַיִּים, סִימָן א׳). וְאָמְרוּ חֲזַ״ל (מִדְרָשׁ רַבָּה, שִׁיר הַשִּׁירִים, פָּרָשָׁה א׳, סִימָן כג): רְמַ״ח אֵיבָרִים יֵשׁ בָּאָדָם, וְכֻלָּם אֵינָם הוֹלְכִים וְחוֹזְרִים אֶלָּא אַחַר הָעֵינַיִם, עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ בְּיוֹתֵר אֶת הָעֵינַיִם. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁכָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְקַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּיוֹתֵר, עָלָיו רוֹדֵף הַיֵּצֶר הָרַע בְּיוֹתֵר לְהַכְשִׁילוֹ, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ: **״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! שָׁמַרְנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ, אֲתָּה לְבַד יוֹדֵעַ כַּמָּה כְּבָר פָּגַמְתִּי בְּעֵינַי, הָלַכְתִּי בִּשְׁרִירוּת לִבִּי הָרַע, וְהִסְתַּכַּלְתִּי בִּמְקוֹמוֹת מְגֻנִּים וּמְטֻנָּפִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּאתִי, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לְמַה שֶּׁבָּאתִי וְכוּ׳, אוֹי לִי, וַוי לִי! חָטָאתִי, עָוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ, וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי, לֹא שָׁמַרְתִּי אֶת עֵינַי עַד שֶׁהִסְתַּכַּלְתִּי בְּרַע, וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּאתִי לִידֵי הִרְהוּרִים רָעִים. אָנָּא ה׳, מְחַל לִי וְכַפֵּר לִי, וַעֲשֵׂה מַה שֶּׁתַּעֲשֶׂה בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו לִשְׁמֹר אֶת עֵינַי וּלְקַדְּשָׁם, וּלְהִסְתַּכֵּל עִמָּהֶם רַק עַל אוֹרְךָ הָאֵין סוֹף הַמֵּאִיר בְּכָל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל מג, ב): ״וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבֹדוֹ״ וְגוֹ׳ וְכוּ׳. כְּךָ תַּאֲרִיךְ בִּתְפִלָּה עַל שְׁמִירַת וּקְדֻשַּׁת הָעֵינַיִם, אֲשֶׁר הוּא הַיְסוֹד בַּעֲבוּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי (יְרוּשַׁלְמִי, בְּרָכוֹת, פֶּרֶק א׳, הֲלָכָה ה׳): לְבָא וְעֵינָא — תְּרֵין סַרְסוּרִין דְּחַטָּאָה. אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אִי יַהֲבַת לִי לְבָא וְעֵינָא, אֲנָא יָדַע דְּאַתְּ לִי, עַיֵּן שָׁם; וְאָמְרוּ חֲזַ״ל (מִדְרָשׁ רַבָּה, פָּרָשַׁת נָשֹׂא, פָּרָשָׁה י׳, סִימָן ו׳): מָה רָאָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִשְׁאֹל מִיִּשְׂרָאֵל הַלֵּב וְהָעֵינַיִם שֶׁיִּהְיוּ אַחֲרָיו? אֶלָּא לְפִי שֶׁהָעֲבֵרָה תְּלוּיָה בָּהֶם; הָעֵינַיִם רוֹאוֹת אֶת הַזּוֹנָה

וְהַלֵּב מְהַרְהֵר אַחֲרֶיהָ, עַיִן שָׁם; וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לְבָבִי! תֵּדַע כִּי הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם רוֹדֵף אַחֲרֶיךָ, וְרוֹצֶה לְלָכְדְךָ בִּמְצוּדָתוֹ, הַרְגֵּל עַצְמְךָ לֹא לְהִסְתַּכֵּל חוּץ לְד׳ אַמּוֹתֶיךָ, וּמַחֲשַׁבְתְּךָ תַּרְגִּיל לְשׁוֹטֵט רַק בְּיִחוּדִים קְדוֹשִׁים, שֶׁתְּצַיֵּר אֶת שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ לְפָנֶיךָ: ע״ב, ס״ג, מ״ה, ב״ן, שֵׁמוֹת שֶׁל הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה; וְאַל יִהְיֶה דָּבָר זֶה קַל בְּעֵינֶיךָ, כִּי עֵסֶק הַיִּחוּדִים גָּדוֹל מְאֹד, וְכָל מַה שֶּׁנִּלְכַּד הָאָדָם בְּחֹשֶׁךְ גָּדוֹל, עָלָיו לִבְרֹחַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶל אוֹר גָּדוֹל בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ׳; אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר הוּא רוֹפֵא גָּדוֹל (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ל׳), וְיָכוֹל לְרַפְּאוֹת גַּם חוֹלִים כָּמוֹנוּ, אֲשֶׁר עַדַיִן אָנוּ מְשֻׁקָּצִים וּמִתְעָבִים בְּהִסְתַּכְּלִיּוֹת רָעוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן. הָעִקָּר לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמֵנוּ לְצַיְּתוֹ לֵילֵךְ בְּעִקְבוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים הַמְבֹאָרִים בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחַז בָּהֶם. וּבִפְרָט בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה, אֲשֶׁר הַנִּסְיוֹנוֹת הֵם גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד, עָלֵינוּ לֶאֱחֹז אֶת עַצְמֵנוּ בְּיוֹתֵר בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לָנוּ לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבָּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר נָשֹׂא ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אָחִי וְרֵעִי, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

הִנֵּה בַּמִּדְרָשׁ אִיתָא (בַּמִּדְבָּר רַבָּה, פָּרָשָׁה יא, סִימָן ז׳) עַל הַפָּסוּק (בַּמִּדְבָּר ו, כו): ״יִשָּׂא ה׳ פָּנָיו אֵלֶיךָ״, [אֵימָתַי?] בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל; כִּי עִקַּר הַמְשָׁכַת גִּלּוּי אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא רַק עַל־יְדֵי תְּפִלָּה. וְצָרִיךְ שֶׁתַּחֲזֹר הַרְבֵּה עַל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ב׳, שֶׁצְּרִיכִים לְחַכּוֹת הַרְבֵּה עַד שֶׁזּוֹכִים לִבְחִינַת הֶאָרַת פָּנִים, שֶׁהוּא אוֹר גִּלּוּי שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בִּתְחִלָּה נִדְמֶה לְהָאָדָם שֶׁאֵין

שׁוֹמְעִים לוֹ כְּלָל, וּכְשֶׁאָדָם הוּא עַקְשָׁן גָּדוֹל, אָז סוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה (בָּבָא בַּתְרָא עג:): ׳כַּד חַם גַּבֵּהּ יְתַהֲפִיךְ׳ (עֵין לְקוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ב׳), שֶׁתִּתְהַפֵּךְ מִדַּת הַדִּין, שֶׁהִיא הַסְתָּרַת פָּנִים, וְתִזְכֶּה לְגִלּוּי פָּנָיו יִתְבָּרַךְ, בְּסוֹד (תְּהִלִּים כה, טז): ״פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵנִי״.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

עַל־פִּי־רֹב הָאָדָם נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ אַחֲרֵי שֶׁמִּתְיַגֵּעַ יָמִים וְשָׁנִים, וַעֲדַיִן אֵינוֹ רוֹאֶה אֶצְלוֹ שׁוּם שִׁנּוּי, וּמַה גַּם שֶׁכַּמָּה פְּעָמִים נוֹפֵל יוֹתֵר, וְנִדְמֶה לוֹ שֶׁנַּעֲשָׂה גָּרוּעַ יוֹתֵר מִמִּקֹּדֶם, צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וְלִבְלִי לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל, כִּי בְּוַדַּאי אֵין שׁוּם יְגִיעָה לָרִיק, ׳כִּי לֵית רְעוּתָא טָבָא דְּאִתְאֲבִיד׳ (זֹהַר תְּרוּמָה קנ:), אֲפִלּוּ רָצוֹן טוֹב שֶׁיֵּשׁ לְהָאָדָם אֵינוֹ נֶאֱבָד, מִכָּל שֶׁכֵּן אֵיזֶה דִּבּוּר שֶׁדִּבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אוֹ אֵיזֶה לִמּוּד שֶׁזָּכָה לִלְמֹד אוֹ קִיּוּם אֵיזוֹ מִצְוָה מִמִּצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, בְּוַדַּאי אֵינוֹ נֶאֱבָד. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר פַּעַם לְאֶחָד (שִׂיחוֹת הָר״ן, סִימָן רמד), שֶׁלִּפְעָמִים אֵין מַרְאִים לָאָדָם מַה שֶּׁפָּעַל בְּכָל עֲבוֹדָתוֹ בִּימֵי חַיָּיו, כִּי אִם תַּכְלִיתוֹ־וּמְיָדֵּד אַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ, וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל פֵּרֵשׁ בָּזֶה (וַיִּקְרָא כב, ז): ״וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהֵר, וְאַחַר יֹאכַל מִן הַקָּדָשִׁים״ — שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל בִּיאַת שִׁמְשׁוֹ בְּיוֹמוֹ הָאַחֲרוֹן בְּעֵת פְּטִירָתוֹ, שֶׁהוּא בִּיאַת שִׁמְשׁוֹ שֶׁל כָּל יְמֵי חַיָּיו, שֶׁעִקַּר גְּמַר טַהֲרָתוֹ יִזְכֶּה אָז. וְהִנֵּה בַּגְּמָרָא אָמְרוּ (יוֹמָא פו.), שֶׁיֵּשׁ עֲבֵרוֹת שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁעָשׂוּ עֲלֵיהֶם תְּשׁוּבָה, וְעָבַר עֲלֵיהֶם יִסּוּרִים, עֲדַיִן תְּשׁוּבָה וְיוֹם כִּפּוּר תּוֹלִין עַד יוֹם הַמִּיתָה; וְעַל־כֵּן מִי שֶׁהוּא בִּבְחִינָה זֹאת, יָכוֹל לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְחַכּוֹת עַד יוֹם מִיתָתוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא יַעֲשֶׂה כְּבָר, חַס וְשָׁלוֹם, כְּלוּם, צָרִיךְ לֵידַע — אַדְרַבָּה! כָּל מַה שֶּׁיִּתְגַּבֵּר עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו, וְיַחֲטֹף יוֹתֵר וְיוֹתֵר טוֹב הַרְבֵּה בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּבְקִיּוּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כְּמוֹ־כֵן תִּגְדַּל שִׂמְחָתוֹ וּמַדְרֵגָתוֹ בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה לְאַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ לְעֵילָא וּלְעֵילָא; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם וָיוֹם טוֹב הַרְבֵּה — תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ.

ב׳ תשד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּהַעֲלוֹתְךָ ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשָּׁלֹשׁ רִאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ׳, הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְסַפֵּר צָרוֹתֶיךָ וְכוּ׳ — לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְהִנֵּה לַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת, וּבִפְרָט בְּצָרָתְךָ שֶׁנַּפַלְתָּ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לְעֹמֶק רַע כָּזֶה, וְאַתָּה מְשֻׁקָּע זֶה יָמִים וְשָׁנִים בְּנַאוּף, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, בְּוַדַּאי צָרָתְךָ הִיא צָרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת נה.): אֵין יִסּוּרִין בְּלֹא עָוֹן; וּפֵרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳), שֶׁכְּשֶׁאֵין בָּהֶם עָוֹן — אֵינָם יִסּוּרִין כְּלָל; כִּי עִקַּר הַיִּסּוּרִין הֵם רַק כְּשֶׁנּוֹפְלִים בַּעֲוֹנוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, וְזֶהוּ עִקַּר הָרַחֲמָנוּת לְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ, לְהוֹצִיאָם מֵהַמַּשְׁאוֹי הַכָּבֵד שֶׁל עֲוֹנוֹת, עַיֵּן שָׁם; אַף־עַל־פִּי־כֵן כְּבָר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עח), כִּי אָסוּר לְיָאֵשׁ עַצְמוֹ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא, אֲפִלּוּ אִם נָפַל לְמָקוֹם שֶׁנָּפַל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אָסוּר לְיָאֵשׁ עַצְמוֹ, רַק לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן יט), שֶׁאֲפִלּוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָרְחוֹקִים מִן הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד, שֶׁנִּלְכְּדוּ בִּמְצוּדָה רָעָה, עַד שֶׁרְגִילִין בַּעֲבֵרוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַכֹּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁרְגִילִים בָּהֶם, חַס וְשָׁלוֹם. וְאִם יַעֲשׂוּ חֹק קָבוּעַ וְחִיּוּב חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם כָּךְ וְכָךְ אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, בְּוַדַּאי יִזְכּוּ לָצֵאת מִמְּצוּדָתָם הָרָעָה עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד, עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבִּי! הָיָה רָאוּי שֶׁתַּרְגִּיל עַצְמְךָ בַּאֲמִירַת מִשְׁנָיוֹת בְּכָל יוֹם, וְתִהְיֶה רָגִיל בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי הָאֲמִירָה בְּעַלְמָא מְסֻגֶּלֶת לְזַכֵּךְ אֶת נִשְׁמָתְךָ. וְאִם תּוּכַל לוֹמַר בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים בְּאֹפֶן שֶׁתְּסַיֵּם אֶת כָּל שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה בְּכָל חֹדֶשׁ — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, כִּי זֶה הוֹרֵג אֶת הַיֵּצֶר הָרַע לְגַמְרֵי (רֵאשִׁית חָכְמָה, שַׁעַר הַקְּדֻשָּׁה פ״ב). וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בַּמִּדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה

ז׳, סִימָן ג׳): אֵין הַגָּלֻיּוֹת הַלָּלוּ מִתְכַּנְּסוֹת אֶלָּא בִּזְכוּת מִשְׁנָיוֹת, עַיֵּן שָׁם; וְאִם תִּהְיֶה רָגִיל בָּזֶה, אָז תִּרְאֶה נִפְלָאוֹת רַבּוֹת, כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד.

וְכֵן תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לוֹמַר הַרְבֵּה שֻׁלְחָן עָרוּךְ עַל־כָּל־פָּנִים מְחַבֵּר רַמָ״א, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִיר עַל זֶה בְּיוֹתֵר, וְאָמַר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן כט), שֶׁהוּא תִּקּוּן גָּדוֹל לָאָדָם, וְזוֹכֶה שֶׁנִּתְבָּרֵר אֶצְלוֹ הַטּוֹב מֵהָרַע (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ח׳); וְכֵן תַּתְמִיד בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ לוֹמַר תּוֹרָה, וְאַחֲרֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כה; וּבְשִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קמה), אֲשֶׁר עִנְיָן זֶה מַעֲלֶה שַׁעֲשׁוּעִים אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר לֹא עָלוּ שַׁעֲשׁוּעִים כָּאֵלּוּ מִימוֹת עוֹלָם, עַיֵּן שָׁם; וְכֵן תִּהְיֶה רָגִיל לוֹמַר בְּכָל יוֹם אֶת הַ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, שֶׁהוּא הֶעָשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל, תִּקּוּן לִפְגַם הַבְּרִית וְהַתְּפִלָּה אַחֲרֶיהָ, וְאָז אֵין אַתָּה צָרִיךְ לַחֲשֹׁב בָּזֶה יוֹתֵר.

וְעַל כֻּלָּם — תִּהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כִּי אֵין לְךָ טוֹב מִזֶּה, וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ הִיא הַצָּלָחָה נִצְחִית, הַצָּלָחָה כָּזוֹ שֶׁאֵין לְשַׁעֵר בְּשֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! בְּוַדַּאי צָרָתְךָ הִיא צָרָה גְּדוֹלָה, אֲבָל אִם תִּצַּיֵּת אֶת כָּל הַנֶּאֱמַר כָּאן, אָז בְּוַדַּאי תּוּכַל לָצֵאת מִמְּצוּדָתְךָ שֶׁנִּלְכַּדְתָּ בָּהּ. הָעִקָּר תֵּדַע, שֶׁמִּכָּל צָרָה יְכוֹלִים לָצֵאת — אִם רַק תִּהְיֶה מְקֻשָּׁר אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַהֶכְרֵחַ לִי עַכְשָׁו לְקַצֵּר, וּבְקָרוֹב אֶכְתֹּב לְךָ בַּאֲרִיכוּת.

פֹּה תְּקַבֵּל רָצוּף סֵפֶר ״פְּעֻלַּת הַצַּדִּיק״.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּהַעֲלוֹתְךָ ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה, וּתְשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְנַסֶּה אֶת כָּל אָדָם בְּכָל מִינֵי נִסְיוֹנוֹת. וְאַחַד מֵהַנִּסְיוֹנוֹת הַקָּשִׁים בְּיוֹתֵר — שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה טוֹבוֹת לִבְנֵי־אָדָם, וּמַחֲזִירִים לוֹ רָעָה תַּחַת הַטּוֹבָה, שֶׁזֶּה בִּכְלַל כְּפִיּוּת טוֹבָה. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הִקְפִּידוּ עַל זֶה מְאֹד מְאֹד (עֵין יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת ג). וּבְפָרָשַׁת וָאֵרָא מָצִינוּ, אֲשֶׁר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת אֶת הַמַּכּוֹת: דָּם, צְפַרְדֵּעַ וְכִנִּים, מִפְּנֵי הַטּוֹבוֹת שֶׁקִּבֵּל מֵהַמַּיִם וְהֶעָפָר, וּכְדֵי לַעֲשׂוֹת מַכּוֹת אֵלּוּ הָיָה צָרִיךְ לְהַכּוֹת עֲלֵיהֶם, וּבְכָךְ הָיָה כּוֹפֵר בְּטוֹבָתָם, וְעַל־כֵּן עֲשָׂאָן אַהֲרֹן. הַמַּיִם שְׁמָרוּהוּ בְּעֵת שֶׁהִכְנִיסַתְהוּ אִמּוֹ בְּתוֹךְ הַתֵּבָה בַּיְאוֹר, כְּדֵי לְהַצִּילוֹ מִגְּזֵרַת פַּרְעֹה, עַל־כֵּן לֹא הִכָּה עַל הַיְאוֹר לְהַפֵּךְ אֶת הַמַּיִם לְדָם, וְכֵן לְהָבִיא אֶת מַכַּת צְפַרְדֵּעַ, וְכֵן לֹא הִכָּה עַל הָאָרֶץ לְהָבִיא אֶת הַכִּנִּים, כִּי הֶעָפָר עָשָׂה לוֹ טוֹבָה, שֶׁהִטְמִין בְּקִרְבּוֹ אֶת הַמִּצְרִי שֶׁהָרַג (עֵין שַׁבָּת קטז). מִכָּאן אָנוּ לְמֵדִים אֶת חֲשִׁיבוּת הַכָּרַת הַטּוֹב אֲפִלּוּ לְדוֹמֶם, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן פְּלוֹנִי שֶׁעָשָׂה לְךָ טוֹבָה, בְּוַדַּאי יֵשׁ לִהְיוֹת מַכִּיר לוֹ טוֹבָה וְלֹא לְהֵפֵךְ. אֲבָל, לְדַאֲבוֹנֵנוּ הָרַב, הַמְּציאוּת הֶעָגוּמָה טוֹפַחַת עַל פָּנֵינוּ, בַּאֲשֶׁר פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר כְּשֶׁעוֹשֶׂה אָדָם טוֹבָה לְזוּלָתוֹ, סוֹבֵל אַחַר־כָּךְ סֵבֶל גָּדוֹל דַּיְקָא מֵאוֹתוֹ אָדָם שֶׁגָּמַל לוֹ טוֹב וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן יָכוֹל אָדָם לוֹמַר: הֲלֹא אִם אֶעֱזֹר לְזוּלָתִי, אֲקַבֵּל רַע תַּחַת זֹאת, אִם־כֵּן לָמָּה לִי לַעֲשׂוֹת טוֹבָה?! וְיֶחְדַּל מִלִּגְמֹל חֶסֶד עִם זוּלָתוֹ, אַךְ לֹא וָלֹא! אַשְׁרֵי הָאָדָם הַמַּחְדִּיר בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, שֶׁכָּךְ צְרִיכָה לִהְיוֹת עֲבוֹדַת הַצַּדָּקָה — לְשֵׁם שָׁמַיִם בִּלְבָד, שֶׁיִּהְיֶה חֶסֶד שֶׁל אֱמֶת. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה צו, סִימָן ה׳): מַהוּ חֶסֶד שֶׁל אֱמֶת? שֶׁאֵינוֹ מְצַפֶּה לְתַשְׁלוּם גְּמוּל; אִם אָדָם עוֹשֶׂה צְדָקָה

וָחֶסֶד, אַף שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁיְּקַבֵּל בַּחֲזָרָה עֶלְבּוֹנוֹת וּבְזָיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, וְיִהְיוּ לוֹ כְּפוּיֵי טוֹבָה, אַף הוּא מַמְשִׁיךְ לַעֲשׂוֹת חֶסֶד, סִימָן שֶׁהַצְּדָקָה וְהַחֶסֶד שֶׁלּוֹ הֵם בְּלֵב שָׁלֵם. וְלָכֵן זֶהוּ הַנִּסָּיוֹן לְכָל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם — שֶׁיַּעֲשֶׂה אֶת הַצְּדָקָה וָחֶסֶד רַק בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְלֹא בַּעֲבוּר הַבְּרִיּוֹת; כִּי בְּנֵי־אָדָם יְשַׁלְּמוּ לוֹ רַע תַּחַת טוֹב וְזֶה בָּרוּר! אַף אִם מַמְשִׁיךְ בַּעֲשִׂיַּת הַחֲסָדִים וְהַטּוֹבוֹת, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל אֲשֶׁר מְשַׁלְּמִים לוֹ בַּחֲזָרָה, בָּזֶה מְגַלֶּה טַהַר לִבּוֹ, שֶׁכַּוָּנָתוֹ עִם אֱמֶת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְשַׁלֵּם לוֹ בַּחֲזָרָה כֶּפֶל כִּפְלַיִם. וְטוֹב יוֹתֵר לְקַבֵּל אֶת הַשָּׂכָר מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ וְלֹא מִבָּשָׂר וָדָם, שֶׁהַיּוֹם כָּאן וּלְמָחָר בַּקֶּבֶר.

וּמִפְּאַת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת — אֲקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר בְּהַעֲלוֹתְךָ ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, אַךְ מֵחֲמַת טִרְדוֹתַי לֹא הָיָה לִי הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁשָּׁאַלְתָּ וְכוּ׳, מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר, הֲלֹא כְּבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס׳), שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיְּשֵׁנִים אֶת יְמֵיהֶם, וְאַף שֶׁמִּסְתּוֹבְבִים וְעוֹשִׂים מִצְווֹת, אֲבָל מֹחָם בִּבְחִינַת שֵׁנָה, שֶׁאֵינָם מַרְגִּישִׁים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְסִימָן שֶׁהֵם עֲדַיִן רְחוֹקִים לְגַמְרֵי מֵהַטּוֹב, וְכֵן הֵם רְחוֹקִים מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא עִקַּר הַטּוֹב, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (יוֹמָא לח׃): אֵין טוֹב אֶלָּא צַדִּיק. כִּי אֵימָתַי יוֹדְעִים שֶׁמְּקֹרָבִים אֶל הַצַּדִּיק? כְּשֶׁמִּתְעוֹרְרִים מֵהַשֵּׁנָה וּמַתְחִילִים לִפְקֹחַ אֶת הָעֵינַיִם. וּמֵאַיִן יוֹדְעִים שֶׁמִּתְעוֹרְרִים מֵהַשֵּׁנָה? כְּשֶׁמַּתְחִילִים לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כִּי אָנוּ רוֹאִים שֶׁכְּשֶׁאָדָם יָשֵׁן, אֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר, וְאַף שֶׁמְּדַבֵּר — זֶה בְּלִי שֵׂכֶל, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם עֵר הוּא מְדַבֵּר.

כֵּן הַדָּבָר, כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, סִימָן שֶׁעוֹרְרוֹ אוֹתוֹ מֵהַשָּׁנָה. וּמִי מְעוֹרֵר מֵהַשָּׁנָה? הַצַּדִּיק. וְזֶה הַסִּימָן לִידַע, אִם הוּא מְקֹרָב לַצַּדִּיק אִם לָאו — אִם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ שֶׁאוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים יט, ד): ״אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם״, לָמָּה ״אֵין אֹמֶר וּדְבָרִים״ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא? ״בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם״ — כִּי אֵין שׁוֹמְעִים אֶת הַצַּדִּיק. וְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן סז), הַסִּימָן שֶׁאָדָם מְקֹרָב לַצַּדִּיק — אִם נִפְקְחוּ עֵינָיו לִרְאוֹת בִּגְדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּלְהִסְתַּכֵּל עַל שִׁפְלוּת עַצְמוֹ; וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עב); מַאַיִן יוֹדֵעַ שֶׁמְּקֹרָב אֶל צַדִּיק אֱמֶת? אִם נוֹפֶלֶת עָלָיו שִׁפְלוּת, וּמַרְגִּישׁ שֶׁהוּא כְּלוּם, וְכֻלָּם טוֹבִים יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, סִימָן שֶׁמַּחֲזִיק בְּצַדִּיק הָאֱמֶת.

אַשְׁרֵי הַמְקֹרָב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר יִזְכֶּה שֶׁיְּעוֹרְרוֹ מִן הַשָּׁנָה, וּלְרֹב טוּב הַצָּפוּן וְהַגָּנוּז יִזְכֶּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בְּהַעֲלוֹתְךָ ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם רַב אֶל ...

אֶת הַמִּכְתָּב לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד מְאֹד נִצְטַעַרְתִּי מֵהַצַּעַר הַקָּשֶׁה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם.

וּבֶאֱמֶת שְׁאֵלָה קָשָׁה שְׁאַלְתֶּם. וּכְבָר גִּילוּ לָנוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת קיז.), שֶׁכַּלָּה וַחֲמוֹתָהּ אֵינָן מִסְתַּדְּרוֹת בֵּינֵיהֶן, וְכַאֲשֶׁר יָגוּר זְאֵב עִם כֶּבֶשׂ, כֵּן תָּגוּר כַּלָּה עִם חֲמוֹתָהּ (עֵץ בְּרֵאשִׁית חָכְמָה, חֵפֶת אֱלֹהִים, שַׁעַר ד׳); וְאַף הַחֲמוֹת הֲכִי טוֹבָה, יֵשׁ בְּלִבָּהּ עַל כַּלָּתָהּ אֵיזוֹ קְפִידָה, כְּאִלּוּ הַכַּלָּה לָקְחָה לָהּ אֶת הַבֵּן, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיֵּשׁ חֲמוֹת רָעָה, חַס וְשָׁלוֹם, וַחֲזַ״ל מְסַפְּרִים (שַׁבָּת כו.), שֶׁהָיְתָה חֲמוֹת שֶׁשָּׁנְאָה אֶת כַּלָּתָהּ, וְאָמְרָה לָהּ: ״לְכִי הִתְקַשְּׁטִי בְּשֶׁמֶן אֲפַרְסְמוֹן״. הָלְכָה וְהִתְקַשְּׁטָה. כְּשֶׁהִיא

בָּאָה בַּחֲזָרָה, אָמְרָה לָהּ חֲמוֹתָהּ: ״לְכִי הַדְלִיקִי נֵר״. הָלְכָה וְהִדְלִיקָה נֵר כְּדִבְרֵי חֲמוֹתָהּ, הִתְלַקְחָה בָּהּ הָאֵשׁ, וְשָׂרַף אוֹתָהּ. לְמֵדִים מִכָּאן עַל מַה חֲשׁוּדָה חֲמוֹת. לָזֹאת, אֵין עֵצָה אַחֶרֶת, אֶלָּא לִנְהֹג בְּחָכְמָה, לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי תַּחְבּוּלוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לֹא לְהִכָּנֵס עִמָּהּ בְּדִין וּדְבָרִים, וְאַף שֶׁהַחֲמוֹת תִּשְׁתַּדֵּל תָּמִיד לְהַשְׁפִּיל אֶת הַכַּלָּה וּלְשַׁבְּרָהּ, עַל הַכַּלָּה לִהְיוֹת פִּקְחִית, וְלֹא לְעָרֵב אֶת בַּעְלָהּ, כִּי טֶבַע הַבַּעַל שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר אִמּוֹ תָּמִיד. לָכֵן יֵשׁ לַכַּלָּה עֲבוֹדָה קָשָׁה מְאֹד, כִּי הִיא נִמְצֵאת בֵּין הַפַּטִּישׁ לַסַּדָּן. מֵחַד גִּיסָא — עָלֶיהָ לְהַשְׁכִּיל כֵּיצַד לִנְהֹג עִם חֲמוֹתָהּ, וּמֵאִידָךְ גִּיסָא — עָלֶיהָ לְהִזָּהֵר מְאֹד, שֶׁלֹּא יֵפְרַע הַשָּׁלוֹם־בַּיִת שֶׁלָּהּ. וְעַל נוֹשֵׂא זֶה יֵשׁ הַרְבֵּה לְהַאֲרִיךְ, וּלְחַבֵּר סֵפֶר שָׁלֵם, כִּי הַיְסוֹד בְּשָׁלוֹם־בַּיִת תָּלוּי רַק בָּאִשָּׁה, אֵיךְ שֶׁהִיא תִּנְהַג עִם בַּעְלָהּ וְכוּ׳, אִם תְּכַבְּדוֹ וּתְיַקְּרוֹ וּתְדַבֵּר עַל לִבּוֹ דִּבְרֵי אַהֲבָה וְנִחוּמִים, אָז תַּצְלִיחַ בַּנִּשּׂוּאִין, אֲבָל אִם תַּשְׁפִּיל אֶת בַּעְלָהּ וְאֶת אִמּוֹ, אָז תִּשְׁבֹּר אֶת בֵּיתָהּ בְּמוֹ יָדֶיהָ. וְלָכֵן אָמַר הֶחָכָם מִכָּל אָדָם (מִשְׁלֵי יד, א): ״חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ, וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶּהֱרָסֶנּוּ״; וְלָכֵן עַל הָאִשָּׁה לִשְׁמֹר מְאֹד עַל שְׁלוֹם בֵּיתָהּ, וְלַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת בַּעְלָהּ. וְעִקַּר הַשָּׁלוֹם־בַּיִת תָּלוּי רַק בָּאִשָּׁה. בְּוַדַּאי גַּם הַבַּעַל צָרִיךְ לִרְאוֹת שֶׁאִמּוֹ לֹא תִּתְנַפֵּל עַל אִשְׁתּוֹ, וּלְהַבְהִיר לָהּ וְכוּ׳. כִּי שֶׁהָאֻמָּא — הַחֲמוֹת, גּוֹרֶמֶת אֶת הַקִּלְקוּל בְּשָׁלוֹם־בַּיִת, וְזֶה בָּרוּר; כִּי תָּמִיד הִיא מִתְעָרֶבֶת בְּעִנְיְנֵי הַבַּיִת וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת כַּלָּה פִּקְחִית מַבְלִיגָה וְכוּ׳, וְאֵינָהּ מְדַבֶּרֶת כְּלוּם, וְהִיא יוֹתֵר נְבוֹנָה מִכֻּלָּם, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִיא מַצְלַחַת לִבְנוֹת אֶת בֵּיתָהּ. וְזֶה לְמוּד עָמֹק עָמֹק; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס דָּבָר זֶה בְּתוֹךְ לִבּוֹ, וְאָז יִהְיֶה בֵּין בְּנֵי־הַזּוּג שָׁלוֹם־בַּיִת אֲמִתִּי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְכֶם בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תשח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם רְבִיעִי לְסִדְּר בְּהַעֲלוֹתְךָ ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן

עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי וְלַהֲשִׁיבְךָ דִּבְרֵי אֱמֶת — יִקָּצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת.

חֶמְדַּת לְבָבִי! הַחַיִּים מְלֵאִים עִם נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים — לְכָל אֶחָד בְּאֹפֶן אַחֵר, וּלְכָל אֶחָד נִדְמֶה שֶׁנִּסְיוֹנוֹתָיו יוֹתֵר קָשִׁים וְיוֹתֵר גְּדוֹלִים מִשֶּׁל חֲבֵרָיו. וּבֶאֱמֶת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוֹדָה זָרָה ג.): אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּא בִּטְרוּנְיָה עִם בְּרִיּוֹתָיו; וּפֵרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן א׳), שֶׁלְּכָל אֶחָד שׁוֹלְחִים מְנִיעוֹת כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר הוּא יָכוֹל לַעֲמֹד בָּהֶן. וְעִקַּר הַמְּנִיעוֹת, יְדִידִי הַיָּקָר, הוּא בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה; שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם אוֹרֵב מְאֹד מְאֹד עַל הָאָדָם, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה; כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲזַי מוֹרִיד מֵעָצְמוֹ כָּל מִינֵי דִּינִים וְכָל מִינֵי צָרוֹת; כִּי כְּשֶׁאָדָם בְּשִׂמְחָה, הוּא זוֹכֶה לְיִשּׁוּב הַדַּעַת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן י׳); וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְיִשּׁוּב הַדַּעַת, אֲזַי יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטֵי פְּרָטִית, וּכְבָר אֵין לוֹ שׁוּם צַעַר (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רנ); וְיֵשׁ לְהַאֲרִיךְ בִּנְקֻדָּה זוֹ, אַךְ עַכְשָׁו נִכְנָס אֶצְלִי אַבְרֵךְ אֶחָד, וְהַהֶכְרֵחַ לְדַבֵּר אִתּוֹ מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, עַל־כֵּן הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר, וְעוֹד חֲזוֹן לַמּוֹעֵד.

אַשְׁרֵינוּ שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּעַ מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, וְרָאוּי לָנוּ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה בִּשְׁבִיל זֶה בְּעַצְמוֹ (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קעז), וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֵינוּ בְּמָאוֹר תּוֹרָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמֵנוּ עִם הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב); וְאֵיךְ זוֹכִים לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ? דַּיְקָא כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהוֹצִיא מִפִּיו תָּמִיד אֶת הַמִּצְווֹת: ״בָּרוּךְ הַשֵּׁם, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מְעֻטָּף בְּצִיצִית, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מְעֻטָּר בִּתְפִלִּין, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי שׁוֹמֵר שַׁבָּת וְכוּ׳, אוֹכֵל מַצָּה בְּפֶסַח, וְנִזְהָר מֵאִסּוּר חָמֵץ, וְשׁוֹמֵעַ תְּקִיעַת שׁוֹפָר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּמִתְעַנֶּה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְאוֹכֵל בַּסֻּכָּה, וְנוֹטֵל

הָאַרְבָּעָה מִינִים הַקְּדוֹשִׁים״. וְכֵן יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד לְתֵת תּוֹדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת עַל כָּל הַמִּצְווֹת שֶׁזּוֹכֶה לְקַיֵּם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה בֶּאֱמֶת לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ; כִּי הָעִקָּר תָּלוּי בַּדִּבּוּר — לְהוֹצִיא מִפִּיו, וְהַדִּבּוּר יֵשׁ לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל לְהַחֲיוֹת אֶת הָאָדָם וְכוּ׳.

ב׳ תשט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בְּהַעָלוֹתְךָ ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ עַל מְרִירוּת לִבְּךָ, בַּמֶּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ — בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת, יִקָּצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָט שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדְךָ — הֵפֵּךְ בָּהֶם, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ, כִּי אֵין לְךָ טוֹב מֵהֶם; הֵפֵּךְ בָּהּ וַהֲפֵךְ בָּהּ דְּכֹלָּא בָּהּ — עֵצוֹת וְהִתְחַזְּקוּת וְהַנְהָגוֹת יְשָׁרוֹת עַל כָּל הַחַיִּים. וּבִפְרָט שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קמה), שֶׁנֵּלֶךְ עִם תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כָּל תּוֹרָה הִיא סֻגְיָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ, הַמְדַבֶּרֶת מֵעִנְיָנִים וּמְצִוִּי וְתִקּוּן מִדּוֹת אֲחֵרוֹת לְתַקְּנָם, וּבִפְרָט כְּשֶׁזּוֹכִים גַּם לְעַיֵּן עַל כָּל תּוֹרָה וּמַאֲמָר — הַחִדּוּשִׁים שֶׁחִדֵּשׁ מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל, אָז נִתְרַחֶבֶת וְנִתְלַבֶּנֶת הַסֻּגְיָה בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר. וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת עַכְשָׁו כְּשֶׁזַּכְנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַדְפִּיס אֶת סֵפֶר ״שִׂפַת הַנַּחַל״, שָׁם מִתְבָּרֶרֶת וּמִתְרַחֶבֶת וּמִתְלַבֶּנֶת כָּל תּוֹרָה מ״לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן״ בְּאֹפֶן נַעֲלֶה מְאֹד מְאֹד, וּמְעוֹרֶרֶת וּמְחַזֶּקֶת מְאֹד מְאֹד לְקַיֵּם אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְכוּ׳. וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל מִתֶּבֶל עִם מַאֲמְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ וּמִדְרָשִׁים וְכוּ׳, יְזַכֵּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהוֹצִיאוֹ לְאוֹר עוֹלָם.

עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, חֶמְדַּת לִבָּבִי, בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד יְרִידוֹת וְקַטְנוּת וּבִלְבּוּלִים אֲחֵרִים, הַתְמֵד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

מְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כ׳, שֶׁלְּהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שֶׁיַּשְׁפִּיעַ עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חִדּוּשִׁים מִלֵּב הָעֶלְיוֹן, וְעַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְחַבֵּר אֵיזֶה סֵפֶר, צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְיִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רסב, אֲשֶׁר קֹדֶם הַחִדּוּשִׁים צְרִיכִים לִבְכּוֹת הַרְבֵּה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְשָׁמַעְתִּי מֵאֶחָד מִגְּדוֹלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: הָאבְּן אוֹיס גִיבְּעטֶענְע סְפָרִים[כ] וְאָז עַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה, יִזְכֶּה שֶׁהַשְׁכִינָה יִהְיֶה מְקוֹמָהּ (וֶוועט הָאבְּן אַ סְטַאנְצְיֶע[ל] בְּסִפְרוֹ; כִּי עַל־יְדֵי תְּפִלָּה מַמְשִׁיכִים אֶת הַשְׁכִינָה אֵלָיו, וְאָז זוֹכֶה שֶׁנִּתְקַבֵּל סִפְרוֹ בִּתְפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל. כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל כּוֹסְפִים וּמִשְׁתּוֹקְקִים אֶל הַשְׁכִינָה, וְהַשְׁכִינָה שׁוֹרָה בְּסִפְרוֹ.

ב׳ תשי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֵּר בְּהַעֲלוֹתְךָ ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְחַשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמַהְתִּי לִכְתֹּב לְךָ.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי אָחִי, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם, הַהֶכְרֵחַ שֶׁיַּעֲבֹר עַל כָּל הַבָּא לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה — מַה שֶּׁיַּעֲבֹר מִצַּד הַבְּחִירָה. וּבִפְרָט מִי שֶׁחוֹגֵר מָתְנָיו לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה דָּבָר בַּעֲבוּר רַבֵּנוּ זַ״ל, עָלָיו מִתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם בְּיוֹתֵר, וְדָבָר זֶה בָּרוּר. וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אָחִי! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּירָא וְאַל תֵּחַת! הָעִקָּר הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

כ) צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ קֹדֶם כָּל סֵפֶר שֶׁרוֹצֶה לְחַבֵּר.
ל) תִּהְיֶה לָהּ אַכְסַנְיָה.

הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ הָיָה רָגִיל לֵילֵךְ לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם בֵּין הֶהָרִים. פַּעַם אַחַת מֵרֹב דְּבֵקוּתוֹ, נִתְעָה אֶל עֹמֶק הַיַּעַר, וְהִתְחִיל לַחְשֹׁב בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה: בְּוַדַּאי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, לָמָּה הֵצְרַךְ לְתָעוֹת אֶל עֹמֶק הַיַּעַר הַזֶּה, מָקוֹם שֶׁלֹּא עָבַר שָׁם אִישׁ מֵעוֹלָם. וּכְשֶׁעוֹמֵד וְחוֹשֵׁב, פִּתְאוֹם בָּאָה כְּנֶגְדּוֹ צְפַרְדֵּעַ גְּדוֹלָה, וּשְׁאָלָהּ הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע: מִי אַתְּ? וְהִתְחִיל לְדַבֵּר, שֶׁהוּא נִשְׁמָה שֶׁנִּתְגַּלְגְּלָה בִּצְפַרְדֵּעַ זוֹ, וְהַסִּבָּה לָזֶה הָיְתָה — שֶׁלֹּא הָיָה נִזְהָר בִּנְטִילַת יָדַיִם, וְאַף שֶׁהִיא רַק מִצְוָה מִדְּרַבָּנָן, אַךְ דָּבָר זֶה הֵבִיא אוֹתוֹ אַחַר־כָּךְ לַעֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, וְעַל־כֵּן פָּסְקוּ שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְגַּלְגֵּל בִּצְפַרְדֵּעַ, שֶׁהִיא תָּמִיד בַּמַּיִם. וְהוּא כְּבָר מְגֻלְגָּל בִּצְפַרְדֵּעַ זוֹ חָמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים. וְאַף שֶׁהָאֲרִיזַ״ל תִּקֵּן נְשָׁמוֹת לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת, אַךְ הוּא הָיָה פָּגוּם כָּל־כָּךְ, שֶׁנִּשְׁלַח לִמְקוֹם מִדְבָּר שָׁמֵם, שֶׁאֵין עוֹבֵר שָׁם אָדָם, וְעַל־כֵּן עַתָּה מְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה וְיִתַּקְּנוֹ. וּשְׁאָלוֹ: אֵיךְ אוּכַל לְתַקֶּנְךָ? וְאָמַר לוֹ: פֹּה בַּמִּדְבָּר יֵשׁ נָהָר קָטָן שֶׁאֲנִי מֻנָּח שָׁם, אִם תְּקַחוּ מַיִם וּתְבָרְכוּ בְּרָכָה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה וְתִשְׁתּוּ, וְכֵן תִּרְחֲצוּ עָלַי יְדֵיכֶם הַקְּדוֹשׁוֹת, יִהְיֶה לִי תִּקּוּן. וְתֵכֶף־וּמִיָּד עָשָׂה זֹאת הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, וְהַצְּפַרְדֵּעַ מֵתָה. מִזֶּה רוֹאִים, שֶׁלִּפְעָמִים כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה אֲפִלּוּ אִסּוּר מִדְּרַבָּנָן, דָּבָר זֶה יְבִיאוֹ אַחַר־כָּךְ לַעֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁעוֹשֶׂה עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, דָּבָר זֶה יִגְרֹם לוֹ לְחֹשֶׁךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹד יַעֲבֹר עָלָיו בָּזֶה אוֹ בַּבָּא. אַךְ מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהִיא — ״הִתְבּוֹדְדוּת״, לְעוֹלָם לֹא יִהְיֶה נֶאֱבָד, כִּי כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה וּפָגַם, תֵּכֶף־וּמִיָּד יְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה וְהַבַּקָּשָׁה בְּעַצְמָהּ יָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים וְיֵמָחֲלוּ כָּל עֲוֹנוֹתָיו.

אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, וְאָז טוֹב לוֹ לְנֵצַח־נְצָחִים.

ב׳ תשיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדֶּר שְׁלַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת, מֵרֹב הַיְרִידוֹת וְהַקַּטְנוּת וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל הַבָּא לִכְנֹס אֶל הַקְּדֻשָּׁה. וְעִקַּר הָעֵצָה — גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא — הָאֱמוּנָה; לִהְיוֹת חָזָק וְאַמִּיץ מְאֹד מְאֹד בָּאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה, אֱמוּנָה טְהוֹרָה, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוָּדַע, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְעָלֵינוּ רַק לָשֵׂאת עֵינֵינוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וּלְדַבֵּר וְלָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאָנוּ רְגִילִים בָּהּ. וְצָרִיךְ לֵידַע, כִּי עִקַּר סְתִירַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הִיא קְלִפַּת (דְּבָרִים ח, יז): ״כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה״, שֶׁנִּתְפַּשְּׁטָה עַכְשָׁיו מְאֹד מְאֹד בָּעוֹלָם, עַד שֶׁנִּדְמֶה לָאָדָם, כְּאִלּוּ ״כֹּחֵנוּ״ נִצַּח, ״חֵילֵנוּ״ נִצַּח, ״שִׁכְלֵנוּ״ נִצַּח וְכוּ׳, כִּי הַכֹּל דִּמְיוֹן, אֵין עוֹד מִבַּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, וְעָלֵינוּ רַק לְהִתְבַּטֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ. וּבִפְרָטִיּוּת לִהְיוֹת בָּקִי בְּאַרְבַּע חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ, אֲשֶׁר רַק הוּא חֻקֵּנוּ וְלֹא חֹק הַגּוֹיִים וְהַמִּינִים וְכוּ׳ (דְּיָנָא דְּמַלְכוּתָא הוּא רַק כְּשֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ לִנְקֻדַּת הָאֱמוּנָה, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁחַס וְשָׁלוֹם, נוֹגֵעַ לִנְקֻדַּת הָאֱמוּנָה, הֲרֵי אָנוּ בִּ״יהָרֵג וְאַל יַעֲבֹר״). וְעַל־כֵּן מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לְהַכְנִיס אֶת לִמּוּד הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בָּעוֹלָם, וּבִפְרָט אֵצֶל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים הָיָה, אִם הָיוּ חוֹזְרִים עַל־כָּל־פָּנִים אֶת הַמְחַבֵּר וְהָרַמְ״א בְּדֶרֶךְ חֲזָרָה, לְסַיֵּם ד׳ חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּכָל חֹדֶשׁ, וְאָז הָיוּ יוֹדְעִים בְּעַל־פֶּה אֶת מְקוֹר וּמְקוֹם כָּל הֲלָכָה, וְאַחַר־כָּךְ הָיוּ יְכוֹלִים לְהִתְעַמֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּכָל הֲלָכָה, לִלְמֹד עִם כָּל הַנּוֹשְׂאֵי כֵּלִים. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ בִּיוֹתֵר עַל לִמּוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְאָמַר (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן כ׳), שֶׁלִּמּוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ

צָרִיךְ לִהְיוֹת חֹק קָבוּעַ לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְהוּא תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד, עַיֵּן שָׁם; וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזְרֵנוּ לְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לָנוּ לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שְׁלַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, הַבָּחוּר הַשׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳; מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר, בְּדֶרֶךְ כְּלָל מֵעוֹלָם לֹא נִכְנַסְתִּי עַל־יְדֵי מִכְתָּב בְּפִלְפּוּלִים, כִּי עִקַּר כַּוָּנָתִי בְּהַמִּכְתָּבִים הוּא רַק נְקֻדַּת הָאֱמֶת — לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וּלְקַבֵּל נְקֻדַּת הֶחָבֵר וְכוּ׳, אֲבָל לְהִכָּנֵס בִּפְשָׁטִים בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ — מִי יוֹכַל לַחְגֹּר מָתְנָיו?! וְאַף שֶׁהוּא עִנְיָן נִפְלָא לְפַלְפֵּל בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל זֶה נִתְעוֹרְרוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים אַבְרְכֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעוֹד בְּפוֹלִין, לַעֲשׂוֹת יַרְחוֹנִים וּבָהֶם מִתְעַמְּקִים וּמִתְפַּלְפְּלִים בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהוּא עִנְיָן נִפְלָא; כִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל הֵם מַיִם שֶׁאֵין לָהֶם סוֹף, וּמְטַהֲרִים אֶת נֶפֶשׁ הָאָדָם הַהוֹגֶה בָּהֶם; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּעֲמִיק עַצְמוֹ בָּהֶם. אֲבָל בְּדֶרֶךְ כְּלָל אֲנִי לוֹמֵד לְעֲבָדָה וּלְמַעֲשֶׂה, כְּמוֹ שֶׁלָּמַד מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, לִלְמֹד סָתוּם מִן הַמְפֹרָשׁ, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ עֵצוֹת וְהִתְחַזְּקוּת וַאֲרִיכוּת הַלָּשׁוֹן, אוּלַי אוּלַי אוּכַל לְהַמְשִׁיךְ עָלַי עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הֵן הֵן הָרְפוּאוֹת הַנּוֹרָאוֹת הַנִּצְרָכוֹת בָּעִתִּים הַלָּלוּ, וַאֲשֶׁר מִבִּלְעֲדֵי עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם לַחֲזֹר אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהַפָּשׁוּט וְהָעַתִּיק שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, כַּיָּדוּעַ וּמְפֹרְסָם דָּבָר זֶה לְכָל הַיָּגֵעַ

בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. וּבִפְרָט הַזּוֹכֶה לְקַיְּמָם עַל־כָּל־פָּנִים בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת. וְעַל־כֵּן קָשֶׁה עָלַי לְהַכְנִיס עַצְמִי בָּזֶה, כִּי הַזְּמַן הוֹלֵךְ וְהוֹמֶה, וְהַגּוּף אֶפְשָׁר עַכְשָׁו בָּא יוֹמוֹ (כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּשִׁירוֹ). וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁזְּכַנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְחַבֵּר חִבּוּר נִפְלָא עַל כָּל הַ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ בְּדֶרֶךְ פַּשְׁטוּת, וּשְׁמוֹ: ״שִׂפַת הַנַּחַל״, יְזַכֵּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהוֹצִיאוֹ לְאוֹר עוֹלָם, וְשָׁם תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת עַל כָּל תּוֹרָה וּמַאֲמָר בַּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, בְּדֶרֶךְ טוּב טַעַם, מְתִיקוּת עֲרֵבוּת נֹעַם זִיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ לְקַיְּמָם עַל־כָּל־פָּנִים בִּפְשִׁיטוּת; וְעַל־כֵּן אָמַרְתִּי לִשְׁלֹחַ לְךָ כָּל הַתּוֹרָה ו׳ עִם הַבְּאוּר ״שִׂפַת הַנַּחַל״, בְּאֹפֶן שֶׁתִּרְאֶה בְּעֵינֶיךָ.

אַךְ פֹּה אוֹסִיף לְךָ עוֹד אֵיזֶה עִנְיָן, עַל מַה שֶּׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: לֵית כְּתַר בְּלָא כ״ף, יֵשׁ לוֹמַר כִּי כ׳ הוּא עֶשְׂרִי״ם, וְעֶשְׂרִי״ם עוֹלֶה כֶּ״ר, וְהָבֵן; עוֹד יֵשׁ לוֹמַר, כִּי כֶּתֶר הוּא בְּחִינַת ׳סוֹבֵב כָּל עָלְמִין׳, שֶׁהוּא אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ הַסּוֹבֵב אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, כְּמוֹ הַכֶּתֶר שֶׁהוּא סְבִיב הָרֹאשׁ, וְעַל־כֵּן הַכֶּתֶר הוּא בְּחִינַת כָּף, כְּמוֹ כַּף הַיָּד שֶׁהִיא בְּחִינַת מַקִּיף. וּבָזֶה יֵשׁ לוֹמַר הַחִלּוּק וְהַהֶפְרֵשׁ בֵּין אֲנ״י לְבֵין אָנֹכ״י — שֶׁהוּא מוֹסִיף כ׳, שֶׁהוּא הַכֶּתֶר; כִּי מוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כב), מַה שֶּׁנִּקְרָא אֵצֶל הָאָדָם אֲנ״י הוּא עֶצֶם הַנְּשָׁמָה, עַיִן שָׁם, וּכְשֶׁמַּכְנִיס גַּם אוֹת כ׳, שֶׁהוּא הַכֶּתֶר, אָז נַעֲשָׂה ״אָנֹכִי ה׳ אֱלֹקֶי״ךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַי״ם״; כִּי אֲנִי הוּא הַמַּלְכוּת, וְהַכ״ף הוּא כֶּתֶר, וְנַעֲשָׂה ׳כֶּ״ר מַלְכוּ״ת׳, שֶׁמְּקַשֵּׁר וּמְיַחֵד ״שָׁמַיִם וָאָרֶץ״, שְׁתֵּי הַנְּקֻדּוֹת: נְקֻדָּה עֶלְיוֹנָה וּנְקֻדָּה תַּחְתּוֹנָה (וְיֵשׁ בָּזֶה אֲרִיכוּת, וְאֵין כָּאן הַמָּקוֹם לְהַאֲרִיךְ).

חֶמְדַּת לִבָּבִי! דִּבַּרְנוּ בֵּין מִנְחָה לְמַעֲרִיב הַרְבֵּה עַל־פִּי הַתּוֹרָה קנ״ה, וּתְהִלָּה לָאֵל, הָיוּ דִּבּוּרִים נִפְלָאִים, כִּי שָׁם מְדַבֵּר הַרְבֵּה מֵאֱמוּנָה וּמֵאֲרִיכַת אַפַּיִם, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה צָרִיךְ לַחֲקֹק הֵיטֵב בְּדַעְתֵּנוּ וּבְמֹחֵנוּ, שֶׁכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ לְבַל יַרְחִיקֵנוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם וָיוֹם קַטְנוּת וּמְרִירוּת וְהַרְפַּתְקָאוֹת בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, נְסִיּוֹנוֹת עַל גַּבֵּי נְסִיּוֹנוֹת מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ וְכוּ׳; וְהָעִקָּר צְרִיכִים לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵנוּ בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה,

אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, עַיֵּן שָׁם; כִּי הִיא תּוֹרָה נִפְלָאָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שְׁלַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתָּמִיד תַּעֲמֹד לִימִינִי וְתַעֲזֹר לִי לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי יֵשׁ לִי חֵשֶׁק וְרָצוֹן לְהָפִיץ וּלְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עִם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וַאֲפִלּוּ שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁזֶּה כָּרוּךְ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ וּמְסִירוּת הַגּוּף וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת אֵינִי מִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם דָּבָר, אֲנִי רוֹצֶה לְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עִם אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. הִגִּיעַ הַזְּמַן לְפַרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כִּי רַק בָּזֶה תִּלּוּיָה הַגְּאֻלָּה! וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּעֲזֹר לִי!

נָא וְנָא הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זוֹ הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְּלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וְאִם בְּנֵי־אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לָשִׂיחַ וּלְסַפֵּר בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, תָּמִיד הָיוּ עוֹסְקִים בָּזֶה.

נָא וְנָא הַתְמֵד בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. וְעִקַּר הַלִּמּוּד צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּתִמִּימוּת וּבְפִשִׁיטוּת גְּמוּרָה כְּמוֹ שֶׁרָצָה רַבֵּנוּ זַ״ל. כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן עו), לְהַתְחִיל אֶת הַסֵּפֶר מֵהַתְחָלָה, וּלְהַמְשִׁיךְ דַּף אַחַר דַּף, דַּף אַחַר דַּף, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְסַיֵּם אֶת כָּל הַסֵּפֶר. וְכֵן כְּדַאי לְךָ לָקַחַת שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה וְלִלְמֹד פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסַיֵּם מַסֶּכְתָּא וְאַחַר־כָּךְ עוֹד מַסֶּכְתָּא וְעוֹד ... עַד שֶׁתְּסַיֵּם סֵדֶר וְתַתְחִיל עוֹד סֵדֶר, עַד שֶׁתִּגְמֹר שִׁשָּׁה

סְדָרִים, וְכֵן תַּעֲשֶׂה בַּשַּׁ״ס לִלְמֹד, וְלִגְרֹס מַסֶּכְתָּא אַחַר מַסֶּכְתָּא, וְכֵן בְּד׳ חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ, תַּתְחִיל בַּהַתְחָלָה מְחַבֵּר רַמָּ״א, וּתְסַיֵּם אֶת כָּל ד׳ חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ מְחַבֵּר רַמָּ״א, וְאָז תַּתְחִיל פַּעַם שְׁנִיָּה עִם הַ׳בָּאֵר הֵיטֵב׳, וּכְשֶׁתְּסַיֵּם תַּתְחִיל פַּעַם שְׁלִישִׁית עִם הַ׳מָּגֵן אַבְרָהָם׳ וְהַ׳טּוּרֵי־זָהָב׳ וְהַ׳שְׁפָתֵי־כֹהֵן׳ וְכוּ׳, עַד שֶׁבְּפַעַם שְׁלִישִׁית וּרְבִיעִית תּוּכַל כְּבָר לִלְמֹד עִם כָּל הַנּוֹשְׂאֵי כֵּלִים שֶׁהֵם הַ׳מָּגִינֵי אָרֶץ׳.

עִקַּר הַצְּדָקָה צְרִיכָה לִהְיוֹת רַק בַּעֲבוּר הַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי בָּזֶה תִּלּוּיָה כָּל הַגְּאֻלָּה, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בָּזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שְׁלַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְאָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁמָּר לְךָ מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ לִי, עִם כָּל זֹאת אֵין זוֹ עֵצָה לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, אַדְרַבָּה! עִקַּר גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל — לְהַחֲזִיק מַעֲמָד וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר. וּבָזֶה נִמְדֶּדֶת גְּדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל — לִרְאוֹת אֵיךְ מַחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא נִשְׁבָּר כְּלָל. וְלָכֵן רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, אֲשֶׁר מִי שֶׁמַּתְמִיד בִּדְבָרָיו זַ״ל, יֵשׁ לוֹ הִתְחַזְּקוּת לְכָל הַחַיִּים. וְתַאֲמִין שֶׁבִּלְעֲדֵי הַ״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, אֵינִי יוֹדֵעַ אֵיךְ יְכוֹלִים לִחְיוֹת. וְאַף שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁאוֹמְרִים שֶׁחַיִּים וְכוּ׳ וְכוּ׳, רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם; כִּי בֶּאֱמֶת אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ! וְלִבְלִי לְהַסִּיחַ דַּעַת

מִמֶּנּוּ כְּרֵגַע, וּמִי שֶׁרַק רוֹצֶה לְהַגִּיעַ לְזֶה, עוֹבְרִים עָלָיו צָרוֹת וְיִסּוּרִים, מְרִירוּת וְהַרְפַּתְקָאוֹת, עַד שֶׁנִּדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי. וּכְעֵין שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּפִלָּה, סִימָן פד): אֵין הַמַּחֲשָׁבָה הוֹלֶכֶת אֶלָּא אַחַר הָעוֹבֵד; הַיְנוּ מִי שֶׁעוֹבֵד הַשֵּׁם, אַחֲרָיו הוֹלְכוֹת וְנִמְשָׁכוֹת הַמַּחֲשָׁבוֹת לְבַלְבְּלוֹ יוֹתֵר מִשְּׁאָר בְּנֵי־אָדָם; שֶׁזֶּהוּ ׳אֵין הַמַּחֲשָׁבָה הוֹלֶכֶת אֶלָּא אַחַר הָעוֹבֵד׳ (זֹהַר חֳדָשִׁים מו:); כִּי מִי שֶׁבֶּאֱמֶת רוֹצֶה לַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, עָלָיו עוֹבְרִים כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קַטְנוּת וּמַכְאוֹבִים, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם, שֶׁכָּל־כָּךְ נִשְׁבָּרִים, שֶׁנּוֹפְלִים בְּעִמְקֵי עֲמָקִים, בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו. לָזֹאת, צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם, וְזֶה מְקַבְּלִים עַל־יְדֵי שֶׁמַּתְמִידִים בְּ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, שֶׁהֵם בְּכְלַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה בַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב; כִּי בֶּאֱמֶת הַתּוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, וְהַסִּפּוּרִים שֶׁבַּסֵּפֶר הַנִּפְלָא ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״ וְהַמִּדּוֹת שֶׁבְּ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, הֵם בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב בַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב. וַעֲלֵיהֶם נִבְנִים כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁל מוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה. וְזֶה שַׁיָּךְ לְחַדֵּשׁ אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי מוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל הִנִּיחַ לָנוּ מָקוֹם לְחַדֵּשׁ בִּדְבָרָיו; כִּי לְדַעְתִּי, כָּל אוֹת וָאוֹת בְּ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ יְכוֹלִים לְהַרְחִיב בָּזֶה עוֹד כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה, כְּפִי רִבּוּי הַהִתְגַּבְּרוּת שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַל כָּל אֶחָד.

וְיֵשׁ לוֹמַר, אֲשֶׁר תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה מַתְחִילָה בָּאוֹת מ׳, שֶׁהִיא אוֹת שֶׁאַחַר הַל׳, שֶׁמְּסַתַּיֶּמֶת בָּהּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְהֵם מְקֻשָּׁרִים זֶה לָזֶה בְּקֶשֶׁר נִפְלָא, הַיְנוּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, וּבְיַחַד הֵם בְּצֵרוּף ע׳, כִּי ע׳ פָּנִים לַתּוֹרָה (אוֹתִיּוֹת דְּרַבִּי עֲקִיבָא; וְעַיֵּן בַּמִּדְבָּר רַבָּה יג, טו); כִּי ל׳ שֶׁל ״יִשְׂרָאֵל״ שֶׁמְּסַתַּיֶּמֶת הַתּוֹרָה בָּהּ, וּמ׳ שֶׁבְּתֵבַת ״מֵאֵימָתַי״, שֶׁבָּזֶה מַתְחִילָה תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, עוֹלֶה בְּיַחַד כְּמִסְפַּר ע׳, כִּי יֵשׁ ע׳ פָּנִים לַתּוֹרָה, וּצְרִיכִים לְחַבֵּר בְּכָל יוֹם וָיוֹם חִדּוּשִׁים חֲדָשִׁים, שֶׁזֶּה בִּכְלַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, אֲשֶׁר כָּל מַה שֶּׁתַּלְמִיד וָתִיק עָתִיד לְחַדֵּשׁ כְּבָר נִתַּן בְּסִינַי (עַיֵּן שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה מז, סִימָן א׳). וְיָדוּעַ אֲשֶׁר תּוֹרַת רַבֵּנוּ זַ״ל הִיא הַתּוֹרָה שֶׁיִּדְרֹשׁ עָלֶיהָ מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ; כִּי כָּל מַה שֶּׁמְּשִׁיחַ צִדְקֵנוּ יְדַבֵּר, יִבְנֶה אֶת זֹאת עַל־פִּי הַהַקְדָּמוֹת שֶׁל

רַבֵּנוּ זַ״ל, כַּמּוּבָא אֶצְלֵנוּ דָּבָר זֶה. וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַתְמִיד מְאֹד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַדְרַבָּה! כָּל מִי שֶׁמַּתְמִיד יוֹתֵר בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, יוֹתֵר מַצְלִיחַ בְּחַיָּיו. כִּי עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוּת וּמַכְאוֹבִים, עַד שֶׁרַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, אִם אָדָם אֵינוֹ לוֹמֵד ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, יָכוֹל לִפֹּל בְּנֶקְבָּא דִּתְהוֹמָא רַבָּא. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אֵינוֹ מַנִּיחַ לִפֹּל בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן.

וְיֵשׁ לוֹמַר, אֲשֶׁר תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה מַתְחִילָה מֵעִנְיַן שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהִיא אֱמוּנָה; כִּי אִי אֶפְשָׁר בְּזֶה הָעוֹלָם לַעֲבֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עַל בְּנֵי־אָדָם, רַק עַל־יְדֵי אֱמוּנָה. כִּי בְּלִי אֱמוּנָה, אָדָם אָבוּד לְגַמְרֵי. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן לג): אֵצֶל הָעוֹלָם אֱמוּנָה הוּא דָּבָר קָטָן, אֲבָל אֶצְלִי הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה; כִּי עִם אֱמוּנָה יְכוֹלִים לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אַדְרַבָּה! מִכָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, מְדַבֵּר רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בָּזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים. וְתָלוּ אֲכִילַת תְּרוּמָה לְקְרִיאַת שְׁמַע, כִּי כָּל אֲכִילַת בַּר יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לִהְיוֹת בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה כַּאֲכִילַת תְּרוּמָה; כִּי בֶּאֱמֶת מַה שֶּׁאָנוּ רוֹאִים הַיּוֹם, שֶׁעִקַּר כֹּחַ הָעֵרֶב־רַב לִתְפֹּס אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, זֶהוּ רַק עַל־יְדֵי שֶׁמְּפַטְּמִים אוֹתָם בַּאֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבֵלוֹת, וּמַאֲכָלִים מְפֻקְפָּקִים. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִשְׁמֹר עַצְמוֹ בַּמֶּה שֶׁאוֹכֵל, שֶׁאָז נָכוֹן לִבּוֹ יִהְיֶה בָּטוּחַ, שֶׁיִּהְיֶה קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, כִּי הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי הָאֲכִילָה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סב), שֶׁדַּיְקָא בְּעֵת הָאֲכִילָה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לְיִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (רוּת ב, יד): ״לְעֵת הָאֹכֶל גֹּשִׁי הֲלוֹם״, דַּיְקָא בְּעֵת הָאֹכֶל יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לְיִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּא. וְכֵן מוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳), שֶׁבְּעֵת הָאֲכִילָה יְכוֹלִים לְהַגִּיעַ לְהֶאָרַת הָרָצוֹן כָּזוֹ, עַד שֶׁלֹּא יֵדַע מַה שֶּׁרוֹצֶה. וְכֵן צְרִיכִים לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת עַצְמוֹ וּלְהִשָּׁמֵר מַה שֶּׁאוֹכְלִים, וְלֹא לֶאֱכֹל סְתָם כָּל הַבָּא לְיָדוֹ.

אַשְׁרֵינוּ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה! טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ. רְאֵה לְהַתְמִיד בִּסְפָרָיו זַ״ל, וְאָז טוֹב

ב׳ תשטו.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שִׁלַּח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּנִיק וְחַכִּים, הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, צַח הַצַּחְצָחוֹת, הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֵין עֵצָה אַחֶרֶת בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק לִצְעֹק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; שֶׁתִּתְלַךְ לְמָקוֹם פָּנוּי שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, כְּגוֹן בְּאֵיזֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת הַסָּגוּר כָּל הַיּוֹם, וְאֵין שָׁם אַף אֶחָד, אוֹ בְּאֵיזֶה שָׂדֶה וְיַעַר, אוֹ בְּאֵיזֶה מַרְתֵּף, שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְשָׁם תִּצְעַק וְתִזְעַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֶיךָ, שֶׁיּוֹצִיאֲךָ מֵהַבּוֹץ שֶׁנָּפַלְתָּ אֵלָיו; כִּי אֵין עֵצָה אַחֶרֶת, רַק לִצְעֹק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי מִי שֶׁנִּפְגַּם בִּפְגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, הַמֹּחַ שֶׁלּוֹ נַעֲשֶׂה מְטֻמְטָם לְגַמְרֵי, וְאֵין לוֹ יְשׁוּב הַדַּעַת כְּלָל, וְלָכֵן צְרִיכִים לִצְעֹק הַרְבֵּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַרְבֵּה סַבְלָנוּת, כִּי הַחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה שֶׁל פְּגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, מֵבִיא אֶת הָאָדָם לְכַעַס וְלִרְצִיחָה, וְלִהְיוֹת עַצְבָנִי, וּמוֹצִיא עֲצַבְיו עַל כֻּלָּם. כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן רמט), שֶׁהַחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה מֵבִיא אֶת הָאָדָם לִהְיוֹת אִישׁ רַע וּבְלִיַּעַל, עַיִן שָׁם. וְלָכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת אִישׁ טוֹב, וְתִשְׁמֹר עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד לֹא לְהָצִיק לְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְזֶה עִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית — לִהְיוֹת רַק אִישׁ טוֹב; כִּי פְּגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, זֶהוּ רַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית לח, ז): ״וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה׳״. וְלָמָּה לֹא כָּתוּב רָשָׁע בְּעֵינֵי ה׳? אֶלָּא מִי שֶׁחָטָא בַּחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה, הוּא אִישׁ רַע וּבְלִיַּעַל, וְתָמִיד מֵצִיק לַאֲחֵרִים. וְזֶה הַסִּימָן שֶׁאָדָם פָּגוּם בַּבְּרִית — שֶׁעוֹשֶׂה רַק רִשְׁעוּת לַאֲחֵרִים. וְעַל־כֵּן אִם אַתָּה רוֹצֶה לְתַקֵּן אֶת הַחֵטְא הַמְגֻנֶּה

הַזֶּה שֶׁנַּפַלְתָּ בּוֹ, רְאֵה לִהְיוֹת רַק אִישׁ טוֹב עִם אֲחֵרִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה לְךָ טוֹב בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח־נְצָחִים.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לוֹמַר בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, כִּי לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת הוֹרֵג אֶת הַיֵּצֶר הָרַע (רֵאשִׁית חָכְמָה, שַׁעַר הַקְּדֻשָּׁה, פֶּרֶק ב׳), וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בִּתְפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתִּהְיֶה מְקֹרָב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה לְךָ טוֹב כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשטז.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁלַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְסַפֵּר כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת גַּם יַחַד וְכוּ׳ וְכוּ׳.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, אֶלָּא הַדְבֵּק אֶת עַצְמְךָ בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְתֵדַע, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֻלִּין ז׃): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה; וְכֵן אָמְרוּ (בְּרָכוֹת נח׃): אֲפִלּוּ רֵישׁ גְּרִגִיתָא מִן שְׁמַיָּא מַנּוּ לֵיהּ; וְכֵן אָמְרוּ (יוֹמָא לח.): אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֶרְתָּהּ אֲפִלּוּ כְּמִלְא נִימָא; וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עַל אֲחֵרִים, אַתָּה תִּצְטָרֵךְ לָתֵת דִּין וְחֶשְׁבּוֹן עַל מַעֲשֵׂי עַצְמְךָ, וְלֹא עַל

מַעֲשֵׂי אֲחֵרִים, וְלֹא עַל עִנְיְנֵי זוּלָתְךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן אַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא תָּמִיד תִּתְבּוֹדֵד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלֶיךָ, וְתִסְתַּכֵּל רַק עַל עַצְמְךָ וְלֹא עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם. וְאִם תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ, אָז טוֹב לְךָ בָּזֶה וּבַבָּא כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא רְאֵה לִשְׁמֹחַ בְּכָל יוֹם וָיוֹם עַל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּךָ, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לָדוּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, וְלִמְצֹא רַק אֶת הַטּוֹב בְּעַצְמוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וְכֵן צְרִיכִים לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, כִּי מָה אַתָּה יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הַיֵּצֶר הָרָע בּוֹעֵר כְּתַנּוּר וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת.

הָעִקָּר לֹא לְבַלְבֵּל עַצְמוֹ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה תּוּכַל לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בָּעוֹלָם הָעוֹבֵר הַזֶּה.

רְאֵה לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתֵדַע, שֶׁעִקַּר הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל תְּלוּיָה רַק עַל־יְדֵי הַתְמָדָה בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַל תִּתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וַאֲפִלּוּ שֶׁאַתָּה מְשֻׁתּוֹקֵק זֶה יָמִים וְשָׁנִים לְהַשְׁלִים אֶת עַצְמְךָ, וּלְהַדְבִּיק אֶת עַצְמְךָ בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן לֹא הוֹלֵךְ לְךָ כְּמוֹ שֶׁאַתָּה רוֹצֶה וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת אַל תִּסְתַּכֵּל עַל זֹאת; כִּי סוֹף כָּל סוֹף אַחַר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב, שֶׁתִּזְכֶּה לַטּוֹב הַגָּנוּז, וְתִהְיֶה דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

אוֹדוֹת הַחוֹבוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ עַכְשָׁו וְכוּ׳ וְכוּ׳ — אַל תִּדְאַג, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, אֵין שׁוּם עֵצָה רַק לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ שֶׁיּוֹצִיא אוֹתְךָ מִכָּל הַחוֹבוֹת, וְהוּא יִתְבָּרַךְ יַשְׁפִּיעַ עָלֶיךָ שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצָּלָחָה, וְיִתֵּן לְךָ שֶׁפַע נִפְלָא, שֶׁלֹּא תִּצְטָרֵךְ לְהַגִּיעַ אֶל טוֹבוֹת מִבְּנֵי־אָדָם. אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשיז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם רְבִיעִי לְסִדְרָה שְׁלַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסָה, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁתָּמִיד תַּעֲזֹר לִי לְנַדֵּב לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתִזְכֶּה שֶׁיִּהְיֶה לְךָ חֵלֶק כְּחֵלֶק לִזְכוּת עוֹלָם.

הָעִקָּר אַל תְּבַטֵּל אֶת הַזְּמַן, כִּי בְּטוּל זְמַן זוֹ הָעֲבֵרָה הֲכִי גְּדוֹלָה, אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לִהְיוֹת עָסוּק בְּמַשֶּׂהוּ — אוֹ לִישֵׁן, אוֹ לֶאֱכֹל, אוֹ לִלְמֹד, אוֹ לְחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי אוֹרַיְתָא, אוֹ לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, סְתָם לְהִסְתּוֹבֵב וְלֹא לַעֲשׂוֹת מְאוּמָה, זֶה הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (כְּתֻבּוֹת נט:): הַבַּטָּלָה מְבִיאָה לִידֵי שִׁעֲמוּם וְלִידֵי זִמָּה; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין אֲבוֹת דְּרַבִּי נָתָן יא): אֶחָד מֵאֶלֶף מֵת מִיתָה רְגִילָה, וּתְשַׁע־מֵאוֹת תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה מֵתִים רַק מֵהַבַּטָּלָה; עָוֹן כָּל־כָּךְ חָמוּר הוּא הָעִנְיָן שֶׁל בַּטָּלָה.

וּבֶאֱמֶת מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד בְּסֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אָז אֵין לוֹ זְמַן לְבַטֵּל, אֶלָּא לוֹקֵחַ מַסֶּכְתָּא וְגוֹרֵס דַּף אַחַר דַּף, דַּף אַחַר דַּף, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְסַיֵּם פֶּרֶק, וְאַחַר־כָּךְ עוֹד פֶּרֶק וְעוֹד פֶּרֶק, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְסַיֵּם מַסֶּכְתָּא, אָז מַתְחִיל עוֹד מַסֶּכְתָּא, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְסַיֵּם אֶת כָּל הַשַּׁ״ס, וּמַתְחִיל עוֹד פַּעַם, וְכֵן יִנְהַג כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְזֶה יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת הֵן עִם מִשְׁנָיוֹת, הֵן עִם בַּבְלִי וְהֵן עִם יְרוּשַׁלְמִי, הֵן עִם תּוֹסֶפְתָּא וְהֵן עִם רַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְהֵן עִם זֹהַר וְתִקּוּנִים, וְהֵן עִם מִדְרָשִׁים, לְהַתְחִיל אֶת הַסֵּפֶר מֵהַתְחָלָה, לְסַיֵּם וּלְהַתְחִיל שׁוּב. וְכָךְ יִהְיֶה תָּמִיד עָסוּק, כִּי חֶבֶל מְאֹד לְבַטֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר, כִּי עוֹד מְעַט אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים מִזֶּה הָעוֹלָם, וְלָמָּה לָנוּ לְבַטֵּל אֶת הַזְּמַן בִּשְׁטְיוּת?! יַגִּיעַ הַיּוֹם שֶׁנִּצְטָרֵךְ לְתֵת דִּין וְחֶשְׁבּוֹן עַל כָּל יוֹם

וְיוֹם שֶׁעָבַר עָלֵינוּ לְהֶבֶל וְלָרִיק. וְלָכֵן רְאֵה לְשִׂמְחַ מְאֹד שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַתָּה יוֹדֵעַ מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁלַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל הַבָּחוּר הַנָּעִים וְחָבִים, הָרוֹצֶה לְהָאִיר אֶת נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, צַח הַצַּחְצָחוֹת, הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ, אֲשֶׁר בּוֹ עַתָּה שׁוֹפֵךְ נַפְשְׁךָ מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת גַּם יַחַד.

רְאֵה לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין טוֹב מֵהֶם, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל נִשְׁלַח לַדּוֹר הַזֶּה לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמֵּחַ אֶת כָּל הַנְּפָשׁוֹת הַיְרוּדוֹת וְהַנְּפוּלוֹת, וּלְקָרְבָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּהִתְקָרְבוּת גְּדוֹלָה מְאֹד. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

בְּעִנְיַן פְּגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִקַּר הָעֵצָה לָקַחַת אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וּלְהַתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה עוֹשֶׂה; כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מִתְוַדֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בָּזֶה מוֹצִיא אֶת הָעֲבֵרוֹת מֵעַצְמוֹתָיו, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ד׳), עַל־כֵּן וִדּוּי דְּבָרִים הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, לְהִתְוַדּוֹת עַל כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, וּבָזֶה יוֹצִיא אֶת כָּל הָעֲבֵרוֹת מֵהָעֲצָמוֹת, עַיֵּן שָׁם.

רְאֵה לְקַבֵּעַ אֶת עַצְמְךָ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן יט): אֲפִלּוּ אוֹתָם הָאֲנָשִׁים שֶׁעָבְרוּ עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, וַעֲדַיִן עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מַה שֶּׁעוֹבֵר,

אִם יִקְחוּ אֶת עַצְמָם חֹק וְלֹא יַעֲבֹר לִלְמֹד בְּכָל יוֹם כָּךְ וְכָךְ, עַל־יְדֵי־זֶה הַתּוֹרָה תּוֹצִיאֵם מֵהַשְׁאוֹל תַּחְתִּית שֶׁנָּפְלוּ לְשָׁם. וּמְקֻבָּל אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר הַשִּׁעוּר כָּךְ וְכָךְ הוּא חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת. לָזֹאת, רְאֵה חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, לוֹמַר בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, וְאַף שֶׁבַּהַתְחָלָה יָבוֹא לְךָ דָּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה, כִּי עַל־יְדֵי הַחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, הַמּחַ שֶׁל הָאָדָם נִטְמְטֵם לְגַמְרֵי, וְאֵין לוֹ שֵׂכֶל וְכוּ׳ וְכוּ׳ וְדַעַת, וְיִשּׁוּב הַדַּעַת וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת לְמוֹד מִשְׁנָיוֹת מְזַכֵּךְ אֶת הַדָּם מִכָּל מִינֵי חֲלָיָה, וְיִזְכֶּה לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

נָא וְנָא רְאֵה לִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי לֵצִים, אֲשֶׁר מִסְתּוֹבְבִים בְּחַדְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הֵם שְׁלִיחֵי הַסָּמ״ךְ־מ״ם לְקַרֵר אֶת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנָּפְלוּ בְּעָמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא. אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתְּצַיֵּת אוֹתִי, וְאָז תֵּצֵא מִכָּל הַצָּרוֹת שֶׁלְּךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁלַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֶרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, וּבִפְרָט שֶׁאַתָּה מִתְחַדֵּשׁ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

אוֹדוֹת שְׁמִירַת הַדִּבּוּר שֶׁכָּתַבְתָּ, כְּבָר הֶאֱרִיךְ בָּזֶה הֶ׳חָפֵץ־חַיִּים׳ — קָחֵהוּ מִשָּׁם, וְהַדִּבּוּר הוּא יְסוֹד הָאָדָם, וּמֹחַ הָאָדָם הוּא כְּפִי דִּבּוּרוֹ; וְעַל־כֵּן כָּל הָרוֹצֶה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עָלָיו לְמַעֵט מְאֹד מְאֹד בְּדִבּוּר עִם בְּנֵי־אָדָם, וּבִפְרָטִיּוּת לֹא לְהִכָּנֵס בְּשׂוּם וְכוּחִים עִם שׂוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם. וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמִתִּיִּים הָיוּ תָּמִיד בּוֹרְחִים

מְוּכּוּחִים, וּבְכָל פַּעַם בָּרְחוּ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִחֲדוּ לְעַצְמָם מָקוֹם מְיֻחָד, וְשָׁם עָסְקוּ בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּבְהִתְבּוֹדְדוּת, וְהָיוּ דְּבֵקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! רָאִיתָ וְהֵבַנְתָּ כְּבָר מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה עִמְּךָ בַּשָּׁנִים הָאֵלּוּ, וּמַה נִּשְׁאָר בְּיָדְךָ מִכָּל יוֹם וָיוֹם... מַדּוּעַ אַתָּה צָרִיךְ לְהִצְטַדֵּק בְּכָל יוֹם וָיוֹם לִפְנֵי בְּנֵי־אָדָם?! הֲלֹא הֵם רַק מוֹשְׁכִים אוֹתְךָ... אֵין כַּוָּנָתָם לְעָזְרְךָ, רַק לְצַעֵר אוֹתְךָ... וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לָרוּץ אַחֲרֵי הַהֶבֶל, וּמְאוּמָה לֹא תִשָּׂא בַּעֲמָלְךָ?! בְּרַח לְךָ יוֹתֵר טוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּזְכֹר מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל לַחֲתָנוֹ ר׳ יָאסְקֵי: ״בַּקַּשְׁתִּי לַאֲהוּבִי, חֲתָנִי, שֶׁלֹּא תַּעֲשֶׂה מֵהָעִקָּר טָפֵל וּמֵהַטָּפֵל עִקָּר. גַּם לְהוֹדִיעֵנִי כַּמָּה דַּפִּים גְּמָרָא וְכַמָּה דַּפִּים פּוֹסֵק הוּא לוֹמֵד בְּכָל יוֹם״ (עַיֵּן בִּתְחִילַת עָלִים לִתְרוּפָה).

הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר מֵרֹב טִרְדוֹתַי עַכְשָׁו. וּבִפְרָטִיּוּת — שֶׁעַכְשָׁו מַדְפִּיסִים אֶת ה״שִׁפַּת הַנַּחַל״, טִרְדוֹתַי עֲצוּמוֹת מְאֹד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

צָרִיךְ לְדַבֵּר תָּמִיד רַק מֵרַבֵּנוּ זַ״ל וּמֵעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, וּבְשׁוּם אֹפֶן לֹא לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ וִכּוּחִים. וְכֵן תָּמִיד רַק לְדַבֵּר מֵהַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד, וּלְעוֹלָם לֹא לְדַבֵּר מֵאֲחֵרִים כְּלָל — הֵן טוֹב וּמִכָּל שֶׁכֵּן רַע. וְאַף אִם יִקְשֶׁה — הֲלֹא שָׁמַעְתִּי שֶׁאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ דִּבְּרוּ עַל זֶה אוֹ עַל זֶה?! עָלַי לְהָשִׁיב: מִמֶּנִּי לֹא שָׁמַעְתָּ דָּבָר זֶה, וְאֵין אֲנִי אַחֲרָאִי עַל אֲחֵרִים, אִם תַּטֶּה אָזְנְךָ לְדִבּוּרֵי, לֹא תִּשְׁמַע דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, וּבְסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל לֹא תִּמְצָא דְּבָרִים כָּאֵלּוּ.

ב׳ תשכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֶּר שְׁלַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי אָחִי הַיָּקָר גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר, בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מַה שֶּׁעוֹבֵר — יְרִידוֹת וְקַטְנוּת וּנְפִילוֹת וְכוּ׳, הָעִקָּר רַק לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה שֶּׁיּוּכַל, וּבִפְרָטִיּוּת עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז מִיָּד יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְאֵין עֵצָה אַחֶרֶת. וּבִפְרָט שֶׁאֲפִלּוּ בֵּינֵינוּ נִכְנַס וְנִתְלַבֵּשׁ הַבַּעַל־דָּבָר, בְּוַדַּאי צְרִיכִים חִזּוּק עָצוּם מְאֹד מְאֹד לְבַל יִפֹּל מֵהָאֱמֶת וּמֵהַדְּבֵקוּת. מָה אֹמַר לְךָ? יֵשׁ וַיֵּשׁ לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה, אַךְ יִקָּצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָט עַכְשָׁו בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, אֲנִי עָיֵף מְאֹד, אָמַרְתִּי עַל־כָּל־פָּנִים לִרְשֹׁם לְךָ רַק שׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא נִמְצָא בְּמִלְחָמָה אַרְכָּה, עַד שֶׁכִּמְעַט כִּמְעַט שֶׁיִּפֹּל בְּיַד הַשּׂוֹנֵא. וְעִקַּר הַנִּצָּחוֹן הוּא עַל־יְדֵי הַכְּלִי זַיִן שֶׁבְּיָדֵינוּ, שֶׁצָּרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּזֶה כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה, וְהוּא — תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, לְדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּקִבְיעוּת עֲצוּמָה, וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם. וְאַל תַּחְשֹׁב כִּי הַבַּעַל־דָּבָר יַנִּיחַ לְךָ דָּבָר זֶה, רַק הוּא גַּם־כֵּן יוֹרֶה עִם הַכְּלֵי זַיִן שֶׁלּוֹ כָּל מִינֵי חִצִּים, וְהַחִצִּים שֶׁלּוֹ הֵם כָּל מִינֵי בִּלְבּוּלִים וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְכוּ׳ וְיִרְאוֹת נְפוּלוֹת וְכוּ׳, עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא הָעִקָּר לִהְיוֹת חָזָק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד בְּעַזּוּת וּבְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְאָז סוֹף כָּל סוֹף יִנָּצַח בַּמִּלְחָמָה הָאֲרֻכָּה.

מָה אֹמַר לְךָ, רָאוּי לְךָ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד עַל נִפְלָאוֹת הַזְּכִיָּה שֶׁזָּכָה אוֹתָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֵידַע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה וּמֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמִתִּיִּים, עוֹבְדֵי הַשֵּׁם, אֲשֶׁר תּוֹרָתָם אֱמָנוּתָם, וְתָמִיד מִתְבּוֹדְדִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בַּנְּעִימִים — אַשְׁרֵינוּ!

וְאוֹדוֹת... לְדַעְתִּי אַל תִּכָּנֵס בְּשׁוּם וִכּוּחִים עִם שׁוּם בְּרִיָּה, וְאַל תַּצְדִּיק אֶת עַצְמְךָ לִפְנֵי שׁוּם בְּרִיָּה כִּי לֹא יוֹעִיל כְּלָל, וְהוּא בְּטוּל הַזְּמַן הַיָּקָר. אַתָּה תְּדַבֵּר תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹתֵר מִזֶּה אַל תִּפְחַד וְאַל תִּתְיָרֵא כְּלָל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁלַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ עַל גֹּדֶל בִּלְבּוּל דַּעְתְּךָ שֶׁיֵּשׁ לְךָ, יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָט שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדְךָ — הַפֹּךְ בָּהֶם וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ, כִּי סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל הֵם רְפוּאוֹת נִצְחִיּוֹת, אַשְׁרֵי מִי שֶׁעוֹסֵק בָּהֶם תָּמִיד. וְרָאוּי לְךָ לַעֲשׂוֹת לְעַצְמְךָ שְׁעוּר כְּסִדְרָן בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, וְלוֹמַר עַל כָּל תּוֹרָה הַתְּפִלָּה מִ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְכֵן בְּ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״ וְ״קִצּוּר־לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ רָאוּי לְךָ לְהַתְמִיד, וּבִפְרָטִיּוּת בְּ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, כִּי לֹא הָיָה עוֹד תַּלְמִיד שֶׁיָּרַד לְסוֹף דַּעַת רַבּוֹ כְּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, אֲשֶׁר הוּא וְרַבֵּנוּ זַ״ל אֶחָד הֵם, כַּמּוּבָא מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר (עַיֵּן פְּעֻלַּת־הַצַּדִּיק, אוֹת תתקכח, בַּהֲגָה, עַיֵּן שָׁם), וְהַמַּרְגִּיל עַצְמוֹ לְהַתְמִיד בְּדִבְרֵי מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, אֶצְלוֹ מֵאִיר בְּיוֹתֵר אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

בְּסֵעֻדָה שְׁלִישִׁית דִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה עַל־פִּי הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לז, עַיֵּן שָׁם, וְהִיא תּוֹרָה נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! יֵשׁ וָיֵשׁ לָנוּ בַּמֶּה לִשְׂמֹחַ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ וּתְפִלּוֹת כָּאֵלּוּ, עֵצוֹת וְהִתְחַזְּקוּת כָּאֵלּוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בַּנְּעִימִים. מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תִּזְכֶּה לְהִתְוַעֵד פַּעַם אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים בְּאֵיזוֹ שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח. כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹמְעִים נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר לֹא תִּשְׁמַע בְּשׁוּם מָקוֹם שֶׁבָּעוֹלָם — אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ.

אוֹדוֹת הַשּׁוֹחֲטִים הַמּוּבָא שָׁם בְּתוֹרָה ל״ז, דַּע לְךָ כִּי הַבַּעַל־

שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, הָיָה נִזְהָר בָּזֶה מְאֹד מְאֹד — לַעֲקֹר וּלְגָרֵשׁ אֶת הַשּׁוֹחֲטִים שֶׁאֵינָם מְהֻגָּנִים, וּבִפְרָט כִּי בַּיָּמִים הָהֵם הָיוּ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, הַרְבֵּה שׁוֹחֲטִים וּמְלַמְּדִים וְסוֹפְרִים מֵהַכַּת הָאֲרוּרָה, יִמַּח שְׁמָם, וְהָיְתָה כַּוָּנָתָם הַטְּמֵאָה לְהַכְשִׁיל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְלָכֵן הָיָה הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ שׁוֹלֵחַ תָּמִיד בְּכָל הָעֲיָרוֹת וְהַכְּפָרִים שְׁלוּחָיו וְתַלְמִידָיו, לְעָקְרָם וּלְגָרְשָׁם, וְהִכְנִיס בִּמְקוֹמָם תַּלְמִידָיו וַאֲנָשָׁיו — מְלַמְּדִים וְשׁוֹחֲטִים וְסוֹפְרִים יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים. וְגַם בִּזְמַנֵּנוּ אֵלֶּה צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד עַל כָּל הַנַּ״ל, שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַשּׁוֹחֲטִים וְהַמְלַמְּדִים וְהַסּוֹפְרִים נִלְכָּדִים בְּאֵיזוֹ טֻמְאָה שֶׁל אֵיזוֹ אֶפִּיקוֹרְסוּת הַמִּתְגַּבֶּרֶת בָּעִתִּים הַלָּלוּ. וְרָאוּי לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: ״אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם! שָׁמְרֵנִי אֵל, כִּי חָסִיתִי בָךְ, הַצֵּל אוֹתִי וְאֶת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְבַל נִכָּשֵׁל בְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, עַל־יְדֵי שׁוֹחֲטִים שֶׁאֵינָם הֲגוּנִים. וְכֵן זַכֵּנוּ שֶׁיִּהְיוּ מְלַמְּדֵי הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ יִרְאֵי ה׳ אֲמִתִּיִּים, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יִטְמְאוּ, חַס וְשָׁלוֹם, אֶת הֶבֶל פִּיהֶם. וְכֵן הַזְמֵן לָנוּ סוֹפְרִים הֲגוּנִים וְיִרְאֵי שָׁמַיִם, כִּי אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ, אֵיךְ שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר אוֹרֵב מְאֹד מְאֹד בְּכָל פַּעַם לְהַכְשִׁילֵנוּ וּלְבַלְבֵּל אוֹתָנוּ. אָנָּא ה׳ אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ, כִּי בָּשָׂר וָדָם, אִי אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם לְהִנָּצֵל וּלְהִשָּׁמֵר מִשְּׁלוּחֵי הַסָּמ״ךְ־מ״ם, וְעַל־כֵּן יֵעָרֵב לְפָנֶיךָ שִׂיחִי וּתְפִלָּתִי, וְאַתָּה לְבַד תִּשְׁמְרֵנִי וְאֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא נִכָּשֵׁל לְעוֹלָם וָעֶד, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן״.

חֶמְדַּת לִבִּי! אֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת רַק תְּפִלָּה, אֲשֶׁר רַק זֶה הוּא כְּלִי זַיִן שֶׁמָּסְרוּ לָנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר קְרַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שֶׁיֵּשׁ לְךָ צָרוֹת מֵהַזָּקֵן וְכוּ׳, מָה אֹמַר לְךָ?! כְּבָר אָמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם (קֹהֶלֶת ד, יג): ״מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל״, שֶׁסּוֹבֵב עַל הַיֵּצֶר הָרָע, וְשָׁאַל הַמַּגִּיד הַקָּדוֹשׁ מִמֶּעזְרִיטְשׁ זי״ע, אֵיךְ יְכוֹלִים לִקְרֹא אֶת הַיֵּצֶר הָרָע: מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל, הֲרֵי הוּא עָרוּם בַּשֵּׂכֶל, כִּי מְפַתֶּה אֶת כָּל בְּנֵי־אָדָם, וְאֵיךְ נִקְרָא כְּסִיל? וְכֵן הוּא קַל בְּרַגְלָיו לָבוֹא וּלְהָסִית בְּכָל רֶגַע, וְאֵיךְ נִקְרָא זָקֵן? אֶלָּא הַכַּוָּנָה הִיא, שֶׁהַיֵּצֶר הָרַע הוּא מֶלֶךְ עַל זָקֵן וּמֶלֶךְ עַל כְּסִיל. לֹא־כֵן מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִמְלֹךְ וְלִמְשֹׁל עַל זָקֵן וְעַל כְּסִיל, וּלְפַקְּדָם שֶׁיֵּלְכוּ לַמִּלְחָמָה לְשָׂרֵת לְפָנָיו. אֲבָל הַיֵּצֶר הָרָע הוּא מֶלֶךְ גַּם עַל הַזְּקֵנִים וְהַכְּסִילִים לְהַכְשִׁילָם וּלְהָסִיתָם לְפִי מַצָּבָם וּמַעֲמָדָם. וְלָכֵן אַל תִּתְפַּעֵל מֵהַזָּקֵן הַשּׁוֹטֶה שֶׁרוֹדֵף אוֹתְךָ, כִּי גַּם עָלָיו שׁוֹלֵט הַיֵּצֶר הָרָע, וְהָבֵן מַה לְּפָנֶיךָ.

הָעֵקָר אַל תִּתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בֶּן־אָדָם, אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת דָּבוּק רַק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אֵין לָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם אַף אֶחָד רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּמִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לָלֶכֶת בְּדַרְכּוֹ זוֹ, מַרְגִּישׁ טַעַם אַחֵר בְּחַיָּיו.

אוֹדוֹת שִׁדּוּכִים וְכוּ׳, תֵּדַע שֶׁדָּבָר זֶה נֶעֱלָם מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, רַק צְרִיכִים לִרְאוֹת לֹא לִהְיוֹת בָּרָן וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֶלָּא הַשִּׁדּוּךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁמַּצִּיעִים לוֹ, זֶה צָרִיךְ לָקַחַת. וְזֶה תִּמְסֹר לַחֲבֶרְךָ.

רְאֵה לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר קְרַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! חַיֵּי הָאָדָם מְלֵאִים צָרוֹת וְיִסּוּרִים, יֵשׁ לוֹ עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק. וְעַל זֶה בָּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, שֶׁהוּא מַעְיַן וְנָהָר הַמְטַהֵר מִכָּל הַטֻּמְאוֹת (עֵין חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן שלב). וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִטְבֹּל בּוֹ, הֵינוּ שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וְאַף שֶׁכְּבָר לָמַד וְיוֹדֵעַ אֶת דְּבָרָיו וַעֲצוֹתָיו הַנּוֹרָאוֹת, עִם כָּל זֹאת הוּא מִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם, וְשׁוֹקֵד בִּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, אָז יִמְצָא בְּכָל פַּעַם טַעַם חָדָשׁ. לָזֹאת, רְאֵה, אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר! לְהַחֲזִיק בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ ז״ל, וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וְתִרְאֶה דְּבָרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, אֲשֶׁר לֹא רָאִיתָ עַד עַכְשָׁו; כִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ ז״ל הֵם חֲדָשִׁים לְגַמְרֵי. אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, וְלוֹמֵד בְּכָל יוֹם סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז״ל, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְצַעֵק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתֵלֵךְ לְמָקוֹם פָּנוּי שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֶיךָ, שֶׁיִּתְרַחֵב לְךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת. וְאַף שֶׁגַּם עַל זֶה תִּפֹּל עָלֶיךָ זְקָנָה דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְתֹאמַר: ״כְּבָר צָעַקְתִּי, כְּבָר בִּקַּשְׁתִּי, כְּבָר דִּבַּרְתִּי, כְּבָר הִתְחַנַּנְתִּי, וַעֲדַיִן אֲנִי רָחוֹק מְאֹד״. אַל תֹּאמַר זֹאת, בְּנִי, יְדִידִי, אֲהוּבִי, אָחִי, כִּי אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, מִכָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בְּזֶה הָעוֹלָם, וּכְשֶׁיַּגִּיעַ הַיּוֹם שֶׁתֵּצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, אָז תִּרְאֶה מַה פָּעֲלוּ תְּפִלּוֹתֶיךָ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאָז תִּתְחָרֵט לָמָּה לֹא צָעַקְתָּ עוֹד צְעָקָה, לָמָּה לֹא הִתְאַנַּחְתָּ עוֹד אֲנָחָה, לָמָּה לֹא דִּבַּרְתָּ עוֹד דִּבּוּר, אֲבָל כְּבָר יִהְיֶה מְאֻחָר, כִּי שָׁם בְּעוֹלָם הַנְּשָׁמוֹת לֹא שַׁיָּךְ כָּל זֶה, וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כְּלוּם — לֹא לִלְמֹד תּוֹרָה, וְלֹא לְהִתְפַּלֵּל וְלֹא לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹות, כִּי הוּא עוֹלָם הַשָּׂכָר. וְלָכֵן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֻמָּנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁמָּר לְךָ עַכְשָׁו מְאֹד מְאֹד, עִם כָּל זֹאת תּוֹצִיא מִפִּיךָ אֶת הָרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים שֶׁיֵּשׁ לְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא תִּבְרַח מֵאַנְשֵׁי רֶשַׁע וְלֵיצָנִים שֶׁעוֹשִׂים לֵיצָנוּת מִירֵאִים וּשְׁלֵמִים, כִּי מִי שֶׁעוֹשֶׂה לֵיצָנוּת מֵאֵיזֶה חָכָם וְצַדִּיק, לְבַסּוֹף יְשַׁלֵּם עַל כָּךְ מְחִיר כָּבֵד מְאֹד; וְעַל־כֵּן לָמָּה לְךָ לְהִתְעָרֵב בֵּינֵיהֶם?! לָמָּה לְךָ לִהְיוֹת בֵּינֵיהֶם?! לָמָּה לְךָ לָשֶׁבֶת בֵּינֵיהֶם?! וַאֲנִי מֻכְרָח לוֹמַר לְךָ, כִּי בְּעֵינַי רָאִיתִי, אֲשֶׁר כָּל מִי שֶׁהִתְלוֹצֵץ מֵאֵיזֶה חָכָם וְצַדִּיק, נֶעֱקָר מִן הָעוֹלָם בְּמִיתָה מְשֻׁנָּה וְכוּ׳ וְכוּ׳. לָזֹאת, אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, תִּבְרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי רְשָׁעִים אֲרוּרִים, לֵיצָנִים, לֵיצָנֵי הַדּוֹר, הַמִּתְלוֹצְצִים מֵחָכְמִים וְצַדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר הַזֶּה.

וּבִפְרָט תִּבְרַח מֵהַלֵּיצָנִים הַמִּסְתּוֹבְבִים בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאָז תִּרְאֶה יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר קְרַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... נְרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְצָר לִי מְאֹד לִשְׁמֹעַ אֶת הַבְּשׂוֹרָה וְכוּ׳.

אוֹדוֹת שֶׁשָּׁאַלְתָּ מֵהֵיכָן הַמִּנְהָג, שֶׁיִּהְיוּ לְפָחוֹת עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים בַּלְוָיָה וּבַקְּבוּרָה, חִפַּשְׂתִּי וּמָצָאתִי בִּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת 'מַחֲנֶה חַיִּים', חֵלֶק א׳, תְּשׁוּבָה כג, שֶׁמַּאֲרִיךְ בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם.

כְּשֶׁמְּלַוִּים אֶת הַמֵּת, רָאוּי וְנָכוֹן לוֹמַר מִזְמוֹר צא: "יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר", כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים. וְאִם מְלַוִּים אִשָּׁה, רָאוּי וְנָכוֹן לוֹמַר "אֵשֶׁת חַיִל" כָּל הַמִּזְמוֹר (מִשְׁלֵי לא). כִּי זוֹ סְגֻלָּה לַמֵּת לְהִנָּצֵל מִמַּה שֶּׁצָּרִיךְ לְהִנָּצֵל. וְעַל כֻּלָּם — טוֹב מְאֹד לְלַוּוֹת אֶת הַמֵּת וּלְהִתְבּוֹדֵד אָז אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁיְּלַוּוּ

אוֹתוֹ, שֶׁיִּהְיֶה אֶת מִי לְלַוּוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳; הַיְנוּ שֶׁיְּמַלֵּא אֶת עַצְמוֹ בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ עִם תּוֹרָה וְעִם תְּפִלָּה וְעִם מִצְוֹות וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּי רַק זֶה אֲשֶׁר מְלַוֶּה אֶת הָאָדָם.

מְסֻפָּר בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁפַּעַם אַחַת הָלַךְ מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל בְּהַלְוָיַת הַמֵּת שֶׁל דּוֹדָה זְקֵנָה, שֶׁנִּפְטְרָה בְּגִיל לְמַעְלָה מִתִּשְׁעִים, וּבָכָה מְאֹד מְאֹד. שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ אַחַר־כָּךְ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הֲיִתָּכֵן שֶׁבָּכָה כָּל־כָּךְ? סוֹף כָּל סוֹף הָיְתָה מֻפְלֶגֶת בִּזְקָנָה? עָנָה וְאָמַר מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל: תַּאֲמִינוּ לִי, שֶׁלֹּא עָלֶיהָ בָּכִיתִי, אֶלָּא הָיְתָה לְוָיָה, וְהָיְתָה הִתְעוֹרְרוּת וְנִפְתַּח לִבִּי, וְשָׁפַכְתִּי אֶת לִבִּי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. מִכָּל זֶה רוֹאִים, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ הִתְעוֹרְרוּת, כְּדַאי לְנַצֵּל אֶת זֹאת לְדַבֵּר אָז אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. סוֹף כָּל סוֹף לֹא יִשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ רַק אֵלּוּ הַדִּבּוּרִים שֶׁמְּדַבְּרִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאִם בְּנֵי־אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים מַה זֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הָיוּ עוֹסְקִים בָּזֶה כָּל הַיּוֹם לְרַבּוֹת הַלַּיְלָה. הֵיכָן שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הָיוּ מְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אֲבָל עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר עַל זֶה צְרִיכִים הַרְבֵּה הִתְחַזְּקוּת, כִּי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, תָּלוּי כְּפִי מִדַּת הָאֱמוּנָה, שֶׁאָדָם מַאֲמִין שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא פֹּה וְאֵין זוּלָתוֹ, וּכְכָל שֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, אָז מֵאִיר עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בָּזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר קְרַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

בְּעִנְיַן הַמַּחֲלֹקֶת וְכוּ׳; מָה אֹמַר לְךָ, כְּבָר מוּבָא בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, אֹרַח חַיִּים, סִימָן א׳: וְאַל יִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי בְּנֵי־אָדָם הַמַּלְעִיגִים וְכוּ׳, וּמִכָּל מָקוֹם אַל יִתְקוֹטֵט עִמָּהֶם. אֲבָל הַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה כָּתַב, אִם הוּא עוֹמֵד בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ אֶפִּיקוֹרְסִים, הַמִּתְקוֹמְמִים עַל הַתּוֹרָה, וְרוֹצִים

לַעֲשׂוֹת אֵילוּ תַּקָּנוֹת בְּעִנְיְנֵי הָעִיר, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַעֲבִירוּ אֶת הָעָם מֵרְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּפָתַח בְּשָׁלוֹם וְלֹא נִשְׁמְעוּ דְּבָרָיו, בִּכְגוֹן זֶה מִצְוָה לִשְׁנֹא אוֹתָם וּלְהִתְקוֹטֵט עִמָּהֶם, וּלְהָפֵר עֲצָתָם בְּכָל מַה שֶּׁיָּכוֹל. וְדָוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר (תְּהִלִּים קלט, כב): ״הֲלֹא מְשַׂנְאֶיךָ ה׳ אֶשְׂנָא וּבְתַקּוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט, תַּכְלִית שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ, כִּי יֵשׁ פְּעָמִים שֶׁכֵּן צְרִיכִים לָצֵאת נֶגֶד הָעַזֵּי פָּנִים וְלֹא לִפְחֹד מֵהֶם, וְיֵשׁ לִכְתֹּב מַה שֶּׁצְּרִיכִים לִכְתֹּב, וּבִפְרָט בַּדּוֹר הַזֶּה, שֶׁצְּרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד שֶׁלֹּא תִּכָּנְסָנָה אֵילוּ דֵּעוֹת נִפְסָדוֹת, כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְזֶה שַׁיָּךְ גַּם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, יֵשׁ פְּסוּלֵי נִשּׂוֹאִין וְכוּ׳, וְכֵן יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁנּוֹלְדוּ בִּפְסוּל וְכוּ׳, וְנִכְנְסוּ בֵּינֵינוּ, וְהֵם מִתְחַצְּפִים וְהֵם הוֹגִים דֵּעוֹת בְּדָבָר רַבֵּנוּ זַ״ל וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְלָכֵן מִצְוָה לְגַלּוֹת אֶת פַּרְצוּפָם הַטָּמֵא וְלֹא לִפְחֹד מֵהֶם, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהֵם מְלֵאִים דֵּעוֹת נִפְסָדוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, בְּעִנְיַן (דְּבָרִים ח, יז): ״כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה אֶת הַחַיִל הַזֶּה״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּכְאִלּוּ רַבֵּנוּ זַ״ל מַסְכִּים עִם אֵלּוּ הָרְשָׁעִים וְקַלְקֵלֵי הָעוֹלָם, עַפְרָא לְפוּמַיְיהוּ, מִי שֶׁאוֹמֵר אֶת זֹאת; כִּי מִי עוֹד לָחֵם נֶגֶד הַמַּשְׁכִּילִים הָאֲרוּרִים, הַכּוֹפְרִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים כְּרַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁכָּל עִקַּר הַלִּמּוּד הֶעָמֹק שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל וְתַלְמִידוֹ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל זֶה אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע אֲשֶׁר אֵין לָנוּ אַף אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵיךְ יָכוֹל לָקוּם טָמֵא פָּסוּל וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁנּוֹלַד בִּפְסוּל וְכוּ׳ וְכוּ׳, לוֹמַר אַחֶרֶת?! וְעַל־כֵּן אֵינִי מִתְפַּחֵד לוֹמַר אֶת הָאֱמֶת, יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה, אִם רַק יִגַּע בְּעִקְּרֵי הָאֱמוּנָה, אֵינִי מִתְפַּחֵד לִכְתֹּב עָלָיו מַה שֶּׁרָאוּי לִכְתֹּב עָלָיו. וְלָכֵן אַל תֵּחָלֵשׁ דַּעְתְּךָ כְּלָל, וְהֶחָפֵץ יַחְפֹּץ וְהַחוֹטֵא יֶחְטָא, אֵין צְרִיכִים לִפְחֹד מִכָּל עַזּוּת פָּנִים, צְרִיכִים לְהָשִׁיב לוֹ מָנָה אַחַת אַפַּיִם. וּבִפְרָט שֶׁיָּדוּעַ מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּעֲנִית ז:): כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַזּוּת פָּנִים, בְּיָדוּעַ שֶׁנִּכְשַׁל בַּעֲבֵרָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאִם לֹא בְּמַעֲשֶׂה אוֹ בְּדִבּוּר, עַל־כָּל־פָּנִים בְּמַחֲשָׁבָה, וְדַי לְחַכִּימָא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשכו.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר קְרַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְתִמְחֹל לִי מְאֹד לָמָּה לֹא עָנִיתִי לְךָ, כִּי אֲנִי טָרוּד בְּכָל יוֹם וָיוֹם מְאֹד בְּעֵסֶק הָרַבִּים, וּבִפְרָט לְהַגִּיהַ אֶת הַסֵּפֶר ״שִׂפַת הַנַּחַל״ וּלְסַדְּרוֹ עַל כָּל הַתּוֹרוֹת, שֶׁדָּבָר זֶה צָרִיךְ יְגִיעָה גְּדוֹלָה כַּיָּדוּעַ.

אוֹדוֹת שֶׁאַתָּה כוֹתֵב... אָסוּר לְהַגִּיד כָּךְ, וּבִפְרָט שֶׁצְּרִיכִים לְבָרֵחַ מִקְּלָלוֹת, כִּי הָרָגִיל בִּקְלָלָה הוּא בָּא מֵעוֹלָם הַתֹּהוּ (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת קְלָלָה); וּמוֹהַרַנ״תְ זַ״ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל אֵלּוּ הַפּוֹעֲרִים פִּיהֶם עַל הַמַּלְכוּת, כִּי אָמַר, כְּתִיב (מִשְׁלֵי כא, א): ״פַּלְגֵי מַיִם לֵב מֶלֶךְ בְּיַד ה׳״; וּכְבָר אָמְרוּ חֲזַ״ל (יַלְקוּט חַגַּי, רֶמֶז תקסז): אִלּוּ הָיוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם יוֹדְעִים שֶׁהֵם לוֹקִים כְּשֶׁחוֹטְאִים יִשְׂרָאֵל, הָיוּ מַעֲמִידִים שְׁנֵי שׁוֹמְרִים, שֶׁיִּהְיוּ מְשַׁמְּרִין כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁלֹּא יֶחְטָא, עַיִן שָׁם; כִּי יִשְׂרָאֵל הֵם הַנְּשָׁמָה שֶׁל כְּלַל אֻמּוֹת הָעוֹלָם. וְעַל־כֵּן מַה לָּנוּ וְלָהֶם?! עִנְיָנֵנוּ הוּא רַק לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמֵנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ תָּמִיד עַל שְׁלוֹם הָעוֹלָם וְכוּ׳. וְיֵשׁ לְהַאֲרִיךְ בִּנְקֻדָּה זוֹ, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם בְּלִי נֵדֶר, אֶכְתֹּב לְךָ דְּרוּשׁ נִפְלָא בְּזֶה הָעִנְיָן.

לְעֵת עַתָּה אָמַרְתִּי לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִיר מְאֹד לֹא לִשְׁמֹעַ דִּבּוּרֵי רְשָׁעִים, כִּי הַקּוֹל וְהָאֲוִיר שֶׁלָּהֶם מוֹלִיד נְאוּף בְּהַשּׁוֹמֵעַ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן מג), וּבִפְרָט לֵילֵךְ לִשְׁמֹעַ כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, זֶהוּ פֻּגָם גָּדוֹל לְהַנְּשָׁמָה. וּכְבָר אָמְרוּ חֲזַ״ל (כְּתֻבּוֹת ה:): אַל יַשְׁמִיעַ אָדָם לְאָזְנָיו דְּבָרִים בְּטֵלִים;

וְכָל אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת שֶׁהִתְחִילוּ כְּבָר לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ — מִסְתַּלְּקִים מִמֶּנּוּ, כִּי ׳אֵין קַטֵּגוֹר נַעֲשָׂה סַנֵּגוֹר׳ (בְּרָכוֹת נט.); כִּי אִי אֶפְשָׁר לַקְּדֻשָּׁה לְהִתְחַבֵּר וּלְהִתְעָרֵב עִם הַטֻּמְאָה, חַס וְשָׁלוֹם. וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ זוּטָא (פְּרָשָׁה ד׳) אִיתָא: אָזְנֶיךָ — שֶׁלֹּא שָׁמַעְתָּ בָּהֶם דְּבָרִים בְּטֵלִים, הֵם יַקְשִׁיבוּ לְךָ שָׁלוֹם בָּעוֹלָם, עַיִן שָׁם; כִּי בֶּאֱמֶת כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִסְגֹּר עֵינָיו וְלֹא רוֹאֶה מִשּׁוּם דָּבָר רַק אֶת עֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ מִשּׁוּם דָּבָר רַק אֶת הַקּוֹל הַפְּנִימִי מִכָּל דָּבָר, שֶׁהוּא קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, הוּא חַי חַיִּים טוֹבִים בָּעוֹלָם, חַיִּים נְעִימִים, וְשׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם אֵינוֹ מְבַלְבְּלוֹ, וְיֵשׁ לוֹ שָׁלוֹם עִם כָּל בְּרִיָּה בָּעוֹלָם, כִּי יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה לְהִסְתַּכֵּל בְּכָל דָּבָר רַק עַל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְעוֹלָם לֹא יֵלֵךְ לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁאֲחֵרִים מְדַבְּרִים, כִּי מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ לֵידַע — יָבוֹאוּ וִיסַפְּרוּ לוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר לִשְׁמֹעַ קוֹל הַטֻּמְאָה, שֶׁהוּא הָרַדְיוֹ, שֶׁהוּא מְטַמֵּא אֶת הָאָדָם מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁמְרֵנוּ וְיַצִּילֵנוּ.

ב׳ תשכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר קְרַח ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר, גֶּבֶר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת, וּכְדַאי לְךָ שֶׁתַּתְמִיד הַרְבֵּה בְּ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ.

אוֹדוֹת חֶלְשָׁתְךָ וְכוּ׳, יֵשׁ דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל: כְּשֶׁאָדָם בָּרִיא — צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת וְלַעֲשׂוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁחַס וְשָׁלוֹם, נֶחֱלָשׁ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֲזַי יַנִּיחַ הַכֹּל, וְיִשְׁמֹר מְאֹד עַל בְּרִיאוּתוֹ, וְיָקִים אֶת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! שְׁמֹר

מְאֹד עַל בְּרִיאוּת גּוּפְךָ. וּמוּבָא בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ: כְּשֶׁיֵּשׁ חוֹר קָטָן בַּגּוּף (הַיְנוּ שֶׁנֶּחֱלָשׁ), אֲזַי נַעֲשָׂה חוֹר גָּדוֹל בַּנְּשָׁמָה (שֶׁכְּבָר אֵינוֹ יָכוֹל לִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל); עַל־כֵּן, יְדִידִי הַיָּקָר, שְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל בְּרִיאוּת גּוּפְךָ, וְתִרְאֶה לָנוּחַ הַרְבֵּה בַּמִּטָּה, וְכֵן אַל תַּנִּיחַ אֶת הָעַצְבוּת אֶצְלְךָ כְּלָל. וְאִם אַתָּה מַרְגִּישׁ שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לִישׁוֹן וְלָנוּחַ, אַל תִּהְיֶה חָכָם בְּעֵינֶיךָ, כִּי הַבְּרִיאוּת הִיא יְסוֹד גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר חֻקַּת ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, הַבָּחוּר נֶר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. אוֹדוֹת הַבִּלְבּוּלִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ וְכוּ׳, דַּע לְךָ כִּי עִקַּר כָּל הַבִּלְבּוּלִים בָּאִים לָאָדָם רַק עַל־יְדֵי חָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל, שֶׁמַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ בְּכָל פַּעַם דְּמְיוֹנוֹת וּשְׁטֻיּוֹת; כִּי בֶּאֱמֶת כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז יֵשׁ לוֹ מֹחַ מְיֻשָּׁב, וְאֵינוֹ מִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דָּבָר. וְכֵן מוּבָא בִּדְבַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לה), שֶׁהָאֱמוּנָה הִיא בְּחִינַת שֵׁנָה, עַיֵּן שָׁם; כִּי הַמַּרְגִּיל עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא ׳מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עָלְמִין, לֵית אֲתַר דְּפָנֵיהּ מִנֵּיהּ׳, אָז חַיָּיו חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים מְיֻשָּׁבִים, וְאֵין לוֹ שׁוּם פַּחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְיוֹשֵׁב שַׁאֲנָן וּבָטוּחַ, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁכָּל יְשׁוּעָתוֹ וְתִקְוָתוֹ תְּלוּיוֹת רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן לָמָּה לִרְדֹּף אַחַר בֶּן־אָדָם שֶׁהוּא רַק דְּמְיוֹן וָהֶבֶל וּרְעוּת־רוּחַ. וְעַל־כֵּן, יְדִידִי הַיָּקָר! אַחֲרֵי שֶׁכְּבָר עָבַר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעָבַר וְכוּ׳, לָמָּה לְךָ לְהִתְמַרְמֵר כָּל־כָּךְ, וְלַחֲשֹׁב

מַחֲשָׁבוֹת יִתְרוֹת, וּלְבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ בִּבְלְבּוּלֵי הֶבֶל וְכוּ׳, יוֹתֵר טוֹב לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. תִּהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ (בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אוֹ בְּאִידִישׁ), וּתְסַפֵּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מַה שֶּׁמְּעִיק לְךָ וּמַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְדָבָר זֶה יְקַשֵּׁר אוֹתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לַעֲסֹק הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִפְרָטִיּוּת לִלְמֹד תּוֹרָה אַחַת מִ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, וְלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְאָז תַּרְגִּישׁ חַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי.

הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא — דְּבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִרְאֶה וְלֹא יִשְׁמַע מִשּׁוּם דָּבָר רַק אֶת עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יְבַלְבֵּל עַצְמוֹ מִשּׁוּם דָּבָר וּמִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא יַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּשׁוּם מַחֲלֹקֶת שֶׁבָּעוֹלָם, אַף שֶׁיֵּדַע שֶׁעִמּוֹ הַצֶּדֶק, אַף־עַל־פִּי־כֵן יִבְרַח מִמַּחֲלֹקֶת כְּמוֹ שֶׁבּוֹרְחִים מֵאֵשׁ, וּלְעוֹלָם לֹא יֹאמַר חַוַּת דַּעְתּוֹ, וְיַחְשֹׁב תָּמִיד עַל אַחֲרִיתוֹ הַנִּצְחִית, שֶׁהַהֶכְרֵחַ שֶׁיָּמוּת וְכוּ׳, וְלֹא יִשָּׁאֵר מִמֶּנּוּ כְּלוּם, רַק הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה שֶׁזָּכָה לַחֲטֹף בְּזֶה הָעוֹלָם. וְהַבַּעַל־דָּבָר מַלְבִּישׁ עַצְמוֹ בְּמִצְווֹת, כְּאִלּוּ הוּא צָרִיךְ לְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה לוֹכְדוֹ בְּמִצּוּדָתוֹ, וּמְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ מִתּוֹרָה וּתְפִלָּה.

ב׳ תשכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְרַ בָּלָק ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר, גֶּבֶר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי וְזֶה כַּמָּה שָׁבוּעוֹת, אַךְ מֵרֹב הַטְּרָדוֹת

וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁעָבְרוּ עָלַי, לֹא הָיָה לִי הַפְּנַאי לְהַשִּׂיבְךָ כִּרְצוֹנְךָ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! תַּאֲמִין לִי, שֶׁעִקַּר הִתְחַזְּקוּתִי בְּכָל הָעִתִּים וּבִפְרָטִיּוּת בָּעִתִּים הַלָּלוּ וְכוּ׳, רַק בָּזֶה שֶׁזָּכִיתִי לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, וּתְהִלָּה לָאֵל, אֲנִי זוֹכֶה לְשַׁמֵּשׁ אוֹתוֹ בְּהַדְפָּסַת סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים וּבַהֲפָצַת דַּעְתּוֹ בָּעוֹלָם. וְאַף שֶׁבַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים, גָּרַמְתִּי לְעַצְמִי עַל־יְדֵי־זֶה שׁוֹנְאֵי חִנָּם וְכוּ׳, וּמְדַבְּרִים עָלַי מַה שֶּׁמְּדַבְּרִים וְכוּ׳, כַּאֲשֶׁר אַתָּה כּוֹתֵב — מַה לַּעֲשׂוֹת? הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וַעֲוֹנוֹתַי גָּרְמוּ לִי כָּל זֹאת. עָלַי רַק לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְלִדֹּם וְלִשְׁתֹּק לְכָל מְחָרְפֵי וּמְבַזֵּי נַפְשִׁי, כַּיָּדוּעַ בִּדְבָרָיו (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳); הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יְזַכֵּנִי לְקַיְּמוֹ בִּשְׁלֵמוּת.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! יֵשׁ לִי הַרְבֵּה לִכְתֹּב לְךָ, אַךְ קָצְרָה הַיְרִיעָה, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, אַךְ דָּבָר אֶחָד אֶכְתֹּב לְךָ, חֶמְדַּת לִבָּבִי — בִּשְׂכַר הַבְּזָיוֹנוֹת וְהַחֲרוּפִין וְהַגִּדּוּפִין וְהַשִּׂנְאָה וְכוּ׳ וְהַלְּשׁוֹן־הָרָע שֶׁדִּבְּרוּ עָלַי וְכוּ׳, זַכֵּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְנָתַן לִי בְּמַתְּנַת חִנָּם אֶת הַחִבּוּר ״שִׂפַת הַנַּחַל״, פֵּרוּשׁ עַל כָּל ה״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וּתְהִלָּה לָאֵל, הוּא חִבּוּר הַפְלֵא וָפֶלֶא, כַּאֲשֶׁר יוֹדֶה כָּל הַמְעַיֵּן בּוֹ בְּעֵין הָאֱמֶת. וְתַאֲמִין לִי שֶׁאֵינִי רָאוּי לְכָל זֶה וְכוּ׳, אַךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ חָמַל עָלַי, בִּרְאוֹתוֹ אֵיךְ שֶׁאֲנָשִׁים רְשָׁעִים רָדְפוּ אוֹתִי וְכוּ׳, וְדִבְּרוּ עָלַי מַה שֶּׁדִּבְּרוּ, ״יָשִׂיחוּ בִי יוֹשְׁבֵי שָׁעַר וּנְגִינוֹת שׁוֹתֵי שֵׁכָר״ וְכוּ׳ (תְּהִלִּים סט, יג). וְיֵשׁ לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה, אַךְ הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר מִהַטַּעַם הַנַּ״ל.

יְדִידְךָ הֶחָפֵץ לִרְאוֹתְךָ אוֹ עַל־כָּל־פָּנִים כְּתַב יָדְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נב), שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְבּוֹדֵד, וּלְבַקֵּשׁ לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל כָּל מִדָּה טוֹבָה, וּלְשַׁבֵּר כָּל מִדָּה רָעָה, וְצָרִיךְ לֵילֵךְ בְּהַדְרָגָה מִדַּרְגָּה לְדַרְגָּה קֹדֶם לְבַטֵּל מִדָּה אַחַת וְכוּ׳, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְבַטֵּל הַכֹּל.

וְהִנֵּה אָדָם הַמֵּנַח בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, וְהוּא מְשֻׁקָּע בְּכָל

הַמִּדּוֹת רָעוֹת וְהַתַּאֲווֹת רָעוֹת, וְרוֹצֶה לָצֵאת מִזֶּה — מֵהֵיכָן יַתְחִיל?! הֲלֹא הוּא צָרִיךְ לָצֵאת מֵהַכֹּל. וְאָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהַהַתְחָלָה צָרִיךְ לִהְיוֹת — לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְאָז כְּשֶׁכְּבָר נֶחְקָק בּוֹ יְסוֹד מוּסָד זֶה שֶׁל שִׂמְחָה, אֲזַי בְּנָקֵל יִהְיֶה לוֹ אַחַר־כָּךְ לִשְׁבּוֹר כָּל הַמִּדּוֹת רָעוֹת, וְיִזְכֶּה לְכָל טוּב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

בְּ׳ תשל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בָּלָק ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי כְּעַל כָּל הוֹן. הָעִקָּר, חֶמְדַּת לִבְבִי! רְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת נַפְשְׁךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים, וּבִפְרָט עַל־פִּי הָעֵצָה הַנּוֹרָאָה שֶׁל ׳אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי׳ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ עִם כָּל מַה שֶּׁתּוּכַל. וּבִפְרָט, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, אָנוּ מְלֵאִים מִצְווֹת כָּרִמּוֹן, וְצָרִיךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה בְּכָל הַכֹּחוֹת, וּבְקָרוֹב אֶכְתֹּב לְךָ בַּאֲרִיכוּת.

הַנְּשָׁמָה מְאִירָה תָּמִיד בָּאָדָם, כִּי הִיא חֵלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל מַמָּשׁ, רַק הַגּוּף וְחָמְרוֹ הָעָב מַסְתִּיר אֶת הַנְּשָׁמָה, וְעַל־כֵּן עִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ צְרִיכָה לִהְיוֹת — לְהַכְנִיעַ אֶת הַגּוּף וְחָמְרוֹ תַּחַת הַנְּשָׁמָה, בְּאֹפֶן שֶׁתָּאִיר בּוֹ הַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא עֶצֶם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וַהֲיֵשׁ חֵקֶר אֶל הָאוֹרוֹת וְהַשָּׂגוֹת שֶׁיְּכוֹלָה נִשְׁמָתוֹ לְהַשִּׂיג?! וְרַבֵּנוּ ז״ל אָמַר לָנוּ אִיר דַּארְפְּט דֶּעם גּוּף אָן דוּלֶען מִיט אַ סַאךְ דִּבּוּרִים וֶוועט אִיר הָאבֶּן אֵיין הַשָּׂגָה אַיין אֵיידְלֶקַייט[מ], עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבְּרִים הַרְבֵּה בְּדִבּוּרֵי תּוֹרָה, וּבִפְרָטִיּוּת תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, עַל־יְדֵי־

מ) אַתֶּם צְרִיכִים לְפַשֵּׁם אֶת הַגּוּף הַרְבֵּה עִם דִּבּוּרִים, אֲזַי תִּהְיֶה לָכֶם הַשָּׂגָה דַּקָּה.

זֶה מַכְנִיעִים אֶת חָמְרוֹ הָעָב, וְזוֹכֶה שֶׁתָּאִיר בּוֹ נִשְׁמָתוֹ בְּהֶאָרָה נִפְלָאָה, כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא זִכּוּךְ הַנֶּפֶשׁ מְאֹד מְאֹד וְהַכְנָעַת גּוּפוֹ הָעָב, וְאַף שֶׁעֲדַיִן אֵינְךָ מַרְגִּישׁ, וְנִדְמֶה לְךָ הַהֵפוּךְ.

אָחִי, אָחִי! חֲזַק וַחֲזַק לְדַבֵּר וְלָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְאָז סוֹף הַכָּבוֹד לָבוֹא, שֶׁיִּתְגַּלֶּה עָלֶיךָ מֶלֶךְ הַכָּבוֹד בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בָּלָק ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְּתָבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי וְשָׂמַחְתִּי מְאֹד.

וְהִנֵּה בָּעִתִּים הַלָּלוּ טְרֻדוֹתַי רַבּוּ עַד מְאֹד בְּעֵסֶק הַהַדְפָּסָה, תְּהִלָּה לָאֵל, זָכִיתִי לְהַדְפִּיס חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״ עִם נְקֻדּוֹת בְּפוּרְמַט גָּדוֹל, וְכֵן הִדְפַּסְתִּי חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים סִפְרֵי ״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״ וְ״שִׁבְחֵי־הָרַ״ן״ מְתֻרְגָּם לְאַנְגְלִית, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה נִמְכָּר פֹּה מְאֹד בֵּין אִלּוּ הַיְהוּדִים, אֲשֶׁר אֵינָם יְכוֹלִים לִקְרֹא רַק אַנְגְלִית. וְכֵן יָצְאוּ כְּבָר לָאוֹר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ חֵלֶק ה׳, וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ חֵלֶק ו׳, וְעַכְשָׁו עוֹמֵד בְּאֶמְצַע הַדְּפוּס שֶׁל חֵלֶק ז׳, וְחֵלֶק ח׳ וְחֵלֶק ד׳ עֲדַיִן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הַמַּדְפִּיס מִתְרַשֵּׁל בָּזֶה, וַעֲדַיִן אֵינִי יוֹדֵעַ מַה יִּהְיֶה. אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל לְטוֹבָה. וְעַכְשָׁו יֵשׁ בְּמַחֲשַׁבְתִּי לְהַדְפִּיס אֶת הַ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ עִם הַ״שְּׁפַת הַנַּחַל״ וְהַ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״ עַד גְּמַר תּוֹרָה ח׳. אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לִזְכּוֹת לִרְאוֹת בְּהַדְפָּסַת כָּל הַ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, וְכֵן יְזַכֵּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַדְפִּיס עוֹד חִבּוּרִים יְקָרִים, אֲשֶׁר מֻנָּחִים בְּאַמְתָּחוֹתַי.

תְּהִלָּה לָאֵל, הַסֵּפֶר "פְּעֻלַּת־הַצַּדִּיק" נִתְקַבֵּל מְאֹד בָּעוֹלָם, וְנִתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד בְּכָל קַצְוֵי תֵּבֵל. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזָרָנִי.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם אֵין שׂוּם עֵצָה אַחֶרֶת, רַק לִהְיוֹת רָגִיל לִבְרֹחַ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לֵילֵךְ בְּמָקוֹם פָּנוּי שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת — הַכֹּל לַכֹּל יְסַפֵּר וְיָשִׂיחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, וְדָבָר זֶה הוּא עִקַּר וְיסוֹד גָּדוֹל בַּיַּהֲדוּת. וְשָׁמַעְתִּי מֹר׳ לֵוִי יִצְחָק, (נֵרוֹ יָאִיר) [זַ״ל] כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ רְגִילִים לוֹמַר: אִלְמָלֵא לֹא בָּאנוּ אֶל הָעוֹלָם רַק לְהִתְוַדַּעַ מֵעֵצָה זוֹ, הָיָה גַּם־כֵּן כְּדַאי. וּבִפְרָט שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, זָכִינוּ לְקַבֵּל מֵרַבֵּנוּ זַ״ל הֲמוֹן עֵצוֹת וְהִתְחַזְּקוּת, אֵיךְ לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם יֵשׁ כָּל מִינֵי נִסְיוֹנוֹת בַּחַיִּים, וְעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם וָיוֹם מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְאִלְמָלֵא עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל — הָיִינוּ נִטְבָּעִים בַּיָּם הַסּוֹעֵר שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה.

עַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! בְּרַח לְךָ אֶל תּוֹךְ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהַתְמֵד בָּהֶם מְאֹד מְאֹד, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תשלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ, דּוֹלֶה וּמַשְׁקֶה מֵהַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, הָרַב הֶחָסִיד ... נֵרוֹ יָאִיר.

הֵאִיר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֵכְשָׁו בְּדַעְתִּי לִכְתֹּב לוֹ עַל־כָּל־פָּנִים שׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ, וּלְהוֹדִיעַ לוֹ, אֲשֶׁר כָּל מַה שֶּׁמְּסַפְּרִים בִּשְׁמִי, אוֹ מַה שֶּׁאוֹמְרִים — הַכֹּל שֶׁקֶר וְכָזָב, וְאֵין לוֹ שׂוּם יְסוֹד, כִּי בַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים, נִתְקַיֵּם בִּי (תְּהִלִּים סד, ד): "שָׁנְנוּ כַחֶרֶב לְשׁוֹנָם דָּרְכוּ חִצָּם דָּבָר

מָר לִירוֹת בַּמִּסְתָּרִים תָּם פִּתְאֹם יֵרֶהוּ וְלֹא יִירָאוּ, יְחַזְּקוּ לָמוֹ דָּבָר רָע יְסַפְּרוּ לִטְמוֹן מוֹקְשִׁים, אָמְרוּ מִי יִרְאֶה לָמוֹ, יַחְפְּשׂוּ עוֹלֹת״ וְגוֹ׳; כִּי בְּכָל פַּעַם מְבִיאִים עָלַי לְשׁוֹן־הָרָע חָדָשׁ, זֶה בְּכֹה וְזֶה בְּכֹה. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָאֱמֶת יוֹדֵעַ, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, אֵין לִי שַׂיָּכוּת עִם שׁוּם בְּרִיָּה, אֲנִי בּוֹרֵחַ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־פִּי עֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְדַבֵּר עִם בַּחוּרִים וְאַבְרְכִים מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רַק מֵרַבֵּנוּ זַ״ל וּמֵעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל. וּתְהִלָּה לָאֵל, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹזֵר, וְזוֹכִים לַחֲטֹף בְּכָל לַיְלָה חֲצוֹת וּתְפִלַּת וָתִיקִין, הִתְבּוֹדְדוּת וּתְפִלָּה בְּכֹחַ וְשִׁעוּרִים כְּסִדְרָן, כִּי רַק זֶה יִשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ, וְרַק זֶה עִקַּר הַתַּכְלִית, וְיוֹתֵר מִזֶּה הַכֹּל הֶבֶל, הֶבֶל הֲבָלִים וְכוּ׳.

אַךְ, בַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים, כָּל מַה שֶּׁאָנוּ עוֹסְקִים בְּכָל הַנַּ״ל, יוֹתֵר מִתְגַּבֵּר עָלַי הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם בְּכָל מִינֵי עַרְמוּמִיּוּת, וְיוֹרֶה חִצִּים בַּמִּסְתָּרִים וּבְגָלוּי, וּמְחַפְּשִׂים עָלַי עֲוֹלוֹת וּשְׁקָרִים שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם שַׁחַר, דְּבָרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי, וּדְבָרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם לֹא אָמַרְתִּי וְלֹא חָשַׁבְתִּי. אַךְ מַה לַּעֲשׂוֹת? לְכָל אֶחָד יֵשׁ נִסְיוֹנוֹת אֲחֵרִים וּבְזִיוֹנוֹת אֲחֵרִים, וְאֶצְלִי נִתְקַיְּמוּ בִּזְיוֹנוֹת מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִים: זֶה מְחָרֵף וּמְגַדֵּף אוֹתִי בִּשְׁקָרִים וּבְלָשׁוֹן הָרַע, בְּחֹרוּפִין וּבְגִדּוּפִין, וְזֶה מַגְבִּיהַּ אוֹתִי עַד לַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר גַּם זֶה הוּא חֵרוּף וְגִדּוּף; כִּי כְּשֶׁמְּשַׁבְּחִים אָדָם בְּדָבָר שֶׁאֵין לוֹ, זֶה גַּם־כֵּן בִּזְיוֹנוֹת, חֹרוּפִין וְגִדּוּפִין, וְעַל־כֵּן יֵשׁ לִי בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִים, וְאֵין לִי שׁוּם עֵצָה, רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, כַּאֲשֶׁר הוֹרָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל.

אֲבָל הוּא שֶׁכְּבוֹדוֹ יָבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וְיָדוּן אוֹתִי לְכַף זְכוּת, וְאַל יִשְׁעֶה לְדִבְרֵי שֶׁקֶר, אֲשֶׁר אוֹמְרִים וּמְסַפְּרִים וְכוֹתְבִים עָלַי, כִּי כָּל זֶה הוּא רַק מֵחֲטָאַי הָרַבִּים, שֶׁהַהֶכְרֵחַ לִי לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית. וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה הוּא — לִשְׁמֹעַ בְּזִיוֹנוֹ וְלִדֹּם וְלִשְׁתֹּק (לקוטי־מוהר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳). וְצָרִיךְ לִסְבֹּל מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִים, מַה שֶּׁזֶּה מַגְבִּיהַּ אוֹתִי עַד לַשָּׁמַיִם, וְאוֹמֵר עָלַי שְׁטִיּוֹת וַהֲבָלִים, דְּבָרִים שֶׁאֵין בִּי כְּלָל, וּמַה שֶּׁזֶּה מוֹרִיד אוֹתִי עַד לֶעָפָר, וּמְדַבֵּר עָלַי כָּל מִינֵי שְׁקָרִים וּלְשׁוֹן־הָרָע.

תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ חֲבוּרָה שֶׁל עוֹבְדֵי ה׳ אֲמִתִּיִּים, וּמַה לַּעֲשׂוֹת, אֲשֶׁר גַּם מִסְתּוֹפְפִים וּבָאִים בְּכָל פַּעַם, הוֹלְכֵי רָכִיל, בּוּרִים וְרֵיקִים, אֲשֶׁר הֵם הַמּוֹלִיכִים וְהַמְבִיאִים שְׁקָרִים וּכְזָבִים מִמֶּנִּי, דְּבָרִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם שַׁחַר, וְכוֹתְבִים עָלַי מַה שֶּׁכּוֹתְבִים — זֶה לְגַנַּאי וְזֶה לְשֶׁבַח.

וּכְשֶׁאֲנִי לְעַצְמִי — מָה אֲנִי, וְאֵין לִי עֵצָה רַק לִבְרֹחַ וּלְהִתְחַבֵּא בְּצֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יִשְׁמְרֵנִי וְיַצִּילֵנִי.

יְדִידוֹ לָנֶצַח...

ב׳ תשלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי הַיָּקָר, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְצַר לִי מְאֹד בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְעָלַי עָבַר וְעוֹבֵר כְּאֵלּוּ וְכוּ׳.

וְהִנֵּה נִסְכָּם בְּדַעְתִּי, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר בָּעִתִּים הַלָּלוּ, וְלֵילֵךְ עִם הָעֵצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת שֶׁגְּלָה רַבֵּנוּ זַ״ל עַל הַפָּסוּק (יְחֶזְקֵאל לא, כד): ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, שֶׁאַבְרָהָם עָבַד אֶת ה׳, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם — לֹא עַל הַקְּרוֹבִים וְלֹא עַל הָרְחוֹקִים, רַק הִתְיַחֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבִפְרָט עַכְשָׁו, שֶׁהַלֵּיצָנוּת כָּל־כָּךְ חָזָקָה, וְנִפְרָץ הַגָּדֵר שֶׁל אִסּוּר דִּבּוּרֵי לְשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת, וְעוֹשִׂים כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת לְכַסּוֹת אֶת הָאֱמֶת. אֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת — רַק לִהְיוֹת רָגִיל לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַרְבּוֹת בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וּבְיוֹתֵר — לְדַבֵּר וְלָשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, שֶׁזּוֹ נִקְרֵאת הִתְבּוֹדְדוּת.

וְהִנֵּה לְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים, תֵּדַע כִּי גַּם בָּזֶה צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, כַּמּוּבָא בְּהַתּוֹרָה ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט),

שֶׁצְּרִיכִים לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד מֵהָרַע שֶׁל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; כִּי הַרְבֵּה פְּעָמִים הֵם בָּאִים רַק לְקַנְטֵר וְהַרְבֵּה פְּעָמִים יֵשׁ רְשָׁעִים אֲרוּרִים כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר מֻסְרָחִים בְּטִנּוּף מַעֲשֵׂיהֶם וְחַטֹּאוֹת נְעוּרֵיהֶם, אֲשֶׁר הֵם הֵם הַנִּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים הַנּוֹשְׁכִים אֶת הַיְרֵאִים וְהַכְּשֵׁרִים, וְעוֹשִׂים מֵהֶם לֵיצָנוּת, וְלֹא דַּי שֶׁאֵלּוּ הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים הֵם בְּעַצְמָם רְחוֹקִים מֵהָאֱמֶת, עוֹד מְקָרְרִים וּמְרַחֲקִים נִשְׁמוֹת אֲחֵרִים וְכוּ׳, כַּאֲשֶׁר יָדוּעַ וּמְפֻרְסָם דָּבָר זֶה מְאֹד בְּפִרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ, וְעָלֵינוּ לַחֲסֹם פָּנֵינוּ וְלָשִׂים יָד לַפֶּה, וְלִסְבֹּל בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, עַד אֲשֶׁר יְרַחֵם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל עַמּוֹ, וְיִגְלֶה לָנוּ אֶת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, אֲשֶׁר הוּא הוּא יְגַלֶּה אֶת הָאֱמֶת.

וְעַל־כֵּן מַה יֵּשׁ לִי לְהַאֲרִיךְ לְךָ, אֲהוּבִי, אָחִי, עָלַי לִרְשֹׁם לְךָ רַק שׁוּרָתַיִם אֵלּוּ. אֲהוּבִי, אָחִי וִידִידִי, שְׁתֹק, שְׁתֹק! עַל כָּל הַחֲרוּפִין וְהַגִּדּוּפִין שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, וּבְרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ וְכוּ׳, זְכֹר בְּאֵילוּ מַצָּבִים כְּבָר הָיִיתָ וְכוּ׳, וּבְאֵילוּ צָרוֹת וּמְרִירוּת נִסְתַּבַּכְתָּ בְּחַיֶּיךָ בְּחוֹבוֹת וּבִיסּוּרִים כָּאֵלּוּ וְכוּ׳, אֲשֶׁר תָּמִיד חָשַׁבְתָּ, שֶׁלְּעוֹלָם לֹא תֵּצֵא מִשָּׁם, וַעֲזָרְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּישׁוּעוֹת וּבְנִסִּים נִגְלִים, נִסִּים נִסְתָּרִים לְמַעְלָה מִדַּרְכֵּךְ הַטֶּבַע, לְמַעְלָה מִשֵּׂכֶל אֱנוֹשִׁי, כֵּן אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּוַדַּאי יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, כִּי יֵשׁ עִנְיָן שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, כְּמַאֲמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן ג׳); אַךְ לְדַעְתִּי, כָּל הַצָּרוֹת וְהַמְּרִירוּת הִמְשַׁכְתָּ אַתָּה בְּעַצְמְךָ עָלֶיךָ, בָּזֶה שֶׁאַתָּה רוֹצֶה לִשָּׂא חֵן בְּעֵינֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּפֹה טָעוּתְךָ הַגְּדוֹלָה; כִּי צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲשֶׁר טֶבַע בְּנֵי־אָדָם, שֶׁיֵּשׁ אֶצְלָם רִשְׁעוּת, וּבִפְרָט כְּשֶׁהַדָּבָר נוֹגֵעַ בְּקִנְאָה, אֲזַי הֵם מוּכָנִים לַעֲקֹר אוֹתְךָ לְגַמְרֵי בְּלִי שׁוּם רַחֲמָנוּת וְכוּ׳. וַעֲכְשָׁו אֶשְׁאַל אוֹתְךָ, מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים עִם אֲנָשִׁים רְשָׁעִים אֲרוּרִים כָּאֵלּוּ, יוֹתֵר טוֹב לְךָ לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר תָּמִיד רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ תָּמִיד רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל — דּוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרַק בָּזֶה צְרִיכָה תָּמִיד לְשׁוֹטֵט מַחֲשַׁבְתְּךָ, עַד שֶׁמֵּרֹב גִּלּוּי וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, יִהְיֶה לְפָנֶיךָ מַרְאֵה עֵינֶיךָ אֲמִתַּת

מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז כְּבָר תִּסְתַּכֵּל עַל כָּל הָעוֹלָם בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי. הָעִקָּר שִׂתְּךָ, שִׂתְּךָ! וְהַרְגֵּל עַצְמְךָ לוֹמַר עַל כָּל דָּבָר: אֵינִי יוֹדֵעַ, "אִיךְ וֵוייס נִישְׁט", וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּנָּצֵל מִלְּהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָאֱמֶת יַעֲזֹר לְךָ, וְתִזְכֶּה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ לַאֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

חֶמְדַּת לִבִּי! חָזָק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וּלְמַעַן הַשֵּׁם, לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, בְּרַח לְךָ מִוִּכּוּחִים כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, כִּי דָּבָר זֶה עוֹקֵר אֶת מֹחַ הָאָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי רִבּוּי הַדְּבָרִים בְּטֵלִים מְבַלְבְּלִים אֶת הַדַּעַת וּמְשַׁבְּרִים אֶת הָרוּחַ, וּמַכְנִיסִים בָּאָדָם עַצְבוּן גָּדוֹל, וְעַל־כֵּן מַה לְּךָ וְלָהֶם?! בְּרַח לְךָ אֶל תּוֹךְ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ, כִּי אֵין לְךָ טוֹב מֵהֶם.

הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

כָּל אֶחָד כְּפִי הֲכָנָתוֹ בְּהִתְבּוֹדְדוּת, בְּיִחוּדִים וּבִפְרִישׁוּת מִבְּנֵי־אָדָם, יָכוֹל לִזְכּוֹת אֶל שֶׁפַע גִּלּוּי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁיָּאִיר עָלָיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה. כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אַךְ לִזְכּוֹת לְהַשִּׂיגוֹ צְרִיכִים לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת הַשִּׁבְעָה נֵרוֹת: "הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה", וְיַתְמִיד בִּתְפִלָּה וּבְהִתְבּוֹדְדוּת, וּכְשֶׁיִּזְכֶּה שֶׁיִּבָּקַע יַם חָכְמָתוֹ, אָז יַתְחִילוּ לְהָאִיר לְפָנָיו

שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ: ע״ב, ס״ג, מ״ה, ב״ן, וִיטַיֵּיל בָּהֶם כְּמִי שֶׁמְּטַיֵּיל בְּאַרְמוֹנוֹת וּבְנְיָנִים יָפִים, וְיִבְנֶה בָּתִּים חֲדָשִׁים, כִּי כָּל בְּחִינָה כְּלוֹלָה מִכָּל הַבְּחִינוֹת, כִּי ב״ן יֵשׁ בּוֹ ד׳ פְּעָמִים ב״ן וְכֵן מ״ה וְכוּ׳, וַאֲפִלּוּ הַד׳ פְּעָמִים ב״ן שֶׁבְּב״ן, גַּם־כֵּן נֶחֱלָק לְד׳ וְכוּ׳, וְכֵן כָּל בְּחִינָה כְּלוֹלָה מִכָּל הַבְּחִינוֹת, וְיכוֹלִים לְיַחֵד יְחוּדִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, וְהַיְחוּדִים וּשְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ הֵם הַצְּנוֹרוֹת לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שֶׁפַע גִּלּוּי אוֹר עֲרֵבוּת נְעִימוּת מְתִיקוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַקּוֹל יְדַבֵּר אֵלָיו; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְזֶה!

ב׳ תשלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מַטּוֹת־מַסְעֵי ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי מִזֶּה זְמַן רַב.

מָה אֹמַר לְךָ, הָעִקָּר צָרִיךְ לְהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מֵהַדִּמְיוֹן (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כה), וְזֶה זוֹכִים רַק עַל־יְדֵי תִּקֶּף הַשִּׂמְחָה, שֶׁתַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת אַךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַל נֹעַם חֶלְקְךָ, שֶׁזָּכִיתָ לִהְיוֹת יְהוּדִי, וְאַתָּה זוֹכֶה לֵידַע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, אֲשֶׁר בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ — אִם תַּחֲזִיק עַצְמְךָ בּוֹ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ עַד הַסּוֹף.

חֶמְדַּת לִבִּי! כְּשֶׁתִּזָּכֶה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וּבְפָנִים שׂוֹחֲקוֹת, אָז תִּרְאֶה כִּי הַכֹּל דִּמְיוֹן גָּדוֹל, כִּי אֵין שׂוּם בְּרִיָה רוֹדֶפֶת אוֹתְךָ. מַה לְּךָ עִם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים?! אַתָּה עֲשֵׂה אֶת שֶׁלְּךָ, וְתִשְׂחַק מִכָּל הָעוֹלָם. תִּהְיֶה חָזָק בִּנְקֻדָּתְךָ כְּפִי שֶׁמֵּאִיר בְּךָ, וְאַל תֹּאבֶה וְאַל תִּשְׁמַע לְשׂוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה וְיִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה, וְכָל זֶה תִּזְכֶּה רַק עַל־יְדֵי שִׂמְחָה וְלֵילֶכְת בְּפָנִים שׂוֹחֲקוֹת, שֶׁאָז אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל יָאִיר בְּךָ

(עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קנג).

חֶמְדַּת לִבְבִי! הֶעָבָר אַיִן, אַל תִּסְתַּכֵּל לַאֲחוֹרֶיךָ כְּלָל, וְהוֹצֵא אֶת עַצְמְךָ מִכָּל מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת, שֶׁמְּדַמֶּה לְךָ הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם כְּאִלּוּ זֶה מְדַבֵּר עָלֶיךָ וְזֶה שׂוֹנֵא אוֹתְךָ וְכוּ׳, כִּי כָּל זֶה בָּא מִגַּאוּת וּפְנִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּךָ, כִּי הַמַּאֲמִין שֶׁאֵין שׂוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין שׂוּם דָּבָר — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, שֶׁלֹּא יִהְיֶה אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ כְּבָר שׂוֹחֵק מִכָּל הָעוֹלָם, כִּי נִתְעַלִּית וְנִתְרַחֶבֶת דַּעְתּוֹ, אַךְ אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לָזֶה, כִּי אִם עַל יְדֵי תֹּקֶף הַשָּׁשׂוֹן וְהַשִּׂמְחָה — לִהְיוֹת תָּמִיד אַךְ שָׂמֵחַ. וּבְרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי בְּנֵי־אָדָם, מַה לְּךָ עִמָּהֶם?! תַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ כְּאִלּוּ כְּבָר יָצָאתָ מִן הָעוֹלָם וְאַתָּה מֵת, רַק נָתְנוּ לְךָ רְשׁוּת לַחֲזוֹר לְיוֹם אֶחָד, בְּוַדַּאי כָּל הַיּוֹם הָיָה הוֹלֵךְ לְךָ כְּבָר בְּאֹפֶן אַחֵר, וְכֵן לֹא הָיִיתָ מִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָה, וְהָיִיתָ תָּמִיד שָׂמֵחַ וְעָלִיז מְאֹד, וְהָיָה כָּל הָעוֹלָם נִרְאֶה בְּעֵינֶיךָ כְּשִׁגָּעוֹן מַמָּשׁ. מַה וְלָמָּה לִדְאֹג עַל עוֹלָם שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ?! וּמַה וְלָמָּה לָרוּץ אַחֲרֵי הַתַּאֲוֹת וְהַהֶבֶל וְכוּ׳?! עַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבְבִי, רְאֵה גַּם רְאֵה לִמְסֹר נַפְשְׁךָ עַל נְקֻדַּת הַשִּׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְרַחֵב לִבְּךָ מְאֹד לְפָרֵשׁ כָּל שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ הַיְסוֹד וְעִקַּר הַכֹּל, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִזְכּוֹת לָזֶה בְּזֶה הָעוֹלָם — לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מַעֲלַת הַשִּׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, הָיִיתָ עוֹסֵק בָּזֶה תָּמִיד כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה. וְנָא וְנָא לְבַקֵּשׁ עַל כְּלַל יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹאֵס בִּתְפִלַּת רַבִּים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזַ״ל (בְּרָכוֹת ח.): וּכְשֶׁמִּתְפַּלְּלִים עַל כְּלַל יִשְׂרָאֵל, הֲרֵי כָּלַל תְּפִלָּתוֹ בִּתְפִלַּת רַבִּים. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֵינוּ בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְנִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַ מַטּוֹת־מַסְעֵי, רֹאשׁ חֹדֶשׁ מְנַחֵם־אָב ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְהִנֵּה לַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת, וּבִפְרָט שֶׁכְּבָר כָּתַבְתִּי לְךָ רִבּוּי מִכְתָּבִים, וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדְךָ — הֲפֹךְ בָּהֶם, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ.

וְהִנֵּה הַיְסוֹד בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — לֵילֵךְ עִם הַגִּלּוּי שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל עַל־פִּי (יְחֶזְקֵאל לג, כד): ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ עָבַד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בִּבְחִינַת אֶחָד, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם הַמּוֹנַעַת אוֹתוֹ. וְכֵן עַל־פִּי הַגִּלּוּי שֶׁל הַתֹּם הַקָּדוֹשׁ בְּ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, שֶׁהָיָה רָגִיל לוֹמַר: דָּאס אִיז יֶענֶעמְס מַעֲשֶׂה, אוּן דָּאס אִיז מַיין מַעֲשֶׂה[נ]. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת (פֶּסַח, הֲלָכָה ט׳), שֶׁמְּקַשֵּׁר אֶת הַגִּלּוּיִים הָאֵלּוּ יַחְדָּו, עַיֵּן שָׁם; וְהַכְּלָל — כִּי אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁתִּהְיֶה אֵיזוֹ מְצִיאוּת לְהִכָּנֵס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁעַדַיִן מִתְבַּלְבֵּל מִבְּנֵי־אָדָם הַקְּרוֹבִים אוֹ הָרְחוֹקִים — יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה; מִי שֶׁרוֹצֶה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, וְלִהְיוֹת ׳בְּרִסְלֶבֶר חָסִיד׳ אֲמִתִּי, הַהֶכְרֵחַ לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי מִבְּנֵי־אָדָם וְלֹא יִהְיֶה אִכְפַּת לוֹ כְּלָל מַה שֶׁיֹּאמְרוּ עָלָיו — הֵן שֶׁיְּשַׁבְּחוּהוּ וְהֵן שֶׁיְּגַנּוּהוּ, הַכֹּל יִהְיֶה שָׁוֶה אֶצְלוֹ. כָּל מְגַמָּתוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת רַק לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל — דּוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ. וְצָרִיךְ לְחַדֵּד מְאֹד מְאֹד אֶת מֹחוֹ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְזוֹ תִּהְיֶה כָּל מְגַמָּתוֹ, וְאָז כְּבָר אֵינוֹ רוֹאֶה וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם. וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁהַהֶכְרֵחַ לוֹ

נ) זֶה הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַהוּא, וְזֶה הַמַּעֲשֶׂה שֶׁלִּי.

לְדַבֵּר פַּעַם עִם אֶחָד (כִּי עַל־פִּי־רֹב רָאוּי לְהִשְׁתַּמֵּט מִבְּנֵי־אָדָם לְגַמְרֵי, כִּי בְּנֵי־אָדָם הֵם מוֹנְעִים גְּדוֹלִים בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן פא, עַיֵּן שָׁם); וּבְנָקֵל לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתְךָ מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִדְּבֵקוּת אֱמֶת); אַזַי כָּל דִּבּוּרָיו יִהְיוּ רַק דִּבּוּרִים שֶׁל אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית וַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ עִקַּר הַתַּכְלִית וְאֵין תַּכְלִית אַחֶרֶת בָּעוֹלָם. וְדִבּוּרִים אֵלּוּ הֵם בִּכְלַל תַּלְמוּד תּוֹרָה דְּרַבִּים, אֲשֶׁר מַעֲלָתוֹ גְּדוֹלָה מְאֹד. אֲבָל לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד מִלְּהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים, אָפִּ גִיזָאגְט דַיינֶעם אוֹן גִיעֶנְדִיג[ס].

חֶמְדַּת לִבִּי! הֶעָבָר אַיִן, חֲזַק וֶאֱמַץ לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו, וּבְרַח לְךָ מִכָּל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. רְאֵה וְגַם רְאֵה אֶל מָה הֶבְיאוּךָ כָּל אֵלּוּ הַוִּכּוּחִים וְהַמַּחֲלֹקֶת וְהַדְּבָרִים בְּטֵלִים, הֲלֹא בְּטַלְתָּ יָמֶיךָ וְלֵילוֹתֶיךָ הַטּוֹבִים מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מִדְּבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ! הֲלֹא כְּבָר יָדַעְתָּ וְהִבְחַנְתָּ כִּי מִדַּת הַנִּצָּחוֹן אֵינָהּ סוֹבֶלֶת הָאֱמֶת, כְּשֶׁתִּרְצֶה לְהַרְאוֹת אֶת נְקֻדָּתְךָ, בְּשׁוּם אֹפֶן לֹא יְקַבְּלוּ אוֹתָהּ מִצַּד מִדַּת הַנִּצָּחוֹן, וְעַל־כֵּן מַה לְּךָ וְלָהֶם?! אַתָּה בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו, וְהַפְרֵד עַצְמְךָ מִכָּל עִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה לְגַמְרֵי, הַיְנוּ מִגַּשְׁמִיּוּת הַדָּבָר; כִּי הֲלֹא הָאָדָם נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֵיךְ יָכוֹל לִבְרֹחַ מִזֶּה הָעוֹלָם? אֶלָּא תֵּכֶף־וּמִיָּד בְּכָל דָּבָר רַק לְהִסְתַּכֵּל עַל רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמְחַיֶּה וּמְהַוֶּה אֶת זֶה הַדָּבָר, וְאָז אַתָּה יָצָאתָ מִזֶּה הָעוֹלָם.

עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אִם לֹא תִּהְיֶה בַּטְלָן עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו תּוֹכַל לִזְכּוֹת לִדְבָרִים נִשְׂגָּבִים בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־פִּי הַהַקְדָּמוֹת הַנּוֹרָאוֹת שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. הַרְגֵּל עַצְמְךָ לֹא לְהִתְחִיל עִם שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, רַק הַמֻּכְרָח לְךָ מְאֹד מִצַּד פַּרְנָסָתְךָ, אוֹ דָּבָר הַמֻּכְרָח לְךָ מְאֹד, וְגַם בָּזֶה רְאֵה לְקַצֵּר, כִּי עִקַּר מַה שֶּׁהָאָדָם נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ, וְעוֹקֵר אֶת עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הוּא רַק עַל־יְדֵי רִבּוּי דִּבּוּרִים שֶׁאֵינָם מֻכְרָחִים; כִּי הַמַּאֲמִין בֶּאֱמוּנָה אֲמִתִּית, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אָזַי אֵיךְ יוּכַל

ס) לוֹמַר אֶת שֶׁלְּךָ וְגָמַרְנוּ.

לְהַרְבּוֹת בְּדִבּוּרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ?! וּזְכֹר זֹאת הֵיטֵב, כִּי תִּצְטָרֵךְ לְזֶה.

וְאוֹדוֹת שֶׁכָּתַבְתְּ מֵעִתּוֹנִים, חַס מִלְּהַזְכִּיר, כִּי אָמְרוּ חַז״ל (שַׁבָּת קמט.) עַל פָּסוּק (וַיִּקְרָא יט, ד): ״אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים״ — אַל תְּפַנּוּ אֶל מִדַּעְתְּכֶם, עַיִן שָׁם; וּבָזֶה שֶׁהָאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ דְּבָרִים אֲשֶׁר אֵינָם שַׁיָּכִים לַתּוֹרָה, כְּבָר עוֹבֵר עַל הַלָּאו הַזֶּה, כִּי, רַחֲמָנָא לִבָּא בָּעֵי, הִפְנָה אֶל מִדַּעְתּוֹ, וְהָבֵן. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן (חֵלֶק א׳, סִימָן לה): כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וְזָרוֹת, נִבְנוֹת עַל זֶה כָּל הַמִּדּוֹת רָעוֹת, עַיֵּן שָׁם.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! תִּהְיֶה רָגִיל בְּמִקְוֶה, כִּי מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל הִבְטִיחַ קֹדֶם הִסְתַּלְּקוּתוֹ: מִי שֶׁיִּהְיֶה חָזָק בַּמִּקְוֶה, יִהְיֶה לוֹ תִּקְוָה לְתַקֵּן הַכֹּל.

וְעַל כֻּלָּם — הַרְגֵּל עַצְמְךְ לְדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתְּה רָגִיל בָּהּ, שֶׁזּוֹ נִקְרֵאת ״הִתְבּוֹדְדוּת״, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךְ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַיִךְ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְכֵן תִּהְיֶה רָגִיל הַרְבֵּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, לוֹמַר הַרְבֵּה מִשְׁנָיוֹת, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, זֹהַר וְתִקּוּנִים, ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְאָז טוֹב לְךְ לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךְ...

ב׳ תשלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךְ הַקָּצָר לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד יִפְלֵא בְּעֵינַי עַל כַּעַסְךְ וְעַל מְרִירוּת נַפְשְׁךְ ... אֵינִי מֵבִין אוֹתְךְ, מָה אִכְפַּת לְךְ כִּי גַּם ... הוּא

מְדַבֵּר עִם בַּחוּרִים בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הֲלֹא בְּפֵרוּשׁ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן סח), שֶׁרְצוֹנוֹ שֶׁאֵלּוּ הַתַּלְמִידִים יַעֲשׂוּ תַּלְמִידִים אֲחֵרִים, וְכֵן לְהַלָּן וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן מָה אִכְפַּת לְךָ שֶׁזֶּה ... שֶׁעוֹרַרְתָּ אוֹתוֹ בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְקֵרַבְתָּ אוֹתוֹ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַכְשָׁו הוּא מְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים, מַה בְּכָךְ?! לְדַעְתִּי, אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת מָלֵא שִׂמְחָה מִזֶּה. קֹדֶם — שֶׁתִּהְלֶה לָאֵל, זָכִיתָ לִרְאוֹת אֶחָד שֶׁהוֹעַלְתָּ לוֹ בִּדְבָרֶיךָ, אֲשֶׁר לֹא רַק הוּא עוֹבֵד הַשֵּׁם, אֶלָּא מֵאִיר כְּבָר גַּם בַּאֲחֵרִים. וְשֵׁנִית — הֲלֹא הוּא מַצִּיל אוֹתְךָ, כִּי בְּזֶה הַזְּמַן שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְבַלּוֹת עִם עוֹד אֶחָד, אַתָּה יָכוֹל כְּבָר לִלְמֹד וְלַעֲסֹק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! מְאֹד הִתְפַּלֵּאתִי עָלֶיךָ, עַל כַּעַסְךָ וְקִפְּידוּתְךָ וְכוּ׳.

וּבִכְלָל — שָׁמַעְתִּי מֵאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁגַּם בְּעִסְקֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, יֵשׁ עִנְיָן שֶׁל מְפֻרְסָם שֶׁל שֶׁקֶר. כִּי בָּזֶה שֶׁמַּקְפִּידִים — אֲנָשִׁים שֶׁלִּי... אֲנָשִׁים שֶׁלּוֹ... זֶהוּ בְּעַצְמוֹ עִנְיָן שֶׁל שֶׁקֶר, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה בָּזֶה (שְׁבוּעוֹת לט.), וְכָל יִשְׂרָאֵל חֲבֵרִים; וְעַל־כֵּן מַה שַּׁיָּךְ לְבַלְבֵּל עַצְמוֹ בְּעִנְיָנִים כָּאֵלּוּ — מַיְינָע מְענְטְשְׁן, דַיְינָע מְענְטְשְׁן[ע]?! הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת־רוּחַ, אִישׁ כָּשֵׁר אֲמִתִּי מַחְבִּיא אֶת עַצְמוֹ מִכָּל הָעוֹלָם, וּמְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְגַם כְּשֶׁרוֹצִים לָבֹא אֵלָיו בְּנֵי־אָדָם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וּמַסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי הַסְתָּרוֹת וְכוּ׳, וְאִם אַף־עַל־פִּי־כֵן הַהוּא שׁוֹבֵר מְנִיעוֹת, אָז מְדַבֵּר עִמּוֹ. וְדָבָר זֶה רָאִיתִי בְּהַרְבֵּה מִגְּדוֹלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. וְאַף בֶּאֱמֶת זוֹ אֵינָהּ דֶּרֶךְ, כִּי הַהֶכְרֵחַ לְהַחֲיוֹת אֶת נֶפֶשׁ כָּל חַי הַבָּאָה אֵלָיו; כִּי כְּמוֹ שֶׁבְּגַשְׁמִיּוּת — אָסוּר לְהַסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ, כְּשֶׁבָּא לְפָנָיו עָנִי, וְתֵכֶף־וּמִיָּד מִצְוָה רַבָּה לִתֵּן לוֹ לֶאֱכֹל, מִכָּל־שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוּת — מִצְוָה רַבָּה תֵּכֶף־וּמִיָּד לְחַזֵּק אֶת הַבָּא אֵלָיו (וְיֵשׁ בָּזֶה אֲרִיכוּת גְּדוֹלָה, עַיֵּן בַּסֵּפֶר אֹרֶךְ אַפַּיִם, דַּף נ׳, עַיֵּן דְּבָרִים נִפְלָאִים), עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, אֲבָל לָבֹא לִידֵי כַּעַס וּמַחֲלֹקֶת בַּעֲבוּר זֶה, דָּבָר זֶה מְגֻנֶּה מְאֹד מְאֹד.

ע) הָאֲנָשִׁים שֶׁלִּי, הָאֲנָשִׁים שֶׁלְּךָ.

וּבִפְרָט לִהְיוֹת בְּכַעַס בְּבֵיתוֹ, וְלַעֲשׂוֹת מַחֲלֹקֶת וּלְהַכּוֹת אֶת הַיְלָדִים, דָּבָר זֶה מְגֻנֶּה, וּבְוַדַּאי לֹא זָכִיתָ בְּיוֹם זֶה לְהִתְבּוֹדְדוּת כָּרָאוּי, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת כַּעַס, סִימָן לה): כַּעַס בָּא עַל־יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת שֶׁאֵינָהּ כָּרָאוּי, עַיֵּן שָׁם; עַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אָחִי! חֲזֹר בְּךָ, מַה לְּךָ עִם בְּנֵי־אָדָם? אִם אֶחָד בָּא אֵלֶיךָ, הַמִּצְוָה לְהַרְבּוֹת בְּדִבּוּרִים עִמּוֹ, וְאִם לֹא בָּא — אָסוּר לְהִצְטַעֵר בַּעֲבוּר דְּבָרִים כָּאֵלּוּ. וּבִכְלָל — טוֹב לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה (חֻלִּין ז:); וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֶרְתָּהּ אֲפִלּוּ כִּמְלֹא נִימָא (יוֹמָא לח.); וַאֲפִלּוּ רֵישׁ גָּרְגִּיתָא מִן שְׁמַיָּא מַנּוּ לֵיהּ (בְּרָכוֹת נח.); וְעַל־כֵּן מָה אִתְּךָ וְלָמָּה תַּחֲלִישׁ דַּעְתְּךָ מִשְּׁטֻיּוֹת כָּאֵלּוּ? בְּרַח לְךָ יוֹתֵר טוֹב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵינוּ עוֹ״ז, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

בָּאתִי לְקַיֵּם הַבְטָחָתִי שֶׁהִבְטַחְתִּי לִכְתֹּב לָכֶם, וּלְהַזְכִּיר לָכֶם, שֶׁתִּשְׁלְחוּ אֶת יֶתֶר הַמָּעוֹת לִצְדָקָה, הַיְנוּ סַךְ שְׁמוֹנָה־מֵאוֹת דּוֹלָר.

יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין לִי מִלִּים בִּלְשׁוֹנִי וּמִכָּל שֶׁכֵּן בִּכְתָב לְהַסְבִּיר לָכֶם מַעֲלַת הַצְּדָקָה, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סֻכָּה מט:): גָּדוֹל הָעוֹשֶׂה צְדָקָה יוֹתֵר מִכָּל הַקָּרְבָּנוֹת, עַיֵּן שָׁם; וּבִפְרָט אַתָּה, יְדִידִי הַיָּקָר, הַצְּדָקָה שֶׁנָּתַתָּ כְּבָר לָנוּ הִיא הַצְּדָקָה בַּעֲבוּר זְכוּת הָרַבִּים, לְהָשִׁיב נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, אֵין לְשַׁעֵר וְאֵין לְסַפֵּר מַעֲלַת הַצְּדָקָה הַזּוֹ. וְרָאוּי לָכֶם לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל גְּדֶל הַזְּכוּת שֶׁנִּתְגַּלְגְּלָה

עַל יֶדְכֶם, כִּי לֹא כָל אֶחָד זוֹכֶה שֶׁצִּדְקוֹתָיו תֵּלַכְנָה אֶל דָּבָר הָגוּן. וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ חֲזַ״ל (בָּבָא קַמָּא טז:): אָמַר יִרְמְיָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁעוֹשִׂין צְדָקָה, הַכְשִׁילֵם בִּבְנֵי־אָדָם שֶׁאֵינָם מְהֻגָּנִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם שָׂכָר, עַיִן שָׁם; וּתְהִלָּה לָאֵל, אַתָּה, יְדִידִי הַיָּקָר, זָכִיתָ כְּבָר לִתֵּן מָאתַיִם דּוֹלָר, וְהִבְטַחְתָּ לִתֵּן עוֹד שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת דּוֹלָר, אֲשֶׁר נִתְקַיֵּם אֶצְלְךָ מַאֲמָרָם זַ״ל (תּוֹסֶפְתָּא פֵּאָה פֶּרֶק ד׳): אִם אָמַר לִתֵּן צְדָקָה וְנָתַן, נוֹתְנִים לוֹ שְׂכַר אֲמִירָה וּשְׂכַר מַעֲשֶׂה; תְּהִלָּה לָאֵל, אָמַרְתָּ וְכֵן עָשִׂיתָ, יְזַכְּךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹד לִתֵּן וְלַחֲזֹר וְלִתֵּן, וְיִקַּיֵּם אֶצְלְךָ הַכָּתוּב (דָּנִיֵּאל ד, כד): ״וַחֲטָאָךְ בְּצִדְקָה פְרֻק״ וְגוֹ׳.

וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי אִיתָא בְּשַׁעַר הַגִּלְגּוּלִים בְּשֵׁם הָאֲרִיזַ״ל, כִּי יֵשׁ נְשָׁמוֹת גְּבוֹהוֹת עַד מְאֹד, שֶׁהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם אוֹרֵב עֲלֵיהֶם מְאֹד מְאֹד, וְלוֹכֵד אוֹתָן בְּתוֹךְ מְקוֹר הַטֻּמְאָה, וְאוֹחֵז אוֹתָן שָׁם, וּכְשֶׁהַנְּשָׁמוֹת הַגְּבוֹהוֹת הָאֵלּוּ נִכְנָסוֹת בִּמְקוֹר הַטֻּמְאָה, אֲזַי הֵן לוֹחֲמוֹת שָׁם מְאֹד מְאֹד, וְזֶה כְּלַל הַמְּרִירוּת שֶׁעוֹבֶרֶת עֲלֵיהֶן, וְכָל מַה שֶּׁרוֹצוֹת לָצֵאת וּלְנַתֵּק עַצְמָן מֵהַקְּלִפּוֹת וְלִבְרֹחַ מֵהֶן יוֹתֵר, הֵם חוֹטְפִים אוֹתָן, לוּלֵא רַחֲמֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּכָל כַּמָּה דּוֹרוֹת הוּא מוֹרִיד אֶחָד מִיְּחִידֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁיֵּשׁ לוֹ נְשָׁמָה כְּלָלִית, שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ אֶל עִמְקֵי הַתְּהוֹם, מְקוֹר הַטֻּמְאָה, וְיָכוֹל לְהוֹצִיא אֶת כָּל הַנְּפָשׁוֹת מֵהַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית, וְלַעֲלוֹתָם וּלְנַקּוֹתָם וּלְזַכְּכָם עַד שֶׁיַּחְזְרוּ וְיַגִּיעוּ אֶל תַּכְלִית שְׁלֵמוּתָם, אַף הִיא מִלְחָמָה אֲרֻכָּה, כִּי אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת הֵן מְלֻכְלָכוֹת מְאֹד מְאֹד, מֵרֹב הַזְּהָמָה שֶׁשָּׁאֲבוּ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁגָּרְמוּ דִּינִין בָּעוֹלָם, וְאֵין שׁוּם עֵצָה לְהַנָּצֵל וְלָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהָרַע שֶׁנִּלְכַּד בּוֹ, כִּי אִם עַל־יְדֵי מִשְׁפַּט צְדָקָה; הַיְנוּ מִשְׁפָּט הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁשּׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם הֵיכָן הוּא בָּעוֹלָם, וּמְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׂרֶגִיל בָּהּ, וּצְדָקָה הִיא בִּפְשִׁיטוּת — שֶׁמַּרְבֶּה לִתֵּן צְדָקָה. וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲזַ״ל (סֹכָּה מט:): כָּל הָעוֹשֶׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט, כְּאִלּוּ מִלֵּא כָּל הָעוֹלָם חֶסֶד, עַיִן שָׁם וְכַנַּ״ל; וְכֵן מְבֹאָר בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ב׳), שֶׁזֶּה יִהְיֶה חַרְבּוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ — ״צְדָקָה וּמִשְׁפָּט״, עַיִן שָׁם.

יְדִידִי הַיָּקָר! הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַרְחִיב לְךָ, וְתִזְכֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְתִתְוַדֶּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וּבִפְרָט בִּשְׁעַת חֲצוֹת, וְכֵן תּוֹסִיף לִתֵּן צְדָקָה לִבְנוֹת אֶת "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט); וּבִזְכוּת זֶה תִּזְכֶּה לְתִשּׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתָאִיר בְּךָ הָאָרַת הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא שִׁמְחָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְתִהְיֶה תָּמִיד אַךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תשלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לִבָּבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ כְּבָר קִבַּלְתִּי כַּמָּה פְּעָמִים, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת, בַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים, לֹא הָיָה לִי הַפְנַאי לַהֲשִׁיבְךָ. וּבִפְרָטִיּוּת כִּי אֲנִי עָסוּק מְאֹד כָּעֵת בְּהַדְפָּסַת הַסֵּפֶר הַגָּדוֹל: "שִׂפַת הַנַּחַל", וְהוּא בְּאוֹר נִפְלָא הַפְלֵא וָפֶלֶא עַל כָּל ה"לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן", וּתְהִלָּה לָאֵל, נִדְפַּס כְּבָר עַד תּוֹרָה ט׳, וּמַחֲזִיק יוֹתֵר מִמֵּאתַיִם עַמּוּדִים גְּדוֹלִים, וְיָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁאֶעֱשֶׂה כְּבָר מִזֶּה כֶּרֶךְ אֶחָד.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, עָלֵינוּ רַק לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד בְּשִׂמְחָה שֶׁאֵין לָהּ קֵץ עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ; כִּי בְּוַדַּאי, אִם נִזְכֶּה לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמֵנוּ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, אֲזַי נִזְכֶּה לְתַקֵּן אֶת גְּרִיעוּת מַעֲשֵׂינוּ וּמַחְשְׁבוֹתֵינוּ הַפְּגוּמוֹת וְכוּ׳, וְנִזְכֶּה לְהַדְבִּיק נַפְשֵׁנוּ, רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ עִקַּר הַנֹּעַם וְהַשַּׁעֲשׁוּעַ — כְּשֶׁזּוֹכִים לְהִדָּבֵק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁלְּמַעְלָה מִשְׁתּוֹקְקִים מְאֹד מְאֹד אֶל הָאֱמֶת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ט׳), שֶׁיִּהְיֶה בְּלֵב אֱמֶת, בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה; וְעַל־כֵּן אַף שֶׁנּוֹפֵל

בְּכָל פַּעַם בְּעִמְקֵי דִּתְהוֹמָא רַבָּא, הַהֶכְרֵחַ לָבֹא לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּלֵב נִשְׁבָּר וּבְלֵב תָּמִים, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת הַכֹּל, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מִשּׁוּם כַּעַס וּקְפִידוּת — הֵן בְּבֵיתוֹ וְהֵן עַל אֲחֵרִים; כִּי הַמַּאֲמִין שֶׁאַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם גָּנוּז וְסָתוּם בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת הַבְּרִיאָה, תָּמִיד יַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה; כִּי אֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחָה כְּמוֹ שֶׁאָדָם יוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה, אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! רַק חֲזַק מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לְהִכָּלֵל יַחַד עִם כְּלַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְעִם כְּלַל יִשְׂרָאֵל, וְנִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמֵנוּ הַתִּקּוּנִים הַנּוֹרָאִים וְהַנִּפְלָאִים שֶׁמַּמְשִׁיךְ רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי רַק הוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי יָכוֹל לָדוּן אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן א׳); וּלְמַעַן הַשֵּׁם, חֶמְדַּת לִבָּבִי! אַל תֹּאבֶה וְאַל תִּשְׁמַע מַה שֶּׁאוֹמְרִים בִּשְׁמִי — הֵן לְטוֹב וְהֵן לְהִפּוּךְ וְכוּ׳, כִּי שְׁנֵיהֶם שְׁקָרִים וְהֶבְלֵי הֲבָלִים. תְּהִלָּה לָאֵל, אֵין לִי שַׂיָּכוּת עִם שׁוּם בְּרִיָּה, וַאֲנִי מְקֻשָּׁר בְּאַהֲבַת כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וּכְלַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים. וּמַה שֶּׁמּוֹצִיאִים דִּבָּה עָלַי בְּכָל פַּעַם, תֵּדַע שֶׁקּוֹל עֲוֹנוֹתַי אַתָּה שׁוֹמֵעַ, בְּחִינַת (יִרְמְיָה יד, ז): ״אִם עֲוֹנֵנוּ עָנוּ בָּנוּ״; וּפֶרֶשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כב): ׳אֵין עֲנִיָּה אֶלָּא לְשׁוֹן צְעָקָה׳ (עַיֵּן רַשִׁ״י תָּבֹא, דִּבּוּר הַמַּתְחִיל: ״וְעָנִיתָ״; וּבַגְּמָרָא סוֹטָה לב:); הַיְנוּ שֶׁהָעֲוֹנוֹת צוֹעֲקִין בָּנוּ בְּתוֹכֵנוּ מַמָּשׁ, עַיֵּן שָׁם.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה רָגִיל לֵילֵךְ בְּכָל פַּעַם אֶל הַמְּקוֹמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וּבִפְרָט אֶל שְׂרִיד מִקְדָּשֵׁנוּ הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, וּתְפָרֵשׁ שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְאֵין לְךָ עוֹד נַעַם יוֹתֵר מִזֶּה, וּבְלִי שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, הָאָדָם אָבוּד לְגַמְרֵי, וְכָל מַה שֶּׁיִּשְׂרָאֵל מַרְבִּים בִּתְפִלָּה, כְּמוֹ־כֵן מַכְנִיעִים אֶת קְלִפַּת זֶהֳמַת הַנּוֹצְרִי, יִמַּח שְׁמוֹ, כַּמּוּבָא בְּסֵפֶר קְרָנַיִם בְּפֵרוּשׁ: ״דָּן יָדִין״[פ]; כִּי הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בֶּאֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, מוֹחֶקֶת אוֹתוֹ לְגַמְרֵי.

פ) מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ הָאֱלֹקִי רַבִּי שִׁמְשׁוֹן מֵאוֹסְטְרֹפּוֹלִי זי״ע.

וּבַעֲוונוֹתֵינוּ הָרַבִּים, זֶהוּ עִקַּר הַנִּסָּיוֹן — לְהַכְנִיס אֶת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְהִיא — לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי לֹא יְדַבֵּר אָדָם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֶלָּא כְּשֶׁאֱמוּנָתוֹ חֲזָקָה (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סב); וְעַיִן שָׁם מַה שֶּׁמְּבִיא רַבֵּנוּ זַ״ל לְתַקֵּן זֹאת — שֶׁתִּהְיֶה אֱמוּנָתוֹ בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת רע״ב שֶׁהוּא אֲחוֹרַיִם דַּהֲוָיָ״ה וֵאלֹקִי״ם. וְעַיִן שָׁם בַּקְּרַנַיִם (מַאֲמַר ג׳), שֶׁקִּלְפַּת הַנּוֹצְרִי, נִקְרֵאת עֵרֶב, אֲשֶׁר צָרִיךְ כָּל אִישׁ יִשְׂרְאֵלִי לְעָקְרוֹ וּלְבַטְּלוֹ לְגַמְרֵי, עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, עַיִן שָׁם; וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְחַזֵּק עַצְמֵנוּ מְאֹד מְאֹד בָּזֶה בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְלִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי שְׁקָרִים וַהֲבָלִים וּלְשׁוֹן־הָרָע, כִּי קָרוֹב יוֹם ה׳, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִגָּאֵל גְּאֻלַּת הַנֶּפֶשׁ, וְנִזְכֶּה לָצֵאת מֵהָרַע וְהַחֹשֶׁךְ שֶׁנִּלְכַּדְנוּ בּוֹ בִּזְכוּת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ נִשְׁמַת מָשִׁיחַ, מ״ח׳ שֶׁל שַׁעַר נ׳וּן׳. רַק חֲזַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה יְתֵרָה לַעֲזֹר לְזֶה, לְקָרֵב גְּאֻלָּתֵנוּ בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, וְאַל תִּתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמַּלְעִיגִים, וְסוֹף הַכָּבוֹד לָבוֹא, שֶׁתִּזְכֶּה שֶׁיָּאִיר עָלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהֶאָרָה וּבְזִיו וּבְנֹעַם כָּזֶה, אֲשֶׁר לֹא יְכִילֶנּוּ הָרַעְיוֹן, אַשְׁרֵינוּ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תשמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבֵנוּ וִידִידֵנוּ, הֶחָסִיד הַיָּקָר, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

בָּאתִי לְעוֹרֵר בְּשׁוּרָתַיִם אֵלּוּ, יַעַן שֶׁבָּעִתִּים הַלָּלוּ הִתְחִיל הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם לְעוֹרֵר עָלַי עוֹד פַּעַם מַחֲלֹקֶת, וּמְפַטְפְּטִים עָלַי כָּל מִינֵי לְשׁוֹן־הָרָע וּשְׁקָרִים, אֲשֶׁר, תְּהִלָּה לָאֵל, אֵין בִּי, לָכֵן יָשִׂים לִפְנֵי עֵינָיו מַאֲמָרָם זַ״ל (אָבוֹת ד, יט): ״אַל תְּהִי דָּן יְחִידִי שֶׁאֵין דָּן יְחִידִי אֶלָּא אֶחָד״, עַיִן שָׁם; וְאָמְרוּ (סַנְהֶדְרִין ז׃): אַזְהָרָה לְבֵית דִּין שֶׁלֹּא יִשְׁמַע דִּבְרֵי בַּעַל דִּין, קֹדֶם שֶׁיָּבֹא בַּעַל דִּין חֲבֵרוֹ, עַיִן שָׁם; וְעַל־כֵּן עָלָיו

לַחֲשֹׁב כַּמָּה פְּעָמִים, אִם רָאוּי וְנָכוֹן לַחְתֹּם עָלַי, כִּי רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ הֵיכָן הָאֱמֶת, וְעִם מִי הַצֶּדֶק, וְעַל־כֵּן הָיָה טוֹב מְאֹד מְאֹד, שֶׁיִּתְיַשֵּׁב בַּדָּבָר קֹדֶם שֶׁיָּבוֹא לַחְתֹּם עָלַי אֵיזוֹ חֲתִימָה, כִּי סוֹף כָּל סוֹף נִצְטָרֵךְ לַחֲזֹר אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַה נֹּאמַר אָז?! וְעַל־כֵּן הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נד) לִזְכֹּר בְּעַלְמָא דְּאָתֵי, וְלִבְלִי לִשְׁכֹּחַ אֶת זֶה כְּלָל. וּמֵבִיא שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי בְּחִינַת טוֹב עַיִן, שֶׁהִיא הֶאָרַת הַמָּשִׁיחַ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי לְהִפּוּךְ — מִיתַת הַלֵּב בָּא עַל־יְדֵי רַע עַיִן, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמֵנוּ לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד בְּטוֹב עַיִן, וּבִפְרָט בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁמַּעֲשַׂי הָרָעִים גָּרְמוּ לִי כָּל זֹאת, שֶׁמְּדַבְּרִים עָלַי כָּל דָּבָר אָסוּר — מִצַּד אֶחָד, וּמִצַּד אַחֵר — מְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אוֹתִי, אֲשֶׁר שְׁנֵיהֶם אֵינָם אֱמֶת, עַל־כָּל־פָּנִים אָמַרְתִּי אָרוּצָה שׁוּרָתַיִם אֵלּוּ לְפָנָיו, אוּלַי אֶזְכֶּה לְעוֹרֵר אוֹתוֹ, כִּי לֹא כִּדַאי לְהָרִים יָד עַל שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלַחְתֹּם עָלָיו וְכוּ׳, כִּי פֶּן וְאוּלַי אֵינוֹ אָשֵׁם כָּל־כָּךְ, וּפֶן וְאוּלַי יֵשׁ אֵילּוּ נְגִיעוֹת בַּדָּבָר. אֲבָל־זֶה שֶׁיָּבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר.

עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, עָלֵינוּ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, וְעָלֵינוּ לְחַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם, וּלְהַתְמִיד בְּיוֹתֵר בִּרְצוֹנוֹת חֲזָקִים לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמֵנוּ עֲרֵבוּת נְעִימוּת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ הַמֵּאִיר בְּכָל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל מג, ב): ״וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבֹדוֹ״ וְגוֹ׳; וְזֶהוּ עִקַּר הַתַּכְלִית — לְהַכְלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵיהוּ ׳מְמַלֵּא כָל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עָלְמִין׳, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָיו. וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהָכִין אֶת עַצְמֵנוּ בַּהֲכָנָה דְּרַבָּה, אֵיךְ לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי בֹּא יָבֹא הַיּוֹם, שֶׁנִּצְטָרֵךְ לְהָשִׁיב נִשְׁמוֹתֵינוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁאֵין לָנוּ שַׂיָּכוּת בְּשׁוּם מַחֲלֹקֶת וְסִכְסוּכִים, כִּי ״הָאֱלֹקִים יְבַקֵּשׁ אֶת נִרְדָּף״ (קֹהֶלֶת ג, טו), וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה בְּעֶזְרֵנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לְצֵאת תָּמִיד אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָמַר (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן רצב): הָעוֹלָם רָאוּי שֶׁיִּתְמְהוּ עַל גֹּדֶל הָאַהֲבָה שֶׁבֵּינֵינוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים ה׳תשל״ח.

שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, שְׁאֵר בְּשָׂרִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ קִבַּלְתִּי כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת לֹא הָיָה לִי הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ, וּבִפְרָט שֶׁבְּיָמִים אֵלּוּ יִגָּמֵר הַכֶּרֶךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַסֵּפֶר הַגָּדוֹל: ״שְׁפַת הַנַּחַל״, וְהוּא חִבּוּר נִפְלָא עַל כָּל הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, וְזֶה לוֹקֵחַ מִמֶּנִּי אֶת כָּל הַזְּמַן, עַל־כֵּן לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ. אֶת הַסְּפָרִים שֶׁבִּקַּשְׁתָּ שָׁלַחְתִּי לְךָ, אֲקַוֶּה שֶׁתְּקַבְּלָם בְּקָרוֹב.

אִתָּנוּ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם, הַשָּׂשׂוֹן וְהַשִּׂמְחָה, וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ וָיֵשׁ לָנוּ בַּמֶּה לִשְׂמֹחַ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה. וּבִפְרָט אַתָּה — רָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, חַס וְשָׁלוֹם, אוּן נוּטְץ אוֹיס דִּי הַיילִיגֶּע צַייטְצ, הַזְּמַן יָקָר מִכָּל הוֹן דְּעַלְמָא. וְיכוֹלִים לְהַצְלִיחַ עִם הַזְּמַן הַצָּלָחָה נִצְחִית, אֲשֶׁר לֹא יְכִילֶהוּ הָרַעְיוֹן, כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ — בֵּין בְּתוֹרָה וּבֵין בִּתְפִלָּה, עוֹשֶׂה רֹשֶׁם לְמַעְלָה, וְזוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עַל־יְדֵי־זֶה עֲרֵבוּת נַעַם זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן הַרְגֵּל עַצְמְךָ בְּיֶתֶר עֹז לִהְיוֹת רָגִיל תָּמִיד לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תַּמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֶל הָעַצְבוּת, שֶׁהִיא הַסִּטְרָא אַחֲרָא מַמָּשׁ, וְאַל תַּחֲשֹׁב כִּי הָעַצָּבוֹן בִּשְׁבִיל הֶעָבָר מוֹעִיל, אַדְרַבָּה! זֶהוּ עִקַּר הִתְלַבְּשׁוּת הַיֵּצֶר הָרָע בְּמִצְוֹת, שֶׁמַּלְבִּישׁ עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הַהֶכְרֵחַ לִהְיוֹת בְּהִתְמַרְמְרוּת עַל חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת. וּבֶאֱמֶת הִיא טָעוּת וְהִיא רֹשֶׁת הַסָּמ״ךְ־מ״ם, שֶׁלּוֹכֵד

צ) וּתְנַצֵּל לְטוֹבָה אֶת הַזְּמַן הַקָּדוֹשׁ.

בָּזֶה אֶת רֹב הָעוֹלָם, כִּי הַתְּשׁוּבָה צְרִיכָה לִהְיוֹת מֵרֹב שִׂמְחָה וְאַהֲבָה, שֶׁשָּׂמֵחַ וּמִתְאַהֵב בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין לְךָ עוֹד נֹעַם וַעֲרֵבוּת יוֹתֵר מִזֶּה, שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַשְׁלִיךְ שִׂכְלוֹ הַפָּגוּם, וּמְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וְהוּא תָּמִיד רַק בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית. וּבְרַח לְךָ מְאֹד מְאֹד מִכָּל מִינֵי לָשׁוֹן־הָרָע וּמַחֲלֹקֶת, אַתָּה שֵׁב בְּצִדְךָ, וְאַל תִּתְעָרֵב בְּרִיב לֹא לְךָ, וְתָדוּן אוֹתִי לְכַף זְכוּת, כִּי לֹא תֵּדַע מַה יֵּלֵד יוֹם וְכוּ׳, וְרַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָאֱמֶת יוֹדֵעַ — עִם מִי הַצֶּדֶק; וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ מַחֲשָׁבוֹת וּבִלְבּוּלִים וְכוּ׳?! יוֹתֵר טוֹב לְהַפְשִׁיט אֶת מֹחוֹ מִכָּל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וַהֲבָלָיו, וּלְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ תָּמִיד רַק אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל. וּבִפְרָט אַתָּה, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, אֲשֶׁר מִגִּזַע קֹדֶשׁ אַתָּה בָּא, כִּי תֵּדַע כִּי זְקֵנְךָ הָיָה ׳בְּרֶסְלֶבֶר חָסִיד׳ אֲמִתִּי, הָיָה תָּמִיד קָם בַּחֲצוֹת, כַּיָּדוּעַ לְךָ, וְהָיָה כָּל יָמָיו לוֹמֵד שִׁעוּרִים כְּסִדְרָן — בֵּין בִּגְמָרָא וּבֵין בְּמִשְׁנָיוֹת וּבֵין בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, כַּאֲשֶׁר יָדוּעַ לְךָ. וְהַלְוַאי שֶׁגַּם אַתָּה תִּתְעוֹרֵר לֵילֵךְ בַּדֶּרֶךְ הַזּוֹ — לְהִתְמִיד בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת בְּכָל מִינֵי שִׁעוּרִים שֶׁבַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כְּסִדְרָן דַּיְקָא, כַּמּוּבָא בַּקּוּנְטְרֵס סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד; כִּי מִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה, יֵשׁ לוֹ הַצָּלָחָה רַבָּה, וּבְמֶשֶׁךְ חַיָּיו הוּא זוֹכֶה לְסַיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. וּכְבָר הֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה הַרְבֵּה, אַךְ מַה לַּעֲשׂוֹת?! הַבַּעַל־דָּבָר מְשַׁבֵּר אֶת הָאָדָם, וְאֵינוֹ מַנִּיחַ אוֹתוֹ לְקָנוֹת וְלִסְחֹר בָּזֶה הָעוֹלָם אֶת הַפְּחוֹרָה הַנִּצְחִית, אֲשֶׁר שָׁם בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן מַצְלִיחִים בָּזֶה מְאֹד מְאֹד; עַל־כֵּן חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְאַתָּה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! אַל תִּתְעָרֵב, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, בְּשׁוּם רִיב עַל שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל. בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תשמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים הִלּוּלָא דְּהָאֲרִיזַ״ל ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל

נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ מִיּוֹם רִאשׁוֹן רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּלְצַעֲרִי הַגָּדוֹל מֵרֹב טִרְדוֹתַי שֶׁעָבְרוּ עָלַי בַּקַּיִץ הַזֶּה בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת לֹא הָיָה לִי פְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ, וּבֵין כָּךְ נִשְׁכַּח מִמֶּנִּי. וּמֵחֲמַת שֶׁעַכְשָׁו קִבַּלְתִּי דְּרִישַׁת שָׁלוֹם מִמְּךָ עַל־יְדֵי אָחִיךָ, גֵּרוֹ יָאִיר, נִזְכַּרְתִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא כָּתַבְתִּי לְךָ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! הָעוֹלָם הַזֶּה מָלֵא מְרִירוּת וְצָרוֹת, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל־פִּי הַדְּרָכִים וְהָעֵצוֹת, שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, לִהְיוֹת תָּמִיד שָׂמֵחַ, וְלַהֲפֹךְ אֶת כָּל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלִמְצֹא בְּכָל הַצָּרוֹת הַרְחָבוֹת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצה; וּבְחֵלֶק ב׳, סִימָנִים: כג וְכד); וְכֵן לִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ — הַיְנוּ הִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁהִיא מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה מֵהַכֹּל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כה). וּבִפְרָט אַתָּה, יְדִידִי הַיָּקָר, רָאוּי לְךָ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד, שֶׁזָּכִיתָ לִהְיוֹת מִיּוֹשְׁבֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה סָמוּךְ אֶל שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם בַּכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, שֶׁהוּא תֵּל תַּלְפִּיּוֹת, שֶׁכָּל הַפִּיּוֹת פּוֹנִים שָׁם (בְּרָכוֹת ל.); רָאוּי לְךָ לִהְיוֹת רָגִיל לֵילֵךְ שָׁם בְּקִבְיעוּת, וְלִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְאֵין לְךָ טוֹב מִזֶּה.

וּבִפְרָט עַתָּה, יְדִידִי הַיָּקָר, שֶׁאַתָּה כְּבָר קָבוּעַ בְּבֵיתְךָ, בְּוַדַּאי רָאוּי לְךָ לִשְׁמֹחַ, כִּי (יְשַׁעְיָה מד, יג): ״כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת״ וְגוֹ׳; זֶהוּ עִקַּר הַתִּפְאֶרֶת שֶׁל הָאָדָם — כְּשֶׁיּוֹשֵׁב בַּבַּיִת, וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ נָע וָנָד, שֶׁהִיא קְלָלַת קַיִן, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאַתָּה כְּבָר סָבַלְתָּ מִזֶּה מְאֹד מְאֹד. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַרְחִיב לְךָ, וְתִזְכֶּה לְהִשָּׁאֵר תָּמִיד בַּבַּיִת בִּקְבִיעוּת. וְאָמְרוּ חֲזַ״ל (יוֹמָא ב.): ״בֵּיתוֹ״ — זוֹ אִשְׁתּוֹ. וְיָדוּעַ לָנוּ, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד, שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִהְיוּ קְבוּעִים בַּבַּיִת דַּיְקָא וְכַנַּ״ל. וְהָעִקָּר תְּקַיֵּם מַאֲמָרָם זַ״ל (אָבוֹת א, ה): ״יְהִי בֵיתְךָ פָּתוּחַ לְרֶוָחָה וְיִהְיוּ עֲנִיִּים בְּנֵי בֵיתֶךָ״, כַּאֲשֶׁר רָאִיתָ אֵצֶל אִמְּךָ תִּחְיֶה.

גַּם בָּאתִי לְעוֹרֵר אוֹתְךָ, כִּי מַה שֶּׁמְּסַפְּרִים לְךָ בִּשְׁמִי — הַכֹּל שְׁקָרִים, וְאֵין לָהֶם שׁוּם יְסוֹד, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, אֵין לִי שׁוּם שַׂיָּכוּת

עִם שׁוּם בְּרָיָה. דַּרְכִּי רַק לְבָרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר הוֹרָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל. אַךְ מָה אֶעֱשֶׂה? כִּי הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם מְעָרֵב בְּכָל פַּעַם עִרְבּוּב חָדָשׁ עָלַי. וְכֵן מַה שֶּׁמְּסַפֵּר לְךָ הָאַבְרֵךְ ... מִמֶּנִּי — הַכֹּל שְׁקָרִים, וְהוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל עַל דַּעַת עַצְמוֹ. וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר, שֶׁעַכְשָׁו שָׁמַעְתִּי שֶׁהַנַּ״ל מִתְאַכְסֵן אֶצְלְךָ, וְאוֹמֵר בִּשְׁמִי, שֶׁאֲנִי צִוִּיתִי וְכוּ׳, מֵעוֹלָם לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי דָּבָר כָּזֶה, וּבִפְרָט וּוי קֶען מֶען זַיין אַ גוּטֶער אוֹיף יֶענֶעמְ׳ס חֶשְׁבּוֹן[ק], וְהָבֵן. אֲקַוֶּה שֶׁתָּבִין בְּעַצְמְךָ, שֶׁאֵין זֶה טִבְעִי לְהַעֲמִיס עֹל עַל אַחֵר, כִּי אֲפִלּוּ כְּשֶׁאֲנִי נוֹסֵעַ אֵיזוֹ נְסִיעָה, אֲנִי עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וַאֲנִי לָן אֲפִלּוּ בְּהֶקְדֵּשׁ, בְּאֵיזֶה בֵּית־מִדְרָשׁ, וְהַכֹּל — כְּדֵי שֶׁלֹּא אֲצַעֵר אֶת אַחֵר. וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵלֵךְ לִשְׁלֹחַ אֶל אַחֵר, בְּוַדַּאי, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, אֵין זוֹ דַּרְכִּי. אֲקַוֶּה שֶׁתָּבִין אֶת הָאֱמֶת. עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, יְדִידִי הַיָּקָר, חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, כִּי בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁתִּהְיֶה רָגִיל בְּשִׂמְחָה, אָז יִתְרַחֵב מֹחֲךָ וְדַעְתְּךָ.

וְאוֹדוֹת פַּרְנָסָתְךָ, צָרִיךְ שֶׁתַּאֲמִין בֶּאֱמוּנָה אֲמִתִּית, כִּי כָּל מַה שֶּׁנִּגְזַר לְךָ — יָבוֹא בְּבֵיתְךָ מַמָּשׁ, וּמַה שֶּׁלֹּא נִגְזַר לְךָ, אֲפִלּוּ אִם תִּסְתּוֹבֵב מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ — לֹא יַגִּיעַ אֵלֶיךָ, וְזֶה בָּרוּר מְאֹד. אַךְ צָרִיךְ לִזֶּה אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן חָזָק. וְאֶל זֶה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי רִבּוּי הִתְבּוֹדְדוּת, וּבִפְרָט בַּכֹּחֶל הַמַּעֲרָבִי, כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ — נַעֲלַיִם, אוֹ בֶּגֶד לִלְבּשׁ, אוֹ לֶחֶם לֶאֱכֹל, הַכֹּל לַכֹּל תֵּדַע שֶׁהַחֲנוּת וְהַכְּתֹבֶת שֶׁלְּךָ הִיא הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, וְתִהְיֶה חָזָק בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל פַּעַם הִצְטָרְכוּתְךָ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים. וְהָעִקָּר — אֵן לֵיצָנוּת[ר] (עַיֵּן סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ט׳), וְתִהְיֶה חָזָק בָּזֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ק) אֵיךְ אֶפְשָׁר לִהְיוֹת טוֹב עַל חֶשְׁבּוֹן הַזּוּלַת.

ר) בְּלִי לֵיצָנוּת.

ב׳ תשמג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר דְּבָרִים ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַקָּצָר לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְהִשַּׁבְתִּי לְךָ כְּבָר בִּפְרָטִיּוּת אוּדוֹת... אַךְ עַכְשָׁו קִבַּלְתִּי הַטֶּלֶגְרָם מִמְּךָ...

יְדִידִי הַיָּקָר! תַּאֲמִין לִי כִּי לֹא כְּדַאי לְהִצְטַעֵר עַל צַעַר שֶׁל הֶבְלֵי עוֹלָם הַזֶּה, כִּי הַכֹּל הֶבֶל הֲבָלִים, כַּאֲשֶׁר הֶאֱרִיךְ הֶחָכָם מִכָּל אָדָם בְּסִפְרוֹ קֹהֶלֶת. וְדִבֵּר מִזֶּה מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה. לֵךְ וּבְרַח אֶל תּוֹךְ הַ״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, וְתִרְאֶה שָׁם נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת. מִי יִתֵּן שֶׁיִּזַּכֵּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְלַקְּטָם וּלְחַבְּרָם בְּקוּנְטְרֵס בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כִּי דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים הֵם מְכָרָחִים מְאֹד מְאֹד, כְּדֵי לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כְּפִי רִבּוּי מְרִירוּת הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד, וְאֵין עֵצָה לְהִנָּצֵל מִפִּגְעֵי הַזְּמַן, רַק עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת; לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, וְרַק זֶהוּ עִקַּר הַבֵּית מָנוֹס.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלָּה, הֲלָכָה ד׳, אוֹת יג): מִי שֶׁרוֹצֶה לִבְלִי לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ וְלַחֲשֹׁב עַל הַתַּכְלִית הָאֲמִתִּית, הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית, אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לָזֶה, כִּי אִם כְּשֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת מֵהַכַּת הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַקָּדוֹשׁ, שֶׁרַק הֵם בָּחֲרוּ בַּתַּכְלִית הָאֲמִתִּית וְהַנִּצְחִית, שֶׁהִיא תְּפִלָּה וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה זוֹכִין לְשַׁבֵּר כָּל הַמִּדּוֹת רָעוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אָדָם, שֶׁנִּמְשָׁכוֹת מִכָּל הַכִּתּוֹת הַמְבֹאָרוֹת בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה (עַיֵּן סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יב); אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לֶאֱחֹז אֶת עַצְמוֹ בְּהַבַּעַל תְּפִלָּה הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהוּא רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ.

ב׳ תדשמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבִּרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי מְאֹד לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ, כִּי זֶה זְמַן רַב שֶׁלֹּא זָכִיתִי לְזֶה. וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, שֶׁקָּמוּ עָלֶיךָ כַּמָּה רְשָׁעִים וְכוּ׳, הָיָה טוֹב מְאֹד שֶׁתִּקְרָא אֶת הַמִּכְתָּב שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל לְאָחִיו ר׳ יְחִיאֵל זַ״ל (עַיֵּן בַּסֵּפֶר ״פְּעֲלַת הַצַּדִּיק״, סִימָן תרסח), עַיֵּן שָׁם.

וְהִנֵּה כְּבָר רָאִיתִי וְחָקַרְתִּי וְהִתְיַשַּׁבְתִּי הַרְבֵּה בֵּינִי לְבֵין קוֹנִי, וְהֵאִיר הַשֵּׁם בְּדַעְתִּי, כִּי אֵין מַה לְהִצְטַדֵּק לִפְנֵי בְּנֵי־אָדָם, כִּי לֹא יוֹעִיל כְּלָל. וּכְתִיב (אִיּוֹב טז, ג): ״הֵקֵץ לְדִבְרֵי רוּחַ״ וְגוֹ׳; וּבֶאֱמֶת טֶבַע בְּנֵי־אָדָם, שֶׁיֵּשׁ אֶצְלָם מִדַּת הַנִּצָּחוֹן (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכב), וּבְשׁוּם אֹפֶן לֹא יוֹדוּ לָאֱמֶת. וְלוּ יְצֵיר שֶׁאוֹמְרִים לְהַפּוּךְ — שֶׁהָאֱמֶת אִתָּם, עַל־כֵּן בְּוַדַּאי אֵין מַה לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים, כִּי לֹא יוֹעִיל כְּלָל; וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבִּי! אֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת עַכְשָׁו בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, רַק לְקַיֵּם (עָמוֹס ה, יג): ״הַמַּשְׂכִּיל בָּעֵת הַהִיא יִדֹּם״ וְגוֹ׳, וְאֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִרְאוֹת עַל־כָּל־פָּנִים שֶׁיִּהְיֶה בְּשָׁלוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עַל־יְדֵי רֹב צָרוֹת וּמְרִירוּת הַבַּעַל־דָּבָר מְעַקֵּם אֶת לֵב הָאָדָם, עַד אֲשֶׁר נִכְנָסִים בּוֹ קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לְסַפֵּר נְקֻדָּתְךָ וְעִנְיָנְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ. וְלוּ יִתְבָּרַךְ אַתָּה יָכוֹל לְהַרְחִיב אֶת הַדִּבּוּר, וּלְסַפֵּר לוֹ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת כָּל הַהִשְׁתַּלְשְׁלוּת שֶׁל כָּל עִנְיָן. וְתִרְאֶה לְהִצְטַדֵּק לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִשְׁפֹּט אֶת עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד מִכָּל הַצְּדָדִים, אִם אֵין אַתָּה מַטֶּה אֶת עַצְמְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי לִפְעָמִים יְכוֹלִים לִטְעוֹת

בְּעַצְמוֹ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי ג, ה): ״אֶל בִּינָתְךָ אַל תִּשָּׁעֵן״ וְגוֹ׳. צָרִיךְ שֶׁתַּחְקֹק בְּדַעְתְּךָ ׳אַז אַ מֶענְטש בְּזֶה הָעוֹלָם הָאט נִישְׁט קיין גוּטֶע פְּרַיינְד׳ש׳, כָּל אֶחָד לְטוֹבַת עַצְמוֹ הוּא דּוֹרֵשׁ, עַכְשָׁו יִבְעַר לְבָבוֹ עִמְּךָ, וּמָחָר יָבוֹא אֶחָד וִידַבֵּר עָלֶיךָ כָּל מִינֵי לְשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת וְלֵיצָנוּת וִישַׁכְנֵעַ אוֹתוֹ וְכוּ׳. עַל־כֵּן, חֻמְדַּת לִבִּי! כַּלֵּךְ מִבְּנֵי־אָדָם, אַתָּה הַדָּבֵק עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבְפִשְׁיטוּת גְּמוּרָה, עַל־פִּי הָעֵצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁקִּבְּלוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְתֹאחַז עַצְמְךָ בְּסִפָּרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וְתַכְנִיס כָּל עִיּוּנְךָ בָּהֶם, וְאָז תַּרְגִּישׁ טַעַם אַחֵר בַּחַיִּים.

הַרְגֵּל עַצְמְךָ לֹא לְהַתְחִיל לְדַבֵּר עִם שׁוּם בְּרִיָּה רַק הַמֻּכְרָח לְךָ מְאֹד מִסִּבַּת פַּרְנָסָתְךָ וְכַדּוֹמֶה וְכוּ׳, וְיוֹתֵר מִזֶּה אַל תִּכָּנֵס עִם פְּתוּיֶיךָ בְּטוֹעֵן וְנִטְעָן (עַיֵּן סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת נָאוּף, סְעִיף י׳), כִּי לֹא יוֹעִיל כְּלָל. רְאֵה, אָחִי, מַה שֶּׁעָבַר עָלֶיךָ כְּבָר בְּאֵלּוּ הַשָּׁנִים — מְרִירוּת דְּמְרִירוּת כָּאֵלּוּ, רְשָׁעִים אֲרוּרִים קָמוּ עָלֶיךָ וְדָקְרוּ אוֹתְךָ בְּחֶרֶב לְשׁוֹנָם, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁאֵין עֵצָה רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְעוֹלָם אַל תְּדַבֵּר מֵעַצְמְךָ וְאַל תְּדַבֵּר מֵאֲחֵרִים, וְאָז תַּצְלִיחַ בְּדַרְכְּךָ תָּמִיד.

הָעִקָּר חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׂם גּוֹרָלֵנוּ, חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בַּנְּעִימִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל שִׁשִּׁי לְסֵדֶר וָאֶתְחַנַּן ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

ש) אֲשֶׁר בֶּן אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם אֵין לוֹ יָדִיד טוֹב.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת.

וְהִנֵּה כְּבָר הִזְהַרְתִּיךָ כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים, שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס בְּשׂוּם וְכוּחַ וּבְשׂוּם דִּין וּדְבָרִים עִם שׂוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אַתָּה מְסֹר עַצְמְךָ רַק אֵלָיו, וּשְׁתֹק, שְׁתֹק! וְאַל תָּשִׁיב לְמְחָרְפֶיךָ וְלִמְבַזֶּיךָ נַפְשְׁךָ דָּבָר, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה. מַה טּוֹב שֶׁתַּחֲזֹר אֶת הַמַּאֲמָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קפא, וְתִרְאֶה שָׁם אֶת גֹּדֶל הַסַּכָּנָה שֶׁיֵּשׁ עַל הָאָדָם, שֶׁמִּתְקַשְּׁרִים עָלָיו רַבִּים וְכוּ׳, כִּי יְכוֹלִים לְהַפִּילוֹ לְתַאֲוַת נְאוּף, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד לֹא לִתֵּן לָהֶם שׂוּם מָקוֹם לְהִכָּנֵס וְכוּ׳; הַיְנוּ כְּשֶׁאֶחָד זוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מִכְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן אֲפִלּוּ אִם יִתְאַחֲדוּ כָּל חֶלְקֵי הַכָּבוֹד שֶׁבָּעוֹלָם, לֹא יוּכְלוּ לְהַזִּיק לוֹ, מֵאַחַר שֶׁהוּא מְסֻבָּב מִכְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרַק פּוֹתֵחַ פֶּתַח שֶׁהוּא פִּתְחֵי פִּיו, אֲזַי שׁוֹבֵר אֶת הַחֹמֶר שֶׁהוּא מְסֻבָּב בּוֹ, וְיכוֹלִים לְהַפִּילוֹ בְּתַאֲוַת נְאוּף, מַעֲשִׂים מְגֻנִּים מְאֹד, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבִּי, הִזָּהֵר וְהִשָּׁמֵר לֹא לְדַבֵּר עִם מִתְנַגְּדֶיךָ מִטּוֹב וְעַד רַע, וְהָיָה טוֹב מְאֹד מְאֹד אִם הָיִיתָ שׁוֹפֵט אֶת עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם — הַאִם לָמַדְתִּי הַיּוֹם פָּרָשָׁה חֲמָשׁ וְרַשׁ״י? הַאִם לָמַדְתִּי הַיּוֹם פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת? הַאִם לָמַדְתִּי הַיּוֹם דַּף גְּמָרָא? הַאִם לָמַדְתִּי הַיּוֹם קְצָת מִדְרָשׁ? הַאִם לָמַדְתִּי הַיּוֹם שֻׁלְחָן עָרוּךְ? הַאִם לָמַדְתִּי הַיּוֹם תּוֹרָה מִ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, וְאָמַרְתִּי הַתְּפִלָּה עָלֶיהָ? הֵיכָן אֲנִי בָּעוֹלָם? הַאִם הָיָה לִי הַיּוֹם קְצָת הִתְבּוֹדְדוּת וְיִשּׁוּב הַדַּעַת? הַאִם אָמַרְתִּי הַיּוֹם קְצָת תְּהִלִּים? וְאָז כְּשֶׁתִּחְיֶה עִם חֶשְׁבּוֹן — תַּצְלִיחַ דְּרָכֶיךָ.

חֶמְדַּת לִבִּי! יֵשׁ הַרְבֵּה הַרְבֵּה לְדַבֵּר, אַךְ אֵין פְּנַאי, יָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְהַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת פּוֹרְחִים, ʼאָט איז טָאג אָט איז נאכט״[ת], וְאֵין אַף אֶחָד תּוֹפֵס בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ פְּרִיחַת מְהִירוּת הַזְּמַן, וְאֵיךְ שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר אֵצֶל הָאָדָם שׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם, רַק מַה שֶּׁיִּחָטֵף אֵיזֶה טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

ת) הִנֵּה יוֹם וְהִנֵּה לַיְלָה.

חֶמְדַּת לְבָבִי! דָּבָר זֶה קִבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, לִבְלִי לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמֵנוּ (עֵין שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן נא). וּתְהִלָּה לָאֵל, כְּשֶׁזּוֹכִים לְאֵיזֶה יִשּׁוּב הַדַּעַת קְצָת, אָז רוֹאִים שֶׁהַכֹּל הֶבֶל הֲבָלִים; אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחַז עַצְמוֹ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לוֹ לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר עֵקֶב ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַקָּצָר לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ, שֶׁאָמְרוּ לְךָ בְּשֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל: כְּשֶׁמַּגִּיעִים לְמַסֶּכֶת גִּטִּין, צְרִיכִים לִלְמֹד בִּמְהִירוּת, כִּי יָכוֹל לְהַזִּיק לוֹ, דָּבָר זֶה אֵינוֹ אֱמֶת כְּלָל, רַק רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן ח׳): כְּשֶׁלּוֹמְדִין מִלֵּי דְּפוּרְעָנוּתָא, כְּגוֹן: שֶׁלּוֹמְדִין הִלְכוֹת אֲבֵלוּת וְכַיּוֹצֵא, אֵין לְעַיֵּן שָׁם הַרְבֵּה, כִּי אֵין צְרִיכִין לְהַעֲמִיק הַמַּחֲשָׁבָה בִּמְקוֹמוֹת כָּאֵלּוּ, כִּי הַמַּחֲשָׁבָה יֵשׁ לָהּ תִּקֻּף גָּדוֹל וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם הָיִיתָ בְּעַצְמְךָ חוֹזֵר הַרְבֵּה אֶת ה״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״ וְה״חַיֵּי־מוֹהַרַ״ן״, אֲשֶׁר הֵן הַשִּׂיחוֹת חֻלִּין שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָמַר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, אֲשֶׁר עַל יָדָם דַּיְקָא זָכָה לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. וְעַכְשָׁו חֲזוֹר הַרְבֵּה בַּסֵּפֶר ״פְּעֲלַת־הַצַּדִּיק״, וְשָׁם תִּרְאֶה אֶת תּוֹלְדוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הִיא זְכוּת גְּדוֹלָה לְהַנְּשָׁמָה, לֵידַע מַה שֶּׁעָבַר עַל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּזֶה הָעוֹלָם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

יָדוּעַ גֹּדֶל אַזְהָרַת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהִזְהִיר אֶת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר עִם חֲבֵרָיו בְּדִבּוּרֵי יִרְאַת שָׁמַיִם. וּפַעַם אַחַת

הַזְהִיר הַרְבֵּה רַבֵּנוּ זַ״ל אֶת מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁיִּרְאֶה לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהֵשִׁיב לוֹ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: הֲלֹא אֵין אֲנִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל חֲבֵרִי, וְעַל־כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְדַבֵּר עִמּוֹ. וְהֵשִׁיב לוֹ רַבֵּנוּ זַ״ל: ״דִּי רֶעד דָּאס נִישְׁט צוּ דִּיר״[א]; וְהֵבִין מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁצְּרִיכִים לְדַבֵּר, וּבְוַדַּאי פּוֹעֲלִים לְטוֹב אֵצֶל חֲבֵרוֹ. וּמוּבָן מִמֵּילָא, אֲשֶׁר הַדִּבּוּרִים צְרִיכִים לִהְיוֹת בֶּאֱמֶת וּבִתְמִימוּת. וְכַמּוּבָן בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳): אָמְנָם מִי שֶׁרוֹצֶה לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, הוּא צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ יִרְאַת שָׁמַיִם, כְּדֵי שֶׁיִּתְקַיְּמוּ הַדִּבּוּרִים אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וּבְלִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת (חֹשֶׁן מִשְׁפָּט, דַּיָּנִים, הֲלָכָה ב׳), מְגַלֶּה מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁזּוֹ עֵצָה נוֹרָאָה לַדַּיָּן כְּשֶׁבָּאִים לְפָנָיו שְׁנֵי בַּעֲלֵי דִּינִים, וְאֵיךְ יֵדַע עִם מִי הַדִּין, כִּי מְחַפִּים אֶת הַשֶּׁקֶר בֶּאֱמֶת וְקָשֶׁה לְהַכִּיר אֶת הַטּוֹעֵן שֶׁקֶר? עַל־כֵּן עֲצָתוֹ, שֶׁיְּקַיֵּם כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ט׳) לְעַנֵּן תְּפִלָּה, שֶׁעַל־כָּל־פָּנִים הוּא יִרְאֶה מִצַּד עַצְמוֹ לוֹמַר הַדִּבּוּרִים בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ בְּלִי שׁוּם פְּנִיּוֹת, וְעַל־יְדֵי הָאֱמֶת הַזּוֹ יָאִיר לוֹ הַדִּבּוּר לָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ. כְּמוֹ־כֵן הַדַּיָּן יְדַבֵּר רַק דִּבּוּרֵי אֱמֶת וְדִבּוּרֵי הַתּוֹרָה, אֲזַי מִמֵּילָא תִּתְגַּלֶּה הָאֱמֶת וְיִתְבַּטֵּל הַשֶּׁקֶר; כִּי אֱמֶת הוּא אֶחָד, וְעַל־כֵּן אֶפְשָׁר לוֹמַר גַּם בְּעִנְיַן שִׂיחַת חֲבֵרִים, הָעִקָּר לְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמֶת בְּתוֹרָה וּבְיִרְאַת שָׁמַיִם וּבְהִתְחַזְּקוּת וּבְהִתְעוֹרְרוּת, וּלְבַל יְדַבֵּר שׁוּם דִּבּוּר שֶׁל הֶבֶל אוֹ פּוֹלִיטִיקָה, אוֹ מִכָּל שֶׁכֵּן דִּבּוּרֵי לָשׁוֹן־הָרָע וְלִיצָנוּת. וְאִם יִהְיֶה חָזָק רַק בְּדִבּוּרֵי אֱמֶת, אָז יַצְלִיחַ בְּדַרְכּוֹ וְיִפְעַל הַכֹּל אֵצֶל חֲבֵרוֹ, וּמִמֵּילָא יִתְבַּטְּלוּ הַשִּׁקְרִים — הֵן מֵעַצְמוֹ וְהֵן מֵאֲחֵרִים. מַה שֶּׁאֵין כֵּן, כְּשֶׁבְּתוֹךְ דִּבּוּרָם יִתְעָרְבוּ גַּם דְּבָרִים אֲחֵרִים, אוֹ אֵיזֶה לָשׁוֹן־הָרַע, שֶׁכָּל זֶה הוּא שֶׁקֶר, אָז לֹא יָאִירוּ לָהֶם הַדִּבּוּרִים לָצֵאת מִמָּקוֹם שֶׁצְּרִיכִים לָצֵאת, וְאַדְרַבָּה עוֹד יִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם הַמְדַמֶּה בִּשְׁנַאת חִנָּם, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנִי לְדַבֵּר עִם חֲבֵרַי תָּמִיד רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהִתְחַזְּקוּת, בְּאֹפֶן שֶׁיָּאִיר לָנוּ אוֹר הָאֱמֶת תָּמִיד, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

א) אַתָּה דַּבֵּר, אֵין זֶה מֵעִנְיָנְךָ...

ב׳ תשמז.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר עֵקֶב ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר, הַיָּנִיק וְחַכִּים, נֵר הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּהֶאָרַת הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וְהִנֵּה הַסְּפָרִים שָׁלַחְנוּ לוֹ, וּמִסְתָּמָא יְקַבְּלֵם בְּעוֹד כַּמָּה שָׁבוּעוֹת.

וּמַה שֶּׁאַתָּה כּוֹתֵב, שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ צָרוֹת וְיִסּוּרִים מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, מִפְּנֵי שֶׁנִּהְיֵיתָ ׳בְּרֶסְלֶבֶר׳, תֵּדַע, אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר! שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן עט): דַּיְקָא כְּשֶׁהָאָדָם מַתְחִיל לְהִכָּנֵס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, בָּאִים עָלָיו הִרְהוּרִים וּבִלְבּוּלִים גְּדוֹלִים וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קפה), שֶׁכָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת יוֹתֵר בִּתְחִלַּת הַהִתְקָרְבוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳, הוּא טוֹבָה גְּדוֹלָה בַּעֲבוּרוֹ, כִּי בּוֹנֶה לְעַצְמוֹ עַל־יְדֵי־זֶה כֵּלִים לְקַבֵּל קְדֻשָּׁה וְדַעַת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

עַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, בִּפְרָט עַכְשָׁו בִּימֵי נְעוּרֶיךָ, אֲשֶׁר אָמְרוּ חֲזַ״ל (שַׁבָּת קנב.): יַנְקוּתָא כְּלִילָא דְּוַרְדָּא; וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן עג): הָעֲבוֹדוֹת שֶׁאָדָם עוֹבֵד אֶת ה׳ בְּבַחֲרוּתוֹ בְּכָל יוֹם, עֶרְכָּן יָקָר מִשָּׁנִים רַבּוֹת שֶׁל עֲבוֹדָה לְעֵת זִקְנוּתוֹ, עַיֵּן שָׁם; כִּי בְּעֵת נַעֲרוּתוֹ בּוֹעֵר בּוֹ הָאוֹר הַגָּנוּז, כִּי עֲדַיִן לֹא מִזְמַן יָרַד מֵהָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, שֶׁשָּׁם רָאֲתָה נִשְׁמָתוֹ אֶת כָּל הָעֹנֶג וְהָעֲרֵבוּת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רו); וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (זֹהַר חָדָשׁ בְּרֵאשִׁית יא:) עַל הַפָּסוּק: ״מִפְּנֵי שִׂיבָה תָּקוּם״ — קֹדֶם שֶׁתַּזְקִין תַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה,

שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה. וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, רְאֵה לִהְיוֹת בְּיַחַד תָּמִיד עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, וְתִתְפַּלֵּל בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁלָּנוּ, וְתִתְחַבֵּר רַק עִם תְּמִימִים, וְתִבְרַח מִכָּל מִינֵי שְׁקָרִים וְלֵיצָנוּת וּמַחֲלֹקֶת. וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם תַּרְגִּיל עַצְמְךָ לִלְמֹד עַל־כָּל־פָּנִים אֶת הַמְחַבֵּר רַמָּ״א מִכָּל הָאַרְבָּעָה חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁתַּתְחִיל אֹרַח חַיִּים, וּכְשֶׁתְּסַיֵּם תַּתְחִיל יוֹרֶה דֵּעָה וְאֶבֶן הָעֵזֶר וְחֹשֶׁן מִשְׁפָּט; הַיְנוּ בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה תִּרְאֶה לִלְמֹד רַק מְחַבֵּר רַמָּ״א, וְהוּא עִנְיָן נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה עַל־כָּל־פָּנִים בָּקִי, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, הֵיכָן כָּל סִימָן הוּא בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, מִלְּבַד זֶה מַה שֶּׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ עַל לִמּוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ מְאֹד מְאֹד (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן כט); וְכֵן תִּרְאֶה לוֹמַר הַרְבֵּה מִשְׁנָיוֹת, אֲשֶׁר הוּא סְגֻלָּה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה לְתִקּוּן הַנְּשָׁמָה, וְכֵן לוֹמַר תּוֹרָה מ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ וּלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְתִהְיֶה רָגִיל בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים, וּבִפְרָט אֶת הַ״תִּקּוּן־הַכְּלָלִי״ בְּכָל יוֹם, וּתְצַיֵּת אֶת הוֹרֶיךָ, וְיִרְווּ מִמְּךָ רֹב נַחַת. וְעַל כֻּלָּם — תִּהְיֶה רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַל נֹעַם חֶלְקְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר עֵקֶב ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ מִיּוֹם שֵׁנִי וָאֶתְחַנֵּן לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ עַל מְרִירוּת צָרוֹתֶיךָ — יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָט — הֲלֹא סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדֶיךָ, הַפֵּה בָּהֶם וּמֵהֶם לֹא תָּזוּעַ, כִּי אֵין לְךָ טוֹב מֵהֶם. וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, שֶׁתִּתַּקַּח לְעַצְמְךָ תּוֹרָה אַחַת מ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, וְתֵלֵךְ עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל עַל זֶה (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן רצז);

וְתִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עַל־פִּי תּוֹרָה זוֹ, וּתְבַקֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְקַיֵּם כָּל הַנֶּאֱמַר שָׁם. וְכֵן תֹּאמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ״לִּקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְכֵן תִּרְאֶה לְחַדֵּשׁ עָלֶיהָ חִדּוּשִׁים, וְכֵן תְּעַיֵּן בְּכָל הַהֲלָכוֹת שֶׁחִדֵּשׁ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל עֲלֵיהֶם, וְאָז עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת הַיְרִידוֹת שֶׁלְּךָ, שֶׁאַתָּה נוֹפֵל בְּכָל פַּעַם בְּתַאֲוַת נְאוּף, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֵין עֵצָה — רַק לִצְעֹק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ: ״אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדְךָ״, כִּי ״עוֹלָה״ מְכַפֵּר עַל הִרְהוּר הַלֵּב (וַיִּקְרָא רַבָּה פָּרָשָׁה יז, סִימָן ג׳), ״וְאַיֵּה״ הוּא בְּחִינַת ״הַשָּׁה לְעוֹלָה״; בָּזֶה שֶׁמְּחַפְּשִׂים וּמְבַקְּשִׂים אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ — אַיֵּה הַמָּקוֹם שֶׁאוּכַל לִמְצֹא אוֹתְךָ, בָּזֶה מִתְעַלִּים עַד הַכֶּתֶר, שֶׁהוּא בְּרֵאשִׁית מַאֲמָר סָתוּם, בְּחִינַת: בָּרָא שִׁית (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן יב); וְדַבְּרֵנוּ רַב הַיּוֹם בָּעֶרֶב מִתּוֹרָה זוֹ, וּתְהִלָּה לָאֵל, הָיוּ דִּבּוּרִים נִפְלָאִים, יְזַכֵּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהִתְעוֹרֵר וּלְקַיְּמָם מֵחָדָשׁ, כִּי אֵין לְךָ טוֹב וַעֲרֵבוּת מִתּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר פּוֹתַחַת אֶת גִּידֵי קַשְׁיוּת לְבָבוֹ. אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מִמֶּנּוּ זַ״ל.

וְהִנֵּה הָעִקָּר לֵילֵךְ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, וּלְהִסְתַּכֵּל בְּכָל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה, שֶׁיִּהְיֶה שָׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאַל יִסְתַּכֵּל עַל כְּבוֹדוֹ כְּלָל. וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, רְאֵה וְרַחֵם עַל נִשְׁמָתְךָ הָעֲרֵמָה וְכוּ׳, אַתָּה נוֹפֵל בְּכָל פַּעַם בְּנאוּף גָּמוּר, וְאַתָּה נִכְשָׁל בְּרִאיּוֹת אֲסוּרוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן. מַדּוּעַ לֹא תִּבְרַח אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר בְּפֵרוּשׁ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן יט): אֲפִלּוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּלְכְּדוּ בִּמְצוּדָה רָעָה, וּרְגִילִים בַּעֲבֵרוֹת וְכוּ׳, אִם יַעֲשׂוּ לְעַצְמָם חֹק קָבוּעַ לִלְמֹד כָּךְ וְכָךְ בְּכָל יוֹם, הַתּוֹרָה בְּעַצְמָהּ תּוֹצִיא אוֹתָם, עַיֵּן שָׁם; רְאֵה מֹחֵךְ וּמַחֲשַׁבְתְּךָ מְלֵאִים נאוּף, וְרַחֲמָנָא לִצְלָן, אַתָּה מְבֻלְבָּל מְאֹד מְאֹד, וּמֵרֹב צָרוֹתֶיךָ כִּמְעַט שֶׁאַתָּה מִשְׁתַּגֵּעַ, כִּי הַבַּטָּלָה מְבִיאָה לִידֵי זִמָּה וְלִידֵי שְׁעָמוּם (כְּתֻבּוֹת נט.); וְעַל־כֵּן מַדּוּעַ לֹא תְּעַיֵּן עַכְשָׁו בְּשִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן עו, וּתְדַקְדֵּק בְּכָל תֵּבָה שֶׁכְּתוּבָה שָׁם. וְכֵן תְּעַיֵּן בַּקּוּנְטְרֵס סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד, הַנִּבְנֶה עַל יְסוֹד שִׂיחָה זוֹ, וּתְקַיֵּם אֶת כָּל הַנֶּאֱמַר שָׁם בְּתִמִּימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, שֶׁתִּזְכֶּה מִשְׁנָיוֹת, וְתַתְחִיל לוֹמַר פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת מֵהַתְּחָלַת בְּרָכוֹת, וְתֹאמַר

בִּמְהִירוּת, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסַיֵּם אֶת כָּל שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְתַתְחִיל עוֹד פַּעַם, וְכֵן תִּקַּח גְּמָרָא, וְתַתְחִיל בְּרָכוֹת וְתֹאמַר הַרְבֵּה גְּמָרָא בְּלִי רַשׁ״י וְתוֹסְפוֹת, רַק גְּמָרָא לְבַד, וְתֹאמַר בִּמְהִירוּת, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסַיֵּם בְּרָכוֹת, וְתַתְחִיל שַׁבָּת וְכֵן עֵרוּבִין וּפְסָחִים וְכוּ׳ וְכוּ׳ — כָּל הַשַּׁ״ס. וּכְשֶׁתְּסַיֵּם — תַּתְחִיל עוֹד פַּעַם; וְכֵן תַּעֲשֶׂה בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁתֹּאמַר הַרְבֵּה מְחַבֵּר רַמָּ״א. וְאֵין לְךָ עוֹד סְגֻלָּה גְּדוֹלָה לְשַׁבֵּר וּלְהַכְנִיעַ אֶת הַיֵּצֶר הָרַע וְהָרוּחַ שְׁטוּת מִמְּךָ, רַק בְּדֶרֶךְ וְעֵצָה זוֹ; אַף אָמְנָם, שֶׁהַדָּבָר הַזֶּה הוּא לְלַעַג וּלְקֶלֶס אֵצֶל הַרְבֵּה חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם, וְגַם אֵצֶל כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְכוּ׳, אַף־עַל־פִּי־כֵן זְכֹר זְכֹר מָה עוֹבֵר עָלֶיךָ, וְשׂוּם בְּרִיָּה אֵינָהּ יוֹדַעַת מִזֶּה, וְעַל־כֵּן מַה שַּׁיָּךְ לְהִסְתַּכֵּל מַה שֶּׁטִּפֵּשׁ זֶה אוֹמֵר וְכוּ׳ אוֹ מַה שֶּׁחָכָם זֶה אוֹמֵר וְכוּ׳?! הֲלֹא אַתָּה נוֹפֵל בְּכָל פַּעַם וּבְכָל יוֹם וּבְכָל רֶגַע יוֹתֵר בְּנָאוּף, וְאַתָּה מִשְׁתַּגֵּעַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְאֵין מִי שֶׁיְּרַחֵם עָלֶיךָ, וְעַל־כֵּן מַדּוּעַ לֹא תְּצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְהַנְהָגָה שֶׁלּוֹ נִלְקָחִים מֵהַמַּדְרֵגָה הֲכִי גְּבוֹהָה בְּשָׁרְשֵׁי הַתּוֹרָה. וְאִם תִּדַּקְדֵּק — תִּרְאֶה, שֶׁזֶּה הָיָה רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל (עַיֵּן שָׁם בְּשִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן עו); וּבְוַדַּאי סוֹף כָּל סוֹף תִּזְכֶּה, שֶׁיִּזְדַּכֵּךְ מֹחֲךָ, וְתוּכַל כְּבָר לִלְמֹד עִם פֵּרוּשׁ רַשׁ״י וְעִם תּוֹסְפוֹת וְעוֹד מְפָרְשִׁים. אֲבָל לְעֵת עַתָּה תִּהְיֶה חָזָק רַק בְּדָבָר זֶה.

וְעַל כֻּלָּם — רְאֵה לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּכָּנֵס בְּוִכּוּחִים עִם שׂוּם בְּרִיָּה, כִּי הֵם יַעַקְרוּ אוֹתְךָ לְגַמְרֵי מִזֶּה. זְכֹר, זְכֹר, כִּי שׂוּם בְּרִיָּה לֹא יוֹדַעַת טִנּוּף מַעֲשֶׂיךָ, רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ וְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַל־כֵּן מַדּוּעַ לֹא תְּצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל?! מַדּוּעַ אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְבַּלְבֵּל בְּכָל פַּעַם מֵעוֹפוֹת טְמֵאִים, אֲשֶׁר מְבַלְבְּלִים אֶת הַמֹּחַ, מֵרֹב יֵשׁוּת וְטִנּוּף שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם?! בְּוַדַּאי עִקַּר תַּכְלִית הַלִּמּוּד הוּא עִיּוּן, וּלְהוֹצִיא הֲלָכָה מֵהַלִּמּוּד, אַךְ מִי שֶׁנִּלְבַּד בְּמַעֲשִׂים מְגֻנִּים, וְצָרִיךְ לְבִרְחַ מִשָּׁם אֵין שׂוּם עֵצָה אַחֶרֶת, רַק בְּאֹפֶן וּבְסֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד הַזֶּה; וּמַה שֶּׁמְּקַלְקְלִים אוֹתִי בַּעֲבוֹר זֶה וּמְבַיְּשִׁים אוֹתִי — מַה בְּכָךְ?! כְּבָר אָמְרוּ חֲזַ״ל (מְעִילָה טו:): כָּל

הַשְׂקָצִים מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, עַיִן שָׁם; מַה בְּכָךְ?! כֵּן עָבַר עַל כָּל הַצַּדִּיקִים בְּכָל הַדּוֹרוֹת, שֶׁקָּמוּ עֲלֵיהֶם שְׂקָצִים — זֶה בְּכֹה וְזֶה בְּכֹה וְכוּ׳, וְנִשְׁכּוּ אוֹתָם בְּאֶרֶס לְשׁוֹנוֹתֵיהֶם, וְהֵם בָּרְחוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּבְפֶרֶט שֶׁעַכְשָׁיו אֲנִי רָחוֹק מְאֹד מְאֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, בַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים, הַהֶכְרֵחַ שֶׁיָּבִיא עָלַי בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עָלַי, שֶׁאֶזְכֶּה עַל־יְדֵי־זֶה לְכַפָּרַת עֲוֹנוֹתַי הַמְרֻבִּים. וּכְדַאי לְסִבֹּל יוֹתֵר בִּזְיוֹנוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם מִלְּקַבֵּל בִּזְיוֹנוֹת בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן. וּכְדַאי לְמָרֵק אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, מִלְּחַכּוֹת וּלְהִתְמָרֵק שָׁם בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן.

עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, יְדִידִי הַיָּקָר, חוּס וַחֲמֹל עַל נַפְשְׁךָ, וְהַתְמֵד בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, וְתֹאמַר עַל כָּל תּוֹרָה הַתְּפִלָּה מִ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל. וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תַּרְגִּיל עַצְמְךָ גַּם בַּאֲמִירַת זֹהַר וְתִקּוּנִים וּתְהִלִּים וְעֵין יַעֲקֹב, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְזִכּוּךְ הַנֶּפֶשׁ, וְסוֹף כָּל סוֹף תִּזְכֶּה לָצֵאת מִגְּרִיעוּת מַעֲשֶׂיךָ, אֲשֶׁר אַתָּה נִטְבָּע בָּהֶם.

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעְזְרֵנוּ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְנִזְכֶּה לְשַׁלֵּם אֶת חוֹבוֹתֵינוּ שֶׁאָנוּ חַיָּבִים — בֵּין בְּגַשְׁמִיּוּת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוּת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר עֵקֶב ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמֵחֲמַת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת — אֲקַצֵּר.

הַתְּפִלָּה הַשְּׁלֵמָה הִיא כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר בִּשְׂפַת הָאֱמֶת שֶׁלּוֹ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, כְּמַאֲמָרָם ז״ל עַל הַפָּסוּק (יַלְקוּט וָאֶתְחַנַּן תתכה): ״בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו״ (דְּבָרִים ד, ז) — בְּכָל לָשׁוֹן וְלָשׁוֹן שֶׁיִּשְׂרָאֵל קוֹרְאִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מִיָּד עוֹנֶה לָהֶם; עַל־כֵּן אֵיעַץ לְךָ, שֶׁתְּבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּזַמֵּין לְךָ

זִוּוּגְךָ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תשנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר עֵקֶב ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, הֲלֹא תִּקְנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תָּמִיד לג:), שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם סוֹפְרִים אֶת הַיּוֹם: ״הַיּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת״, ״הַיּוֹם יוֹם שֵׁנִי בְּשַׁבָּת״ וְכוּ׳, וְאוֹמְרִים אֶת הַמִּזְמוֹר שֶׁאָמְרוּ בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ עַל הַדּוּכָן, שֶׁאָז שָׁרוּ הַלְוִיִּים אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה. וְעַל־כֵּן בְּכָל יוֹם הָאָדָם מַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ מְשַׁבָּת, כְּשֶׁאָדָם מֵכִין עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם וּמִשְׁתּוֹקֵק אֵלֶיהָ — ״הַיּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת״, אוֹ ״הִנֵּה מַגִּיעָה שַׁבָּת״, וּמִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל יוֹם: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה לְהַרְגִּישׁ אֶת הַשַּׁבָּת״, וְכֵן בְּיוֹם שֵׁנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה לִזְכּוֹת לָחוּשׁ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת״, וְכֵן בְּכָל יוֹם, עַד שֶׁמַּגִּיעָה שַׁבָּת, אָז כְּבָר מַרְגִּישׁ הָאָרַת שַׁבָּת. וּכְמוֹ שֶׁאוֹמֵר הָאַר״י הַקָּדוֹשׁ, שֶׁכְּבָר בְּיוֹם שִׁשִּׁי אַחַר הַצָּהֳרַיִם, כְּשֶׁיְּהוּדִי הוֹלֵךְ וְטוֹבֵל, הוּא מוֹרִיד אֶת כָּל הַלְּבוּשִׁים שֶׁל כָּל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, וּמַלְבִּישׁ עַצְמוֹ בִּלְבוּשׁ רוּחָנִי. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פג), שֶׁבְּשַׁבָּת אָדָם מִתְלַבֵּשׁ בִּלְבוּשׁ רוּחָנִי; לָזֹאת אִם אָדָם מֵכִין עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם לְקַבֵּל מַתָּנָה זוֹ שֶׁנָּתַן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְשַׁבָּת שְׁמָהּ, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (שַׁבָּת י:): אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְמֹשֶׁה, מַתָּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזַי, וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ לִתְּנָהּ לְיִשְׂרָאֵל, לֵךְ וְהוֹדִיעָם! וְאָדָם מֵכִין עַצְמוֹ לִקְרַאת הַמַּתָּנָה, אֲזַי מַרְגִּישׁ אֶת הַשַּׁבָּת. וְזֶהוּ שֶׁמּוּבָא בְּ״נֹעַם אֱלִימֶלֶךְ״ פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח: כְּשֶׁאָדָם מֵכִין עַצְמוֹ כָּל הַשָּׁבוּעַ לְשַׁבָּת, מֵאִיר עָלָיו בְּשַׁבָּת אוֹר כָּזֶה, שֶׁלֹּא תֵּאַר וְלֹא שִׁעֵר בְּנַפְשׁוֹ.

עַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי, אִם אַתָּה רוֹצֶה לִזְכּוֹת לִקְדֻשַּׁת שַׁבָּת, תַּתְחִיל מִתְּחִלַּת הַשָּׁבוּעַ לְהִשְׁתּוֹקֵק לְשַׁבָּת, שֶׁזּוֹ הַמַּתָּנָה הַיְקָרָה בְּיוֹתֵר, וְזֶה הָאוֹר שֶׁמְּקַשֵּׁר אוֹתָנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה עַצְמוֹ, וְזוֹכֶה לְקַבֵּל מַתָּנָה זוֹ בְּשִׂמְחָה, וְאָז יַשְׁפִּיעַ עָלָיו הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תשנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר ! מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ׳.

עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר הַחֲלוֹמוֹת בָּאִים בְּדֶרֶךְ כְּלָל מֵהַהִרְהוּרִים שֶׁאָדָם מְהַרְהֵר כָּל הַיּוֹם. לָזֹאת עָלֶיךָ לְהִשָּׁמֵר מְאֹד לֹא לְהַרְהֵר בַּיּוֹם הִרְהוּרִים רָעִים, כִּי הַמְהַרְהֵר בַּיּוֹם בָּא לִידֵי טֻמְאָה בַּלַּיְלָה (עֲבוֹדָה זָרָה כ:). וְכֵן בַּמֶּה שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב בַּיּוֹם, עַל זֶה חוֹלֵם בַּלַּיְלָה, כְּמַאֲמָרָם ז״ל (בְּרָכוֹת נה:): אֵין מַרְאִין לוֹ לָאָדָם, אֶלָּא מֵהִרְהוּרֵי לִבּוֹ; לָכֵן רְאֵה לְהִזָּהֵר לַחֲשֹׁב כָּל הַיּוֹם מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת: ״יִהְיֶה לִי טוֹב, וַאֲנִי לֹא הַכִּי גָּרוּעַ, יֵשׁ לִי נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, זֶה לֹא סוֹף הָעוֹלָם״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְתִמְצָא תָּמִיד אֶת הַטּוֹב בְּעַצְמְךָ וּבַאֲחֵרִים. וְאָז יִהְיוּ לְךָ חֲלוֹמוֹת טוֹבִים. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז״ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת חֲלוֹם, סִימָן ד׳): עַל־יְדֵי דִּבּוּר רַע עַל אֵיזֶה צַדִּיק שֶׁנִּפְטַר, מַרְאִים לוֹ חֲלוֹמוֹת מְבֹהָלִים; אִם אָדָם מְדַבֵּר עַל צַדִּיק שֶׁנִּסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם, מְנַבֵּל פִּיו עַל צַדִּיק שֶׁהָיָה דָּבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲזַי מַרְאִים לוֹ חֲלוֹמוֹת מְבֹהָלִים הַמַּפְחִידִים אוֹתוֹ; עַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִשָּׁמֵר לֹא לְדַבֵּר עַל שׁוּם צַדִּיק בָּעוֹלָם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לֹא עַל חָכָם וְצַדִּיק שֶׁכְּבָר נִפְטַר, אֲשֶׁר עָנְשׁוֹ יִהְיֶה

— שֶׁחֲלוֹמוֹתָיו יַפְחִידוּ וְיַבְהִילוּ וִיבַלְבְּלוּ אוֹתוֹ. אַשְׁרֵי מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַצְמוֹ מֵעָוֹן הֶחָמוּר הַזֶּה — לְדַבֵּר עַל צַדִּיקֵי הַדּוֹר, חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁשּׁוֹמֵר מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְאֵינוֹ מְהַרְהֵר שׁוּם הִרְהוּר רַע.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳; עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר אִם אָדָם מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲזַי אַף פַּעַם לֹא תִּהְיֶינָה לוֹ קֻשְׁיוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. מָתַי נוֹפְלוֹת קֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ? כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ שָׁלֵם עִם הָאֱמוּנָה. וְכֵיצַד יוֹדְעִים שֶׁאָדָם שָׁלֵם בֶּאֱמוּנָה? שֶׁמְּקַבֵּל אֶת הַטּוֹב וְהָרָע בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה. בְּוַדַּאי כְּשֶׁהוֹלֵךְ לָאָדָם טוֹב, הֲרֵי אֵין טוֹב מִזֶּה, אֲבָל עָלָיו לֵידַע, שֶׁצָּרִיךְ גַּם לְקַבֵּל אֶת הָרַע, וּלְהַאֲמִין שֶׁבְּוַדַּאי גַּם בָּרַע יֵשׁ טוֹב, וְלֹא כָּל דָּבָר זוֹכֶה לְהָבִין. יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם הַרְבֵּה סֵבֶל וְיִסּוּרִים, וְאֵינָם מְסֻגָּלִים לְהָבִין מַדּוּעַ מַגִּיעַ לָהֶם דָּבָר כָּזֶה?! אַךְ כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם אֱמוּנָה, וְיוֹדֵעַ, שֶׁהַכֹּל מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאוֹמֵר תָּמִיד (בְּרָכוֹת ס׳:): כָּל מָאן דְּעָבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עָבִיד; וְאֵינוֹ שׁוֹאֵל שׁוּם קֻשְׁיוֹת, זוֹ שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה; כִּי אֱמוּנָה אֵין הִיא רַק כְּשֶׁהוֹלֵךְ לָאָדָם בְּטוֹב, אֵין זֶה 'קוּנְץ' אָז לְהַאֲמִין, 'קוּנְץ' לְהַאֲמִין, כְּשֶׁעוֹבֶרֶת עָלָיו מְרִירוּת וְצָרוֹת; כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְאִם אַף־עַל־פִּי־כֵן אוֹמֵר (תְּהִלִּים קמה, ט): ״טוֹב ה׳ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו״ — זוֹ שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה. וְצָרִיךְ לַעֲבֹד הַרְבֵּה, שֶׁיִּמְצָא תָּמִיד אֶת הַטּוֹב שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הֵן כְּשֶׁהוֹלֵךְ לוֹ בְּטוֹב וְהֵן בְּרָע. וְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ד׳): כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מְאוֹרָעוֹתָיו הֵם

לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה סד, ג): ״עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹקִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה״. אַשְׁרֵי הָאָדָם הַזּוֹכֶה לִשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תשנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳; עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר בְּדֶרֶךְ כְּלָל מַקְפִּידִים רַק שֶׁשָּׁם הָאֵם וְשָׁם הַבַּלָּה לֹא יִהְיוּ זֵהִים, כִּי עַל זֶה יֵשׁ קַבָּלָה מֵרַבִּי יְהוּדָה הֶחָסִיד, וְגַם אֶת זֹאת לֹא כָּל אֶחָד קִבֵּל, כִּי אוֹמְרִים שֶׁזּוֹ רַק צַוָּאָה לְזַרְעוֹ וְכוּ׳ (עַיֵּן בְּצַוָּאַת ר׳ יְהוּדָה הֶחָסִיד, אוֹת כג), אֲבָל רֻבָּם מַקְפִּידִים עַל כָּךְ שֶׁכַּלָּה וַחֲמוֹתָהּ לֹא תִּהְיֶינָה בְּאוֹתוֹ שֵׁם. אֲבָל אֵין שׁוּם הַקְפָּדָה עַל שְׁמוֹת מְחֻתָּנִים שֶׁלֹּא יִהְיוּ זֵהִים.

כְּמוֹ־כֵן זֶהוּ דָּבָר מְאֹד מְצוּי, שֶׁאֲבִי הֶחָתָן וַאֲבִי הַכַּלָּה אֵינָם מִסְתַּדְּרִים. אַךְ הָיִיתִי מַצִּיעַ לַזּוּג הַצָּעִיר, שֶׁיַּעַמְדוּ מִחוּץ לַתְּמוּנָה, וְלֹא יִתְעָרְבוּ בֵּין הַהוֹרִים; כִּי זֶה סִפּוּר שֶׁלֹּא יִפָּתֵר. וְעַל־כֵּן אַל יִתְעָרְבוּ בְּרִיב הַהוֹרִים, אַף שֶׁבְּהֶכְרֵחַ רוֹצִים לְעָרְבָם, אַךְ אִם הֵם רוֹצִים לִחְיוֹת חַיִּים טוֹבִים וּמְאֻשָּׁרִים — לֹא יִתְעָרְבוּ בָּזֶה, וְאָז יִזְכּוּ לְהַצְלָחָה רַבָּה, לַהֲבָנָה הֲדָדִית וְלִשְׁלוֹם־בַּיִת אֲמִתִּי. וּכְדַאי מְאֹד שֶׁיָּבוֹא גּוּף שְׁלִישִׁי, וְינַסֶּה לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בֵּין הַמְחֻתָּנִים, כִּי זוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בֵּין הַבְּרִיּוֹת (פְּאָה א, א).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵחֲמַת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת לֹא הֵשִׁיבוֹתִיךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד.

עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם יֵשׁ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רִבְבוֹת מַלְאָכִים שֶׁאֵין לָהֶם שׁוּם בְּחִירָה, אֵלּוּ נְשָׁמוֹת בְּלֹא גּוּפִים, וּבִשְׁבִילָם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ צָרִיךְ לִבְרֹא שׁוּם עוֹלָם גַּשְׁמִי וְחָמְרִי, וְלָכֵן בְּשָׁעָה שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, כָּל הַמַּלְאָכִים קִטְרְגוּ עַל עַם יִשְׂרָאֵל — לָמָּה לָתֵת לִבְנֵי־אָדָם תּוֹרָה?! וְכֵן לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיְתָה מִלְחָמָה גְּדוֹלָה עִמָּהֶם, וְאָמְרוּ מַה לִּילוּד אִשָּׁה בֵּינֵיהֶם?! וְלֹא רָצוּ שֶׁמֹּשֶׁה יוֹרִיד אֶת הַתּוֹרָה. וְאָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְמֹשֶׁה, שֶׁיַּעֲנֶה לָהֶם תְּשׁוּבָה וְכוּ׳ (שַׁבָּת פח:); כִּי עִקַּר הַשַּׁעֲשׁוּעַ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּמְצָאִים בְּנֵי־אָדָם פֹּה בָּעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחָמְרִי, מָלֵא תַּאֲוֹת וּקְלִפּוֹת, שֶׁבְּקֹשִׁי יְכוֹלִים לַחֲצוֹת כְּבִישׁ בְּלִי לַעֲבֹר עַל רְאִיּוֹת אֲסוּרוֹת, בְּקֹשִׁי יְכוֹלִים לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּלִי לִפֹּל בְּיֵאוּשׁ וּבְמְרִירוּת, כִּי אֵין אָדָם שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ עָלָיו יִסּוּרִים, וְאִם אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא חָזָק בֶּאֱמוּנָה וּמַחֲזִיק מַעֲמָד, הוּא מַעֲלֶה שַׁעֲשׁוּעִים לְמַעְלָה, שֶׁשּׁוּם מַלְאָךְ וְשָׂרָף אֵינוֹ יָכוֹל לְהַרְאוֹת. לָזֹאת אִם יְהוּדִי הָיָה יוֹדֵעַ מַעֲלָתוֹ, הָיָה רוֹקֵד וְשָׂשׂ כָּל הַיּוֹם עַל גֹּדֶל מַעֲלָתוֹ. וְזֹאת לֹא הֵבִינוּ הַמַּלְאָכִים. לָכֵן אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ: כְּלוּם יְרַדְתֶּם לְמִצְרַיִם?! סַבָּלְתֶּם סֵבֶל?! כִּבּוּד אָב יֵשׁ לָכֶם?! מַשָּׂא וּמַתָּן יֵשׁ לָכֶם?! לָכֵן בָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת הָעוֹלָם חָסֵר, כְּדֵי שֶׁאֲנַחְנוּ נְמַלֵּא אֶת הֶחָסֵר. וְאוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קטו, טז): ״הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַה׳, וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם״; הַיְנוּ כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בַּשָּׁמַיִם, שָׁם יֵשׁ גִּלּוּי אֱלֹקוּת, אֲבָל אֶת הָאָרֶץ נָתַן לָנוּ, שֶׁאֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה פֹּה אֱלֹקוּת, כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא נָשׂא ג): מִיּוֹם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹלָמוֹ, נִתְאַוָּה שֶׁתִּהְיֶה לוֹ דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה לָגוּר בֵּינֵינוּ, וְזוֹ עֲבוֹדָתֵנוּ — לַעֲשׂוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה מִשְׁכָּן וְדִירָה לוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאַף

אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְחַמֵּק מֵעֲבוֹדָה זוֹ, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא דִּירָה, וְהֵיכָן? בְּבֵיתוֹ הוּא. לָזֹאת אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת ט, א): אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵיהֶם בְּלֹא שְׁכִינָה; אֲזַי צְרִיכִים לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה בְּזֶה הָעוֹלָם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. וְאִם אָדָם זוֹכֶה וּמַשְׁרֶה אֶת הַשְּׁכִינָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זוֹ תַּכְלִית הַבְּרִיאָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קַבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, שְׁאֵלָה זוֹ מְצוּיָה עַתָּה מְאֹד, לְדַאֲבוֹנֵנוּ הָרַב. אַךְ דַּעַת לְנָבוֹן, שֶׁגַּם הַהוֹרִים צְרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבְוַדַּאי הוֹרֵיהֶם הָיוּ שׁוֹמְרֵי תּוֹרָה וּמִצְוֹות, וְאִם לֹא הוֹרֵיהֶם, אֲזַי הַסַּבָּא וְהַסַּבְתָּא בְּוַדַּאי הָיוּ שׁוֹמְרִים תּוֹרָה. וְלָכֵן מִי שֶׁנּוֹלַד בָּאָרֶץ נִקְרָא צ׳׳ב׳׳ר, רָאשֵׁי תֵּבוֹת: צַ׳דִּיקִים, בֵּ׳ינוֹנִים, רְ׳שָׁעִים; הַסַּבָּא הָיָה צַדִּיק, הַבֵּן כְּבָר נַעֲשָׂה בֵּינוֹנִי, וְהַנֶּכֶד מִסְכֵּן, כְּבָר פּוֹרֵק עֹל לְגַמְרֵי. מֶה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא? הִכְנִיס רוּחַ טָהֳרָה בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהֵחֵלּוּ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה. וְנוֹצַר מַצָּב עָדִין מְאֹד, מִצַּד אֶחָד יֵשׁ לָנוּ מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם שֶׁהִיא הַחֲמוּרָה שֶׁבַּחֲמוּרוֹת (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ו׳, סִימָן ב׳); אָדָם צָרִיךְ לִמְסֹר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר כִּבּוּד הוֹרִים, אֲבָל רַק מַה שֶּׁנּוֹגֵעַ כְּלַפֵּיהֶם, אֲבָל מַה שֶּׁנּוֹגֵעַ בֵּינָם לְבֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הֵם גַּם צְרִיכִים לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא יט, ג): ״אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ״; לָמָּה מַסְמִיכִים מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם לִשְׁמִירַת שַׁבָּת? כִּי גַּם הַהוֹרִים צְרִיכִים לִשְׁמֹר שַׁבָּת (עֵין יַעֲקֹב ה׳:). הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא צִוָּה לִשְׁמֹר שַׁבָּת, וּמְסַכְּנִים הַהוֹרִים, הֵם רְחוֹקִים עֲדַיִן מִשְּׁמִירַת שַׁבָּת, רְחוֹקִים

מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵינָם יוֹדְעִים מִקְדֻּשַּׁת שַׁבָּת, עַל־כֵּן אֵין צְרִיכִים לְשָׁאֲלָם, אֶלָּא לְקַיֵּם מִצְוַת שַׁבָּת, וְלֹא יִהְיוּ לָכֶם שׁוּם נְקִיפוֹת מַצְפוּן, אֶלָּא לוֹמַר לָהֶם: ״אָנוּ מַאֲמִינִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר צִוָּנוּ לִשְׁמֹר שַׁבָּת, הוֹרֵינוּ הַיְקָרִים! אָנוּ אוֹהֲבִים אֶתְכֶם מְאֹד, אֲבָל כָּךְ צִוָּה הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאָנוּ מְקַוִּים, שֶׁגַּם אַתֶּם תִּשְׁמְרוּ שַׁבָּת״ וְכוּ׳. וּלְדַבֵּר בְּשָׁפָה יָפָה וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ גָּדוֹל. וְכַאֲשֶׁר יִרְאוּ הַהוֹרִים, שֶׁהַיְלָדִים מְדַבְּרִים בְּנַחַת וּבְכָבוֹד, יָשׁוּבוּ גַּם הֵם בִּתְשׁוּבָה לְבַסּוֹף.

וְזֹאת צְרִיכִים לָדַעַת כָּל הַחוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה, שֶׁאֵינָם פְּטוּרִים מִמִּצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם, אֲשֶׁר הִיא מִצְוָה נִפְרֶדֶת, וְאַף שֶׁהַהוֹרִים רְחוֹקִים מִקִּיּוּם הַמִּצְוֹות, מְחֻיָּבִים לְכַבְּדָם וּלְיַקְּרָם, לִשְׁמֹר עַצְמָם לֹא לְדַבֵּר נֶגְדָּם, וְאַף שֶׁהֵם מְעִיקִים וּמְצַעֲרִים אֶתְכֶם, אָסוּר לְדַבֵּר נֶגְדָּם. אֲשֶׁר זוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל כִּבּוּד אָב וָאֵם מִתּוֹךְ שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה מִצְוֹות. אֲבָל אֵינְכֶם פְּטוּרִים מִשְּׁאָר שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה מִצְוֹות.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה...

ב׳ תשנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר רְאֵה ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וְכָל טוּב סֶלָה וְחַיִּים וּבְרָכָה יִרְדְּפוּ לַאֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי זֶה יוֹתֵר מִשָּׁבוּעַ.

מַה שֶּׁבִּקַּשְׁתָּ לַעֲנוֹת לְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד, לֹא הָיָה לִי הַפְנַאי, כִּי אִמִּי תִּחְיֶה נִפְצָעָה קָשֶׁה, לֹא עָלֵינוּ, בִּתְאֻנַת דְּרָכִים, וְהָיָה לָהּ נִתּוּחַ עַל הַכָּתֵף בְּיוֹם חֲמִישִׁי שֶׁעָבַר, וְעָלַי לִהְיוֹת בְּכָל יוֹם רֹב הַזְּמַן בְּבֵית־הַחוֹלִים, לָכֵן לֹא הָיָה לִי הַפְנַאי. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁלַח לָהּ מְהֵרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם בְּתוֹךְ שְׁאַר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, בִּזְכוּת הָאֵשֶׁל

הַגָּדוֹל שֶׁאָנוּ חוֹסִים בְּצִלּוֹ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! כְּשֶׁאָדָם בָּרִיא אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיךְ שֶׁצָּרִיךְ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ; כִּי בֶּאֱמֶת עַל כָּל נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה רָאוּי לְהוֹדוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵץ חַיִּים בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה יד, סִימָן יא), וְאֵין בַּעַל הַנֵּס מַכִּיר בְּנִסּוֹ (נְדָה לא.). בְּוַדַּאי צָרָתְךָ הִיא צָרָה גְּדוֹלָה, אֲבָל סוֹף כָּל סוֹף אַתָּה יוֹדֵעַ מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, מִלְּמוּד נוֹרָא וְנִפְלָא שֶׁל "אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי" (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), הַמְּחַיֶּה נְפָשׁוֹת מַמָּשׁ. וּמוֹהַרְנַ"תְּ זַ"ל הִזְהִיר בְּיוֹתֵר לֵילֵךְ תָּמִיד עִם תּוֹרָה זוֹ, אֲשֶׁר הִיא יְסוֹד בַּיְהֲדוּת, כִּי בִּלְאֹ זֶה יְכוֹלִים לִפֹּל בְּנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וּבָעֶרֶב לָמַדְנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נז, וְהָיוּ, תְּהִלָּה לָאֵל, דְּבוּרִים נִפְלָאִים, כִּי הִיא תּוֹרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה. וְדִבְּרוּ הַרְבֵּה מִמַּעֲלַת אֲכִילַת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּבִפְרָטִיּוּת לְהַכְנִיס אוֹרְחִים הֲגוּנִים וֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְלִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָם עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמְרוּ כִּי הוּא זֶה. גַּם דִּבְּרוּ עַל הַפָּסוּק (יְשַׁעְיָה כט, יד): "הִנְנִי יוֹסִיף לְהַפְלִיא אֶת הָעָם הַזֶּה הַפְלֵא וָפֶלֶא וְאָבְדָה חָכְמַת חֲכָמָיו"; וְדָרְשׁוּ חַזַ"ל (מִדְרָשׁ רַבָּה, אֵיכָה א׳), שֶׁזֶּה נֶאֱמָר עַל סִלּוּקָן שֶׁל חֲכָמִים, עַיִן שָׁם; כִּי אַחַת מֵהַפְּלִיאוֹת שֶׁיֵּשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָמוֹ הוּא, אֵיךְ שֶׁהַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וּמְטַיְּלִים בְּשֵׁמוֹת וּבִיחוּדִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, הֵם נֶעֱלָמִים וְנִסְתָּרִים מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְאַדְרַבָּה! עוֹד מְזַלְזְלִים בָּהֶם וּמְדַבְּרִים עֲלֵיהֶם, אֲשֶׁר זֶה בְּעַצְמוֹ נִקְרָא סִלּוּקָן שֶׁל חֲכָמִים, כִּי אֵינָם נִרְאִים בָּעוֹלָם כְּלָל, אַדְרַבָּה! נִדְמִים כְּמֵתִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְזֶהוּ: "הִנְנִי יוֹסִיף לְהַפְלִיא אֶת הָעָם הַזֶּה הַפְלֵא וָפֶלֶא וְאָבְדָה חָכְמַת חֲכָמָיו"; כִּי זוֹהִי אַחַת מֵהַפְּלִיאוֹת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַפְלִיא לַעֲשׂוֹת — "וְאָבְדָה חָכְמַת חֲכָמָיו" — שֶׁיִּהְיוּ בָּעוֹלָם, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן יְזַלְזְלוּ בָּהֶם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת סִלּוּקָן שֶׁל חֲכָמִים. וְדָבָר זֶה הוּא דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם מִסְתַּכְּלִים עַל דָּבָר זֶה כְּמוֹ עַל דָּבָר מְיֻתָּר וְכוּ׳, וּמַה גַּם שֶׁאֵצֶל הַרְבֵּה וְכוּ׳ כָּל הָעִנְיָן לְלַעַג וּלְקֶלֶס, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

גַּם דִּבְּרוּ הַרְבֵּה מִצִּדָּקָה. וְעִקַּר הַצִּדָּקָה — לִתֵּן לְמַעַן לְהָפִיץ דַּעַת רַבֵּנוּ זַ"ל בָּעוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִצִּדָּקָה זוֹ.

חֶמְדַּת לְבָבִי! אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, לְמַעַן הַשֵּׁם אַל תִּדְאַג כְּלָל מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, קְשֹׁר עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן תִּרְאֶה לַעֲשׂוֹת מֵהַכֹּל תּוֹרָה. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת, כִּי קָרוֹב יוֹם ה׳ וִישׁוּעָתְךָ קְרוֹבָה לָבוֹא. רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וֶאֱחֹז עַצְמְךָ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וּכְשֶׁתִּמְצָא אֵיזֶה ׳בְּרֶסְלֶבֶר חָסִיד׳ תָּמִים, תִּרְאֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ הַרְבֵּה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וּלְעוֹלָם אַל תִּכָּנֵס בְּשׂוּם וְכוּחִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

אוֹדוֹת שֶׁכָּתַבְתָּ, שֶׁטָּעִיתָ בַּדֶּרֶךְ וְכוּ׳, עַד שֶׁפָּגַשְׁתָּ בְּאֶמְצַע הַלַּיְלָה וְכוּ׳, בְּוַדַּאי כֵּן הִיא הַשְׂגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַנִּפְלָאָה מְאֹד מְאֹד; לִפְעָמִים אֶחָד טוֹעֶה בַּדֶּרֶךְ כְּדֵי שֶׁיִּפְגֹּשׁ יְהוּדִי אַחֵר, אֲשֶׁר עוֹמֵד אָז בְּעֵת צָרָה, וְהוּא יַעֲזֹר לוֹ. אַשְׁרֶיךָ שֶׁאַתָּה מִסְתַּכֵּל עַל דְּבָרִים כָּאֵלּוּ בְּעַיִן הָאֱמֶת, כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, כִּי אֵין שׂוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל. וְצָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, אַשְׁרֶיךָ!

ב׳ תשנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר רְאֵה ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ הַיּוֹם קִבַּלְתִּי, וְחַשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמַהְתִּי לַהֲשִׁיבְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד כִּרְצוֹנְךָ.

חֶמְדַּת לְבָבִי! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אַתָּה מְסֹר אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יוֹלִיךְ אוֹתְךָ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר לְפִי שׂרֶשׁ נִשְׁמָתְךָ. וְדָבָר זֶה יֵשׁ בְּמַעֲלַת הַתְּפִלָּה

וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל עַל זֶה; כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה כְּבָר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ מֵאִיר לוֹ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דָּבָר. וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לִהְיוֹת רָגִיל לְבָרֵחַ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, אֲפִלּוּ שֶׁעָשִׂיתָ כְּבָר מַה שֶּׁעָשִׂיתָ, כִּי אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, וְתִרְאֶה לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה עַל־כָּל־פָּנִים מֵהַיּוֹם הַזֶּה. וְכֵן תִּהְיֶה רָגִיל לִשְׂכֹּחַ בְּכָל פַּעַם אֶת הֶעָבָר, אֵין לְךָ עָבָר כְּלָל! וְתוֹצִיא מִדַּעְתְּךָ כָּל מִינֵי עָבָר. וְכֵן תַּסִּיחַ דַּעְתְּךָ מִכָּל בְּרִיָּה, אַתָּה הַדְבֵּק נַפְשְׁךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ יְדִיעַת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עָלְמִין, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל. וְאֶל דָּבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ, כִּי אִם עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּעָה נֵרוֹת: הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה; כִּי הֵם עִקַּר וְשֹׁרֶשׁ הָאָדָם, כִּי ׳גּוּפָא בָּתַר רֵישָׁא אָזִיל׳ (עֵרוּבִין מא.). וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לֶאֱחֹז תָּמִיד בַּשֹּׁרֶשׁ, וּכְשֶׁיִּתַּקֵּן אֶת הַשֹּׁרֶשׁ, אָז מִמֵּילָא כְּבָר יִתַּקֵּן כָּל הָעֲנָפִים. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת בָּלָק): אָדָם שֶׁבָּא לָקוֹץ אֶת הָאִילָן, מִי שֶׁאֵינוֹ בָּקִי — קוֹצֵץ אֶת הָעֲנָפִים וּמִתְיַגֵּעַ, וְהַפִּקֵּחַ מְגַלֶּה אֶת הַשָּׁרָשִׁים וְקוֹצֵץ, עַיִן שָׁם; כִּי הָעִקָּר לֵילֵךְ תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶל הַשֹּׁרֶשׁ, שֶׁהוּא: הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה. בְּ״שְׁפַת הַנַּחַל״ הֶאֱרַכְתִּי, שֶׁהֵם הֵם שֹׁרֶשׁ הָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת: אֵ״שׁ, מַ״יִם, ר״וּחַ, עָ״פָר, אֲשֶׁר כָּל הַתַּאֲוֹוֹת וְהַמִּדּוֹת רָעוֹת נִמְשָׁכוֹת מִשָּׁם וְכוּ׳, עַיִן שָׁם. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֵינוּ בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

צָרִיךְ לֵידַע הֵיטֵב וְלַחְקֹק בְּדַעְתּוֹ, אֲשֶׁר בָּזֶה שֶׁזָּכָה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֵינוֹ עוֹשֶׂה טוֹבָה לְשׁוּם בְּרִיָּה, כִּי אִם לְעַצְמוֹ. וְכֵן כְּשֶׁחַס וְשָׁלוֹם, יִתְרַחֵק מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֵינוֹ עוֹשֶׂה שׁוּם רָעָה לְשׁוּם בְּרִיָּה, כִּי אִם לְעַצְמוֹ; כִּי הַהִתְגַּלּוּת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל הִיא הִיא הִתְגַּלּוּת הַגְּאֻלָּה, אֲשֶׁר תִּתְגַּלֶּה בִּמְהֵרָה עַל־יְדֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל מְגַלֶּה לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּל הַכֹּחוֹת לְהַגִּיעַ לְכָל הַמַּדְרֵגוֹת

שֶׁבָּעוֹלָם, כְּמוֹ אֲבוֹת הָעוֹלָם וְהַנְּבִיאִים וְהַתַּנָּאִים וְהָאָמוֹרָאִים וְכוּ׳; כִּי אֵצֶל כָּל אֶחָד בִּפְרָטִיּוּת מֻנָּח אוֹצָר נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, וְנִשְׁמָתוֹ מְסֻגֶּלֶת לְהַגִּיעַ אֶל תַּכְלִית הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה, כְּשֶׁיִּזְכֶּה לְרַחֲצָה וּלְנַקּוֹתָהּ מִכָּל הַזֻּהֲמָה וְהַחֻלְדָּה שֶׁנִּתְהַוּוּ עָלֶיהָ. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לְהִתְקָרֵב בֶּאֱמֶת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

ב׳ תשנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֵּר רְאֵה ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הַמָּלֵא מְרִירוּת וְכוּ׳.

וְהִנֵּה מָה אֹמַר לְךָ, הֲלֹא סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדְךָ — הַפֹּךְ בָּהֶם וַהֲפֹךְ בָּהֶם דְּכֹלָּא בָּהֶם — הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת, עֵצוֹת וְהַנְהָגוֹת יְשָׁרוֹת, אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת אֱלֹקוּת, גִּלּוּי שְׁכִינָה בְּמַדְרֵגָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה. אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֹּאחַז בָּהֶם, וְאָז אֶל רֹב טוּב הַגָּנוּז יִזְכֶּה.

עָלֶיךָ לִזְכֹּר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קיט), אֲשֶׁר אֵין עוֹלָם הַזֶּה, יֵשׁ אוֹ גֵּיהִנּוֹם אוֹ גַּן־עֵדֶן, כִּי כָּאן זֶה לֹא עוֹלָם הַזֶּה, כְּפִי רִבּוּי הַהַרְפַּתְקָאוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי־אָדָם, כִּי ״אָדָם לֶעָמָל יוּלָּד״ (אִיּוֹב ה, ז), וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁעָמָלוֹ בַּתּוֹרָה (בְּרָכוֹת יז.). וּפֵרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל, מֵאַחַר שֶׁאָדָם לֶעָמָל יוּלַּד, כְּדַאי יוֹתֵר שֶׁיִּהְיֶה עֲמָלוֹ בַּתּוֹרָה.

אֶחָד מֵהָאֶפִּיקוֹרְסִים ד״ר לַאנְדָא הַגָּר בְּאוּמַן, נִכְנַס פַּעַם אֶל מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וְשָׁמַע אֵיךְ שֶׁמְּדַבֵּר מֵהַתַּכְלִית הַנִּצְחִית, וְאֵיךְ שֶׁיָּמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וּמַה יֵּשׁ לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהוּא מֻחְמַת שֶׁהָיוּ לוֹ עֲסָקִים רַבִּים, בָּא רַק עַתָּה מֵהַדֶּרֶךְ וְהִרְוִיחַ הוֹן עָתָק וְכוּ׳, וּבְעֵת שֶׁשָּׁמַע דִּבְרֵי מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, הִרְהֵר בְּדַעְתּוֹ — מִסְכֵּן מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, הוּא לֹא יוֹדֵעַ מַה זֶּה טוֹב... אִם הָיָה יוֹדֵעַ מַה הִרְוַחְתִּי עַכְשָׁו, וְכֵן

קָנִיתִי לְאִשְׁתִּי יַהֲלוֹם יָקָר מַתָּנָה, וְכַדּוֹמֶה כָּךְ הִרְהֵר בְּדַעְתּוֹ, וְתוֹךְ כְּדֵי שֶׁהוּא מְהַרְהֵר, הִתְחִיל מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל לוֹמַר: יָכוֹל לִהְיוֹת אָדָם שֶׁבָּא מֵעֲסָקָיו, וְהִרְוִיחַ הוֹן תּוֹעֲפוֹת, וְגַם קָנָה מַתָּנָה יָפָה לְאִשְׁתּוֹ, וּבָא הַבַּיְתָה וּמְסָרָהּ לָהּ, וְאֵינָהּ מוֹצֵאת חֵן בְּעֵינֶיהָ, וְנַעֲשָׂה רִיב בֵּינֵיהֶם, וְאָז הוּא בּוֹרֵחַ מֵהַבַּיִת, וְנִתְהַפֵּךְ לוֹ כָּל שִׂמְחָתוֹ לְתוּגָה וְכוּ׳, וּמְבַקֵּשׁ נַפְשׁוֹ לָמוּת. וּכְשֶׁשָּׁמַע זֹאת, לָעַג בְּלִבּוֹ — אוֹי, אֵיזֶה יְהוּדִי בַּטְלָן... אֵינוֹ מֵבִין כְּלוּם בְּעִנְיְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה... וְהָלַךְ לְבֵיתוֹ, וְהֵבִיא אֶת הַמַּתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא מָצְאָה חֵן בְּעֵינֶיהָ, וְנַעֲשָׂה רִיב בֵּינֵיהֶם, עַד שֶׁהֻכְרַח לִבְרֹחַ מֵהַבַּיִת וְכוּ׳, וְטָעַם טַעַם מָרוֹר בְּחַיָּיו, וְרָצָה לְאַבֵּד עַצְמוֹ לָדַעַת, מֵרֹב צַעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ. וְרָץ אֶל מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, וְאָמַר לוֹ בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: אַיי, הָאט אִיהר זַייער גוּט צוּ גִיטָראפֶּן (אַיי, אִיךְ נִחַשְׁתֶּם וּקְלַעְתֶּם אֶל הַשַּׁעָרָה). וְהִרְבָּה מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל לְחַזְּקוֹ וּלְעוֹדְדוֹ וּלְשַׂמְּחוֹ, עַד שֶׁזָּכָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ מְרִירוּתוֹ. וְדָבָר זֶה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל כָּל אֶחָד; יָכוֹל אָדָם לִבְנוֹת בִּנְיָן נִפְלָא, וְחֶדֶר אֶחָד לֹא יַצְלִיחַ, וְהוּא יִפֹּל בְּדַכָּאוֹן וּבְשִׁבְרוֹן לֵב, עַד שֶׁתֵּצֵא מִזֶּה מְרִיבָה בַּבַּיִת וְכוּ׳, וִיבַקֵּשׁ נַפְשׁוֹ לָמוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן. לָזֹאת רְאֵה מַה לְּפָנֶיךָ, וְהַחֲזֵק מַעֲמָד, וְתִמְצָא רַק אֶת הַטּוֹב שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּזְכֹר אֶת גְּדֶל הַנִּסִּים וְהַנִּפְלָאוֹת שֶׁסִּבֵּב עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזָּכִיתָ לִבְנוֹת בַּיִת חָדָשׁ, וּבְוַדַּאי גַּם הַחֶדֶר יִהְיֶה לְבַסּוֹף הַיָּפֶה בְּיוֹתֵר, אִם תִּתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּרַחֵם עָלֶיךָ וְיַעֲזֹר לְךָ; כִּי בֶּאֱמֶת עִם תְּפִלָּה יְכוֹלִים לְשַׁנּוֹת הַכֹּל, כִּי הַטֶּבַע מְחַיֵּב כָּךְ, וְהַתְּפִלָּה מְשַׁנָּה אֶת הַטֶּבַע, וְנִמְשָׁךְ לוֹ כְּמוֹ שֶׁרוֹצֶה, וְהָבֵן דְּבָרִים אֵלּוּ לְמַעֲשֶׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי כְּעַל כָּל הוֹן.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי, שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם יֵשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שְׁנוּיִים חֲדָשִׁים, עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, וְאַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם אֵילּוּ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת: צִיצִית, תְּפִלִּין, מְזוּזָה, צְדָקָה וּגְמִילוּת חֶסֶד וְכוּ׳ וְכוּ׳, שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב, חֲצוֹת, מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ זֹהַר וְתִקּוּנִים, שֻׁלְחָן עָרוּךְ, לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת, לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְאַל תַּחֲשֹׁב, כִּי הוּא דָּבָר כָּבֵד, רַק מְעַט מְעַט מִכָּל שִׁעוּר וְעוֹד מְעַט וְכוּ׳, עַד שֶׁבְּמֶשֶׁךְ יָמִים וְשָׁנִים תִּזְכֶּה לְסַיֵּם, וְתַתְחִיל עוֹד פַּעַם. וְצָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶינָה חֲשׁוּבוֹת אֶצְלְךָ אֵלּוּ הַמְּעַט מְעַט נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, כִּי רַק זֶה יִשָּׁאֵר מִמְּךָ לָנֶצַח. וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, שֶׁתִּלְמַד בְּסֵפֶר חֲרֵדִים, וְשָׁם מְסֻדָּרוֹת כָּל הַמִּצְווֹת שֶׁאָדָם יָכוֹל לְקַיְּמָם בַּזְּמַן הַזֶּה, וּמְסֻדָּר בְּסֵדֶר נָכוֹן עַל כָּל אֵיבְרֵי הָאָדָם; אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחַז בָּזֶה, וְאָז יָאִיר לוֹ כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר עִם הַמִּצְווֹת הַשַּׁיָּכוֹת אֲלֵיהֶם.

וְעַל כֻּלָּם — תִּרְאֶה לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח נְצָחִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

אִיתָא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קכה, עַל הַפָּסוּק (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־ב יז, ו): ״וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בִּדַרְכֵי ה׳״, שֶׁלִּפְעָמִים צָרִיךְ הָאָדָם לְהַגְבִּיהַּ לִבּוֹ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּאֹפֶן שֶׁתִּהְיֶה לוֹ הִתְחַזְּקוּת וְלִמְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. כִּי צָרִיךְ לָדוּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת תָּמִיד, וּלְבַל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לִפְרֹק עֹל לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ג׳, אוֹתִיּוֹת: ה־ו: כִּי אֵין זוֹ דֶּרֶךְ הָעֲנָוָה הָאֲמִתִּית, שֶׁיַּחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ לְרָשָׁע גָּמוּר, חַס וְשָׁלוֹם, וּלְהַקְטִין מַעֲלַת נַפְשׁוֹ הַקְּדוֹשָׁה, רַק אַדְרַבָּה! צָרִיךְ לֵידַע שֶׁנַּפְשׁוֹ בְּשָׁרְשָׁהּ הִיא גְּדוֹלָה וְיקָרָה וּגְבוֹהָה מְאֹד מְאֹד, וְאַלְפֵי אַלָּפִים וְרֹב רִבֵּי רִבְבוֹת עוֹלָמוֹת תְּלוּיִים בָּהּ. וּכְמַאֲמַר

רַבֵּנוּ זַ״ל (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן תקה), שֶׁאִם הָיוּ מְהַפְּכִין אֶת הָאָדָם [וְרָצוֹנוֹ לוֹמַר אֶת פְּנִימִיּוּתוֹ], הָיוּ רוֹאִים שֶׁבְּכָל גִּיד וָגִיד מִגִּידֵי הָאָדָם תְּלוּיִים אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רִבְבוֹת עוֹלָמוֹת. וְזֶה שֶׁאָמַר דָּוִד (תְּהִלִּים פו, ב): ״שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי״. וְכֵן הוּא בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת ד.), שֶׁהִתְפָּאֵר בְּמַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, לֹא חָסִיד אֲנִי, שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב יְשֵׁנִים עַד שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת, וַאֲנִי (שָׁם קיט, סב): ״חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ״ וְכוּ׳. וְכֵן אִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּלָק קצה.), שֶׁדָּוִד קָרָא לְנַפְשֵׁיהּ חָסִיד בְּגִין דְּאִיצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נַשׁ דְּלָא לְשַׁוָּאָה גַּרְמֵיהּ רָשָׁע[ב] וְכוּ׳. וּמִכָּל זֶה יֵשׁ לְהִתְעוֹרֵר לֵילֵךְ בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה. כִּי מוּבָא בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, אֲשֶׁר עִקַּר רְחוֹק הָאָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ הוּא עַל־יְדֵי עֲנָוָה וְקַטְנוּת, שֶׁאֵין מַאֲמִין בְּעַצְמוֹ, שֶׁמִּתּוֹרָתוֹ וּמִתְּפִלָּתוֹ וּמִמִּצְווֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת נִבְנִים עוֹלָמוֹת, וּלְהִפּוּךְ — עַל־יְדֵי מַעֲשָׂיו הָרָעִים גּוֹרֵם חֻרְבַּן הָעוֹלָמוֹת, חַס וְשָׁלוֹם. כִּי אִם הָיָה מַאֲמִין בָּזֶה, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹקֵד עַל שְׁפָתָיו, בְּוַדַּאי הָיָה נִזְהָר בָּזֶה מְאֹד. וְעַיֵּן (בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סב, וּבְחֵלֶק ב׳, סִימָן פז, וּבְשִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן קמ), שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ אֱמוּנָה בְּעַצְמוֹ. וְהֵבִיא מַאֲמָרָם זַ״ל (סוֹטָה מח:), עַל הַפָּסוּק (זְכַרְיָה ד, י): ״כִּי מִי בָז לְיוֹם קְטַנּוֹת״ — מִי גָּרַם לַצַּדִּיקִים, שֶׁיִּתְבַּזְּבְּזוּ שֶׁלְּחָנָם לֶעָתִיד לָבוֹא? קַטְנוּת שֶׁהָיְתָה בָּהֶם בְּעַצְמָן, שֶׁלֹּא הֶאֱמִינוּ בָּהֶם בְּעַצְמָם, וְאֵיךְ שֶׁתּוֹרָתָם וּתְפִלָּתָם חֲשׁוּבָה לְמַעְלָה בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים. כִּי אֵין זוֹ עֲנָוָה לִהְיוֹת בְּמֹחִין דְּקַטְנוּת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כב), כִּי זוֹ נִקְרֵאת חֲנֻפָּה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן לִפְעָמִים שׁוֹמְעִים מִבְּנֵי־אָדָם שֶׁהֵם מְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת עַצְמָם, אָסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרֵיהֶם, כִּי פֶּן וְאוּלַי הֵם שְׁבוּרִים בְּעַצְמָם כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר, בַּאֲלָפִים וּבְרִבְבוֹת שְׁבָרִים, וְאִי אֶפְשָׁר לָהֶם בַּמֶּה לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשָׁם, כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁמִּתְפָּאֲרִים, וְכַוָּנָתָם הִיא לְחַזֵּק אֶת עַצְמָם לְבַל יִפְלוּ, חַס וְשָׁלוֹם. וּכְמוֹ שֶׁעָשָׂה דָּוִד, שֶׁבְּוַדַּאי הָיָה בְּעַצְמוֹ שָׁבוּר מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ו, ג): ״חָנֵּנִי ה׳ כִּי אֻמְלַל אָנִי״, וּכְתִיב (שָׁם פח, טז): ״עָנִי אֲנִי וְגוֹעֵ מִנֹּעַר״, וּכְתִיב (שָׁם עג, ב): ״וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי״, וּכְתִיב (שָׁם קב, יב): ״וַאֲנִי כְּעֵשֶׂב אִיבָשׁ״; אַף־עַל־פִּי־כֵן חִזֵּק אֶת

ב) בִּגְלַל שֶׁצָּרִיךְ בֶּן אָדָם שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ רָשָׁע.

עַצְמוֹ, וּמָצָא בּוֹ תָּמִיד נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לְמַה שֶּׁזָּכָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֹּאחַז בַּדֶּרֶךְ הֶחָדָשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, שֶׁזּוֹהִי דַּעְתּוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ — לְחַפֵּשׂ רַק הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה א׳, עַיֵּן שָׁם), וְאָז טוֹב לוֹ לְנֶצַח נְצָחִים.

ב׳ תשס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מְחִיר, וְלֹא לְשָׁבֵר אֶת רוּחוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְאַף שֶׁעוֹבְרוֹת עָלֶיךָ יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, קַטְנוּת וְהַשְׁלָכוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֻפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אֵין זוֹ עֵצָה לְהִתְיָאֵשׁ מֵהַחַיִּים. וּבִשְׁבִיל זֶה זָכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁנּוֹפֵחַ בָּנוּ רוּחַ חַיִּים חֲדָשָׁה. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לָאֲדוֹן הַכֹּל עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ, וְעָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת קְשׁוּרִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הַסָּמ״ךְ־מ״ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְנַתֵּק אֶת הָאָדָם מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמַכְנִיס בּוֹ סְפֵקוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳. וּבִפְרָט כְּשֶׁשּׁוֹמֵעַ הִתְנַגְּדוּת מֵרָשָׁעִים אֲרוּרִים, נוֹאֲפִים כִּכְלָבִים, אָז אָדָם נִמְצָא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וְתָשִׁיר לְעַצְמְךָ: ״בְּךָ רַבֵּנוּ נָגִילָה, בְּךָ רַבֵּנוּ נִשְׂמְחָה!״ וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשסא.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בָּזֶה שֶׁאַתָּה כוֹתֵב, שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר וְכוּ׳, רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם חָזָק בֶּאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה יִשְׁמֹר אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁלֹּא יָבוֹא לַחֲטָאִים וַעֲוֹונוֹת וּפְשָׁעִים. וּבֶאֱמֶת אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לו): כְּשֶׁמִּתְגַּבֶּרֶת עַל הָאָדָם תַּאֲוַת נאוּף, אֲזַי יִקְרָא שְׁנֵי פְּסוּקִים: ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ״ה אֱלֹקֵינוּ יְהוָ״ה אֶחָד, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד״; וְאִם אֶפְשָׁר לְהוֹרִיד דְּמָעוֹת — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה; כִּי עַל־יְדֵי־זֶה יְקָרֵר אֶת תַּאֲוָתוֹ לַעֲבֹר עַל עֲבֵרָה.

אָנוּ מוֹצְאִים אֵצֶל יוֹסֵף, שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית לט, ח): ״וַיְמָאֵן יוֹסֵף״, בְּשָׁעָה שֶׁהַקִּלְפָּה רָצְתָה לְהַחֲטִיאוֹ, וְיֵשׁ לוֹמַר: ׳וַיְמָאֵן׳ אוֹתִיּוֹת ׳וַיַּאֲמֵן׳, הַיְנוּ כְּשֶׁהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז נִתְקַיֵּם אֶצְלוֹ ׳וַיְמָאֵן׳, שֶׁלֹּא יִרְצֶה לַחֲטֹא; כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת, אָז אַף פַּעַם לֹא יָבוֹא לִידֵי עֲבֵרָה. מָתַי רוֹצִים לַעֲשׂוֹת עֲבֵרָה חַס וְשָׁלוֹם? כְּשֶׁנֶּעֱלֶמֶת וְנִסְתֶּרֶת מִמֶּנּוּ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. אֲבָל אִם אָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא פֹּה אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ, אֵיךְ יַעֲבֹר עֲבֵרָה חֲמוּרָה?! וְלָכֵן, יְדִידִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַאֲמִין שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִם תַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ דְּבָרִים אֵלּוּ, אָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים, וְתִנָּצֵל מִכָּל הַחַטָּאִים שֶׁבָּעוֹלָם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, בְּעִנְיַן שֶׁכָּתַבְתָּ לִי עַל קִבְרֵי צַדִּיקִים, שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהֶם, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת מַעֲלָתְךָ, כִּי מַעֲלַת הַשּׁוֹפֵךְ לִבּוֹ בְּקִבְרֵי צַדִּיקִים — אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי שָׁם הוּא אֲוִיר הַנַּח וְהַזַּךְ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יז); כִּי בִּמְקוֹם גְּנִיזָתָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים שָׁם שׁוֹרָה רוּחָם, שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם בִּשְׁבִילוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לֵילֵךְ בְּכָל פַּעַם לְקִבְרֵי צַדִּיקִים, וְלִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה שָׁם. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן קעג): עַל־יְדֵי הִשְׁתַּטְּחוּת עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבוֹת, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְכָךְ. וְלָכֵן אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁתָּמִיד בָּא אֶל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, וְשׁוֹפֵךְ שָׁם תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, כִּי בְּוַדַּאי הַמָּקוֹם מְסֻגָּל שֶׁתִּתְקַבֵּל תְּפִלּוֹתָיו לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן לִפְנֵי אֲדוֹן כֹּל. עִם כָּל זֹאת אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שָׁם, חֵלֶק ב׳, סִימָן יט): כְּשֶׁהוֹלְכִים עַל קִבְרֵי צַדִּיקִים, צְרִיכִים עַל זֶה זְכוּת שֶׁיּוּכַל לֶאֱסֹף רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ לַקֶּבֶר, שֶׁיִּהְיֶה כְּאִלּוּ הוּא חַי, כִּי אִם אֵין זְכוּת, אֲזַי רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ עוֹלִים לְמַעְלָה בְּתוֹךְ שְׁאָר הַצַּדִּיקִים, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים גַּם עַל זֶה, שֶׁהַצַּדִּיק יִמָּצֵא בַּקֶּבֶר, הֵיכָן שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל בַּעֲבוּרוֹ, עִם כָּל זֹאת אֵין צְרִיכִים לְהִסְתַּכֵּל עַל זֶה, אֶלָּא לִהְיוֹת רָגִיל בְּקִבְרֵי הַצַּדִּיקִים.

בְּעִנְיַן שֶׁשָּׁאַלְתָּ, שֶׁבְּצַפַּת יֵשׁ קֶבֶר שֶׁל ר׳ לֵייב בַּעַל הַיְסוּרִים זַ״ל וְכוּ׳ וְכוּ׳; הָאֱמֶת אַגִּיד לְךָ, שֶׁאֲנִי עֲדַיִן לֹא הָיִיתִי שָׁם, וְאִם בְּנֵי־אָדָם כָּל־כָּךְ נִמְשָׁכִים שָׁמָּה, מִסְתָּמָא יֵשׁ דְּבָרִים בְּגוֹ; כִּי הַנַּח לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, אַף שֶׁהֵם אֵינָם נְבִיאִים — בְּנֵי נְבִיאִים הֵם (פְּסָחִים סו.). הוּא הָיָה הַתַּלְמִיד שֶׁל הָרַב בַּעַל הַתַּנְיָא זי״ע, וְהוּא הָיָה מֵרֹאשׁוֹנֵי

הִתְיַשְּׁבוּת הָאַשְׁכְּנַזִּים בָּעִיר חֶבְרוֹן, וְאוֹמְרִים עָלָיו, שֶׁהָיָה אָדָם גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וּבַחֲסִידוּת וְיִרֵא אֱלֹקִים מְאֹד, וּבְסוֹף יָמָיו נָסַע לָעִיר צְפַת, וְנִפְטַר זָקֵן וּשְׂבַע יָמִים, וְצִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ, שֶׁכָּל מִי שֶׁתִּהְיֶה לוֹ עֵת צָרָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְיִשְׁתַּטַּח עַל קִבְרוֹ — יַעֲזֹרֵהוּ. וְכָךְ נִתְפַּרְסֵם הָעִנְיָן, לִנְסֹעַ אֶל קִבְרוֹ. וְיָדוּעַ, אֲשֶׁר עִיר חֶבְרוֹן הִיא מֵהָאַרְבַּע הֶעָרִים הַמְקֻדָּשׁוֹת: יְרוּשָׁלַיִם, חֶבְרוֹן, צְפַת, טְבֶרְיָה. וְהַיִּשּׁוּב הָאַשְׁכְּנַזִּי בְּחֶבְרוֹן הִתְחִיל עַל־יְדֵי הָאַדְמוֹ״ר הָאֱמְצָעִי זי״ע, בְּנוֹ שֶׁל ׳בַּעַל הַתַּנְיָא׳, שֶׁבִּשְׁנַת תקע״ט עוֹרֵר אֶת אֲנָשָׁיו לְהָקִים קְהִלָּה בָּעִיר חֶבְרוֹן. וְהָיָה לָהֶם רַב מְשֻׁלָּהֶם, וְנִמְשָׁךְ עַד יְמֵי מְאוֹרָעוֹת תרפ״ט (לֹא תָקוּם פַּעֲמַיִם צָרָה). וּבְחֶבְרוֹן אֵצֶל הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, זָכִיתִי לִהְיוֹת הַרְבֵּה פְּעָמִים, וְשָׁם שַׁעַר גַּן־עֵדֶן, אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִהְיוֹת אֵצֶל הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים וּלְהִתְפַּלֵּל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה! וּצְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, שֶׁתָּמִיד נוֹכַל לָגֶשֶׁת לְשָׁם, כִּי הַיִּשְׁמָעֵאלִים, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם, אוֹרְבִים מְאֹד עַל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְהִכָּנֵס שָׁם, כְּמוֹ שֶׁהָיָה מֻשָּׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת.

מָה אֹמַר לְךָ! כְּדַאי לָלֶכֶת בְּכָל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים וּלְעוֹרֵר רַחֲמֵי שָׁמַיִם, אֲבָל אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל מֻכְרָחִים לִהְיוֹת! וְלִשְׁבֹּר אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת עַל מִי שֶׁזּוֹכֶה לָבֹא וּלְהַגִּיעַ אֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְלוֹמַר שָׁם עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, שֶׁהֵם ה׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, שֶׁאֲפִלּוּ גָּבְהוּ וְעָצְמוּ חֲטָאָיו וּפְשָׁעָיו שֶׁל הַיְהוּדִי, יֵעָשֶׂה לוֹ טוֹבָה נִצְחִית. וְלָכֵן אַחַר הַבְּטָחָה כָּזוֹ עִם שְׁנֵי עֵדִים קְדוֹשִׁים, רָאוּי לִנְסֹעַ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְלִהְיוֹת שָׁם לְכָל הַפָּחוֹת פַּעַם אַחַת בְּחַיָּיו, אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל.

אֲנִי מַדְפִּיס עַכְשָׁו סְפָרִים חֲדָשִׁים, וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם תַּעֲזֹר לִי לֶאֱסֹף צְדָקָה בַּעֲבוּר הַדְפָּסָה, אֲשֶׁר זוֹ מִצְוָה רַבָּה מְאֹד, וּזְכוּת הָרַבִּים לְדוֹרֵי דּוֹרוֹת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בָּזֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשסג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים לִשְׁכֹּחַ אֶת כָּל הֶעָבָר, כַּמּוּבָא (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן כו): אֵצֶל הָעוֹלָם הַשִּׁכְחָה הִיא בְּעֵינֵיהֶם חִסָּרוֹן גָּדוֹל, אֲבָל בְּעֵינַי יֵשׁ בְּהַשִּׁכְחָה מַעֲלָה גְּדוֹלָה וְכוּ׳, וְאֶצְלוֹ הַדֶּרֶךְ, שֶׁכָּל מַה שֶּׁעָבַר וְהָלַךְ, נִפְסָק וְהוֹלֵךְ לַחֲלוּטִין, וְאֵינוֹ חוֹזֵר בְּדַעְתּוֹ עוֹד כְּלָל, וְאֵינוֹ מְבַלְבֵּל כְּלָל עַצְמוֹ בַּמֶּה שֶׁכְּבָר עָבַר וְהָלַךְ וְכוּ׳; הַיְנוּ תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁעוֹבֵר מַשֶּׁהוּ — כְּבָר שׁוֹכֵחַ. וּבֶאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַדֵּם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִם זוֹכֵר אֶת כָּל הֶעָבָר שֶׁלּוֹ. וְלָכֵן עִקַּר הָעֵצָה לְהִתְקַדֵּם בַּחַיִּים, זֶה רַק עַל־יְדֵי שֶׁשּׁוֹכְחִים בְּכָל פַּעַם אֶת הֶעָבָר, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַצְלִיחִים לְהִתְעַלּוֹת מַעְלָה מַעְלָה; כִּי אִם אָדָם יִזְכֹּר תָּמִיד מַה שֶּׁעָשָׂה, אֲזַי לֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר בְּזֶה הָעוֹלָם. וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לִשְׁכֹּחַ אֶת כָּל הֶעָבָר שֶׁלּוֹ, וְלַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם בְּפַעַם. וַאֲפִלּוּ שֶׁשּׁוֹכְחִים אֶת הַכֹּל וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לְהָבִין פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים בַּסֵּפֶר וְכוּ׳ וְכוּ׳, אָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא לְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ קָמַץ א׳ — א. וּבְשָׁעָה שֶׁרַבֵּנוּ ז״ל לָמַד עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סו, שֶׁשָּׁם מְדַבֵּר מֵעִנְיַן קָמַץ וְכוּ׳, אֲזַי כְּשֶׁהָלַךְ מוֹהַרְנַ״תְ ז״ל מֵרַבֵּנוּ ז״ל, הָיָה כָּל־כָּךְ מְלֹהָב, וְאָמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: דֶּער רַבִּי לֶערְנְט מִיט אוּנְז קָמַץ א׳ א׳[ג], כְּאוֹמֵר לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, כְּפִי שֶׁמְּלַמְּדִים תִּינוֹק בְּבֵית־סֵפֶר: קָמַץ א׳ — א. וְזֶהוּ לְמוּד עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ; כִּי עַל־פִּי־רֹב אָדָם נִשְׁבָּר כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁאַחַר יָמִים וְשָׁנִים שֶׁמִּתְיַגֵּעַ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שׁוּב כָּל הַתַּאֲוֹת חוֹזְרוֹת אֵלָיו וְשׁוֹבְרוֹת אוֹתוֹ, וְנוֹפֵל לְעָמְקָא דִּתְהוֹמָא

ג) הָרַבִּי לוֹמֵד אִתָּנוּ קָמַץ א׳ א׳.

רַבָּא. לָזֹאת רְאֵה, יְדִידִי הַיָּקָר, לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְאַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא תִּהְיֶה חָשׁוּבָה בְּעֵינֶיךָ כָּל "בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן" שֶׁאַתָּה מְבָרֵךְ, וְתִהְיֶה בִּשְׂמְחָה עֲצוּמָה בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מְבָרֵךְ "בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן", וְשֶׁיִּהְיֶה מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא, וְכֵן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה עִם הַוִּדּוּי מֵהָאַר״י זַ״ל, תִּתְוַדֶּה בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, וְכֵן כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה וְאוֹמֵר בִּשְׁבִילוֹ יִתְבָּרַךְ, תִּהְיֶה בִּמְתִינוּת וּבִדְבֵקוּת וּבְשִׂמְחָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כָּל מִזְמוֹר וּמִזְמוֹר בַּתְּפִלָּה שֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה מֵהַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית, שֶׁיִּהְיֶה בִּמְתִינוּת וּבִדְבֵקוּת וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לִהְיוֹת מְזֻרָע יִשְׂרָאֵל, וְתִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּקָטָן הַלּוֹמֵד בְּכִתָּה א׳ אוֹ ב׳, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת, תִּקְרָא אֶת הַסִּדּוּר בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּכְמוֹ־כֵן תִּקַּח אֶת הַחֻמָּשׁ, וְתִלְמַד פָּסוּק אַחַר פָּסוּק עִם הַתַּרְגּוּם וּפֵרוּשׁ רַשׁ״י בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה כְּיֶלֶד קָטָן, וְתִשְׂמַח מְאֹד מְאֹד, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לוֹמַר כָּל פָּסוּק וּפָסוּק. וְכֵן כָּל מִשְׁנָה וּמִשְׁנָה שֶׁאַתָּה לוֹמֵד שֶׁיִּהְיֶה בִּדְבֵקוּת עֲצוּמָה, וְאַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם. וְכֵן כָּל מֵימְרָא וּמֵימְרָא בַּגְּמָרָא תִּשְׂמַח מְאֹד שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לִלְמֹד אֶת הַגְּמָרָא הַקְּדוֹשָׁה. וְכֵן שֻׁלְחָן עָרוּךְ — כָּל הֲלָכָה וַהֲלָכָה שֶׁאַתָּה לוֹמֵד תִּהְא חֲשׁוּבָה מְאֹד בְּעֵינֶיךָ, וְאַל תְּסַתֵּכֵּל עַל הֶעָבָר שֶׁלְּךָ כְּלָל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן עַל הֶעָתִיד, כִּי מָה אַתָּה יוֹדֵעַ מַה מְחַכֶּה עָלֶיךָ וּמִי יוֹדֵעַ מָתַי תֵּצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן מַה לְּךָ לְהִתְבַּלְבֵּל בִּבְלְבּוּלֵי חִנָּם?! רְאֵה רַק לִשְׁמֹחַ וְלַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וּבְכָל סֵפֶר וְסֵפֶר שֶׁתִּתְעַיֵּן, שֶׁיִּהְיֶה אֶצְלְךָ חָדָשׁ לְגַמְרֵי, כְּאִלּוּ אַף פַּעַם לֹא רָאִיתָ דָּבָר כָּזֶה, וְכָל חִדּוּשׁ וְחִדּוּשׁ שֶׁתִּזְכֶּה לְחַדֵּשׁ יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ יָקָר מְאֹד מְאֹד. וְאִם תֵּלֵךְ בְּצוּרָה כָּזוֹ, אָז אַף פַּעַם לֹא תִּפֹּל; כִּי בֶּאֱמֶת הַנְּפִילָה שֶׁאָדָם נוֹפֵל, הִיא רַק מֵחֲמַת הַגַּאוּת וְהַגְּדֻלּוּת שֶׁאָדָם רוֹצֶה לִהְיוֹת מַשֶּׁהוּ, וּכְשֶׁרוֹאֶה שֶׁלֹּא הוֹלֵךְ לוֹ, אֲזַי נִשְׁבָּר. אֲבָל אִם אָדָם יוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ כְּלוּם, וְלֹא רוֹצֶה כְּלוּם וְכוּ׳ וְכוּ׳, מֵהָאָדָם הַזֶּה לֹא יְכוֹלִים לְטַל שׁוּם דָּבָר, וְהוּא אֵינוֹ יָכוֹל לִפֹּל, כִּי לְהֵיכָן יִפֹּל?! הֲלֹא לֹא עָלָה אֶל שׁוּם מָקוֹם, וּמַה שַּׁיָּךְ, אִם־כֵּן, אֶצְלוֹ יְרִידָה וּנְפִילָה?! כִּי סוֹף כָּל סוֹף הוּא נִמְצָא לְמַטָּה! וְלָכֵן רְאֵה, יְדִידִי הַיָּקָר! לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם לֹא תוּכַל לִשְׁבֹּר

אוֹתְךָ, וּתְחַיֶּה אֶת עַצְמְךָ עִם כָּל מְצָוָה וּמְצָוָה שֶׁיֵּשׁ בְּךָ, עִם כָּל נְקֻדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁתִּמְצָא בְּעַצְמְךָ, וְזֶה הַלִּמּוּד הֶעָמֹק שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁגִּלָּה לָנוּ עַל הַפָּסוּק: ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי״, (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), וְהִדְגִּישׁ מְאֹד, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר בְּזֶה הָעוֹלָם, אֶלָּא כְּשֶׁהוֹלְכִים עִם הַתּוֹרָה הַזֹּאת. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל חָזַר עַל הַתּוֹרָה הַזֹּאת כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה הִצְלִיחַ. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי לָמָּה אָדָם מְבַטֵּל אֶת זְמַנּוֹ? כִּי נִרְאֶה לוֹ כְּאִלּוּ אֵינוֹ שָׁוֶה כְּבָר לְשׁוּם דָּבָר, וְעַל־כֵּן עוֹזֵב אֶת עַצְמוֹ וּמְבַטֵּל אֶת הַזְּמַן בִּדְבָרִים בְּטֵלִים, לְשׁוֹן הָרָע, רְכִילוּת וְלֵיצָנוּת, שֶׁזֶּה בָּא לָאָדָם מְאֹד קַל, לְדַבֵּר וּלְפַטְפֵּט עִם בְּנֵי־אָדָם. אֲבָל אִם אָדָם הָיָה זוֹכֶה לָדַעַת, אֵיךְ שֶׁכָּל פָּסוּק וּפָסוּק מִפְּסוּקֵי הַתַּנַ״ךְ, הוּא כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, בְּסוֹד ״כַּד״, שֶׁשּׁוֹאֲבִים בּוֹ מַיִם, אָז הָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד, בְּאָמְרוֹ בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת פָּסוּק וְעוֹד פָּסוּק וְעוֹד פָּסוּק, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אִם הָיָה שׁוֹאֵב רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ אוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַפָּסוּק הַזֶּה, הָיָה מוֹצֵא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּתוֹךְ הַפָּסוּק, אֵיזֶה נֹעַם וְאֵיזוֹ עֲרֵבוּת הָיָה מַרְגִּישׁ! לָזֹאת, רְאֵה, יְדִידִי הַיָּקָר, וְקַח עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְאַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וַאֲפִלּוּ שֶׁעוֹבְרוֹת עָלֶיךָ יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת וְהַשְׁלָכוֹת, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְהִתְחַזֵּק, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרוֹצֶה לְהָאִיר אֶת נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, צַח הַצַּחְצָחוֹת, הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן הַחֲבֵרִים וְכוּ׳, עָלֶיךָ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד

לְכַף זְכוּת, וְעָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁאֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה הַלִּמּוּד לְכַף זְכוּת דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד; כִּי אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם, אֶלָּא כְּשֶׁמְּלַמְּדִים אֶת אֲחֵרִים לְכַף זְכוּת, כִּי מָה אַתָּה יוֹדֵעַ מָה עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד?! חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סוֹטָה מח.): מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, אֵין יוֹם שֶׁאֵין בּוֹ קְלָלָה; כִּי אֵין לְךָ יוֹם שֶׁאֵין קְלָלָתוֹ מְרֻבָּה מֵחֲבֵרוֹ; וְעַל־כֵּן לָמָּה לָדוּן אֶת הַשֵּׁנִי לְכַף חוֹב?! אַדְרַבָּה! צְרִיכִים לִמְצֹא אֶת הַטּוֹב שֶׁבְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, אֲפִלּוּ רָשָׁע גָּמוּר, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), שֶׁצְּרִיכִים לָדוּן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, וּבְוַדַּאי רַבֵּנוּ זַ״ל מְדַבֵּר מֵרָשָׁע כָּזֶה, שֶׁאֵינֶנּוּ לְהַכְעִיס וְכוּ׳, אֶלָּא הוּא תִּינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּה, וְעוֹשֶׂה רִשְׁעוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳, מִכָּל שֶׁכֵּן בַּחוּרִים בַּיְשִׁיבָה וְכוּ׳, צְרִיכִים לָדוּן אוֹתָם לְכַף זְכוּת, כִּי בְּוַדַּאי יִצְרָם מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם בִּפְּגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, וְעַל־כֵּן מְדַבְּרִים נֶגֶד רַבֵּנוּ זַ״ל; כִּי כְּלָל זֶה תִּקַּח בְּיָדֶיךָ — מִי שֶׁמְּדַבֵּר עַל רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּהֶכְרֵחַ נִפְגָּם בְּנֹאוּף. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים נה, כא): ״שָׁלַח יָדָיו בִּשְׁלוֹמָיו חִלֵּל בְּרִיתוֹ״; אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר עַל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֶלָּא מִי שֶׁפָּגַם בַּבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, וְזֶה בָּרוּר. וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לָדוּן אוֹתָם לְכַף זְכוּת; כִּי הַחֵטְא וְהֶעָוֹן הַזֶּה מְסַמֵּא אֶת הָעֵינַיִם וּמְטַמְטֵם אֶת הַמֹּחַ וְהַלֵּב, וְנִכְנָסִים בְּקֻשְׁיוֹת וּבְסִפֵּקוֹת חֵן עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְחֵן עַל הַצַּדִּיק, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן נב), שֶׁבְּהֶכְרֵחַ יִהְיוּ קֻשְׁיוֹת, עַיִן שָׁם. וְלָכֵן רְאֵה לָדוּן אֶת כֻּלָּם לְכַף זְכוּת, וּמִי שֶׁדָּן אֶת אֲחֵרִים לְכַף זְכוּת, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא דָּן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ — לָדוּן לְכַף זְכוּת, וְתָמִיד כְּשֶׁאַתָּה רוֹאֶה מַחֲלֹקֶת — תִּבְרַח מִשָּׁם, כִּי לֹא כְּדַאי לְהִתְוַכֵּחַ עִם חֲבֵרִים — אִם שִׁיטָה זוֹ צוֹדֶקֶת וְכוּ׳, אוֹ שִׁיטָה זוֹ אֵינָהּ צוֹדֶקֶת וְכוּ׳, מַה וְלָמָּה לְהָכָנֵס בִּדְבָרִים בְּטֵלִים, שֶׁזֶּה גּוֹרֵם אַחַר־כָּךְ לְוִכּוּחִים וּלְשׁוֹן־הָרַע, רְכִילוּת וְלֵיצָנוּת וְנִבּוּל פֶּה וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַד שֶׁבָּאִים לִידֵי כְּפִירָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֵךְ בְּרַח לְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתְּקַיֵּם אֶת כָּל מַה שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצְלִיחַ לִהְיוֹת מְקֹרָב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל שִׁשִּׁי לְסֵדֶר רְאֵה ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמָּעוֹת לְהַדָּפָסָה לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּתְשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה, שֶׁעָשִׂיתָ עִנְיָן שֶׁל מְסִירוּת נֶפֶשׁ לִשְׁלֹחַ סְכוּם הָגוּן כָּזֶה. וּבְקָרוֹב אֶשְׁלַח לְךָ סְפָרִים לִמְכֹּר, וְאֶת הַכֶּסֶף תִּקַּח לְךָ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! לֹא הָיָה לִי הַפְנַאי לְהַשִּׁיבְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד, כִּי, בַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים, נִפְצָעָה אִמִּי בִּתְאֻנַּת דְּרָכִים קָשָׁה מְאֹד, וְהִיא בְּבֵית־חוֹלִים, וַאֲנִי עוֹמֵד עַל יָדָהּ רֹב הַיּוֹם, וּמְקַיֵּם בָּזֶה מִצְוַת כִּבּוּד אֵם, וּמִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁלַח לָהּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּתוֹךְ שְׁאָר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, אָמֵן.

וְהִנֵּה שָׂמַחְתִּי מְאֹד שֶׁשָּׁלַחְתָּ לִי הֶעְתֵּק מֵהַפַּאס[ד] שֶׁלְּךָ וְכֵן הַתְּמוּנוֹת, וּמַמָּשׁ הִיא הַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית שֶׁשְּׁלַחְתָּם אֵלַי, כִּי מָסַרְתִּי לְאֶחָד שֶׁיֵּשׁ לוֹ הֶכֵּרוּת וְכוּ׳, וּכְפִי הַנִּרְאֶה בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ וּבִרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ נְקַבֵּל וִיזָה לְהִכָּנֵס אֶל מְדִינַת רוּסְיָה, וְנִזְכֶּה לִהְיוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה שָׁם. וּמִי יִתֵּן שֶׁנִּזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל גַּם בְּשָׁנָה זוֹ רְצוֹנֵנוּ וְכִסּוּפֵינוּ לִנְסֹעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁנַּצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ, כִּי אֵין עֵצָה אַחֶרֶת עַכְשָׁו — רַק תְּפִלָּה, וְאָסוּר לְבָטֵחַ בְּשׁוּם בָּשָׂר וָדָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב

ד) דַּרְכּוֹן.

(יִרְמְיָה יז, ה): ״כֹּה אָמַר ה׳ אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בָּאָדָם, וְשָׂם בָּשָׂר זְרֹעוֹ וּמִן ה׳ יָסוּר לִבּוֹ״ וְגוֹ׳. עָלֵינוּ לְמַסֵּר אֶת עַצְמֵנוּ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲשׂוֹת רַק מַה שֶּׁיֵּשׁ בְּכֹחֵנוּ. וּכְמַאֲמַר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, בְּשָׂעָה שֶׁרָצָה לִנְסֹעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָמַר: דֶּרֶר יָם וֶועט דָּאךְ נִישְׁט קוּמֶען קַיין בְּרֶסְלֶב לָאמִיר כָּאטְשׁ פָּארִין צוּם יַם[ה]; וְנָסַע אָז לְאָדֶעס; וְכֵן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים עַל־כָּל־פָּנִים לְבַקֵּשׁ וְיָזָה וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁיִּתְוַדְּעוּ לִי יוֹתֵר פְּרָטִים, אֲטַלְפֵּן אֵלֶיךָ, וְאַל תִּדְאַג כְּלָל. אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיַּעֲזֹר לָנוּ לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל רְצוֹנֵנוּ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אַל תִּדְאַג כְּלָל, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ, תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת אַךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאַל תִּתְעָרֵב בְּשׁוּם רִיב וּמַחֲלֹקֶת, חַס וְשָׁלוֹם, אַתָּה מְסֹר עַצְמְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים מַמָּשׁ. כָּל אֶחָד מַמְּפָרִיד עַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ הוּא שׁוֹטֶה, כִּי הֲלֹא מַה שַּׁיָּךְ אֵיזֶה עִנְיָן הִתְרַחֲקוּת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ?! הֲלֹא מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ. קַוֵּה אֶל ה׳, חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל ה׳. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ עַל הוֹצָאוֹת הַדֶּרֶךְ.

וּלְהַרְחִיב לְךָ אֶת הַדִּבּוּר מִמַּעֲלַת הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ, הוּא אַךְ לְמוֹתָר, אֲקַוֶּה שֶׁעַדַיִן אַתָּה מַרְגִּישׁ אֶת הַנֹּעַם וְהַעֲרֵבוּת שֶׁל ה׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳ בְּאֶמְצַע הַלַּיְלָה אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֶת אֲמִירַת ׳זְכֹר בְּרִית׳, יְזַכֵּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לִהְיוֹת שָׁם גַּם בְּשָׁנָה זוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר רְאֵה ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי,

---

ה) הַיָּם הֲרֵי לֹא יַגִּיעַ עַד בְּרֶסְלֶב, לְפָחוֹת נִסַּע עַד הַיָּם. (כְּלוֹמַר, נַתְחִיל לַעֲשׂוֹת אֶת הַהִשְׁתַּדְּלוּת הָאֶפְשָׁרִית מִצִּדֵּנוּ).

הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ בְּצֵרוּף הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וְהִנֵּה לַהֲשִׁיבְךָ יִקָּצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָט שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדְךָ — הַפֵּךְ בָּהֶם, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אֵין לְךָ טוֹב וְנָעִם בָּעוֹלָם מִלִּלְמֹד תּוֹרָה בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, שֶׁאָז חַיִּים חֲדָשִׁים תַּרְגִּישׁ. וְשָׁמַעְתִּי פַּעַם אַחַת מֵר׳ לֵוִי יִצְחָק (נֵרוֹ יָאִיר) [זַ״ל], שֶׁזָּכָה כְּשֶׁהָיָה עוֹד בָּחוּר, וְהָיָה מִתְגּוֹרֵר בָּעִיר אוּמַן עִם עוֹד כַּמָּה בַּחוּרִים מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּפַעַם אַחַת קִבֵּל אֶחָד מֵהַבַּחוּרִים מִכְתָּב מֵאָבִיו, שֶׁהָיָה גַּם־כֵּן מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְהָיָה כָּתוּב שָׁם בְּתוֹךְ הַדְּבָרִים: ״אֲהוּבִי, בְּנִי! תַּעֲמֹד בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת, וְתֹאמַר תִּקּוּן חֲצוֹת, וְאַחַר־כָּךְ תִּלְמַד תּוֹרָה מ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְתֹאמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְאָז עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ״. וְסִפֵּר לִי ר׳ לֵוִי יִצְחָק, שֶׁמֵּאָז וְעַד עַתָּה מְצַלְצֵל לוֹ הַמִּכְתָּב הַזֶּה, וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! הֲלֹא אֵין עוֹד נָעִם מִזֶּה, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְקַיֵּם זֹאת. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, הַכֹּל בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה. וְאַל תִּירָא וְאַל תֵּחַת מִשּׁוּם בְּרִיָּה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, וְהַחֲזֵק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה לְהַאֲמִין, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ עִמְּךָ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְתִבְרַח מִבָּשָׂר וָדָם, אֲשֶׁר ״שָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם״ (תְּהִלִּים ס, יג), וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא יְכוֹלָה לְהֵיטִיב עִמְּךָ וְלֹא לְהָרַע לְךָ מִבִּלְעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי,

הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ קִבַּלְתִּי, עִם הַסַּךְ — 500 דוֹלָר לְהַדְפָּסָה, וּתְשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תַּצְלִיחַ.

מָה אֹמַר לְךָ, אֵין עוֹד דִּבּוּרִים בָּעוֹלָם, שֶׁיְּכוֹלִים לְהַסְבִּיר אֶת מַעֲלַת הָעִנְיָן הַנִּשְׂגָּב הַזֶּה שֶׁל הַדְפָּסַת וַהֲפָצַת סִפְרֵי וְתוֹרַת רַבֵּנוּ זַ״ל, הַמְאִירִים אֶת עֵינֵי הַהוֹגִים בָּהֶם. וּבִפְרָט בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה, אֲשֶׁר עוֹבֵר מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל בְּרִיָּה וְכוּ׳.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אוֹדוֹת הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, אַתָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְהִתְחַזֵּק, וְלִבְלִי לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וְאַף שֶׁאַתָּה מַרְגִּישׁ בְּעַצְמְךָ, שֶׁאַתָּה הֲכִי גָּרוּעַ שֶׁבְּכָל הָעוֹלָם, בָּזוּי וּמְבֻזֶּה, מְשֻׁקָּץ וּמְתֹעָב מִכֹּל וְכוּ׳, אֲבָל כְּנֶגֶד זֶה צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי, מַאֲמָרָם זַ״ל (סַנְהֶדְרִין מג:): מִי שֶׁדַּעְתּוֹ שְׁפֵלָה, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ הִקְרִיב כָּל הַקָּרְבָּנוֹת כֻּלָּם, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁאֵין תְּפִלָּתוֹ נִמְאֶסֶת, עַיֵּן שָׁם. וְזֶה עִקַּר הַשְׁלֵמוּת אֵצֶל הָאָדָם — כְּשֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת בְּעֵינֵי עַצְמוֹ שָׁפֵל וְנִמְאָס, נִבְזֶה וַחֲדַל אִישִׁים, אָז דַּיְקָא יִזְכֶּה שֶׁהַשְּׁכִינָה תִּהְיֶה שׁוֹרָה בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזַ״ל בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה ב׳, סִימָן ט׳): מַה הַסְּנֶה שָׁפֵל מִכָּל הָאִילָנוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כָּךְ הָיוּ יִשְׂרָאֵל שְׁפֵלִים וִירוּדִים בְּמִצְרַיִם, לְפִיכָךְ נִגְלָה עֲלֵיהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּגְאָלָם, עַיֵּן שָׁם; וְכֵן אֶצְלְךָ, מֵאַחַר שֶׁאַתָּה שָׁפֵל וְנִבְזֶה בְּעֵינֵי עַצְמְךָ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּעֵינֵי כֹּל, וְכֻלָּם מְדַבְּרִים עָלֶיךָ אִם תִּזְכֶּה לְהִתְחַזֵּק, שְׁקוּרִין: דֶּער הַאלְטֶן זִיךְ[1], אָז דַּיְקָא תִּזְכֶּה, שֶׁתָּאִיר בְּךָ שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיָאִיר בְּךָ אוֹרוֹ הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, הַמֵּאִיר בְּכָל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל מג, ב): ״וְהָאָרֶץ הֵאִירָה מִכְּבֹדוֹ״ וְגוֹ׳; וְאָמְרוּ (בְּתָנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פָּרָשָׁה יח): אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁהוּא יְרֵא שָׁמַיִם מִתּוֹךְ שְׁפַל רוּחַ וְכוּ׳; כִּי רוּחַ נְמוּכָה וְרוּחַ שְׁפֵלָה נֹחַ לְפָנַי

---

1) לְהַחֲזִיק מַעֲמָד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִכָּל הַזְּבָחִים וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כָּל־כָּךְ?! אַתָּה, חֶמְדַּת לִבָּבִי, הַרְגֵּל עַצְמְךָ לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה רָגִיל לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת. וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ בַּאֲמִירַת "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן", וְלוֹמַר עַל כָּל תּוֹרָה הַתְּפִלָּה מִ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת", אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. וְכֵן לוֹמַר הַרְבֵּה תְּהִלִּים וּמִשְׁנָיוֹת וְעֵין יַעֲקֹב, זֹהַר וְתִקּוּנִים וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ (עַל־כָּל־פָּנִים מְחַבֵּר רַמָ״א), חֲמָשׁ רַשִׁ״י וּמִדְרָשׁ רַבָּה. וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ וָיֵשׁ בַּמֶּה לְבַלּוֹת אֶת הַיּוֹם. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תְּקַנֵּא בְּשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי כְּבָר אָמַר הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ (אָבוֹת ו, ד): ׳אַל תְּתָאֲוֶה לְשֻׁלְחָנָם שֶׁל שָׂרִים, כִּי שֻׁלְחָנְךָ גָּדוֹל מִשֻּׁלְחָנָם וְכִתְרְךָ גָּדוֹל מִכִּתְרָם׳, עַיֵּן שָׁם; וּבִכְלָל — כָּל אֶחָד בָּא לָעוֹלָם כְּדֵי לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל נִקֻּדָּתוֹ, וְעָלָיו לְתַקֵּן מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לוֹ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לוֹ לְבַלְבֵּל עַצְמוֹ מֵאֲחֵרִים לְגַמְרֵי?! וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם תִּזְכֶּה לֵילֵךְ לִישֹׁן תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר מַעֲרִיב, וְאָז תּוּכַל לָקוּם בַּחֲצוֹת, וְעַל־כָּל־פָּנִים קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם, וּלְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת הַוָּתִיקִין, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזּוֹ. רְאֵה, יְדִידִי הַיָּקָר, אֵיךְ שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ יוֹם אַחַר יוֹם וְכוּ׳, וְאֵין לְךָ דַּאֲגוֹת אֲחֵרוֹת, רַק לַחֲקֹר עַל צַדִּיקִים וִירֵאִים וּכְשֵׁרִים מִמְּךָ?! כַּלֵּךְ מִדַּרְכְּךָ זוֹ, כִּי לֹא תֵּדַע מַה יֵּלֶד יוֹם, וּמַה וְלָמָּה לְךָ לְהַכְנִיס עַצְמְךָ בִּשְׁאוֹל תַּחְתִּית כָּזֶה, כִּי הֲלֹא זֶה רַק יֵצֶר הָרַע גָּדוֹל לוֹמַר: תַּלְמִיד חָכָם זֶה נָאֶה, וְתַלְמִיד חָכָם זֶה לֹא נָאֶה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פג); וְרָאוּי לְבָרֵחַ מִזֶּה כְּמוֹ שֶׁבּוֹרְחִים מֵאֵשׁ, כִּי אָמְרוּ (אָבוֹת ב, י): ׳הֱוֵי זָהִיר בְּגַחֶלְתָּן שֶׁלֹּא תִכָּוֶה׳; וּבִכְלָל — מַה לְךָ עִם אַחֵר?! כְּבָר תִּקַּנְתָּ אֶת עַצְמְךָ, שֶׁיֵּשׁ לְךָ פְּנַאי לְדַבֵּר מִזֶּה אוֹ מִזֶּה?! זְכֹר אֶת חַטֹּאת נְעוּרֶיךָ, אֵיךְ שֶׁהוֹצֵאתָ זֶרַע לְבַטָּלָה וְכוּ׳, וְטִמֵּאתָ אֶת מֹחֲךָ בְּהִרְהוּרִים מְגֻנִּים וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן לָמָּה לֹא תַּחֲשֹׁב עַל אַחֲרִיתְךָ עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו. וּבִפְרָט עַכְשָׁו בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר הוּא זְמַן הַמְסֻגָּל לִתְשׁוּבָה, בְּוַדַּאי רָאוּי לְךָ לְקַיֵּם אֶת כָּל הַנֶּאֱמַר כָּאן, וְתֹאחַז עַצְמְךָ בְּכָל נִימֵי נַפְשְׁךָ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל. אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לֵידַע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשסח.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר כִּי תָבֹא לַקִּבּוּץ ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְהִנֵּה לַהֲשִׁיבְךָ עַל מְרִירוּת לִבְּךָ — יִקָּצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת. לְדַעְתִּי, עִקַּר יְרִידָתְךָ, כִּי אַתָּה מְפַטְפֵּט הַרְבֵּה כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחֲךָ, וְזֶה גּוֹרֵם עִקַּר יְרִידָתְךָ, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לח) הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קמח, ח): ״רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְּבָרוֹ״ — עִקַּר הָרוּחַ סְעָרָה שֶׁנִּתְהַוֶּה בְּמֹחַ הָאָדָם הוּא עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר. וְכֵן הוּא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כט; שֶׁעִקַּר הַתַּוָּת הַדְּמִים בְּמֹחַ הָאָדָם הוּא עַל־יְדֵי קַלְקוּל וּפְגַם הַדִּבּוּר, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַרְגִּיל עַצְמוֹ לִשְׂחֹק, אֲזַי מֹחוֹ בְּחֻרוּת וּבִישׁוּב הַדַּעַת, וְתֶכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁמַּתְחִיל לְפַטְפֵּט כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחוֹ, תֶּכֶף־וּמִיָּד הַדְּמִים מַתִּיזִים לְמֹחַ וּמַפִּילוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עַיִן שָׁם.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אֲנִי יוֹדֵעַ וּמֵבִין מֵרָחוֹק אֶת צַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה, מַדּוּעַ לֹא תִּזְכֹּר אֶת כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ יַחַד וְהִתְכַּתַּבְנוּ בֵּינֵינוּ זֶה כַּמָּה יָמִים וְשָׁנִים רְצוּפִים, וּתְהִלָּה לָאֵל, חֵלֶק גָּדוֹל מֵהַמִּכְתָּבִים נִדְפְּסוּ בְּחֶלְקֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, אֲשֶׁר עַד עַכְשָׁו כְּבָר יָצְאוּ לָאוֹר שְׁמוֹנָה חֲלָקִים, אֲשֶׁר עִקַּר הַשְׁלֵמוּת הוּא רַק לְהַמְשִׁיךְ לְעַצְמוֹ אֱמוּנַת אֹמֶן — לְהַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, וְלֵידַע כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֻלִּין ז׃); וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ אֲפִלּוּ כְּמִלֹּא נִימָא (יוֹמָא לח.); וַאֲפִלּוּ צְפָרָא קְלִילָא מִבִּלְעֲדֵי שְׁמַיָּא לֹא מְתַצְדָא, וְכָל שֶׁכֵּן בַּר אִינִישׁ (יְרוּשַׁלְמִי שְׁבִיעִית ט, א); וַאֲפִלּוּ קַשׁ אֵינוֹ נוֹפֵל מֵהָעֲגָלָה בְּלִי הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית (הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע). וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה תִּפֹּל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתְּךָ,

הַאִם אֵינְךָ יוֹדֵעַ, כִּי ״מֵהֲוָיָ״ה מִצְעֲדֵי גֶּבֶר כּוֹנָנוּ וְדַרְכּוֹ יֶחְפָּץ״ (תְּהִלִּים לז, כג); כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת הָאָדָם. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ: אַ אִיד פִּירְט מֶען אַ אִיד גֵייט נִישְׁט אַלֵיין[ז]; וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה תִּהְיֶה כָּל־כָּךְ שָׁבוּר בְּדַעְתְּךָ?! אַתָּה מְסֹר עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא הַטּוֹב יַעֲשֶׂה, וְתִרְאֶה אֵיךְ שֶׁיִּפֹּל דָּבָר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, וּבְפָרָט שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדְךָ; מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר, צְרִיכִים בְּכָל יוֹם הִתְחַזְּקוּת חֲדָשָׁה כְּפִי שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד — יְרִידוֹת וּבִלְבּוּלִים חֲדָשִׁים; כִּי (קִדּוּשִׁין ל:): בְּכָל יוֹם וָיוֹם יְצִרוֹ שֶׁל אָדָם מִתְחַדֵּשׁ עָלָיו, וּמְבַקֵּשׁ לַהֲמִיתוֹ וְאִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזְרוֹ — לֹא הָיָה יָכוֹל לוֹ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

וְעִקַּר הָעֵזֶר מַה שֶּׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹזֵר הוּא — עַל־יְדֵי מֻבְחָרֵי יְחִידֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁמְּלַמְּדִים אוֹתָנוּ עֵצוֹת נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת אֵיךְ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַמַּצָּבִים, כִּי הַהִתְחַזְּקוּת — עִקָּרָהּ הוּא בְּחַיֵּי הָאָדָם, כְּפִי מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם — חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְקַטְנוּת וִירִידוֹת חֲדָשׁוֹת וְכוּ׳, עַד אֲשֶׁר כְּמַעַט יְאַבֵּד עַצְמוֹ לָדַעַת. אַךְ הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת, מֻבְחָרֵי יְחִידֵי הַדּוֹרוֹת הֵם מְאִירִים בָּנוּ נְתִיבוֹת וּדְרָכִים חֲדָשׁוֹת, אֵיךְ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם

ז) אֶת יְהוּדִי ׳מוֹלִיכִים׳, יְהוּדִי אֵינוֹ הוֹלֵךְ לְבַד (הֵינוּ שֶׁכָּל עִנְיָנָיו מְסֻדָּרִים מִלְּמַעְלָה עַל־פִּי הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית).

בְּשָׁלוֹם. וּתְהִלָּה לָאֵל, זָכִינוּ בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ, שֶׁשָּׁלַח לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַב לְהוֹשִׁיעַ — הֲלֹא הוּא נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר זָכָה לַעֲלוֹת וּלְהַשִּׂיג בְּמָקוֹם שֶׁעָלָה וְהִשִּׂיג, וְהוֹרִיד לָנוּ דְּרָכִים וּנְתִיבוֹת חֲדָשׁוֹת, אֵיךְ לָצֵאת מֵעֹמֶק יְרִידוֹתֵינוּ וּנְפִילוֹתֵינוּ, וּלְהִכָּנֵס אֲלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן עָלֵינוּ לְהַתְמִיד בְּסִפָּרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וּלְהַרְגִּיל עַצְמֵנוּ לֵילֵךְ בִּדְרָכָיו הַקְּדוֹשׁוֹת. וְכֵן לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת אֲחֵרִים, שֶׁיֵּלְכוּ גַּם־כֵּן בִּדְרָכָיו הַקְּדוֹשׁוֹת.

וּמֵחֲמַת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת עַכְשָׁו — אֲקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

וְאוֹדוֹת שֶׁמְּעוֹרֵר אוֹתִי לְהוֹצִיא לָאוֹר יַרְחוֹן בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ צָרִיךְ, שֶׁתֵּדַע שֶׁזֶּה עַל קָשֶׁה עַד מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁאֲנִי מְסֻבָּב בְּכַמָּה מִינֵי תְּלָאוֹת וּבִטּוּלִים וּבְלִבּוּלִים בְּכָל יוֹם, וּמִי יוֹדֵעַ אִם אוּכַל לְהַשְׁלִימוֹ בְּכָל חֹדֶשׁ וְכוּ׳, וַחֲצִי דָּבָר אֵינִי רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת, וְדַי לְחַכִּימָא, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֶתְיַשֵּׁב הַרְבֵּה בֵּינִי לְבֵין קוֹנִי, אִם לַעֲשׂוֹת דָּבָר זֶה אוֹ לֹא וְכוּ׳. וְאֵיךְ שֶׁהוּא, אֵיךְ שֶׁיָּאִיר בִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — אֶעֱשֶׂה.

אֲבָל צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁאֲפִלּוּ אִם אוֹצִיא בְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ יַרְחוֹן בְּכָל חֹדֶשׁ, לֹא יִהְיֶה בְּדַרְכְּךָ פְּלִפּוּלֵי הֶבֶל הַנּוֹהֲגִים עַכְשָׁו וְכוּ׳, רַק דִּבְרֵי אֱמוּנָה וְהִתְחַזְּקוּת בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, עַל־פִּי דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. כִּי זֶהוּ עִקַּר הַחִדּוּשׁ — שֶׁנִּזְכֶּה לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמֵנוּ.

וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה, אוֹתִיּוֹת ו, טז, יח,), שֶׁהַחִפּוּשׂ וְהַסִּלְסוּל בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, זֶהוּ בְּכְלַל הַחִפּוּשׂ שֶׁצְּרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר בְּיוֹתֵר הִזְהִיר רַבֵּנוּ זַ״ל עַל זֶה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן (כַּמּוּבָא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ח׳), עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן כָּל מְגָמָתֵנוּ צְרִיכָה לִהְיוֹת — רַק לְחַדֵּשׁ סְפָרִים וְקוּנְטְרֵסִים וְיַרְחוֹנִים וּקְבָצִים, הַמְפָרְשִׁים וּמְגַלִּים וּמַסְבִּירִים אֶת תּוֹרַת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּאֹפֶן הֲכִי פָּשׁוּט, עַד שֶׁכָּל אֶחָד יוּכַל לְהָבִין וּלְהִתְקָרֵב עַל־יְדֵי־זֶה אֵלָיו זַ״ל. וְזֶהוּ עִקַּר הַמַּעֲלָה הַנִּפְלָאָה יוֹתֵר מֵהַכֹּל — כְּשֶׁיְּכוֹלִים לְהוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ בְּאֹפֶן פָּשׁוּט, וּלְהַכְנִיס

אֱמוּנָה וּבְטָחוֹן, יִרְאַת שָׁמַיִם וְהִתְחַזְקוּת בְּנַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וּלְקָרְבָם עַל־יְדֵי־זֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַנַּ״ל.

ב׳ תשע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָרַב הֶחָסִיד מִזְקְנֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַמְקֻרָבִים אֶל הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתַּבְכֶם קִבַּלְתִּי בְּצֵרוּף עִם הַהַגָּהוֹת שֶׁל הַסֵּפֶר, וְתַקַּנְתִּי מַה שֶּׁעוֹרַרְתֶּם וְכוּ׳, וְהִנֵּה אֲנִי הוֹלֵךְ עַכְשָׁו בְּמַחֲשָׁבוֹת לְקַיֵּם אֶת רְצוֹנְכֶם לְהוֹצִיא לָאוֹר יַרְחוֹן בְּכָל חֹדֶשׁ, וְכֵן כְּבָר עוֹרְרוּ אוֹתִי מִכְּבָר בְּנֵי הַנְּעוּרִים מִכַּמָּה יְשִׁיבוֹת, לְהוֹצִיא לָאוֹר יַרְחוֹן, אַךְ רֹב טִרְדוֹתַי הֵן אֲשֶׁר עֲצָרוּנִי. וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁהַסֵּפֶר ״שִׂפַת הַנַּחַל״ לוֹקֵחַ מִמֶּנִּי עַכְשָׁו אֶת כָּל הַזְּמַן — הֵן הַהַדְפָּסָה וְהֵן הַהַגָּהָה, אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיֵּצֵא בְּהִדּוּר רַב כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וְכִרְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל.

וְאוֹדוֹת הַיַּרְחוֹן צָרִיךְ שֶׁתֵּדְעוּ, שֶׁאֵין בְּדַעְתִּי לְהוֹצִיא לָאוֹר יַרְחוֹן עִם פְּלִפּוּלִים אוֹ בֵּאוּרִים וְכַדּוֹמֶה, כִּי עִקַּר כַּוָּנָתִי בְּהַדְפָּסַת הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים — רַק לְקָרֵב אֶל דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל אֶת הֲמוֹן־הָעָם וְהַבַּחוּרִים שֶׁבַּדּוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר ״הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ״ (יְשַׁעְיָה ס, ב), וְכָל דִּבּוּר פָּשׁוּט בְּדִבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא יָקָר עַכְשָׁו מְאֹד מְאֹד, וְשׂוֹתִים אֶת זֶה בַּצָּמָא. וְהִיא שִׁטּוּת גְּדוֹלָה לְהַדְפִּיס עַכְשָׁו פְּלִפּוּלֵי הֶבֶל, אֲשֶׁר רֹב הָעוֹלָם אֵינָם מְבִינִים כְּלָל מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם, וְרַק מְגַגֵּעַ מֹחָם בְּדִמְיוֹנוֹת שְׁאֵין בָּהֶם מַמָּשׁ וְכוּ׳.

יוֹתֵר טוֹב לִכְתֹּב תְּמִימוּת וּבְפִשְׁיטוּת, וּלְדַבֵּר אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי עִם נְקֻדַּת הָאֱמֶת שֶׁבְּלִבּוֹ, שֶׁזֶּה הָיָה רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. וּבִפְרָט עַכְשָׁו, שֶׁיֵּשׁ הִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה לִתְשׁוּבָה, וּמִתְקָרְבוֹת הַרְבֵּה הַרְבֵּה נְשָׁמוֹת

אֶל הַקְּדֻשָּׁה, עַל־כֵּן הָעִקָּר לְהַדְפִּיס בָּעִתִּים הַלָּלוּ בְּאֹפֶן הֲכִי פָּשׁוּט, עַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִמְצָא אֶת עַצְמוֹ בָּהֶם. וַאֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּהְיֶה דָּבָר יָפֶה. וּלְעֵת עַתָּה אֲנִי מְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּרַחֵם עָלַי וְיַצִּילֵנִי דַּרְכִּי, כִּי כָּל כַּוָּנָתִי הִיא לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם לְכָל יִשְׂרָאֵל דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, כַּאֲשֶׁר אֲנִי עוֹסֵק בָּזֶה זֶה שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה (מִשְּׁנַת תשכ״ה), לְהַדְפִּיס וּלְהָפִיץ סִפְרֵי וְדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם. וּתְהִלָּה לָאֵל, זָכִיתִי כְּבָר לְהַדְפִּיס אֲלָפִים וְרִבְבוֹת סְפָרִים, וְלַהֲפִיצָם עַל פְּנֵי תֵּבֵל בְּזוֹל גָּדוֹל, וּתְהִלָּה לָאֵל, כְּבָר נִתְקָרְבוּ עַל־יְדֵי־זֶה הַרְבֵּה מְקֹרָבִים, וּבֵינֵיהֶם מְקֹרָבִים גְּאֻלּוֹ, אֲשֶׁר כְּבָר גַּם־כֵּן הִדְפִּיסוּ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כַּיָּדוּעַ דָּבָר זֶה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עַל־כֵּן אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאוּכַל לְהָפִיץ דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל גַּם־כֵּן עַל־יְדֵי יַרְחוֹן מִדֵּי חָדֵשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וּבְאֹפֶן הֲכִי פָּשׁוּט, וְיִתְגַּלּוּ וְיִתְפַּשְּׁטוּ מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, עַד שֶׁכָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִתְקָרְבוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת.

וּבָזֶה אֵצֵא בְּכִי טוֹב, וַאֲקַוֶּה לִשְׁמֹעַ מִכֶּם רַק בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת תָּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא ה׳תשל״ח.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַקָּצָר עִם הַמָּעוֹת לְהַדָּפָסָה לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

חֻמְדַּת לִבָּבִי! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד. וְאוֹדוֹת לִמּוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ הַזְהִיר אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיוֹתֵר מִכָּל הַלִּמּוּדִים (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן כט); אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת חָזָק בָּזֶה מְאֹד מְאֹד — לִלְמֹד כְּסִדְרָן. וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים בְּכָל יוֹם, בְּעוֹד שֶׁהַתְּפִלִּין עָלֶיךָ, כְּשֶׁתַּגִּיעַ לְתָנָא דְּבֵי

אֱלֹהוּ: ׳כָּל הַשׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם, מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא׳ וְכוּ׳, שֶׁתּוֹצִיא אֶת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הַקָּטָן (מְחַבֵּר הָרַמָ״א), וְתִלְמַד בָּהֶם כְּסִדְרָן, כִּי הוּא תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד, וּמְבָרֵר הַטּוֹב מֵהָרַע (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ח׳), וּמַכְנִיס אֱמוּנָה בָּאָדָם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סב), וְנַעֲשָׂה בַּעַל־הַבַּיִת, וְזוֹכֶה לְהִכָּנֵס בְּתוֹךְ שַׁעֲרֵי גַּן־עֵדֶן (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפו); וּכְשֶׁתִּגְמֹר אֵיזֶה סְעִיף אוֹ סִימָן, אוֹ כַּמָּה סִימָנִים כְּפִי יְשׁוּב דַּעְתְּךָ, אָז תֹּאמַר הַמַּאֲמָר: ׳אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר׳, וּתְסַיֵּם ׳עָלֵינוּ׳. וְכָכָה תִּתְנַהֵג כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה בְּמֶשֶׁךְ הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים לְסַיֵּם אַרְבָּעָה חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְתַתְחִיל עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וּבְאֹפֶן הַזֶּה יִהְיֶה אֶצְלְךָ לְמוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּחֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וּתְקַיֵּם בָּזֶה רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. מִלְּבַד זֹאת אַתָּה יָכוֹל לִלְמֹד שִׁעוּר עִיּוּן בַּטּוּר וּבַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עִם כָּל הַמְפָרְשִׁים, בְּאֵיזוֹ הֲלָכָה שֶׁרַק תִּרְצֶה, אֲבָל הַלִּמּוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁל אַחַר הַתְּפִלָּה, בָּזֶה תַּחֲזִיק לְחֹק קָבוּעַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

הָעִקָּר, יְדִידִי הַיָּקָר, צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל לְקַיֵּם דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בִּפְשִׁיטוּת, וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לְקַיְּמָם, וּבָזֶה יִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בּוֹ זַ״ל. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת צַדִּיקִים כָּמוֹנִי מַמָּשׁ; וְאָמַר ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל (בַּעַל מְחַבֵּר סֵפֶר ״בְּאוּר הַלִּקּוּטִים״), שֶׁאִם אָדָם מִשְׁתַּדֵּל לְקַיֵּם דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְעוֹשֶׂה אוֹתָן הָעֲבוֹדוֹת שֶׁעָשָׂה רַבֵּנוּ זַ״ל, הֲרֵי זֶה זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְדַרְגַּת ׳כָּמוֹנִי מַמָּשׁ׳, וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן.

וְהָעִקָּר לֹא לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּלָל (שִׂיחוֹת הָרָן, סִימָן נא), כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם יְכוֹלִים לִחְיוֹת בְּדִמְיוֹן גָּדוֹל כָּל הַחַיִּים, וּלְבַסּוֹף מְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ. וְשָׁמַעְתִּי פַּעַם אַחַת מֹר׳ לֵוִי יִצְחָק (נְרוֹ יָאִיר) [זַ״ל], שֶׁרוֹאִים סוֹחֵר גָּדוֹל, אֲשֶׁר יֵשׁ אֶצְלוֹ פִּנְקָס, וּבוֹ כּוֹתֵב אֶת הוֹצָאוֹתָיו וְאֶת הַכְנָסוֹתָיו, וּבְאֹפֶן הַזֶּה יֵשׁ לוֹ חֶשְׁבּוֹן כַּמָּה הִרְוִיחַ מִיָּד לְיָד, וְאַף שֶׁמִּבַּחוּץ בַּחֲנוּת רוֹאִים מֵאוֹת קוֹנִים, שֶׁעוֹמְדִים בְּשׁוּרָה וְנִדְחָקִים לְהִכָּנֵס וְלִקָּנוֹת, וּבְנֵי־אָדָם אֲשֶׁר אֵינָם יוֹדְעִים מִפִּנְקָסוֹ, חוֹשְׁבִים שֶׁהָאָדָם זֶה הוּא בְּוַדַּאי עָשִׁיר גָּדוֹל מְאֹד, מֵאַחַר שֶׁכָּל־כָּךְ הַרְבֵּה קוֹנִים מְחַכִּים וְדוֹחֲקִים עַצְמָם לְהִכָּנֵס בַּחֲנוּתוֹ, אֲבָל הָאֱמֶת יוֹדֵעַ רַק

הַסּוֹחֵר, אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ פִּנְקָס וְכוֹתֵב אֶת הוֹצָאוֹתָיו וְאֶת הַכְנָסוֹתָיו; כִּי לִפְעָמִים יְכוֹלִים לִדְחֹק עַצְמָם מֵאוֹת קוֹנִים בַּחֲנוּתוֹ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מָלֵא הֶפְסֵדִים. וְסִיַּם: כְּמוֹ־כֵן בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, צְרִיכִים לְחִיּוֹת עִם חֶשְׁבּוֹן — כַּמָּה הַכְנָסוֹת שֶׁלִּי וְכַמָּה הַהוֹצָאוֹת שֶׁלִּי?! כַּמָּה תּוֹרָה וּתְפִלָּה אֲנִי זוֹכֶה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם, אֲשֶׁר אֵלּוּ הַהַכְנָסוֹת שֶׁלִּי, וְכַמָּה, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, הַסְּתַּכְלִיּוֹת רָעוֹת יֵשׁ בִּי?! וְכַמָּה כַּעַס וּקְפִידוֹת יֵשׁ בִּי?! וְכַמָּה דִּבּוּרִים בְּטֵלִים וּלְשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת יֵשׁ בִּי?! אֲשֶׁר כָּל אֵלּוּ הֵם הַהוֹצָאוֹת שֶׁלִּי; וְכַמָּה בְּטוּל תּוֹרָה וְכַדּוֹמֶה?! וְאָז כְּשֶׁהוֹלֵךְ וּמִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ זוֹ, הוּא תָּמִיד יָרוּחַ, כִּי יִהְיֶה אֶצְלוֹ לְקֶרֶן נִפְלָא אֲפִלּוּ מִזְמוֹר אֶחָד תְּהִלִּים, פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת אֶחָד וְדַף גְּמָרָא אֶחָד וְכוּ׳ וְכוּ׳, מֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁזֶּה הָרֶוַח שֶׁלּוֹ מִיָּד לְיָד, וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן.

וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ט״ו, אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים פְּשׁוּטִים שֶׁעוֹסְקִין בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְעוֹבְדִים אֶת ה׳ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, עַיֵּן שָׁם; וּבַדֶּרֶךְ וּבָאֹפֶן הַזֶּה הוֹלְכִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמִתִּיִּים, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת, וּגְדֵלִים וּמַצְלִיחִים מְאֹד מְאֹד; אַשְׁרֵיהֶם וְאַשְׁרֵי חֶלְקָם, יְהֵא חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם!

רַבֵּנוּ ז״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן טו): עַל־יְדֵי תְּפִלָּה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה, שֶׁתִּתְגַּלֶּה לוֹ הַתּוֹרָה שֶׁלֶּעָתִיד לָבֹא; כִּי עַל־יְדֵי מְסִירוּת נֶפֶשׁ, שֶׁמְּבַטֵּל כָּל גַּשְׁמִיּוּתוֹ בְּאֵין גְּבוּל, וּכְשֶׁאֵין גְּבוּל, אֲזַי יָכוֹל לְהַשִּׂיג הַתּוֹרָה שֶׁלֶּעָתִיד לָבֹא, שֶׁהִיא אֵינָהּ גְּבוּל, וְאֵין נִתְפֶּסֶת בִּגְבוּל. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁמִּתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת — שֶׁיִּהְיֶה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ, שֶׁיִּהְיֶה מוּכָן לָמוּת עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם בְּהִתְבּוֹדְדוּת זוֹ. וְאָז כְּשֶׁהוּא בֶּאֱמֶת בְּלִי עַרְמוּמִיּוּת, אֲזַי יִתְגַּלּוּ לְפָנָיו אוֹרוֹת נִשְׂגָּבִים כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר הֵם אוֹרוֹת שֶׁלֶּעָתִיד מַמָּשׁ. וְעַל־כֵּן הַחִדּוּשֵׁי תּוֹרָה שֶׁמְּחַדְּשִׁים תֵּכֶף־וּמִיָּד אַחַר הַהִתְבּוֹדְדוּת, הֵם מֵהַתּוֹרָה שֶׁלֶּעָתִיד, כִּי כְּשֶׁחוֹזְרִים מֵהַבִּטּוּל צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה, וְהֵם הַכֵּלִים לְהַכְנִיס בָּהֶם הָאוֹרוֹת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סה); וְכָל אֶחָד כְּפִי בִּטּוּלוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּמִסְירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ, כְּמוֹ־כֵן עֵרֶךְ הַשָּׂגַת תּוֹרָתוֹ; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת

וּבְתָמִים, וְיִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הַתּוֹרָה שֶׁלְּעָתִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי דְּסְלִיחוֹת ה׳תשל״ט.

בִּכְתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה יִזָּכֵר וְיִכָּתֵב יְדִידִי הַיָּקָר, יְדִיד ה׳, הָרַב הֶחָסִיד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, הַשְּׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, הָרַב ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִיּוֹם שֶׁנִּסַּעְתֶּם הָיָה בְּדַעְתִּי לִכְתֹּב לָכֶם, אַךְ רַבּוּ כְּמוֹ רַבּוּ הַמְנִיעוֹת, וְגַם עַכְשָׁו טְרֻדוֹתַי רַבּוּ מְאֹד, אָמַרְתִּי עַל־כָּל־פָּנִים לִכְתֹּב וְלָבוֹא בַּכְּתוּבִים שׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ, וְלִמְסֹר אֶת זֶה עַל־יְדֵי מֵבִיא כְּתַב זֶה.

תְּהִלָּה לָאֵל, אִתָּנוּ הַחַיִּים, אֲקַוֶּה שֶׁגַּם אֵצֶל מַעֲלָתוֹ כֵּן. עֵקֶב כַּמָּה סִבּוֹת לֹא הָיָה בִּיכָלְתִּי לִנְסֹעַ עַכְשָׁו לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אַחַר הֶחָג לִנְסֹעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאָז נִתְרָאֶה בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְהִנְנִי מְבָרְכוֹ בִּבְרָכַת ׳כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה בְּסִפְרָן שֶׁל צַדִּיקִים גְּמוּרִים׳.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, אַךְ לֹא הָיִיתִי בְּבֵיתִי כָּל הַזְּמַן, כִּי הָיִיתִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל־כֵּן לֹא הִגִּיעַ אֵלַי מִכְתָּבְךָ אֶלָּא אֶתְמוֹל...

מָה אֹמַר לְךָ, יֵשׁ לְהַרְבּוֹת בִּנְקֻדָּה זוֹ, אַךְ הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר, וּבְפָרָט בְּיוֹם נוֹרָא כָּזֶה, אֲשֶׁר מַלְאָכִים יֵחָפְזוּן, אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁעוֹד נִתְוַעֵד וּנְדַבֵּר יַחַד, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יְחַזֵּק.

וְאוֹדוֹת תְּפִלַּת הַוָּתִיקִין, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁהוּא עִקַּר וְיסוֹד גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְפָרָט עַל פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, הַהֶכְרֵחַ לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם וָתִיקִין, וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר פַּעַם: סְלִיחוֹת אֵיזוֹ אַזּוֹי גְּרוֹיס, אַז מֶען גֵייט דֶּער נָאךְ דַּאוּוינֶען וָתִיקִין[ח]; הַיְנוּ זֶהוּ עִקַּר מַעֲלַת הַסְּלִיחוֹת, שֶׁקְּמִים הַרְבֵּה קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם, וְאוֹמְרִים סְלִיחוֹת, וְאַחַר־כָּךְ מִתְפַּלְּלִים וָתִיקִין. וּפַעַם אַחַת אָמַר: כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל וָתִיקִין, יֵשׁ לוֹ יוֹם שָׁלֵם לְפָנָיו. וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל וָתִיקִין, הַיּוֹם אָרֹךְ לְפָנָיו מְאֹד מְאֹד. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבִּי! עֲשֵׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְהַרְגִּיל עַצְמְךָ לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם וָיוֹם תְּפִלַּת שַׁחֲרִית וָתִיקִין דַּיְקָא.

חֶמְדַּת לִבִּי! הָעִקָּר חָזָק וֶאֱמֶץ מְאֹד מְאֹד לְבִלִּי לְהַנִּיחַ לְהַטָּעוֹת אֶת עַצְמְךָ, כִּי הֶבְלֵי הָעוֹלָם מַטְעִים אֶת הָאָדָם מְאֹד מְאֹד (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן נא), וְתִרְאֶה לְהִתְיַשֵּׁב בְּכָל יוֹם בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנְךָ וּבְפָרָט בְּהִתְבּוֹדְדוּת, לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל עִנְיָנֶיךָ, מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת. וּבְלִי זֶה הָאָדָם מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל מְאֹד מְאֹד, וְכִמְעַט שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל יִשּׁוּב הַדַּעַת בְּלִי לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ.

הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ח) סְלִיחוֹת — מַעֲלַת אֲמִירָתָן גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי תֵּכֶף אַחַר־כָּךְ מִתְפַּלְּלִים וָתִיקִין...

ב׳ תשעד.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר הַאֲזִינוּ, מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָט עַכְשָׁו, שֶׁטְּרֻדוֹת הַמְּצוֹוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת רַבּוּ כְּמוֹ שֶׁרַבּוּ: עֲשִׂית סֻכָּה וּקְנִיַּת ד׳ מִינִים וְכוּ׳, הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר.

חֶמְדַּת לִבָּבִי ! הָעִקָּר אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כַּמָּה פְּעָמִים נִדְמֶה לָאָדָם שֶׁאֵין לוֹ כְּבָר שׁוּם עֵצָה, וְהַהֶכְרֵחַ לוֹ שֶׁיָּמוּת, חַס וְשָׁלוֹם, וּלְבַסּוֹף עוֹבֵר יוֹם, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַרְחִיב לוֹ, וְשׂוֹכֵחַ הַכֹּל...

עַל־כֵּן, אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר ! קַוֵּה לְטוֹב, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ, וְתִזְכֶּה עוֹד לַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, וְתָאִיר אֶת נְקֻדָּתְךָ בָּעוֹלָם, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ בִּזְכוּת רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשעה.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן עֶרֶב סֻכּוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְאַף שֶׁעַכְשָׁו אֵין הַזְּמַן גָּרְמָא לְהָשִׁיב לְךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת עַל הַכֹּל כִּרְצוֹנְךָ, מִפְּנֵי טִרְדּוֹת הֶחָג, אַךְ עַל נְקֻדָּה אַחַת הַהֶכְרֵחַ לַהֲשִׁיבְךָ, כִּי הוּא עִקַּר גָּדוֹל בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁאָמַר לְךָ...

בְּ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״ (אות עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, סִימָן כט) אִיתָא, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִיר מְאֹד לִבְלִי לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לְהַעֲלוֹת עָשָׁן הַלּוּלְקִי (הַיְנוּ לְעַשֵּׁן), וְזֶה אֵינוֹ מוֹעִיל עֲבוּר נְקִיּוּת כְּלָל וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּ״שִׂיחוֹת־הָר״ן״ (סִימָן ל׳), שֶׁהֶחֱמִיר רַבֵּנוּ זַ״ל מְאֹד מְאֹד לֹא לְבַלּוֹת זְמַן בַּעֲבוּר נְקִיּוּת וְכוּ׳, וְאָמַר שֶׁלֹּא לְהַאֲרִיךְ בְּבֵית־הַכִּסֵּא, וַאֲפִלּוּ אִם לִפְעָמִים הוּא מֻכְרָח לְהַאֲרִיךְ, טוֹב לָצֵאת וְלַחֲזֹר, מִלֵּישֵׁב הַרְבֵּה שָׁם, עַיֵּן שָׁם. וְכָל זֶה הוּא בָּרוּר וְהוּא דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁאָמַר לְךָ הַנַּ״ל. וּבְעֶצֶם עִנְיַן בֵּית־הַכִּסֵּא, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, מִבְּאֹר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית י׳:), שֶׁרוּחַ רָעָה, רוּחַ הַטֻּמְאָה, שׁוֹרָה שָׁם, וְעַל־כֵּן אֲפִלּוּ שֶׁרַק נִכְנָסִים לְשָׁם, צְרִיכִים תֵּכֶף־וּמִיָּד נְטִילָה, כִּי הָרוּחַ רָעָה שׁוֹרָה עַל יָדָיו, עַיֵּן שָׁם. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִזָּהֵר מְאֹד לִבְלִי לְהַנִּיחַ פָּתוּחַ אֶת בֵּית הַכִּסֵּא מֵהַטַּעַם הַנַּ״ל, שֶׁרוּחַ רָעָה שׁוֹרָה שָׁם. וּפְלִיאָה נִשְׂגְּבָה בְּעֵינַי עַל הַנַּ״ל...

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֵינוּ בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְיַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ אוֹרוֹ הַגָּנוּז, שֶׁהוּא אוֹר הַסֵּכָה צָלָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְאָז כְּבָר לֹא נוֹכַל לִסְבֹּל שׁוּם רוּחַ טֻמְאָה וְכוּ׳; כִּי זֶה כְּלָל — מִי שֶׁדָּבוּק בִּקְדֻשָּׁה, לֹא יָכוֹל לִסְבֹּל שׁוּם טֻמְאָה, וְהָבֵן.

רְאֵה, אָחִי, לְהַרְגִּיל עַצְמְךָ לוֹמַר בְּכָל יוֹם אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרִים שֶׁהֵם ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל בִּשְׁבִיל תִּקּוּן הַבְּרִית, תִּקּוּן הַמֹּחַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן הוֹשַׁעְנָא רַבָּא ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, גֶּבֶר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֵצַח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ כְּבָר קִבַּלְתִּי פְּעָמִים, וְלֹא הָיָה לִי הַפְנַאי לַהֲשִׁיבְךָ, וְעַכְשָׁו קִבַּלְתִּי אֶת הָאִגֶּרֶת מִמְּךָ, וְאַף שֶׁהַיּוֹם אֵינוֹ זְמַן כְּתִיבָה בִּכְלָלִיּוּת, שֶׁהוּא חֹל הַמּוֹעֵד, וּבִפְרָטִיּוּת — שֶׁהוּא זְמַן מְסִירַת הַפִּתְקָאִין, אַךְ מִנְּחִיצוּת הָעִנְיָן, וְהוּא דָּבָר הָאָבֵד, אָמַרְתִּי לִנְטוֹת יָדִי

וְלִרְשֹׁם לְךָ שׁוּרוֹתַיִם אֵלּוּ.

אוֹדוֹת שְׁדוּכִים, כְּבָר דִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה, וּכְבָר נִדְפַּס בְּהַרְבֵּה מְכְתָּבִים בַּסֵּפֶר ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, שֶׁהוּא דָּבָר הַתָּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִי אֶפְשָׁר לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, לָמָּה הוֹלֵךְ לִי מְצִיאַת הַשִּׁדּוּךְ כָּל־כָּךְ קָשֶׁה, וְלַחֲבֵרִי כָּל־כָּךְ בְּנָקֵל וְכוּ׳; כִּי כָּל עִנְיַן מְצִיאַת הַזִּוּוּג הוּא נִפְלָאוֹת תְּמִים דֵּעִים.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת, שֶׁלֹּא רוֹצִים אוֹתְךָ שָׁם וְכוּ׳, אַל תִּדְאַג כְּלָל, כִּי בֹּא יָבוֹא יוֹם יְשׁוּעָתְךָ בְּלִי שׁוּם סָפֵק, וּתְסַפֵּר אֶת כָּל זֹאת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְקַוֹּה קִוִּיתִי, שֶׁתִּזְכֹּר הֵיטֵב הֵיטֵב כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ אֶת הַמְּרִירוּת שֶׁעָבְרָה עָלֶיךָ בְּהִיוֹתְךָ בָּחוּר, בְּאֹפֶן שֶׁתַּעֲזֹר לִי בַּהֲפָצַת הַמַּעְיְנוֹת חוּצָה, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁנּוֹהֵג עַכְשָׁו, בְּעֵת הַבַּחֲרוּת בְּשָׁעָה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מַה שֶּׁעוֹבֵר וְכוּ׳, עוֹזְרִים וּמְסַיְּעִים אוֹתִי, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁזּוֹכִים לְמְצֹא זִוּוּגָם, וְעוֹבֵר כְּשָׁנָה אַחַר הַחֲתֻנָּה, מְדַבְּרִים כְּבָר כָּל דָּבָר אָסוּר, וְזוֹרְקִים אֲבָנִים וְכוּ׳, כַּיָּדוּעַ וּמְפֹרָסָם לְךָ דָּבָר זֶה. עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, אָחִי! אַף שֶׁנִּסְיוֹנוֹת רַבִּים עוֹבְרִים וְיַעַבְרוּ עָלֶיךָ, עַל־כָּל־פָּנִים אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים. וּבִפְרָט שֶׁאַתָּה עַכְשָׁו בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, תַּרְגִּיל עַצְמְךָ לִבְרֹחַ תָּמִיד לְשַׁעַר הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר כָּל תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל עוֹבְרוֹת דֶּרֶךְ שָׁם, וְתַרְבֶּה בִּתְפִלָּה וּבְהִתְבּוֹדְדוּת. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, בְּרַח לְךָ מִבְּנֵי־אָדָם, כִּי לֹא דַּי שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לַעֲזֹר לְךָ, כִּי תְּשׁוּעָתְךָ הִיא רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, אֶלָּא הֵם יְכוֹלִים לְשַׁבֵּר רוּחֲךָ וּלְהַחֲלִישׁ דַּעְתְּךָ. וְעַל־כֵּן כַּלֵּךְ מֵהֶם! וְאוֹדוֹת לַחֲזֹר לְכָאן, אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְּיַעֵץ אוֹתְךָ, כִּי אָבִיךָ צוֹעֵק מְאֹד מְאֹד, שֶׁאַתָּה מְעַכֵּב אֶת כָּל בָּנָיו וּבְנוֹתָיו מִלְּהִתְחַתֵּן וְכוּ׳, כָּךְ טִלְפֵּן אֵלַי, וְגַם אָמַר לִי, שֶׁהוּא מוּכָן לְשַׁלֵּם לְךָ דִּירָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָעִקָּר שֶׁתִּמְצָא אֵיזֶה שִׁדּוּךְ, יִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה. כָּךְ אָמַר לִי, וְאֵינוֹ מַקְפִּיד כְּלָל, הָעִקָּר שֶׁתִּתְחַתֵּן כְּבָר. וְעַל־כֵּן אִם תַּחֲזֹר לְכָאן, יִצְעַק עָלֶיךָ מְאֹד מְאֹד כְּדַרְכּוֹ, וּמֵאִידָךְ גִּיסָא — כְּשֶׁתִּשָּׁאֵר שָׁם, אַתָּה שָׁבוּר וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב לִי בְּכָל פַּעַם, עַל־כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְּיַעֵץ אוֹתְךָ, וּצְרִיכִים לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן הַרְבֵּה: ״וְתַקְּנֵנִי בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ״ (עֵין שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן רלח); עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד

מְאֹד. וְאוֹדוֹת הַמַּדְפִּיס דְּשָׁם, אִם תּוּכַל לְבַקֵּשׁ מִזִּקְנְךָ אֵיזֶה סְכוּם, וְלִמְסֹר לְהַמַּדְפִּיס — יִהְיֶה שְׂכָרְךָ גָּדוֹל מְאֹד. כִּי (בָּבָא בַּתְרָא ט׳.): גָּדוֹל הַמְעַשֶּׂה יוֹתֵר מִן הָעוֹשֶׂה, עַיֵּן שָׁם.

וְדַע שֶׁהַבָּחוּר ... גֵּרוֹ יָאִיר, נָסַע מִכָּאן, וְלָקַח עִמּוֹ קוּנְטְרֵס ״שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ״ וְקוּנְטְרֵס ״שׁוּבוּ בָנִים״, לְמַעַן הַדְפִּיסוֹ וַהֲפִיצוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אִם תּוּכַל לַעֲזֹר לוֹ — רְאֵה לַעֲזֹר לוֹ, כִּי זוֹ זְכוּת הָרַבִּים גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד. אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַדְפִּיס בְּחֹרֶף זֶה כַּמָּה סְפָרִים חֲדָשִׁים, וּבִפְרָט סֵפֶר ״תִּקּוּן הַבְּרִית״, מִי יִתֵּן שֶׁתּוּכַל לַעֲזֹר לְזֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, אִסְרוּ חַג ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה, יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי וְגַם הַמָּעוֹת לְפִדְיוֹן, וְאָמַרְתִּי אֶת הַתְּפִלָּה, וִיזַכְּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיֵּאָתְקוּ הַדִּינִים מִמְּךָ וּמֵעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

אוֹדוֹת תְּפִלַּת הַוָּתִיקִין — אֵין לְמַעְלָה מִזּוֹ, וְאֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא עִקַּר גָּדוֹל עַד מְאֹד, כַּיָּדוּעַ אֶצְלֵנוּ. וְהָיָה רָגִיל לְהִתְפַּלֵּל בְּקִבִּיעוּת וָתִיקִין, וְכֵן קִבֵּל מִזִּקְנוֹ הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, שֶׁגַּם הֵקְפִּיד לְהִתְפַּלֵּל וָתִיקִין, וְהָיָה הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ מְזָרֵז מְאֹד מְאֹד אֶת תַּלְמִידָיו לְהִתְפַּלֵּל וָתִיקִין, וְהָיָה אוֹמֵר, כִּי לָכֵן טוֹב לְהִתְפַּלֵּל וָתִיקִין קֹדֶם שֶׁיִּתְמַלֵּא אֲוִיר הָעוֹלָם עִם אֲוִירִים רָעִים שֶׁל פְּטִפּוּטֵי דְּבָרִים בְּטֵלִים מֵאַנְשֵׁי הָעוֹלָם. וְעַיֵּן בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ בַּהַקְדָּמָה ד׳: מַאן מְנַכּוֹן דְּמְחַכָּאן בְּכָל יוֹמָא לְנְהוֹרָא דְּנָהִיר בְּשַׁעְתָּא דְּמַלְכָּא פָּקִיד לְאַיָּלְתָּא

וְאֶתְיַקֵּר וְאִתְקְרֵי מַלְכָּא מִכָּל מְלָכִין דְּעַלְמָא, מַאן דְּלָא מְצַפֶּא דָּא בְּכָל יוֹמָא בְּהַהוּא עַלְמָא לֵית לְהוּ חוּלְקָא הָכָא[ט], עַיִן שָׁם; שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל תְּפִלַּת וָתִיקִין, שֶׁאָז הוּא יְחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, ׳אִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעְלָהּ׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ג.); מַלְכָּא פָּקִיד לְאַיָּלְתָּא, וְהָבֵן אֵיךְ שֶׁהֶחֱמִירוּ עַל זֶה בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ. וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמִתִּיִּים הֵם זְהִירִים וּזְרִיזִים לְהִתְפַּלֵּל תָּמִיד וָתִיקִין — אַשְׁרֵיהֶן וְאַשְׁרֵי חֶלְקָם, יְהִי חֶלְקִי עִמָּהֶם!

וְאוֹדוֹת עִנְיָנֵיךְ, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע דִּבְרֵי מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, גְּנֵבָה, הֲלָכָה ה׳, אוֹת יד), כִּי אֲפִלּוּ שֶׁנִּדְמֶה לָאָדָם שֶׁיּוֹדֵעַ הָאֱמֶת, רַק שֶׁהַתַּאֲווֹת מִתְגַּבְּרוֹת עָלָיו, גַּם זֶה שֶׁקֶר, כִּי נִדְמֶה לוֹ שֶׁאֵין בְּכֹחוֹ לַעֲמֹד כְּנֶגְדָּם, אֲבָל אִם יִמְשֹׁךְ עַצְמוֹ לְהָאֱמֶת, בְּוַדַּאי יִהְיֶה לוֹ כֹּחַ עֵצָה לְהִמָּלֵט מֵהֶן, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בַּהַקְדָּמָה בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן״ בְּדִבְרֵי הַשִּׁיר, וְכָל זֶה מֵחֲמַת שְׁטוּת שֶׁאֵין יוֹדֵעַ מִכֹּחוֹ וְכוּ׳, אֲבָל בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ בְּוַדַּאי יֵשׁ לוֹ כֹּחַ וְכוּ׳, כִּי אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹלֵחַ עַל הָאָדָם נִסָּיוֹן וְכוּ׳, שֶׁלֹּא יוּכַל לַעֲמֹד בּוֹ, כִּי אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּא בִּטְרוּנְיָה עִם בְּרִיּוֹתָיו (עֲבוֹדָה זָרָה ג.); וְעוֹד יֵשׁ בָּזֶה הַרְבֵּה לְדַבֵּר, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר אֲמִתַּת הָאֱמֶת, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה לְפִי בְּחִינָתוֹ, וּבִפְרָט בְּעִנְיַן הִתְחַזְּקוּתוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנָּפַל כְּבָר בַּמֶּה שֶׁנָּפַל בְּטָנוּף מַעֲשָׂיו, וְגַם עֲדַיִן נוֹפֵל וּמִתְלַכְלֵךְ בְּלִכְלוּךְ פְּגָמֵי הַבְּרִית, עָלָיו לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וּלְהִתְחַזֵּק וְלַעֲמֹד עַל נַפְשׁוֹ, וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל. הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר מֵהַטְּרָדוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עָלַי עַכְשָׁו.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ט) מִי מִכֻּם שֶׁמְּחַכִּים בְּכָל יוֹם לָאוֹר שֶׁיָּאִיר בְּשָׁעָה שֶׁהַמֶּלֶךְ מְפַקֵּד לָאַיָּלָה וּמִתְכַּבֵּד וְנִקְרָא מֶלֶךְ מִכָּל הַמְּלָכִים שֶׁל הָעוֹלָם, מִי שֶׁלֹּא מְצַפֶּה לְזֶה בְּכָל יוֹם בָּעוֹלָם הַהוּא אֵין לוֹ חֵלֶק כָּאן.

ב׳ תשעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית, אִסְרוּ חַג ה׳תשל״ט.

שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אַהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי עַד מְאֹד עַל הַבְּשׂוֹרָה הַטּוֹבָה שֶׁפִּתַּחְתֶּם בֵּית־מִדְרָשׁ חָדָשׁ עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל (׳בְּרֶסְלֶבֶר שְׁטִיבְּל׳). מָה אֹמַר לְךָ, אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר כְּלָל בַּפֶּה וּמִכָּל שֶׁכֵּן בִּכְתָב, אֶת מַעֲלַת הָעִנְיָן הַנִּשְׂגָּב הַזֶּה, אֲשֶׁר יָדוּעַ לָנוּ מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל עַל הַמִּנְיָן שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהָיָה לָהֶם בָּעִיר נֶעְמְרוֹב: ״הַמִּנְיָן שֶׁלָּכֶם בּוֹקֵעַ רְקִיעִים״ וְעַל כֵּן, יְדִידַי הַיְקָרִים! חִזְקוּ וְאִמְצוּ מְאֹד לְקַבֵּעַ עַצְמְכֶם עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ הַיָּקָא, וְיִשָּׁמַע בְּבַיִת זֶה קוֹל תּוֹרָה וְקוֹל תְּפִלָּה, קוֹל צָהֳלָה וְשִׂמְחָה. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, לְהַרְחִיק מִמַּחֲנֵכֶם כָּל מִינֵי מוֹשֵׁב לֵצִים, יִהְיֶה בְּאֵיזֶה אֹפֶן שֶׁרַק יִהְיֶה. וּבִפְרָט לְהִתְקַבֵּץ וּלְעַשֵּׂן סִיגָרִיּוֹת, זֶה צְרִיכִים לַעֲקֹר לְגַמְרֵי, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לֹא לְעַשֵּׂן סִיגָרִיּוֹת, וְהִקְפִּיד עַל זֶה מְאֹד מְאֹד (עַיֵּן חַיֵּי־מוֹהַר״ן, אוֹת עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, סִימָן כט); וּצְרִיכִים לְהַרְגִּיל עַצְמְכֶם רַק לְדַבֵּר שָׁם מִרַבֵּנוּ זַ״ל וְלֹא מֵעִנְיָנִים אֲחֵרִים, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁתִּשְׁמְעוּ שֶׁאֶחָד מְדַבֵּר דִּבּוּרִים אֲחֵרִים וְכוּ׳, תִּמְחוּ בְּכָל מִינֵי מְחָאוֹת: ״פֹּה מְדַבְּרִים רַק מֵרַבֵּנוּ זַ״ל״, ״פֹּה אֵין מְעַשְּׁנִים״ וְכַדּוֹמֶה, וְאָז תַּצְלִיחוּ תָּמִיד.

וְהִנֵּה כְּשֶׁתִּזְכּוּ לְהוֹצִיא כָּל זֶה מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל תֵּדְעוּ, שֶׁתַּעֲשׂוּ נַחַת־רוּחַ גָּדוֹל לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְהוּא יְשַׂעְשַׂע עַצְמוֹ עִמָּכֶם, כִּי הִיא זְכוּת גְּדוֹלָה לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל וּלְכָל הָעוֹלָם, כְּשֶׁבֵּית־הַכְּנֶסֶת וּבֵית־הַמִּדְרָשׁ אֶחָד מִתְנַהֵג עַל־פִּי דַּעַת הָאֱמֶת, וּמְדַבְּרִים שָׁם רַק מִיִּרְאַת שָׁמַיִם וּמֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

וְהָעִקָּר — צְרִיכִים לְדַבֵּר מֵעִנְיַן תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, אֲשֶׁר זֶהוּ הָעִקָּר. וּמוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל אָמַר (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, גְּנֵבָה, הֲלָכָה ה׳, אוֹת טו),

אֲשֶׁר יֵשׁ חֹשֶׁךְ בְּחִינַת שֶׁקֶר, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ שָׁם אוֹר הַצִּיצִית וְהַתְּפִלִּין, וְאָז אֵין תַּקָּנָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר אֱמֶת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; הֵינוּ כִּי לִפְעָמִים יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁהֵם רְחוֹקִים כָּל־כָּךְ, אֲשֶׁר לֹא יוֹעִיל מַה שֶּׁמַּלְבִּישִׁים אוֹתָם צִיצִית וּתְפִלִּין, כִּי נִתְגַּבֵּר בָּהֶם הַשֶּׁקֶר כָּל־כָּךְ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עַד שֶׁמִּתְלוֹצְצִים מִזֶּה וְכוּ׳, אֲבָל כְּשֶׁמַּגִּלִּים לָהֶם עִנְיַן הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, זֶה יָכוֹל לְהָאִיר לָהֶם גַּם בְּעֶצֶם הַחֹשֶׁךְ וְהַדַּחֲקוּת וְהַיְרִידוֹת וְכוּ׳, וּבְרֶרֶךְ וּבְאֹפֶן הַזֶּה יְנַצַּח מָשִׁיחַ אֶת הַמִּלְחָמָה, וְיִכְבֹּשׁ אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. עַל־כֵּן נָא וְנָא אַל תִּתְבַּיְּשׁוּ כְּלָל, רַק לְפָרְסֵם דָּבָר זֶה לִפְנֵי הַכֹּל, וּלְקַיֵּם (תְּהִלִּים קיט, מו): ״וַאֲדַבְּרָה בְעֵדוֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ״, וְכֵן לְדַבֵּר הַרְבֵּה מֵעִנְיַן שִׁעוּרִים כְּסִדְרָן בַּגְּמָרָא וּבַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וּבְסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי מַעֲלַת הַלִּמּוּד עוֹלֶה עַל הַכֹּל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר נַחַ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְהִנֵּה לַהֲשִׁיבְךָ — יִקָּצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת, וּבִפְרָטִיוּת שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדְךָ, הֲפֹךְ בָּהֶם דְּכֹלָא בָּהֶם — עֵצוֹת וְהִתְחַזְּקוּת וְהַנְהָגוֹת יְשָׁרוֹת וְכוּ׳.

בְּעִנְיָנְךָ — אַתָּה צָרִיךְ לְזָכֹר אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן רעד): טוֹב מְאֹד לְהָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד לוֹ לְבַדּוֹ, לַעֲסֹק שָׁם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, וּבִפְרָט בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁלְּזֶה צְרִיכִים בְּוַדַּאי חֶדֶר מְיֻחָד, עַיֵּן שָׁם. וְאָמַר (שָׁם, סִימָן רמ״ח): טוֹב הָיָה לְהָאָדָם, שֶׁיִּבְחַר לוֹ אֵיזֶה מָקוֹם, וְיֵשֵׁב שָׁם יוֹמָם וָלַיְלָה, וְיַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּבַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וּכְשֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל יָרוּץ

לְתוֹךְ אֵיזֶה בַּיִת, וְיַקַּח שָׁם בְּחִפָּזוֹן אֵיזֶה חֲתִיכַת לֶחֶם וְכַיּוֹצֵא, לְהַעֲבִיר רַעֲבוֹנוֹ, וְאַחַר־כָּךְ יַחֲזֹר לַעֲבוֹדָתוֹ, עַיֵּן שָׁם.

וְדָבָר זֶה הוּא עִקַּר גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, שֶׁיִּהְיֶה קָבוּעַ בְּחֶדֶר מְיֻחָד, וְשָׁם יִתְבּוֹדֵד וְיִתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל כְּסִדְרָן בְּהַתְמָדָה וּבִשְׁקִידָה נִפְלָאָה, וְכֵן בַּעֲבוּר חִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְיתָא, אַף זֶה בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד, שֶׁלֹּא יְבַלְבְּלוּהוּ. וּמְסַפְּרִים, שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל הִשְׁתּוֹקֵק מְאֹד מְאֹד לְחֶדֶר מְיֻחָד, וּבִפְרָט מִיּוֹם שֶׁזָּכָה לִשְׁמֹעַ שִׂיחוֹת הַנַּ״ל, אַךְ מֵרֹב עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת שֶׁעָבַר עָלָיו בְּחַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים, לֹא זָכָה לָזֶה, עַל־כָּל־פָּנִים בַּחֲדַר הַמִּטְבָּח עָשָׂה לְעַצְמוֹ מְחִיצָה שֶׁל עֵצִים, וְשָׁם בָּאַרְבַּע אַמּוֹת חִבֵּר אֶת הַ״לִּקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״ הַקְּדוֹשִׁים, הַמְחַיִּים וּמְחַזְּקִים וּמְעוֹרְרִים וּמְקָרְבִים נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ. וּבְסוֹף יָמָיו, זָכָה לִבְנוֹת לְעַצְמוֹ אוֹיְבֶּער שְׁטִיבֶּל, חֶדֶר עַל עֲלִיַּת בֵּיתוֹ, וְשָׁם יָשַׁב בְּקְבִיעוּת, וְעָסַק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְגַם הָיָה יָשֵׁן שָׁם. וְעַל־פִּי־רֹב הָיָה יָשֵׁן עִמּוֹ עוֹד אֵיזֶה נַעַר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִישַׁן יְחִידִי, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית יט:): בְּכָל אֲתַר דְּאַשְׁכְּחָן בְּנֵי נָשָׁא דְּנַיְימִין יְחִידָאן בְּבֵיתָא שָׁארָן עֲלֵייהוּ וַאֲחִידָן לוֹ וּמִתְדַּבְּקָן בֵּהּ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן הָיָה נִזְהָר לֹא לִישַׁן יְחִידִי. וְעַל־פִּי־רֹב הָיָה יָשֵׁן אֶצְלוֹ נַחְמָן בְּר׳ עוֹזֵר, שֶׁהָיָה יָתוֹם, וְנִתְגַּדֵּל אֶצְלוֹ. וְכַמָּה פְּעָמִים רָצָה לִרְאוֹת אֶת עֲבוֹדָתוֹ שֶׁעוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בַּחֲצוֹת, וְעָשָׂה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ יָשֵׁן, וְנִגַּשׁ אֵלָיו מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וְכִסָּה אוֹתוֹ עִם הַסָּדִין, בְּאָמְרוֹ: מַדּוּעַ אֵינְךָ יָשֵׁן עֲדַיִן, וְתֵכֶף־וּמִיָּד הָיָה נוֹפֵל בְּשֵׁנָה. וְיֵשׁ בָּזֶה הַרְבֵּה סְפוּרִים, וְיִתְבָּאֲרוּ בְּמָקוֹם אַחֵר, עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, חֶדֶר מְיֻחָד הוּא עִנְיָן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לְהִתְיַשֵּׁב בְּזֶה הָעוֹלָם הֵיכָן הוּא בָּעוֹלָם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְיַחֵד יְחוּדִים קְדוֹשִׁים בְּחַדְרוֹ — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

הָיוּ הַרְבֵּה מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, עוֹבְדֵי ה׳ מֻפְלָגִים, שֶׁהָיָה

י) בְּכָל מָקוֹם שֶׁמּוֹצְאִים בְּנֵי אָדָם נָמִים יְחִידִים בַּבַּיִת, שׁוֹרִים עֲלֵיהֶם הַקְּלִפּוֹת וּמִתְדַּבְּקִים בָּהֶם.

לָהֶם חֶדֶר מְיֻחָד לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶה הָיָה לָהֶם קָבוּעַ רַק לְתוֹרָה וּלְתְפִלָּה וּלְהִתְבּוֹדְדוּת, וְשָׁם יָשְׁבוּ בְּקְבִיעוּת, כְּמוֹ הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל, שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה סִפּוּרִים מִמֶּנּוּ, אֵיךְ מָצְאוּ אוֹתוֹ תָּמִיד יוֹשֵׁב כָּל הַיּוֹם בְּטַלִּית וּבִתְפִלִּין, דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת עֲצוּמָה. וְיֵשׁ סִפּוּר אָרֹךְ, שֶׁסִּפֵּר הָרַב הֶחָסִיד ר׳ אַבְרָהָם שְׁטֶעְרִינְהַארְץ זַ״ל, מִזְּקֵנוֹ — הָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה דַּיָּן דִּקְהִלָּה קְדוֹשָׁה בְּרֶסְלֶב, בְּנוֹ שֶׁל הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ אַהֲרֹן, הָרַב דִּקְהִלָּה קְדוֹשָׁה בְּרֶסְלֶב, כְּשֶׁבָּא מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה אַחֲרֵי הִסְתַּלְקוּת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֶל הָרַב ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל, לְהוֹדִיעַ לוֹ שֶׁנּוֹסְעִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל עַל עֶרֶב רֹאשׁ־חֹדֶשׁ שְׁבָט, וְזוֹ תִּהְיֶה הֲכָנָה עַל הַנְּסִיעָה לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבָאוּ לָעִיר דַּאשִׁיב, מְקוֹם מוֹשָׁבוֹ שֶׁל הָרַב ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל, כְּשָׁעָה אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם, וְעָמְדוּ בְּאֵיזוֹ אַכְסַנְיָה לָנוּחַ קְצָת מִטִּרְדוֹת הַדֶּרֶךְ, וְאַחַר־כָּךְ הָלְכוּ אֶל בֵּית הָרַב ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל, וְלֹא יָכְלוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ, מֵחֲמַת שֶׁהָיָה מְעֻטָּף בְּטַלִּית וּבִתְפִלִּין וּבִדְבֵקוּת עֲצוּמָה, וּבְנֵי בֵּיתוֹ הָיוּ בְּחֶדֶר רָחוֹק מֵחַדְרוֹ לְגַמְרֵי, כְּמוֹ בַּיִת אַחֵר, כִּי הוּא הָיָה מֻבְדָּל וּמְרֻחָק מֵהֶם, וְהֵם אָמְרוּ שֶׁלֹּא יְבַלְבְּלוּ אוֹתוֹ כָּעֵת. וְדַרְכּוֹ הָיְתָה, שֶׁקֹּדֶם נֵץ הַחַמָּה, הָיָה מְעֻטָּף בְּטַלִּית וּתְפִלִּין שָׁם בְּחַדְרוֹ הַמְיֻחָד, וְיָשַׁב וְעָסַק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּבְהִתְבּוֹדְדוּת, וְיָשַׁב כָּךְ מְעֻטָּף בְּטַלִּית וּבִתְפִלִּין עַד סָמוּךְ לְתְפִלַּת מִנְחָה, וְאָז הָיוּ מְבִיאִין לוֹ מַיִם חַמִּים עִם מְזוֹנוֹת, וְחָלַץ הַתְּפִלִּין וְטָעַם. לָזֹאת יַמְתִּינוּ שָׁם עַד זְמַן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, וְאָז הִיא שְׁעַת כֹּשֶׁר לְדַבֵּר אִתּוֹ, כִּי מִקֹּדֶם אִי אֶפְשָׁר כְּלָל לְדַבֵּר אִתּוֹ — כְּשֶׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּבְהִתְבּוֹדְדוּת. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר, שֶׁצְּרִיכִים שֶׁאֶחָד מִן הַנּוֹסְעִים יִשָּׁאֵר אֵצֶל הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל, וְיוֹדִיעַ לוֹ לְעֵת עֶרֶב שֶׁהָיְתָה כָּאן כָּל חֲבוּרַת הַנּוֹסְעִים עַל עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ עִם מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וְלֹא רָצוּ לְבַטְּלוֹ וּלְבַלְבְּלוֹ, וְהֵם נָסְעוּ לְדַרְכָּם. וּלְמָחֳרַת הַשַּׁכֵּם יְזָרְזוּ אֶת הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל שֶׁיִּסַּע עִם הָאִישׁ שֶׁנִּשְׁאַר אֶצְלוֹ. וְהָאִישׁ שֶׁנִּשְׁאַר עִמּוֹ הָיָה הָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה, בֶּן הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ אַהֲרֹן זַ״ל, הָרַב דִּבְרֶסְלֶב. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר לְהָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה זַ״ל, שֶׁהוּא יִרְאֶה לִשְׁכֹּר לְמָחָר עֲגָלָה לִנְסֹעַ לְאוּמַן. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל הִשְׁאִיר לוֹ מָעוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְצָרְכָּן שְׁנֵיהֶם, שֶׁיּוּכְלוּ לִנְסֹעַ יַחַד

בַּעֲגָלָה. וְהָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה זַ״ל נִשְׁאַר בְּדַאשִׁיב, וּכְשֶׁהִגִּיעָה הַשָּׁעָה שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהַכָּנֵס לְהָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל, וְסִפֵּר לוֹ שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הָיָה כָּאן, הִקְפִּיד עַל בְּנֵי בֵּיתוֹ, מַדּוּעַ לֹא סִפְּרוּ לוֹ שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הָיָה כָּאן, וְלֹא הָיָה בְּיָכְלְתּוֹ לִרְאוֹת אוֹתוֹ, וְאָמַר לְהָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה זַ״ל: הֲלֹא עַל פְּנֵי מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל מֵאִיר אוֹר פְּנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל! וְהָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל, לֹא הָיוּ לוֹ כִּי אִם שְׁנֵי חֲדָרִים חֲלוּקִים זֶה מִזֶּה בִּפְרוֹזְדוֹר בָּאֶמְצַע, וְחֶדֶר אֶחָד הָיָה בַּעֲבוּר בְּנֵי בֵיתוֹ בְּיַחַד עִם בֵּית הַתַּבְשִׁיל, וְעוֹד חֶדֶר שֶׁהָיָה מְיֻחָד בַּעֲבוּר עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל, וְלֹא הָיָה לוֹ לְהָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה זַ״ל מָקוֹם לְלִינַת לַיְלָה, רַק בַּחֶדֶר שֶׁל הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל. כְּשֶׁהִגִּיעָה עֵת תְּפִלַּת עַרְבִית, שָׁלְחוּ לְהָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה זַ״ל, שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ לְהִתְפַּלֵּל שָׁם וְלֹא בְּחַדְרוֹ, אַחַר מַעֲרִיב נִתְעַכֵּב שָׁם בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, כִּי חָשַׁב שֶׁמִּסְתָּמָא הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל, עוֹמֵד עוֹד בְּאֶמְצַע הַתְּפִלָּה וְלֹא רָצָה לְבַלְבְּלוֹ. וּכְשֶׁסָּגְרוּ אֶת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, וְשָׁעַר בְּעַצְמוֹ, כִּי מִסְתָּמָא גָּמַר כְּבָר תְּפִלָּתוֹ — הָלַךְ לְשָׁם, וּכְשֶׁבָּא סָמוּךְ לְדִירָתוֹ, שָׁמַע שֶׁאוֹחֵז בְּאֶמְצַע אֲמִירַת ״הַשְׁכִּיבֵנוּ״ בְּקוֹל אָיֹם וְנוֹרָא כָּזֶה, אֲשֶׁר נָפַל עָלָיו פַּחַד לְהִכָּנֵס לְחַדְרוֹ, וְגַם יָרֵא פֶּן יְבַלְבֵּל אוֹתוֹ, וְהִמְתִּין בַּחוּץ, כִּי בַּחֶדֶר שֶׁל בְּנֵי בֵיתוֹ לֹא הָיָה יָכוֹל לְהִכָּנֵס, שֶׁשָּׁם עֶזְרַת נָשִׁים. וְהַקּוֹר וְהַכְּפוֹר וְהַשֶּׁלֶג הָיוּ חֲזָקִים מְאֹד אָז, כִּי הָיָה סוֹף חֹדֶשׁ טֵבֵת, וְהָיָה עוֹמֵד בַּחוּץ יוֹתֵר מֵחֲצִי שָׁעָה, עַד שֶׁהֵבִין שֶׁהָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל עוֹמֵד כְּבָר בִּשְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, וְאָז נִכְנַס בַּחֲשַׁאי, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יְבַלְבְּלוֹ מִתְּפִלָּתוֹ. וְהָיָה שָׁם בַּחֶדֶר תַּנּוּר כָּזֶה, אֲשֶׁר מִצַּד אֲחוֹרָיו הָיָה אַרְגָּז כָּזֶה, אֲשֶׁר בְּדַחַק יְכוֹלִים לִשְׁכַּב עָלָיו, וּמִצַּד הַשֵּׁנִי הָיָה מְקוֹמוֹ שֶׁל הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל. וְהָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה זַ״ל שָׁמַע גְּנִיחוֹת (שְׁקוֹרִין קֶרֶעכְצֶן) כָּאֵלּוּ, שֶׁהָיָה מַמָּשׁ כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ, אֲשֶׁר שָׁבְרוּ מַמָּשׁ אֶת לִבּוֹ, וְהִסְתַּכֵּל מִצַּד לְצַד הַשֵּׁנִי, וְרָאָה אֵיךְ שֶׁהָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל פּוֹרֵשׂ כַּפָּיו וְגוֹנֵחַ גְּנִיחוֹת כָּאֵלּוּ בַּהַטָּיוֹת וּבִכְפִיפוֹת כָּאֵלֶּה, אֲשֶׁר הָיָה מֻכְרָח לָצֵאת לַחוּץ בַּחֲשַׁאי, בְּלִי לִדְפֹּק הַדֶּלֶת כְּדֵי שֶׁלֹּא יְבַלְבְּלוֹ. וַהֲגַם שֶׁהָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל הָיָה אָז בְּהִתְפַּשְׁטוּת הַגַּשְׁמִיּוּת,

אַף־עַל־פִּי־כֵן חָשַׁשׁ פֶּן יְבַלְבְּלוּ, וְגַם בַּחוּץ שָׁמַע אֶת הַגְּנִיחוֹת שֶׁלּוֹ. וְעָמַד שָׁם הָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה זַ״ל אֵצֶל חַדְרוֹ, וְהַקּוֹר חָזָק עַד מְאֹד, וְחָשַׁב שֶׁיַּעֲמֹד מִבַּחוּץ עַד שֶׁיִּגְמֹר אֶת הַשְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, אַךְ מֵחֲמַת הַקּוֹר לֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲמֹד בַּחוּץ כָּל־כָּךְ, וְהֶכְרַח לִכְנֹס לִפְנִים, וְהִטָּה אֶת עַצְמוֹ עוֹד פַּעַם עַל הָאַרְגָּז. וְהֵבִין אָז הָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה זַ״ל, שֶׁהָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק זַ״ל מְקַיֵּם אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל כַּנָּכוֹן, הֵיאַךְ שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל. וּבְאוֹתוֹ הַלַּיְלָה לֹא טָעַם הָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה זַ״ל טַעַם שֵׁנָה, וְאֵיךְ שֶׁעָבַר עָלָיו מֵהַחֲצוֹת וּמִשְׁאָר עֲבוֹדוֹת שֶׁל הַלַּיְלָה אָז — יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת מִלְּבָאֵר. עַל־כָּל־פָּנִים מִסְפּוּר זֶה רוֹאִים וּמְבִינִים עֲבוֹדָתָם שֶׁל תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל מֵהַדּוֹר הַקּוֹדֵם, וְאֵיךְ שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם עַל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה. אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחַז עַצְמוֹ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְיִבְרַח מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם לְחֶדֶר מְיֻחָד, וְשָׁם יַתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה — שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן בְּמִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, שֻׁלְחָן עָרוּךְ, זֹהַר הַקָּדוֹשׁ וְתִקּוּנִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְכָל אֲשֶׁר יִבְחַר. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, שֶׁהַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ וְהַ״לִּקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״ אַל יֶחְסְרוּ מִמְּךָ יוֹם אֶחָד, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר נֹחַ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

הָעִקָּר רְאֵה לִשְׁמֹר עַל דִּבּוּרְךָ, כִּי כָּל הַצָּרוֹת בָּאוֹת לָאָדָם, רַק מֵחֲמַת שֶׁאֵינוֹ נִזְהָר בְּדִבּוּרוֹ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן,

חֵלֶק א׳, סִימָן לח) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קמח, ח): ״רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְּבָרוֹ״; עִקַּר הָרוּחַ סְעָרָה בְּמֹחַ הָאָדָם נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר. עַל־כֵּן עֲשֵׂה כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים שֶׁבָּעוֹלָם לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחֲךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּנָּצֵל מֵהַרְבֵּה צָרוֹת. כְּמוֹ שֶׁאָמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם (מִשְׁלֵי כא, כג): ״שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ״; צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לֹא לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטֵלִים, שֶׁזֶּה הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי; כִּי רֹב הַצָּרוֹת שֶׁבְּנֵי־אָדָם סוֹבְלִים, הֵן רַק מֵחֲמַת שֶׁאֵינָם שׁוֹמְרִים עַל דִּבּוּרָם. לָכֵן רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת לֹא לְדַבֵּר כָּל אֲשֶׁר תֹּאבֶה נַפְשְׁךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּצִּילֵחַ אֶת דַּרְכְּךָ מְאֹד.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לִבְרֹחַ לְאֵיזֶה שָׂדֶה וְיַעַר, וְתִצְעַק שָׁם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, עַד שֶׁיְּזַדַּכֵּךְ מֹחֲךָ, וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְךָ, אֲזַי לֵךְ לְאֵיזֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, אוֹ לְאֵיזֶה מַרְתֵּף, וְשָׁם תִּתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתִצְעַק הַרְבֵּה מְאֹד, עַד שֶׁתִּזָּכֶה שֶׁיְּזַדַּכֵּךְ מֹחֲךָ וְלֹא תִּרְצֶה שׁוּם דָּבָר, רַק אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁאָדָם צָרִיךְ יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת רַבּוֹת מְאֹד, עַד שֶׁלֹּא יִרְצֶה כְּבָר שׁוּם רָצוֹן אַחֵר מִבִּלְעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבְפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ, שֶׁצְּרִיכִים יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת רַבּוֹת, עַד שֶׁיְּזֻכֶּה לְיִשּׁוּב הַדַּעַת, וּכְבָר לֹא יִרְצֶה שׁוּם דָּבָר, רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, הַיְנוּ שֶׁהַשְּׁמָרִים שֶׁבְּמֹחַ הָאָדָם יֵרְדוּ, וּכְבָר לֹא יִרְצֶה שׁוּם דָּבָר, רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ. וְעַל זֶה צְרִיכִים הַרְבֵּה הַרְבֵּה לְהִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כִּי צְרִיכִים לְהִתְיַגֵּעַ מְאֹד בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְגַם רַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ קֹדֶם שֶׁזּוֹכִים שֶׁיַּעַמְדוּ וְיִשְׁקְטוּ שִׁמְרֵי הַמֹּחַ לְמַטָּה, וְיִזְדַּכֵּךְ מֹחוֹ בִּשְׁלֵמוּת, עַד שֶׁלֹּא יִרְצֶה שׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם, וְיִהְיֶה הַכֹּל שָׁוֶה אֶצְלוֹ. וְאֵין שׁוּם חִלּוּק בֵּין בָּעוֹלָם הַזֶּה בֵּין בָּעוֹלָם הַבָּא, בְּכֻלָּם הוּא דָּבוּק רַק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה (עֵין שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן נא). וְזוֹ הַמַּדְרֵגָה הֵכִי עֶלְיוֹנָה שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִזְכּוֹת אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם. אִם תִּזְכֶּה לְזֶה, כְּבָר תִּזְכֶּה לְהַכֹּל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע תְּפִלָּתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ, שֶׁתַּעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה, וְיֵמְתְּקוּ מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים, וְאִשְׁתְּךָ תַּעֲבֹר אֶת הַהֲרָיוֹן בְּנָקֵל, וְלֹא תִּפְחַד מִשּׁוּם דָּבָר

שֶׁבָּעוֹלָם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאַל תָּשִׂים לֵב לְדִבְרֵי הָרוֹפְאִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרוֹצֶה לְהָאִיר אֶת נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, צַח הַצַּחְצָחוֹת, הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ וְכוּ׳. כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה וְכוּ׳, זֶה בָּא רַק מֵחֲמַת הִסְתַּכְּלִיּוֹת רָעוֹת, שֶׁאַתָּה מַפְקִיר אֶת עֵינֶיךָ לְהִסְתַּכֵּל עַל נָשִׁים וְעַל תְּמוּנוֹת תּוֹעֵבָה, וְזֶה אֲשֶׁר מֵבִיא אוֹתְךָ אֶל הַחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (סוֹטָה ח.): אֵין יֵצֶר הָרָע שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּמֶה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת; הַיְנוּ אִם הָיִיתָ נִזְהָר לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל נָשִׁים וּתְמוּנוֹת תּוֹעֵבָה, לֹא הָיִיתָ בָּא לִידֵי חִמּוּם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְלֹא הָיִיתָ מוֹצִיא זֶרַע לְבַטָּלָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲשֶׁר זֶה עָוֹן חָמוּר מְאֹד מְאֹד וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְהִנֵּה לְהַאֲרִיךְ בְּחֹמֶר הָאִסּוּר, הוּא אַךְ לְמוֹתָר, כִּי זֶה רַק יִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, יוֹתֵר טוֹב לְהַתְחִיל לְדַבֵּר מֵהַתִּקּוּן, וְזוֹ הָיְתָה דַּרְכּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל — לְדַבֵּר רַק חִיּוּבִי וְלֹא שְׁלִילִי.

וְהִנֵּה עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל נִשְׁלַח לְזֶה הָעוֹלָם, כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת הַחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה, אֲשֶׁר מְאֹד מָצוּי בַּדּוֹר הַזֶּה יוֹתֵר מִכָּל הַדּוֹרוֹת. וְאַף שֶׁלִּפְנֵי לְמַעְלָה מֵאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה כָּתוּב בְּ״רֵאשִׁית חָכְמָה״ (שַׁעַר הַקְּדֻשָּׁה, פֶּרֶק יז), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: ״שֶׁהוּא הַיּוֹתֵר מָצוּי, שֶׁכִּמְעַט אֵין אָדָם בְּדוֹרֵנוּ נִמְלָט מִמֶּנּוּ״. עִם כָּל זֹאת הַדּוֹר הַזֶּה יוֹתֵר גָּרוּעַ מִדּוֹר הַמַּבּוּל וְדוֹר הַהַפְלָגָה. כִּי הָעֵרֶב־רַב מְמַלְאִים אֶת כָּל אַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה עִם כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, וְכֵן בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ יֵשׁ מִינוּת בְּאֹפֶן גָּלוּי מְאֹד, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁלֹּא מִתְבַּיְשִׁים לְדַבֵּר נֶגֶד

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְנֶגֶד כָּל הָעָם יִשְׂרָאֵל. וְכֵן הַנּאוּף כָּל־כָּךְ פָּתוּחַ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, שֶׁמּוֹכְרִים כָּל מִינֵי תְּמוּנוֹת תּוֹעֵבָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהוֹלְכִים בִּפְרִיצוּת, וּמַרְאִים כָּל מִינֵי שְׁקוּץ, תִּעוּב וְזִהוּם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמַה יַּעֲשֶׂה בָּחוּר צָעִיר שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בַּחֵטְא הַמְּגֻנֶּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה?! וְלָכֵן עִקַּר הַתִּקּוּן לוֹמַר בְּכָל יוֹם הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל בִּשְׁבִיל תִּקּוּן הַבְּרִית, שֶׁהֵם ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, וּצְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לָלֶכֶת בְּכָל יוֹם לַמִּקְוֶה, וּלְטַהֵר אֶת עַצְמוֹ רַק בִּשְׁבִיל הָקָדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּמוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל הִבְטִיחַ, אֲשֶׁר מִי שֶׁיִּהְיֶה חָזָק בְּמִקְוֶה, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה טוֹבָה לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל. וְלָכֵן זֶה יִהְיֶה לְךָ יְסוֹד בְּכָל יוֹם — לָלֶכֶת לַמִּקְוֶה, וְלוֹמַר אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל בִּשְׁבִיל תִּקּוּן פְּגַם הַבְּרִית. וְאִם תִּזְכֶּה לִהְיוֹת גַּם אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הִבְטִיחַ מִי שֶׁיָּבוֹא אֶל הַצִּיּוּן שֶׁלּוֹ, אֲפִלּוּ אִם עָצְמוּ וְגָבְהוּ חֲטָאָיו וּפְשָׁעָיו, יוֹצִיאוֹ מֵהַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו.

עָלֶיךָ לִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי רְשָׁעִים אֲרוּרִים, לֵצִים הַמִּתְלוֹצְצִים מִצַּדִּיקִים קְדוֹשִׁים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאַף שֶׁהֵם מִתְלַבְּשִׁים בְּמִצְווֹת, עָלֶיךָ לִבְרֹחַ מִמַּחֲלֹקֶת, כִּי מִי שֶׁנִּכְשָׁל בִּפְגַם הַבְּרִית הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, גְּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ה׳), עָלָיו נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי ב, יט): ״כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים״; שֶׁכְּמַעַט וְאֵין לוֹ תְּשׁוּבָה, אֶלָּא הַנִּסָּיוֹן שֶׁלּוֹ, שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁמֹעַ מַחֲלֹקֶת עַל יְרֵאִים וְעוֹבְדֵי הַשֵּׁם, וְאִם אֵינוֹ זוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם, אֲזַי נִתְרַחֵק מֵהֶם, וְאָז נוֹפֵל לַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, וְאֵין לוֹ שׁוּם תִּקְוָה. וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁפָּגַמְתָּ כָּל־כָּךְ בַּחֵטְא הַמְּגֻנֶּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, תִּבְרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי מַחֲלֹקֶת, וְתֵדַע, אֲשֶׁר בְּמַחֲלֹקֶת אֵין דָּבָר כָּזֶה ״לְשֵׁם שָׁמַיִם״, אֲשֶׁר הַכֹּל שֶׁקֶר וְכָזָב. מַחֲלֹקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם הָיְתָה רַק אֵצֶל שַׁמַּאי וְהִלֵּל, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת יג׃): אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵלּוּ אוֹסְרִים וְאֵלּוּ מַתִּירִין, אֵלּוּ פּוֹסְלִים וְאֵלּוּ מַכְשִׁירִין, לֹא נִמְנְעוּ בֵּית שַׁמַּאי מִלִּשָּׂא נָשִׁים מִבֵּית הִלֵּל וְלֹא בֵּית הִלֵּל מִבֵּית שַׁמַּאי; הַיְנוּ אַף־עַל־פִּי שֶׁנֶּחְלְקוּ בֵּינֵיהֶם, עִם כָּל זֹאת לֹא נִמְנְעוּ מִלְּהִתְחַתֵּן בֵּינֵיהֶם; כִּי אַף שֶׁבַּהֲלָכָה זֶה הֵקֵל וְזֶה הֶחֱמִיר,

זֶה הִתִּיר וְזֶה אָסַר, אֲבָל בֵּינֵיהֶם הָיוּ בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְזֶה נִקְרָא ״לְשֵׁם שָׁמַיִם״. אֲבָל לַחֲלֹק עַל מִישֶׁהוּ וְלֹא לְדַבֵּר עִמּוֹ, עוֹבְרִים בְּכָל רֶגַע עַל לָאו שֶׁל (וַיִּקְרָא יט, יז): ״לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ״, שֶׁהוּא גָּרוּעַ מְאֻכְזָרוּת חָזִיר, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאֵיךְ יְכוֹלִים לוֹמַר עַל מַחֲלֹקֶת כָּזוֹ שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם?! וְלָכֵן אִיעָצְךָ שֶׁתִּתְבָּרַח מִכָּל מִינֵי מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ שׁוּם חֵלֶק בָּזֶה, תָּמִיד תִּתְבּוֹנֵן בָּרְאִי, וְתִזְכֹּר אֶת הַמַּעֲשִׂים הַמְגֻנִּים שֶׁעָשִׂיתָ בְּחַדְרְךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁהוֹצֵאתָ זֶרַע לְבַטָּלָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְנִתְגַּעַלְתָּ בְּזֶהֱמַת תַּאֲוַת נְאוּף וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאֵיךְ תַּכְנִיס רֹאשְׁךָ בְּמַחֲלֹקֶת, אֲשֶׁר אֵינָהּ שַׁיֶּכֶת אֵלֶיךָ?! וּמַה גַּם שֶׁעָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁכָּל מִי שֶׁחוֹלֵק עַל צַדִּיק הַדָּבוּק בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, הוּא בְּעַצְמוֹ נוֹאָף וְזֶה בָּרוּר; אֶלָּא אֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה שֶּׁבִּלְבּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ (פְּסָחִים נד:), אֲזַי הוּא מִתְחַזֶּה לְצַדִּיק וְיִרֵא ה׳. אֲבָל זֹאת צְרִיכִים לָדַעַת — מִי שֶׁחוֹלֵק עַל סְפָרִים קְדוֹשִׁים הַמְגַלִּים אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עֲצוּתָיו שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל הַמְחַיִּים נְפָשׁוֹת, מַשֶּׁהוּ אֵינֶנּוּ כָּשׁוּרָה שָׁם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְלָכֵן בְּרַח לְךָ מִכָּל הַזֶּהֱמָה הַזּוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי יִמְחַל לְךָ.

רְאֵה לָקַחַת אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם שִׁעוּר בְּמִשְׁנָיוֹת, וְאִם תּוּכַל לִסַּיֵּם בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי לְמוּד מִשְׁנָה הוֹרֵג אֶת הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁל נְאוּף (עֵץ חַיִּים שַׁעַר הַקְּדֻשָּׁה, פֶּרֶק ב׳), וְלָכֵן מ׳שׁ׳נ׳ה׳ אוֹתִיּוֹת נ׳שׁ׳מ׳ה׳, כִּי אַפְלוּ שֶׁהַנְּשָׁמָה מְלֵאָה חַלָּדָה וְכוּ׳ וּפְגוּמָה וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת יֵשׁ בְּכֹחַ לְמוּד מִשְׁנָיוֹת לְטַהֵר אֶת הַנֶּפֶשׁ. וְלָכֵן הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם מִשְׁנָיוֹת, וְאִם תּוּכַל לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַתִּקּוּן הַזֶּה, כִּי בְּוַדַּאי תַּהֲרֹג אֶת הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁבּוֹעֵר בְּךָ. כִּי מִי שֶׁעוֹבֵר עַל הַחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, בּוֹעֶרֶת בּוֹ תַּאֲוַת נְאוּף בְּהִתְגַּבְּרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, עַד שֶׁכִּמְעַט נִשְׂרָף מֵהַתַּאֲוָה הַזֹּאת. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיךָ תְּסַפֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן

אֶל אָבִיו, וּכְדַאי לְךָ לָלֶכֶת אֶל אֵיזֶה שָׂדֶה, אוֹ אֵיזֶה יַעַר אוֹ מַרְתֵּף, וְלִצְעֹק קוֹלֵי קוֹלוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי עַל־יְדֵי הַחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, הַמֹּחַ נִטְמְטָם לְגַמְרֵי וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְעִקַּר הַתִּקּוּן — לִצְעֹק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי לְטַהֵר אֶת הַמֹּחִין. וְעִנְיָן זֶה שֶׁל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זֶה עִקַּר הַהַצָּלָה בַּדּוֹר הַזֶּה; כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִתַּאֲוַת נְאוּף, אֶלָּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, שֶׁצְּרִיכִים לְדַבֵּר הַרְבֵּה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְסַפֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, שֶׁזֶּה סוֹד וּדוּי דְּבָרִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִים אֶת הַחִצִּים שֶׁנִּכְנְסוּ בְּתוֹךְ עַצְמוֹתֶיךָ. כִּי הַחֲטָאִים עוֹבְרִים מֵעֵבֶר אֶל עֵבֶר בְּתוֹךְ הָעֲצָמוֹת, וְזֶה מַה שֶׁהוֹרֵג אֶת הָאָדָם בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לקוטי־מוהר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ד׳): עַל־יְדֵי וּדּוּי דְּבָרִים שֶׁאָדָם מִתְוַדֶּה, מוֹצִיא אֶת הַזֶּהֱמָה שֶׁנִּכְנְסָה בּוֹ. וְלָכֵן תִּהְיֶה חָזָק מְאֹד לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כָּל אֲשֶׁר עָשִׂיתָ. וְאַף שֶׁבַּתְּחִלָּה יִדְמֶה לְךָ שֶׁאַף אֶחָד אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אוֹתְךָ, וְכָל הַדִּבּוּרִים הוֹלְכִים לַהֶבֶל וְלָרִיק, עִם כָּל זֹאת תִּהְיֶה חָזָק מְאֹד מְאֹד בַּעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

תַּאֲמִין לִי, שֶׁיֵּשׁ לִי עוֹד לִכְתֹּב לְךָ מֵאוֹת עֲמוּדִים, אַךְ טִרְדוֹתַי מְרֻבּוֹת מְאֹד וַאֲקַצֵּר. אֲקַוֶּה שֶׁתְּצַיֵּת אוֹתִי, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, צַח הַצַּחְצָחוֹת, הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר, אֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל מִצְדָקָה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רסד), אֲשֶׁר עִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית הוּא הַצְּדָקָה, כִּי כְּנֶגֶד זֶה שֶׁהִשְׁפִּיעַ בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא הָיָה צָרִיךְ לְהַשְׁפִּיעַ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כְּנֶגֶד זֶה יַשְׁפִּיעַ עַכְשָׁו בִּמְקוֹם קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְהֶאֱרִיךְ מוֹהֲרַנ״תְ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה׳), אֲשֶׁר עִקַּר שְׁלֵמוּת הַצְּדָקָה הוּא כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה עַל הַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עֲרֹךְ אֵלָיו, כִּי סוֹף כָּל סוֹף סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל מְקָרְבִים בְּנֵי־אָדָם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלָזֹאת הָיִיתִי מְיַעֵץ לְךָ, מֵאַחַר שֶׁנִּפְגַּמְתָּ כָּל־כָּךְ בִּפְגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לָלֶכֶת לִצְדָקָה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְךָ חֵלֶק בְּהַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וּמוֹהֲרַנ״תְ זַ״ל מְפָרֵשׁ אֶת הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קיט, קמב): ״צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת״, אֵיזוֹ צְדָקָה נִשְׁאֶרֶת לְעוֹלָם? כְּשֶׁנּוֹתְנִים אוֹתָהּ לְתוֹרַת הַצַּדִּיק אֱמֶת. וְלָכֵן אִם אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁטִּמְאַת אֶת עַצְמְךָ בְּטֻמְאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, שֶׁהִיא אֲבִי־אָבוֹת הַטֻּמְאָה, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (כְּלִים פֶּרֶק א׳): שִׁכְבַת זֶרַע הִיא אַב הַטֻּמְאָה מִן הַתּוֹרָה, וְהִיא מְטַמֵּאת אָדָם וְכֵלִים בְּמַגָּע, וְכֵן הוּא בָּרַמְבַּ״ם (פֶּרֶק ה׳ מֵהִלְכוֹת אֲבוֹת הַטֻּמְאָה, הֲלָכָה א׳), כִּי הַזֶּרַע מְטַמֵּא אֶת הָאָדָם, וּבִפְרָט כְּשֶׁאָדָם מוֹצִיאוֹ לְבַטָּלָה, בָּזֶה הוּא הוֹרֵג אֶת נַפְשׁוֹת בָּנָיו וּבְנוֹתָיו, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כַּמּוּבָא בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמא). וְלָכֵן כָּל מִי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁפִּזֵּר זַרְעוֹ לְבַטָּלָה, עָלָיו לְקַיֵּם (תְּהִלִּים קיב, ט): ״פִּזַּר נָתַן לָאֶבְיוֹנִים״. וְעִקַּר הָאֶבְיוֹן הוּא זֶה שֶׁאֵין לוֹ שֵׂכֶל וְדַעַת, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (נְדָרִים מא.): אֵין עָנִי אֶלָּא בְּדַעַת. הֵינוּ מִי שֶׁאֵין לוֹ דַּעַת וְשֵׂכֶל לְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּבִפְרָט מִי שֶׁטִּמְטֵם עַצְמוֹ בְּהוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, עִקַּר תִּקּוּנוֹ הוּא רַק עַל־יְדֵי הַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וַהֲפָצָתָם בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. וְלָכֵן מֵאַחַר שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל עָזְרוּ לְךָ כָּל־כָּךְ בַּחַיִּים, וְזָכִיתָ עַל יָדָם לִלְמֹד כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה תּוֹרָה, עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, לָלֶכֶת לֶאֱסֹף צְדָקָה, כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וּתְהִלָּה לָאֵל יֵשׁ לָנוּ כְּבָר כַּמָּה כְּרָכִים מִסִּפְרֵי שׁוּ״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְהֵם מִכְתָּבִים שֶׁכָּתַבְתִּי לִבְנֵי הַנְּעוּרִים וּלְאַבְרֵכִים, אֲשֶׁר מְחַיִּים וּמְחַזְּקִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן רָצִיתִי מְאֹד, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ גַּם־כֵּן חֵלֶק בְּהַדְּפָסַת עוֹד חֲלָקִים, כִּי מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ זֶה כְּטִפָּה מֵהַיָּם

מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עַל בַּחוּרִים וְאַבְרֵכִים אֲחֵרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, כָּל הָרְחוֹבוֹת מְלֵכְלָכִים עִם תְּמוּנוֹת תּוֹעֵבָה, וְהוֹלְכִים בִּבְגְדֵי שַׁחַץ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמַה יַּעֲשֶׂה הַבֵּן שֶׁלֹּא יֶחְטָא? ! וְלָזֹאת מֵאַחַר שֶׁכְּבָר נִכְשַׁלְתָּ בַּחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, רְאֵה לִמְסֹר נַפְשְׁךָ וְלַעֲזֹר לִי לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בִּכְלָלִיּוּת, כִּי אֲנִי מַדְפִּיס עַתָּה עוֹד פַּעַם אֶת ה״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, ״שִׂיחוֹת־הָר״ן״, ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״, ״לִקּוּטֵי־עֵצוֹת״, ״קִצּוּר־לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, עוֹד זֹאת תַּעֲזֹר לִי לְהַדְפִּיס כַּמָּה וְכַמָּה כְּרָכִים שֶׁל ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, שֶׁזֶּה תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּלָשׁוֹן קַלָּה, וְיִהְיֶה לְךָ חֵלֶק בְּקִרּוּב רְחוֹקִים. וְלָכֵן עֲשֵׂה כָּל אֲשֶׁר בְּכֹחֲךָ לַעֲזֹר לִי, וּבִזְכוּת זֶה תִּזְכֶּה לְכָל טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זוֹ הַצָּלָחָה נִצְחִית, הַצָּלָחָה כָּזוֹ שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וַאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְּדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עָלֶיךָ לִזְכֹּר, אֲשֶׁר אֵין עֵצָה אַחֶרֶת לָצֵאת מִכָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁנָּפַלְתָּ אֲלֵיהֶן, אֶלָּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וְזוֹ הַנְּהָגָה כְּלָלִית שֶׁמָּסַר רַבֵּנוּ זַ״ל לְפָרְסֵם לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְזוֹ הָעֲבוֹדָה יְגַלֶּה מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ; כִּי עַכְשָׁו מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה לָאָדָם לְדַבֵּר, כִּי נִמְצָא בְּשִׁנָּה עֲמֻקָּה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן,

חֵלֶק א׳, סִימָן ס׳), וְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ מְעוֹרֵר מֵהַשָּׁנָה, וּמְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ יְעוֹרֵר אֶת כָּל הָעוֹלָם מֵהַשָּׁנָה. וּבֶאֱמֶת מוּבָא בְּשֵׁם צַדִּיקִים עַל הַפָּסוּק (שְׁמוֹת יד, ג): ״נְבוֹכִים הֵם בָּאָרֶץ, סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר״; מֵחֲמַת שֶׁבְּנֵי־אָדָם נְבוֹכִים בְּאַרְצִיּוּת, לָכֵן סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר, שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן צְרִיכִים לְנַתֵּק אֶת עַצְמָם מֵהַגַּשְׁמִיּוּת, וְלֵידַע שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא וּבְלְעָדָיו אֵין שׁוּם נִמְצָא, וּכְכָל שֶׁיַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כֵּן יְזֻכֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בָּזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר נֹחַ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בָּזֶה שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב שֶׁיֵּשׁ לְךָ צַעַר מִבִּנְךָ שֶׁאֵינוֹ מִתְפַּלֵּל וְכוּ׳ וְכוּ׳, עָלֶיךָ לְהָבִין, שֶׁמִּצְוַת חִנּוּךְ מַתְחִילָה מֵעַצְמוֹ. תְּחִלָּה צָרִיךְ אָדָם לְחַנֵּךְ עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וּמִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, וְאַף פַּעַם לֹא יְדַבֵּר בְּאֶמְצַע הַתְּפִלָּה וְכוּ׳, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יֵצֵא לַחוּץ בְּשָׁעַת הַתְּפִלָּה, וְלֹא יְדַבֵּר וְיִסַּטְּפֵט עִם בְּנֵי־אָדָם וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי הַיְלָדִים מְחַקִּים אֶת הָאָב, מַה שֶּׁרוֹאִים אֵצֶל אֲבִיהֶם — עוֹשִׂים עַשֶּׂרֶת מוֹנִים יוֹתֵר. וְלָכֵן אִם רְצוֹנְךָ לְחַנֵּךְ אֶת יַלְדְּךָ שֶׁיִּתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה, הַתְחֵל אַתָּה לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁהַבֵּן גַּם־כֵּן יִקַּלֵּט מַעֲלַת הַתְּפִלָּה.

עָלֶיךָ לִזְכֹּר, כִּי מַה שֶּׁאַתָּה יוֹדֵעַ מֶשֶׁךְ עֶשְׂרִים־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה, יַלְדְּךָ מֵהֵיכָן יֵדַע?! הֲלֹא הוּא מַתְחִיל עַתָּה אֶת תְּחִלַּת צְעָדָיו לְהַכָּנֵס

בָּעוֹלָם, וְאֵינֶנּוּ מַרְגִּישׁ נֹעַם הַתְּפִלָּה, וְלָמָּה תִּשְׂכַּח, שֶׁגַּם לְךָ אֵרַע כָּךְ, שֶׁכַּמָּה עֶשְׂרוֹת שָׁנָה זְלָזַלְתָּ בַּתְּפִלָּה, וְאָבִיךָ עוֹרֵר אוֹתְךָ לְהִתְפַּלֵּל, וְלֹא הִתְיַחַסְתָּ וְלֹא קִבַּלְתָּ דְּבָרָיו, עַל־כֵּן מָה אַתָּה רוֹצֶה עַתָּה מִבִּנְךָ ? ! הֲלֹא אֵינֶנּוּ שׁוֹנֶה מִמְּךָ ! לָכֵן הָעֵצָה הֲכִי טוֹבָה בַּעֲבוּר חִנּוּךְ הַיֶּלֶד בַּתְּפִלָּה, לְדַבֵּר עִמּוֹ בַּעֲקִיפִין, לְהַסְבִּירוֹ בְּדֶרֶךְ סִפּוּרִים מַעֲלַת הַתְּפִלָּה, וּמַה שֶּׁפּוֹעֶלֶת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וּבִפְרָט אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יֵשׁ לוֹ סִפּוּרִים לְאֵין סֵפֶר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, אֵיךְ שֶׁהֶחֱל מִימֵי קָטְנוּתוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל צְרָכָיו בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְיֵשׁ לָנוּ רִבּוּי שִׂיחוֹת וְסִפּוּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְזֹאת צְרִיכִים לְסַפֵּר לַיֶּלֶד, אֲבָל לֹא לָלֶכֶת וּלְהַכּוֹתוֹ בָּרַבִּים וּלְבַיְּשׁוֹ בָּרַבִּים בִּפְנֵי חֲבֵרָיו שֶׁאֵינֶנּוּ מִתְפַּלֵּל, אֲשֶׁר אָז דַּיְקָא לֹא יִתְפַּלֵּל, וְלֹא יַחְפֹּץ בִּתְפִלָּה, וְיִשְׁנָא אֶת הַתְּפִלָּה לְגַמְרֵי. עַל־כֵּן הֱיֵה חָכָם, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיֵּעָשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים, שֶׁהָיָה אֶחָד, שֶׁהָיוּ לוֹ יְלָדִים טוֹבִים מְאֹד, יִרְאֵי ה׳ וְלוֹמְדֵי תּוֹרָה, וּכְשֶׁשְּׁאָלוּהוּ אֵיךְ זָכִיתָ לְזֶה? עָנָה וְאָמַר: מַה חוֹשְׁבִים אַתֶּם, שֶׁצָּמְחוּ עַל הָעֵץ? אֶלָּא כָּל יוֹם וָיוֹם נָטַלְתִּי כִּפָּה, וּמִלֵּאתִי אוֹתָהּ בִּדְמָעוֹת, שֶׁבָּכִיתִי לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְרָחַצְתִּי אֶת פָּנַי בִּדְמָעוֹת אֵלּוּ, וְכָךְ זָכִיתִי לִילָדִים טוֹבִים. הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ, שֶׁלִּזְכוֹת לִילָדִים טוֹבִים צְרִיכִים הַרְבֵּה לְהִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּבִפְרָט שֶׁהַיְלָדִים יִתְפַּלְּלוּ כָּרָאוּי, יֵשׁ לְדַאֵג שֶׁיִּרְאוּ דֻּגְמָא אִישִׁית מִמְּךָ, כִּי הַמְחַנֵּךְ הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר זֶהוּ הָאָב, וּמַה שֶּׁהָאָב מְדַבֵּר, הַיֶּלֶד מְחַקֶּהוּ, וּמַה שֶּׁהַיֶּלֶד רוֹאֶה אֵצֶל אָבִיו — עוֹשֶׂה כָּמוֹהוּ. עַל־כֵּן עַל הָאָב לְתַקֵּן אֶת עַצְמוֹ, וְאָז יִהְיוּ לוֹ יְלָדִים טוֹבִים.

רַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד מְאֹד שֶׁנִּמְסֹר מְאֹד מְאֹד נַפְשֵׁנוּ בַּעֲבוּר חִנּוּךְ יְלָדֵינוּ וְלֹא לְהַכּוֹתָם. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר פַּעַם, שֶׁאֶצְלוֹ חִנּוּךְ הַיְלָדִים הוּא עֲבוֹדָה כַּעֲבוֹדַת חֲצוֹת, וְהָיָה עוֹמֵד עֲלֵיהֶם שֶׁיִּטְלוּ יָדַיִם לַאֲכִילָה, וִיבָרְכוּ הַבְּרָכוֹת ״עַל נְטִילַת יָדַיִם״ וְהַ״מּוֹצִיא״ וְכוּ׳, וְכֵן שֶׁיְּבָרְכוּ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן וְכוּ׳, כָּל־כָּךְ הָיָה עוֹמֵד עֲלֵיהֶם. אֲבָל הַכֹּל בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה וּנְעִימָה עַד מְאֹד. אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא,

שֶׁתְּצַיֵּת אוֹתִי, וְלֹא תִּתְחָרֵט לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בָּעוֹלָם הַבָּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד...

ב׳ תשפה.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר נֹחַ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר, אֶת גֹּדֶל הַצַּעַר וְהָעָגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לִי מִכָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

מָה אֹמַר לְךָ, עָלֵינוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?! הֲרֵי הוּא מְחַיֶּה אוֹתָנוּ, וְהָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ בִּדְבָרָיו, זֶה לֹא תִּמְצָא בְּשׁוּם מָקוֹם, וְלָכֵן עַכְשָׁו צְרִיכִים לִלְמֹד רַק אֶת הַסֵּפֶר שֶׁלּוֹ וְכוּ׳. וְלָכֵן אֵינֶנִּי מֵבִין לָמָּה עָלֶיךָ לְבַלְבֵּל עַצְמְךָ בִּבְלְבּוּלֵי חִנָּם, וְלָמָּה לְךָ לְהִסְתַּכֵּל בִּסְפָרִים שֶׁרַק מְיַגְּעִים אֶת מֹחֲךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְלֹא יוֹצֵא לְךָ מִזֶּה מְאוּמָה, כִּי הָעִקָּר הוּא לְעֵבְדָה וּלְמַעֲשֶׂה. וּבֶאֱמֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בִּקֵּשׁ אוֹתָנוּ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה, שֶׁנִּלְמַד רַק אֶת סִפְרוֹ, וּבְפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ, אֲשֶׁר תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁלּוֹמְדִים אֶת סִפְרוֹ, כְּבָר לֹא צְרִיכִים סֵפֶר מוּסָר אַחֵר. כִּי הַסֵּפֶר שֶׁלּוֹ מָלֵא מוּסָר (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן שמו). וְלָכֵן אֵינִי יוֹדֵעַ לָמָּה לְךָ לְבַלְבֵּל עַצְמְךָ מֵרִבּוּי סְפָרִים שֶׁלֹּא יָבִיאוּ לְךָ תּוֹעֶלֶת כִּדְבָרֶיךָ. אִם תַּתְמִיד בַּתַּנַ״ךְ וּבְשִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, בְּבַבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא, רַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, סִפְרֵי הַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים, וְכָל כִּתְבֵי הָאַר״י זַ״ל, וְכָל הַמִּדְרָשִׁים כֻּלָּם, וּשְׁאָר סִפְרֵי חֲסִידוּת, כְּבָר לֹא תִּצְטָרֵךְ אַחַר־כָּךְ שׁוּם סֵפֶר. וְלָכֵן אֵינִי יוֹדֵעַ לָמָּה לְךָ לְבַלְבֵּל עַצְמְךָ מִכָּל הַסְּפָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, הֵן אֱמֶת שֶׁזֶּה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְרַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה שֶׁנִּטַּיֵּל בְּכָל הַסְּפָרִים, אֲבָל הָעִקָּר

לִלְמֹד אֶת סִפְרֵי הַיְסוֹד כַּנַּ״ל.

אוֹדוֹת הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ מִילָדֶיךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, עָלֶיךָ לִזְכֹּר, שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף פָּגַמְתָּ בַּבְּרִית, וְרַחֲמָנָא לִצְלָן, עַל־יְדֵי־זֶה הִכְנַסְתָּ בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ הִרְהוּרִים רָעִים וּמַחֲשָׁבוֹת מְגֻנּוֹת, וּבִשְׁבִיל זֶה אַתָּה סוֹבֵל מִילָדֶיךָ. כִּי כָּךְ אָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, כְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ, הוּא סוֹבֵל מִילָדָיו. וְלָכֵן אַל תָּבֹא בְּטַעֲנָה, לָמָּה יְלָדֶיךָ מוֹרְדִים בְּךָ, כִּי אַתָּה אָשֵׁם בָּזֶה, פָּגַמְתָּ בִּפְגַם הַבְּרִית וְהוֹצֵאתָ טִפּוֹת זֶרַע לְבַטָּלָה לַחוּץ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, יָמִים וְשָׁנִים, וּמַה גַּם שֶׁהִכְנַסְתָּ בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, אֲזַי אַתָּה מְשַׁלֵּם עַתָּה אֶת הַמְּחִיר. וְלָכֵן לָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מִכָּל זֶה?! רְאֵה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל שֶׁפָּגַמְתָּ בְּמַחֲשָׁבוֹת וּבְהִרְהוּרִים רָעִים, וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּחִדּוּשֵׁי תוֹרָה, אֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קה): כְּשֶׁאָדָם פָּגַם בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ יִרְאֶה לְחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תוֹרָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה תִּקּוּן נֶגֶד זֶה שֶׁחָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, יְתַקֵּן עַכְשָׁו אֶת מֹחוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ, שֶׁיַּחְשֹׁב רַק מֵהַתּוֹרָה, וְזֶה עִקַּר הַתִּקּוּן, וּמִמֵּילָא תִּרְאֶה שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף הַיְלָדִים יַחְזְרוּ אֵלֶיךָ.

בְּוַדַּאי זוֹ צָרָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד לְאַבָּא, שֶׁהַיְלָדִים אֵינָם רוֹצִים לְדַבֵּר עִמּוֹ אוֹ לְהִתְעַסֵּק עִמּוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאַף שֶׁהַצֶּדֶק עִמְּךָ, שֶׁנָּתַתָּ אֶת כָּל הַנְּשָׁמָה שֶׁלְּךָ וְכוּ׳, וְאֶת כָּל חַיֶּיךָ בַּעֲבוּרָם, וְעַתָּה אֵינָם רוֹצִים לְהַכִּירְךָ וְכוּ׳, בְּוַדַּאי הַכְּאֵב גָּדוֹל בִּמְאֹד מְאֹד, אֲבָל עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. כִּי דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וְאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּא בִּטְרוּנְיָה עִם בְּרִיּוֹתָיו, וּבְוַדַּאי אִם עוֹבֵר עָלֶיךָ דָּבָר כָּזֶה, בְּוַדַּאי חָטָאתָ וּפָגַמְתָּ, וְלָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל?!

וְלָכֵן עֲצָתִי, שֶׁתִּרְאֶה לְדַבֵּק עַצְמְךָ בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְתַכְנִיס כָּל מֹחֲךָ מֵהַיּוֹם רַק אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא תִּתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם נִבְרָא, אֶלָּא תַּכְנִיס עַצְמְךָ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּתְחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תוֹרָה אֲמִתִּיִּים, וְתִרְשֹׁם אוֹתָם עַל הַכְּתָב, כִּי רַק זֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מִמְּךָ, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (פְּסָחִים

נ.): אַשְׁרֵי מִי שֶׁבָּא לְכָאן וְתַלְמוּדוֹ בְּיָדוֹ, וּפֵרְשׁוּ הַמְפָרְשִׁים, שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל חִדּוּשֵׁי תוֹרָה שֶׁכּוֹתְבָם בְּיָדוֹ דַּיְקָא. וְעַל־כֵּן לְדַעְתִּי, אַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ. וּבֶאֱמֶת רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סה): בְּשָׁעָה שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם יִסּוּרִים מְרוֹרִים, עִקַּר הָעֵצָה לִבְרֹחַ אֶל חִדּוּשֵׁי תוֹרָה. וּכְכָל שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם יִסּוּרִים יוֹתֵר גְּדוֹלִים, אֲזַי מְחַדֵּשׁ יוֹתֵר בַּתּוֹרָה. וְעַל־כֵּן אִם עוֹבְרִים עָלֶיךָ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה יִסּוּרִים מִילָדֶיךָ, שֶׁכּוֹאֵב לְךָ מְאֹד שֶׁאֵינָם רוֹצִים לְהִסְתַּכֵּל עָלֶיךָ וּלְדַבֵּר עִמְּךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאֵינְךָ מֵבִין עַל מַה וְלָמָּה מַגִּיעַ לְךָ דָּבָר זֶה וְכוּ׳ וְכוּ׳, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי לֹא חָשִׁיד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּעָבִיד דִּינָא בְּלָא דִּינָא (בְּרָכוֹת ה:), אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָשׁוּד לַעֲשׂוֹת דִּין בְּלִי סִבָּה. עַל־כֵּן עָלֶיךָ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל פִּגַּם הַמַּחֲשָׁבָה, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף יַחְזְרוּ אֵלֶיךָ. וְאַף אִם לָאו, בְּרַח לְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הִכַּרְתִּי אֶת אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁהָיָה עוֹבֵד ה׳ גָּדוֹל מְאֹד, וְעַד שֶׁהִתְחַתֵּן עָבְרוּ עָלָיו הַרְבֵּה שָׁנִים שֶׁהִתְבַּגֵּר, וְהָיָה שָׁרוּי בְּצָרוֹת גְּדוֹלוֹת וּבְמְרִירוּת עֲצוּמָה, אֲבָל בָּרַח תָּמִיד אֶל הַתּוֹרָה, וְהָיָה מַתְמִיד גָּדוֹל בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהָיָה יוֹשֵׁב בְּמֵרוֹן אֵצֶל הַתַּנָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי יָמִים וְשָׁנִים, וְהָיָה מִתְבּוֹדֵד וְלוֹמֵד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁעָזְרוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְהִתְחַתֵּן, וְאַחַר־כָּךְ הִתְחִילוּ עִמּוֹ צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְכוּ׳, כִּי לֹא הִסְתַּדֵּר הַשִּׁדּוּךְ, וַעֲזָרוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁנּוֹלְדוּ לוֹ שְׁנֵי בָּנִים וּבַת אַחַת, וּלְצַעֲרוֹ הָרַב, אִשְׁתּוֹ מֵתָה וְנוֹתַר גַּלְמוּד, וְהַיְלָדִים מֵרְרוּ אֶת חַיָּיו, עַד שֶׁהִתְחִילוּ לְהַכּוֹתוֹ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְהֶצְרַךְ לִבְרֹחַ שׁוּב לְמֵרוֹן, וְיָשַׁב שָׁם כַּמָּה שָׁנִים. וּתְתָאֵר לְעַצְמְךָ אֵיזוֹ מְרִירוּת עֲבָרָה עַל אָדָם זֶה?! וּכְשֶׁאֲנִי רְאִיתִיו, הָיָה תָּמִיד שָׂמֵחַ, כִּי לָמַד הַרְבֵּה זֹהַר הַקָּדוֹשׁ בְּמֵרוֹן, וְהָיוּ פָּנָיו מְאִירוֹת מְאֹד, וְעַל אַף שֶׁרָאִיתִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לֵב נִשְׁבָּר מְאֹד, עִם כָּל זֹאת הֶחֱיָה עַצְמוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָקוֹם הֵיכָן לִבְרֹחַ. וּלְבַסּוֹף הִתְחַתֵּן שׁוּב, וְגַם זוּגָתוֹ הַשְּׁנִיָּה נִסְתַּלְּקָה, וְחִתֵּן אֶת בִּתּוֹ, אֲבָל נוֹתְרוּ שְׁנֵי יְלָדָיו, שֶׁלֹּא הָיוּ בְּרִיאִים בְּשִׂכְלָם, וְהִכּוּ אוֹתוֹ, וְהֶצְרַךְ לִבְרֹחַ מֵהַבַּיִת. אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַצַּעַר וְהָעָגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁהָיוּ לַיְהוּדִי הַזֶּה, עִם כָּל זֹאת

הֶחֱיָה אֶת עַצְמוֹ עַל־יְדֵי דִּבְרֵי וַעֲצוּת רַבֵּנוּ זַ״ל. וְכָל הַסִּפּוּר הַזֶּה אֲנִי מְסַפֵּר לְךָ, כְּדֵי לְהַכְנִיס בְּךָ רוּחַ חַיָּה, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה שָׁבוּר כָּל־כָּךְ, כִּי אֲנִי הִפַּרְתִּי יְהוּדִי זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב, וּבְמַצָּבִים כֹּה קָשִׁים הִתְחַזֵּק וְהֶחֱזִיק מַעֲמָד. וְעַל־כֵּן גַּם אַתָּה רְאֵה לְהִתְחַזֵּק וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אַף שֶׁזֶּה כּוֹאֵב מְאֹד מְאֹד מַה וָּלָמָּה אֵין הַיְלָדִים רוֹצִים לְדַבֵּר עִמְּךָ, וְאֵינָם רוֹצִים שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם עֵסֶק אִתְּךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, זֶה בְּוַדַּאי כּוֹאֵב, עִם כָּל זֹאת לְדַעְתִּי, אַל תִּהְיֶה שָׁבוּר, בְּרַח לְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְפִי שֶׁהוּא יִרְצֶה — כָּךְ יִהְיֶה. עַל־כֵּן הָעֵקָר הוּא הַדְּבֵקוּת, לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וַאֲנִי בָּטוּחַ, אִם תְּקַיֵּם דְּבָרַי אֵלֶּה — לִהְיוֹת דָּבוּק רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, סוֹף הַכָּבוֹד לָבוֹא, שֶׁכֻּלָּם יָבוֹאוּ וְיַחְזְרוּ אֵלֶיךָ. וְאִם, חַס וְשָׁלוֹם, לָאו, לְכָל הַפָּחוֹת יֵשׁ לְךָ לֵב נִשְׁבָּר, וְאַתָּה דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ; כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג אֶת הָאֱלֹקוּת — רַק כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ לֵב נִשְׁבָּר. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים נא, יט): ״לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה״. וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עב), אֲשֶׁר זֶה מַה שֶּׁמְּקַבְּלִים מֵהַצַּדִּיק — שִׁפְלוּת, וְזֶה עִקַּר גַּדְלוּת הָאָדָם; וְלָכֵן בָּזֶה שֶׁאַתָּה שָׁפֵל וְנִבְזֶה בְּעֵינֵי עַצְמְךָ — לָמָּה עָזְבוּ אוֹתְךָ הַיְלָדִים?! בָּזֶה בְּעַצְמוֹ עָלֶיךָ לְהַחֲיוֹת עַצְמְךָ וְלֹא לְהִשָּׁבֵר, אֶלָּא בְּרַח לְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף אֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְהַסּוֹף יִהְיֶה, שֶׁנִּצְטָרֵךְ לַחֲזֹר אֵלָיו.

תַּאֲמִין לִי, שֶׁיֵּשׁ לִי עוֹד לִכְתֹּב לְךָ מֵאוֹת עֲמוּדִים, אַךְ טִרְדוֹתַי רַבּוּ כַּאֲשֶׁר רַבּוּ. רְאֵה לְהַחֲיוֹת עַצְמְךָ עַל־כָּל־פָּנִים עִם הַמִּכְתָּב הַזֶּה וְתַחְבִּיאוֹ, כִּי תִּצְטָרֵךְ אוֹתוֹ לְיָמִים הַבָּאִים, כִּי אֲנִי רוֹאֶה, שֶׁיֵּשׁ פֹּה אֵילוּ אִי הֲבָנוֹת בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְהַיְלָדִים שׁוֹנְאִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁזֶּה דּוֹחֶה מְאֹד וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת הַדְבֵּק עַצְמְךָ בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז תִּרְאֶה מַה שֶּׁיֵּעָשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשפו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסָה, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁתָּמִיד תַּעֲזֹר לִי לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתַתְמִיד בִּלְמוּד מִשְׁנָיוֹת, אֲשֶׁר כָּל פֶּרֶק וּפֶרֶק הוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית, הַצָּלָחָה כָּזוֹ שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מַה זֶּה לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, אָז הָיִיתָ עוֹסֵק בָּזֶה בְּתִשׁוּקָה עֲצוּמָה, וּבְכָל פַּעַם בְּפַעַם הָיִיתָ מְסַיֵּם שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְהָיִיתָ רוֹשֵׁם לְעַצְמְךָ בְּכָל פַּעַם כְּשֶׁאַתָּה מְסַיֵּם. וְכָךְ הָיָה נִכְנָס בְּךָ חֵשֶׁק, עַד שֶׁבְּמֶשֶׁךְ חַיֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה הָיִיתָ מְסַיֵּם כַּמָּה מֵאוֹת פְּעָמִים שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. וְזֶה יְכוֹלִים לְקַיֵּם בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת. וְהַרְבֵּה אֲנָשִׁים כְּבָר זָכוּ לְסַיֵּם פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, מַמָּשׁ מֵאוֹת פְּעָמִים; כִּי כְּשֶׁזּוֹכִים לִלְמֹד בְּכָל חֹדֶשׁ שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, אֲזַי בְּמֶשֶׁךְ עֶשֶׂר שָׁנִים, כְּבָר זוֹכִים לְיוֹתֵר מִמֵּאָה פְּעָמִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁיִּשְׁנָם הַמַּתְמִידִים וְגוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּחֹדֶשׁ שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְאָז בְּמֶשֶׁךְ עֶשֶׂר שָׁנִים זוֹכִים לְמָאתַיִם פְּעָמִים שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה וְיוֹתֵר. וְהַכְּלָל הוּא — שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְהַתְמִיד מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, שֶׁמְּטַהֵר אֶת הַנֶּפֶשׁ מִכָּל מִינֵי חֲלָדָה. וּבִפְרָט שֶׁעָבַר עָלֶיךָ בְּחַיֶּיךָ מַה שֶּׁעָבַר, שֶׁאַתָּה שָׁבוּר וְרָצוּץ מִפֻּגַם הַבְּרִית שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, מַדּוּעַ לֹא תִּקַּח מִשְׁנָיוֹת, וּתְזַכֵּךְ אֶת נִשְׁמָתְךָ, כִּי מִשְׁנָה אוֹתִיּוֹת נְשָׁמָה, וְעַל־יְדֵי שֶׁלּוֹמְדִים הַרְבֵּה מִשְׁנָה, עַל־יְדֵי־זֶה מְזַכְּכִים וּמְטַהֲרִים אֶת הַנְּשָׁמָה. וְרָאִיתִי בַּסֵּפֶר ״מִדְרָשׁ תַּלְפִּיּוֹת״, שֶׁמֵּבִיא שֶׁאָשֵׁר בֶּן יַעֲקֹב יוֹשֵׁב עַל פִּתְחוֹ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, וּמִי שֶׁלָּמַד הַרְבֵּה מִשְׁנָיוֹת, אֵינוֹ מַנִּיחַ אוֹתוֹ לְהָכָּנֵס שָׁמָּה. וְהַחִיד״א שִׁלֵּב בָּזֶה מַה שֶּׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית מט, כ): ״וּמֵאָשֵׁר ׳שְׁמֶנָה׳ לַחְמוֹ״, שְׁמֶנָה אוֹתִיּוֹת מ׳שְׁנָ׳ה׳; כִּי דַּיְקָא אָשֵׁר מְמֻנֶּה עַל לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת. עַל־כָּל־

פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, לָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל עִם בִּלְבּוּל כָּלְשֶׁהוּ?! הַתְמֵד בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים. וְלֹא תִּצְטָרֵךְ אַחַר־כָּךְ לְהִתְגַּלְגֵּל בְּזֶה הָעוֹלָם. וְאִם בְּנֵי־אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים מַה זֶּה לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, הָיוּ שׁוֹקְדִים בָּזֶה מְאֹד. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (וַיִּקְרָא רַבָּה ז, ג): אֵין הַגָּלֻיּוֹת מִתְקַבְּצוֹת אֶלָּא בִּזְכוּת [לִמּוּד] מִשְׁנָיוֹת. וְלָכֵן רְאֵה לְהַתְמִיד בָּזֶה מְאֹד, וְאָז טוֹב לְךָ בָּזֶה וּבַבָּא.

אֲנִי מְקַוֶּה מְאֹד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּצְלַח אֶת דְּבָרַי, כִּי אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאַתָּה יוֹצֵא מִדַּעְתְּךָ מֵחֲמַת הַבַּטָּלָה, וְאִם הָיִיתָ לוֹמֵד בְּסֵדֶר־הַדֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן עו), לוֹמַר הַרְבֵּה וַאֲפִלּוּ שֶׁאֵינֶנּוּ מֵבִין וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; אֲזַי כְּבָר הָיִיתָ מְסַיֵּם פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. וְלָכֵן הַתְחֵל כְּבָר עַתָּה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם כַּמָּה וְכַמָּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, עַד שֶׁיִּכָּנֵס בְּךָ חֲמִידוּ דְּאוֹרַיְתָא, וְלֹא תִּצְטָרֵךְ שֶׁיְּעוֹרְרוּ וְיַחֲזִקוּ אוֹתְךָ עַל לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, כִּי אַתָּה בְּעַצְמְךָ תִּרְצֶה לִלְמֹד מִשְׁנָיוֹת.

נָא וְנָא אַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ בְּעִנְיָן שְׁדוּכִים, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאִם תְּבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגְךָ. וְכֵן תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לוֹמַר פָּרָשַׁת הַנְּשִׂיאִים, אֲשֶׁר הִיא מְסֻגֶּלֶת לִמְצִיאַת הַזִּוּוּג, כַּמּוּבָא בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת חִתּוּן), וְאָז בְּוַדַּאי תִּמְצָא אֶת זִוּוּגְךָ. כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פט), שֶׁהַצַּדִּיק הוּא הַשַּׁדְכָן הַמְשַׁדֵּךְ אֶת כָּל הַשִּׁדּוּכִים. עַל־כֵּן לָמָּה לְךָ לְהִתְבַּהֵל?! רְאֵה לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

כָּל מַה שֶּׁאַתָּה יָכוֹל לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת הִתְקָרְבוּתְךָ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל — רְאֵה לְהַעֲלִים. כִּי מָה אַתָּה צָרִיךְ מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת?! יוֹתֵר טוֹב לְךָ לַעֲשׂוֹת אֶת עַצְמְךָ כְּאִלּוּ אֵינְךָ מְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל כְּלָל, וְעַל־יְדֵי־זֶה תּוֹרִיד מִמְּךָ הַרְבֵּה מְנִיעוֹת שֶׁיֵּשְׁנָן עַכְשָׁו בַּיְשִׁיבוֹת, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף תִּזְכֶּה לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר כִּרְצוֹנְךָ. הָעִקָּר רְאֵה לְצֵאת אוֹתִי וְלֹא תִּתְחָרֵט — לֹא בָּזֶה וְלֹא בַּבָּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר נֹחַ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּבִפְרָט שֶׁזְּכָה אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּזְכוּת כָּזוֹ, שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, בָּזֶה רָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד.

נָא וְנָא תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, אַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוּת וּמַכְאוֹבוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל עֵצוֹת עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט בַּחַיִּים. וְעַל־כֵּן עֲשֵׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּעֲבֹר עַל הַכֹּל.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית, הַצָּלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וְאִם בְּנֵי־אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים לְמָה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הָיוּ מַתְמִידִים בָּזֶה מְאֹד מְאֹד; כִּי בֶּאֱמֶת מַה יֵּשׁ לָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ׳? כְּלוּם וְכוּ׳! אִם רַק זוֹכִים לְיִשּׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, רוֹאִים שֶׁאֵין לָאָדָם — לֹא חָבֵר טוֹב וְלֹא יָדִיד נֶאֱמָן וְכוּ׳, הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ. סוֹף כָּל סוֹף אָדָם צָרִיךְ לָשׁוּב רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־כֵּן מַה בְּצַע כִּי נָרוּץ אַחַר זֶה אוֹ אַחַר זֶה, וּלְבַסּוֹף מְאוּמָה לֹא יִהְיֶה בְּיָדֵינוּ, יוֹתֵר טוֹב לְהַתְחִיל לָרוּץ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִדְבָּקִים אֶל הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא. וְלָכֵן רְאֵה, יְדִידִי הַיָּקָר, לְדַבֵּר הַרְבֵּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְנַצֵּחַ אֶת הַמִּלְחָמָה בְּזֶה הָעוֹלָם, וּלְהִכָּלֵל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְיָאִיר

עָלֶיךָ מֶלֶךְ הַכָּבוֹד בְּעַצְמוֹ.

רְאֵה לְבַטֵּל עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְלֹא תִּרְצֶה שׁוּם רָצוֹן אַחֵר מִבִּלְעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זוֹהִי הַשְׁלֵמוּת, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֶל בְּטוּל כָּזֶה, שֶׁלֹּא יִרְצֶה שׁוּם דָּבָר רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ. וּלְזֶה זוֹכִים רַק עַל־יְדֵי רִבּוּי הִתְבּוֹדְדוּת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נב), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ יְחִידִי, שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וְשָׁם יְבַקֵּשׁ וְיִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וִיבַקֵּשׁ כָּל אֲשֶׁר צָרִיךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֶל מְחֻיָּב הַמְצִיאוּת, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

הַתְמֵד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים; כִּי כְּשֶׁתִּלְמַד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, תִּמְצָא שָׁם עֵצוֹת עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר וְעַל כָּל פְּרָט וּפְרָט בַּחַיִּים, וּמַה גַּם שֶׁתּוּכַל לְהַחֲיוֹת אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, אֶלָּא לוֹמֵד בְּכָל יוֹם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תשפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר לֶךְ־לְךָ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לָנֻכוֹן קִבַּלְתִּי מִזֶּה זְמַן רַב, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, לֹא הָיָה לִי הַפְנַאי לַהֲשִׁיבְךָ, וְגַם עַכְשָׁו אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לַּהֲשִׁיבְךָ. בְּוַדַּאי בִּלְבּוּלְךָ הוּא בִּלְבּוּל גָּדוֹל, וְגוֹרֵם לְךָ מַה שֶׁגּוֹרֵם, כִּי בִּלְבּוּל הַמֹּחַ קָשֶׁה וְכָבֵד יוֹתֵר מֵהַכֹּל, כִּי עִקַּר הָאָדָם הוּא הַמֹּחַ, וּכְשֶׁמֹּחוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, מְבֻלְבָּל, אֲזַי כָּל הָאָדָם הוּא מְבֻלְבָּל, וְאָז הוֹלֵךְ כְּשִׁכּוֹר מַמָּשׁ, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְהִנֵּה בִּשְׁבִיל בִּלְבּוּל הַמֹּחַ אֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת, רַק לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ

בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, לֵילֵךְ בְּמָקוֹם מְיֻחָד שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּפְרָטִי פְּרָטִיּוּת, וְאַף שֶׁבִּתְחִלָּה מֵרֹב בִּלְבּוּל הַדַּעַת, נִדְמֶה לוֹ שֶׁאֵין לוֹ דִּבּוּרִים, וּכְאִלּוּ אֵין מִי שֶׁיִּשְׁמַע אוֹתוֹ, וּכְאִלּוּ, כִּבְיָכוֹל, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָחוֹק מִמֶּנּוּ, וְכַדּוֹמֶה הֶסָּתוֹת וּפְתוּיִים וּבִלְבּוּלִים, שֶׁמְּבַלְבֵּל אוֹתוֹ הַיֵּצֶר הָרַע בְּעַצְמוֹ. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבִּי, הַרְגֵּל עַצְמְךָ לֵילֵךְ בְּמָקוֹם מְיֻחָד שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וְתָשִׂיחַ וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר אַתָּה מְדַבֵּר עִם חָבֵר טוֹב, וּבִרְבוֹת הַזְּמַן כְּשֶׁתִּהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל עַל דָּבָר זֶה, תִּרְאֶה בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְתִתְהַפֵּךְ לִהְיוֹת לְאִישׁ אַחֵר לְגַמְרֵי.

הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר עַכְשָׁו.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדֶּר לֶךְ־לְךָ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאֲבֵרְךָ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה שׁוֹפֵךְ אֶת מְרִירוּת לִבְּךָ וְצָרוֹתֶיךָ הַמְרֻבּוֹת לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהַשִּׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת, וּבִפְרָט שֶׁבְּיָמִים אֵלּוּ אֵינִי בְּקַו הַבְּרִיאוּת, לֹא עָלֵינוּ, וְקָשָׁה עָלַי הַכְּתִיבָה.

עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, אָמַרְתִּי לִנְטוֹת יָדִי בְּמִכְתָּב אֵלֶיךָ. וְהִנֵּה מִבֵּין הַשּׁוּרוֹת אֲנִי מֵבִין, שֶׁיֵּשׁ לְךָ עַכְשָׁו יְרִידָה גְּדוֹלָה, חַס וְשָׁלוֹם, עַד שֶׁאַתָּה יָכוֹל לִכְתֹּב לִי דְּבָרִים כָּאֵלּוּ... וּבֶאֱמֶת בְּעֵינַי לֹא יִפָּלֵא כְּלָל כָּל זֹאת, כִּי כְּפִי שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וָיוֹם קַטְנוּת וִירִידוֹת, נְפִילוֹת וְהַשְׁלָכוֹת וְכוּ׳, לֹא בְּחִנָּם כָּתַבְתָּ לְשׁוֹנוֹת כָּאֵלּוּ, אַךְ

מֵאִידָךְ גִּיסָא — אַתָּה צָרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמְךָ, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, אַתָּה יוֹדֵעַ מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי רַחֲמָן כָּזֶה, אֲשֶׁר רַק הוּא מֵבִין אוֹתְךָ, וְרַק הוּא מוּכָן לַעֲזֹר לְךָ, וְרַק הוּא מֵאִיר בְּךָ אֶת תְּשׁוּקַת זִיו הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וְעַל־כֵּן בָּזֶה בְּעַצְמוֹ אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ, שֶׁעַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא אַתָּה יוֹדֵעַ מֵרַבִּי כָּזֶה, וּמֶה הָיִיתָ עוֹשֶׂה בִּלְעָדָיו, וּבִלְעֲדֵי עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת?! אִם אָמְנָם שֶׁגַּם הָעֵצוֹת קָשֶׁה וְכָבֵד לְךָ לְקַיֵּם מֵרֹב מְרִירוּת לִבְּךָ מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, הַיְדִיעָה וְהָאֱמוּנָה שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ וּמַאֲמִין בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, כְּדַאי וּכְדַאי כְּבָר הַכֹּל, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁזָּכִיתָ עַל־כָּל־פָּנִים פַּעַם אַחַת לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ אֲפִלּוּ דְּבָרִים מוּעָטִים, גַּם־כֵּן מַעֲלָתְךָ גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן, שֶׁבִּלִּיתָ בָּזֶה כְּבָר יָמִים וְשָׁנִים, וְעוֹד זָכִיתָ לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק אֲחֵרִים, בְּוַדַּאי רָאוּי לְךָ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ בָּזֶה.

חֻמְדַּת לִבִּי! לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֶל הַצַּעַר, זוֹהִי אֵינָהּ עֵצָה כְּלָל, אַדְרַבָּה זֶהוּ עִקַּר פֶּתַח הַטֻּמְאָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, זֶהוּ עִקַּר שַׁעַר הַגֵּיהִנּוֹם, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְעַל־כֵּן לָמָּה לְךָ לִפֹּל וּלְהִכָּנֵס בַּיָּדַיִם בִּבְאֵר שַׁחַת כָּזוֹ, בְּעָמְקֵי עֲמָקִים כָּזֶה, הֲלֹא אֵין מִי שֶׁיְּרַחֵם עָלֶיךָ כְּלָל... רַק רַבֵּנוּ זַ״ל אֲשֶׁר הוּא מֵבִין אוֹתְךָ בִּשְׁלֵמוּת. וְעַל־כֵּן רְאֵה וְגַם רְאֵה לֶאֱחֹז אֶת עַצְמְךָ בּוֹ בְּכָל נִימֵי נַפְשְׁךָ, וּלְמַעַן הַשֵּׁם, תִּרְאֶה לְצַיֵּת אוֹתוֹ, וְכָל אֲשֶׁר יֹאמַר לְךָ — תַּעֲשֶׂה, אֲשֶׁר רַק זוֹ נִקְרֵאת שְׁלֵמוּת הַהִתְקָרְבוּת.

וְתַאֲמִין לִי שֶׁאֵין זוֹ שׁוּם עֵצָה לִפֹּל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתְּךָ, הֲלֹא זָכִיתָ כְּבָר לִרְאוֹת נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד עַכְשָׁו, וּבְוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַבָּא, בִּזְכוּת הָאֵשֶׁל הַגָּדוֹל שֶׁאָנוּ חוֹסִים בְּצִלּוֹ, צִלָּא דִּמְהֵימְנוּתָא.

חֻמְדַּת לִבִּי! הָעִקָּר חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עָלְמִין, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ, וּבְוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעוֹד תִּזְכֶּה לִרְאוֹת נִסִּים וְנִפְלָאוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסִדֶּר לֶךְ־לְךָ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְהִנֵּה לַהַשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁאֵינִי בְּקַו הַבְּרִיאוּת עַכְשָׁו, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁלַח לִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּתוֹךְ שְׁאַר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, אָמֵן.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ, שֶׁהָעִקָּר הוּא הָרָצוֹן, שֶׁיִּרְאֶה שֶׁיִּהְיֶה רְצוֹנוֹ חָזָק עַד מְאֹד וְלֹא יִתְרַשֵּׁל בִּרְצוֹנוֹ כְּלָל. וְעַיֵּן בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה בִּלְקוּטֵי־הֲלָכוֹת (עָרֵב, הֲלָכָה ג׳), שֶׁשָּׁם מַרְבֶּה מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל לְגַלּוֹת מַעֲלוֹת הָרָצוֹן הַקְּדֻשָּׁה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁזּוֹכִים לְהוֹצִיא אֶת הָרָצוֹן מִפִּיו, אֲשֶׁר נֶאֱרָגִים מִזֶּה עוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לא); וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁהָרָצוֹן הוּא עוֹלָם הַחֵרוּת, עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא רְצוֹנִי חָזָק לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ וְכוּ׳. וְהָעִקָּר מַה שֶּׁהַבַּעַל־דָּבָר לוֹכֵד וְתוֹפֵס אֶת הָאָדָם בִּמְצוּדָתוֹ הוּא, שֶׁמְּקַלְקֵל וּמַחְלִישׁ אֶת הָרָצוֹן, כִּי כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם רָצוֹן חָזָק, אֲזַי יְשַׁבֵּר אֶת כָּל הַמְנִיעוֹת וְהָעִכּוּבִים, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁנֶּחְלָשׁ הָרָצוֹן, אָז יֵשׁ לָאָדָם יְרִידָה וּנְפִילָה, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם רָצוֹן לִלְמֹד שִׁעוּרִים כְּסִדְרָן, אוֹ לָקוּם לְהִתְפַּלֵּל וָתִיקִין, אוֹ לוֹמַר בְּכָל לַיְלָה תִּקּוּן חֲצוֹת, כָּל זְמַן שֶׁעֲדַיִן רְצוֹנוֹ חָזָק, אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַל זֶה עַכְשָׁו מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת, אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָרָצוֹן, סוֹף כָּל סוֹף יַעֲבֹר עַל הַכֹּל. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי, אַף שֶׁאַתָּה עַכְשָׁו שָׁבוּר כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר, וּמָר לְךָ מְאֹד מְאֹד מֵרֹב צָרוֹת וְעָגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁעוֹבְרוֹת עָלֶיךָ, אַף־עַל־פִּי־כֵן רְאֵה וְגַם רְאֵה לֹא לְהָנִיחַ הָרָצוֹן עַל־כָּל־פָּנִים, וְתִרְאֶה שֶׁרְצוֹנְךָ יִהְיֶה חָזָק עַל־כָּל־פָּנִים מְאֹד מְאֹד אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ וְאַחַר הַדְּבָרִים שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, שֶׁיֵּשׁ בִּרְצוֹנְךָ לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, וְאָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֵּר לֶךְ־לְךָ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁהָיָה הַדִּבּוּר בְּשָׁבוּעַ שֶׁעָבַר בִּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית מִסְּעֻדַּת מַלְוֶה מַלְכָּה, שֶׁהֵרְאָה הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר מֵהַ״מָּגֵן אַבְרָהָם״, שֶׁיְּכוֹלִים לְקַיְּמוֹ בְּפֵרוֹת, תֵּדַע שֶׁאֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְדַקְדְּקִים מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר הַמְחַבֵּר בְּסִימָן ש׳ — לֶאֱכֹל פַּת, וַאֲפִלּוּ כְּזַיִת, וּבִפְרָטִיּוּת הַזְּמִירוֹת, וְעוֹשִׂים סְעֻדָּה גְּדוֹלָה לְלַוּוֹת אֶת הַמַּלְכָּה — שַׁבָּת, בְּשִׁירוֹת וּבְתִשְׁבָּחוֹת, וּמְדַבְּרִים הַרְבֵּה מֵרַבֵּנוּ זַ״ל כַּיָּדוּעַ. וְעַל־כֵּן תַּעֲשֶׂה כְּמוֹ שֶׁדִּבַּרְנוּ, וּבְוַדַּאי הוּא צוֹדֵק שֶׁיְּכוֹלִים לִתְלוֹת בְּדִבְרֵי מְאוֹר עֵינֵינוּ הַ״מָּגֵן אַבְרָהָם״, אֲבָל לְמַעֲשֶׂה, בָּזֶה אָנוּ נוֹהֲגִים כְּמוֹ שֶׁמֵּבִיא הַמְחַבֵּר, וְהִיא גְּמָרָא עֲרוּכָה. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לִהְיוֹת מֵעוֹשֵׂי רְצוֹנוֹ, וְנִזְכֶּה לְהִנָּצֵל מֵהַיֵּצֶר הָרַע הַבּוֹעֵר בָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

וְאוֹדוֹת הַתְּפִלּוֹת שֶׁכָּתַבְתָּ, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע יְדִיעָה זוֹ, כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל — יְדַבֵּק עַצְמוֹ בְּאוֹתִיּוֹת הַתְּפִלָּה, וְיכַוֵּן בְּכָל שֵׁם הֵיטֵב, וְיַרְגִּיל לוֹמַר דִּבּוּרֵי הַתְּפִלָּה בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְיכַוֵּן מַה שֶּׁמְּדַבֵּר. וְזֶהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת כַּוָּנַת הַתְּפִלָּה, וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָנִים: ט׳, קיב), שֶׁיִּרְאֶה לוֹמַר אֶת הַדִּבּוּרִים בֶּאֱמֶת כְּפִי מַדְרֵגָתוֹ, כְּגוֹן: ״ה׳ הוֹשִׁיעָה״ וְגוֹ׳ שֶׁיִּהְיֶה בֶּאֱמֶת.

הַנַּ״ל...

ב׳ תשצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה לָקַחְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי מְאֹד לִקְרַאת הַבְּשׂוֹרָה הַטּוֹבָה שֶׁבִּשַּׂרְתָּ לִי, שֶׁעָשִׂיתָ שִׁעוּר עִם כַּמָּה חֲבֵרִים בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקְךָ! וְאִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר וּלְצַיֵּר אֲפִלּוּ בַּשֵּׂכֶל, כִּי תּוֹרַת רַבֵּנוּ זַ״ל הִיא אוֹרַיְיתָא דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה, וַעֲתִידָה לְהִתְגַּלּוֹת בְּהִתְגַּלּוּת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, אֲשֶׁר הוּא יְפָרְשָׁהּ בִּשְׁלֵמוּת. חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בַּנְּעִימִים שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אֱמוּנַת חֲכָמִים בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וְסִפְרוֹ חָשׁוּב בְּעֵינֵינוּ מְאֹד מְאֹד, טוֹב לְהוֹדוֹת עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

בְּיוֹם רְבִיעִי שֶׁעָבַר (הַיְנוּ פָּרָשַׁת וַיֵּרָא), יָצָא מֵהַכּוֹרֵךְ הַסֵּפֶר הֶחָדָשׁ ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ עִם פֵּרוּשׁ ״שְׁפַת הַנַּחַל״, וּתְהִלָּה לָאֵל, יָצָא בְּהִדּוּר רַב — הֵן הַהַדְפָּסָה וְהֵן הַכְּרִיכָה, וּבְקָרוֹב אֶשְׁלַח לְךָ סֵפֶר אֶחָד.

הַנַּ״ל...

ב׳ תשצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשָּׁלֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק, נַחֲלָא עַמִּיקָא וּטְמִירָא דְּנָהִיר בּוֹ מְקוֹרָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, הֲלֹא הוּא נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה שׁוֹפֵךְ אֶת לִבְּךָ הַנִּדְכֶּה וְהַנִּשְׁבָּר, לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּבֶאֱמֶת כּוֹאֵב לִי לִבִּי מְאֹד מְאֹד, שֶׁנָּפַלְתָּ בִּירִידָה כָּזוֹ וְכוּ׳, עַד אֲשֶׁר אַתָּה יוֹשֵׁב בַּכֶּלֶא (בְּבֵית הָאֲסוּרִים) בַּעֲבוּר זֶה...

חֶמְדַּת לִבָּבִי! בְּוַדַּאי צָרָתְךָ הִיא צָרָה גְּדוֹלָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם כְּבָר בִּידֵי בַּעַל בְּחִירָה, קָשֶׁה לוֹ לְהִנָּצֵל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוּאֵל־ב כד, יד): ״וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל גָּד, נְפִלָה נָא בְיַד ה׳ וּבְיַד אָדָם אַל אֶפּוֹלָה״ וְגוֹ׳. וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (ח״א קפה.): יַפִּיל בַּר נַשׁ גַּרְמֵיהּ לְאֶשָׁא אוֹ לְגוֹבְתָא דִּנְחָשִׁין וְעַקְרַבִּין, וְלָא יִתְמַסַּר בִּידָא דְּשַׂנְאוֹי[כ] עַיִּן שָׁם; אַף אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, יְדִידִי הַיָּקָר, כִּי רַבִּים רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר נָפַלְתָּ וְנִשְׁלַכְתָּ בְּמָקוֹם כָּזֶה וְכוּ׳, עֲדַיִן יְכוֹלִים לָצֵאת מִשָּׁם, אִם עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה אֲמִתִּית, כִּי ה׳ הָאֱמֶת לֹא יִמְנַע הַטּוֹב מֵהַהוֹלְכִים בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וְשָׁבִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי תְּשׁוּבָה קָדְמָה לָעוֹלָם (בְּרֵאשִׁית רַבָּה בִּתְחִלָּתוֹ), וְאֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ יְקָרָה מְאֹד חֲרָטָה, כְּשֶׁאָדָם מִתְחָרֵט מְאֹד מְאֹד עַל מַעֲשָׂיו הָרָעִים שֶׁעָשָׂה וְכוּ׳, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמִּתְוַדֶּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חָטָאתִי, עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי וְכוּ׳ כָּזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתִי״, וְהוּא מְסַפֵּר זֹאת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, בְּלָשׁוֹן שֶׁהוּא רָגִיל בָּהּ, אָז בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ. וּבִלְבָד שֶׁיִּהְיֶה בְּלֵב אֱמֶת וּבְבַר לְבָב.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! בְּוַדַּאי צָרָתְךָ הִיא צָרָה גְּדוֹלָה, אֲבָל לְדַעְתִּי, תּוּכַל לָצֵאת מִשָּׁם, אִם תְּקַבֵּל עָלֶיךָ בְּמָקוֹם שֶׁאַתָּה שָׁם לְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ בּוֹ מִקּוֹר הַחָכְמָה הַקְּדוּמָה, אֲשֶׁר אָמַר עַל עַצְמוֹ (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן שלב): אֲנִי נָהָר הַמְטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח.

א. תִּרְאֶה לִהְיוֹת זָהִיר מְאֹד בְּמִצְוַת צִיצִית, שֶׁיִּהְיֶה עָלֶיךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה, כָּל זְמַן הֱיוֹתְךָ שָׁם בְּבֵית הָאֲסוּרִים, וְתִהְיֶה רָגִיל לְהִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם תָּמִיד, לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל (בְּמִדְבַּר טו, לט)

כ) מוּטָב יַפִּיל אָדָם עַצְמוֹ לְאֵשׁ אוֹ לְבוֹר נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים, וְאַל יִמָּסֵר בְּיַד שׂוֹנְאָיו.

״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ״.

ב. תְּהֶיֶה זָהִיר מְאֹד בִּנְטִילַת יָדַיִם — הֵן כְּשֶׁאַתָּה קָם מִשְּׁנָתְךָ וְהֵן כְּשֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה צָרְכֶיךָ וְהֵן כְּשֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לֶאֱכֹל, וְכֵן הָרִבֵּה פְּעָמִים בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה לִשְׁפֹּךְ מַיִם בְּשֶׁפַע עַל יָדֶיךָ, בְּשֶׁפַע רַב (לְדַעְתִּי זֹאת לֹא יִמְנְעוּ אוֹתְךָ, כִּי מָה אִכְפַּת לָהֶם, שֶׁאַתָּה רָגִיל הַרְבֵּה בִּנְטִילַת יָדַיִם). וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן כז): מִי שֶׁמְּנַקֶּה בְּכָל עֵת אֶת יָדָיו, עַל־יְדֵי־זֶה מְזַכֶּה אֶת לִבּוֹ, עַיִן שָׁם.

ג. רְאֵה לְהִזָּהֵר בְּיוֹתֵר בְּאַרְבַּע תְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב, חֲצוֹת, וְתֹאמְרָם מִלָּה בְּמִלָּה וּמִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא.

ד. וֶהֱיוֹת שֶׁאֵין מַנִּיחִים אֶת הַתְּפִלִּין אֵצֶל הָאֲסוּרִים, מֵחֲשָׁשׁ שֶׁמָּא יְאַבֵּד אֶת עַצְמוֹ לָדַעַת, רַק עוֹמְדִים עָלָיו בִּשְׁעַת הַנָּחָתָן, לָכֵן תִּרְאֶה לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע עַל־כָּל־פָּנִים בִּתְפִלִּין מִלָּה בְּמִלָּה.

ה. אַל תֹּאכַל שָׁם שׁוּם בָּשָׂר, כִּי לֹא תֵּדַע מִי הִשְׁחִט וְכוּ׳, וְאַף שֶׁאוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ הֶכְשֵׁר מִזֶּה... אוֹ מִזֶּה... אֵין לְהַאֲמִין לָהֶם בִּדְבָרִים כָּאֵלּוּ, וְעַל־כֵּן טוֹב לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ לֹא לֶאֱכֹל שָׁם בְּבֵית־הָאֲסוּרִים שׁוּם מַאֲכָל בְּשָׂרִי רַק חָלָבִי, וְאִם יֵשׁ שָׁם אֵיזֶה בַּעַל חַיִּים, כְּגוֹן: כֶּלֶב אוֹ חָתוּל אוֹ צִפֳּרִים, תַּשְׁלִיךְ לִפְנֵיהֶם מִכָּל שְׁיָרֵי הַמַּאֲכָלִים שֶׁלְּךָ, כְּמַאֲמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, אוֹת פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים, חֵלֶק ב׳, סִימָן ג׳): תִּקּוּן לִתְפִיסָה — שֶׁיְּפַרְנֵס אֵיזֶהוּ בַּעַל־חַיִּים, עַיִן שָׁם.

ו. תְּהֶיֶה רָגִיל לוֹמַר בְּכָל יוֹם אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים, וְגַם תִּתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בֵּין מִזְמוֹר לְמִזְמוֹר, הַיְנוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בֵּין כָּל מִזְמוֹר וּמִזְמוֹר וּפָסוּק פָּסוּק: ״אוֹי רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הוֹצִיאֵנִי מֵהַחֹשֶׁךְ הַזֶּה, אֲנִי מִתְחָרֵט עַל הַחֵטְא וְהַפֶּשַׁע שֶׁעָשִׂיתִי, מְחֹל לִי וְכוּ׳, הוֹצִיאֵנִי מֵהַמִּצַּר הָרַע הַזֶּה״ וְכוּ׳; וְתַרְחִיב בָּזֶה אֶת הַדִּבּוּר, וְזֶה תַּעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם — לִגְמֹר אֶת כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים, וּלְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשָׂפָה שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ — אִם בְּאִידִישׁ אוֹ בִּלְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ אוֹ בִּשְׁאָר לְשׁוֹנוֹת וְכוּ׳ (שֶׁזּוֹ נִקְרֵאת הִתְבּוֹדְדוּת). וּבְדָבָר זֶה תִּהְיֶה חָזָק יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מט),

שֶׁתְּהִלִּים מְסֻגָּל לִתְשׁוּבָה, עַיֵּן שָׁם; וְהַתְּשׁוּבָה הִיא כַּפָּרָה עַל הַכֹּל.

ז. אִם יֵשׁ לְךָ עוֹד פְּנַאי, תִּרְאֶה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרַשׁ״י מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ וּמִשְׁנָיוֹת וְעֵין יַעֲקֹב וּמִדְרָשׁ, כִּי אָמְרוּ לִי, שֶׁבַּסִּפְרִיָּה שֶׁבְּבֵית הָאֲסוּרִים יֵשׁ אֵלּוּ הַסְּפָרִים, וְעַל־כֵּן תִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי מַעֲלַת לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה עוֹלָה עַל הַכֹּל, וַאֲפִלּוּ כַּמָּה שׁוּרוֹת גַּם־כֵּן כְּדַאי.

אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּתְקַיֵּם דְּבָרִים אֵלּוּ, וְאָז טוֹב לְךָ, וּבְקָרוֹב אֶכְתֹּב לְךָ עוֹד. הָעִקָּר רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, כְּבָר חָטָאתָ, וּכְבָר אַתָּה כָּלוּא בַּכֶּלֶא (בְּבֵית הָאֲסוּרִים), וְהֶעָבָר אַיִן, עָלֶיךָ לַחֲשֹׁב עַכְשָׁו מַחֲשָׁבוֹת — מָה עוֹשִׂים עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו, וְאֵיךְ יוֹצְאִים מֵהַצָּרָה הַמָּרָה הַזּוֹ שֶׁנִּלְכַּדְתָּ שָׁמָּה, וּבְרַחֲמֵי בְּזְכוּת וּבְכֹחַ רַבֵּנוּ זַ״ל תִּזְכֶּה לָצֵאת מִשָּׁם — אִם תְּצַיֵּת אוֹתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

וּבְקָרוֹב אֶכְתֹּב לְךָ עוֹד. אַל תִּדְאַג כְּלָל, כִּי עֲדַיִן אַהֲבָתִי אֵלֶיךָ כְּמוֹ מִקֹּדֶם מַמָּשׁ, וְאוּלַי עַכְשָׁו עוֹד יוֹתֵר, כִּי הָרַחֲמִים נִתְעוֹרְרִין בְּיוֹתֵר כְּשֶׁרוֹאִים אֶת חֲבֵרוֹ בְּצָרָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנִי לִרְאוֹת עוֹד בְּשִׂמְחָתְךָ.

הַנַּ״ל...

ב׳ תשצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאָבִרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת.

חֶמְדַּת לְבָבִי! הָעִקָּר רַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד); וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִיר עַל זֶה בְּיוֹתֵר, וּצְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל נְקֻדַּת הַשִּׂמְחָה. וְאַף שֶׁצַּר וּמַר לְךָ מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, וְלֵךְ בְּפָנִים שׂוֹחֲקוֹת, וּתְחַזֵּק גַּם אֶת אֲחֵרִים לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּתְדַבֵּר עַל לִבָּם דִּבְרֵי נִחוּמִים, וּתְחַזְּקֵם וּתְאַמְּצֵם לִהְיוֹת תָּמִיד רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּבְיוֹתֵר יֵשׁ לְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, שֶׁאֵין לְךָ שַׂיָּכוּת אֶל אֵלּוּ הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים הַמְחַרְחֲרִים רִיב בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ (אֲשֶׁר אֵינָם מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל כְּלָל), כִּי לֹא יִתָּכֵן שֶׁזֶּרַע יִשְׂרָאֵל תִּהְיֶה אֻצְלוֹ רִשְׁעוּת וּרְצִיחָה כָּזוֹ לְעוֹרֵר מַחֲלֹקֶת וְקִטְרוּגִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, בְּרַח לְךָ מֵהֶם, וְאַל תִּהְיֶה לְךָ שׁוּם שַׂיָּכוּת עִמָּהֶם, הִדָּבֵק רַק בְּאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמִתִּיִּים, הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמִּתְבּוֹדְדִים תָּמִיד רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁבְּרֶסְלֶבֶר חָסִיד׳ נִקְרָא רַק מִי שֶׁמִּתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם, וּמְיַשֵּׁב עַצְמוֹ הֵיכָן הוּא בָּעוֹלָם, וְאָז כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ הִתְבּוֹדְדוּת, לְעוֹלָם כְּבָר לֹא יִהְיֶה לוֹ עֵסֶק עִם אֲחֵרִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חַיֵּי־שָׂרָה ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל הָרַב הֶחָסִיד הַיָּקָר, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, וּמַשְׁקֶה לָרַבִּים, יִרְבּוּ כְּמוֹתוֹ בְּיִשְׂרָאֵל, הָרַב ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

אָמַרְתִּי לָבוֹא בְּשׁוּרָתַיִם אֵלּוּ לְפָנָיו, הֱיוֹת שֶׁשָּׁמַעְתִּי אֶתְמוֹל וְגַם הַיּוֹם קָלָא דְּלָא פָּסִיק, שֶׁכְּאִלּוּ אֲנִי מְדַבֵּר עַל כְּבוֹדוֹ, וּבָא מִכְתָּב מִכֶּם, שֶׁלִּפְלֶא בְּעֵינֵיכֶם, לָמָּה אֲנִי מְדַבֵּר וְכוּ׳.

יְדִידִי הַיָּקָר! הַהֶכְרֵחַ לִכְתֹּב לְךָ עַכְשָׁו, שֶׁלֹּא אֶהְיֶה בִּכְלַל שׁוֹמְעִים לְשׁוֹן־הָרַע, חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ׳, שֶׁהַכֹּל שֶׁקֶר וְכָזָב, אֵין דַּרְכִּי

בְּכָךְ לְגַמְרֵי לְדַבֵּר עַל זֶה אוֹ עַל זֶה, תְּהִלָּה לָאֵל, מֵעוֹלָם לֹא חָתַמְתִּי עַל חֲבֵרַי... שֶׁהוּא בִּכְלַל הַמַּגְבִּיהַּ יָדָיו עַל חֲבֵרוֹ, וְכֵן מֵעוֹלָם לֹא יָשַׁבְתִּי בַּאֲסֵפָה הַדָּנָה אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁלֹּא בְּפָנָיו... שֶׁהוּא בִּכְלַל יְשִׁיבַת מוֹשַׁב לֵצִים. וַאֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא אֶעֱשֶׂה זֹאת לְעוֹלָם, כִּי מַה לִּי וְלַחֲבֵרַי?! הַלְוַאי יִרְבּוּ כְּמוֹתוֹ בְּיִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר יְגַלּוּ וִיפַרְסְמוּ אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְיַשְׁקוּ אֶת הָעֲדָרִים הַבָּאִים אֶצְלָם, וְהַלְוַאי הָיָה כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר נְקֻדָּתוֹ שֶׁבּוֹעֶרֶת בּוֹ מִנְּקֻדַּת הַצַּדִּיק, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִגַּע בִּנְקֻדַּת חֲבֵרוֹ. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! אֲשֶׁר אַהֲבַת נֶצַח אֲהַבְתִּיךְ, שֶׁאָנוּ שׁוֹתִים מִמַּעְיָן אֶחָד, אַל תַּעֲלֶה בִּלְבּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, מַחֲשָׁבָה כָּזוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יְקַבֵּל עָלַי לְשׁוֹן־הָרָע כָּזֶה, כִּי כָּל דִּבּוּרֵינוּ הֵם מֵהַתַּכְלִית הַנִּצְחִית, וְכָל מַחְשָׁבוֹתֵינוּ הֵן אֵיךְ לְהַרְבּוֹת גְּבוּל הַקְּדֻשָּׁה, וּלְהוֹסִיף בָּתִּים אֶל בֵּית הַתְּפִלָּה, שֶׁזּוֹהִי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא הוּא הַבַּעַל תְּפִלָּה גְּאֻלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר יְקַבֵּץ אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ. וּבִפְרָט אַתָּה שֶׁיֵּשׁ לְךָ חֵלֶק גָּדוֹל וְנִפְלָא וְנוֹרָא בָּזֶה, כִּי הָעִקָּר אֲסֵפַת שְׁכֵנִים וְלִבְנוֹת בָּתִּים הוּא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִי אֲשֶׁר עוֹד מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר נְקֻדַּת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהִיא הַנְּקֻדָּה הַכְּלָלִית, שֶׁכֻּלָּל הַכּוֹלֵל כָּל הַשִּׂכְלִיִּים כָּמוֹהוּ, וְדָבָר הַמְפֻרְסָם אֵין צָרִיךְ לִרְאָיָה וּלְחִזּוּק, עַל־כֵּן אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁשּׁוֹרָתַיִם אֵלּוּ יַיְשִׁבוּ אֶת דַּעְתּוֹ, וְיֵדַע אֲשֶׁר לְפָנָיו, כִּי אִם שְׁנֵי אֲנָשִׁים מִתְוַכְּחִים בֵּינֵיהֶם, מַה וְלָמָּה לָהֶם לְהַכְנִיס גַּם אוֹתִי?! וְדַי לְחַכִּימָא; אֲשֶׁר כְּפִי הַנִּרְאֶה כֵּן הָיָה, וְהָבֵן...

יְדִידוֹ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמוֹ בְּאַהֲבָה רַבָּה,
וּמְאַחֵל לוֹ הַצְלָחָה בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת.

ב׳ תשצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אַהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֶצַח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת, וּבִפְרָט שֶׁסִּפְּרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדֶיךָ, הַפּוֹ בָּהֶם וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ.

אוֹדוֹת הַמְנִיעוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁלְּךָ וְכוּ׳, צָרִיךְ שֶׁתִּזְכֹּר אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפד) שֶׁפֵּרֵשׁ עַל־פִּי מַאֲמָרָם זַ״ל (שַׁבָּת לא.), שֶׁשּׁוֹאֲלִין אֶת הָאָדָם: קָבַעְתָּ עִתִּים לַתּוֹרָה? קָבַע הוּא לְשׁוֹן גְּזֵלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כב, כג): ״וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ״, שֶׁשּׁוֹאֲלִין אֶת הָאָדָם, אִם גָּזַל מִן הַזְּמַן שֶׁהוּא טָרוּד בַּעֲסָקָיו, אִם גָּזַל מִמֶּנּוּ עִתִּים לַתּוֹרָה; כִּי צָרִיךְ אָדָם לַחֲטֹף וְלִגְזֹל עִתִּים לַתּוֹרָה מִתּוֹךְ הַטִּרְדָּה וְהָעֵסֶק, עַיֵּן שָׁם; וְדָבָר זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת לְךָ לְחֹק וְלֹא יַעֲבֹר מִדֵּי יוֹם בְּיוֹם וּמִדֵּי שָׁעָה בְּשָׁעָה — לַחֲטֹף פַּעַם קְצָת חֲמָשׁ וְרַשׁ״י וּפַעַם פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת וּפַעַם דַּף גְּמָרָא וּפַעַם קְצָת מִדְרָשׁ וְכוּ׳, כָּל מַה שֶׁתּוּכַל, כִּי רַק זֶה יִשָּׁאֵר מִמְּךָ. וְאִם תַּרְגִּיל עַצְמְךָ לִהְיוֹת רָגִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשָּׁעוֹן, וְלִרְאוֹת עַל־כָּל־פָּנִים בְּכָל שָׁעָה לַחֲטֹף אֵיזוֹ נְקֻדָּה טוֹבָה, אֵיזֶה דִּבּוּר טוֹב אוֹ אֵיזֶה לִמּוּד כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה תּוּכַל לַחֲטֹף מִכָּל עֲסָקֶיךָ בְּכָל יוֹם טוֹב הַרְבֵּה. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי! כְּפִי הַיְרִידוֹת וְהַקְּטָנוּת שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מֵמָּשׁ, אִי אֶפְשָׁר לַחֲטֹף אֵיזֶה טוֹב בְּכָל יוֹם, כִּי אִם כְּשֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ זוֹ. וּמְסַפְּרִים, שֶׁפַּעַם אַחַת שָׁאֲלוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת מוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל, אֵיךְ הָיָה יָכוֹל לְחַבֵּר כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה סְפָרִים בְּחַיָּיו, ״בְּוַדַּאי הָיְתָה לָכֶם הַשְׁבָּעַת הַקּוֹלְמוּס, כְּמוֹ שֶׁמְּסַפְּרִים עַל הַשַּׁ״ךְ״. וְהֵשִׁיב: ״הַשְׁבָּעַת הַקּוֹלְמוּס לֹא הָיָה לִי, אַךְ שָׁמַרְתִּי מְאֹד אֶת הַזְּמַן, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכִיתִי לְחַבֵּר כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה סְפָרִים״, וְהָבֵן אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ.

וּבֶאֱמֶת כְּשֶׁתִּסְתַּכֵּל הֵיטֵב עַל עַצְמְךָ תִּרְאֶה, שֶׁרֹב הַבִּטּוּלִים שֶׁיֵּשׁ לְךָ, הֵם רַק מֵהֶבֶל וְהַבְלֵי הַבְלִים, שֶׁהוֹלְכִים הַיָּמִים וְהַשָּׁעוֹת שֶׁלְּךָ בְּהֶבֶל וָרִיק עַל שׁוּם דָּבָר, רַק סְתָם בְּטוּל זְמַן.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! שָׁמַעְתִּי מֹר׳ לֵוִי יִצְחָק (נְרוֹ יָאִיר) [זַ״ל], אוֹדוֹת לִמּוּד שֶׁלְּחָן עָרוּךְ, שֶׁהִקְפִּיד רַבֵּנוּ זַ״ל עַל זֶה מְאֹד כְּמוֹ הִתְבּוֹדְדוּת, כַּיָּדוּעַ מִשִּׂיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת. וְאָמְרוּ עַל זֶה אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים: כְּמוֹ שֶׁהַזְהִיר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל יוֹם עַל־כָּל־פָּנִים שָׁעָה אַחַת הִתְבּוֹדְדוּת,

כְּמוֹ־כֵן צְרִיכִים לִלְמֹד בְּכָל יוֹם עַל־כָּל־פָּנִים שָׁעָה אַחַת שֻׁלְחָן עָרוּךְ, כִּי שְׁנֵיהֶם נִקְרָאִים בְּחִינַת מִשְׁפָּט; הַיְנוּ הֵן הִתְבּוֹדְדוּת — שֶׁשּׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ, עַל־כֵּן נִקְרָא בְּחִינַת מִשְׁפָּט (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָנִים: טו, נט), וְהֵן שֻׁלְחָן עָרוּךְ נִקְרָא גַּם־כֵּן בְּחִינַת מִשְׁפָּט (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סב): ״אוֹדְךָ בְּיֹשֶׁר לֵבָב בְּלָמְדִי מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ״ וְכוּ׳ (תְּהִלִּים קיט, ז), עַיֵּן שָׁם; וּמְסַפְּרִים עַל ר׳ אַבְרָהָם שְׁטֶעְרְנְהַארְץ זַ״ל, שֶׁהָיְתָה דַּרְכּוֹ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה הֲרְבֵּה שֻׁלְחָן עָרוּךְ, וּכְשֶׁנִּגְמַר הַיּוֹם, הָיָה אוֹמֵר בְּכִסּוּפִים עֲצוּמִים: אוֹי מִיט וָואס גֵייט מִיר אַוֵועק דֶער טָאג[ל]; כְּאוֹמֵר, שֶׁלֹּא הִסְתַּפֵּק בַּמֶּה שֶׁלָּמַד. וְאָמַר ר׳ לֵוִי יִצְחָק (נֶרוֹ יָאִיר) [זַ״ל], שֶׁבְּכָל הַצַּדִּיקִים אָנוּ מוֹצְאִים שֶׁשָּׁמְרוּ אֶת יְמֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית כד, א): ״וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים״, וְכֵן אֱצֶל דָּוִד (מְלָכִים־א ב, א): ״וַיִּקְרְבוּ יְמֵי דָוִד״; כִּי הֵם הִשְׁלִימוּ אֶת הַיָּמִים. וְסִיַּם: אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לְמַלֵּא אֶת יָמָיו בְּטוֹב וּבַנְּעִימִים (שֶׁקּוֹרִין אָנְגְּפִילֶען דִּי טָאג מִיט גוּטְ׳ס). וְאָמַר, שֶׁהָעִקָּר שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְקַבֵּעַ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כַּמָּה שֶׁיִּלְמְדוּ בְּכָל יוֹם — אֶת זֹאת לֹא יְכוֹלִים לוֹמַר לַחֲבֵרוֹ, כִּי לֹא כָּל הַמֹּחוֹת שָׁוִים, אֲבָל קְבִיעוּת — זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת אֲפִלּוּ מְעַט דְּמְעַט, כִּי אִם הוּא בִּקְבִיעוּת, זוֹ עִקַּר הַחֲשִׁיבוּת אֲצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאָמַר, שֶׁזּוֹ כַּוָּנַת מַאֲמָרָם זַ״ל (הַנַּ״ל): קָבְעָתְּ עִתִּים לַתּוֹרָה? שֶׁשּׁוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם, אִם הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ הָיְתָה בְּדֶרֶךְ קְבִיעוּת בְּכָל יוֹם, וְלֹא בְּדֶרֶךְ עֲרָאִית, כִּי רַק זֶה חָשׁוּב מְאֹד לְמַעְלָה; כִּי רוֹאִים אֶחָד שֶׁיִּלְמַד בְּיוֹם אֶחָד הַרְבֵּה דַּפִּים גְּמָרָא, וּלְמָחָרָת אוֹ כַּמָּה יָמִים אַחַר־כָּךְ לֹא יִלְמַד כְּלוּם, זֶהוּ כְּבָר פְּגָם גָּדוֹל, כִּי הָעִקָּר לִלְמֹד בְּכָל יוֹם מְעַט אוֹ הַרְבֵּה בִּקְבִיעוּת עֲצוּמָה. וְאָמַר שֶׁכָּל עִנְיַן הַהִתְבּוֹדְדוּת הוּא עִנְיַן שֶׁל יְשׁוּב הַדַּעַת, לְיַשֵּׁב אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, מַה הוּא עוֹשֶׂה וְאֵיךְ הוּא מְבַלֶּה אֶת יָמָיו וּשְׁעוֹתָיו.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ל) אוֹי, עִם מַה הוֹלֵךְ לִי הַיּוֹם.

ב׳ תשצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֶּר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי הַיָּקָר לִי מְאֹד מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ קִבַּלְתִּי זֶה הַרְבֵּה פְּעָמִים, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי וְצָרוֹתַי שֶׁעוֹבְרוֹת עָלַי בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵעֵסֶק הָרַבִּים, וּבִפְרָט בְּעֵסֶק הַהַדְפָּסָה וְהַהֲפָצָה, עַל־כֵּן קָשָׁה עָלַי הַכְּתִיבָה, וּבִפְרָט שֶׁהַהֶכְרֵחַ לִי לְסַיֵּם כַּמָּה סְפָרִים יְקָרִים, אֲשֶׁר יִהְיוּ זְכוּת הָרַבִּים לְדוֹרוֹת עוֹלָם, כַּיָּדוּעַ לְךָ. וּמִכָּל זֶה אֲנִי מִתְרַשֵּׁל לַעֲנוֹת מִכְתָּבִים אֲשֶׁר כּוֹתְבִים אֵלַי. וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ בֶּאֱמֶת, שֶׁזֶּה עָוֶל, אַךְ מַה לַּעֲשׂוֹת? הַחוֹבוֹת מְעִיקִים לִי עַכְשָׁו מְאֹד מְאֹד. תְּהִלָּה לָאֵל, הַסֵּפֶר ״שִׁפַּת הַנַּחַל״ יָצָא בְּהִדּוּר נִפְלָא — הֵן הַהַדְפָּסָה וְהֵן הַכְּרִיכָה, וּבְשָׁבוּעַ שֶׁעָבַר נָסַעְתִּי בְּעַצְמִי עִם כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ לִישִׁיבַת ״נֵר יִשְׂרָאֵל״ בְּבַלְטִימוֹר, וְהָיוּ שְׁמוֹנִים וְאַרְבָּעָה ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ עִם פִּרוּשׁ ״שִׁפַּת הַנַּחַל״, וְנִמְכְּרוּ כֻּלָּם, וְעוֹד הָיוּ לָהֶם טְעָנוֹת, לָמָּה לֹא הֵבֵאתִי עוֹד סְפָרִים, וְאִם הָיוּ לָנוּ עוֹד מָאתַיִם סִפְרֵי ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, הָיִינוּ מוֹכְרִים אֶת כֻּלָּם בְּלִי שׁוּם גֵּזְמָא, כִּי הָיְתָה שְׁעַת כּשֶׁר גְּדוֹלָה, וְהַרְבֵּה בַּחוּרִים רָצוּ עוֹד סְפָרִים, אֲבָל לֹא הָיָה לָנוּ, וְהָיָה חֲבָל מְאֹד, אֲבָל מֵרֹב הִתְרַגְּשׁוּתִי, בִּרְאוֹתִי אֵיךְ הַבַּחוּרִים חָטְפוּ אֶת הַסְּפָרִים, נִתְעוֹרַרְתִּי לִנְסֹעַ עוֹד פַּעַם, וּמִסְתָּמָא אֶסַּע הַיּוֹם לְשָׁם.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! תִּמְחֹל לִי שֶׁאֵינִי כּוֹתֵב לְךָ, כִּי יֵשׁ לִי מְנִיעוֹת גְּדוֹלוֹת, אֲפִלּוּ לֶאֱחֹז הָעֵט בְּיָדִי, וּרְצוֹנִי לִכְתֹּב לְךָ בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה, וּלְפָרֵשׁ שִׂיחָתִי אֵלֶיךָ, אַךְ מֵחֲמַת שֶׁאֲנִי רוֹצֶה הַרְבֵּה, אָז גַּם מְעַט אֵינִי עוֹשֶׂה, וְאֵינִי כּוֹתֵב לְךָ שׁוּם דָּבָר, וְזֶהוּ בֶּאֱמֶת עָוֶל.

אוֹדוֹת הַשִּׁדּוּךְ, לְדַעְתִּי שֶׁתַּעֲשֶׂה תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶת הַשִּׁדּוּךְ, וְתִרְאֶה לְהִתְחַתֵּן עוֹד קֹדֶם עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת — אִם אֶפְשָׁר, כִּי כְּפִי דְּבָרֶיךָ הוּא שִׁדּוּךְ הָגוּן, וּבִפְרָט שֶׁהִיא מַסְכֶּמֶת אִתְּךָ. וְאוֹדוֹת שֶׁכָּתַבְתָּ וְכוּ׳, אַל

תִּדְאַג כְּלָל, זֶה רַק דִּמְיוֹן, וְאֵינְךָ צָרִיךְ לֵילֵךְ אֶל וְכוּ׳, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁתִּתְחַתֵּן — יִשְׁתַּנֶּה הַכֹּל, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַאֲרִיךְ בִּדְבָרִים אֵלּוּ עַל פְּנֵי הַכְּתָב. וְעַל־כֵּן הֶכְפֵּל הַדָּבָר, אִם הַשִּׁדּוּךְ מוֹצֵא חֵן בְּעֵינֶיךָ, תַּעֲשֶׂה תֵּכֶף־וּמִיָּד וְתִגְמְרוּ אֶת זֶה בְּכִי טוֹב, וַה׳ הַטּוֹב יוֹלִיךְ אוֹתְךָ בְּדֶרֶךְ הַטּוֹב, וְיִהְיֶה לְסִימָן טוֹב וּלְמַזָּל טוֹב, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

אוֹדוֹת מָעוֹת צְדָקָה, אִם תּוּכַל לְמְסֹר לַמַּדְפִּיס כַּמָּה אַלְפֵי לִירוֹת, תַּעֲשֶׂה חֶסֶד גָּדוֹל, כִּי אֲנִי חַיָּב לוֹ סַךְ שְׁמוֹנַת־אֲלָפִים לִירוֹת... נָסַע מִפֹּה וּמָסַר לוֹ אַרְבַּעַת־אֲלָפִים לִירוֹת, וְנִשְׁאָר הַחוֹב סַךְ הַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן אִם תּוּכַל לְשַׁלֵּם לוֹ — תִּהְיֶה זְכוּתְךָ גְּדוֹלָה מְאֹד. עַל ... גָּרוֹ יָאִיר, עוֹבְרוֹת עַכְשָׁו צָרוֹת רַבּוֹת, הוּא הִתְגָּרֵשׁ מִפְּנֵי הַהֶכְרֵחַ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לוֹ, וְיִמְצָא בְּקָרוֹב אֶת בַּת זוּגוֹ הָאֲמִתִּית, וִישַׁלֵּם אֶת כָּל חוֹבוֹתָיו, וּמִכָּל זֶה אֲנִי עַכְשָׁו מֻטְרָד, עַל־כֵּן הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר עַכְשָׁו מְאֹד, וְגַם אֶת כָּל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לְךָ בְּעֵת שֶׁאֲנִי מְדַבֵּר בַּטֶּלֶפוֹן עִם ... אוֹדוֹת שִׁדּוּךְ, וּלְמַטָּה מְחַכֶּה עָלַי... גָּרוֹ יָאִיר, שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לְנְסֹעַ עַכְשָׁו אֶל כּוֹרֵךְ הַסְּפָרִים לְכָרֵךְ אֶת חֶלְקֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וּמִכָּל זֶה תָּבִין מֶרָחוֹק טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת וְהָעֲצוּמוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

הֶכְפֵּל הַדָּבָר — תִּגְמֹר תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶת הַשִּׁדּוּךְ, כִּי זֶה זִוּוּגְךָ, וּבְפָרָט שֶׁהִיא מְרֻצָּה מְאֹד, אַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב. וְאוֹדוֹת הָעִנְיָן וְכוּ׳, אַל תַּחְשֹׁשׁ כְּלָל, וְאִם אוּכַל אֲדַבֵּר עוֹד עִמְּךָ מִזֶּה, בְּלִי נֶדֶר.

וְאוֹדוֹת הַצְּדָקָה, תִּרְאֶה לְבַקֵּשׁ מִזְּקֵנְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים עַל צְדָקָה נְחוּצָה, אוֹ בְּאֹפֶן אַחֵר, וְתֵלֵךְ אֶל הַמַּדְפִּיס שֶׁהִדְפִּיס ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְתִמְסֹר לוֹ, וְתַעֲשֶׂה חֶסֶד גָּדוֹל לַהַדְפָּסָה.

הַנַּ״ל...

בְּקָרוֹב אֶכְתֹּב לְךָ עוֹד בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה. לְעֵת עַתָּה חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּבְרַח לְךָ אֶל שַׁעַר הַשָּׁמַיִם הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, וְתִשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין לְךָ טוֹב מִזֶּה.

ב׳ תשצח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ קִבַּלְתִּי, וְצָר לִי מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹעַ כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ׳, אַךְ קַוֹּה קִוִּיתִי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיַּהַפֹּךְ לְךָ הַכֹּל לְטוֹבָה, וּבְקָרוֹב תִּזְכֶּה לָצֵאת מִצָּרוֹתֶיךָ וּמֵחוֹבוֹתֶיךָ, וְעוֹד מְעַט תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים מַמָּשׁ, אֵיךְ שֶׁיַּעֲשֶׂה לְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בַּיַּם הַצָּרוֹת דֶּרֶךְ, וְתִזְכֶּה לָצֵאת מִמְּצוּקָתְךָ.

לְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּדְאַג כְּלָל! כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ. רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְאַל תַּנִּיחַ אֶצְלְךָ הָעֲצָבוֹת כְּרֶגַע, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הָעֲצָבוּת וְהַמְּרִירוּת יְכוֹלוֹת לַהֲרֹג אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, עַל־כֵּן רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, אֲשֶׁר זֶהוּ יְסוֹד גָּדוֹל בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ בְּשִׂמְחָה וּבְרִקּוּדִים וּבְהַמְחָאַת כַּף, וְעַל־יְדֵי־זֶה תַּמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים מִמְּךָ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן י׳), וּתְקַיְּמוֹ בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תשצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי

כָּזֶה, עִם דִּבּוּרִים פְּשׁוּטִים כָּאֵלּוּ, אֲבָל הֵם עֲמֻקִּים עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֵנּוּ, וְעַל־כֵּן לֹא בְּחִנָּם שֶׁיֵּשׁ מַחֲלֹקֶת עַל דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הַהִתְגַּלּוּת שֶׁיֵּשׁ אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵין בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְקָשֶׁה מְאֹד לִבְנֵי־אָדָם לְהָבִין אֶת זֹאת, וְלָכֵן רַבִּים חוֹלְקִים עָלָיו, אֲבָל בֶּאֱמֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָמַל עַל עַנִּיִּים וְאֶבְיוֹנִים כָּמֹנוּ, לִזְכּוֹת לֵידַע מֵאוֹרוֹת צַחְצָחוֹת כָּאֵלּוּ, וְרָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד. וְלָכֵן רְאֵה לְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי, וְתִזְכֹּר מַה שֶּׁאָמַר הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יַעֲקֹב: ״הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה לִפְרוֹזְדוֹר, וְהָעוֹלָם הַבָּא לְטְרַקְלִין, הַתְקֵן עַצְמְךָ בִּפְרוֹזְדוֹר, כְּדֵי שֶׁתִּכָּנֵס לִטְרַקְלִין״ (אָבוֹת ד, כא); כִּי בֶּאֱמֶת אָדָם צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל זְמַן שֶׁנִּמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, עָלָיו לֵידַע שֶׁהוּא נִמְצָא בִּפְרוֹזְדוֹר וּלְתַקֵּן אֶת מַעֲשָׂיו, וְזֶה הַיְסוֹד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי בְּזֶה הָעוֹלָם, צָרִיךְ לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם וְלַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלָיו, וְיִהְיֶה דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּשֶׁאָדָם יוֹצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, כְּבָר מְאֻחָר וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְתַקֵּן אֶת מִדּוֹתָיו עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר, שֶׁהוּא כִּפְרוֹזְדוֹר, וְהוּא מֵכִין אֶת עַצְמוֹ לְהִכָּנֵס לִטְרַקְלִין, שֶׁאֵלּוּ הָיוּ דִּבּוּרֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁתָּמִיד דִּבְּרוּ רַק מִיּוֹם הַמִּיתָה, שֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם וְנִצְטָרֵךְ לַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם. וְזוֹ כָּל הַהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁאָדָם מִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבוֹכֶה וּמְבַכֶּה שָׁמַיִם וָאָרֶץ — מַה יִּהְיֶה עִמָּדִי?! מָתַי אֶחֱזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה?! וְעַל־כֵּן רְאֵה, יְדִידִי הַיָּקָר, לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם וְלֹא לְהִשָּׁבֵר, אַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁצָּר וָמָר לְךָ מְאֹד, שֶׁיֵּשׁ לְךָ עַכְשָׁו צָרוֹת וּמְרִיבוֹת, הֵן מֵאִשְׁתְּךָ וְהֵן מִילָדֶיךָ, הֵן מֵאָבִיךָ, אָחִיךָ וְגִיסְךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַתָּה בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעִקַּר הָעֵצָה שֶׁאִיעָצְךָ, אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר! שֶׁתְּקַיֵּם אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳), שֶׁעִקַּר הַתְּשׁוּבָה — לִדֹּם וְלִשְׁתֹּק, וּבְפָרָט כְּפִי שֶׁיָּדוּעַ לָנוּ, אֲשֶׁר כָּל הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא נְקֻדָּה עֶלְיוֹנָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, אֶלָּא עַל־יְדֵי בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, וְהַהֶכְרֵחַ לִדֹּם וְלִשְׁתֹּק, וּבָזֶה נִמְדֶּדֶת גְּדֻלַּת הָאָדָם — בְּעֵת צָרָתוֹ, שֶׁשּׁוֹמֵעַ חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין וְשׁוֹתֵק, אָז זוֹכֶה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר פַּעַם לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: דִּי

אַלָּע וָואס הָאבֶּן גִירֶעדְט הָאבֶּן זִיךְ נִישְׁט דֶער הַאלְטֶן[מ]; כִּי בְּעֵת שֶׁצָּר וּמָר לָאָדָם, אָסוּר לוֹ לַעֲנוֹת, אֶלָּא לִדֹּם וְלִשְׁתֹּק, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים. וְלָכֵן רְאֵה לְקַיֵּם אֶת תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל, וּמַה שֶּׁדִּבַּרְתָּ עַד כֹּה, וְיָצָאתָ לָרִיב עִם מְחָרְפֶיךָ וּמְבַזֶּיךָ נַפְשְׁךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, רְאֵה לִדֹּם וְלִשְׁתֹּק וְלֹא לַעֲנוֹת לָהֶם, וּבָזֶה תְּקָרֵר אֶת הַדָּם הַבּוֹעֵר בְּךָ מֵחָלָל הַשְּׁמָאלִי, וְתִזְכֶּה לִהְיוֹת כִּסֵּא לָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁתִּתְכַּלֵּל בָּאָדָם הָעֶלְיוֹן הַיּוֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא, וְתִהְיֶה עַיִל בְּלֹא בַּר, תִּכָּנֵס בְּלֹא רְשׁוּת אֵימָתַי שֶׁתִּרְצֶה, תִּכָּנֵס בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וּמַה גַּם שֶׁתַּעֲשֶׂה מֵהַפְּרוֹזְדוֹר טְרַקְלִין, שֶׁזּוֹ מַדְרֵגַת הַצַּדִּיקִים, שֶׁהֵם מְגַלִּים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹד בִּפְרוֹזְדוֹר הָעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁעוֹשִׂים מֵהָעוֹלָם הַזֶּה גַּם־כֵּן טְרַקְלִין; אַשְׁרֵי מִי שֶׁבָּא אֶל זֶה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תת.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּכָל יוֹם וָיוֹם. וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת הוּא עַל־יְדֵי שִׂמְחָה, לִשְׂמֹחַ בְּנֹעַם חֶלְקוֹ, עַל אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׂם חֶלְקוֹ וְגוֹרָלוֹ, וּמֶה הָיִיתָ עוֹשֶׂה בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?! וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בֶּן־אָדָם, כִּי בֶּאֱמֶת אָדָם אֵינוֹ מֵבִין אֶת זוּלָתוֹ, זוֹ מְצִיאוּת שֶׁאֵין עָלֶיהָ עוֹרְרִין, כָּל אֶחָד חוֹשֵׁב שֶׁמֵּבִין אֶת חֲבֵרוֹ, אֲבָל בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה יִסּוּרִים

מ) כָּל אֵלּוּ שֶׁדִּבְּרוּ וְעָנוּ לַמִּתְנַגְּדִים, לֹא הֶחֱזִיקוּ מַעֲמָד, אֶלָּא נָפְלוּ.

וּמְרִירוּת וּמַכְאוֹבִים, עַד שֶׁיְּכוֹלִים לְהִתְפּוֹצֵץ מֵרֹב תְּלָאוֹת וָסֵבֶל. וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר! לֹא לְבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֶלָּא תַּחְדִּיר בְּעַצְמְךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְדַע שֶׁדָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן. וּלְכָל זֶה תִּזְכֶּה עַל־יְדֵי רִבּוּי הִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁתְּדַבֵּר הַרְבֵּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּתְמַעֵט לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, כִּי מַה יֵּשׁ לְךָ לַעֲנוֹת לְמָחֳרְפֶי וְלִמְבַזֵּי נַפְשֶׁךָ?! צְרִיכִים לְקַיֵּם עַכְשָׁו (עָמוֹס ה, יג): "לָכֵן הַמַּשְׂכִּיל בָּעֵת הַהִיא — יִדֹּם". אֵין עֵצָה אַחֶרֶת עַכְשָׁו, אֶלָּא לִדֹּם וְלִשְׁתֹּק, כִּי בֶּאֱמֶת מִי שֶׁמְּקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא נְקֻדָּה עֶלְיוֹנָה, הַהֶכְרֵחַ לוֹ לִסְבֹּל חֵרוּפִין וְגִדּוּפִים, בְּזָיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, וְעִקַּר הַתִּקּוּן — לֹא לַעֲנוֹת לְמָחֳרְפֵי וְלִמְבַזֵּי נַפְשׁוֹ, וְזֶה עִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית. וְלָכֵן רְאֵה לֹא לַעֲנוֹת לְבַחוּרִים שֶׁמְּצִיקִים לְךָ, הַרְגֵּל עַצְמְךָ לִשְׁתֹּק, וּבְרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְשָׁמַעְתִּי מֵרַבִּי לֵוִי יִצְחָק (נֵרוֹ יָאִיר) [זַ״ל], שֶׁרָאָה הַרְבֵּה פְּעָמִים אֶת ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל, שֶׁקִּבֵּל חֵרוּפִין וְגִדּוּפִין בְּתוֹךְ הַקְּלוּיז מִכַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד הָפַךְ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, וְהִתְבּוֹדֵד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּאִלּוּ לֹא אֵרַע דָּבָר, וְלֹא עָנָה לָהֶם. וּבֶאֱמֶת זוֹ הַנְהָגָה נִפְלָאָה מְאֹד, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּחֲזִיק בָּזֶה! אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּכְנִיס אֶת זֹאת בִּלְבָבְךָ, וְאָז תִּפָּטֵר מִכָּל צָרוֹתֶיךָ.

נָא וְנָא הַרְבֵּה הַרְבֵּה בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנְךָ, כִּי רַק זֶה עִקַּר הָעֵצָה לִבְרֹחַ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִכָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זוֹ הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְיָבוֹא הַיּוֹם שֶׁתִּתְחָרֵט לָמָּה הֵצַרְכְתָּ לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, הָיִיתָ יָכוֹל לְדַבֵּר אָז עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! הִסְכַּלְתָּ מְאֹד בַּמֶּה שֶׁנִּכְנַסְתָּ בְּוִכּוּחִים וּבְדִבּוּרִים בְּטֵלִים כַּמָּה שָׁעוֹת עִם ... מַה לְּךָ וְלוֹ?! הֲלֹא אַתָּה צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַל תִּתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמַּלְעִיגִים. חֶמְדַּת לִבָּבִי! רָאוּי לָנוּ לְתֵת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁגָּמָלָנוּ, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לֵידַע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. וְנָא וְנָא תִּרְאֶה לְהִתְאַמֵּץ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם אֵיזוֹ תּוֹרָה מ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, וּלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְאָז עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

רַבֵּנוּ זַ״ל קֹדֶם שֶׁאָמַר תּוֹרָה, אָמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ מִנְחָה כְּמוֹ בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר עִם הַוִּדּוּי הַגָּדוֹל. וּמְקֻבָּל אֶצֶל גְּדוֹלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁקֹּדֶם שֶׁהוֹלְכִים לוֹמַר תּוֹרָה בָּרַבִּים, הִתְפַּלְּלוּ מִנְחָה כְּמוֹ בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְהִתְפַּלְּלוּ עִם הַוִּדּוּי הַגָּדוֹל בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, שֶׁיַּמְשִׁיךְ לָהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דִּבּוּרִים, וְלֹא יֹאמַר פִּיהֶם מַה שֶּׁאֵינוֹ רָאוּי לְאוֹמְרוֹ, וְיִזְכּוּ עַל־יְדֵי דִּבּוּרֵיהֶם לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה בְּלֵב הַשּׁוֹמְעִים, וְיַעֲלוּ אֶת לֵב הַשּׁוֹמְעִים אֶל הַשְּׁכִינָה.

ב׳ תתב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֶּר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְהַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר עַכְשָׁו מֵרֹב טִרְדוֹתַי.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מֵאִשְׁתְּךָ וְכוּ׳, הָעִקָּר רַק לִשְׁמֹחַ תָּמִיד, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (ראש השנה ו׃): אִשָּׁה — בַּעְלָהּ מְשַׂמְּחָהּ; וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁתִּהְיֶה שְׂמֵחָה בְּבֵיתוֹ, וְתִרְאֶה לְהָקֵל אֶת עֹל הַבַּיִת מִמֶּנָּה, כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל בְּמַצָּב כָּזֶה כָּל דָּבָר קָטָן מַעֲלֶה אֶת חֲמָתָהּ, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהָקֵל מֵעָלֶיהָ צַעֲרָהּ וְכוּ׳, וְזֶה בְּוַדַּאי יוֹעִיל. וְכֵן תִּרְאֶה שֶׁהַיְלָדִים לֹא יַעַצְבְּנוּהָ וְכוּ׳, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁלַח לָהּ רְפוּאָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְיַעֲבֹר הַכֹּל; כִּי זֶה בָּא רַק מֵעַצְבוּן וּמִדְּכְאוֹן הַנֶּפֶשׁ. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לָהּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

אוֹדוֹת לָשִׂים שְׁתֵּי יָדָיו בִּשְׁעַת בְּצִיעַת הַפַּת, זֶהוּ תּוֹסְפוֹת בִּבְרָכוֹת לח׃ דִּבּוּר הַמַּתְחִיל׃ וְהִלְכְתָא. וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ בְּאֶמְצַע דְּבָרָיו׃ ״וְעַל־כֵּן יֵשׁ לִבְצֹעַ בִּשְׁתֵּי יָדָיו בְּעֶשֶׂר אֶצְבָּעוֹת, נֶגֶד י׳ תֵּבוֹת שֶׁבִּמְקָרָא זֶה (תְּהִלִּים קד, יד)׃ ״מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבוֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ״, עַיִן שָׁם; וְהוּא גַּם סְעִיף בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (אֹרַח חַיִּים, סִימָן קסז)׃ יִתֵּן שְׁתֵּי יָדָיו עַל הַפַּת בִּשְׁעַת בְּרָכָה, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן י׳ אֶצְבָּעוֹת כְּנֶגֶד י׳ מִצְווֹת הַתְּלוּיוֹת בַּפַּת; וְלָכֵן יֵשׁ י׳ תֵּבוֹת בִּבְרַכַּת הַמּוֹצִיא וְי׳ תֵּבוֹת בְּפָסוּק׃ ״מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה״, וְי׳ תֵּבוֹת בְּפָסוּק׃ ״אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעוֹרָה״, וְי׳ תֵּבוֹת בְּפָסוּק׃ ״וְיִתֶּן לְךָ״ עַיִן שָׁם. עַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי׃ אָסוּר לִלְעֹג, אִם רוֹאִים הַנְהָגָה טוֹבָה מֵאִישׁ כָּשֵׁר, כִּי בְּוַדַּאי יְסוֹדוֹ בְּהַרְרֵי קֹדֶשׁ. וּבִפְרָט דָּבָר כָּזֶה, שֶׁהוּא הֲלָכָה מְפֹרֶשֶׁת כַּנַ״ל. וְהַ׳בֵּית־יוֹסֵף׳ מֵבִיא שָׁם בַּטּוּר, שֶׁהוּא יְרוּשַׁלְמִי בְּפֶרֶק

קָמָא דְּחַלָּה, וּמִדְרָשׁ וַיְכַלּוּ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בַּבַּ״ח שָׁם, מַה שֶּׁמְפָרֵשׁ אֶת הַפְּסוּקִים הַנַּ״ל, וְאוֹמֵר, שֶׁצָּרִיךְ לְכַוֵּן לְהַמְשִׁיךְ הַשֶּׁפַע דֶּרֶךְ הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת, עַיֵּן שָׁם. וְרָאִיתִי מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁשָּׂמִים שְׁתֵּי הַיָּדַיִם אֲפִלּוּ עַל פְּרוֹסָה בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים הַבְּרָכָה, וּבְוַדַּאי הַכַּוָּנָה הִיא עַל דֶּרֶךְ הַנַּ״ל. וּכְבָר יָדַעְתָּ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לֶאֱכֹל בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גָּדוֹל, וְלַחֲשֹׁב כְּאִלּוּ אָדָם חָשׁוּב יוֹשֵׁב בַּשֻּׁלְחָן (עַיֵּן בְּחַיֵּי־מוֹהַרַ״ן, סִימָן תקטו). וְדָבָר זֶה רָאוּ בְּיוֹתֵר אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמִתִּיִּים, אֵיךְ שֶׁהָאֲכִילָה הָיְתָה בִּקְדֻשָּׁה וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ גָּדוֹל. ר׳ אַבְרָהָם בֶּעֶרְנִיו (נֶכֶד רַבֵּנוּ זַ״ל) כְּשֶׁאָכַל, הִנִּיחַ בְּכָל פַּעַם אֶת הַכַּף וְהִסְתַּכֵּל לְמַעְלָה, לְהַמְשִׁיךְ הֶאָרַת הָרָצוֹן, כַּמּוּבָא (בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳), שֶׁזּוֹכִים לָזֶה בִּשְׁעַת הָאֲכִילָה דַּיְקָא, עַיֵּן שָׁם. וְאֵצֶל מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל רָאוּ עַיִן בְּעַיִן, אֵיךְ שֶׁבְּכָל כַּף וְכַף הָיָה מְיַחֵד יִחוּדִים, לָקַח הַכַּף בְּיָדוֹ, וְהִכְנִיסָהּ בְּפִיו בִּישׁוּב הַדַּעַת וּבִדְבֵקוּת כָּזוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְהָבֵן אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, הֲלֹא יֵשׁ שִׂיחָה מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָמַר פַּעַם לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל תַּלְמִידוֹ: זוֹ מַדְרֵגָה עֶלְיוֹנָה מְאֹד, כְּשֶׁאֲנִי עֲדַיִן אֵינִי אוֹחֵז בְּדָבָר זֶה, לְכָל הַפָּחוֹת שֶׁחֲבֵרִי יַחֲזִיק בַּדָּבָר. עָנָה וְאָמַר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: בֶּאֱמֶת לֹא הֵבַנְתִּי אָז מָה רַבֵּנוּ זַ״ל הִתְכַּוֵּן, כִּי מִי אֵינוֹ רוֹצֶה שֶׁחֲבֵרוֹ יִהְיֶה גָּדוֹל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ. אֲבָל אַחַר־כָּךְ כְּשֶׁהִתְחַלְתִּי לְהִתְבּוֹנֵן בְּמַהוּת הָאָדָם, רָאִיתִי שֶׁזּוֹ מַדְרֵגָה גְּבוֹהָה מְאֹד, שֶׁאֲנִי נִמְצָא בַּבּוֹץ, אֲנִי נִמְצָא בְּחֹשֶׁךְ, עוֹבְרִים עָלַי כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים

שֶׁבָּעוֹלָם, וְעִם כָּל זֹאת אֲנִי רוֹצֶה שֶׁלַּחֲבֵרִי יִהְיֶה טוֹב יוֹתֵר מִמֶּנִּי; בֶּאֱמֶת זוֹ הַמַּדְרֵגָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה, כְּשֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם כָּל מִינֵי מַשְׁבֵּרִים וְגַלִּים בַּחַיִּים, וּמָרִים מְמֻוֶּת חַיָּיו, וְסוֹבֵל עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת, אֵין לוֹ שְׁלוֹם־בַּיִת, אֵין לוֹ יְלָדִים, אוֹ שֶׁאֵין לוֹ נַחַת מִילָדִים, אֵין שָׁלוֹם בַּעַצְמָיו, וְכֵן עִם זוּלָתוֹ, כֻּלָּם רָבִים אִתּוֹ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן מְדַלֵּג עַל הַכֹּל, מַבְלִיג וְאוֹמֵר: לִי לֹא טוֹב, לְכָל הַפָּחוֹת שֶׁלַּחֲבֵרִי יִהְיֶה טוֹב. לִי מָרִים הַחַיִּים, לְכָל הַפָּחוֹת שֶׁלְּזוּלָתִי יִהְיֶה מָתֹק. לִי אֵין שְׁלוֹם־בַּיִת, לְכָל הַפָּחוֹת שֶׁלְּרֵעִי יִהְיֶה שָׁלוֹם. לִי אֵין נַחַת מִילָדִים, לְכָל הַפָּחוֹת חֲבֵרִי יִרְוֶה נַחַת. וְכֵן בְּכָל דָּבָר וְדָבָר, כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה אֶת הַטּוֹב מֵהַזּוּלַת, זוֹ הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה בְּיוֹתֵר. וְזֶה גִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן קיט) שֶׁזֶּה נִדְמֶה כְּדָבָר פָּשׁוּט, אֲבָל בְּעֶצֶם דָּבָר זֶה לְקַיְּמוֹ — קָשֶׁה עַד מְאֹד, כִּי הַקִּנְאָה אוֹכֶלֶת אֶת הָאָדָם, וְנִכְנָסוֹת בּוֹ מַחְשָׁבוֹת: ״מַה זֹּאת אוֹמֶרֶת, שֶׁלִּי אֵין זֶה הוֹלֵךְ, לָמָּה אִם־כֵּן אֲנִי אֶעֱזֹר לַשֵּׁנִי, וַאֲעוֹדֵד אוֹתוֹ שֶׁיַּצְלִיחַ?!״ לָזֹאת, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁזּוֹ הַמַּדְרֵגָה הַגְּבוֹהָה בְּיוֹתֵר. לָכֵן אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁתָּמִיד מְחַזֵּק, מְעוֹדֵד, מְשַׂמֵּחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו. אַדְרַבָּה, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְסַפְּרִים (בְּרָכוֹת ה:), שֶׁרַבִּי יוֹחָנָן נִפְטְרוּ לוֹ עֲשָׂרָה יְלָדִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וּבְכִיסוֹ הָיְתָה מֻנַּחַת עֶצֶם פָּחוֹת מִשְּׁעוֹרָה שֶׁל בְּנוֹ הָעֲשִׁירִי, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁרָאָה אֵיזֶה אָדָם שָׁבוּר וְרָצוּץ וְכוּ׳, הוֹצִיא אֶת הָעֶצֶם הַקְּטַנָּה שֶׁל הַיֶּלֶד, וְאָמַר: מַדּוּעַ תִּהְיֶה בְּעַצְבוּת וּבְדַכָּאוֹן? תִּרְאֶה מֶה עָבַר עָלַי, וְכֵיצַד אֲנִי מַחֲזִיק מַעֲמָד! וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת כ:), שֶׁיָּשַׁב עַל יַד שַׁעַר בֵּית הַטְּבִילָה, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁיֵּצְאוּ יִסְתַּכְּלוּ עַל פָּנָיו וְיוֹלִידוּ בָּנִים כָּמֹהוּ, כִּי קְלַסְתֵּר פָּנָיו הָיָה יָפֶה. לְמֵדִים מִכָּאן, שֶׁזּוֹ הָיְתָה מַדְרֵגַת הַתַּנָּאִים וְהָאָמוֹרָאִים, וְכָל הַצַּדִּיקִים, שֶׁאַף שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶם בְּחַיֵּיהֶם הַפְּרָטִיִּים הַרְבֵּה סֵבֶל וְיִסּוּרִים, עִם כָּל זֹאת מָסְרוּ נַפְשָׁם בִּשְׁבִיל לְחַזֵּק נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. אַשְׁרֵי מִי שֶׁיָּכוֹל לַעֲמֹד בָּזֶה, אֲשֶׁר זוֹ הַמַּדְרֵגָה הֲכִי גְּבוֹהָה — שֶׁאַף שֶׁלִּי רַע, לְפָחוֹת לַחֲבֵרִי טוֹב יִהְיֶה; אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תתד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳. עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר מַה שֶּׁצְּרִיכִים לְחַפֵּשׂ בְּבַת זוּג — אֵלּוּ הַמִּדּוֹת, כִּי אִם יֵשׁ מִדּוֹת טוֹבוֹת — יֵשׁ הַכֹּל, אִם אֵין מִדּוֹת — אֵין כְּלוּם. הַיֹּפִי, הַכֶּסֶף, הַיִּחוּס — אֵינָם שָׁוִים מְאוּמָה, זֶהוּ כְּתַפּוּחַ יָפֶה מִבַּחוּץ, אַךְ אִם הוּא רָקוּב מִבִּפְנִים, מָלֵא תּוֹלָעִים, וּמִי צָרִיךְ תַּפּוּחַ כָּזֶה, מַה יֵּשׁ מִמֶּנּוּ?! אַף שֶׁמִּבַּחוּץ הוּא מַרְהִיב בְּיָפְיוֹ, אֲבָל אֶת פְּנִימִיּוּתוֹ אָכַל הָרִקָּבוֹן וְכוּ׳. טוֹב יוֹתֵר לָקַחַת תַּפּוּחַ שֶׁאֵינֶנּוּ מַרְהִיב כָּל־כָּךְ, אֲבָל מִבִּפְנִים הוּא טָעִים וְטָרִי, תָּכְנוֹ מָלֵא טוֹב. כֵּן בְּשִׁדּוּכִים, יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל עַל הַפְּנִימִיּוּת, עַל הַמִּדּוֹת, וְלֹא עַל הַחִיצוֹנִיּוּת, כִּי אֵין עוֹד יֹפִי לָאָדָם כְּמִדּוֹתָיו הַטּוֹבוֹת. לָזֹאת, רַבֵּנוּ זַ״ל כָּתַב אֶת סֵפֶר הַמִּדּוֹת, כְּשֶׁהָיָה בְּגִיל שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה, וּמְאֹד מְאֹד בִּקֵּשׁ אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּלְמְדוּ בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת, וְתָמִיד יִהְיֶה מֻנָּח בְּכִיסָם, וְיַחְזְרוּ עָלָיו פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, וְיִהְיוּ בְּקִיאִים בּוֹ מְאֹד, כִּי הַמִּדּוֹת הֵן יְסוֹד הָאָדָם, וּמְבִיאוֹת אוֹתוֹ קָרוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. לָזֹאת, כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בַּעֲבוּר שִׁדּוּכִים, הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁצָּרִיךְ לְבַדֵּק — הֵן אֵצֶל הַבָּחוּר וְהֵן אֵצֶל הַבַּחוּרָה — מַהֵן מִדּוֹתֵיהֶם. וְאָכֵן אָנוּ רוֹאִים בַּמְּציאוּת, שֶׁהַרְבֵּה פְּעָמִים כְּשֶׁנִּפְגָּשִׁים בִּשְׁבִיל שִׁדּוּךְ, הוֹלְכִים לְמִסְעָדָה וְכוּ׳, וּמַדּוּעַ? אֶלָּא עַל־יְדֵי הָאֹכֶל אָדָם נִכָּר. כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲרוּבִין סה:): בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים נִכָּר הָאָדָם: בְּכוֹסוֹ, בְּכִיסוֹ וּבְכַעֲסוֹ, וְזֶה תָּלוּי בָּזֶה; בְּכִיסוֹ — שֶׁעַל־יְדֵי הָאֲכִילָה בְּצַוְותָא רוֹאִים אִם אָדָם אִינוֹ קַמְצָן, אוֹ אִם הִיא אֵינָהּ קַמְצָנִית. בְּכוֹסוֹ — עַל־יְדֵי הָאֲכִילָה נִכָּר הָאָדָם אִם יֵשׁ בּוֹ דֶּרֶךְ אֶרֶץ אִם לָאו, כְּפִי הָאֹפֶן שֶׁאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה. וּבְכַעֲסוֹ: כֵּן אֶפְשָׁר לִבְחֹן אֶת הָאָדָם בְּמִדַּת הַכַּעַס, אִם אֵינוֹ מִתְרַגֵּז שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ לוֹ מַאֲכָלוֹ בַּזְּמַן וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ נִכָּרוֹת מִדּוֹת הָאָדָם, אֲשֶׁר הֵן הַיְסוֹד וְהָעִקָּר; כִּי אִם אָדָם קַמְצָן, סִימָן שֶׁמֹּחוֹ נִקְטָן, אִם אָדָם זוֹלֵל וְסוֹבֵא, צְרִיכִים

לְהִשָּׁמֵר מִמֶּנּוּ מְאֹד מְאֹד, אִם אָדָם כַּעֲסָן — זוֹ הַמִּדָּה הַמְגֻנָּה בְּיוֹתֵר. לָכֵן כְּשֶׁהוֹלְכִים לְבָרֵר בְּשִׁדּוּךְ, כְּדַאי לִבְדֹּק הֵיטֵב אֶת עִנְיַן הַמִּדּוֹת, וְאִם יֵשׁ מִדּוֹת טוֹבוֹת — זֶהוּ זִוּוּג מֻצְלָח. וְלָכֵן עַל הַהוֹרִים וְהַמְחַנְּכִים מֻנָּח הַחוֹב לְחַנֵּךְ אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת לְמִדּוֹת טוֹבוֹת. שֶׁיִּהְיֶה סֵפֶר הַמִּדּוֹת שָׂגוּר עַל פִּיהֶם בְּעַל־פֶּה, כִּי אִם יֵשׁ מִדּוֹת — יֵשׁ הַכֹּל, אִם אֵין מִדּוֹת — אֵין כְּלוּם. וְלָכֵן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִמְצֹא בֶּן אוֹ בַּת זוּג בַּעֲלֵי מִדּוֹת טוֹבוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תתה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְלֹא הָיָה לִי הַפְנַאי לַהֲשִׁיבְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, עָלַי לוֹמַר לְךָ, אֲשֶׁר חַיֵּי הָאָדָם מְסֻבָּכִים מְאֹד, הַיְסוֹד בַּחַיִּים זוֹהִי מִדַּת הַסַּבְלָנוּת, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ הָרוֹצֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ לוֹ עֲלִיּוֹת וְיֵשׁ לוֹ יְרִידוֹת, פַּעַם מֵאִיר לוֹ הָאוֹר שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּפַעַם מְכֻבֶּה מִמֶּנּוּ הָאוֹר, פַּעַם מִתְלַהֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּפַעַם רָחוֹק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְרוֹצֶה רַק לִבְרֹחַ מֵהַקְדֻשָּׁה, וְיֵשׁ לוֹ קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ. עַל־כֵּן צְרִיכִים סַבְלָנוּת עִם עַצְמוֹ. וְדָבָר זֶה אַף אֶחָד אֵינוֹ תּוֹפֵס, שֶׁגַּם עִם עַצְמוֹ צְרִיכִים סַבְלָנוּת. כִּי עַל־יְדֵי גְּבוּרוֹת וְדִינִים אֵין מַגִּיעִים לְשׁוּם דָּבָר, וְרַק נִשְׁבָּרִים. עַל־כֵּן מִי שֶׁחוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, יוֹדֵעַ דָּבָר זֶה, שֶׁאוֹרֶךְ זְמַן רַב, עַד שֶׁמַּשִּׂיג אֵיזֶה אוֹר, אֵיזֶה טַעַם בַּחַיִּים, אֵיזֶה רוּחָנִיּוּת, וְאִם זֶה נֶאֱמַר אֶצְלוֹ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֵרֶךְ, כְּשֶׁזֶּה מַגִּיעַ לְזוּלָתוֹ; כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַרְבֵּה סַבְלָנוּת. מִכָּל שֶׁכֵּן הַבַּעַל עִם אִשְׁתּוֹ, שֶׁצְּרִיכִים סַבְלָנוּת רַבָּה לֹא לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה,

אֶלָּא לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי נֹעַם וּבְנְעִימוּת, וְהֵן עִם הַיְלָדִים, וְהֵן עִם הַמִּשְׁפָּחָה. כִּי הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן צְרִיכִים לְהַרְאוֹת הֱגְמָא אִישִׁית, וְאִם אָדָם מַרְאֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ סַבְלָנוּת, וְאֵינֶנּוּ מָהִיר לִכְעֹס, הוּא כְּבָר מַשְׁפִּיעַ עַל הַיְלָדִים, שֶׁגַּם הֵם יִקְלְטוּ וְיִסְפְּגוּ מִדָּה זוֹ לְתוֹכָם, אֲבָל אִם הוּא דּוֹחֵק אֶת הַשָּׁעָה וְעַצְבָּנִי, וְרוֹצֶה הָרֶגַע הַזֶּה אֶת הַכֹּל, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת סד.): כָּל הַדּוֹחֵק אֶת הַשָּׁעָה — שָׁעָה דּוֹחַקְתּוֹ, וְכָל הַנִּדְחָה מִפְּנֵי הַשָּׁעָה, שָׁעָה נִדְחֵית מִפָּנָיו; לָזֹאת, אִם אָדָם רוֹצֶה שֶׁאִשְׁתּוֹ תָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה וְכֵן יְלָדָיו, צָרִיךְ סַבְלָנוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, לְהַסְבִּיר לָהֶם בְּכָל מִינֵי הֶסְבֵּרִים. וְעַל כֻּלָּם — צְרִיכִים הַרְבֵּה תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה. וְאִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת חָכָם בְּעֵינָיו. וְאָנוּ מוֹצְאִים צַדִּיקִים שֶׁסּוֹבְלִים מִנְּשׁוֹתֵיהֶם וּמִיַּלְדֵיהֶם, וְאֵינָם מִתְגָּרְשִׁים, אַדְרַבָּה! יֵשׁ לָהֶם סַבְלָנוּת אֲלֵיהֶם, סֵבֶל שֶׁל בַּרְזֶל; כִּי בַּחַיִּים צְרִיכִים אֶת מִדַּת הַסַּבְלָנוּת וּבִלְעָדֶיהָ אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְשׁוּם דָּבָר. וְלָכֵן עִקַּר הָעֲצָה רַק סַבְלָנוּת, וְלֹא לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה, וְלֹא לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל שׁוֹטִים, צְבוּעִים וְרַמָּאִים, הָרוֹצִים לְשַׁבֵּר אֶת הַבַּיִת, וּמְיַעֲצִים לוֹ עֵצוֹת לְהִתְגָּרֵשׁ וְלַעֲזֹב אֶת הַבַּיִת. כִּי אֵין זוֹ דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה שֶׁיִּקְרְבוּ אֶת הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים, וּלְהַמְשִׁיךְ בְּדֶרֶךְ הָאֱמוּנָה, וּכְשֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ, מֻבְטָח לוֹ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, וְיַצְלִיחַ דְּרָכָיו.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְהִנֵּה לַהֲשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָט שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדְךָ — הַפֹּךְ בָּהֶם, וְשָׁם תִּמְצָא

מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ. תַּאֲמִין לִי, שֶׁכָּל חִיּוּתִי וְכָל הִתְחַזְּקוּתִי הִיא רַק מִשּׁוּם "וְלוּלֵי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשָׁעָי, אָז אָבַדְתִּי בְעָנְיִי" (תְּהִלִּים קיט, צב). וּפָסוּק זֶה סוֹבֵב מְאֹד עַל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ בַּמֶּה לִשְׂמֹחַ בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לִידַע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, וּבְתוֹךְ הַחֹשֶׁךְ שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט עַל פְּנֵי תֵּבֵל וְכוּ׳, נִזְכֶּה לִרְאוֹת אוֹר מֵאִיר כָּזֶה. וְכֵן מַה שֶּׁנִּתְהַוָּה בֵּינֵינוּ גַּם־כֵּן רַע עַיִן וְקִנְאָה וְשִׂנְאָה כָּזוֹ וְכוּ׳, אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן אֲנַחְנוּ אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה, וְהַלְּשׁוֹן־הָרַע וְהָרְכִילוּת וְהַלֵּיצָנוּת עֲדַיִן לֹא נָגְעָה בְּךָ, תְּהִלָּה לָאֵל, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ רָאוּי לְךָ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ.

וְהִנֵּה לִפְלֹא בְּדַעְתּוֹ, אֵין זוֹ עֵצָה כְּלָל, בִּשְׁבִיל זֶה ... אוֹ בִּשְׁבִיל זֶה ... הֲלֹא כָּל עִקַּר 'בְּרֶסְלֶבֶר חֲסִידוּת' הוּא לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מֵהַמְּדֻמֶּה, וּלְהַכְנִיסוֹ בַּשֵּׂכֶל הָאֱמִתִּי (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נה), לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וְאָז מִמֵּילָא יִתְפָּרְדוּ מִמֶּנּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן (תְּהִלִּים צב, י), וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא תּוּכַל לְהֵיטִיב לְךָ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְהָרַע לְךָ. כִּי בֶּאֱמֶת הָאֱמוּנָה הִיא עִקַּר הַיְּהֲדוּת, וְצָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לֵידַע כִּי אֵין שׁוּם מְקֹרֶה כְּלָל, וְלֹא כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה (דְּבָרִים ח, יז), לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוָּדַע, כִּי (חֻלִּין ז׳): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה. וְדָבָר זֶה בָּרוּר מְאֹד מְאֹד, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד מְאֹד, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת מוּכָן לִמְסֹר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר יְדִיעָה זוֹ, שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין עֵצָה אַחֶרֶת רַק לָשׁוּב עַד הַמַּכֵּהוּ, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, לִבְלִי לְתְלוֹת בְּאֵיזוֹ סִבָּה, בְּאֵיזֶה מְסוֹבֵב, בְּאֵיזֶה זְמַן, בְּאֵיזֶה מָקוֹם, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ הוּא סִבַּת כָּל הַסִּבּוֹת, לְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, וְעַל־כֵּן לֹא שַׁיָּךְ דָּבָר כָּזֶה... וְאַף שֶׁכָּל הָעוֹלָם נִתְפְּסוּ בָּזֶה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כִּי חוֹשְׁבִים יָדֵינוּ רָמָה, וְלֹא ה׳ פָּעַל, חַס וְשָׁלוֹם, וְכֹחֵנוּ וְעֹצֶם יָדֵינוּ עָשָׂה אֶת הַחַיִל הַזֶּה, וְיֵשׁ לָנוּ כְּלֵי נֶשֶׁק וְכֹחוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאָנוּ נֵלֵךְ וְנֵצֵא לְלֹחֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, הַכֹּל שָׁוְא, וְכֵן לְהִפּוּךְ גַּם־כֵּן אָנוּ נֵצֵא וְנִמְחֶה מְחָאוֹת, גַּם זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי אֵין שׁוּם עֵצָה רַק לִקְרֹא עֲצֶרֶת, וְלִצְעֹק וּלְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים וּבִתְקִיעַת שׁוֹפָר, כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת הַלְּבָבוֹת, וְלַעֲשׂוֹת זֹאת מִדֵּי יוֹם

בְּיוֹמוֹ. עִנְיָנֵנוּ אֵינוֹ לָצֵאת בְּהַפְגָּנוֹת וּלְהַכּוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי ״הַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו״ (בְּרֵאשִׁית כז, כב), וַעֲבוֹדָתֵנוּ וְכֹחֵנוּ הוּא רַק ״הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב״ — לְקַבֵּץ אֶת כָּל הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, וְלָשִׁיר וּלְרַנֵּן תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל הַנְּתוּנִים בַּגּוֹלָה, וְסוֹבְלִים כְּבָר מֵאוֹת שָׁנִים וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְרַק זוֹהִי עִקַּר הָעֲצָה, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בָּזֶה, לְסַדֵּר יוֹם תְּפִלָּה וְהִתְעוֹרְרוּת, וְלִקְרֹא עֲצֶרֶת לַה׳, כִּי אֵין לָנוּ עֵצָה אַחֶרֶת, וְחַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ עִנְיָן אַחֵר, כִּי הוּא עֲבוֹדָה זָרָה גְּמוּרָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְדָבָר זֶה בָּא רַבֵּנוּ זַ״ל לַעֲקֹר מֵהָעוֹלָם, שֶׁלֹּא יְדַמֶּה מִי שֶׁהוּא, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אֵילוּ כֹּחוֹת בַּיָּדַיִם, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, זֶה שַׁיָּךְ לְעֵשָׂו, כֹּחֵנוּ הוּא רַק בְּפִינוּ — לִצְעֹק וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן תָּמִיד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, אוּלַי יָחוּס, אוּלַי יְרַחֵם. עַל־כֵּן, יְדִידִי הַיָּקָר, חֲזֹר בְּךָ מִכָּל אֵלּוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת וְהַדִּמְיוֹנוֹת, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ, וְתִזְכֶּה לִרְאוֹת נִסִּים נִגְלִים בִּזְכוּת רַבֵּנוּ זַ״ל.

רְאֵה לְהַתְחִיל בְּעַצְמְךָ לִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָט שֶׁיֵּשׁ עַכְשָׁו עֲבוֹדָה עֲצוּמָה לַעֲשׂוֹת בִּדְבַר רַבֵּנוּ זַ״ל — לַחֲזֹר וּלְהַדְפִּיס אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלַהֲפִיצָם בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהִנֵּה זָכִיתִי לְהַדְפִּיס עַכְשָׁו חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים (5000) ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״ עִם נְקֻדּוֹת, וּרְצוֹנִי לַהֲפִיצָם בְּכָל קַצְוֵי תֵּבֵל בְּזוֹל גָּדוֹל. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנִי לְשַׁלֵּם אֶת כָּל חוֹבוֹתַי וְלַהֲפִיצָם בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵין לְמַעְלָה מֵאֲמִירַת ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, אֲשֶׁר מוֹהֲרַנַ״תְּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ סִפֵּר, שֶׁהַרְבֵּה אֲנָשִׁים יוֹשְׁבִים כְּבָר בְּגַן־עֵדֶן עַל־יְדֵי הַתְּפִלּוֹת הַלָּלוּ, כִּי הֵם כְּלוּלִים מִכָּל טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל. וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תַּעֲזֹר לָעֹסֶק הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וְתִזְכֶּה לְהָפִיץ סְפָרִים בְּמַחֲנֶךָ. וְאִם לֹא תִּפְעַל — רַק אֶחָד, שֶׁיַּתְחִיל לוֹמַר ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, גַּם־כֵּן כְּדַאי, וּמִכָּל שֶׁכֵּן, שֶׁהַמְּצִיאוּת מוֹכִיחָה, שֶׁאִם רַק מַתְחִיל לְהִשְׁתַּדֵּל וְלַהֲפִיצָם, אֲזַי נִתְעוֹרְרִים רַבִּים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאָמְרָם, וּמַעֲלַת מְזַכֵּי הָרַבִּים — אֵין לְשַׁעֵר, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת ה, יח; יוֹמָא פז.), שֶׁאֵין חֵטְא בָּא עַל יָדוֹ.

לְמַעַן הַשֵּׁם, יְדִידִי הַיָּקָר! אַל תְּבַלְבֵּל דַּעְתְּךָ מִשּׁוּם בְּרִיָה

שֶׁבָּעוֹלָם. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל כָּתַב פַּעַם לִבְנוֹ ר׳ יִצְחָק: ״אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת חָזָק כָּל־כָּךְ בִּדַּעַת הָאֱמֶת, אַף שֶׁאַתָּה רַק יְחִידִי בָּעוֹלָם יוֹדֵעַ מֵאֱמֶת כָּזוֹ, גַּם־כֵּן רָאוּי לְהַחֲזִיק בָּזֶה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ״. וְאֵלּוּ הַדִּבּוּרִים הֵם גַּם לְךָ וְגַם לִי וּלְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, רָאוּי לָנוּ לֶאֱחֹז אֶת עַצְמֵנוּ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל הַכֹּחוֹת. וְהָעִקָּר — בְּרַח לְךָ מִמָּקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם יֵשׁוּת... עִנְיָנֵנוּ הוּא לְבַטֵּל עַצְמֵנוּ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה לָנוּ אֵיזֶה רָצוֹן אַחֵר מִבִּלְעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֵּר תּוֹלְדוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וְהִנֵּה הָאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לַעֲשׂוֹת כְּפִי שֶׁמֵּאִיר לוֹ וּבוֹעֵר לְבָבוֹ, כִּי בְּוַדַּאי זוֹהִי נִקֻּדָּתוֹ, אֲשֶׁר רָאוּי לוֹ לִמְסֹר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר זֶה. וְהִנֵּה אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים, שֶׁר׳ בְּרוּךְ, חֲתַן ר׳ גֶּעצִי׳ס, הָיָה רָגִיל לְהִתְפַּלֵּל בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת בַּקְלוֹיז, וּבְוַדַּאי בִּלְבֵּל אֶת כָּל הַמִּתְפַּלְּלִים, כִּי לֹא שָׁמְעוּ אֶת הַחַזָּן, וְצָעֲקוּ עָלָיו הַרְבֵּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְהוּא בְּאַחַת — עָשָׂה אֶת שֶׁלּוֹ, וְהִתְפַּלֵּל בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת וּבְצָעָקוֹת בַּקְלוֹיז, עַד שֶׁפַּעַם אַחַת תָּפְסוּ אוֹתוֹ, וְהִשְׁלִיכוּהוּ בַּחוּץ, וְהוּא לֹא הִפְסִיק כָּל הַזְּמַן מִסִּדֵּר הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ שֶׁהִתְפַּלֵּל בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, וְר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל, הָיָה אָז בִּשְׁעַת מַעֲשֶׂה, אֲבָל לֹא הִתְעָרֵב בַּמַּחֲלֹקֶת וּבָרַעַשׁ כְּלָל, רַק כְּשֶׁיָּצָא מֵהַקְלוֹיז אַחַר הַתְּפִלָּה, וְהָיָה עֲדַיִן ר׳ בָּרוּךְ מִתְפַּלֵּל בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת בְּהַפָּאלִישׁ (חֶדֶר שֶׁקֹּדֶם בֵּית־הַמִּדְרָשׁ), נִגַּשׁ אֵלָיו וְטָפַח לוֹ עַל שִׁכְמוֹ, וְאָמַר לוֹ: יוּנְגֶעְרמַאן,

טוּ וּוי עֶס שַׁיינְט דִיר אוֹן וֶוער נִישְׁט נִתְפָּעֵל פּוֹן קֵיינֶעם[נ]; וְר׳ שִׁמְשׁוֹן גַּם הָיָה אָז בַּקְלוּיז, וְנִגְּשׁוּ אֵלָיו כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבִקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ, שֶׁיִּרְאֶה לִמְנֹעַ מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה שֶׁלֹּא יִכָּנֵס ר׳ בָּרוּךְ לַקְלוּיז, וְהֵשִׁיב לָהֶם ר׳ שִׁמְשׁוֹן בְּתִמִּימוּת: אִיךְ הָאב מוֹרָא פּוּן אִיהֶם טָאמֶער מֵיינְט עֶר דָאס עֶרְנְסְט״ס[ס]; עַל־כָּל־פָּנִים אִיךְ שֶׁהוּא, הָעֵצָה הַיְעוּצָה לְמִי שֶׁבּוֹעֵר לְבָבוֹ לִצְעֹק בִּתְפִלָּתוֹ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת — אוֹ שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, שֶׁשָּׁם גַּם אֲחֵרִים מִתְפַּלְּלִים כָּךְ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת (כִּי יֵשׁ חֲסִידִים אֲחֵרִים שֶׁגַּם־כֵּן מִתְפַּלְּלִים כֵּן כַּיָּדוּעַ) אוֹ שֶׁיִּתְפַּלֵּל בִּיחִידוּת, בְּמָקוֹם מְיֻחָד, שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, כִּי מַה לְּךָ לְהִכָּנֵס בַּמַּחֲלֹקֶת עִם וְכוּחִים, עַד שֶׁיּוֹצִיאוּ שֵׁם עָלֶיךָ כְּאִלּוּ אַתָּה מְטַרֵף, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, וְכַדּוֹמֶה; הָעִקָּר בְּרַח לְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ לְךָ מְנִיעוֹת, מִשָּׁם תִּבְרַח כְּמוֹ מֵאֵשׁ, אֲפִלּוּ שֶׁהוּא ״בְּרֶסְלֶבֶר שְׁטִיבְּל״, כִּי צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲשֶׁר דִּבַּר רַבֵּנוּ זַ״ל אֵינוֹ מְצֻמְצָם אֵצֶל יָחִיד אוֹ בְּאֵיזֶה שְׁטִיבְּל וְכַדּוֹמֶה, כָּל אֶחָד הַמַּתְמִיד בְּתוֹרַת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר שָׁם גְּנוּזִים פָּנָיו, שִׂכְלוֹ וְחָכְמָתוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצב), וְכֵן מַרְבֶּה בְּהִתְבּוֹדְדוּת, וּמְקַיֵּם עֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל, צָרִיךְ לֵידַע שֶׁהוּא הוּא ׳בְּרֶסְלֶבֶר חָסִיד׳, אֲפִלּוּ שֶׁאֵינוֹ מִתְפַּלֵּל בִּ׳בְּרֶסְלֶבֶר שְׁטִיבְּל׳. וּלְהִפּוּךְ — כְּשֶׁאֵינוֹ לוֹמֵד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין לוֹ הִתְבּוֹדְדוּת, וְאֵינוֹ מְקַיֵּם עֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵינוֹ יָכוֹל לְהִקָּרֵא בְּשֵׁם ׳בְּרֶסְלֶבֶר חָסִיד׳, וְהוּא חַי בִּדְמְיוֹן, וְאוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ הַמַּטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! עֲשֵׂה כְּפִי שֶׁכָּתַבְתִּי לְךָ, וְאָז יִהְיֶה לְךָ יְשׁוּב הַדַּעַת וְשָׁלוֹם, ״וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם״.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

נ) אַבְרֵךְ עֲשֵׂה כְּפִי שֶׁמֵּאִיר לְךָ, וְאַל תִּתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָה.

ס) אֲנִי מְפַחֵד מִמֶּנּוּ, אוּלַי כַּוָּנָתוֹ בְּרִצִינוּת לַשָּׁמַיִם.

ב׳ תתח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדֶּר וַיֵּצֵא ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, גֶּבֶר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֶצַח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ קִבַּלְתִּי עוֹד בְּאֶמְצַע הַקַּיִץ, וְכֵן דִּבַּרְנוּ פָּנִים אֶל פָּנִים קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ, אוֹדוֹת שֶׁהִתְחַיַּבְתִּי לָכֶם בַּעֲבוּר הַדְפָּסַת הַ״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״. וְהִנֵּה הַתַּנַּאי הָיָה, עַל כָּל סֵפֶר שֶׁאֶמְכֹּר — אֲשַׁלֵּם לָכֶם... וּמֵחֲמַת שֶׁאֲנִי טָרוּד בֶּחֳדָשִׁים אֵלּוּ בְּהַדְפָּסַת הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים, וְלַהֲפִיצָם עַל פְּנֵי תֵּבֵל, לֹא הָיָה בְּיָדִי לִמְכֹּר אֶת הַ״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת כָּל הַזְּמַן, אוּלַי כִּשְׁתֵּי מֵאוֹת סְפָרִים שֶׁמָּכַרְתִּי, וְאֶתְמוֹל הָיָה אֶצְלִי הָאַבְרֵךְ ... גֵּרוֹ יָאִיר, וְהֶרְאֵיתִי לוֹ בְּמַחְסַן הַסְּפָרִים שֶׁלִּי, שֶׁעֲדַיִן נִמְצָאִים שָׁם רֹב סִפְרֵי הַ״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, אַף־עַל־פִּי־כֵן עָשִׂיתִי לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין, וּמָסַרְתִּי לוֹ סְפָרִים בַּעֲבוּר חֶשְׁבּוֹן שֶׁל חֲמֵשׁ־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים דּוֹלָר ($550) סִפְרֵי ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, סִפְרֵי ״קִצּוּר־לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״ וְ״לִקּוּטֵי־עֵצוֹת״, מַה שֶּׁאֲנִי הִדְפַּסְתִּי, וְהוּא שְׁלָחָם מִכָּאן לְצָרְפַת, וּפֹה תְּקַבֵּל אֶת הַקַּבָּלָה. לָזֹאת תֵּדַע אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ, שֶׁהוּא צָרִיךְ לִתֵּן לְךָ חֲצִי הַסְּכוּם הַנַּ״ל כְּשֶׁיִּמְכֹּר, עַל־כֵּן בֵּין תָּבִין אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ, לְבַל יִהְיוּ לְךָ אַחַר־כָּךְ שׁוּם טְעָנוֹת וּתְבִיעוֹת עָלַי, כִּי הַהֶכְרֵחַ שֶׁיִּתֵּן לְךָ חֲצִי הַסְּכוּם, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, כְּשֶׁאֶמְכֹּר הַכֹּל — אֲשַׁלֵּם לְךָ, וַאֲקַיֵּם (דְּבָרִים כג, כד): ״מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר״ (אַף שֶׁלִּפְעָתִּי, אֵין שׁוּם חֲזָקוֹת וּטְעָנוֹת וּתְבִיעוֹת עַל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי עַל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל אָסוּר לִכְתֹּב ׳כָּל הַזְּכֻיּוֹת שְׁמוּרוֹת׳ וְכוּ׳, כִּי הוּא מַתָּנָה לְכָלַל יִשְׂרָאֵל), אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שֶׁהִבְטַחְתִּי לָכֶם — אֲקַיֵּם דִּבּוּרַי. וְעַל־כֵּן אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּתֵּן לְךָ חֲצִי הַסְּכוּם הַנַּ״ל, וְלֹא יִשְׁתַּמֵּט, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם.

חֶמְדַּת לִבִּי! חַזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר זָכִיתָ בִּזְכֻיּוֹת חִנָּם לְהַדְפִּיס אֶת הַ״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״ בְּהַדְפָּסָה מְפֹאֶרֶת כָּזוֹ, אַשְׁרֶיךָ

וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵךְ ! כִּי זְכוּת הָרַבִּים הִיא הַמְּצָוָה הֲכִי גְּדוֹלָה, וְאֵין לְמַעְלָה הֵימֶנָּה.

רְאֵה גַּם רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וָיוֹם מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְלוּלֵא רַבֵּנוּ זַ״ל, הָיִינוּ נֶאֱבָדִים, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲיוֹת עַצְמְךָ בַּזְּכוּת הַגְּדוֹלָה וְהַנּוֹרָאָה הַזֹּאת, שֶׁהִדְפַּסְתָּ אֶת ה״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״ בְּהַדְפָּסָה נֶהְדֶּרֶת כָּזוֹ, אֲשֶׁר מִטֹּפֶס זֶה יִהְיוּ נִדְפָּסִים עוֹד פַּעַם אֲלָפִים וְרִבְבוֹת רִבְבוֹת טְפָסִים, יְזַכֵּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹד לִרְאוֹת זֹאת בְּעֵינֵינוּ, כִּי הִתְגַּלּוּת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ תְּלוּיָה אַךְ וְרַק בַּהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, אֲשֶׁר הֵם מְלֵאִים גִּלּוּיִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, אוֹרַיְיתָא דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

הֶכְפֵּל הַדָּבָר, שֶׁתָּשִׂים עַיִן עַל הַמָּעוֹת הַנַּ״ל, הוּא שָׁלַח אֶת הַסְּפָרִים אֶתְמוֹל, בְּיוֹם שְׁלִישִׁי, וַיֵּצֵא.

ב׳ תתט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת.

אוֹדוֹת הָרְפוּאוֹת... כְּדַאי לְהִתְיַעֵץ עִם רוֹפֵא מֻמְחֶה. וְיָדוּעַ מַאֲמַר אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּשֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל: צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִדּוֹקְטוֹרִים, אֲבָל אִם כְּבָר צְרִיכִים לֵילֵךְ, יֵלְכוּ אֵצֶל דּוֹקְטוֹר גָּדוֹל, שֶׁמְּפֻרְסָם לְמֻמְחֶה. וּבִפְרָט בָּעִנְיָן שֶׁלְּךָ, אוֹדוֹת חוֹלַאַת הָעַצַבִּים וְכוּ׳, אִם יִתֵּן לְךָ הַדּוֹקְטוֹר ... שֶׁמְּפֻרְסָם לְמֻמְחֶה גָּדוֹל, אֵילוּ רְפוּאוֹת — תִּקַּח אוֹתָם,

לְדַעְתִּי, וְתִרְאֶה אֵיךְ יִפֹּל דָּבָר אַחַר כַּמָּה יָמִים — אִם עוֹזֵר לְךָ. וְהָעִקָּר רְאֵה לֶאֱכֹל וְכֵן שְׁמֹר עַל הַשֵּׁנָה וְתִישַׁן, וְאַל תְּסַגֵּף אֶת עַצְמְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הַכֹּל דִּמְיוֹן; כִּי יֵשׁ מַאֲמַר מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע: ״אַז עֶס וועְרט אַ קְלֵיין לָאךְ אִין גּוּף, וועְרט אַ גְרוֹיסֶע לָאךְ אִין דִּי נְשָׁמָה״ע.

וְעַל כֻּלָּם — תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ לִשְׁמֹעַ קוֹל זֶמֶר, אֲשֶׁר טִבְעוֹ לְבָרֵר אֶת רוּחַ טוֹבָה מֵהָרוּחַ שְׁטוּת, רוּחַ נְכָאָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָנִים: רפב, נד), אֲשֶׁר תָּמִיד תִּהְיֶה רָגִיל לִמְצֹא בְּעַצְמְךָ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וְאַל תְּחַפֵּשׂ בְּעַצְמְךָ חֶסְרוֹנוֹת כְּלָל, כִּי לֹא זוֹ הַדֶּרֶךְ. וּבִפְרָט אַתָּה, שֶׁכְּבָר עָבַר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעָבַר וְכוּ׳, עַד שֶׁאַתָּה סוֹבֵל עַל הָעֲצָבִים, אִם תַּמְשִׁיךְ עַצְמְךָ אֶל הָעֲצָבוֹן, אַתָּה יָכוֹל לָבוֹא לִידֵי רָעוֹת רַבּוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עַל־כֵּן כַּלֵּךְ מִדַּרְכְּךָ זוֹ, וְאַל תֹּאבֶה וְאַל תִּשְׁמַע לְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ לְסַפֵּר צָרוֹתֶיךָ רַק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, כִּי רַק הוּא יִתְבָּרַךְ מֵבִין אוֹתְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגַם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל — אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקְךָ! שֶׁיֵּשׁ לְךָ חֵלֶק בַּהֲפָצַת הַמַּעְיָנוֹת חוּצָה.

ע) אִם נַעֲשֶׂה חוֹר קָטָן בַּגּוּף, הַיְנוּ שֶׁנֶּחֱלָשׁ, אַזַי נַעֲשֶׂה חוֹר גָּדוֹל בַּנְּשָׁמָה, הַיְנוּ שֶׁמְּמַעֵט עַל־יְדֵי־זֶה מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

חֶמְדַּת לְבָבִי! אוֹדוֹת בִּנְךָ, צָרִיךְ שֶׁתִּזְכֹּר דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן נט): מְסֻגָּל יוֹתֵר לְבָנִים — לִהְיוֹת רָחוֹק מֵהֶם, לִבְלִי לִהְיוֹת דָּבוּק בָּהֶם, לְשַׁעֲשֵׁעַ בָּהֶם בְּכָל פַּעַם, רַק לִבְלִי לְהִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם כְּלָל, עַיֵּן שָׁם; כִּי טֶבַע הַבֵּן — כְּשֶׁאָבִיו מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִמּוֹ, הוּא מִתְפָּרֵעַ בְּיוֹתֵר, וְכֵן מִחוֹ נִקְטָן מְאֹד. אַדְרַבָּה! עִקַּר הִתְפַּתְּחוּת דַּעְתּוֹ שֶׁל הַתִּינוֹק הוּא רַק — כְּשֶׁמַּגְדִּילִים אוֹתוֹ תָּמִיד וּמְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ. וּכְמוֹ שֶׁאֵין אָדָם מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם גָּדוֹל, כִּי יִהְיֶה כְּחוֹכָא וּטְלוֹלָא, כְּמוֹ־כֵן צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג עִם קָטָן, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִגְדַּל וְיִתְפַּתַּח מֹחוֹ בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

אַתָּה צָרִיךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּנַחַת וּלְהַסְבִּירוֹ כָּל דָּבָר בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר עִם גָּדוֹל, וְאַל תִּצְעַק עָלָיו, חַס וְשָׁלוֹם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לִבְלִי לְאַיֵּם עָלָיו. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת בָּנִים, סִימָן סד): צָרִיךְ לְלַמֵּד אֶת הַתִּינוֹק דֶּרֶךְ אֶרֶץ מִנְּעוּרָיו, עַיֵּן שָׁם; וְשָׁמַעְתִּי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר כְּדַאי לְהַתְחִיל לְדַבֵּר עִם בָּנָיו מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁהֵם עֲדַיִן קְטַנִּים, כִּי כְּשֶׁיִּגְדְּלוּ, מִי יוֹדֵעַ אִם יִשְׁמְעוּ לוֹ, וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן. וְאוֹדוֹת פַּרְנָסָתָם, בְּוַדַּאי אֵין לִדְאֹג, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שָׁם, סִימָן ג׳): אֵין צָרִיךְ לָאָדָם לִדְאֹג עַל פַּרְנָסַת בָּנָיו, כִּי כְּשֶׁהֵם גְּדֵלִים, גְּדֵלָה פַּרְנָסָתָם עִמָּהֶם, עַיֵּן שָׁם. וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, הָאָב מִתְיַגֵּעַ בַּעֲבוּר פַּרְנָסַת בָּנָיו, וְעַל־פִּי־רֹב הֵם לוֹקְחִים עַצְמָם לְפַרְנָסָה אַחֶרֶת, וְכָל הַיְגִיעוֹת הָלְכוּ לָרִיק וְכוּ׳. עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, צַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי עֲצוֹת הַצַּדִּיק, הֵן ׳כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת׳ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ז׳), עֲצוֹת מֵעַלְמָא דְּאָתֵי; וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֵינוּ מֵאוֹר תּוֹרָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה׳תשל״ט.

שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר

לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֶצַח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וּמִצַּד אֶחָד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁעַדַיִן אַתָּה מַחֲזִיק בְּתֻמְּךָ, וּמִצַּד אַחֵר אֲנִי מִצְטַעֵר מְאֹד מֵרֹב בִּלְבּוּל דַּעְתְּךָ וּמִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת וְכוּ׳. וְהִנֵּה אוֹדוֹת מַה שֶּׁאַתָּה כּוֹתֵב לִי הִתְחַזְּקוּת עַל הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שֶׁאֲנִי מַדְפִּיס, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, אָחִי, כִּי בְּיוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, כְּבָר נִכְנְסָה בְּדַעְתִּי מַחֲשָׁבָה לְהַפְסִיק לְגַמְרֵי, מֵרֹב הַטְּרָדוֹת וְהַבִּטּוּלִים וְהַחוֹבוֹת שֶׁגּוֹרְמִים לִי, עַד שֶׁבְּשָׁבוּעַ זֶה הָיָה לִי שָׁבוּעַ הֲכִי קָשֶׁה, אֲשֶׁר עַדַיִן לֹא הָיָה לִי אַף פַּעַם. וְאַף שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁבְּכָל פַּעַם שֶׁצַּר לָאָדָם, נִדְמֶה לוֹ שֶׁצַּעַר כָּזֶה עֲדַיִן לֹא הָיָה לוֹ, אֲבָל בֶּאֱמֶת עָבַר עָלַי הַרְבֵּה הַרְבֵּה מְאֹד בְּשָׁבוּעַ זֶה, וְאָמַרְתִּי לְכַמָּה בַּחוּרִים עוֹד בְּתְחִלַּת הַשָּׁבוּעַ, אִם יְזַכֵּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לַעֲבֹר אֶת שָׁבוּעַ זֶה בְּשָׁלוֹם, אֲזַי כְּשֶׁיַּגִּיעַ מְנוּחָה שֶׁל עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ וְועל איך זָאגן גָּאר אַיין אַנדערן ״הודו״[פ], שֶׁבּוֹ כְּלוּלִים כָּל הָאַרְבָּעָה שֶׁצְּרִיכִים לְהוֹדוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נד.), וְכֵן הָיָה; כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, עֲזָרַנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעָבַר הַשָּׁבוּעַ עַל אַף בִּלְבּוּלַי וְצָרוֹתַי הַמְרֻבִּים, כִּי הֱצְרַכְתִּי לְשַׁלֵּם בְּשָׁבוּעַ זֶה סַךְ חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים דוֹלָר לְכַמָּה וְכַמָּה בַּעֲלֵי חוֹבוֹת, וְכֵן לְהַשְׁלִשָּׁה מַדְפִּיסִים, שֶׁאֲנִי מַדְפִּיס אֶצְלָם, וְכֵן לַכּוֹרֵךְ סְפָרִים, אֲשֶׁר בְּיַחַד עָלָה — הַסַּךְ הַנַּ״ל. וּתְהִלָּה לָאֵל, בְּשָׁבוּעַ זֶה נִכְרָךְ ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ חֲלָקִים: ה׳, ו׳, ז׳, וְיָצָא כְּבָר בְּהִדּוּר רַב, וּכְבָר נִמְכָּר בָּרְחוֹב. וְכֵן זַכַּנִי הַשָּׁבוּעַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַחֲזוֹר לְהַדְפִּיס אֶת קוּנְטְרֵס ״סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד״ מִצָּרָף עִם קוּנְטְרֵס ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ בַּחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים עֻתָּקִים, וְהֵם כְּבָר אֵצֶל כּוֹרֵךְ הַסְּפָרִים. וְכֵן הִתְחַלְתִּי לְהוֹצִיא לָאוֹר יַרְחוֹן חָדְשִׁי בְּשֵׁם ״אוֹר הַצַּדִּיק״, וְנִדְפַּס עַכְשָׁו עַל חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי, וּבְדַעְתִּי לְחַכּוֹת עִם זֶה עַד אֲשֶׁר יִתְקַבְּצוּ עַל כָּל הֶחָדָשִׁים, וְאָז אֶעֱשֶׂה מִזֶּה כֶּרֶךְ אֶחָד; הַיְנוּ כָּל כֶּרֶךְ — י״ב יַרְחוֹנִים, וְהוּא, תְּהִלָּה לָאֵל, עִנְיָן יָפֶה מְאֹד, יֵשׁ שָׁם חִדּוּשִׁים עַל צְרוּפֵי הַחֹדֶשׁ וְעַל פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ

פ) אֹמֵר ׳הודו׳ אַחַר לְגַמְרֵי (כְּלוֹמַר שֶׁהָאֲמִירָה תִּהְיֶה מְיֻחֶדֶת בְּיוֹתֵר).

מֵהַחֹדֶשׁ וְכֵן מַאֲמַר חֲסִידוּת וּמִדָּה אַחַת; הַיְנוּ בְּכָל יַרְחוֹן מִמִּדָּה אַחֶרֶת, כְּגוֹן: אֱמוּנָה, בִּטָּחוֹן וְכוּ׳, וְכַמָּה מִכְתָּבִים. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעַזְרֵנִי לְגָמְרָם, וּבְתוֹךְ כָּךְ אֲנִי מַמְשִׁיךְ עִם הַדְּפָסַת ״שְׁפַת הַנַּחַל״ מִתּוֹךְ הַכְּתַב־יַד שֶׁאֲנִי מַחְבִּיא בַּעֲבוּרְךָ. אוֹדוֹת סֵפֶר אֶחָד בִּשְׁבִילְךָ, שָׁלַחְתִּי הַלַּיְלָה עִם ... נֵרוֹ יָאִיר שֶׁנָּסַע מִקֹּדֶם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִבְטִיחַ לִי לִמְסֹר לְךָ, מִסְתָּמָא תִּמְצָא אוֹתוֹ — אוֹ אֵצֶל הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, אוֹ אֵצֶל שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק, כִּי שָׁם מְקוֹמוֹ תָּמִיד, וַאֲקַוֶּה שֶׁיִּמְסֹר לְךָ, כִּי כֵּן הִבְטִיחַ לִי.

עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, כְּבָר אָמַרְתִּי לְךָ כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁבְּכָל פַּעַם כְּשֶׁנִּכְנֶסֶת לִי מַחֲשָׁבָה כָּזוֹ לְהַפְסִיק לְהַדְפִּיס, שׁוֹלֵחַ אֵלַי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶחָד אוֹ יוֹתֵר, וְהֵם מְסַפְּרִים לִי מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וְאָז נִתְחַזֵּק לְבָבִי: ״אִם כֵּן, עָלַי לִמְסֹר נַפְשִׁי עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלֹא לַעֲמֹד, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם״. וְהִנֵּה מִקֹּדֶם סִפֵּר לִי אַבְרֵךְ אֶחָד מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּנַשְׁגַ״ז, מַמָּשׁ רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְהָיִיתִי שָׁבוּר בְּעַצְמִי קָצָת, וְהוּא חָשַׁב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְסַפֵּר לִי דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, וְאוּלַי לֹא עוֹלֶה עַל דַּעְתִּי שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, רַחֲמָנָא לִצְלָן. עָנִיתִי וְאָמַרְתִּי לוֹ: ״אֵינִי שָׁבוּר מֵחֲמַת זֶה, רַק חַם לִבִּי בְּקִרְבִּי, בַּהֲגִיגִי תִּבְעַר אֵשׁ, אֵיךְ יְכוֹלָה לְהִכָּנֵס בִּי מַחֲשָׁבָה כָּזוֹ — לְהַפְסִיק לְהַדְפִּיס, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם. וּמִכָּל שֶׁכֵּן אֵיךְ מְלָאָם לִבָּם שֶׁל אֲנָשִׁים רְשָׁעִים אֲרוּרִים, לַחֲלֹק עַל סְפָרִים אֵלּוּ, מֵאַחַר שֶׁרְאֵה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מַה שֶּׁעוֹבֵר עָכְשָׁו בַּדּוֹר הַזֶּה עַל אַבְרֵכִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן עַל בַּחוּרִים״ וְכוּ׳, עַל כָּל פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאוּכַל לְהַרְחִיב אֶת הָעֵסֶק בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַרְחִיב לִי, שֶׁאוּכַל לָצֵאת מֵהַחוֹבוֹת הַמְעִיקִים לִי, כִּי נִכְנַסְתִּי בְּחוֹבוֹת שֶׁל רְבָבוֹת רְבָבוֹת בְּלִי שׁוּם גֶּזְמָא כְּלָל. וְהִנֵּה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בָּאִים בְּכָל יוֹם וָיוֹם מִכְתָּבִים, שֶׁדּוֹרְשִׁים אֶת הַסְּפָרִים, אֲשֶׁר הִבְטִיחַ ... נֵרוֹ יָאִיר, לִשְׁלֹחַ, וַחֲבָל מְאֹד מְאֹד, כִּי אֵין לִי שׁוּם יְכֹלֶת, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר, שֶׁיִּכָּנֵס שֶׁפַע, וְנִזְכֶּה לְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹבוֹת לַמַּדְפִּיסִים וּלְכוֹרֵךְ הַסְּפָרִים, וְאָז נוּכַל לְהִזְדָּרֵז בָּעֵסֶק הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה.

נָא וְנָא לְהִתְפַּלֵּל בַּעֲבוּר זֶה, וְכֵן אִם יֵשׁ לְךָ אֵיזוֹ יְכֹלֶת לְקַבֵּל

מָעוֹת מִזְקִנְךָ, וְתֵלֵךְ אֶל הַמַּדְפִּיס שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דְּפוּס ... וְתִמְסֹר לוֹ, כִּי עֲדַיִן אֲנִי חַיָּב לוֹ שְׁמוֹנַת אֲלָפִים לִירוֹת. וְכֵן שָׁלַחְתִּי הַלַּיְלָה עִם ... נֵרוֹ יָאִיר, עוֹד חֵלֶק "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" שֶׁיַּדְפִּיס לִי, וְעַל־כֵּן אִם תּוּכַל לְשַׁלֵּם לוֹ עַל הַחוֹב, תִּהְיֶה לְךָ לְמִצְוָה רַבָּה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִמִּצְוַת צְדָקָה לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

אוֹדוֹת עִנְיָנְךָ הַפְּרָטִי, אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְּיַעֵץ לְךָ, כִּי כְּבָר כָּתַבְתִּי לְךָ, אִם אַתָּה רוֹצֶה וְהִיא רוֹצָה, אֲזַי תִּגְמְרוּ אֶת הַשִּׁדּוּךְ לְמַזָּל טוֹב, אֲבָל עַכְשָׁו אַתָּה כוֹתֵב שֶׁאָבִיךָ אֵינוֹ רוֹצֶה, מִפְּנֵי שֶׁ... אָמַר לוֹ, לֹא לַעֲשׂוֹת אֶת הַשִּׁדּוּךְ. אֵינִי יוֹדֵעַ! מָה אַגִּיד לְךָ?! פֶּלֶא בְּעֵינַי, לָמָּה בְּדָבָר זֶה אָבִיךָ מְצַיֵּת אֶת ... וּבְדָבָר אַחֵר שֶׁאָמְרוּ לוֹ ... שֶׁיַּשִּׁיא אֶת אָחִיךָ קֹדֶם — אֵינוֹ מְצַיֵּת! אַדְרַבָּה, אִם מַאֲמִינִים בְּרַבִּי, צְרִיכִים לְצַיֵּת אוֹתוֹ מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף וְכוּ׳. עַל־כָּל־פָּנִים אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְּהָשִׁיב לְךָ; הֶעָבָר אַיִן! אוּלַי אִם הָיִיתָ מִתְעַקֵּשׁ, הָיָה נִגְמָר בְּכִי טוֹב, אוֹ אוּלַי יֵשׁ דְּבָרִים בְּגוֹ, אֲשֶׁר אָבִיךָ מֵבִין יוֹתֵר. אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְּהָשִׁיב לְךָ, בְּוַדַּאי עָלֶיךָ נֶאֱמָר עַכְשָׁו מַאֲמַר הַבַּת מֶלֶךְ לְהַשֵּׁנִי לַמֶּלֶךְ (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה א׳), מַה שֶּׁלִּמַּדְנוּ הַיּוֹם בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ בַּבֹּקֶר: "אוּן זִי הָאט גִישְׁרִיגֶען עֶס אִיז אַיין גְּרוֹיס רַחֲמָנוּת אוֹיף דִּיר אוּן אוֹיף מִיר״צ, עַיֵּן שָׁם. וְדִבַּרְנוּ, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ, פֶּרֶק יח) עַל הַפָּסוּק (יְשַׁעְיָה סג, ט): "בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר" — בְּכָל צַעַר שֶׁיֵּשׁ לְיִשְׂרָאֵל, כְּבָיכוֹל לוֹ צַר, שֶׁצַּעַר לְהַשְּׁכִינָה, כִּי הַשְּׁכִינָה מְקוֹנֶנֶת עַל דָּמָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁפָּךְ כַּמַּיִם, וְאֵין לָאֵל יָדָם מוֹשִׁיעַ, וּמָר וּמָרוֹר לָהֶם מְאֹד מְאֹד. "דֶּער וַויי‌ל הָאט עֶר אַיין בְּלִיק גִיטָאן הָאט עֶר דֶּער זֶעהן דִּי פַאטְשֵׁיילֶע לִיגְט לֶעבֶּן אִים״ק; בֵּין כָּךְ מִתְבּוֹנְנִים שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל מֻנָּחִים אֲצְלֵנוּ, וְעָלֵינוּ לָקַחַת אוֹתָם בְּיָדֵינוּ וְלִלְמֹד בָּהֶם, "הָאט עֶר אִים גִיפְּרֶעגְט פּוּן וַואנֶען אִיז דָּאס״ר, שֶׁנִּתְעוֹרְרִים כַּמָּה פְּעָמִים אֵצֶל הָאָדָם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת — מִנַּיִן אֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁהַדִּבּוּרִים הֵם אֱמֶת וְכוּ׳?! וּמֵאַיִן לְקָחָם וְכוּ׳?! כְּמוֹ שֶׁשּׁוֹאֲלִים עַל הַסְּפָרִים

צ) זוֹ רַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה עָלַי וְעָלֶיךָ.

ק) בֵּינְתַיִם הוּא נָתַן הַצָּצָה, וְרָאָה שֶׁהַמִּטְפַּחַת מֻנַּחַת לְיָדוֹ.

ר) הוּא שָׁאַל אוֹתוֹ מֵהֵיכָן זֶה.

הַחֲדָשִׁים וְכוּ׳, ״הָאט עֶר אִים גִיעֶנְפֶערְט זִי הָאט עֶס אִיבֶּער גִילָאזְט אוּן הָאט אוֹיךְ אִיר אָן גִישְׁרִיבְּן מִיט אִירֶע טְרֶערִין״[ש]; כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רסב), כִּי הַחִדּוּשֵׁי תּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק הֵם מְעֹרָבִים עִם בְּכִיּוֹת, אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל זֶה נִקְרֵאת מַסֶּכֶת, עַל שֵׁם (תְּהִלִּים קכ, י): ״וְשַׁקֶּרִי בִּבְכִי מָסָכְתִּי״; כִּי בָּכוּ הַרְבֵּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם קלז, א): ״עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל, שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ״; כִּי תַּלְמוּד בַּבְלִי שֶׁנַּעֲשָׂה אֵצֶל הַיְשִׁיבוֹת, הָיָה עַל־יְדֵי רִבּוּי בְּכִיּוֹת (וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ שְׁלוֹמְנוּ מְסַפְּרִים עַל מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, עֶר הָאט גִיהַאט אוֹיס גִיוַויינְטֶע חִדּוּשִׁים[ת], וְכַנַּ״ל); כִּי הַחִדּוּשֵׁי תּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים שֶׁל הַצַּדִּיקִים, אִיז אוֹיס גִיוַואשֶׁען מִיט טְרֶערְן[א] ״הָאט עֶר גִינוּמֶען דִי פַאטְשֵׁיילֶע אוּן הָאט זִי אוֹיךְ גִיהוֹיבֶּען אַקֶעגְן דֶער זוּן״[ב]; כִּי רָצָה לְהַבְחִין אִם הֵם תּוֹרַת אֱמֶת, וְעַל־כֵּן חִפֵּשׂ שָׁם אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ הַנִּקְרָא ״שֶׁמֶשׁ״ (כַּמּוּבָא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן א׳); כִּי לְפָעָמִים יֵשׁ חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה שֶׁהֵם רַק פְּלִפּוּלִים שֶׁל הֶבֶל, וְאֵין יוֹצֵא מִזֶּה שׁוּם פְּעֻלָּה וְשׁוּם הִתְעוֹרְרוּת וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהִגְבִּיהוֹ כְּנֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל הַשֵּׂכֶל וְהַחָכְמוֹת הָאֱלֹקִי שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, ״הָאט עֶר אָן גִיהוֹיבְּן צוּ זֶעהְן דִי אוֹתִיּוֹת הָאט עֶר אִיבֶּער גִילֵיינְט וָואס דָארְט אִיז גִישְׁטַאנֶען אִיר קְלָאגְן אוּן אִיר גִישְׁרֵיי״[ג]; כִּי כְּשֶׁזּוֹכִים לִמְצֹא אֶת הַחִדּוּשֵׁי תּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים, שָׁם רוֹאִים וּמַרְגִּישִׁים וְשׁוֹמְעִים אֶת צַעֲרוֹ וְצַעַר הַשְּׁכִינָה, עַיֵּן שָׁם.

וְכֵן דִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה בְּסֵעֻדָּה שְׁלִישִׁית בְּשַׁבָּת זוֹ עַל־פִּי לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יב, מֵעִנְיַן יַעֲקֹב וְלָבָן (אֲשֶׁר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ לוֹמְדִים תּוֹרָה זוֹ בְּשַׁבָּת פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא); כִּי יַעֲקֹב הוּא הַתַּלְמִיד־חָכָם הָאֲמִתִּי, אֲשֶׁר לוֹמֵד תּוֹרָתוֹ לִשְׁמָהּ, וְכָל כַּוָּנָתוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ וְלִמּוּדוֹ הוּא — עַל הַטּוֹב הַגָּנוּז וְשָׁמוּר וְצָפוּן לֶעָתִיד, וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא יַעֲקֹב — לְשׁוֹן עָקֵב וְסוֹף, שֶׁשְּׁכָרוֹ לְבַסּוֹף; אֲבָל לָבָן הוּא תַּלְמִיד־חָכָם,

---

ש) הוּא עָנָה לוֹ: הִיא הִשְׁאִירָה זֹאת, וְהִיא כָּתְבָה עַל זֶה עִם הַדְּמָעוֹת שֶׁלָּהּ.

ת) הָיוּ לוֹ חִדּוּשִׁים ״בְּכוּיִים״, הַיְנוּ שֶׁבָּכָה עַד שֶׁחִדְּשָׁם.

א) הַחִדּוּשִׁים שֶׁל הַצַּדִּיקִים רְחוּצִים עִם דְּמָעוֹת.

ב) הוּא לָקַח אֶת הַמִּטְפַּחַת, וְהֵרִים אוֹתָהּ כְּנֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ.

ג) וְהֵחֵל לִרְאוֹת אֶת הָאוֹתִיּוֹת וְקָרָא שׁוּב מַה שֶּׁשָּׁם הָיָה כָּתוּב, אֶת כָּל קַרְבָּתָהּ וְצַעֲקָתָהּ.

שֵׁד יְהוּדָאִי, שֶׁתּוֹרָתוֹ — לְהִתְיַהֵר וּלְקַנְטֵר, פִּלְפּוּלִים שֶׁל הֶבֶל, וְכָל לְמוּדוֹ הוּא — לְהַשְׁלִיךְ אֶת הָאָדָם, שֶׁקּוֹרִין ׳אַראפּ וואַרפִּין׳[ד]. וְדִבְּרֵנוּ הַרְבֵּה עַל נְקֻדָּה זוֹ; כִּי תּוֹרוֹתָיו שֶׁל יַעֲקֹב הֵן הַמְעוֹרְרוֹת וּמְחַזְּקוֹת תָּמִיד אֶת הָאָדָם לְהִסְתַּכֵּל עַל הַסּוֹף וְעַל הֶעָקֵב, לַחֲשֹׁב עַל אַחֲרִיתוֹ, וּמַה שֶּׁזּוֹכֶה לַחֲטֹף בְּזֶה הָעוֹלָם, אֵילוּ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת — זֶה יִשָּׂאֵר אֶצְלוֹ, וְזֶה חֶלְקוֹ לְנֶצַח־נְצָחִים. וּלְהִפּוּךְ — תּוֹרָתוֹ שֶׁל לָבָן, שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הָרַע בְּהִתְלַבְּשׁוּת (כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, פָּרָשָׁה זוֹ; וּבִלְקוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן א׳ אֵשׁ לְבָנָה), הוּא רַק מוֹצֵא חֶסְרוֹנוֹת אֵצֶל אֲחֵרִים, וְכָל חִדּוּשֵׁי תּוֹרָתוֹ הֵם רַק פִּלְפּוּלִים שֶׁל הֶבֶל וְהֶבְלֵי הֲבָלִים, אֲשֶׁר לֹא יוֹצֵא מִזֶּה שׁוּם דָּבָר כְּלָל וְכוּ׳. וְהִרְבֵּינוּ בְּזֶה הַדִּבּוּר מְאֹד, אֲשֶׁר קָשֶׁה לְהַעְתִּיק הַכֹּל עַל הַכְּתָב מֵרֹב טִרְדּוֹתַי.

עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, חֶמְדַּת לִבִּי! אֵין לְךָ עֵצָה אַחֶרֶת, רַק לִהְיוֹת רָגִיל לִבְרֹחַ תָּמִיד לְקִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, וּלְהַרְבּוֹת שָׁם בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ גַּם מִזֶּה, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר שָׁם, כְּשֶׁשּׁוֹמְדִים אֶת דִּבְרֵי הַתַּנָּאִים וְהָאֲמוֹרָאִים, אֲזַי הֵם נוֹשְׁקִין וּמִתְדַּבְּקִין עִמּוֹ, עַיֵּן שָׁם; וּכְמוֹ־כֵן מוּבָא בִּכְתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל, כְּשֶׁזּוֹכִים לִהְיוֹת אֵצֶל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, וּמִתְדַּבְּקִים שָׁם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, אֲזַי יֵשׁ לָהֶם נַחַת־רוּחַ גָּדוֹל, וּמִתְדַּבְּקִים וְנוֹשְׁקִים עַצְמָם רוּחָם בְּרוּחוֹ, עַיֵּן שָׁם.

עַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבִּי! כָּל זְמַן שֶׁאַתָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עָלֶיךָ לְהִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת אַךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלִהְיוֹת רָגִיל לֵילֵךְ אֵצֶל קִבְרֵי הַנְּבִיאִים, כְּמוֹ: זְכַרְיָה הַנָּבִיא וּשְׁמוּאֵל הַנָּבִיא וְדָוִד הַמֶּלֶךְ, וּלְהַרְבּוֹת שָׁם בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לִהְיוֹת בְּקִבְיעוּת אֵצֶל הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, כִּי שָׁם מִשְׁכַּן הַשְּׁכִינָה וְשָׁם שַׁעַר הַשָּׁמַיִם, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאַתָּה שָׁם, עָלֶיךָ לְהַסִּיחַ דַּעְתְּךָ מִכָּל הָעוֹלָם, וּלְהַרְבּוֹת שָׁם בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, כִּי אֵין לְךָ טוֹב מִתְּפִלָּה, אֲשֶׁר זֶהוּ עִקַּר הַנַּעַם, כַּמּוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ז׳, סִימָן יב) עַל הַפָּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ז): ״מַה יָּפִית וּמַה נָּעַמְתְּ״ — ׳בִּתְפִלָּה׳, עַיֵּן שָׁם.

ד) לְזָרֵק לְמַטָּה.

רְאֵה גַּם רְאֵה מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל ... נֵרוֹ יָאִיר, מְרִירוּת דְּמְרִירוּת עַד אֵין סוֹף; אִבֵּד אֶת מָמוֹנוֹ, אִבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ, אִבֵּד אֶת בֵּיתוֹ (וְיָשֵׁן אֶצְלֵנוּ), אַף־עַל־פִּי־כֵן נִתְאַמֵּת בְּלִבּוֹ, אֲשֶׁר אֵין לוֹ מָקוֹם אַחֵר — רַק הַמְקוֹמוֹת הַנַּ״ל (וְעַל־כֵּן שָׁם תִּמְצָא אוֹתוֹ תָּמִיד), וְהוּא עַקְשָׁן גָּדוֹל עַל דָּבָר זֶה. וּמִכָּל שֶׁכֵּן אַתָּה, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, כְּבָר זָכִיתָ לִשְׁמֹעַ כָּל־כָּךְ כָּל־כָּךְ זֶה יָמִים וְשָׁנִים, וְכֵן זָכִיתָ לִלְמֹד כְּבָר כָּל־כָּךְ כָּל־כָּךְ וְכוּ׳, תְּהִלָּה לָאֵל, וְעָזַרְתָּ לִי הַרְבֵּה מְאֹד בְּהַעְתָּקַת הַמִּכְתָּבִים שֶׁבַּ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ וְכוּ׳, מַדּוּעַ תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כָּל־כָּךְ?! הַאִם אֵינְךָ יוֹדֵעַ, כִּי ׳בְּרֶסְלֶבֶר חָסִיד׳ נִקְרָא, רַק מִי שֶׁמְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בֶּאֱמֶת וּבְתָמִימוּת, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת, וּבִפְרָט עַל עִנְיַן הַתְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת?!

וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! עֲשֵׂה זֹאת, אֵיפוֹא, בְּנִי, וּבָרַח לְךָ תֵּכֶף־וּמִיָּד בְּעַקְשָׁנוּת גְּדוֹלָה אֶל הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, וְתַרְבֶּה שָׁם בִּתְפִלָּה וּבְהִתְבּוֹדְדוּת, וּבַאֲמִירַת תְּהִלִּים, וּבְ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וּבַאֲמִירַת מִשְׁנָיוֹת, וּבְ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, וּבְתִקּוּנֵי־זֹהַר, אֲשֶׁר שָׁם יָאִירוּ לְךָ מְאֹד מְאֹד, וְיַזְכּוּ אֶת נַפְשְׁךָ, וְחַכֵּה חַכֵּה עַד בֹּא יוֹם יְשׁוּעָתְךָ; כִּי אָסוּר לְדַחֵק אֶת הַשָּׁעָה (אֲבָל חֲבָל מְאֹד מְאֹד, עַל אֲשֶׁר אֵינְךָ עוֹשֶׂה אֶת הַשִּׁדּוּךְ, שֶׁאַתָּה רוֹצֶה וְהִיא רוֹצִית, כִּי לָמָּה לְחַכּוֹת?! כִּי הַשְׁכִּינָה אֵינָהּ שׁוֹרָה עַל פְּלַג גּוּף כַּיָּדוּעַ, וְעַיֵּן בְּ״אֶרֶךְ אַפַּיִם״, דַּף כו, בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל: ״וְהִנֵּה מִצַּד הַלָּכָה״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה. וְתוּכַל לִשְׁאֹל הֲלָכָה זוֹ מֵאֵיזֶה רַב שֶׁיִּהְיֶה שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; וְאֵיךְ יְבַלְבֵּל דַּעְתְּךָ, מַה זֶּה אָמַר ... אוֹ זֶה אָמַר ...); עַל־כָּל־פָּנִים אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְיַעֵץ אוֹתְךָ עַכְשָׁו, רַק לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּלְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תִּרְאֶה לִשְׁלֹחַ לִי עַל דַּאַר אֲוִיר סֵפֶר ״שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים״ הֶחָדָשׁ (שֶׁמְּנֻקָּדִים כָּל שְׁמוֹת הַתַּנָּאִים וְהָאֲמוֹרָאִים וְהַצַּדִּיקִים), כִּי רְצוֹנִי עַכְשָׁו לְהַדְפִּיס מֵחָדָשׁ אֶת הַקְּרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה בְּצֵרוּף תִּקּוּן חֲצוֹת וּשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים וְתִקּוּן הַכְּלָלִי. וְכֵן אִם יָצְאוּ לָאוֹר סְפָרִים חֲדָשִׁים — תִּשְׁלַח לִי. עַל־כָּל־פָּנִים לְהַזְדָּרֵז עִם שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים

הַמְנַקֵּד כֻּלּוֹ (שֶׁיָּצָא עַכְשָׁו לָאוֹר), תִּרְאֶה לִשְׁלֹחַ אֵלַי תֵּכֶף־וּמִיָּד, כִּי הִיא זְכוּת הָרַבִּים.

הַנַּ״ל.

מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל מָסַר נַפְשׁוֹ לְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרָאָה אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל ״סֵפֶר הַמִּדּוֹת״, מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם בְּאוֹת צַדִּיק, סִימָן יט: מִי שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָשׁוּב בְּעֵינָיו, יִכְתֹּב בַּסֵּפֶר כָּל שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים וְהַתַּנָּאִים וְהַיִּרְאִים לְזָכְרוֹן, עַיֵּן שָׁם; תֵּכֶף־וּמִיָּד לָקַח אֶת עַצְמוֹ, וְהִתְחִיל לְסַדֵּר אֶת סֵפֶר ״שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים״, וּתְהִלָּה לָאֵל, יָצָא בְּהִדּוּר רַב. וּבִפְרָט אַחַר הִסְתַּלְקוּת רַבֵּנוּ זַ״ל, אָז חָזַר וְסִדְּרוֹ בְּאֹפֶן נַעֲלֶה בְּיוֹתֵר, וְהִדְפִּיסוֹ בִּשְׁנַת תקע״ט, כַּמּוּבָא בִּ״יְמֵי מוֹהַרְנַ״תְּ״ זַ״ל (חֵלֶק א׳, סִימָן נה); וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רְגִילִים הַרְבֵּה בַּאֲמִירַת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, בִּפְרָט כְּשֶׁצְּרִיכִים יְשׁוּעָה שֶׁתְּלוּיָה בִּשְׁדּוּד הַטֶּבַע; כִּי מוּבָא בְּסֵפֶר־הַמִּדּוֹת (אוֹת צַדִּיק, חֵלֶק ב׳, סִימָן כ׳): עַל־יְדֵי הַזְכָּרַת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים יְכוֹלִים לְהָבִיא שִׁנּוּי בְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, כְּלוֹמַר לְשַׁנּוֹת הַטֶּבַע, וְסִימָן לַדָּבָר: ״אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ״, ״וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״ וְגוֹ׳ גְּזֵרָה שָׁוָה, עַיֵּן שָׁם. וּכְבָר הֶאֱרִיךְ בָּזֶה מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל (בִּלְקוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְטִילַת יָדַיִם, הֲלָכָה ד׳, אוֹת ו׳), כִּי הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מְבָרְרִים אֶת הַמְּדַמֶּה, וּמַכְנִיסִים אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בְּיִשְׂרָאֵל, וּמְשַׁנִּים אֶת הַטֶּבַע וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְכֵן הֶאֱרַכְתִּי בְּסִפְרִי ״בֵּאוּרֵי הַמִּדּוֹת״ עַל זֶה, יְזַכֵּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַדְפִּיסוֹ. עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, אֲמִירַת ״שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים״, הִיא סְגֻלָּה גְּדוֹלָה אוֹדוֹת שִׁדּוּד הַטֶּבַע. וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים, שֶׁפַּעַם אַחַת הָיָה שֶׁלֶג כָּבֵד בָּעִיר אוּמַן, וְאִי אֶפְשָׁר הָיָה לְהִתְקַבֵּץ בְּמִנְיָן בַּקְלוּיז, וְאָז יָצָא ר׳ נַפְתָּלִי, תַּלְמִיד רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהִתְחִיל לוֹמַר שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, וְנִפְסַק הַשֶּׁלֶג, וְנַעֲשָׂה מִנְיָן. וְכֵן מְסַפְּרִים עָלָיו, שֶׁהֵצַרְךְ לֵילֵךְ פַּעַם לְ״שָׁלוֹם זָכָר״, וְהָיָה בּוֹץ גָּדוֹל, וְהָיָה קָשֶׁה לוֹ לָלֶכֶת, וְהִתְחִיל לוֹמַר שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, וְנִתְיַבְּשָׁה הָאָרֶץ. וְדָבָר זֶה רָאוּ אֵצֶל הַרְבֵּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁעָשׂוּ מוֹפְתִים עַל־יְדֵי הַזְכָּרַת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים. פַּעַם אַחַת הִתְנַפֵּל מַחֲנֵה כְּלָבִים עַל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,

וְהִתְחִיל לְהַזְכִּיר שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, וּבָרְחוּ הַכְּלָבִים. וּפַעַם אַחַת נָסַע אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהָיוּ עִמּוֹ כַּמָּה אֲנָשִׁים בַּטֶּקְסִי, וּפָחֲדוּ מְאֹד, שֶׁמָּא יִתְפְּסוּ אוֹתָם הַפָּאלִיצַיי (הַמִּשְׁטָרָה), כִּי נָסְעוּ בַּלַּיְלָה בְּהַצְנֵעַ, וְהַלָּה הִתְבּוֹדֵד כָּל הַדֶּרֶךְ, וּפִתְאוֹם אָמַר הַנָּהָג (שֶׁהָיָה יְהוּדִי): אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים עַכְשָׁו בְּסַכָּנָה, כִּי אָנוּ סְמוּכִים לָעִיר אוּמַן, וְעַל־פִּי־רֹב עוֹמְדִים שָׁמָּה שׁוֹטְרִים, וְהִתְחִיל הָאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהַזְכִּיר שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים: הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, הַשְּׁבָטִים, הַנְּבִיאִים, וּקְצָת תַּנָּאִים וְאֲמוֹרָאִים וְהַגְּאוֹנִים וְהַצַּדִּיקִים, כָּל מַה שֶּׁזָּכַר בְּעַל־פֶּה, וּבִפְרָט שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, וְחָזַר עַל שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים הָאֵלּוּ הַרְבֵּה פְּעָמִים, וְהָיָה לְנֶס וּלְמוֹפֵת מַמָּשׁ, שֶׁעָבְרוּ בְּשָׁלוֹם, וְגַם הַנָּהָג הִתְפַּלֵּא מְאֹד, וְאָמַר בְּאִידִישׁ שְׁבוּרָה: ״עֶס אִיז אַ גְרוֹיס וואוּנְדֶער מִיר זַיינֶען אַ דוּרְךְ, נִישְׁטָא קַיין מִילִיצֶיע (פָּאלִיצַיי)[ה]; וְדָבָר זֶה הוּא לֹא סְתָם סִפּוּר, אֶלָּא כָּל מִי שֶׁנָּסַע אָז בַּטֶּקְסִי יָשַׁב בְּפַחַד וּבְמוֹרָא גָּדוֹל, וְעֵינָיו רָאוּ אֶת הַמּוֹפֵת הַגָּלוּי הַזֶּה. וְכֵן אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיָה חַיָּב הַרְבֵּה מָעוֹת לְבַעַל חוֹבוֹ, וְהַלָּה רָדַפּוּ מְאֹד מְאֹד, וְהִקְצִיב לוֹ זְמַן, שֶׁעַד הַזְּמַן הַהוּא כְּבָר מֻכְרָח לְשַׁלְּמוֹ, וְהָיָה זֶה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שָׁבוּר מְאֹד מְאֹד, כִּי יָדַע שֶׁהוּא עִנְיָן שֶׁל לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע, שֶׁיָּבֹא לוֹ סְכוּם גָּדוֹל כָּזֶה. וְנִזְכַּר בִּדְבָרֵי ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי הַזְכָּרַת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים יְכוֹלִים לְשַׁנּוֹת אֶת הַטֶּבַע; וְחָזַר כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ עַל שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, וְסִבֵּב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִבּוֹת לְטוֹבָה, כִּי בָּא אֶצְלוֹ יְהוּדִי מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִפְקִיד אֶצְלוֹ פִּקָּדוֹן לַחֲצִי שָׁנָה, בְּדִיּוּק סְכוּם כָּזֶה שֶׁהֻצְרַךְ לְשַׁלֵּם לְבַעַל חוֹבוֹ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד שִׁלְּמוֹ.

הַכֹּל, אֲהוּבִי, אָחִי! צְרִיכִים לְקַיֵּם כָּל דָּבָר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְאָז תִּהְיֶה לוֹ הַצָּלָחָה רַבָּה.

הַנַּ״ל.

ה) חִדּוּשׁ גָּדוֹל שֶׁעָבְרנוּ וְאֵין כָּאן מִשְׁטָרָה.

ב׳ תתיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֶת הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁסּוֹבְלִים בְּזֶה הָעוֹלָם, זֶה אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, עִם כָּל זֹאת כְּבָר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל עֵצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת עַל כָּל פָּרָט וּפָרָט בַּחַיִּים, וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַף שֶׁמֵּרֹב שִׁבְרוֹן לִבְּךָ נָפַלְתָּ לְמָקוֹם שֶׁנָּפַלְתָּ וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַד שֶׁקָּשֶׁה לְךָ כְּבָר לִפְתֹּחַ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, עִם כָּל זֹאת, אִם אַתָּה רוֹצֶה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, עָלֶיךָ לְמָסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לִלְמֹד אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. כִּי מַה בֵּצַע שֶׁתִּסְתּוֹבֵב מִמֵּרְמָר וְשָׁבוּר וְרָצוּץ, הֲלֹא סוֹף כָּל סוֹף עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם צָרוֹת וְיִסּוּרִים כָּאֵלּוּ, שֶׁמַּמָּשׁ יוֹצְאִים מֵהַדַּעַת. וְעָלֶיךָ לִזְכֹּר, שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם יְלָדִים בַּעֲלֵי מוּמִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁזּוֹ הַקְלָלָה הֲכִי גְּדוֹלָה, וּמַה יַּעֲשׂוּ אֲנָשִׁים אֵלּוּ וְכוּ׳ וְכוּ׳?! הַאִם מְאַבְּדִים עֲצָמָם לָדַעַת?! וְרוֹאִים שֶׁהֵם מַמְשִׁיכִים אֶת הַחַיִּים. וְלָכֵן תַּאֲמִין לִי, יְדִידִי הַיָּקָר, אֲנִי מֵבִין הֵיטֵב אֶת מַכְאוֹבֵי לִבְּךָ, מַכְאוֹבְךָ הַקָּשֶׁה עַד מְאֹד. עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לִזְכֹּר, שֶׁצְּרִיכִים לָבֹא אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּלֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלֶיךָ, וְיִמְחֹל לְךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כִּי רַק זֶה מַה שֶּׁאָנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם. וּזְכֹר הֵיטֵב, אֲשֶׁר יָמִינוּ כְּצֵל עוֹבֵר. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה צז, ב): לֹא כְּצֵל חַמָּה, אֶלָּא כְּצֵל צִפּוֹר הַפּוֹרַחַ בָּאֲוִיר; כִּי כָּל הַחַיִּים פּוֹרְחִים, הִנֵּה אָדָם פֹּה וְהִנֵּה אָדָם כְּבָר שָׁם, בְּוַדַּאי הַזְּמַן קָצָר מְאֹד, גַּם־כֵּן קָשֶׁה מְאֹד לְקַבֵּל, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה לְעַצְמוֹ חֶשְׁבּוֹן, שֶׁעוֹד מְעַט עוֹזֵב אֶת זֶה הָעוֹלָם, וּמַדּוּעַ לִשְׁאֹל קֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז יִזְכֶּה לְתַקֵּן הַכֹּל. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן מא): לֵב

נִשְׁבָּר וְעַצְבוּת אֵינָם עִנְיָן אֶחָד, כִּי לֵב נִשְׁבָּר הוּא בַּלֵּב, אֲבָל עַצְבוּת בָּאָה מִן הַטְּחוֹל, וְעַצְבוּת שֶׁהִיא מֵהַטְּחוֹל הִיא סִטְרָא אַחֲרָא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׂוֹנֵא אוֹתָהּ, אֲבָל לֵב נִשְׁבָּר הוּא חָבִיב וְיָקָר מְאֹד מְאֹד בְּעֵינֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּבֶאֱמֶת מַה הַהֶפְרֵשׁ בֵּין עַצְבוּת לְלֵב נִשְׁבָּר? אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן מב): עַצְבוּת הִיא כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּכַעַס וּבְרֹגֶז עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שֶׁמִּתְרַעֵם וּמִתְלוֹנֵן עָלָיו יִתְבָּרַךְ, חַס וְשָׁלוֹם, עַל שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ, אֲבָל לֵב נִשְׁבָּר הוּא כְּבֵן הַמִּתְחַטֵּא לִפְנֵי אָבִיו, כְּתִינוֹק שֶׁקּוֹבֵל וּבוֹכֶה לִפְנֵי אָבִיו, עַל שֶׁנִּתְרַחֵק מִמֶּנּוּ. וְלָכֵן מֵאַחַר שֶׁאַתָּה סוֹבֵל סֵבֶל כָּל־כָּךְ נוֹרָא מִבִּנְךָ הַחוֹלֶה, רְאֵה לְנַצֵּל אֶת הַכְּאֵב הַזֶּה, וְתָבוֹא אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתִבְכֶּה לְפָנָיו, וְתִשְׁתַּטַּח בְּפִשּׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם, וְתַכֶּה עִם רֹאשְׁךָ עַל הָאָרֶץ, וְתִבְכֶּה מְרוֹרוֹת, שֶׁיִּמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַשַּׁעֲשׁוּעִים שֶׁתַּעֲשֶׂה לְמַעְלָה, בְּעֵת שֶׁאַתָּה מִתְבּוֹדֵד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאַתָּה מְדַבֵּר אָז בְּשִׁבְרוֹן לֵב, בּוֹכֶה וּמְבַכֶּה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְאַף שֶׁזֶּה מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה לְקַבֵּל, עִם כָּל זֹאת, הַאִם יֵשׁ לְךָ בְּרֵרָה אַחֶרֶת?! הֲרֵי אַתָּה הוֹרֵס לְךָ אֶת כָּל הַחַיִּים בָּזֶה שֶׁאַתָּה בְּכַעַס עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. עָלֶיךָ לִזְכֹּר, שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף עָלֶיךָ לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן אֵיךְ אַתָּה יָכוֹל לִהְיוֹת בְּכַעַס וּבְעַצְבוּת וּבְשִׁבְרוֹן לֵב עָלָיו יִתְבָּרַךְ?! יוֹתֵר טוֹב לָבֹא בְּלֵב אֱמֶת, בְּלֵב שָׁקֵט, וְאָז תִּרְאֶה מַה יַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

נָא וְנָא אַל תִּפָּגַע מִזֶּה שֶׁאֲנִי כּוֹתֵב לְךָ דְּבָרִים אֵלּוּ, אֶלָּא כָּתַבְתָּ לִי מִכְתָּב מָלֵא מְרִירוּת, כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה, וּכְאִלּוּ אֵין מִי שֶׁיָּבִין אוֹתְךָ, תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֲנִי מֵבִין אוֹתְךָ הֵיטֵב הֵיטֵב, וְדַי לְחַכִּימָא. אֲבָל הַהֶכְרֵחַ לַחֲזֹר לְךָ עַל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵין עוֹד סְפָרִים בָּעוֹלָם שֶׁיְּעוֹדְדוּ וְיַחַזְקוּ וְיִשַּׂמְּחוּ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט הַשְּׁבוּרִים וְהַסּוֹבְלִים סֵבֶל נוֹרָא כְּמוֹ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַתְמִיד בָּהֶם, וְאַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לַהֲפִיצָם בְּכָל רַחֲבֵי תֵּבֵל, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, מָלֵא וְגָדוּשׁ בְּתוֹרָה וּבְיִרְאָה, הַשׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ עִם הַחִדּוּשֵׁי תוֹרָה שֶׁכָּתַבְתָּ וְכוּ׳.

אוֹדוֹת הַחֲקִירָה, אִם נָשִׁים מְבָרְכוֹת בִּרְכוֹת הַלְּבָנָה; בֶּאֱמֶת מוּבָא בְּאַחֲרוֹנִים, שֶׁאֵינָן מְבָרְכוֹת, לְפִי שֶׁהֵן הָיוּ הַגְּרָם בַּפְּגָם שֶׁל הַלְּבָנָה. וְרָאִיתִי דָּבָר נִפְלָא בַּסֵּפֶר שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת ״חֹשֶׁן וְאֵפוֹד״, שֶׁהָיָה בִּזְמַן הֶחָכָם צְבִי זַ״ל, וּשְׁאָלוֹ, מִילָּא שֶׁקִּדּוּשׁ הַלְּבָנָה אֵין מְקַדְּשׁוֹת הַנָּשִׁים, כִּי הֵן הָיוּ הַגְּרָם בַּפְּגָם שֶׁל הַלְּבָנָה, אֲבָל מַה בְּעִנְיַן שֶׁמְּקַדְּשִׁים אֶת הַחַמָּה בְּיוֹם ד׳ נִיסָן מִכ״ח שָׁנִים לְכ״ח שָׁנִים בְּפַעַם אַחַת, הוֹאִיל דִּנְתִלוּ הַמְּאוֹרוֹת בְּאוֹתָהּ שָׁעָה? וְכָתַב בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: ״וְעָנָה לִי הַגָּאוֹן הֶחָכָם צְבִי זְצַ״ל, וְכָתַב לִי, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה צִוָּה לְזוּגָתוֹ הָרַבָּנִית, שֶׁתְּקַדֵּשׁ הַחַמָּה עִם כָּל יִשְׂרָאֵל, בִּזְמַן שֶׁנִּתְלוּ הַמְּאוֹרוֹת וְכוּ׳ (עַיֵּן שׁוּ״ת ״חֹשֶׁן וְאֵפוֹד״, סִימָן קיא).

וּבְעִנְיַן מַה שֶּׁכָּתַבְתָּ, אִם אִשָּׁה שֶׁיָּלְדָה בֵּן אוֹ בַּת, הַאִם בַּעְלָהּ מְחֻיָּב בַּעֲלִיָּה? גַּם זֶה רָאִיתִי בְּשׁוּ״ת ״חֹשֶׁן וְאֵפוֹד״ סִימָן קכה, שֶׁמֵּבִיא בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: עִקַּר מִנְהָג זֶה אֵינוֹ נִזְכָּר בְּשׁוּם פּוֹסֵק לֹא קַדְמָאָה וְלֹא בַּתְרָאָה, רַק מִקּוֹרוֹ נוֹבֵעַ מֵהַגָּאוֹן רַבִּי מָרְדְּכַי יָפֶה זְצַ״ל בְּסִפְרוֹ ״לְבוּשׁ חוּר״ (סִימָן רפב), שֶׁכָּתַב: בַּשַּׁבָּת הָרִאשׁוֹנָה, שֶׁהַיּוֹלֶדֶת הוֹלֶכֶת לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, בַּעְלָהּ מְחֻיָּב לְקָרוֹתָהּ לַתּוֹרָה, וְנָתַן טַעַם לִדְבָרָיו, הֱיוֹת שֶׁהַיּוֹלֶדֶת חַיֶּבֶת לְהָבִיא קָרְבַּן לֵידָה, וּקְרִיאָתָהּ לַתּוֹרָה הִיא בִּמְקוֹם קָרְבָּן וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ! אֲבָל מְאֹד נֶהֱנֵיתִי מֵהַסְּבָרוֹת שֶׁלְּךָ.

רְאֵה לְחַדֵּשׁ הַרְבֵּה בַּתּוֹרָה, כִּי עַל זֶה נֶאֱמַר: ״אַשְׁרֵי מִי שֶׁבָּא לְכָאן וְתַלְמוּדוֹ בְּיָדוֹ״, שֶׁהוּא רוֹשֵׁם כָּל חִדּוּשׁ שֶׁרַק עוֹלֶה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ

תֵּכֶף־וּמִיָּד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קה), שֶׁהוּא תִּקּוּן הַבְּרִית; כִּי כְּנֶגֶד זֶה שֶׁחָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הֶבֶל וְהִרְהוּרִים רָעִים, צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לִכְתֹּב לִי מִכְתָּב, וְאָז אֶכְתֹּב לְךָ עוֹד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הֶחָתָן הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לְסַיֵּם אֶת הַשַּׁ״ס עוֹד קֹדֶם הַחֲתֻנָּה, כִּי סוֹף כָּל סוֹף סִיַּמְתָּ שְׁנֵי־שְׁלִישׁ, כְּדַאי מְאֹד שֶׁלִּפְנֵי הַחֲתֻנָּה תְּסַיֵּם אֶת כָּל הַשַּׁ״ס, אִם תִּלְמַד הַרְבֵּה גְּרָסָה. וּמַעֲלַת לִמּוּד גְּמָרָא — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ריד): תַּלְמוּד גִּימַטְרִיָּה הַקְּלִפָּה לִילִי״ת, עַל־יְדֵי שֶׁלּוֹמְדִים תַּלְמוּד, מְבַטְּלִים אֶת הַקְּלִפָּה הַזּוֹ הַמַּחְטִאת אֶת הָאָדָם בִּפְגַם הַבְּרִית.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (כְּרִיתוּת יג:): ״בְּיַד מֹשֶׁה״ (וַיִּקְרָא י, יא) — זוֹ גְּמָרָא. וְרָאִיתִי דָּבָר נִפְלָא מֵהַגָּאוֹן הַמַּפְלָג רַבִּי מְנַחֵם זֶעמְבָּא, הַשֵּׁם יִקֹּם דָּמוֹ, שֶׁהַפֵּרוּשׁ הוּא, כִּי עֲמָלֵק מִתְגַּבֵּר עַל עַם יִשְׂרָאֵל בִּסְפֵקוֹת, וְאִם אָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה שֶׁהִיא גְּמָרָא, מַכְנִיעַ אֶת קְלִפַּת עֲמָלֵק, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יז, יא): ״וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל״; מָתַי יוּכַל כְּלַל יִשְׂרָאֵל לְהִתְגַּבֵּר עַל כֹּחוֹ שֶׁל עֲמָלֵק? כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ, שֶׁהוּא גְּמָרָא — תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה. וְזֶה גַּם מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין כד.): ״בְּמַחֲשַׁכִּים

הוֹשִׁיבַנִי״ (אֵיכָה ד, ו) — זֶה תַּלְמוּד שֶׁל בָּבֶל; הֵינוּ עַל־יְדֵי תַּלְמוּד בַּבְלִי נוֹתֵן לָנוּ הַכֹּחַ וְהָעֹז לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּכָל הַמַּצָּבִים, אֲפִלּוּ בְּחַשְׁכוּת. לָזֹאת, צְרִיכִים לְהַתְמִיד מְאֹד בְּלִמּוּד גְּמָרָא. וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ג׳): עַל־יְדֵי שֶׁלּוֹמְדִים גְּמָרָא, וּבִפְרָט בַּלַּיְלָה, בְּעֵת שֶׁחֹשֶׁךְ לוֹ, זֶה מְאֹד מְסֻגָּל לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְהַגִּיעַ אֶל מַדְרֵגַת הַנְּבוּאָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

רָצִיתִי מְאֹד שֶׁתְּסַפֵּר לִי יוֹתֵר פְּרָטִים מֵהַצָּרָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, וַאֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְאֵינְךָ צָרִיךְ לְדְאֹג כְּלָל.

הַמְאַחֵל לְךָ הַמְתָּקַת הַדִּינִים...

ב׳ תתטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסָה.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל יוֹתֵר מִלְּתָרֹם לְהַדְפִּיס אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָמַר: אֲנִי רוֹצֶה שֶׁלַּיְלָדִים שֶׁלָּכֶם תַּגִּידוּ מַה קָּרָה פֹּה שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן ריט). וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳), אֲשֶׁר זֶה בְּחִינַת חֲלִיפוֹת וְכוּ׳, שֶׁהַצַּדִּיק חָפֵץ מְאֹד לְהַשְׁאִיר אֶת דַּעְתּוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם. וְכֵן גִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ, אֲשֶׁר הָיוּ הַרְבֵּה צַדִּיקִים, אֲבָל לָקְחוּ עִמָּהֶם אֶת הַהֶאָרָה שֶׁלָּהֶם, אֲבָל אֲנִי רוֹצֶה לְהַשְׁאִיר תַּלְמִידִים כָּאֵלּוּ, שֶׁהֵם יַעֲשׂוּ תַּלְמִידִים אֲחֵרִים, וְכֵן לְדוֹרוֹת עוֹלָם (חַיֵּי־מוֹהֲר״ן, סִימָן שעג); כִּי רָצָה שֶׁהָאוֹר שֶׁלּוֹ יִשָּׁאֵר בְּזֶה הָעוֹלָם, וְרַבִּים יֵהָנוּ מֵאוֹרוֹ.

וְלָכֵן מִי שֶׁרַק זוֹכֶה לִתְרֹם לַהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, שֶׁאוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל יִתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם, יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּהֵיכָלוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. וְזֶה בְּלִי שׁוּם סָפֵק; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִתְרֹם לְמַעַן הַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִפְרָט שֶׁבְּקֵשׁ מְאֹד, שֶׁהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ שֶׁלּוֹ ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ יֻדְפַּס וְיַחֲזֹר וְיֻדְפַּס (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן שמט), וַאֲנִי אֶהְיֶה עוֹמֵד מִן הַצַּד וְאֶסְתַּכֵּל וְכוּ׳. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יָד וָחֵלֶק בְּהַדְּפָסַת הַ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ וְלַהֲפִיצוֹ בֵּין שִׁכְבוֹת הָעָם.

רְאֵה לַעֲשׂוֹת לְעַצְמְךָ חֹק וְלֹא יַעֲבֹר לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת תִּזְכֶּה לְיַשֵּׁב עַצְמְךָ הֵיטֵב, הֵיכָן אַתָּה בְּזֶה הָעוֹלָם, וְשׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ. וְתִהְיֶה חָזָק בְּדָבָר זֶה — לְצַעֵק וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר פַּעַם לְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: תִּבְחַן אוֹתִי בְּדָבָר זֶה וְתִרְאֶה, אִם יִהְיוּ לְךָ אַרְבָּעִים יוֹם הִתְבּוֹדְדוּת רְצוּפִים, אִם לֹא יִהְיֶה אֶצְלְךָ שִׁנּוּי לְטוֹבָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדֶּר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הַמָּלֵא מְרִירוּת.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַרְבֵּה הִתְחַזְּקוּת, לְהִתְחַזֵּק בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, וְלֹא לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל; כִּי בֶּאֱמֶת אֵין לָנוּ אֶלָּא דִּבְרֵי בֶּן הַשִּׁמְחָה הַנִּכְלָל בִּמְקוֹר הַשִּׁמְחָה, הָעוֹסֵק לְקַשְּׁרֵנוּ אֶל שֹׁרֶשׁ הַשִּׁמְחָה. וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת כָּל מְגַמָּתֵנוּ — לִלְמֹד הַרְבֵּה סִפְרֵי

רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא נִרְצֶה שׁוּם רָצוֹן אַחֵר מִבִּלְעָדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, עוֹבֵר עַל אֲחֵרִים פִּי כַּמָּה וְכַמָּה, כִּי מָה — אִם מִי שֶׁיּוֹדֵעַ מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל — מָה עוֹבֵר עָלָיו?! וּבֶאֱמֶת זֶה דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָמַר פַּעַם: מִכֶּם אַתֶּם יְכוֹלִים לָדַעַת מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי־אָדָם, אִם עֲלֵיכֶם עוֹבֵר מַה שֶּׁעוֹבֵר, אַחַר שֶׁיֵּשׁ לָכֶם דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, מַה יַּעֲבֹר עַל אֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶם דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ?!

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן לז), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת בָּטֵל וּמְבֻטָּל לָאַיִן סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְלֹא יִרְצֶה שׁוּם רָצוֹן אַחֵר מִבִּלְעָדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יִרְצֶה — לֹא עוֹלָם הַזֶּה וְלֹא עוֹלָם הַבָּא, אֶלָּא לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, לַחֲזוֹת בְּנֹעַם הַוַּיְ״ה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ כְּלוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד, רַק זוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת תַּכְלִית הָאָדָם — שֶׁלֹּא יִרְצֶה שׁוּם דָּבָר, רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וְלֹא יִרְצֶה שׁוּם שָׂכָר עַל עֲבוֹדָתוֹ.

וְלָזֹאת רְאֵה לֹא לִהְיוֹת בַּטְלָן, וְתִלְמַד הַרְבֵּה אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם, כִּי סוֹף כָּל סוֹף רַק זֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ. כְּמַאֲמַר הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ (אָבוֹת ו, ט): ״אֵין מְלַוִּין לוֹ לָאָדָם — לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, אֶלָּא תוֹרָה [וּמִצְוֹת] וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בִּלְבָד״; וְכֵן תַּרְבֶּה הַרְבֵּה בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁתְּדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וּכְמַאֲמַר אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק טו), לְפִי שֶׁכָּל הַמַּרְבֶּה שִׂיחוֹת וּתְפִלּוֹת, הֵם מְלַוִּים לוֹ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְבֵית עוֹלָמוֹ. וְלָכֵן רְאֵה מַה לְּפָנֶיךָ, וְתִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז תִּרְאֶה אֶת הַנִּסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

נָא וְנָא רְאֵה לְנַדֵּב בְּכָל יוֹם צְדָקָה לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי זֶה הַתִּקּוּן הֲכִי גָּדוֹל, וּבִפְרָט מִי שֶׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁפָּגַם בִּפְגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, שֶׁיֵּלֵךְ פַּעַם בַּשָּׁבוּעַ בַּעֲבוּר צְדָקָה, מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, מִבֵּית־הַמִּדְרָשׁ לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְיֵאָסֵף אֵצֶל בְּנֵי־אָדָם צְדָקָה בַּעֲבוּר הַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וּמוֹהֲרַנ״תְ זַ״ל

אָמַר (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר, הֲלָכָה ה׳), עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קיט, קמב): ״צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת״, אֵיזוֹ צְדָקָה נִשְׁאֶרֶת לָאָדָם לְעוֹלָם? כְּשֶׁמְּנַדֵּב עַל תּוֹרַת אֱמֶת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת; כִּי בָּזֶה יְכוֹלִים לְהַצִּיל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט אִלּוּ שֶׁנִּכְשְׁלוּ כְּבָר בִּפְגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, עֲלֵיהֶם עוֹבֵר מְרִירוּת דִּמְרִירוּת וְדִכְאוֹנוֹת, שֶׁנּוֹפְלִים בְּעֵינֵי עַצְמָם לְגַמְרֵי, וּצְרִיכִים לְחַזְּקָם, לְעוֹדְדָם וּלְשַׂמְּחָם, וְזֶה נַעֲשֶׂה רַק עַל־יְדֵי סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, אֶלָּא תֵּלֵךְ בְּכָל שָׁבוּעַ יוֹם אֶחָד לַעֲסֹק בִּצְדָקָה, וְזֶה תִּקּוּן לִפְגַם הַבְּרִית, כַּמּוּבָא בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רסד), שֶׁצְּדָקָה הִיא תִּקּוּן לִפְגַם הַבְּרִית; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּנַדֵּב צְדָקָה בַּעֲבוּר הַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר זֶה הַתִּקּוּן הֲכִי גָּדוֹל.

אַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מֵהַמַּחֲלֹקֶת שֶׁיֵּשׁ עַכְשָׁו בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְכוּ׳ וְכוּ׳, הַכֹּל הֶבֶל הֲבָלִים; כִּי מִי שֶׁלּוֹמֵד בֶּאֱמֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵינוֹ מְעֹרָב בְּמַחֲלֹקֶת. יֵשׁ אַבְרֵךְ אוֹ שְׁנַיִם, שֶׁהֵם נוֹאֲפִים גְּמוּרִים, וְאַף שֶׁהֵם רָאשִׁים וְכוּ׳, אֵינָם יוֹתֵר מִזְּנָבוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּצְרִיכִים לִזְכֹּר אֶת זֹאת הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי אֲנִי בָּטוּחַ, אֲשֶׁר מִי שֶׁגּוֹרֵם מַחֲלֹקֶת, הוּא סְתָם נוֹאֵף. וְאֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שָׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד, לֹא לְהִתְקָרֵב אֶל בַּעַל מַחֲלֹקֶת. וּמִסְתּוֹבֵב בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דִּבּוּר, אֲשֶׁר אֶת הַכֹּל רַבֵּנוּ זַ״ל יָכוֹל לִסְבֹּל, אֶפְלוּ הַבַּעַל־עֲבֵרָה הֲכִי גָּדוֹל, אֲבָל לֹא בַּעַל מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת. וְלָזֹאת הַפִּרְחָח הַזֶּה, אַף שֶׁלּוֹמֵד בָּרַבִּים וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת הוּא בַּעַל קִנְאָה גָּדוֹל וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהוּא אֲשֶׁר בְּהַצְנֵעַ רוֹדֵף אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּמֵצִיק לָהֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁאֲחֵרִים לֹא יוּכְלוּ לִלְמֹד בָּרַבִּים ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְגוֹרֵם מַה שֶּׁגּוֹרֵם, וְאַף אֶחָד אֵינוֹ שָׂם עַל לֵב, שֶׁזֶּה בָּא מִמֶּנּוּ. וְתַאֲמִין לִי, כְּפִי שֶׁבֵּרַרְתִּי, הוּא כְּלָל לֹא נוֹלַד בְּכַשְׁרוּת, וְדַי לְחַכִּימָא.

עַל־כָּל־פָּנִים לֹא כְּדַאי לְהִכָּנֵס בְּדִבּוּרִים, כִּי זֶה רַק יָבִיא מַחֲלֹקֶת יוֹתֵר גְּדוֹלָה. עָלֵינוּ רַק לִבְרֹחַ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־פִּי הָעֵצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְנַתְמִיד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא נִבָּלְבֵּל עַצְמֵנוּ מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

נָא וְנָא תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִבְרֹחַ מִמַּחֲלֹקֶת, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ עֵסֶק אִתָּם. תְּהִלָּה לָאֵל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לִי, שֶׁפָּתַחְתִּי יְשִׁיבָה, אֲשֶׁר בָּהּ לוֹמְדִים בַּחוּרִים עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל וְסֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁלּוֹ, כַּמּוּבָא (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן עו), וְזֶה נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד.

חֲזַק וֶאֱמַץ, וְאָז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתיז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הָעִקָּר בִּימֵי הַנְּעוּרִים — לִצְעֹק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אָז יֵשׁ רִתְחַת הַדָּמִים, וּבוֹעֶרֶת בָּאָדָם תַּאֲוַת נְאוּף, וְהוּא צָרִיךְ לִצְעֹק ע׳ קוֹלוֹת אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּדֵי שֶׁיְּזַכֶּה לְקָרֵר אֶת הַתַּאֲוָה הָרָעָה הַזֹּאת שֶׁבּוֹעֶרֶת בּוֹ. וְלָכֵן תִּרְאֶה לִבְרֹחַ מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם אֶל אֵיזֶה יַעַר, וְתִצְעַק שָׁם קוֹלֵי קוֹלוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, ע׳ קוֹל מַמָּשׁ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָנִים: כא, לו), וְדַיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁתִּצְעַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא קוֹלֵי קוֹלוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה יִטָּהֵר מֹחֲךָ, כִּי צְרִיכִים לִצְעֹק ע׳ קָלִין מַמָּשׁ, כְּדֵי שֶׁיְּזַכֶּה לְטַהֵר אֶת הַמֹּחִין, לְזַכֵּךְ אֶת הַמַּחֲשָׁבָה.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, וְתִלְמַד הַרְבֵּה מִשְׁנָה, וְאִם תִּזְכֶּה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

גַּם תַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ סֵדֶר בַּשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ מְחַבֵּר רַמָּ״א, מֵהַהַתְחָלָה דַּיְקָא, וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם כַּמָּה וְכַמָּה סִימָנִים, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסַיֵּם אֶת כָּל

הָ״אֹרַח חַיִּים״, וְתַתְחִיל ״יוֹרֶה דֵּעָה״, תְּסַיֵּם ״יוֹרֶה דֵּעָה״, וְתַתְחִיל ״אֶבֶן הָעֵזֶר״, תְּסַיֵּם ״אֶבֶן הָעֵזֶר״, וְתַתְחִיל ״חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט״, וּכְשֶׁתִּגְמֹר אַרְבָּעַת חֶלְקֵי שֻׁלְחָן־עָרוּךְ מְחַבֵּר רַמ״א, תַּתְחִיל עוֹד פַּעַם, וְכָךְ תִּלְמַד לְכָל הַפָּחוֹת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, עַד שֶׁבַּפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית וְהָרְבִיעִית תַּתְחִיל לִלְמֹד עִם הַ׳בָּאר הֵיטֵב׳, וְאַחַר־כָּךְ תַּתְחִיל לִלְמֹד עִם הַ׳מָּגִינֵי אֶרֶץ׳, וְזֶה יִתֵּן לְךָ חֵשֶׁק לִלְמֹד הַרְבֵּה שֻׁלְחָן־עָרוּךְ.

אַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֵינְךָ צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל הַמַּחֲלֹקֶת וְהַמְּרִיבוֹת, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ה׳), אֲשֶׁר כָּל הַמַּחֲלֹקֶת וְהַמְּרִיבוֹת הֵן בִּשְׁבִיל לְרַחֵק בְּנֵי־אָדָם מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת; כִּי יְכוֹלִים לְהִתְקַן עַל יָדוֹ בְּתִקּוּן נִפְלָא, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם חָטָא בִּפְגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, אֵינוֹ רָאוּי לִהְיוֹת מְקֻרָב אֶל הַצַּדִּיק, אֲזַי צָרִיךְ לִשְׁמֹעַ מַחֲלֹקֶת, וְהַמַּחֲלֹקֶת גּוֹרֶמֶת לוֹ שֶׁיִּתְרַחֵק מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. וְאוֹי לָהֶם לְאֵלּוּ הָרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים, נוֹאֲפִים כִּכְלָבִים, שֶׁגּוֹרְמִים מַחֲלֹקֶת בְּחַדְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מְגָרְשִׁים בַּחוּרִים תְּמִימִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, הַגֵּיהִנּוֹם יִכְלֶה — וְאֹשֶׁם לֹא תִּכְלֶה. אַשְׁרֵי הַבּוֹרֵחַ מֵרְשָׁעִים אֲרוּרִים כָּאֵלּוּ. וּכְדַאי לְפָרְסֵם בֵּין חֲבֵרֶיךָ, שֶׁהֵם אֵינָם שַׁיָּכִים לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ כְּלָל וּכְלָל, וְאַף שֶׁקּוֹרְאִים עַצְמָם עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, הַכֹּל דִּמְיוֹן גָּדוֹל, כִּי אִם הֵם גּוֹרְמִים מַחֲלֹקֶת, הֵם אֲנָשִׁים אֲרוּרִים בְּעַלְמָא.

רְאֵה לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתיח.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלָדוּן עַצְמְךָ לְכַף זְכוּת, כִּי אֵין זוֹ עֵצָה לְהַרְשִׁיעַ אֶת עַצְמוֹ, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לָדוּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, וְעַל־יְדֵי שֶׁדָּן עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, הוּא מוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נְקֻדָּה טוֹבָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹצֵא מִכַּף חוֹב לְכַף זְכוּת, וְזוֹכֶה לְהִתְעַלּוֹת מַעְלָה מַעְלָה, עַד שֶׁנִּכְלָל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא; כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ נִקְרָא טוֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמה, ט): ״טוֹב ה׳ לַכֹּל״, וְעַל־כֵּן זֶה כָּל הַטּוֹב שֶׁאָדָם מוֹצֵא בְּעַצְמוֹ, הֵינוּ מוֹצֵא בְּעַצְמוֹ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַשְׂכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה א׳); וְלָכֵן רְאֵה לְהַרְגִּיל עַצְמְךָ לָדוּן עַצְמְךָ לְכַף זְכוּת, כִּי אֵין זוֹ עֵצָה לְהַפִּיל עַצְמוֹ, וּכְמוֹ שֶׁאָסוּר לִשְׂנֹא אֶת חֲבֵרוֹ, וְעוֹבְרִים בָּזֶה עַל לָאו חָמוּר מְאֹד שֶׁל (וַיִּקְרָא יט, יז): ״לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ״, כְּמוֹ־כֵן אָסוּר לִשְׂנֹא אֶת עַצְמוֹ, וְלָאו זֶה עוֹבֵר גַּם עַל עַצְמוֹ; הֵינוּ כְּשֶׁאָדָם שׂוֹנֵא אֶת עַצְמוֹ, עוֹבֵר עַל ״לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ״, וְזֶה בָּרוּר. וְלָכֵן רְאֵה לָדוּן אֶת עַצְמְךָ לְכַף זְכוּת, וְאֵין זוֹ חָכְמָה שֶׁתַּפִּיל אֶת עַצְמְךָ וְתִתְיָאֵשׁ מֵהַחַיִּים.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הַדִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה בָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל; אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזַק בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

וְהִנֵּה אֲנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ בִּרְכַּת ״מַזָּל טוֹב״ עַל הֻלֶּדֶת בִּתְּךָ, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְגַדְּלָהּ וּלְחַנְּכָהּ לְתוֹרָה וּלְיִרְאַת שָׁמַיִם בְּנָקֵל, וְתִרְוֶה רֹב נַחַת מִמֶּנָּהּ.

אוֹדוֹת הַשֵּׁם לָתֵת לָהּ וְכוּ׳, יֵשׁ אוֹמְרִים, שֶׁלָּתֵת תֵּכֶף־וּמִיָּד בִּקְרִיאָה רִאשׁוֹנָה, וְכָךְ נוֹהֲגִים רַבִּים... וְיֵשׁ שֶׁמְּחַכִּים עַד הַשַּׁבָּת, כִּי אָז נוֹתְנִים קִדּוּשׁ, וּמַזְמִינִים אֲנָשִׁים, ״וּבְרֹב עָם הַדְרַת־מֶלֶךְ״ (מִשְׁלֵי יד, כח), הֵם רוֹצִים שֶׁיִּתְפָּרְסֵם הַשֵּׁם. וְלָכֵן מִי שֶׁמִּתְנַהֵג כָּךְ — לֹא הִפְסִיד, וּמִי שֶׁמִּתְנַהֵג כָּךְ — לֹא הִפְסִיד, וְאֵין בָּזֶה כְּלָל, אֲבָל מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, שֶׁשָּׁמַעְתָּ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁצְּרִיכִים לְחַכּוֹת שְׁמוֹנָה יָמִים — זוֹ סְתָם שְׁטוּת וְהֶבֶל! וְאֵינוֹ נָכוֹן, וְזוֹ שִׂיחָה ׳מְצוּצָה׳ מִן הָאֱצְבַּע. וְלָכֵן תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁנּוֹהֲגִים אֵצֶל חָמִיךָ, כִּי לֹא כְּדַאי לָרִיב בַּעֲבוּר דְּבָרִים אֵלּוּ — אוֹ שֶׁתִּתֵּן אֶת הַשֵּׁם בִּקְרִיאָה רִאשׁוֹנָה, אוֹ בְּשַׁבָּת.

אוֹדוֹת ״בִּרְכַּת הַגּוֹמֵל״, זֶה מוּבָא בַּ״בֵּית־יוֹסֵף״ (אֹרַח־חַיִּים, סִימָן ריט), שֶׁכּוֹתֵב שָׁם: יֵשׁ לִלְמֹד עַל מַה שֶּׁנּוֹהֲגִים קְצָת אֲנָשִׁים, שֶׁכְּשֶׁיָּלְדוּ נְשׁוֹתֵיהֶם, עוֹמְדִים וּמְבָרְכִים ״בִּרְכַּת־הַגּוֹמֵל״, לָאו בְּרָכָה לְבַטָּלָה הִיא וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן נִפְסַק לַהֲלָכָה בַּמָּגֵן אַבְרָהָם (סִימָן ריט, סְעִיף קָטָן ד׳), וְכָל מִי שֶׁשָּׁמֵחַ בּוֹ, רַשַּׁאי לְבָרֵךְ, וְכָל שֶׁכֵּן עַל אִשְׁתּוֹ שֶׁיָּלְדָה, וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי מֹשֶׁה שְׁאִילְתָּא... וְכֵן כָּתַב הַ״בַּיִת חָדָשׁ״, עַיֵּן שָׁם. וְלָכֵן אִם תִּרְצֶה — אַתָּה יָכוֹל לְסָמֹךְ וּלְבָרֵךְ ״בִּרְכַּת־הַגּוֹמֵל״.

הָאֱמֶת אַגִּיד לְךָ, לִי לֹא יָצָא לְבָרֵךְ ״בִּרְכַּת־הַגּוֹמֵל״, מִפְּנֵי רִבּוּי הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁהָיְתָה עָלַי וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְלֹא רָצִיתִי לְהַמְשִׁיךְ עוֹד יוֹתֵר מַחֲלֹקֶת וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַל־כֵּן נָתַתִּי תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כָּךְ, בְּלִי בְּרָכָה וְשֵׁם וּמַלְכוּת בָּרַבִּים, אֲבָל כְּפִי הַהֲלָכָה אֲנִי רוֹאֶה כִּי יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַ״מָּגֵן אַבְרָהָם״.

נָא וְנָא רְאֵה לִשְׁמֹחַ בַּמַּתָּנָה שֶׁנָּתַן לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבִזְכוּת זֶה תִּזְכֶּה לְהוֹלִיד עוֹד בָּנִים וּבָנוֹת. כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ

הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא בַּתְרָא קמא.): בַּת תְּחִלָּה — סִימָן יָפֶה לְבָנִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִמִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת צַח הַצַּחְצָחוֹת ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם, וְלֹא לְהִבָּהֵל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם. כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹבֶרֶת מְרִירוּת דִּמְרִירוּת, צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְהַרְפַּתְקָאוֹת, וְעִקַּר הָעֵצָה רַק לְבָרֵחַ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁמֹר מְאֹד לֹא לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, כִּי בְּנֵי־אָדָם יְכוֹלִים לַהֲרֹס אוֹתְךָ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת גַּם יַחַד, וּבָזֶה שֶׁאָדָם מַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, זֶה הַמָּקוֹם הַבָּטוּחַ בְּיוֹתֵר, וְכֵן לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. וּבֶאֱמֶת צְרִיכִים לִחְיוֹת עִם הַיּוֹם הַזֶּה, לֵידַע שֶׁאֵין לִי רַק הַיּוֹם הַזֶּה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מְאֹד (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן פד), אֲשֶׁר בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֵאִיר הָאוֹר הַגָּנוּז, וְיכוֹלִים לִהְיוֹת נִכְלָלִים לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים, שֶׁהֵם הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, הַהוֹרְסוֹת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי. וְלָכֵן רְאֵה, יְדִידִי הַיָּקָר! לִהְיוֹת וַתִּרָן בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי ״יָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר״ (תְּהִלִּים קמד, ד), הִנֵּה עוֹד מְעַט יוֹצְאִים מִזֶּה הָעוֹלָם, וַחֲבָל עַל כָּל יוֹם שֶׁעוֹבֵר בְּלִי לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְלִי הִתְבּוֹדְדוּת. מָה אַתָּה צָרִיךְ לָלֶכֶת בְּוִכּוּחִים?! רָאִיתִי דָּבָר נִפְלָא מְאֹד, שֶׁה״חָפֵץ חַיִּים״ זַ״ל אַף פַּעַם לֹא הָלַךְ בְּוִכּוּחִים עִם שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְהָיָה תַּקִּיף בְּדַעְתּוֹ וְחָזָק בְּרוּחוֹ, וּכְשֶׁפָּסַק אֵיזוֹ הֲלָכָה וְאֶחָד בָּא וְרָצָה לְהִתְוַכֵּחַ עִמּוֹ, הָיָה רָגִיל לוֹמַר: אֲנִי

מִתְנַהֵג כָּךְ, וְאִם אֵינְכֶם רוֹצִים לְהִתְנַהֵג כָּךְ — הָרְשׁוּת בְּיֵדְכֶם, וְאַל תִּתְנַהֲגוּ כָּךְ. וּבָזֶה סִיֵּם אֶת הַשִּׁיחָה. אוֹ בְּכָל פְּרָט וּפְרָט, כְּשֶׁבָּאוּ לְהִתְוַכֵּחַ עִמּוֹ אָמַר: אַתֶּם לֹא צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֶת זֹאת, אֲנִי רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת אֶת זֹאת. וּבָזֶה סִיֵּם אֶת הָעִנְיָן, וְלֹא נִכְנַס בְּוִכּוּחִים. לָכֵן אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁגַּם אַתָּה תַּרְגִּיל עַצְמְךָ לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ — לֹא לְהִתְוַכֵּחַ עִם אַף אֶחָד, אַתָּה תֹּאמַר אֶת אֲשֶׁר יֵשׁ לְךָ לוֹמַר, וּבָזֶה נִסְתַּיֵּם הָעִנְיָן, לָמָּה לְךָ לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים, וְתִהְיֶה לְךָ אַחַר־כָּךְ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְעָגְמַת נֶפֶשׁ, עַד שֶׁתְּבַקֵּשׁ אֶת יוֹם מוֹתְךָ?! לָמָּה אַתָּה צָרִיךְ אֶת כָּל זֹאת?! מִי בִּקֵּשׁ אוֹתְךָ לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים?! וְשָׁמַעְתִּי מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁבַּעַל הַתַּנְיָא זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ לְעֵת זִקְנוּתוֹ, לֹא יָכוֹל הָיָה לִשְׁמֹעַ, וְהַתַּלְמִידִים אָמְרוּ לוֹ: רַבִּי, תִּתְפַּלְלוּ עַל עַצְמְכֶם שֶׁתּוּכְלוּ לִשְׁמֹעַ. עָנָה וְאָמַר בְּנִגּוּן (דַּרְכּוֹ הָיְתָה לְדַבֵּר בְּנִגּוּן): מָה אֲנִי צָרִיךְ לִשְׁמֹעַ?! מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר — הֲרֵי אֲנִי יוֹדֵעַ, וּמַה שֶּׁאַתֶּם אוֹמְרִים — אֵינֶנּוּ מְעַנְיֵן אוֹתִי, וְלָמָּה אִם־כֵּן אֲנִי צָרִיךְ לִשְׁמֹעַ?!... וְזֶה לִמּוּד עָמֹק עָמֹק שֶׁהָיוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אוֹמְרִים, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לוֹמַר אֶת שֶׁלּוֹ, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְלָכֵן אִם רְצוֹנְךָ לְהַצְלִיחַ בְּזֶה הָעוֹלָם, תִּהְיֶה חָזָק בִּנְקֻדָּתְךָ, וְאָז אַף בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם לֹא תּוּכַל לִשְׁבָּרְךָ. אִם יִהְיֶה לְךָ הַיְשׁוּב הַדַּעַת הַזֶּה, מִזְּמַן הָיִיתָ נִפְטָר מִכָּל צָרוֹתֶיךָ. לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד, יַעַן שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ טִבְעֲךָ, שֶׁאִינְךָ יָכוֹל לַעֲצֹר בְּרוּחֲךָ, וְאַתָּה מֻכְרָח לַעֲנוֹת לְכָל אֶחָד, מִזֶּה בָּאוֹת לְךָ כָּל הַצָּרוֹת. אַךְ אִם הָיִיתָ שׁוֹתֵק לְכָל אֶחָד, וְהָיִיתָ יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד כָּל הַיּוֹם, וְכַאֲשֶׁר הָיִיתָ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה עֵסֶק בְּפַרְנָסָה — הָיִיתָ עוֹשֶׂה, וְאַחַר־כָּךְ הָיִיתָ חוֹזֵר וְלוֹמֵד תּוֹרָה וּמִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲזַי הָיִיתָ מַצְלִיחַ מְאֹד. מַה שַּׁיָּךְ וּכְוִכּוּחִים?! אֵין נִכְנָסִים בְּוִכּוּחִים! זֶהוּ זֶה! כָּךְ אַתָּה מִתְנַהֵג, וְכָךְ תַּצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ.

נָא וְנָא מַה דַּהֲוָה הֲוָה, תַּעֲשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה מֵהַיּוֹם, אַל תִּסְתַּכֵּל עַל הֶעָבָר, כִּי הֶעָבָר אַיִן וְעָתִיד עֲדַיִן וְהַוֶּה כְּהֶרֶף עַיִן, וְאִם־כֵּן דְּאָגָה מִנַּיִן?! וְלָכֵן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים עִם בְּנֵי־אָדָם, אֲשֶׁר לֹא יוֹצֵא לְךָ מִזֶּה שׁוּם דָּבָר, תִּרְאֶה רַק לְהַדְבִּיק עַצְמְךָ בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, וְאָז תִּחְיֶה חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים נִצְחִיִּים, וְאָז

תִּהְיֶה הֲכִי מְאֻשָּׁר בְּחַיֶּיךָ. אִם הָיְתָה אֵיזוֹ דֶּרֶךְ שֶׁתּוּכַל לְהִתְוַעֵד עִמִּי — הָיָה טוֹב מְאֹד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לִשְׂמֹחַ מְאֹד עִם כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּךָ, כִּי אֵין זוֹ עֵצָה לִפֹּל בְּדַעְתֶּךָ, כִּי חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וִירִידוֹת יֵשׁ לְךָ לְבַד בְּכָל יוֹם וָיוֹם, אֵין אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יַעֲבֹר חֲלִישׁוּת הַדַּעַת; כִּי בֶּאֱמֶת כָּל יוֹם וָיוֹם זֶה דּוֹר חָדָשׁ, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (קֹהֶלֶת רַבָּה א, ה) עַל הַפָּסוּק (קֹהֶלֶת א, ד): ״דּוֹר הֹלֵךְ וְדוֹר בָּא״, בְּכָל יוֹם וָיוֹם נוֹלָדִים שִׁשִּׁים רִבּוֹא, וּבְכָל יוֹם מֵתִים שִׁשִּׁים רִבּוֹא; נִמְצָא, שֶׁכָּל יוֹם וָיוֹם הוּא דּוֹר חָדָשׁ, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְמַלֵּא אֶת הַיּוֹם בַּמֶּה שֶׁרַק יְכוֹלִים, בִּנְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, בְּדִבּוּרִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּצְרִיכִים לְמַעֵט לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, וְאַף אִם מְדַבְּרִים עִמָּהֶם, צְרִיכִים לְדַבֵּר רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית וְלֹא יוֹתֵר, וְכָךְ אֵינְךָ מְבַטֵּל אֶת זְמַנְּךָ, שֶׁאַף שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם שִׂיחַת חֻלִּין, זֶה גַּם־כֵּן דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן צא), שֶׁהַצַּדִּיקִים אֲפִלּוּ שֶׁמְּדַבְּרִים שִׂיחַת חֻלִּין, הֵם מַלְבִּישִׁים בְּדִבּוּרִים אֶת הָאוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוֹדָה זָרָה יט: סַנְהֶדְרִין כא:): אֲפִלּוּ שִׂיחַת חֻלִּין שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים צְרִיכָה לִמּוּד; כִּי לִלְמוֹד צְרִיכִים אֶת הַשִּׂיחַת חֻלִּין, כִּי צְרִיכִים לְהַלְבִּישׁ אֶת הָאוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא בְּשִׂיחַת חֻלִּין. וּבֶאֱמֶת מִי שֶׁמַּטֶּה אָזְנוֹ לְשִׂיחַת חֻלִּין שֶׁל תַּלְמִידֵי־חֲכָמִים, יָכוֹל לִמְצֹא שָׁם דִּבּוּרִים נִפְלָאִים מְאֹד מְאֹד, כִּי

צְרִיכִים לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמֵּחַ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֲלֵיהֶם אֶלָּא עַל־יְדֵי סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת וְשִׂיחוֹת שֶׁל מַה בְּכָךְ, אֲבָל צְרִיכִים לְהַלְבִּישׁ בָּזֶה אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. אֲבָל הָעִקָּר הוּא רַק לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּבְקִיּוּם הַמִּצְוֹת, וּכְשֶׁמְּדַבְּרִים עִם בְּנֵי־אָדָם, מְגַלִּים לָהֶם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז אֲפִלּוּ שֶׁמְּדַבְּרִים עִם אֵיזֶה גּוֹי וְנָכְרִי בַּשּׁוּק מִפְּנֵי הַהֶכְרֵחַ, גַּם־כֵּן מַזְכִּירִים שֵׁם שָׁמַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צו, ג): ״סַפְּרוּ בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ״, שֶׁצְּרִיכִים לְסַפֵּר לְכֻלָּם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם. וּבֶאֱמֶת אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יַפִּילוֹ — בֵּין בְּגַשְׁמִי בֵּין בְּרוּחָנִי.

עָלֶיךָ לִזְכֹּר, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְכָל שֶׁתַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֶת יְדִיעוֹת אֵלּוּ, אָז יִשְׁתַּנֶּה לְךָ כָּל הֲלָךְ מַחֲשַׁבְתְּךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף אֵין לָנוּ בָּזֶה הָעוֹלָם רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּכְפִי שֶׁאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, נִצּוֹל מִכָּל צָרוֹתָיו.

חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, תַּעֲשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה מֵעַכְשָׁו, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, רַק תְּשַׂמַּח אֶת עַצְמְךָ שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַל תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ חַטָּאִים, דֶּרֶךְ לֵצִים, שֶׁנִּמְצָאִים גַּם בְּחַדְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, מִפְּנֵי הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, הַסָּמ״ךְ־מ״ם מְאֹד שׁוֹנֵא אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵינוֹ רוֹצֶה שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל יִתְפָּרְסֵם, וְעַל־כֵּן מֵבִיא כָּל מִינֵי מְשֻׁגָּעִים וּמְטֹרָפִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְכָל מִינֵי לֵצִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, הַמְקָרְרִים אֶת הָאָדָם מִלְּהִתְקָרֵב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵךְ וְחַפֵּשׂ לְעַצְמְךָ אֵיזֶה אַבְרֵךְ, שֶׁיְּכוֹלִים לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז תִּהְיֶה הֲכִי מְאֻשָּׁר.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל הָיְתָה נְקֻדַּת הֶחָבֵר דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְעַל־כֵּן כְּדַאי לְךָ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם חָבֵר טוֹב,

וּלְחַזְּקוֹ וּלְאַמְּצוֹ וּלְעוֹדְדוֹ וּלְשַׂמְּחוֹ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, הָרוֹצֶה לְהָאִיר אֶת נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, צַח הַצַּחְצָחוֹת, מֵהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסָה. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר בִּזְכוּת הַצְּדָקָה שֶׁעָשִׂיתָ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי בָּזֶה שֶׁמַּדְפִּיסִים אֶת סְפָרָיו זַ״ל, זֶה מַמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁנּוֹתְנִים לוֹ צְדָקָה, וּבָזֶה יֻמְתְּקוּ מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים, וְתִזְכֶּה לְתִקּוּן הַבְּרִית, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רסד), אֲשֶׁר צְדָקָה הוּא תִּקּוּן הַבְּרִית, וּבִפְרָט מִי שֶׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁקִּלְקֵל בְּהוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, שֶׁזּוֹ עֲבֵרָה חֲמוּרָה מְאֹד, וְהוֹרֶסֶת אֶת הַבְּרִיאוּת שֶׁלּוֹ וּמְאוֹר עֵינָיו נֶחֱשָׁךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳, הוּא צָרִיךְ לַעֲסֹק הַרְבֵּה בַּאֲסִפַּת צְדָקָה, וְיִתֵּן אֶת כָּל הַצְּדָקָה שֶׁלּוֹ כְּדֵי לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הַמְחַיִּים וּמְשַׂמְּחִים וּמְעוֹדְדִים אֶת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּתְרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; כִּי בֶּאֱמֶת מִי שֶׁחָטָא בַּחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה שֶׁל פְּגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, גּוֹרֵם שֶׁגַּם אֲחֵרִים יַחְטְאוּ. כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי מוֹהֲרַנ״תְ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת גְּזֵלָה, הֲלָכָה ה׳) עַל־פִּי מַאֲמָרָם זַ״ל (בִּיצָה כט.): גָּזַל וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְמִי גָּזַל — יַעֲשֶׂה בָּהֶם צָרְכֵי רַבִּים; אִם אָדָם חָטָא בַּחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה שֶׁל פְּגַם הַבְּרִית, וְגָזַל מֵהָרַבִּים, שֶׁהִכְשִׁילָם גַּם־כֵּן בַּחֵטְא הַמְגֻנֶּה הַזֶּה, כִּי מִי שֶׁחוֹטֵא בַּחֵטְא הַמְגֻנֶּה שֶׁל פְּגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, בּוֹרֵא קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְשָׁלִים עוֹד בְּנֵי־אָדָם בַּעֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת. וְאִם־כֵּן מִי שֶׁגָּזַל וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְמִי גַּם־כֵּן הִכְשִׁיל? אָז תַּקָּנָתוֹ — שֶׁיַּעֲשֶׂה מִזֶּה צָרְכֵי רַבִּים, שֶׁיִּתֵּן צְדָקָה בַּעֲבוּר צָרְכֵי

רַבִּים, לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וְלָכֵן רְאֵה לֵילֵךְ לֶאֱסֹף בְּכָל יוֹם צְדָקָה, וְאִם לֹא תּוּכַל בְּכָל יוֹם עַל־כָּל־פָּנִים פַּעַם אַחַת בַּשָּׁבוּעַ, לְמַעַן תִּקּוּן הַבְּרִית, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית הוּא עַל־יְדֵי צְדָקָה לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זוֹ הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. אִם בְּנֵי־אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, הָיוּ תָּמִיד מְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא הָיוּ מַנִּיחִים עַצְמָם כְּרֶגַע. וְלָכֵן אֲבַקֶּשׁ אוֹתְךָ, אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, חַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְתַעֲשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְאַף שֶׁבּוֹעֵר בְּךָ יִצְרְךָ, לֵךְ לְמָקוֹם פָּנוּי שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וְתִצְעַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שֶׁיְּטַהֵר אֶת לִבְּךָ וּמֹחֲךָ, שֶׁלֹּא תִּכָּשֵׁל יוֹתֵר בַּחֵטְא הַמְּגֻנֶּה וְהַמְּזֻהָם הַזֶּה שֶׁל פְּגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֵ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, כִּי הַלִּמּוּד הַזֶּה הוֹרֵג אֶת הַיֵּצֶר הָרָע, כַּמּוּבָא מִגְּדוֹלֵי הָאֲרִיזַ״ל.

וְעַל כֻּלָּם — רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קסט), שֶׁהַשִּׂמְחָה שׁוֹמֶרֶת אֶת הָאָדָם מִפְּגַם הַבְּרִית, וּמִי שֶׁשָּׂמֵחַ תָּמִיד, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ, שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בִּפְגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה.

נָא וְנָא רְאֵה לְכַבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ, אֲשֶׁר זוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה, וְתַאֲמִין לִי, שֶׁהוֹרֶיךָ הַיְקָרִים אֵינָם רוֹצִים לִמְנֹעַ אוֹתְךָ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, אֶלָּא רוֹצִים לִמְנֹעַ אוֹתְךָ מִמְּשֻׁגָּעִים וּמְטֹרָפִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי אִם הָיוּ יוֹדְעִים מִי הוּא רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמַהוּ הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, לֹא הָיוּ מוֹנְעִים אוֹתְךָ, וְעַל־כֵּן אִיעָצְךָ וִיהִי אֱלֹקִים עִמָּךְ, שֶׁלֹּא תְּגַלֶּה וְלֹא תְּפָרְסֵם אֶת הִתְקָרְבוּתְךָ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֶלָּא תַּתְחִיל לְהִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גָּדוֹל, תְּכַבֵּד אֶת הָאַבָּא וְהָאִמָּא כָּרָאוּי, כִּי זוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה, וּתְכַבְּדָם בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה מְאֹד, וְתִתְפַּלֵּל הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב בְּמִנְיָן דַּיְקָא, לְאַט לְאַט, מִלָּה בְּמִלָּה, בְּחִיּוּת וּבִדְבֵקוּת, וְכֵן תִּתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ־אֶרֶץ גָּדוֹל, לְהַקְדִּים שָׁלוֹם לְכָל בְּרִיָּה,

וְתַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבְהַצְנֵעַ תִּתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז לֹא יֶאֱרַךְ זְמַן רַב, שֶׁכֻּלָּם יְכַבְּדוּ אוֹתְךָ, וְיִרְאוּ אֵיךְ נִשְׁתַּנֵּיתָ לְטוֹבָה, וְכֻלָּם יִתְעַנְּינוּ מֵאַיִן יֵשׁ לְךָ הַנְהָגוֹת יְשָׁרוֹת כָּאֵלּוּ?! וְהֵיכָן אַתָּה שׁוֹתֶה יַיִן הַמְשֻׁמָּר כָּזֶה?! (עֵין חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן רס) וְאָז תֵּפְסַק הַמַּחֲלֹקֶת עָלֶיךָ, וְזֶה בָּרוּר!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִשִּׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר, הַחַיִּים מְלֵאִים נְסִיּוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, אֵין יוֹם שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עַל בְּנֵי־אָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר. אִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֶת גֹּדֶל הַנְּסִיּוֹנוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל אֲחֵרִים, אָז הָיִיתָ שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ עַל גֹּדֶל חֶלְקְךָ, עַל אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׂם חֶלְקְךָ וְגוֹרָלְךָ, שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מוֹעֵד קָטָן כז:): כָּל הַנִּמְשָׁךְ אַחַר הַצַּעַר, הַצַּעַר נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו; וְעַל־כֵּן אֵין זוֹ עֵצָה לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּחֲזִיק מַעֲמָד וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא כָּל הַיָּמִים.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֲמָשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ח.): לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם; וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת הַמִּצְוָה הַזּוֹ, לֹא הָיוּ מִתְרַשְּׁלִים בָּזֶה. וְאָנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁרֹב בְּנֵי־אָדָם מִתְרַשְּׁלִים מֵהַמִּצְוָה הַיְקָרָה הַזּוֹ, וּבַעֲבוּר זֶה

עוֹבְרִים עֲלֵיהֶם כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, כִּי כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, זֶה רַק מֵחֲמַת שֶׁמִּתְרַשֵּׁל בַּמִּצְוָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ. לָכֵן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז תִּרְאֶה אֶת הַנִּסִּים הַנִּפְלָאִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — זוֹ הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וְרַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה, שֶׁאֲנַשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִתְבּוֹדְדוּ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן צו); וְאָמַר (שָׁם, סִימָן כה), שֶׁכָּל הַצַּדִּיקִים לֹא הִגִּיעוּ לְמַדְרֵגָתָם אֶלָּא עַל־יְדֵי הָעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ שֶׁל תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, תְּחִנּוֹת וּפִיּוּסִים, בַּקָּשׁוֹת וְשַׁוְעוֹת. וְלָכֵן רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו, חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי שֶׁתַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא כְּלִי לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ; כִּי בֶּאֱמֶת אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, אֲבָל הַדִּבּוּר הוּא הַצְּמְצוּם שֶׁמְּצַמְצֵם אֶת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵלָיו, וּמַמְשִׁיךְ לוֹ כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ שֶׁפַע אֱלֹקִי, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד), אֲשֶׁר הַדִּבּוּר הוּא כְּלִי הַשֶּׁפַע, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַל דִּבּוּרוֹ, וְאֵינוֹ מְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטֵלִים לְשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינוֹ נִכְנָס בְּמַחֲלֹקֶת וּבִמְרִיבוֹת, כִּי מַה יֵּשׁ לִי בְּזֶה הָעוֹלָם לָרִיב עִם אֲחֵרִים?!

רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה בְּתוֹךְ לִבְּךָ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף כְּבָר עָבְרוּ עָלֶיךָ בְּחַיֶּיךָ כָּל כָּךְ הַרְבֵּה שָׁנִים, וּמְאוּמָה לֹא נִשְׁאָר מִמְּךָ! וְלָכֵן הַתְחֵל מֵעַתָּה לְהִסְתַּכֵּל בַּנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּךָ, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), לְהִסְתַּכֵּל עַל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יְמַלֵּא אֶת כָּל יוֹם וָיוֹם עִם טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ וּמוֹצֵא אֶצְלוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְדָן עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בֶּאֱמֶת, כִּי אֵין זוֹ עֵצָה לִהְיוֹת תָּמִיד בְּעַצְבוּת וּבְדָכָאוֹן, שֶׁרַק הוֹרֵס אֶת הַמֹּחַ וְהַדַּעַת, וּמְעַקֵּם אֶת הַלֵּב.

רְאֵה לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְשָׁם תִּמְצָא אֶת דְּבָרֵינוּ אֵלֶּה, וּתְחַיֶּה אֶת עַצְמְךָ, וְעוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְהִנֵּה לַהֲשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת, וּבִפְרָט בְּעִנְיָנִים כָּאֵלּוּ, וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם הָיִיתָ בָּא לִידֵי פְּשָׁרָה, מֵאֲשֶׁר תֵּלֵךְ לְדִין. וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין ה׃): יָפֶה כֹּחַ פְּשָׁרָה מִכֹּחַ הַדִּין, וּבִפְרָט שֶׁהַדִּין תּוֹרָה הוּא בְּחִינַת עֹנֶשׁ וּנְקָמָה, שֶׁהַתּוֹרָה נוֹקֶמֶת בּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהִפְרִיד עַצְמוֹ מִמֶּנָּה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפ); וְעַל־כֵּן מַה טּוֹב לָבוֹא לִידֵי פְּשָׁרָה, וְלִבְרֹחַ מִדִּין תּוֹרָה, וְזוֹ הָיְתָה מִדָּתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן — ׳אוֹהֵב שָׁלוֹם וְרוֹדֵף שָׁלוֹם׳ (אָבוֹת א, יב), וּמֵשִׁים שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שָׁם ו׃) לְגַבֵּי דִּין תּוֹרָה, עַיֵּן שָׁם, שֶׁאַהֲרֹן הָיָה רָגִיל לַעֲשׂוֹת פְּשָׁרוֹת, וְעַל־כֵּן גַּם אַתָּה תִּרְאֶה לַעֲשׂוֹת תָּמִיד פְּשָׁרָה. וְיֵשׁ לוֹמַר פְּ׳שָׁ׳רָ׳ה׳ — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: שְׂ׳מֹר פִּ׳יךָ הַ׳רְחֵק רַ׳ע, וְהוּא עַל דֶּרֶךְ הַפָּסוּק (מִשְׁלֵי כא, כג): ״שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ״; כִּי כָּל הַמַּחֲלֹקֶת וְהַדִּין וּדְבָרִים בָּאִים רַק מִפִּטְפּוּטֵי דְּבָרִים בְּטֵלִים, שֶׁמְּדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחוֹ, וּבוֹטֵל מִדִּבְרֵי תּוֹרָה. וּבָזֶה יוּבַן מַה שֶּׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שָׁם ז׃) עַל פָּסוּק (מִשְׁלֵי יז, יד): ״פּוֹטֵר מַיִם רֵאשִׁית מָדוֹן״, שְׁתֵּי דְּרָשׁוֹת, רַב הַמְנוּנָא דָּרַשׁ מִזֶּה: אֵין תְּחִלַּת דִּינוֹ שֶׁל אָדָם נִדּוֹן אֶלָּא עַל דִּבְרֵי תּוֹרָה, רַב הוּנָא דָּרַשׁ מִזֶּה: הַאי תִּיגְרָא דַּמְיָא לְצִנּוֹרָא דְּבִידְקָא דְּמַיָּא כֵּיוָן דְּרָוַח רָוַח וְכוּ״ל, שֶׁעִקַּר הַמַּחֲלֹקֶת וְהַדִּין וּדְבָרִים בָּאִים לָהָאָדָם, רַק עַל־יְדֵי בִּטּוּל תּוֹרָה, כִּי אִם הָיָה מַתְמִיד בְּלִמּוּד

הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לֹא הָיָה בָּא לִדְבָרִים בְּטֵלִים, שֶׁמִּשָּׁם בָּאִים הַמַּחֲלֹקֶת וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לִדְּם וְלִשְׁתֹּק תָּמִיד, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִפָּטֵר מִצָּרוֹת וְרָעוֹת רַבּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שָׁם) ״טוֹבִיהּ דִּשְׁמַע וְאָדִישׁ״, וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י: אַשְׁרָיו שֶׁשּׁוֹמֵעַ חֶרְפָּתוֹ וְשׁוֹתֵק וּמַרְגִּיל בְּכָךְ ״חַלְפוּהּ בִּישְׁתִּיהּ מֵאָה״, פֵּרֵשׁ רַשׁ״י: הָלְכוּ לָהֶם בִּשְׁתִּיקָתוֹ מֵאָה רָעוֹת שֶׁהָיוּ בָּאוֹת עָלָיו, עַל־יְדֵי הַתִּגָּר, עַיֵּן שָׁם; עַל־כֵּן, חֶמְדַּת לְבָבִי! תִּהְיֶה רָגִיל לִבְרֹחַ תָּמִיד אֶל תּוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּתְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְיתָא, אֲשֶׁר בָּזֶה תִּקָּרֵר אֶת צִמְאוֹן נַפְשְׁךָ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סה), וְתִזְכֶּה לְהַשְׁקִיט וּלְיַשֵּׁב אֶת עֲצַבֶּיךָ, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ עֲרֵבוּת, נֹעַם, זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בַּמִּדְבָּר יא, כו): ״וַתָּנַח עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וְהֵמָּה בַּכְּתוּבִים״, עַל־יְדֵי הַכְּתָב מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ רוּחַ חָכְמָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא); וְתַאֲמִין לִי, שֶׁאֵין לְךָ עוֹד נֹעַם וַעֲרֵבוּת יוֹתֵר מִמִּי שֶׁזּוֹכֶה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַתְמִיד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּמְמַעֵט בְּדִבּוּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֵּר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָרַב הֶחָסִיד, אִישׁ טוֹב, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל נִתְיַשְּׁבָה דַּעְתְּךָ — כֵּן הִיא הָאֱמֶת, וְכֹה יַעֲזֹר לִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּל יְמֵי חַיַּי — רַק לְהַחֲיוֹת אֲנָשִׁים, וְלֹא לְהִפּוּךְ, חַס וְשָׁלוֹם — לְהַחֲלִישׁ דַּעְתָּם.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁכּוֹתֵב בַּעֲבוּר הַחֲתִימָה, תֵּדַע שֶׁזֶּה לֹא כְּמוֹ שֶׁחוֹשֵׁב, כִּי הַמִּכְתָּב מָלֵא זְלִזּוּלִים וּדְבָרִים חֲרִיפִים וְכוּ׳, וּתְהִלָּה לָאֵל, בִּזְכוּת הַמִּכְתָּב הַזֶּה זַכַּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְדַבְּרִים יָפִים מְאֹד מְאֹד, וּמַה שֶּׁכָּתוּב

שָׁם בְּסוֹפוֹ — שֶׁיְּפַרְסְמוּ אוֹתִי לְשִׁמְצָה בְּכָל הָעוֹלָם, תְּהִלָּה לָאֵל, נִתְקַיֵּם לְהִפּוּךְ; סְפָרַי נִתְפַּרְסְמוּ בְּכָל קְצְוֵי תֵּבֵל מַמָּשׁ, וּכְבָר נִדְפְּסוּ בְּכַמָּה מַהֲדוּרוֹת, וְרַבּוּ הַקּוֹפְצִים עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, תְּהִלָּה לָאֵל. וְאוֹדוֹת פְּרָטִיּוּת הַמִּכְתָּב, אֵין רְצוֹנִי לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה יוֹתֵר, כִּי הוּא קַלְקוּל עָצוּם בַּדּוֹר הַזֶּה וְכוּ׳, וְאֵין כְּדַאי לַחֲזֹר מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי עַל זֶה, הֲלֹא הֵם כְּבָר נִדְפְּסוּ בְּחֶלְקֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ מִכְתָּב תתקכ״ו, תתק״ל, תתקפ״א, תתשנ״ה (מַהֲדוּרָה יְשָׁנָה), וַעֲלֵיהֶם אֵין לִי מַה לְהוֹסִיף, כִּי לֹא אֲשַׁנֶּה אֶת נְקֻדָּתִי הַבּוֹעֶרֶת בִּי, עַל כָּל הוֹן דְּעַלְמָא, וּתְהִלָּה לָאֵל, אֵינִי צָרִיךְ שֻׁקַּלִּים וְרִיקִים יַעֲמִידוּנִי עַל הָאֱמֶת (אִם הֱיִיתֶם רוֹאִים בְּעַצְמְכֶם מִי חוֹתֵם אַחֲרֵיכֶם, הֱיִיתֶם מִתְבַּיְּשִׁים בַּחֲתִימַתְכֶם. וְהָאֱמֶת אַגִּיד לָכֶם, שֶׁעֲלֵיכֶם מֵעוֹלָם לֹא עָלְתָה בְּלִבִּי וּבְדַעְתִּי אֵיזוֹ מַחֲשָׁבָה רָעָה, חַס וְשָׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר יָעִיד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַק בְּשָׁעָה שֶׁרָאִיתִי חֲתִימַת יָדוֹ, עָבַר בְּמַחֲשַׁבְתִּי פֶּלֶא, אֵיךְ לֹא יִזְכֹּר מַעֲלָתוֹ אֶת הַגְּמָרָא (סַנְהֶדְרִין כא.): כָּךְ הָיוּ נְקֵיֵּי הַדַּעַת שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם עוֹשִׂים, לֹא הָיוּ חוֹתְמִים עַל שְׁטַר, אֶלָּא אִם כֵּן יוֹדְעִין מִי הַחוֹתֵם עִמָּהֶם, עַיֵּן שָׁם. וְדָבָר זֶה לֹא קַיַּמְתֶּם, כִּי חֲצִי מִקְבּוּצַת הַחוֹתְמִים שֶׁחָתְמוּ אַחֲרֵיכֶם, שֶׁבְּוַדַּאי לֹא רְאִיתֶם אַחַר־כָּךְ חֲתִימָתָם, הוּא עִנְיָן שֶׁל לַעַג וָקֶלֶס לְמַעֲלָתוֹ, כִּי הֵם בּוּרִים וְרֵיקִים, בַּעֲלֵי תַּאֲוֹת וּבַעֲלֵי מַחֲלֹקֶת וְכוּ׳, וְאֵיךְ מַתְאִים לְמַעֲלָתוֹ לַחְתֹּם עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים מְלֵכְלְכִים בְּחַטֹּאת נְעוּרֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר הֵם בְּעַצְמָם יוֹדְעִים מַעֲשֵׂיהֶם). עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, הֶעָבָר אַיִן, תְּהִלָּה לָאֵל, כַּאֲשֶׁר לֹא עֲזָבָנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַד עַכְשָׁו, כֵּן לֹא יַעֲזֹב אוֹתִי לָנֶצַח בִּזְכוּת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיִזַּכֵּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַדְפִּיס וּלְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וּלְחַדֵּשׁ בָּהֶם כַּאֲשֶׁר אָנוּ מְצֻוִּים מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ (כַּמּוּבָא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא; וּבְחֵלֶק ב׳, סִימָן קה), וְעוֹד בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּשִׂיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, וַאֲבַקֵּשׁ מִכֶּם לֹא לְהָשִׁיב לִי מִנְּקֻדַּת הַחֲתִימָה, כִּי זֶה רַק פּוֹתֵחַ מַכָּה, וְלֹא כְּדַאי לְהִצְטַדֵּק, כְּדַאי לָאָדָם לְהוֹדוֹת אִם עָשָׂה טָעוּת, וּבִפְרָט טָעוּת כָּזוֹ שֶׁקָּפְצוּ עַל זֶה כַּמָּה בַּעֲלֵי תַּאֲוָה וּבַעֲלֵי עֲבֵרָה, שֶׁבִּגְלָלָם נֶעֱשְׂתָה שִׂנְאָה כְּבוּשָׁה כָּזוֹ, עַד שֶׁכְּבָר בָּאוּ לִידֵי הַכָּאוֹת וְכוּ׳, רַחֲמָנָא לִצְלָן. אִם בֶּאֱמֶת שָׂגִיתִי, הֱיִיתֶם צְרִיכִים לְהַקְדִּים אֶת עַצְמְכֶם וּלְכָתֹב לִי קֹדֶם, וּלְהוֹכִיחַ אוֹתִי וְכוּ׳, וּמֵאַיִן לָכֶם שֶׁלֹּא הָיִיתִי מְקַבֵּל תּוֹכֵחָה

וְכוּ׳?! הַאִם אֵינְכֶם יוֹדְעִים, שֶׁאֶחָד מֵהַחוֹתְמִים הוּא שֶׁעָשָׂה מַעֲשֶׂה מִכְעָר כָּזֶה, אֲשֶׁר גַּם אֵצֶל אֻמּוֹת הָעוֹלָם כְּשֶׁנַּעֲשָׂה דָּבָר כָּזֶה — נִתְפַּרְסֵם בְּכָל הָעִתּוֹנִים לְשִׁמְצָה, כַּמְפֻרְסָם דָּבָר זֶה בָּעוֹלָם. וְהוּא שֶׁלָּקַח זֶפֶת אוֹ צֶבַע, וְלִכְלֵךְ אֶת צִיּוּנוֹ שֶׁל הָרַב הֶחָסִיד ר׳ אַבְרָהָם שְׁטֶעְרִינְהַארְץ זַ״ל, אֲשֶׁר כָּל יָמָיו מָסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל. וַהֲיִתָּכֵן שֶׁתַּעֲשׂוּ יָד אַחַת, וְתַחְתְּמוּ יַחַד, מִכְתָּב אֶחָד כְּנֶגְדִּי?! עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, אָדָם יָכוֹל לִטְעוֹת וְכוּ׳, וּמַה טּוֹב כְּשֶׁמּוֹדֶה בְּטָעוּתוֹ עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ׳, קֹדֶם שֶׁיֵּכָרַח לְהוֹדוֹת בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, אֲשֶׁר שָׁם יִגְדַּל הַבְּזָיוֹן (עֵין קְדוֹשִׁין פא.), עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, כְּבָר הֻאֲרַכְתִּי דַּעְתִּי, אוֹדוֹת הַכְּתָב פְּלַסְתֵּר בַּמְכֻתָּבִים הַנַּ״ל — קָחֵהוּ מִשָּׁם. וּבְשָׁבוּעַ זֶה אֶשְׁלַח לוֹ אֶת כָּל סְפָרַי וְאֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁזָּכִיתִי לְהַדְפִּיס, אֲבָל דָּבָר אֶחָד אוּכַל לְהוֹסִיף לוֹ, כִּי כַּוָּנָתִי בַּמְכֻתָּבִים הַנַּ״ל, אֵינָם כְּלָל עַל מַעֲלָתוֹ, כִּי אֵין לִי וְלוֹ שׁוּם דָּבָר, חַס וְשָׁלוֹם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין בְּלִבִּי עֲלֵיכֶם כְּלָל, רַק מִצַּד הַגְּמָרָא הַנַּ״ל, אֲנִי מִתְפַּלֵּא מְאֹד, אֲבָל לֹא כְּדַאי לָכֶם לְהָשִׁיב לִי מִזֶּה, כִּי לֹא אֶכָּנֵס כְּבָר בְּשׁוּם וּפּוּחִים. וְיַאֲמִין לִי שֶׁבְּעֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ כָּתַבְתִּי לָכֶם מִכְתָּב אָרֹךְ, וּמֵאֵת ה׳ הָיְתָה זֹאת, שֶׁקָּרַעְתִּי אֶת זֹאת, אֲשֶׁר זֶה כְּבָר ט״ו שָׁנִים שֶׁאֲנִי מִתְכַּתֵּב עִם חֲבֵרַי וִידִידַי, וְלֹא נֶאֱרַע לִי דָּבָר כָּזֶה. אֲנִי רוֹאֶה כִּי מֵאֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא, שֶׁלֹּא לְהִכָּנֵס עוֹד בְּוּכּוּחִים. תְּהִלָּה לָאֵל, אֵינִי מִתְבַּיֵּשׁ עִם הַתַּלְמִידִים שֶׁיָּצְאוּ מִבֵּית מִדְרָשֵׁנוּ, רֻבָּם כְּכֻלָּם סִיְּמוּ שַׁ״ס וְאַרְבָּעַת חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ עַד יוֹם חֲתֻנָּתָם, וּבְקִיאִים בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעוֹסְקִים בְּהִתְבּוֹדְדוּת וּבַחֲצוֹת וְכוּ׳. תְּהִלָּה לָאֵל, אֵינִי מִתְבַּיֵּשׁ עִם הַסְּפָרִים שֶׁהִדְפַּסְתִּי. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, שֶׁנִּפּוֹצִים בְּמֶרְץ גָּדוֹל, וְדָבָר הַמְפֻרְסָם אֵינוֹ צָרִיךְ לְשׁוּם רְאָיָה.

וּמַה שֶּׁלֹּא נִכְנַסְתִּי אֲצָלוֹ כְּשֶׁהָיִיתִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיָה, כִּי הָיִיתִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל רַק כַּמָּה יָמִים, וְהָיִיתִי נֶחְפָּז מְאֹד לִהְיוֹת בַּמְּקוֹמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וּלְהַרְבּוֹת בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְהַזְּמַן הָיָה קָצָר, וְלֹא מִפְּנֵי כַּוָּנוֹת אֲחֵרוֹת. תְּהִלָּה לָאֵל, מִיּוֹם שֶׁרָאִיתִי אֶת הַכְּתָב פְּלַסְתֵּר חָתוּם עִם חֲתִימוֹת, הִתְחַלְתִּי לְהָבִין אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי, וְאֵיךְ שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל צוֹדֵק מְאֹד מְאֹד (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רִבִּית, הֲלָכָה ה׳, וְיֵין

נֶסֶף, הֲלָכָה ד׳), אֵיךְ שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר יָכוֹל לְהַטְעוֹת אֲנָשִׁים, וְלַעֲשׂוֹת מֵעֲבֵרוֹת מִצְווֹת, עַד שֶׁיַּתִּיר דַּם חֲבֵרוֹ מַמָּשׁ וְכוּ׳. וּכְדַאי לְמַעֲלָתוֹ לַחֲזֹר בְּשִׁתֵּי הַהֲלָכוֹת הַנַּ״ל, וּבִפְרָט בְּיֵין נֶסֶךְ, הֲלָכָה ד׳, שֶׁכָּתַב מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, בְּהְיוֹתוֹ בְּבֵית הַסֹּהַר עַל־יְדֵי מְסִירָה שֶׁל אֲנָשִׁים חֲסִידִים יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים... עִם פֵּאוֹת אֲרֻכִּים, כַּיָּדוּעַ וּמְפֻרְסָם דָּבָר זֶה. וְעַכְשָׁו חוֹזֵר דָּבָר זֶה בְּדִיּוּק עִמִּי מַמָּשׁ, רַק בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַמַּלְכוּת הִיא כְּבָר יוֹתֵר מְפֻתַּחַת מִמַּה שֶׁהָיְתָה לִפְנֵי כְּמאָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנִים, וְאֵינָהּ כְּבָר הֶפְקֵר, שֶׁבַּכֶּסֶף בְּעַצְמוֹ יְכוֹלִים לְשַׁחֵד, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ יוֹתֵר צֶדֶק וְכוּ׳, אֲבָל הַכָּאוֹת וְכוּ׳, וּבְזִיּוֹנוֹת וּקְלָלוֹת, זֶה נִשְׁאָר, בַּעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים, כְּמוֹ שֶׁהָיָה לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל. אֲבָל כְּמוֹ שֶׁמִּמְתַּנְגְּדָיו לֹא נִשְׁאָר שׁוּם דָּבָר, וְעָלוּ בָּרוּחַ וְכוּ׳, כְּמוֹ־כֵן מִמִּתְנַגְּדַי, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, לֹא יִשָּׁאֵר שׁוּם דָּבָר, וְיַעֲלוּ בָּרוּחַ וְכוּ׳. בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֵין אָנוּ מָרֵי נֶפֶשׁ, הַשִּׂמְחָה בְּמֵעוֹנֵנוּ תָּמִיד, וְאֶצְלֵינוּ שׁוֹרִים רַק שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה (וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהִזְכִּירָנוּ בְּמִכְתָּבוֹ). תְּהִלָּה לָאֵל, אֲנַחְנוּ הָיִינוּ הָרִאשׁוֹנִים בְּהַדְפָּסַת וַהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמֶרְץ גָּדוֹל, אַלְפֵי וְרִבְבוֹת סְפָרִים בִּזְמַן קָצָר, וּתְהִלָּה לָאֵל, מִבֵּית מִדְרָשֵׁנוּ יָצָא ... נֵרוֹ יָאִיר, שֶׁגַּם הוּא עָסַק בָּזֶה, וּתְהִלָּה לָאֵל, גַּם עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ מַדְפִּיסִים וּמְפִיצִים סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל הָעוֹלָם בִּזוֹל גָּדוֹל, וְאֵין אָנוּ מִתְפַּחֲדִים וּמִתְפַּעֲלִים מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מִצְחִי חָזָק נֶגֶד מִצְחָם. וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל כְּבָר הִקְדִּים לָנוּ הִתְחַזְּקוּת עַל זֶה, וְעוֹד יַעֲזֹר לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, ״וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ״ וְכוּ׳, וּלְמַעֲלָתוֹ הָיְתָה פְּשׁוּט טָעוּת בְּדָבָר זֶה, הָיָה רָאוּי לִשְׁאֹל אוֹתִי בְּעַצְמִי — מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה... הֵיתָכֵן... אוֹ כַּדּוֹמֶה... וְלֹא לְהַאֲמִין לְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְטָעוּת לְעוֹלָם חוֹזֶרֶת, וְאֵין בְּלִבִּי עֲלֵיכֶם שׁוּם דָּבָר, אֲבָל אַל תַּחְשְׁבוּ כִּי לְהִצְטַדֵּק בְּעַוְלָה שֶׁעָשׂוּ, הִיא מִדָּה טוֹבָה, כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים אָמַרְתִּי בָּרַבִּים, שֶׁאִם יַרְאֶה לִי אֶחָד דָּבָר בְּסִפְרֵי שֶׁאֵינוֹ בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֶהְיֶה הָרִאשׁוֹן שֶׁאֶשְׂרֹף אֶת זֶה, אֵינִי מִתְבַּיֵּשׁ לוֹמַר דָּבָר זֶה בָּרַבִּים, כִּי כֵן צָרִיךְ לִהְיוֹת, כְּשֶׁעוֹשִׂים טָעוּת צְרִיכִים לְהוֹדוֹת: ״עָשִׂיתִי טָעוּת״, וּמִכָּל שֶׁכֵּן טָעוּת כָּזוֹ, אֲשֶׁר עַל יָדָהּ בּוֹעֶרֶת שִׂנְאָה כְּבוּשָׁה פֹּה עַל־יְדֵי שִׁלְשָׁה זְקֵנֵי עַמֵּי הָאָרֶץ, שֶׁאֵין בָּהֶם שְׁלֵמוּת, רְשָׁעִים אֲרוּרִים, וּכְבָר בָּאוּ כַּמָּה לִידֵי הַכָּאוֹת מַמָּשׁ

וְכוּ׳. נִדְמֶה לִי שֶׁאָסוּר לוֹמַר בִּזְמַן כָּזֶה — שָׁלוֹם עָלַיִךְ נַפְשִׁי, וְלֵילֵךְ לִישֹׁן וּלְהִצְטַדֵּק עַל חֲתִיכַת נְיָר, אִם לֹא יַחֲזֹר אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר, וּשְׁנֵיכֶם בְּיַחַד תַּחְשְׁבוּ אֵילּוּ מַחֲשָׁבוֹת, כְּמוֹ שֶׁעָשִׂיתֶם אָז... לֹא יִמָּחֵל לִשְׁנֵיכֶם עוֹלָמִית.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲזָרָנִי עַד עַכְשָׁו, הוּא יַעְזְרֵנִי לְהַבָּא, וּלְפֶלֶא, הֲלֹא חֵצִי מֵהַחוֹלְקִים עָלַי, הֵם שׂוֹנְאִים עֲצוּמִים עֲלֵיכֶם בְּשִׂנְאָה כָּזוֹ, אֲשֶׁר מַתְאִים רַק לַעֲרָבִים וְלֹא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוֹשִׁים, וְאֶחָד מֵהֶם עָשָׂה סֵפֶר כְּנֶגְדְּכֶם, וּלְפֶלֶא — עָלָיו שׁוּם בְּרָיָה אֵינָהּ חוֹלֶקֶת... וְלֹא מָצְאוּ מוּמִים... וְאֶחָד עוֹמֵד תָּמִיד וּמְקַלֵּל אֶתְכֶם בִּקְלָלוֹת נִמְרָצוֹת, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה מְפֻרְסָם לְתַלְמִידְכֶם... וְלַאֲנָשִׁים כָּאֵלּוּ נָתַתָּ אַתָּה וְר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר, חֶרֶב וָרֹמַח לִדְקֹר אוֹתִי, מַדּוּעַ לֹא תֵלְכוּ עַכְשָׁו אֶל הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, וּלְהִתְיַשֵּׁב שָׁם עִם הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה: ״**רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אוֹלַי עָשִׂיתִי פַּעַם עַוְלָה לְאָדָם אֶחָד, וּכְבָר שָׁכַחְתִּי מִזֶּה?! אוֹ אוֹלַי נִדְמֶה לִי שֶׁאֵין זוֹ עַוְלָה כְּלָל, וְכָךְ רָאוּי לִי לַעֲשׂוֹת?! רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם תַּמְשִׁיךְ, בִּי יְשׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, הַאִם שָׁמַעְתִּי קוֹדֶם מִפִּי הָאִישׁ בְּעַצְמוֹ, לִפְנֵי שֶׁחָתַמְתִּי עָלָיו?**״ אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִם מִתְבּוֹדְדִים כָּךְ לִפְנֵי הַשְּׁכִינָה, יִרְאֶה שֶׁבַּדָּבָר זֶה לֹא טָעִיתִי.

חֶמְדַּת לִבִּי! קָם עַכְשָׁו דּוֹר חָדָשׁ, ׳בְּרֶסְלֶבֶר חֲסִידִים׳ אֲמִתִּיִּים, שֶׁעוֹסְקִים רַק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, בְּהִתְבּוֹדְדוּת וּבְשִׂיחָה בֵּינָם לְבֵין קוֹנָם, אֲשֶׁר אֵלּוּ הַסְּפָרִים מְחַיִּים אוֹתָם מְאֹד מְאֹד, וְעוֹד יָקוּם דּוֹר חָדָשׁ ׳בְּרֶסְלֶבֶר חֲסִידִים׳, אֲשֶׁר יְחַיּוּ אוֹתָם הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שֶׁזָּכִיתִי לְהַדְפִּיס, וְאֵלּוּ שֶׁהִתְנַגְּדוּ עָלַי, יִשָּׁאֵר שְׁמָם לְשִׁמְצָה, כְּמוֹ שֶׁנִּשְׁאָר שֵׁם מִתְנַגְּדֵי מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, אֲשֶׁר הַחֵטְא הֲכִי גָּדוֹל שֶׁמָּצְאוּ בּוֹ וּבִסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים — שֶׁעוֹרֵר אֶת בְּנֵי־אָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע שֶׁאֵין שׁוּם תַּכְלִית אַחֶרֶת, רַק לִבְרֹחַ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְרַק זֶה יִשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ וְכוּ׳ וְכוּ׳.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה, וּמְאַחֵל לוֹ כָּל טוּב, וְיָדִינֵנוּ לְכַף זְכוּת וְיִתְיַשֵּׁב בַּדָּבָר הֵיטֵב...

ב׳ תתכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה׳תשל״ט.

שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֵצַח נְצָחִים.

הִנֵּה זֶה זְמַן רַב שֶׁלֹּא שָׁמַעְתִּי מִמְּךָ, אָמַרְתִּי לִנְטוֹת יָדִי וְלִכְתֹּב לְךָ, וּלְדַבֵּר עִמְּךָ עַל־כָּל־פָּנִים עַל פְּנֵי הַכְּתָב, שֶׁהוּא גַּם־כֵּן בְּחִינַת פָּנִים אֶל פָּנִים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצב); וְאַדְרַבָּה, עַל פְּנֵי הַכְּתָב — שָׁם הוּא פְּנִימִיּוּת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הַכּוֹתֵב (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קעג); וְעַל־כֵּן שָׁם מְדַבֶּרֶת נֶפֶשׁ עִם נֶפֶשׁ, כִּי אֵין בָּזֶה שׁוּם כַּוָּנוֹת צְדָדִיּוֹת, כִּי הַנֶּפֶשׁ מְדַבֶּקֶת בְּנֶפֶשׁ.

חֶמְדַּת לִבִּי! אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁעֲדַיִן אַתָּה מִתְחַזֵּק וְעוֹמֵד עַל עָמְדְךָ בִּנְקֻדַּת הַתְּמִימוּת וְהַפְּשִׁיטוּת, אֲשֶׁר זֶה הָעִקָּר בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַל־יְדֵי תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת יָכוֹל הָאָדָם לַעֲלוֹת וּלְהַשִּׂיג עַד אֵין סוֹף, כִּי מַדְרֵגַת הַתְּמִימוּת וְהַפְּשִׁיטוּת הִיא, שֶׁמַּפְשִׁיט אֶת גַּשְׁמִיּוּתוֹ וּמַהוּתוֹ וְנִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת, כִּי שְׁלֵמוּת הִיא רַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פב), וְזוֹ בְּעַצְמָהּ פֵּרוּשָׁהּ שֶׁל פַּשְׁטוּת — לְשׁוֹן שֶׁמַּפְשִׁיט עַצְמוֹ. וְכֵן תְּמִימוּת הִיא לְשׁוֹן שְׁלֵמוּת כַּיָּדוּעַ; וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַפְשִׁיט אֶת עַצְמוֹ מִכָּל מִינֵי הֶבְלֵי הַבְּלִים מִזֶּה הָעוֹלָם, וּמַכְנִיס תָּמִיד בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְכָל מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁחוֹשֵׁב תָּמִיד הִיא רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרוֹאֶה בְּעֵינָיו בְּכָל דָּבָר רַק אֶת עֶצֶם עַצְמִיּוּתוֹ חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשׁוֹמֵעַ מִכָּל דָּבָר רַק אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשׁוֹאֵף אֲוִיר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁמְּדַבֵּר הוּא מְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵאַחַר שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אָדָם כָּזֶה לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁנִּכְלָל תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאֶל דָּבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת, רַק כְּשֶׁמַּפְשִׁיט אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד מִזֶּה הָעוֹלָם, וְאֵינוֹ מַכְנִיס עַצְמוֹ בְּשׁוּם דִּין וּדְבָרִים וּבְשׁוּם וְכוּחִים, רַק תָּמִיד דִּבּוּרוֹ הוּא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אָז זוֹכֶה, שֶׁבִּרְבוֹת הַזְּמַן נִפְתָּח לוֹ

הַכֹּל. וּכְעֵין שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קלג): הָעוֹלָם מָלֵא מֵאוֹרוֹת וְסוֹדוֹת נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים, וְהַיָּד הַקְּטַנָּה עוֹמֶדֶת בִּפְנֵי הָעֵינַיִם, וּמְעַכֶּבֶת מִלִּרְאוֹת אוֹרוֹת גְּדוֹלִים, עַיֵּן שָׁם.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! בְּזֶה הָעוֹלָם יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לִדְבָרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר כְּלָל, אִם אֵינוֹ בַּטְלָן, חַס וְשָׁלוֹם. וְעִקַּר הַדְּבָרִים הַנּוֹרָאִים וְהַנִּפְלָאִים שֶׁיְּכוֹלִים לִזְכּוֹת לָהֶם הוּא — לְהַשִּׂיגוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, אֵיךְ שֶׁמְּלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל לַכֹּל דּוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, וּבִידִיעָה זוֹ ״יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן״ (תְּהִלִּים צב, י), וּלְעוֹלָם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, כִּי מַה שַּׁיָּךְ אֵיזוֹ הִתְרַחֲקוּת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ?! וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁכַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים נִסְכַּם בְּדַעְתְּךָ כָּל זֶה, עִם כָּל זֹאת מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל־דָּבָר עָלֶיךָ, וּמַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתְּךָ וְכוּ׳, עַד שֶׁנִּדְמֶה לְךָ כִּי אָבַד מָנוֹס, חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ׳, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁזּוֹהִי עִקַּר הַצָּרָה הַמָּרָה יוֹתֵר מֵהַכֹּל; כִּי הַמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יַחֲזֹר אָחוֹר, חַס וְשָׁלוֹם.

וְדִבַּרְנוּ הַרְבֵּה בִּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית עַל־פִּי הַתּוֹרָה בִּלְקוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לח, שֶׁמְּבָאֵר שָׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁצְּרִיכִים לְפַשְׁפֵּשׁ בְּעַצְמוֹ תָּמִיד, אִם הוּא דָּבוּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהַסִּימָן לַדְּבֵקוּת הוּא תְּפִלִּין; כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת יב.) עַל פָּסוּק (שְׁמוֹת כח, לח): ״וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד״, מַה צִּיץ שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא אַזְכָּרָה אַחַת, אָמְרָה תּוֹרָה ׳וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד׳, שֶׁלֹּא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ, תְּפִלִּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן אַזְכָּרוֹת הַרְבֵּה — עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, עַיֵּן שָׁם; וּמִצְוַת תְּפִלִּין הִיא, שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁעְבֵּד אֶת מֹחוֹ וְיָדוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יַחֲשֹׁב שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה מֹחַ נִפְלָא אוֹ יָדַיִם חֲזָקוֹת, כִּי הַכֹּל תָּלוּי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶהוּ סוֹד הַדְּבֵקוּת — לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאֵיךְ זוֹכִים לְזֶה? עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר, וּלְדַבֵּר מֵהַמֻּבְחָר שֶׁבָּאֱמֶת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְדִבַּרְנוּ כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל מְדַבֵּר שָׁם, שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה בְּחִינוֹת אֱמֶת, כִּי הָאֱמֶת נַעֲשָׂה עֲדָרִים עֲדָרִים, וְיָכוֹל לוֹמַר שֶׁאֵצְלוֹ הִיא הָאֱמֶת, וְאִם־כֵּן מֵהֵיכָן אֵדַע אֵיפֹה הִיא הָאֱמֶת?! אַךְ כְּשֶׁמְּדַבְּרִים מֵהַמֻּבְחָר שֶׁבָּאֱמֶת, שָׁם אִי

אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹתוֹ. וְאָמַרְנוּ שֶׁאֱמֶת הִיא בְּחִינַת א׳ מֵת, הֱיוּ שֶׁצָּרִיךְ לְזָכֹר תָּמִיד אֶת הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן, וְאֵיךְ שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר מִמֶּנּוּ שׁוּם דָּבָר, רַק מַה שֶּׁזָּכִיתִי לַחֲטֹף בְּזֶה הָעוֹלָם.

וְהִנֵּה יֵשׁ סִטְרָא דְּקִין, שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת סוֹף וָקֵץ וְכוּ׳, וְהֵם אוֹתָם בְּנֵי־אָדָם הַחוֹקְרִים תָּמִיד אַחַר חוֹבוֹת בְּנֵי־אָדָם, וּמְדַבְּרִים עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר אָסוּר, רַחֲמָנָא לְצָלָן וְכוּ׳, וְאוֹמְרִים שֶׁמְּצָוָה אָנוּ עוֹשִׂים, כִּי בְּוַדַּאי אֲפִלּוּ כָּל אֵלּוּ הַחוֹקְרִים אַחַר חוֹבוֹת בְּנֵי־אָדָם וְכוּ׳, כְּשֶׁתְּדַבֵּר עִמָּם, גַּם הֵם כָּל כַּוָּנָתָם הִיא רַק לַשָּׁמַיִם, וּמְדַבְּרִים תָּמִיד רַק מֵאֱמֶת, וְאֵיךְ שֶׁכָּל כַּוָּנָתָם הִיא רַק אֱמֶת, אֲבָל כְּשֶׁתַּתְחִיל לְדַבֵּר מֵהַמֶּבְחָר שֶׁבָּאֱמֶת, וְהוּא יוֹם הַמִּיתָה, וְאֵיךְ שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר מֵהָאָדָם שׁוּם דָּבָר, רַק אֵלּוּ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת, כִּי אָז בָּזֶה בְּעַצְמוֹ יִתְפָּרְדוּ מִמֶּנּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן מִמֵּילָא, וְיִתְבַּטְּלוּ הַקְּלִפּוֹת וְכוּ׳.

כִּי בֶּאֱמֶת כְּשֶׁמַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אֲזַי הוּא מַמְשִׁיךְ עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵין חִלּוּק בֵּין הַחַיִּים וּבֵין הַמִּיתָה כְּלָל (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כא), וֶאֱמֶת כָּזוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהַטְעוֹת כְּלָל; כִּי כְּשֶׁאָדָם מַזְכִּיר עַצְמוֹ בַּיּוֹם הָאַחֲרוֹן וּבָרֵגַע הָאַחֲרוֹן, אָדָם כָּזֶה לְעוֹלָם כְּבָר לֹא יִתְבַּלְבֵּל מֵאַחַר כְּלָל, וְאַדְרַבָּה יִמְסֹר נַפְשׁוֹ לְהוֹצִיא נְקֻדָּתוֹ שֶׁבּוֹעֶרֶת בּוֹ. עַל־כֵּן חֶמְדַּת לִבְבִי! רְאֵה וְגַם רְאֵה לְהַרְבּוֹת לְדַבֵּר עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים וּלְקָרְבָם אֶל דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי אֵין לְךָ עוֹד טוֹב מִזֶּה, וְזָכָאָה מַאן דְּאָחִיד בְּיָדָא דְּחַיָּבָא (עַיֵּן זֹהַר ח״ב קכח: קכט.). וְרַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה מְאֹד שֶׁתִּתְפַּשֵּׁט דַּעְתּוֹ בָּעוֹלָם כַּיָּדוּעַ לְךָ. וּמוּבָא הַרְבֵּה מִזֶּה בְּ״חַיֵּי־מוֹהֲר״ן״, עַיֵּן שָׁם.

אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה בַּטָּלָן וְתַתְמִיד בְּדָבָר זֶה מְאֹד מְאֹד. וְלִפְנֵי שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת שָׁלַחְתִּי לְךָ ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ עִם פֵּרוּשׁ ״שִׂפַת הַנַּחַל״, אֲקַוֶּה שֶׁתְּקַבְּלָם בְּקָרוֹב. וְכֵן עַכְשָׁו יָצָא לָאוֹר ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ חֵלֶק ה׳ ו׳ ז׳, בְּשָׁבוּעַ זֶה אֶשְׁלַח לְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדֶּר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, יַנִּיק וְחַכִּים, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֵצַח־נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי מְאֹד לִקְרַאת הַבְּשׂוֹרָה טוֹבָה, שֶׁיֵּשׁ בְּדַעְתְּךָ לַחֲזֹר וּלְהַדְפִּיס אֶת הַסֵּפֶר ״אֶרֶךְ אַפַּיִם״, אֲשֶׁר תְּהִלָּה לָאֵל נִדְפַּס כְּבָר עַד עַכְשָׁו בְּשֵׁשׁ מַהֲדוּרוֹת יוֹתֵר מִשְּׁלוֹשִׁים אֶלֶף טְפָסִים, וְנִתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד בָּעוֹלָם, וַעֲדַיִן מְחַפְּשִׂים וּמְבַקְּשִׁים אַחֲרָיו, חֵילְךָ לְאוֹרַיְיתָא, וְיַעֲזֹר לְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל מַחֲשַׁבְתְּךָ. אוֹדוֹת שֶׁשָּׁאַלְתָּ — אִם לְהַכְנִיס שְׁמִי, תֵּדַע שֶׁיֵּשׁ לִי טַעַם הַכָּמוּס, שֶׁלֹּא יִהְיֶה שְׁמִי עָלָיו. וּמַה שֶּׁאַתָּה חוֹשֵׁב, שֶׁיִּמָּעֵט וִיבַטֵּל אֶת הַמַּחֲלֹקֶת, זוֹ טָעוּת, כִּי דַּהֶכְרֵחַ שֶׁתִּהְיֶה עָלַי מַחֲלֹקֶת בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה, וּכְשֶׁתַּדְפִּיס אֶת שְׁמִי, תִּתְגַּבֵּר הַמַּחֲלֹקֶת בְּיוֹתֵר, עַל־כֵּן לֹא כְּדַאי. עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, גִּלִּיתִי לְךָ דַּעְתִּי, וְאַתָּה עֲשֵׂה כְּמוֹ שֶׁתִּרְצֶה.

חֶמְדַּת לִבִּי! קִבַּלְתִּי כְּבָר מִכְתָּבְךָ כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ. מָה אֹמַר לְךָ, אֵין דִּבּוּרִים בַּפֶּה, מִכָּל שֶׁכֵּן בִּכְתָב לִכְתֹּב עַל גֹּדֶל נִפְלְאוֹת מַעֲלָתְךָ, שֶׁאַתָּה מִתְעַסֵּק בָּקָדָשִׁים, וְאַתָּה עוֹסֵק בְּהַדְפָּסַת וַהֲפָצַת סִפְרֵי וְדַעְתּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם. וְהָיָה רָאוּי לְךָ לִשְׂכֹּר כֹּלִי זֶמֶר בְּכָל יוֹם עַל נִפְלְאוֹת הַשָּׁשׁוֹן וְהַשִּׂמְחָה שֶׁנִּפְלוּ בְּחֶלְקְךָ וּבְגוֹרָלְךָ; כִּי הֲלֹא כָּל גְּאֻלָּתֵנוּ תְּלוּיָה אַךְ וְרַק בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, הַמְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְרִימִים וּמַגְבִּיהִים אֶת כָּל הַנְּפָשׁוֹת הָעֲיֵפוֹת וְהַנְּפוּלוֹת, וּמְאִירִים בָּהֶם תִּקְוָה חֲזָקָה.

אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, אַל תִּירָא וְאַל תֵּחַת יְהִיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי הַהֶכְרֵחַ שֶׁיַּעֲבֹר עַל כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם קַטְנוּת

וִירִידוּת וְהַשְׁלָכוֹת וְכוּ׳, שֶׁנִּשְׁלָךְ מִלְּמַעְלָה, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסָּיוֹן, לִרְאוֹת אֵיךְ יִזְכֶּה לְחַזֵּק עַצְמוֹ, וּבִפְרָט מִי שֶׁמַּרְגִּיל עַצְמוֹ בְּשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, עָלָיו מִתְגַּבֶּרֶת בִּתְחִלָּה הַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת מְאֹד מְאֹד, כִּי נִדְמֶה לוֹ כַּמָּה פְּעָמִים, כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס מִמֶּנּוּ, וּכְאִלּוּ אֵין מִי שֶׁיִּשְׁמַע לוֹ וְכוּ׳, אַף־עַל־פִּי־כֵן עָלָיו לְהִתְחַזֵּק בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז וְלֹא לְהַנִּיחַ עַצְמוֹ לִפֹּל, וְעָלָיו לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל עַד מְאֹד.

וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁעוֹסֵק תָּמִיד בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, עָלָיו מִתְגַּבֶּרֶת וּמִתְפַּשֶּׁטֶת הַמַּחֲלֹקֶת וְהַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְעַל־כֵּן עָלָיו לְהִתְחַזֵּק בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וּלְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם דַּעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר בְּפֵרוּשׁ הִזְהִירָנוּ עַל זֶה וְאָמַר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן רט) בְּרֶתֶת וּבְזִיעַ וּבְכִחוֹת גְּדוֹלִים: ״אַייֶערֶע קִינְדֶער זָאלְט אִיהֶר מוֹדִיעַ זַיין וָואס דָא הָאט זִיךְ גִיטָהוּן״[1] וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר לִפְנֵי הִסְתַּלְקוּתוֹ ״אַייער עוּבְדָא זָאל זַיין יָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה״. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֶיךָ שֶׁזָּכִיתָ לִהְיוֹת בְּחֶלְקוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וּלְקַיֵּם אַזְהָרָתָם הַקְּדוֹשָׁה, וּבְוַדַּאי בֹּא יָבוֹא יוֹם יְשׁוּעָתְךָ. וּלְעֵת עַתָּה הַחֲזֵק בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לְהָפִיץ אֶת הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שֶׁזִּכַּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר עַל יָדָם יִתְקָרְבוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶל דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי עוֹד יָקוּם דּוֹר חָדָשׁ אֲשֶׁר סְפָרִים אֵלּוּ יְחַיּוּ אוֹתָם, וְיִהְיוּ עֲלֵיהֶם כְּמַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה, וְהַרְבֵּה הַרְבֵּה בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה יִהְיוּ נַעֲשִׂים עַל־יְדֵי סְפָרִים אֵלּוּ. וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּדְפִּיסָם וְיַחֲזֹר וְיַדְפִּיסָם, וְאֵין לְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם אֲפִלּוּ לְיוֹצְאֵי חֲלָצַי — בָּנַי וּבְנוֹתַי לֶאֱסֹר הַדְפָּסַת סְפָרַי לְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְכֵן אֵין לְשׁוּם בְּרִיָּה רְשׁוּת לִרְשֹׁם עַל אֶחָד מִסְּפָרַי ״כָּל הַזְּכֻיּוֹת שְׁמוּרוֹת״, אַדְרַבָּה! יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר, שֶׁיַּדְפִּיסוּ וְיַפְרְסְמוּ אֶת זֶה אֲפִלּוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים, וְיִגְדַּל שְׂכָרָם לָנֶצַח.

יְדִידִי הַיָּקָר! רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן א׳):

ו) לַיְלָדִים שֶׁלָּכֶם תּוֹדִיעוּ מַה שֶּׁאֵרַע כָּאן.

הַיֵּצֶר הָרַע עוֹשֶׂה אֶת הָאָדָם מְשֻׁגָּע מַמָּשׁ, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וּמְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳, שֶׁכָּל אֶחָד כְּפִי עֲוונוֹתָיו, יֵשׁ אֶצְלוֹ כַּמָּה מִינֵי שִׁגָּעוֹן מַמָּשׁ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עַיֵּן שָׁם; וְהָעִקָּר לִשְׁבֹּר וּלְבַטֵּל אֶת הָרוּחַ שְׁטוּת הוּא עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁיֵּשׁ בְּכֹחָהּ לִשְׁבֹּר וּלְבַטֵּל אֶת הָרוּחַ שְׁטוּת מֵהָאָדָם, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אוֹרַיְיתָא מֵחָכְמָה עִלָּאָה קָא נַפְקַת (זֹהַר ח״ב סב. ח״ג קפב.), וּמְאִירָה לְמַטָּה בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת; כִּי הַתּוֹרָה הִיא כֻּלָּהּ שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁאָדָם חוֹטֵא, עַל־יְדֵי־זֶה נִסְתָּר וְנֶחְשָׁךְ מִמֶּנּוּ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז נַעֲשָׂה לוֹ מַר וּמָרוֹר. וּכְפִי רִבּוּי עֲוונוֹתָיו, כְּמוֹ־כֵן מִתְפַּשֵּׁט הַחֹשֶׁךְ וְהַתַּרְדֵּמָה עָלָיו, עַד שֶׁמֵּרֹב עֲוונוֹת נִדְמֶה לוֹ, כִּי חֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר לוֹ, וְנוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי, מֵאַחַר שֶׁנִּסְתָּר מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִדְמֶה לוֹ כִּי הַכֹּל טֶבַע, חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל עַל־יְדֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה מֵאִיר אֶת הַחָכְמָה שֶׁבְּנַפְשׁוֹ, וּמַתְחִילָה לְהָאִיר בּוֹ הֶאָרַת נֹעַם זִיו שְׁכִינָתוֹ כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹצֵא מִכָּל מִינֵי מְצָרִים וְחַשְׁכוּת. עַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבִּי: תִּרְאֶה לְקִבַּע אֶת עַצְמְךָ בְּשִׁעוּרִים כְּסִדְרָן: בְּמִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, וְאַל יֶחְסַר לְךָ יוֹם מִבִּלְעָדָם, וְכֵן לְהִתְמִיד בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְלוֹמַר עַל כָּל תּוֹרָה — הַתְּפִלָּה מ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְאָז תַּרְגִּישׁ חַיִּים חֲדָשִׁים. אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחַז בָּהֶם, וְאָז טוֹב לוֹ לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתכח.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לִבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ מִיּוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת לָנֻכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, וְאֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן

עוֹלָה שִׁמְחָתִי שֶׁעֲדַיִן אַתָּה מַחֲזִיק בְּתֻמְּךָ, וּמִתְוַעֵד תָּמִיד עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, זֶה עוֹלֶה אֶצְלִי יוֹתֵר מֵהַכֹּל; כִּי כְּשֶׁמִּתְוַעֲדִים יַחַד אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּמְדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל וּמֵעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה אוֹר נִשְׁמַת רַבֵּנוּ זַ״ל שָׁם, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא רַק בְּמָקוֹם שֶׁמְּדַבְּרִים מִמֶּנּוּ. אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵינוּ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בַּנְּעִימִים. רְאֵה לְהַתְמִיד בְּדָבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, לִהְיוֹת רָגִיל לְהִתְוַעֵד תָּמִיד עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח.

וְהִנֵּה, יְדִידִי הַיָּקָר! צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁלֹּא בְּחִנָּם סִבֵּב עִמְּךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּכָּנֵס לִישִׁיבָה זוֹ, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁתְּדַבֵּר שָׁם עִם חֲבֵרְךָ, וּתְגַלֶּה לָהֶם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל. וּכְבָר יָדוּעַ לְךָ מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל עַל הַפָּסוּק (יִרְמְיָה טו, יח): ״אִם תּוֹצִיא יָקָ״ר מִזּוֹלֵל״, לְהַחֲזִיר בְּנֵי אָדָם בִּתְשׁוּבָה הוּא תִּקּוּן פְּגַם הַבְּרִית (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יד); וּבְפָרָט לְהָאִיר לִבְנֵי הַנְּעוּרִים דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל — אֵין לְמַעְלָה מִדָּבָר זֶה כַּיָּדוּעַ לְךָ. וּבְפָרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ, אֲשֶׁר הַבַּעַל־דָּבָר מִתְפַּשֵּׁט עַצְמוֹ מְאֹד לָאֹרֶךְ וְלָרֹחַב, וּמַכְשִׁיל אֶת בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְנִתְקָנִים בָּהֶם (וַיִּקְרָא כו, טז): ״וּזְרַעְתֶּם לָרִי״ק זַרְעֲכֶם״ וְגוֹ׳ ״וְתַם לָרִי״ק כֹּחֲכֶם״ וְגוֹ׳ ״וְאֵין לָאֵל יָדָם מוֹשִׁיעַ״ (שָׁם פָּסוּק כ׳), וְהֵם בּוֹכִים וּמְבַכִּים נַפְשָׁם, בְּאָמְרָם (יְשַׁעְיָה מט, ד): ״וַאֲנִי אָמַרְתִּי לָרִי״ק יָגַעְתִּי לְתֹהוּ וָהֶבֶל כֹּחִי כִּלִּיתִי״ וְגוֹ׳; כִּי עַל־יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, מְכַלִּים אֶת הַכֹּחַ וְהַמֹּחַ, וּמַר וּמָרוֹר חַס וְשָׁלוֹם, וּכְשֶׁאָדָם בָּא אֲלֵיהֶם וּמְדַבֵּר עַל לִבָּם, וּמוֹסֵר לָהֶם דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה (יְשַׁעְיָה סה, כג): ״לֹא יִגְעוּ לָרִי״ק וְלֹא יֵלְדוּ לַבֶּהָלָה״ וְגוֹ׳; כִּי הַצַּדִּיק מַכְנִיס בָּהֶם הִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה, וּמַרְאֶה לָהֶם לָדַעַת, כִּי אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, וְלֹא יִירְאוּ וְלֹא יִפְחֲדוּ, כִּי אֵיךְ שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲדַיִן אִתָּם, עִמָּם וְאֶצְלָם, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עָלְמִין, כִּי דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר — הַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבִידִיעָה זוֹ (מְלָכִים א׳ ו׳) ״וַיִּבֶן עַל קִ״ר הַבַּיִת יָצִיעַ סָבִיב״, אַף שֶׁנִּכְשָׁל בַּעֲוֹן קִ״ר״, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא בּוֹנֶה סְבִיבוֹ מְחִיצָה לְבַל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל,

כִּי יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, עַל־יְדֵי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל יְכוֹלִים לָצֵאת מִכָּל מִינֵי חַשְׁכוּת שֶׁנִּתְפַּסוּ לְשָׁם וְכוּ׳, וּלְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ. כִּי עִקַּר הַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְהַשִּׁפְלוּת וְהַמְּרִירוּת, שֶׁנּוֹפֶלֶת בְּכָל פַּעַם עַל הָאָדָם, הִיא מִסִּבַּת חֵטְא זֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא יד, לז): ״וּמַרְאֵיהֶן שָׁפָל מִן הַקְּ׳׳ר׳׳״, וְכַנַּ״ל — מֵעֹון קְ׳׳ר׳׳, מַרְאֵיהֶן שָׁפֵל תָּמִיד, שָׁרוּי בְּעִצָּבוֹן וּבִמְרִירוּת גְּדוֹלָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת עַצְבוּת, סִימָן א׳): מִי שֶׁלֹּא תִּקֵּן חַטֹּאת נְעוּרִים, עַל־יְדֵי־זֶה בָּאִים לוֹ דְּאָגוֹת, עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! רְאֵה גַּם רְאֵה לִמְסֹר נַפְשְׁךָ בִּזְמַן הַחֹרֶף הַזֶּה לְהָפִיץ דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל שָׁם בַּיְשִׁיבָה שֶׁלְּךָ, וְהַכֹּל בְּהַצְנֵעַ וּבְחָכְמָה, וְאַל תִּכָּנֵס בְּשׁוּם וְכוּחִים, חַס וְשָׁלוֹם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וּכְשֶׁיַּעֲבֹר הַחֹרֶף, וּתְהִלָּה לָאֵל, זָכִיתָ לְקָרֵב כַּמָּה בְּנֵי הַנְּעוּרִים, אָז תִּסְתַּכֵּל בַּחֲזָרָה, וְתִרְאֶה שֶׁכְּדָאִית וּכְדָאִית הָיְתָה הַיְגִיעָה וְהַטִּרְחָה, וְאַף שֶׁעַכְשָׁו מִתְפַּשֶּׁטֶת מְאֹד הַלֵּיצָנוּת וְהַמַּחֲלֹקֶת עָלַי, וּמְזַלְזְלִים בִּי, כְּבָר הִתְאוֹנֵן דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תְּהִלִּים ד, ג): ״בְּנֵי אִישׁ עַד מָה כְּבוֹדִי, לִכְלִימָה תֶּאֱהָבוּן רִ׳׳ק׳ תְּבַקְשׁוּ כָזָב״; הַיְנוּ כַּנַּ״ל, שֶׁאָמַר לְמִתְנַגְּדָיו, אַתֶּם יוֹדְעִים לָמָּה כְּבוֹדִי לִכְלִימָה? כִּי תֶּאֱהָבוּן רִ׳׳ק׳, שֶׁהוּא פְּגַם הַבְּרִית — קְ׳׳ר׳׳, וּבִשְׁבִיל זֶה תְּבַקְשׁוּ בְּכָל פַּעַם עָלַי כָּזָב, כִּי (שָׁם נה, כא): ״שָׁלַח יָדוֹ בִּשְׁלוֹמָיו — חִלֵּל בְּרִיתוֹ״; עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, אֶשְׁלַח לְךָ סְפָרִים וְתִרְאֶה לַהֲפִיצָם בֵּין חֲבֵרֶיךָ, וְהַכֹּל בְּהַצְנֵעַ בְּלִי שׁוּם רַעַשׁ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ לְמַעַן כְּבוֹד שְׁמוֹ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! הָעִקָּר חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, כִּי בֹּא יָבוֹא גַּם יוֹם יְשׁוּעָתְךָ, וְתִזְכֶּה לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגְךָ בְּקָרוֹב.

תִּרְאֶה לוֹמַר בְּכָל יוֹם בְּכַוָּנָה שִׁירַת הַיָּם, הַיְנוּ ״אָז יָשִׁיר״ מִלָּה בְּמִלָּה, לְאַט לְאַט, כַּאֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת חִתּוּן, סִימָן א׳): מִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לִמְצֹא זִוּוּגוֹ, יֹאמַר בְּכַוָּנָה שִׁירַת הַיָּם, וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּרוּמָה קלא:): כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים שִׁירַת הַיָּם, שֶׁזֶּה עוֹלֶה עַל כָּל הַשִּׁירִים, אָז נִפְתָּחִים לְמַעְלָה הֵיכָלוֹת כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר בִּזְכוּת זֶה נִשְׁמָעוֹת וְנִתְקַבְּלוֹת הַתְּפִלּוֹת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְעִקַּר הַכֹּל הוּא — רַק תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁתַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לֵילֵךְ תָּמִיד בְּמָקוֹם פָּנוּי,

שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וְתָשִׁיר וּתְסַפֵּר אֶת כָּל לִבְּךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר וִיסַפֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּתְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְסוֹף הַכָּבוֹד לָבוֹא. וְאַף שֶׁנִּדְמֶה לְךָ כִּי כְּבָר הִתְפַּלַּלְתָּ כְּבָר בַּעֲבוּר זוּוּגְךָ, וְנֶחְלְשָׁה דַּעְתְּךָ, כְּאִלּוּ אֵין שׁוֹמְעִים לְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, תֵּדַע שֶׁהַכֹּל דְּמְיוֹן; כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר וּמֵשִׂיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ — עוֹלֶה לְמַעְלָה, וּבוֹקֵעַ רְקִיעִים, וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מַעֲלַת תְּפִלָּתְךָ וְשִׂיחָתְךָ, וּבְפֶרֶט אֵצֶל הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, אָז הָיִיתָ מַתְמִיד בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי אֵין לְךָ עוֹד טוֹב וְנֹעַם מִתְּפִלָּה, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה פָּרָשָׁה ז׳, סִימָן יב) עַל פָּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ז): ״מַה יָּפִית וּמַה נָּעַמְתְּ״ — ׳בִּתְפִלָּה׳; כִּי תְּפִלָּה הִיא הִיא עִקַּר הַנֹּעַם וְהָעֲרֵבוּת וְהַזִּיו וְהַחִיּוּת, הַמְאִירָה לָאָדָם בְּכָל פַּעַם מֹחִין חֲדָשִׁים בִּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, וּמְאִירָה לָאָדָם אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ. וּלְמַעַן הַשֵּׁם שֶׁלֹּא תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ, חַס וְשָׁלוֹם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם תִּלְמַד בְּכָל יוֹם תּוֹרָה פ״ט בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, וְלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת, סִימָן מה, שֶׁזֶּה מְסֻגָּל לְמִצְא הַזִּוּוּג. וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁלָּמַדְתָּ כְּבָר תּוֹרָה זוֹ, וְאָמַרְתָּ עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, עִם כָּל זֹאת תִּהְיֶה עֲקֵשָׁן גָּדוֹל, כִּי ׳כַּד חַם גַּבֵּה יִתְהַפֵּךְ׳ (בָּבָא בַּתְרָא עג:), כְּשֶׁיִּכְמְרוּ רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ, תִּתְהַפֵּךְ מִדַּת הַדִּין לְרַחֲמִים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ב׳), וְתִוָּשַׁע תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אַהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח לְנֵצַח־נְצָחִים.

מִכְתָּבֶיךָ קִבַּלְתִּי כְּבָר פְּעָמִים, אַךְ מֵרֹב הַטְּרָדוֹת בְּעֵסֶק הָרַבִּים

לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! שָׁלַחְתִּי לְךָ כְּבָר אֶת כָּל הַסְּפָרִים, אֲקַוֶּה שֶׁבְּעוֹד כַּמָּה שָׁבוּעוֹת תְּקַבְּלֵם. הָעִקָּר אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, חַס וְשָׁלוֹם, לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ, מֵאַחַר שֶׁזָּכִיתָ בִּזְכֵיוֹת חִנָּם לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי הַמְחַיֶּה וּמְחַזֵּק אוֹתָנוּ, עָלֶיךָ רַק לִקְבֹּעַ עִצְמְךָ מְאֹד עַל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ, וְתִרְאֶה לְהִתְוַעֵד עִם חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין ט.): הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְשַׁלֵּם שָׂכָר לַנִּטְפָּל לְעוֹשֶׂה מִצְוָה כְּעוֹשֵׂי מִצְוָה; כִּי צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲשֶׁר בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יֵשׁ חִדּוּשִׁים עֲצוּמִים, אַשְׁרֵי הַמִּתְחַבֵּר עִמָּהֶם וְהוֹלֵךְ עִמָּהֶם.

הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר עַכְשָׁו מִפְּנֵי הַטִּרְדָּה, וְעוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד לְהַאֲרִיךְ לְךָ עַל כָּל שְׁאֵלוֹתֶיךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ג׳), מִמַּעֲלַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה בַּלַּיְלָה וְכוּ׳, שֶׁמַּעֲלָה אֶת הַמַּלְכוּת לְשָׁרְשָׁהּ, עַל־כֵּן רָאוּי וְנָכוֹן לִקְבֹּעַ לְעַצְמוֹ שִׁעוּר קָבוּעַ מִדֵּי לַיְלָה בְּלַיְלָה בְּבַבְלִי וִירוּשַׁלְמִי וְתוֹסֶפְתָּא, וּבָרַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּכָל לַיְלָה מְעַט, עַד שֶׁבְּמֶשֶׁךְ כַּמָּה שָׁנִים יִזְכֶּה לְסַיֵּם הַכֹּל, וְאָז יַתְחִיל עוֹד פַּעַם, וְכֵן כָּל יְמֵי חַיָּיו; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֹּאחַז בָּזֶה! חֶמְדַּת לִבָּבִי! עַל־יְדֵי בַּ׳בְלִי, יְ׳רוּשַׁלְמִי, תּ׳וֹסֶפְתָּא תִּבְנֶה לְעַצְמְךָ בַּ׳י׳ת׳, כִּי כָּל אוֹת וָאוֹת מִלְּמוּדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ הֶאָרַת נַעַם זִיו שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תתל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה לַאֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, הָאַבְרֵךְ הַשּׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגַם שִׂיחָתְךָ עַל הַקַּסֶּטָה שָׁמַעְתִּי, אֲבָל תַּאֲמִין לִי, שֶׁמְּאֹד מְאֹד אֲנִי מִתְפַּלֵּא עָלֶיךָ, אֵיךְ יֵשׁ לְךָ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת עַל שְׁטוּת וָהֶבֶל כָּזֶה... מֵהֵירוּשָׁה לֹא קִבַּלְתָּ שׁוּם דָּבָר עַל הַדְּפָסָה...

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אַיֵּה אֱמוּנָתְךָ?! אַיֵּה דַּעְתְּךָ?! הָאֵינְךָ יוֹדֵעַ, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל לַכֹּל דּוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד מְאֹד, וְהַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (חֻלִּין ז׃): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה; (יוֹמָא לח.): וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ; (בְּרָכוֹת נח.): וַאֲפִלּוּ רֵישׁ גַּרְגִּיתָא מִן שְׁמַיָּא מַנּוּ לֵיהּ; (יְרוּשַׁלְמִי שְׁבִיעִית ט, א): וַאֲפִלּוּ צִפָּרָא כְּלִילָא מִבִּלְעָדֵי שְׁמַיָּא לֹא מִתַּצְדָא וְכָל שֶׁכֵּן בַּר אִינָשׁ, עַיִן שָׁם; וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ שָׁבוּר, שֶׁלֹּא הִנִּיחַ לְךָ יְרוּשָׁה... אִם יִהְיֶה בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, יָקִיצוּ אוֹתְךָ מִשְּׁנָתְךָ, וְיָבִיאוּ לְךָ מָעוֹת, וְדָבָר זֶה הוּא בָּרוּר, וְהַלַּיְלָה בְּלָמְדֵנוּ בְּצַוָּתָא, דִּבַּרְנוּ הַרְבֵּה עַל־פִּי הַתּוֹרוֹת בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָנִים: סא, סב, סג, שֶׁדַּעַת מָשִׁיחַ הוּא בְּטוּל הַזְּמַנִּים, כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי נִתְבַּטֵּל אֶצְלוֹ הַזְּמַן לְגַמְרֵי, וּכְבָר אֵין לוֹ שׁוּם הִסְתַּכְּלוּת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְכֵן כְּבָר אֵינוֹ צָרִיךְ לִנְסֹעַ בַּדְּרָכִים, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְזַמֵּן לוֹ כְּבָר הַכֹּל בְּבֵיתוֹ, וְזוֹכֶה תָּמִיד לָשִׁיר וּלְרַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׁירוֹת וּבְתִשְׁבָּחוֹת, וְרוּחוֹ טוֹבָה אַשְׁרֵי לוֹ, עַיִן שָׁם.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! תִּרְאֶה לְהוֹצִיא אֶת עַצְמְךָ כְּבָר מִקְּטָנוּת הַדַּעַת, בְּוַדַּאי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה עִמְּךָ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר לֹא יֵאָמֵן כִּי יְסֻפַּר, הָעִקָּר מְסֹר אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּשְׁמֹר פִּתְחֵי פִּיךָ, סוֹף כָּל סוֹף תִּזְכֶּה לְשַׁלֵּם אֶת כָּל חוֹבוֹתֶיךָ, וְתִזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל רְצוֹנְךָ וְכִסּוּפְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתלא.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסִדֶּר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה, מְאֹד מְאֹד יִפָּלֵא בְּעֵינַי, עַל אֲשֶׁר עֲדַיִן אֵינְךָ מְצַיֵּת, וּבְכָל פַּעַם אַתָּה מַתְחִיל עִם וְכוּחִים, הֲלֹא כְּבָר הוֹרֵאתִיךָ כַּמָּה פְּעָמִים, כִּי עִם וְכוּחִים לֹא תִּפְעַל כְּלָל — לֹא בְּגַשְׁמִיּוּת וְלֹא בְּרוּחָנִיּוּת, הָאָדָם צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּפִי נְקֻדָּתוֹ שֶׁבּוֹעֶרֶת בּוֹ, כִּי בְּכָל אֶחָד יֵשׁ נְקֻדָּה אֲשֶׁר אֵין בַּחֲבֵרוֹ, וְעָלָיו לִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל דָּבָר זֶה, וּמַה שַּׁיָּךְ לְהִכָּנֵס בְּאֵיזֶה וְכוּחַ אוֹ לְהִתְפַּעֵל מֵאַחֵר? ! רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן יב), שֶׁצָּרִיךְ לִרְאוֹת בְּכָל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה, שֶׁיִּהְיֶה שָׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכַנַּ״ל, שֶׁיִּרְאֶה תָּמִיד לְהַמְשִׁיךְ אֶת מַעֲשָׂיו לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה.

אוֹדוֹת שֶׁכָּתַבְתָּ מֵהַמַּחֲשָׁבָה, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִיר מְאֹד מְאֹד עַל קְדֻשַּׁת הַמַּחֲשָׁבָה, וְאָמַר שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה גְּבוֹהָה מְאֹד מְאֹד, וְיכוֹלָה לַעֲלוֹת מַעְלָה מַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן מו), וּמַחֲשָׁבָה גְּבוֹהָה יוֹתֵר מִדְּבוּר (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רלד); כִּי בְּמַחֲשָׁבָה יְכוֹלִים לְיַחֵד יְחוּדִים קְדוֹשִׁים וּלְהִתְדַּבֵּק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, עַד שֶׁלֹּא יַרְגִּישׁ סְבִיבוֹ שׁוּם דָּבָר, רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִרְאֶה בְּעֵינֵי שִׂכְלוֹ, אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ הוּא אֱלֹקוּת גָּמוּר, וְאֵיהוּ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עָלְמִין, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ. אַךְ בֶּאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל הַהַשָּׂגָה הַזּוֹ וּלְזִכּוּךְ הַמֹּחִין כָּזֶה, כִּי אִם עַל־יְדֵי רִבּוּי דִּבּוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתִמִּימוּת וּבְפָשִׁיטוּת גְּמוּרָה (בְּאִידִישׁ) (אוֹ בְּשִׂאַר לְשׁוֹנוֹת שֶׁרָגִיל בָּהֶן), וְעַל־יְדֵי־זֶה אִם יַתְמִיד בָּזֶה יָמִים וְשָׁנִים וְיִהְיֶה פְּרָאסְטִיק מַמָּשׁ (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קנד),

סוֹף כָּל סוֹף יְזַדֵּכֵּךְ מֹחוֹ בְּזִכּוּךְ נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, עַד שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁיִּתְפַּלֵּל הַתְּפִלּוֹת, תִּדַּבֵּק מַחֲשַׁבְתּוֹ אֶל דִּבּוּרוֹ בְּאֹפֶן נִפְלָא, וְתִהְיֶה תְּפִלָּתוֹ מְסֻדֶּרֶת כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ. כַּאֲשֶׁר אָמַר פַּעַם אַחַת ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל (בַּעַל מְחַבֵּר סֵפֶר ״בְּאוּר הַלִּקּוּטִים״): ״אַז דוּ דַאֲווענְסְט רֶעדְסְטוּ מִיט גָאט״, כְּשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל אַתָּה מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן, כִּי כֵן צְרִיכָה לִהְיוֹת שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה, וְאַחַר־כָּךְ עַל־יְדֵי רִבּוּי הִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה שֶׁפֵּרוּשׁוֹ הַפָּשׁוּט בִּתְפִלָּתוֹ יִכְלֹל גַּם אֶת כָּל הַכַּוָּנוֹת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קכ); אֲבָל קֹדֶם שֶׁזּוֹכֶה לְזֶה, שֶׁיִּהְיֶה מְקֻשָּׁר דִּבּוּרוֹ אֶל תֵּבוֹת וְאוֹתִיּוֹת הַתְּפִלָּה, עָלָיו לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וּבְהִתְבּוֹדְדוּת וּבְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, אֲשֶׁר הַלֵּב נִמְשָׁךְ מְאֹד מְאֹד אַחַר דִּבּוּרוֹ, וּבְתַחְלָה זֶה הָיָה עִקַּר הַתְּפִלָּה (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן רכט); וְעַל־כֵּן אֵין שׂוּם קֻשְׁיָה כְּלָל מֵהָא דְּאָמְרוּ (בְּרָכוֹת כ׃): הִרְהוּר לָאו כְּדִבּוּר, וּכְמוֹ־כֵן (קִדּוּשִׁין מט׃): דְּבָרִים שֶׁבַּלֵּב אֵינָם דְּבָרִים, וְכֵן הָא דְּאָמְרוּ (שְׁבוּעוֹת כו׃): גָּמַר בְּלִבּוֹ צָרִיךְ שֶׁיּוֹצִיא בִּשְׂפָתָיו, עַיֵּן שָׁם; כִּי הֵם שְׁנֵי עִנְיָנִים: מַחֲשָׁבָה הִיא גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן עִקַּר הַשְׁלֵמוּת — לִהְיוֹת רָגִיל לְהוֹצִיא תָּמִיד מִפִּיו תְּפִלּוֹת, שִׂיחוֹת וּבַקָּשׁוֹת וְכוּ׳ וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְעַלּוּ מַקִּיפֵי מֹחוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳), וְיִזְכֶּה לְהַשָּׂגוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלוֹת, וְיִהְיֶה יוֹתֵר דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁהֵם שְׁנֵי עִנְיָנִים: דִּבּוּר וּמַחֲשָׁבָה, וּצְרִיכִים אֶת שְׁנֵיהֶם. אֲבָל כְּשֶׁמַּתְחִיל בְּדִבּוּר, הַמַּחֲשָׁבָה הִיא בְּקַטְנוּת עֲצוּמָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁחָטָא, וְהַיֵּצֶר הָרַע, שֶׁהֵם הַמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן מט), עֲדַיִן בּוֹעֵר בּוֹ, הַהֶכְרֵחַ לוֹ לְדַבֵּר בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, כִּי אַחֶרֶת אֵינוֹ שָׂם אֶל לִבּוֹ מַה שֶּׁאוֹמֵר. וְעַל־כֵּן בִּשְׁבִיל זֶה בְּעַצְמוֹ — לָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהָרַע שֶׁנִּלְכָּד בּוֹ, אִי אֶפְשָׁר בְּשׂוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי רִבּוּי שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ. וּבְכָל מָקוֹם שֶׁרַק הוֹלֵךְ בְּזֶה הָעוֹלָם, יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל זְמַן שֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, עֲדַיִן רָחוֹק הוּא מֵהַשְׁלֵמוּת, וּמַחֲשַׁבְתּוֹ אֵינָהּ חוֹשֶׁבֶת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; כִּי הַמַּאֲמִין בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁאֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ, אָז לְעוֹלָם יְדַבֵּר וְיָשִׂיחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. עַל־כֵּן,

חֶמְדַּת לְבָבִי! כַּלֵּךְ מִשְׁטֵיוֹת וּמִוּכּוּחִים שֶׁל הֶבֶל, הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לָשִׂיחַ וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְתִהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל עַל דָּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָז יְזַדְּכֵּךְ מֵחָךְ, וְתִזְכֶּה שֶׁשְּׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ יִהְיוּ תָּמִיד לְפָנֶיךָ עֵינֶיךָ, וְהֵם הָאוֹרוֹת מְנוּקָבָא דְּפַרְדַּשְׁקָא (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ב׳), שֶׁהֵם הַשֵּׁמוֹת שֶׁל הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, שֶׁהֵם ע״ב, ס״ג, מ״ה, ב״ן, וַאֲשֶׁר זֶה הַיְּעוּד שֶׁהִבְטִיחַ מָשִׁיחַ לַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ: כְּשֶׁיּוּכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת עֲלִיּוֹת נְשָׁמָה וְיִחוּדִים כָּמוֹךָ, עַל־יְדֵי הַפָּצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, זֶה יִהְיֶה עִקַּר בִּיאָתוֹ, כִּי חַרְבּוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ יִהְיֶה תְּפִלָּה, וְהוּא יַכְנִיס אֶת יְדִיעוֹת אֵלּוּ בָּעוֹלָם, עַד שֶׁכָּל אֶחָד יִתְפֹּס כְּלִי זֵינוֹ, שֶׁהוּא הַתְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וְיִזְדַּכֵּךְ מֵחוֹ, וְיָאִירוּ לְפָנֵי עֵינָיו שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְיַחֵד תָּמִיד יִחוּדִים קְדוֹשִׁים, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָאִיר אוֹרוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְיֵמְשֵׁךְ עָלָיו אוֹר וְדַעַת וּמֹחִין חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם; אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחַז בְּזֶה!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאָבֵרְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁקִּבַּלְתָּ אֶת שֶׁשָּׁלַחְתִּי לְךָ, וַאֲבַקֶּשְׁךָ מְאֹד, לְמַעַן זְכוּת הָרַבִּים, לִשְׁלֹחַ לִי הֶעָתֵק, אֲנִי אֲשַׁלֵּם לְךָ דֹּאַר אֲוִיר כַּמָּה שֶׁעוֹלֶה.

חֶמְדַּת לְבָבִי! זָכוֹר תִּזְכֹּר, כִּי זְכוּת הָרַבִּים גְּדוֹלָה בִּמְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָט זְכוּת הָרַבִּים כָּזוֹ, שֶׁכָּל הַשְׁאָרַת רַבֵּנוּ זַ״ל תְּלוּיָה בָּזֶה, בְּוַדַּאי צָרִיךְ שֶׁתִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד, וּלְקַיֵּם הַבְטָחָתְךָ שֶׁהִבְטַחְתָּ לִי בִּהְיוֹתִי אֶצְלְכֶם.

יְדִידִי הַיָּקָר! בְּכָל יוֹם וָיוֹם רוֹאִים מֻחְדָּשׁ אֲמִתַּת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם תַּכְלִית אַחֶרֶת בָּעוֹלָם, רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, כִּי הִנֵּה יוֹם וְהִנֵּה לַיְלָה, אָט אִיז טָאג אָט אִיז נאכט, וְאִי אֶפְשָׁר לְתָפְסָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וּבִפְרָטִיּוּת עִנְיָן שֶׁל שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה תָּמִיד יִהְיֶה חָזָק לִבְלִי לִהְיוֹת נָסוֹג אָחוֹר, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הַתְּפִלָּה מְקַשֶּׁרֶת וּמְשַׁלֶּבֶת וּמַדְבֶּקֶת אֶת נֶפֶשׁ אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן כְּפִי שֶׁמְּפָרְנֵס אֶת אָבִיו בַּשָּׁמַיִם, וּכְפִי שֶׁמְּזַוֵּג קָדְשָׁא בְּרִיךְ הִיא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל־יְדֵי תְּפִלָּתוֹ, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה לְזִוּוּגוֹ וּלְשָׁלוֹם־בַּיִת וּלְפַרְנָסָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ט׳); וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד בְּדָבָר זֶה, וּרְאֵה אֶת גֹּדֶל הַנִּסִּים וְהַנִּפְלָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, מָצָאתָ זִוּוּגְךָ, וְנַעֲשֵׂיתָ אָדָם הַשָּׁלֵם. עָלֶיךָ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לִתֵּן לוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, וּלְבַקֵּשׁ עַל לְהַבָּא, כִּי עֲדַיִן מֵעִקַּר הַיְשׁוּעָה — שֶׁנִּזְכֶּה לִהְיוֹת דְּבֵקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳, אָנוּ רְחוֹקִים, וְעַל־יְדֵי תְּפִלָּה נִזְכֶּה גַּם לָזֶה בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְנָחוֹת קי.): טוֹב מְעַט בְּכַוָּנָה מֵהַרְבֵּה שֶׁלֹּא בְּכַוָּנָה. וְהוּא לְשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (אֹרַח חַיִּים, סִימָן א׳), מֵהַגְּמָרָא (שָׁם): אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט, וּבִלְבַד שֶׁיְּכַוֵּן לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם, עַיֵּן שָׁם; כִּי אֵיךְ שֶׁהוּא אֲפִלּוּ אֵינוֹ יָכוֹל רַק מְעַט, יִהְיֶה גַּם כֵּן לַשָּׁמַיִם, כִּי בְּכָל דָּבָר צָרִיךְ לִרְאוֹת שֶׁיִּהְיֶה שָׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן יב), וְעָלֵינוּ רַק לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, עַד שֶׁנִּזְכֶּה שֶׁיָּאִיר פָּנָיו אֵלֵינוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תִּרְאֶה לִכְתֹּב לִי, אִם קִבַּלְתָּ אֶת הַנַּ״ל, וְתִרְאֶה לִשְׁלֹחַ לִי, וַאֲשַׁלֵּם לְךָ כָּל הַהוֹצָאוֹת.

ב׳ תתלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לִבָּבִי, לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ עַכְשָׁו קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה, כִּי אֵין לְךָ צַעַר כְּצַעֲרוֹ שֶׁל בָּחוּר, וְעִקַּר הַיִּסּוּרִים וְהַצַּעַר שֶׁלְּךָ הוּא מִסְּפֵקוֹת, אֲשֶׁר בָּאִים מִקִּלְפַּת עֲמָלֵק (שֶׁגִּימַטְרִיָּה סָפֵ״ק), וְזֶה הוֹרֵג אוֹתְךָ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כִּי כְּתִיב: וַ׳יְבָרֶךְ דָּ׳וִד אֶ׳ת י׳ְ, וְכָתַב הָאֲרִיזַ״ל, שֶׁהוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת וַ׳דַּ׳א׳י׳. וְשָׁמַעְתִּי מֵאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְפָרֵשׁ בִּפְשִׁיטוּת, כִּי זֶה שֶׁדָּוִד (אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי), צָרִיךְ תָּמִיד רַק לְבָרֵךְ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶה דָּבָר ״וַדַּאי״ בְּלִי שׁוּם סְפֵקוֹת, חַס וְשָׁלוֹם. וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן; כִּי חֲלוּקַת הָעֲצָה זֶה קָשֶׁה מִכָּל הַצָּרוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי כְּשֶׁאֶחָד יוֹדֵעַ מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה, אָז יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת, עַד שֶׁיּוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל רְצוֹנוֹ וְכוּ׳, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מְסֻפָּק, זֶהוּ גָּרוּעַ יוֹתֵר מֵהַכֹּל, כִּי אֵינוֹ יוֹדֵעַ מָה עִמּוֹ, וְהוּא מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל מְאֹד מְאֹד, (תְּהִלִּים קז, כו): ״יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת, נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹגָג״; עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל אֶת הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, עָלֵינוּ רַק לִבְרֹחַ תָּמִיד אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁדָּבָר זֶה הוּא וַדַּאי, וְאֵין עַל זֶה שׁוּם סְפֵקוֹת, חַס וְשָׁלוֹם.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אָסוּר לָאָדָם לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, וּבְכָל הַמַּצָּבִים שֶׁבָּעוֹלָם, עָלָיו לִמְצֹא אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְקַיֵּם (תְּהִלִּים ד, ב): ״בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי״, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצה), שֶׁגַּם בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת רָאוּי לִמְצֹא הַרְחָבוֹת, עַיֵּן שָׁם; וְיֵשׁ לוֹמַר דִּבְפָרָשָׁה זוֹ (וַיֵּשֶׁב): ״וַיְהִי ה׳ אֶת יוֹסֵף, וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ, וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי״ (בְּרֵאשִׁית לט, ב), שֶׁמַּזְכִּיר פֹּה בְּפָסוּק אֶחָד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים ׳וַיְהִי׳, וְנִרְאֶה שֶׁהוּא שְׁלֹשָׁה עִנְיָנִים נִפְרָדִים. אַךְ יֵשׁ לוֹמַר ״וַיְהִי ה׳ אֶת יוֹסֵף״, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָיָה תָּמִיד עִם יוֹסֵף, הַיְנוּ שֶׁיּוֹסֵף הִמְשִׁיךְ עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הֵן בְּעֵת עֲלִיָּה — ״וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ״,

וְהֵן בְּעֵת יְרִידָה — ״וַיְהִי בְּבֵית אֲדוֹנָיו הַמְצָרִי״, תָּמִיד הָיָה עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי זוֹ כָּל כַּוָּנַת אֱלוּל, אֲשֶׁר מְסֻגָּל לִמְצִיאַת הַזִּווּג, לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַמַּצָּבִים — בֵּין בַּעֲלִיָּה וּבֵין בִּירִידָה, לִמְצֹא תָּמִיד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳; וְחֵלֶק ב׳, סִימָנִים: פב, פז, עַיֵּן שָׁם); אֱמֶת אֲנִי יוֹדֵעַ וּמֵבִין וּמַרְגִּישׁ מֵרָחוֹק מַכְאוֹבֵי נַפְשְׁךָ וּמַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ׳, וְאֵיךְ שֶׁאַתָּה שָׁבוּר וְנִשְׁבָּר מְאֹד מְאֹד, כָּל חֲבֵרֶיךָ הִתְחַתְּנוּ כְּבָר מִזְּמַן, וְאַתָּה נִשְׁאַרְתָּ יְחִידִי. צָרִיךְ שֶׁתִּתְדַּע, אֲהוּבִי, אָחִי! כִּי בַּהֲדֵי כָּבְשִׁי דְּרַחֲמָנָא לָמָּה לָךְ (בְּרָכוֹת י׳): מַה דִּמְפַקְּדַת אִיבָּעֵי לָךְ לְמֶעְבַּד וּמַאי דְּנִיחָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הִיא לַעֲבִיד, עַיֵּן שָׁם; אַתָּה רְאֵה רַק לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, אִם יִתֵּן — יִתֵּן, וְאִם לָאו — לָאו! וְאַל תִּדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָנִים: כ׳, קצו), וְאַף שֶׁבֶּאֱמֶת לְפִי צַעֲרְךָ, כְּבָר עָבַר הַזְּמַן מְאֹד מְאֹד, וְצָר וּמָר לְךָ בְּיוֹתֵר, מִמַּה שֶּׁעָדַיִן אַתָּה בָּחוּר, וְשָׁרוּי בְּלֹא שִׂמְחָה וּבְלֹא טוֹבָה וְכוּ׳, אַף־עַל־פִּי־כֵן עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וְלֹא לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא יְכַנְּסוּ בְּךָ אֵילּוּ סְפֵקוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּוַדַּאי (תְּהִלִּים קמה, יח) ״צַדִּיק ה׳ בְּכָל דְּרָכָיו״, וְהַכֹּל מִצַּד גִּלְגּוּלִין דִּנְשָׁמָתִין, כַּמּוּבָא בְּסָבָא דִּמְשְׁפָּטִים, עַיֵּן שָׁם; תַּאֲמִין לִי, שֶׁאֵין מִי שֶׁיַּרְגִּישׁ אֶת צַעֲרְךָ וְאֶת צַעַר שְׁאָר הַבַּחוּרִים, לָכֵן עוֹשֶׂה הַסָּמ״ךְ־מ״ם כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לַחֲלֹק עַל אֵלּוּ הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים, הַבְּנוּיִים וּמְיֻסָּדִים עַל יְסוֹד דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר יוֹדֵעַ, כְּשֶׁאֵלּוּ הַסְּפָרִים יִתְפַּשְׁטוּ, אָז אֵין לוֹ כְּבָר מַה לַּעֲשׂוֹת בָּעוֹלָם.

חֶמְדַּת לִבִּי! הַשְׁלֵךְ יְהָבְךָ אֶלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי בֹּא יָבוֹא יוֹם יְשׁוּעָתְךָ, וַאֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁתָּמִיד תִּזְכֹּר, שֶׁעַל בָּחוּר עוֹבֶרֶת מְרִירוּת דִּמְרִירוּת עַד אֵין סוֹף, וְלַעֲזֹר לְבַחוּרִים — זוֹ הַמְּצָוָה הֲכִי גְּדוֹלָה בָּעוֹלָם, וְהַצְּדָקָה בַּעֲבוּר זֶה, הִיא הַצְּדָקָה הֲכִי גְּדוֹלָה. וְאִם אָמְנָם אֲחֵרִים אֵינָם מוֹדִים בָּזֶה, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁחוֹלְקִים עַל זֶה — מַה בְּכָךְ?! הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ כַּוָּנָתִי. עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת לִהְיוֹת אַךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתִרְקֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ לִשְׁמֹעַ כְּלֵי זֶמֶר, הַמְבָרְרִים אֶת הָרוּחַ טוֹבָה

מֵהָרוּחַ רָעָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָנִים: נד, רפב; וּבְחֵלֶק ב׳, סִימָן סג); כִּי מַה שֶּׁנִּתְמָרֵר לֵב הָאָדָם, הוּא מִפְּאַת הָרוּחַ רָעָה שֶׁתָּקְפָה אוֹתוֹ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן עָלָיו לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת לִהְיוֹת אַךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה. וּבִפְרָט אַתָּה, שֶׁכְּבָר זָכִיתָ לִלְמֹד כָּל־כָּךְ עַל־פִּי סֵדֶר דֶּרֶךְ הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, עָלֶיךָ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה.

לְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּכָּנֵס בְּוִכּוּחִים, חַס וְשָׁלוֹם, יִהְיֶה לָהֶם אֲשֶׁר לָהֶם, וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם ה׳ נֵלֵךְ עִם עֲצוֹתָיו שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

אַשְׁרֶיךָ שֶׁאַתָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה דּוֹרֵךְ עָלֶיהָ, אַדְמַת קֹדֶשׁ הִיא, וּבְכָל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה תִּחַיֶּה אֶת עַצְמְךָ, שֶׁתִּהְלָה לָאֵל, אֵיךְ שֶׁהוּא, אֲנִי נִמְצָא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְתִהְיֶה רָגִיל לֵילֵךְ לַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, וְלִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים גַּם עָלַי, שֶׁאֶזְכֶּה לָצֵאת מֵחוֹבוֹתַי בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְאֶזְכֶּה לְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַ״שְׁפַת הַנַּחַל״ עִם כָּל הַ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וּבִפְרָט סֵפֶר ״תִּקּוּן הַבְּרִית״, שֶׁנָּחוּץ מְאֹד מְאֹד לְהַדְפִּיסוֹ. מָה אֹמַר לְךָ, כָּל חִיּוּתִי הִיא רַק מִזֶּה, שֶׁתִּהְלָה לָאֵל, אֵינִי מִתְנַגֵּד עַל רַבִּי כָּזֶה, וְאֵינִי רוֹדֵף אֶת שׁוּם בְּרִיָה, וַאֲנִי בְּתֻמִּי אֵלֵךְ לְהוֹדִיעַ וּלְפַרְסֵם, לְגַלּוֹת וּלְלַמֵּד תּוֹרַת רַבֵּנוּ זַ״ל לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֵינוּ בְּמָאוֹר תּוֹרָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

קַיַּמְתִּי רְצוֹנְךָ, וְטִלְפַּנְתִּי לְהוֹרֶיךָ, וְדִבַּרְתִּי עִם אִמְּךָ תִּחְיֶה, וְאָמְרָה לִי שֶׁשְּׁנֵי הַשִּׁדּוּכִים אֵינָם בִּשְׁבִילְךָ, וְאָמְרָה לִי גַּם אֶת הַטַּעַם, וּכְפִי דִּבְרֵיהֶם הֵם צוֹדְקִים, וְעַל־כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְהוֹסִיף עַל דִּבְרֵיהֶם. הָעִקָּר חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, כִּי בֹּא יָבוֹא גַּם יוֹם יְשׁוּעָתְךָ, וְתִמְצָא אֶת זִוּוּגְךָ הָאֲמִתִּי, וְתִבָּנֶה בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל.

הַנַּ״ל.

ב׳ תתלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת הַחֲקִירוֹת שֶׁאַתָּה חוֹקֵר בְּעִנְיַן הַדְּלָקַת גֵּר חֲנֻכָּה בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ וְכוּ׳, מִנְהָג זֶה אֵין לוֹ מָקוֹר בַּמִּשְׁנָה וּבַתַּלְמוּד, אֲבָל קָיְמוּ וְקִבְּלוּ עַל עַצְמָם מִנְהָג זֶה כָּל הַיְהוּדִים בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל עוֹד מִקַּדְמַת דְּנָא, וּמוּבָא בִּתְשׁוּבוֹת הָרִיבַ״שׁ עַל הַמִּנְהָג בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: מִנְהָג זֶה מְשׁוּם פִּרְסוּמֵי נִסָּא, וְהַ׳בֵּית־יוֹסֵף׳ מֵבִיא אֶת זֹאת וְאוֹמֵר: כְּדֵי לְפַרְסֵם הַנֵּס בִּפְנֵי כָּל הָעָם, וּלְסַדֵּר הַבְּרָכוֹת לִפְנֵיהֶם, לְפִי שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה פִּרְסוּם גָּדוֹל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְקִדּוּשׁ שְׁמוֹ כְּשֶׁמְּבָרְכִים אוֹתוֹ וּבְמַקְהֲלוֹת. וּבְסֵפֶר ׳הַמַּנְהִיג׳ נוֹתֵן טַעַם: עַל שֵׁם שֶׁהַנֵּס הָיָה בַּמִּקְדָּשׁ בֵּית עוֹלָמִים, עוֹשִׂין כְּמוֹ־כֵן בְּמִקְדָּשׁ מְעַט וְגוֹ׳, לְפַרְסֵם הַנֵּס בְּמָקוֹם שֶׁכֻּלָּם מִתְקַבְּצִים שָׁם. וּבֶאֱמֶת כָּךְ נוֹהֲגִים בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, רַק בְּעִנְיַן הַבְּרָכָה יֵשׁ מַחֲלֹקֶת הַפּוֹסְקִים, יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיְּבָרֵךְ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְלֹא יְבָרֵךְ אַחַר־כָּךְ בַּבַּיִת, וְיֵשׁ שֶׁאֵינָם מְבָרְכִים בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת אֶלָּא בַּבַּיִת, וְכֵן כָּתַב הַמַּהֲרַ״ם שִׁיק בִּתְשׁוּבָתוֹ סִימָן לה, שֶׁרַבּוֹ מָרָן הַחֲתַ״ם סוֹפֵר זַ״ל, הָיָה נִמְנַע מִלְּבָרֵךְ עַל הַדְּלָקַת נֵרוֹת חֲנֻכָּה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, אֲבָל הוּא בְּעַצְמוֹ מְסַיֵּם, כִּי מִנְהַג הָעוֹלָם לְבָרֵךְ. וּבֶאֱמֶת רָאִיתִי שֶׁנּוֹתְנִים לְבָחוּר לְהַדְלִיק בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ וּבְבֵית־הַכְּנֶסֶת, כִּי אֵינוֹ צָרִיךְ לְהוֹצִיא בַּבַּיִת אֶת אַף אֶחָד, וְעַל־כֵּן טוֹב שֶׁבָּחוּר רָוָק יַדְלִיק בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת.

וְיֵשׁ נוֹהֲגִים לְהַדְלִיק גֵּר חֲנֻכָּה בַּבֹּקֶר בְּשַׁחֲרִית בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת וּבְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, אֲבָל בְּלֹא בְּרָכָה. וְזֶה תָּלוּי כִּפִי מִנְהַג הַמָּקוֹם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁיָּאִיר עָלֵינוּ אוֹר הַנֵּרוֹת, שֶׁאָז מֵאִיר הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל שֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, כַּמּוּבָא בַּ׳בְּנֵי יִשָּׂשכָר׳, עַיֵּן שָׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

אוֹדוֹת שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב, שֶׁמֵּרֹב צָרוֹת וְהַרְפַּתְקָאוֹת, אַתָּה מִסְתּוֹבֵב עִם קֻשְׁיָה, לָמָּה הֵצַרְתָּ הָאָדָם לְהִבָּרֵא לְגַמְרֵי וְכוּ׳? ! תֵּדַע שֶׁקֻּשְׁיָה זוֹ וְתֵרוּצָהּ מְבֹאָרִים בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וּבִדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (עַיֵּן זֹהַר פָּרָשַׁת וַיְחִי רלה.): רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל שְׁאֵילְתָּא לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר, הוֹאִיל וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הִיא גָּלֵי קַמֵּיהּ דִּבְנֵי נָשָׁא יְמוֹתָן, וְאַמַּאי נָחִית נִשְׁמָתִין לְעַלְמָא וְאַמַּאי אֶצְטָרֵךְ לֵיהּ, אָמַר לֵיהּ: שְׁאֵילְתָּא דָּא קַמַּייהוּ דְּרַבָּנָן שָׁאֲלוּ כַּמָּה וְכַמָּה וְאוֹקְמוּהָ, אֲבָל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב נִשְׁמָתִין דְּנָחְתִין לְהַאי עַלְמָא לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא יְקָרֵיהּ וְנָקִיט לוֹן לְבָתַר אִי הָכִי אַמַּאי נָחְתוּ, אֶלָּא רָזָא דָּא הָכִי הוּא פָּתַח וְאָמַר (מִשְׁלֵי ה, טו): ״שְׁתֵה מַיִם מִבּוֹרֶךָ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךָ הָא אוֹקִימְנָא בּוֹר אֲתַר דְּלָא נָבְעַ מִגַּרְמֵיהּ, וְאֵימָתַי נְבִיעִין הַנֵי מַיָּא בְּשָׁעְתָּא דְּאִשְׁתַּלִּים נִשְׁמָתָא בְּהַאי עַלְמָא, כַּד סָלְקָא לְהַהוּא אֲתַר דְּאִתְקַשַּׁר בֵּיהּ כְּדֵין הוּא שְׁלִים מִכָּל סִטְרִין מִתַּתָּא וּמֵעֵילָּא, וְכַד נִשְׁמָתָא סָלְקָא כְּדֵין אִתְעַר תִּיאוּבְתָּא דְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דּוּכְרָא, וּכְדֵין נְבִיעִין מַיָּא מִתַּתָּא לְעֵילָּא וּבוֹר אִתְעֲבִיד בְּאֵר מַיִן נְבִיעָאן וּכְדֵין אֶתְחַבְּרוּתָא וְיִחוּדָא וְתִיאוּבְתָּא וְרַעֲוָא אֶשְׁתַּכַּח דְּהָא בְּנִשְׁמָתָא דְּצַדִּיקָא אֶשְׁתַּלִּים הַהוּא אֲתַר וְאִתְעַר חֲבִיבוּתָא וּרְעוּתָא לְעֵילָּא וְאִתְחַבַּר כְּחַד וְכוּ׳, [רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאַל שְׁאֵלָה אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר: הוֹאִיל וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא גָּלוּי לְפָנָיו, שֶׁבְּנֵי־אָדָם יָמוּתוּ, מַדּוּעַ מוֹרִיד נְשָׁמוֹת לָעוֹלָם, וּמַדּוּעַ צָרִיךְ לוֹ? אָמַר לוֹ: שְׁאֵלָה זוֹ לִפְנֵי חֲכָמִים שָׁאֲלוּ כַּמָּה וְכַמָּה וְהֶעֱמִידוּהוּ. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן נְשָׁמוֹת שֶׁיּוֹרְדוֹת לְזֶה הָעוֹלָם לִהְיוֹת נִכָּר כְּבוֹדוֹ, וְתוֹפֵס אוֹתָם אַחַר־כָּךְ. אִם כָּךְ מַדּוּעַ יוֹרְדוֹת? אֶלָּא סוֹד זֶה כָּךְ הוּא; פָּתַח וְאָמַר ״שְׁתֵה מַיִם מִבּוֹרֶךָ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךָ״, הֲרֵי הֶעֱמַדְנוּ בּוֹר מָקוֹם שֶׁלֹּא נוֹבֵעַ מֵעַצְמוֹ, וּמָתַי נוֹבְעִים אֵלּוּ הַמַּיִם?

בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁלֶמֶת הַנְּשָׁמָה בְּזֶה הָעוֹלָם, כַּאֲשֶׁר עוֹלֶה לְאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְשֶׁרֶת בּוֹ, אָז הוּא שָׁלֵם מִכָּל צְדָדִים מִמַּטָּה וּמִמַּעְלָה. וְכַאֲשֶׁר הַנְּשָׁמָה עוֹלָה, אָז מִתְעוֹרֶרֶת תַּאֲוַת הַנִּקְבָה לְגַבֵּי הַזָּכָר, וְאָז נוֹבְעִים מַיִם מִמַּטָּה לְמַעְלָה וּבוֹר נַעֲשֶׂה בְּאֵר מַיִם נוֹבְעִים, וְאָז הִתְחַבְּרוּת וְיִחוּד וְתַאֲוָה וְרָצוֹן נִמְצָא (לְזֶה). שֶׁהֲרֵי בְּנִשְׁמַת הַצַּדִּיק נִשְׁלָם אוֹתוֹ מָקוֹם, וּמִתְעוֹרֵר חֲבִיבוּת וְרָצוֹן לְמַעְלָה, וּמִתְחַבֵּר כְּאֶחָד], עַיֵּן שָׁם; הַיְנוּ, כִּי עִקַּר הַשְׁלֵמוּת שֶׁל הַנְּשָׁמָה — כְּשֶׁיּוֹרֶדֶת לְמַטָּה, וְעוֹבֵר עָלֶיהָ מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְהוּא מִתְחַזֵּק תָּמִיד וּבוֹרֵחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְמַלֵּא אוֹרוֹת רוּחָנִיִּים בַּבְּאֵר הָעֶלְיוֹן; כִּי עִקַּר הַשְׁלֵמוּת הוּא דַּיְקָא כְּשֶׁאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמְדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וְאֵינוֹ מַנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לִפֹּל יְהֵיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נוֹבֵעַ שֶׁפַע וְחִיּוּת וְזִיו בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ׳. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן (חֵלֶק ב׳, סִימָן לג), לְפִי הַסּוֹף וְהַתַּכְלִית שֶׁיִּזְכּוּ, בְּוַדַּאי טוֹב וְיָפֶה שֶׁעָבַר אֶת זֶה הָעוֹלָם. וְכֵן הוּא בְּסִימָן לט, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת הוּא חִדּוּשׁ נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, שֶׁהַשָּׂגַת הַתַּכְלִית, שֶׁהוּא דָּבָר גָּבוֹהַּ כָּזֶה לְהַשִּׂיג אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, תָּלוּי דַּיְקָא בִּבְרִיּוֹת עוֹלָם הַשָּׁפֵל, וְכָל הַנְּשָׁמוֹת מֻכְרָחִין לַעֲבֹר בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּדֵי לְהַשִּׂיג הַתַּכְלִית וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי! כִּי כֵּן גָּזְרָה חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיַּעֲבֹר הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, וְיִסְבֹּל מַה שֶּׁיִּסְבֹּל, וְאַחַר־כָּךְ יַפְשִׁיט אֶת גּוּפוֹ, וְנִשְׁמָתוֹ תַּעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה, כָּל אֶחָד כְּפִי הֲכָנָתוֹ וְהִדַּבְּקוּתוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם.

וְהִנֵּה, יְדִידִי הַיָּקָר! אָסוּר לְהִכָּנֵס בְּמַחֲשָׁבוֹת כָּאֵלּוּ, כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת ב, ב): ״יָפֶה תַּלְמוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ שֶׁיְּגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּחַת עָוֹן״, עַיֵּן שָׁם; עָלֶיךָ לָקַחַת אֵיזוֹ אֱמָנוּת בַּיָּד לְכַמָּה שָׁעוֹת, וְלֹא תִּהְיֶה כָּל־כָּךְ פָּנוּי אֶל חֲקִירוֹת וְעִיּוּנִים, כִּי זֶה יְשַׁגַּע אוֹתְךָ מְאֹד, וִיבַלְבֵּל וִימָרֵר חַיֶּיךָ. הָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד עָסוּק בְּאֵיזֶה עֵסֶק — אוֹ לִלְמֹד, אוֹ לַעֲשׂוֹת מִצְווֹת, אוֹ לְחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תוֹרָה, אוֹ לַעֲסֹק בְּמַשָּׂא וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה, אֲבָל לֹא לֵילֵךְ בָּטֵל. כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (כְּתֻבּוֹת נט.): הַבַּטָּלָה מְבִיאָה לִידֵי שְׁעָמוּם (פֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שִׁגָּעוֹן) וְלִידֵי זִמָּה, עַיֵּן שָׁם; וְכָל הַמְשֻׁגָּעִים בָּאוּ לִידֵי שִׁגָּעוֹנָם, רַק עַל־יְדֵי חֲקִירוֹת, כְּאִלּוּ מָה?! וּמִי?! וְאֵימַת?! עָלֶיךָ רַק לַעֲשׂוֹת

כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת אַךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה, וּלְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ עִם נְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁתּוּזְכֶּה לִמְצֹא בְּעַצְמְךָ. וּרְאֵה לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אֵיזֶה חָבֵר מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְרַח לְךָ מְאֹד מִלֵּצִים, אֲשֶׁר הֵם יְנַתְּקוּ וִירַחֲקוּ אוֹתְךָ מִשָּׁרְשְׁךָ, חַס וְשָׁלוֹם. אֶחָז עַצְמְךָ בְּאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, וּבְאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁלּוֹמְדִים סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, לֵךְ שָׁמָּה, וְתִשְׁמַע דִּבְרֵי הִתְחַזְּקוּת, כְּדֶרֶךְ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, אֲשֶׁר כֻּלָּם אֲהוּבִים, כֻּלָּם בְּרוּרִים. בְּמָקוֹם שֶׁמְּדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל — שָׁם תֵּשֵׁב, כִּי שָׁם רַבֵּנוּ זַ״ל מַמָּשׁ. הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר עַכְשָׁו.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדֶּר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַקָּצָר לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת. וְהִנֵּה אַל תִּהְיֶה לְךָ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, כִּי כֵן הוּא תָּמִיד, כְּשֶׁיֵּשׁ לְאֶחָד מַשָּׂא וּמַתָּן עִם אֲחֵרִים, בְּהֶכְרֵחַ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת. וְיֵשׁ דִּבּוּר מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ: אִם הָיָה יָכוֹל, הָיָה תָּמִיד בַּיַּעַר, כִּי כְּשֶׁאָדָם בֵּין אֲנָשִׁים, הַהֶכְרֵחַ לְהִמָּשֵׁךְ אֲלֵיהֶם. עַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבִּי! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְתִרְאֶה לִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי חֲבוּרוֹת הַמְדַבְּרִים דְּבָרִים בְּטֵלִים וּלְשׁוֹן־הָרָע וְכוּ׳, כִּי הֵם יַמְשִׁיכוּ אוֹתָם אֵלֶיךָ. הָעִקָּר תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּנָּצֵל מִכָּל רַע, וְתִזְכֶּה לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּתְשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אוֹדוֹת חִדּוּשִׁים דְּאוֹרַיְיתָא, הָעִקָּר לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְלֹא לָקַחַת בְּכֹחַ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כ׳); כִּי עַל־יְדֵי רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים תִּזְכֶּה, שֶׁיִּפְתַּח לְךָ לֵב הָעֶלְיוֹן, וְהַשָּׁמַיִם יַעַרְפוּ טַל בְּחִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְיתָא. בְּכֹחַ לֹא הוֹלֵךְ שׁוּם דָּבָר, צְרִיכִים רַק לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וּלְהַתְחִיל עִם דִּבּוּר אֶחָד, וְשֶׁיִּהְיֶה יָקָר בְּעֵינָיו הַדִּבּוּר שֶׁחִדֵּשׁ מְאֹד מְאֹד, וַיַּאֲמִין שֶׁיֵּשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נַחַת־רוּחַ מִזֶּה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא); וְזֶהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת הַחִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְיתָא, שֶׁמְּקָרְבִים אֶת הָאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁזּוֹכֶה לְקַשֵּׁר חָכְמָה עִם אֱמוּנָה. וְזֶהוּ עִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית, שֶׁזּוֹכִים לְתַקֵּן עַל־יְדֵי חִדּוּשֵׁי תוֹרָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קה; וּבִלְקוּטֵי־הֲלָכוֹת אֶבֶן הָעֵזֶר, פְּרִיָּה וְרִבְיָה, הֲלָכָה א׳, אוֹת ט׳); וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם אֵיזֶה חִדּוּשׁ יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי הוּא תִּקּוּן גָּדוֹל לִפְגַם הַבְּרִית — קִלְקוּל הַמֹּחִין. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֵינוּ בְּמָאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְנִזְכֶּה לְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בֶּאֱמֶת, וּלְקַיֵּם עֲצוּתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת גְּמוּרָה. וּבִפְרָט הָעֵצָה הַנּוֹרָאָה הַזּוֹ שֶׁל חִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְיתָא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֵּר וַיֵּשֶׁב ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה לִידִידִי עֹז, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מִקּוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֶצַח נְצָחִים.

הִנֵּה מוּסָר כְּתָב זֶה הוּא בְּמַצָּב אָיֹם וְנוֹרָא, צָרִיךְ לְחַתֵּן אֶת בְּנוֹ, וְלָרָשׁ אֵין כֹּל. הוּא מִסְתּוֹבֵב כָּאן כְּבָר יוֹתֵר מִשְּׁנֵי חֳדָשִׁים, וַעֲדַיִן לֹא הִסְפִּיק אֲפִלּוּ לְהַתְחִיל לְהַגִּיעַ לְאֵיזֶה סְכוּם וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! תַּעֲשֶׂה כָּל הַמַּאֲמַצִּים, שֶׁיַּצְלִיחַ בְּמַחֲנָכֶם עַל הַצַּד הַיּוֹתֵר טוֹב. אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה עָמוּס בִּתְלָאוֹת, וּכְבָר הִשְׁתַּדַּלְתָּ לְכַמָּה וְכַמָּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ זֶה בְּסָמוּךְ, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, אָחִי! אֵין לְךָ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שָׁעָה (אָבוֹת ד, ג); מִי יוֹדֵעַ אוּלַי עַכְשָׁו הִיא הַשָּׁעָה שֶׁלְּךָ, אַתָּה נִצְרָךְ לִישׁוּעָה — לְזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, וּמוּסָר כְּתָב זֶה צָרִיךְ לִישׁוּעָה — לְחַתֵּן אֶת בְּנוֹ, וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (יִתְרוֹ פ״ו): מַאן דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָחִים לֵיהּ, שָׁדִיר לֵיהּ דּוֹרָנָא מִסְכֶּנְאָ[ז]; וּמְבָאֵר מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה ד׳, אוֹת טו), שֶׁדָּבָר זֶה סוֹבֵב בְּיוֹתֵר בַּחֲנָכָה, שֶׁאָז מֵאִיר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ פָּנָיו לְתוֹךְ בֵּיתֵנוּ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וַחֲנֻכָּה מְסֻגָּל לְבָנִים וּלְהוֹלָדָה בְּנָקֵל (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ב׳); וְעַל־כֵּן מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לְבַקֵּשׁ בְּשִׁמּוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה בַּעֲבוּר בָּנִים, וּבִפְרָטִיּוּת בְּשָׁעָה שֶׁהַנֵּרוֹת דּוֹלְקִים, וְכֵן לְהַרְבּוֹת בִּצְדָקָה אָז. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא בַּתְרָא ט.): גָּדוֹל הַמְעַשֶּׂה מִן הָעוֹשֶׂה; כִּי בָּזֶה שֶׁמְּזַכֶּה אֶת אֲחֵרִים, זְכוּתוֹ יוֹתֵר גְּדוֹלָה מֵאֲשֶׁר הוּא בְּעַצְמוֹ הָיָה נוֹתֵן. וְעַל־כֵּן רְאֵה וְגַם רְאֵה לַעֲשׂוֹת דָּבָר יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, וּלְעוֹרֵר כַּמָּה אַבְרָכִים וּבַחוּרִים שֶׁיֵּלְכוּ עִמּוֹ. וּכְדַאי שֶׁמִּצְוַת צְדָקָה זוֹ שֶׁהִיא יְחִידָה בְּמִינָהּ וּמִצְוַת נֵר חֲנֻכָּה — יָגֵנּוּ עָלֶיךָ וְעַל בֵּיתְךָ, שֶׁתִּזְכּוּ לְהַפְקֵד בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא בְּזוֹ הַשָּׁנָה. וְיֵשׁ לוֹמַר מַאֲמָרָם זַ״ל (הוֹבָא בְּיַלְקוּט הָרְאוּבֵנִי, פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא): 'הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ' (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, יד) — זֶה רְאוּבֵן שֶׁהִצִּיל אֶת יוֹסֵף, 'וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל

ז) מִי שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַחֵם עָלָיו, שׁוֹלֵחַ לוֹ מַתָּנָה עָנִי.

מְגָדִים׳ — זֶה חַנָּבָה; כִּי רְאוּבֵן נִקְרָא עַל שֵׁם ׳רְאוּ בֵּן׳, ״כִּי אָמְרָה, כִּי רָאָה ה׳ בְּעָנְיִי (בְּרֵאשִׁית כט, לב) (וְהוּא הָיָה הַבֵּן הָרִאשׁוֹן שֶׁל לֵאָה), וְיוֹסֵף נִקְרָא עַל שֵׁם ״יֹסֶף ה׳ לִי בֵּן אַחֵר״ (שָׁם ל, כד) (וְהוּא הָיָה הַבֵּן הָרִאשׁוֹן שֶׁל רָחֵל); וּכְפִי שֶׁאָמַרְנוּ לָעֵיל, כִּי חַנָּבָה מְסֻגָּל לְבָנִים, וְכֵן חַנָּבָה מְסֻגָּל לִצְדָקָה, יוּבַן הֵיטֵב חִבּוּר דְּרָשַׁת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, כִּי בָּזֶה שֶׁהִצִּיל רְאוּבֵן אֶת יוֹסֵף עָשָׂה חֶסֶד וּצְדָקָה גָּדוֹל, כִּי אֵין לְךָ עוֹד צְדָקָה וָחֶסֶד גְּדוֹלִים מֵאֲשֶׁר לְהַצִּיל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל. וּמָתַי הוּא עִקַּר הַזְּמַן שֶׁל צְדָקָה וָחֶסֶד? בַּחַנָּבָה. וְעַל־כֵּן ׳הַדּוֹאֲגִים נָתְנוּ רֵיחַ׳ (טוֹב), שֶׁרְאוּבֵן עָשָׂה צְדָקָה וָחֶסֶד עִם יוֹסֵף שֶׁהִצִּיל אוֹתוֹ, ׳וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים׳ — זֶה חַנָּבָה, שֶׁאָז מְסֻבָּבִים עַל פְּתָחֵנוּ כָּל מָאנִין תְּבִירִין דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא[ח], שֶׁהֵם הַמְּגָדִים טוֹבִים שֶׁלּוֹ. וְכֵן רְאוּבֵן וְיוֹסֵף שַׁיָּכִים לְמִצַּוַת נֵר חֲנֻכָּה, כִּי רְאוּבֵן עַל שֵׁם הָרְאִיָּה, וּמִצְוַת נֵר חֲנֻכָּה הִיא רַק לִרְאוֹתָם בִּלְבָד, וְכֵן יוֹסֵף עַל שֵׁם מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ, שֶׁמּוֹסִיפִים בְּכָל לַיְלָה עוֹד נֵר, כַּיָּדוּעַ. וְעַל־כֵּן זֶה שֶׁהִצִּיל רְאוּבֵן אֶת יוֹסֵף הִיא אוֹתָהּ מִצְוָה, שֶׁהָעֲנִיִּים מְסֻבָּבִים עַל פְּתָחֵינוּ בַּחֲנֻכָּה. וְזֶה ׳הַדּוֹאֲגִים נָתְנוּ רֵיחַ׳ — זֶה רְאוּבֵן שֶׁהִצִּיל אֶת יוֹסֵף (כִּי הִיא דֻּגְמַת) ׳וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים׳ — זֶה חַנָּבָה, וְדַי לְחַכִּימָא.

חֶמְדַּת לִבִּי! תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת, שֶׁמּוֹסֵר כְּתָב זֶה יַצְלִיחַ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ בִּזְכוּת זֶה לְבָנֶיךָ, חַיֵּי וּמְזוֹנֵי. אֲקַוֶּה לִרְאוֹתְךָ בְּשַׁבָּת חֲנֻכָּה, אֲשֶׁר הִיא מֵהַשְּׁלֹשָׁה זְמַנִּים שֶׁמִּתְקַבְּצִים יַחַד אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, כַּמְצֻוֶּה עָלֵינוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, הַחָזֵק בּוֹ בְּכָל נִימֵי נַפְשְׁךָ, כִּי בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וּבִפְרָט שֶׁבָּאָה תַּחַת יָדְךָ מִצְוָה נוֹרָאָה כָּזוֹ, מִצְוַת צְדָקָה — לְהַחֲיוֹת נֶפֶשׁ, אֲשֶׁר עַתָּה נַעֲשֵׂיתָ בְּחִינַת רְאוּבֵן, שֶׁהוּא בְּחִינַת רְאִיָּה, כִּי אָסוּר לְהַעֲלִים עַיִן מִן הֶעָנִי וּלְהַצִּיל אֶת יוֹסֵף. וְכָל זֶה בַּחֲנֻכָּה דַּיְקָא וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן כְּדָאִית הַמִּצְוָה שֶׁתָּגֵן עָלֶיךָ, וְתַמְשִׁיךְ לְךָ זֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, וּבִזְכוּת

ח) הַכֵּלִים הַשְּׁבוּרִים שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רַבֵּנוּ זַ״ל תְּקַבֵּל תְּפִלָּתֵנוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתלט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מִקֵּץ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! הָעִקָּר חָזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וּלְבַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ. וְצָרִיךְ שֶׁתַּחְקֹק הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעְתְּךָ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֱמוּנָה הִיא הָעִקָּרִית בְּחַיֵּי הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ עַל זֶה יוֹתֵר מֵהַכֹּל, וְאָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ה׳): הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְחַפֵּשׂ אֶת עַצְמוֹ וּלְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְעִנְיַן הַחִפּוּשׂ הַזֶּה הוּא בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת לַחֲקֹר וּלְחַפֵּשׂ בְּעַצְמוֹ, אִם יֵשׁ לִי בֶּאֱמֶת אֱמוּנָה וְכוּ׳, וּבְכָל מַחֲשָׁבָה שֶׁלּוֹ שֶׁחוֹשֵׁב, כָּל הִסְתַּכְּלוּת שֶׁלּוֹ שֶׁמִּסְתַּכֵּל, וְכָל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ שֶׁמְּדַבֵּר, כָּל עֲשִׂיָּה שֶׁלּוֹ שֶׁעוֹשֶׂה, צָרִיךְ לַחֲקֹר וּלְחַפֵּשׂ, הַאִם יֵשׁ לִי בֶּאֱמֶת אֱמוּנָה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹמֵד עַל יָדִי, וְהוּא בְּתוֹךְ תּוֹכִי, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו כְּלָל. וְאִם־כֵּן מָה אֲנִי חוֹשֵׁב וְלִפְנֵי מִי אֲנִי חוֹשֵׁב וְכוּ׳, מָה אֲנִי מִסְתַּכֵּל וְלִפְנֵי מִי אֲנִי מִסְתַּכֵּל וְכוּ׳, מָה אֲנִי מְדַבֵּר וְלִפְנֵי מִי אֲנִי מְדַבֵּר וְכוּ׳, מָה אֲנִי עוֹשֶׂה וְלִפְנֵי מִי אֲנִי עוֹשֶׂה וְכוּ׳, וְאָז כְּשֶׁאָדָם מְחַפֵּשׂ אֶת עַצְמוֹ, וּמְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז דַּיְקָא יִנָּצֵל מֵהַכֹּל, וְאָז נִקְרָא אִישׁ יְהוּדִי, כִּי (מְגִלָּה יג.): כָּל הַכּוֹפֵר בַּעֲבוֹדָה זָרָה, נִקְרָא אִישׁ יְהוּדִי, עַיֵּן שָׁם; וּבֶאֱמֶת כָּךְ צְרִיכִים לְקַיֵּם דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה וּבְכָל הַדְּקְדּוּקִים, וַאֲזַי יָכוֹל לְהִקָּרֵא 'בְּרֵסְלֶבֶר חָסִיד' אֲמִתִּי, וּבִפְרָט הַזּוֹכֶה לְקַיֵּם אֶת הָעֵצָה הַיְקָרָה, עֵצָה

הָאֲמִתִּית, עֵצָה הַיְשָׁרָה וְהַנְּעִימָה, וְהִיא — הִתְבּוֹדְדוּת, שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

הָיָה רָאוּי שֶׁאַאֲרִיךְ לְךָ בְּמִכְתָּבִי זֶה, אַךְ הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר מֵהַטִּרְדָּה שֶׁנּוֹכְנָסָה לִי עַכְשָׁו, וְהִיא מִצְוָה דְּזִכּוּת הָרַבִּים.

ב׳ תתמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מִקֵּץ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסָה, אַשְׁרֶיךָ שֶׁיֵּשׁ לְךָ חֵלֶק בָּזֶה, כִּי כָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בְּדָבָר זֶה, שֶׁתִּתְגַּלֶּה אֲמִתַּת לְמוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל מְגַלֶּה אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה וּבְתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, עַד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּח פִּינוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאָנוּ רְגִילִים. וְכָל זֶה יִהְיֶה עֶצֶם הִתְגַּלּוּת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, שֶׁיָּאִיר אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם בְּהִתְגַּלּוּת כָּזוֹ, עַד שֶׁיִּהְיֶה פָּשׁוּט לְכָל אֶחָד לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְיִסַּפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ, וּלְעוֹלָם לֹא יִהְיֶה בְּכַעַס אוֹ בְּקִפְּידוּת, חַס וְשָׁלוֹם; כִּי עִקַּר הִתְגַּלּוּת מָשִׁיחַ תְּלוּיָה בְּדָבָר זֶה — אֲרִיכַת אַפַּיִם וּתְפִלָּה, שֶׁהוּא שֵׁם מ״ה וְשֵׁם ב״ן, שֶׁשָּׁם הָיְתָה הַשְׁבִּירָה כַּיָּדוּעַ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ב׳), וְהוּא הַחֹטֶם וְהַפֶּה; כִּי בֶּאֱמֶת כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיוֹדֵעַ וְעֵד שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עַצְמִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק שֶׁנִּתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ כִּבְיָכוֹל בַּלְּבוּשִׁים הָאֵלּוּ, בִּידִיעוֹת אֵלּוּ

לְעוֹלָם כְּבָר לֹא יִכְעַס וְלֹא יַקְפִּיד, וְתָמִיד יִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵחֲמַת שֶׁמַּרְגִּישׁ אֶת אַמִּתַּת עֲרֵבוּת נַעַם זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ אֱצְלוֹ, וְיַמְשִׁיךְ עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁפַע לְכָל הָעוֹלָמוֹת; כִּי עִקַּר הַמְשָׁכַת הַשֶּׁפַע הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְפַּלְּלִין, וְכָל מַה שֶּׁאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי מַרְבֶּה בִּתְפִלָּה, וּמַמְשִׁיךְ יוֹתֵר שֶׁפַע וְרַב טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל, כֵּן מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּיוֹתֵר, וְנִתְגַּדְּלוּ וְטוּבוֹ יוֹתֵר, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר תַּעֲנוּגָיו וְשַׁעֲשׁוּעָיו יִתְבָּרַךְ. כִּי יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁהָעֶגֶל רוֹצֶה לִינֹק וְכוּ׳ (פְּסָחִים קיב.), כִּי הוּא חֶפְצִי חֶסֶד וְרוֹצֶה לְהֵיטִיב תָּמִיד, אַךְ אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ הַשֶּׁפַע, כִּי אִם עַל־יְדֵי תְּפִלַּת יִשְׂרָאֵל, עַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁיִּשְׂרָאֵל נִתְרַבִּין יוֹתֵר בָּעוֹלָם, וּמַמְשִׁיכִים שֶׁפַע יוֹתֵר, נִתְמַלֵּא רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר; כִּי כָּל חֶפְצוֹ יִתְבָּרַךְ לְהַשְׁפִּיעַ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל תָּמִיד, וְזֶה כָּל תַּעֲנוּגָיו וְשַׁעֲשׁוּעָיו. וּבִשְׁבִיל זֶה נִבְרָא אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, כְּדֵי שֶׁיַּעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, וְיַמְשִׁיךְ שֶׁפַע בָּעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים סז, ב): ״אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ״, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י שָׁם עַל פָּסוּק זֶה, ״יָאֵר פָּנָיו״ — לְהַרְאוֹת פָּנִים שׂוֹחֲקוֹת לָתֵת טַל וּמָטָר, הֵינוּ הַמְשָׁכַת הַשֶּׁפַע, עַל־יְדֵי־זֶה ״לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ״ וְכוּ׳ ״יוֹדוּךָ״ וְכוּ׳ עַד ״וְיִרְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ״; כִּי עַל־יְדֵי הַמְשָׁכַת הַשֶּׁפַע עַל־יְדֵי יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי־זֶה יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ דְּרָכָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹדוּ אוֹתוֹ כֻּלָּם וְיִרְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הַכֹּל — כְּדֵי שֶׁתִּתְגַּלֶּה אֱלֹקוּתוֹ בָּעוֹלָם, שֶׁעִקַּר הַהִתְגַּלּוּת הוּא עַל־יְדֵי שֶׁרוֹאִים שֶׁיִּשְׂרָאֵל פּוֹעֲלִין בִּתְפִלָּתָם, וּמַמְשִׁיכִין שֶׁפַע וְרַב טוּב. וְזוֹ כָּל עֲבוֹדַת הָאָדָם כָּל יְמֵי חַיָּיו — לְהַמְשִׁיךְ שֶׁפַע וְרַב טוּב עַל־יְדֵי מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, וְהָעִקָּר — עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַמְשָׁכַת הַשֶּׁפַע כַּיָּדוּעַ (וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד); וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁהָאָדָם נִפְטָר מֵהָעוֹלָם, צָרִיךְ לִרְאוֹת שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִפְסָק צִנּוֹר הַשֶּׁפַע שֶׁהִמְשִׁיךְ בָּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ שֶׁיַּשְׁאִיר אַחֲרָיו בָּנִים בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּדֵי שֶׁהֵם יְמַלְּאוּ מְקוֹמוֹ, וְיַמְשִׁיכוּ הַשֶּׁפַע בָּעוֹלָם, וְכֵן מִדּוֹר לְדוֹר לְעוֹלָם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵפָסֵק הַשֶּׁפַע לְעוֹלָם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מִקֵּץ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. חֶמְדַּת לִבִּי! חָזָק וֶאֱמַץ מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, כִּי בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְתִזְכֶּה לְשַׁלֵּם כָּל חוֹבוֹתֶיךָ. אוֹדוֹת שֶׁשָּׁאַלְתָּ הַמָּקוֹר לְזֶה שֶׁמּוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל, אֱמֶת הוּא רֹאשׁ, תּוֹךְ, סוֹף, עַיֵּן בִּירוּשַׁלְמִי, פֶּרֶק א׳, הֲלָכָה א׳, אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ אָלֶ״ף רֵישֵׁיהּ דְּאַלְפָא־בֵּיתָא, מֵ״ם בְּאֶמְצָעִיתָהּ, תָּי״וּ בְּסוֹפָהּ, עַיֵּן שָׁם (וְעַיֵּן דְּבָרִים רַבָּה א, ז; שַׁבָּת כה.); וּמִדֵּי דַּבְּרִי מֵעִנְיַן הָאֱמֶת, צָרִיךְ שֶׁתִּזְכֹּר דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ט׳), שֶׁעִקַּר הַשְּׁלֵמוּת — כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, שֶׁאָז מְחַיֶּה תַּחְתִּיִּים, שְׁנִיִּים, שְׁלִישִׁיִּים, שְׁלֹשָׁה עוֹלָמוֹת; כִּי צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב עִקָּרָהּ הוּא תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, לָשׂוּחַ אֶת כָּל לִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עִם נְקֻדַּת הָאֱמֶת, לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ הַכֹּל בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה שֶׁאוֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹרֶה בּוֹ. וְאַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מֵאֲחֵרִים כְּלָל, זוֹהִי חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב — לְהַרְבּוֹת בְּשִׂיחוֹת וּבְדִבּוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְבַטְּלִים מֵעַצְמוֹ כָּל הַמִּדּוֹת וְהַתַּאֲוֹת רָעוֹת (לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נב), וּבְלִי הִתְבּוֹדְדוּת כָּל הַהִתְקָרְבוּת הִיא רַק מֵהַשָּׂפָה וְלַחוּץ. לְמַעַן הַשֵּׁם, תַּרְבֶּה בְּכָל יוֹם בִּתְפִלָּה וּבְהִתְבּוֹדְדוּת, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר מִקֵּץ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי,

הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי בְּצֵרוּף הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה, אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ!

חֶמְדַּת לִבָּבִי! עָלֵינוּ נָפְלָה עַכְשָׁו חוֹבַת הַיּוֹם לְהַדְפִּיס וּלְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, יַעַן שֶׁהַכֹּל תֹּהוּ וָבֹהוּ, כָּל הָעוֹלָם מְמַלְּאִים בְּכָל יוֹם עִם סִפְרֵי מִינוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, נְאוּף וְשַׁחַת וְכוּ׳ וְכוּ׳, כָּל אֶחָד קוֹנֶה בְּכָל יוֹם עִתּוֹנִים הַמְלֵאִים עֲבוֹדָה זָרָה, גִּלּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, וְאֵיךְ שֶׁהוּא מֹחַ הָאָדָם נִמְשָׁךְ אַחַר מַה שֶּׁקּוֹרֵא. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לה): כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּתוֹךְ שֶׁכֶל הַקֹּדֶשׁ מַחֲשָׁבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, אֲזַי נִתְמַעֵט קְדֻשַּׁת שִׂכְלוֹ כְּפִי תְּפִיסַת הַמָּקוֹם שֶׁל חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, שֶׁכֶל חִיצוֹנִי בְּתוֹךְ שֶׁכֶל הַקֹּדֶשׁ, וְעַל זֶה הַקָּנֶה, הַיְנוּ זֶה הַשֶּׂכֶל, מִתְלַקְּטִים וּמִתְחַבְּרִים כָּל הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת וּמְגֻנּוֹת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; הֲרֵי כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ זֹאת הַזְּהָמָה שֶׁבַּעִתּוֹנִים, הֲרֵי מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עֲבוֹדָה זָרָה, גִּלּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, וּמִזֶּה נִבְנוֹת וְנִתְרַקְּמוֹת אֶצְלוֹ הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וּמֵחֲמַת שֶׁהוּא קְלִפָּה בְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִזֶּה, עַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהַזְהִיר בְּכָל יוֹם וָיוֹם חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה חֲדָשִׁים, הַבְּנוּיִים עַל יְסוֹד דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ נִשְׁמַת מָשִׁיחַ, אֲשֶׁר יַחֲזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִגָּלֶה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל הָעוֹלָם. וְעָלֵינוּ לְקַיֵּם מַאֲמָרָם זַ״ל (פְּתִחְבּוּת נ.): ״עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת״ (תְּהִלִּים קיב, ג) — זֶה הַכּוֹתֵב סְפָרִים וּמַשְׁאִילָם לַאֲחֵרִים, עַיֵּן שָׁם; לְהַעְתִּיק דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכֵלִים מִכֵּלִים שׁוֹנִים, וּלְחַבֵּר סְפָרִים רַבִּים כְּחוֹל הַיָּם, וְלַהֲפִיצָם בְּכָל קַצְוֵי תֵּבֵל, וְהָעִקָּר — לֹא לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים עִם בּוּרִים וְרֵיקִים, רְשָׁעִים אֲרוּרִים, אֲשֶׁר הֵם מִסְּטְרָא דְּעֵרֶב־רַב — אִם כְּדַאי לְהַדְפִּיס סְפָרִים חֲדָשִׁים אוֹ לָאו, מֵאַחַר שֶׁהֵם בְּנוּיִים וּמְיֻסָּדִים רַק עַל יְסוֹדוֹת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, מְשֻׁלָּבִים עִם מַאֲמְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בִּגְמָרָא, מִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ וְכִתְבֵי הָאַרִיז״ל, אֵין עָלֶיךָ לִשְׁאֹל אֶת שׁוּם בְּרִיָּה, כִּי הֲלֹא רוֹאִים שֶׁגַּם הַסִּטְרָא אַחֲרָא הַמַּדְפֶּסֶת וּמְפִיצָה סִפְרֵי מִינוּת וּכְפִירוּת וְנִאוּף, אֵינָהּ

שׁוֹאֶלֶת שׁוּם הַסְּכָמוֹת מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, רַק הוֹלֶכֶת בְּרֵישׁ גְּלֵי, וְאֵיֶנָּהּ מִתְבַּיֶּשֶׁת כְּלָל. וְאִם־כֵּן מַדּוּעַ נִתְבַּיֵּשׁ אֲנַחְנוּ עִם הַזֶּה לְעֵמַת זֶה — לְהַדְפִּיס וּלְהָפִיץ דַּעַת הָאֱמֶת וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם, וּמַדּוּעַ נִצְטָרֵךְ לָקַחַת הַסְּכָמוֹת מִזְּקֵנֵי עַמֵּי הָאָרֶץ וְזִקְנִים שֶׁבַּדּוֹר, שֶׁאֵין בָּהֶם שְׁלֵמוּת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ד׳); הַאִם כָּתוּב בִּסְפָרִים אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁצְּרִיכִים אֵיזוֹ הַסְכָּמָה?! הֲלֹא סְפָרִים אֵלּוּ מְחַזְּקִים אוֹתָנוּ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֱמוּנָה אֲמִתִּית, שֶׁקִּבְּלוּנוּ מֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ, מֵרַבּוֹתֵינוּ שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, אַיְיתִי סֵפֶר וְנֶחֱזֶה מַה כָּתוּב שָׁם, הַאִם נִמְצָא שָׁם אֵיזֶה עָוֹן?! מִלְּבַד מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם, שֶׁעָלֵינוּ לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וּלְפָרֵשׁ שִׂיחָתֵנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ. עָלֵינוּ לְהַתְמִיד בְּכָל יוֹם בְּהַתְמָדָה רַבָּה וּבִתְשׁוּקָה חֲזָקָה בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, זֹהַר הַקָּדוֹשׁ וְתִקּוּנִים, וְעַל כֻּלָּם — שֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְלֹא לָזוּז אֲפִלּוּ מִקּוֹצוֹ שֶׁל סְעִיף קָטָן בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. עָלֵינוּ לְשַׂמֵּחַ בְּשִׂמְחַת יַהֲדוּתֵנוּ, וּלְקַיֵּם אֶת כָּל הַמִּצְווֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה. וְדָבָר זֶה חוֹזֵר וְנִשְׁנֶה בְּכָל דַּף וְעַמּוּד, כַּאֲשֶׁר יִסְתַּכֵּל וְיָעִיד בָּזֶה הַמַּבִּיט וְהַצּוֹפֶה בּוֹ בְּעֵין הָאֱמִתִּית. וְעַל־כֵּן מִמִּי לָקַחַת הַסְּכָמָה וְעַל מַה לָקַחַת הַסְּכָמָה?! וּבִשְׁבִיל מִי לָקַחַת הַסְּכָמָה?! מַדּוּעַ אֵין מְבַקְּשִׁים הַסְּכָמוֹת עַל עִתּוֹנִים?! וּבֶאֱמֶת אִם נִכָּנֵס בְּהֶבְלֵיהֶם, יִכְלֶה הַזְּמַן וְלֹא הֶבְלֵיהֶם! כִּי ״הַקֵּץ לְדִבְרֵי רוּחַ״ (אִיּוֹב טז, ג); וְהִנֵּה בֶּאֱמֶת הָיָה רָאוּי לָקַחַת הַסְּכָמוֹת מֵהָרַבָּנִים הַגְּאוֹנִים שֶׁבַּדּוֹר, כִּי לֹא אַלְמָן יִשְׂרָאֵל (יִרְמְיָה נא, ה); וּבְוַדַּאי נִמְצָאִים גַּם בַּדּוֹר הַזֶּה רַבָּנִים גְּאוֹנִים, אֲבָל כְּבָר יָדוּעַ לָנוּ אֵיךְ שֶׁכְּלַל הָעוֹלָם מִסְתַּכְּלִים בִּכְלָלִיּוּת עַל דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל, מֵעֲצַת הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם שֶׁהִתְלַבֵּשׁ בְּמִי שֶׁהִתְלַבֵּשׁ, וְחָלְקוּ עַל רַבֵּנוּ זַ״ל וְכוּ׳, וּבִפְרָטִיּוּת בַּדּוֹר הַזֶּה, הַכֹּל נִרְאֶה בְּעֵינֵיהֶם לְלַעַג וּלְקָלֶס, בַּעֲוֹוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וְעַל־כֵּן מַה שַּׁיָּךְ לָקַחַת מֵהֶם הַסְכָּמָה, הֲלֹא בּוֹז יָבוֹזוּ לָנוּ. וְכֵן לָקַחַת הַסְכָּמָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בַּעֲוֹוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, נִתְקַיֵּם (יְשַׁעְיָה נט, טו): ״וַתְּהִי הָאֱמֶת נֶעְדֶּרֶת״, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין צז.) מְלַמֵּד שֶׁנַּעֲשִׂית עֲדָרִים עֲדָרִים וְהוֹלֶכֶת לָהּ, הַצְּנוּעִין מוֹשְׁכִין יְדֵיהֶם (יוֹמָא לט.), וְהֵם עוֹבְדֵי ה׳ הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאוֹמְרִים מָה אָנוּ וּמַה חַיֵּינוּ וְכוּ׳; אִם שֶׁבֶּאֱמֶת הִיא מִדָּה טוֹבָה, אֲבָל לֹא בְּשָׁעָה

שֶׁבּוֹעֶרֶת אֵשׁ אָסוּר לוֹמַר ׳שָׁלוֹם עָלַיִךְ נַפְשִׁי׳, כִּי בִּזְמַן שֶׁבּוֹעֵר בֵּיתוֹ, אֲזַי יֵצֵא לַחוּץ וְיִצְעַק צְעָקוֹת גְּדוֹלוֹת וּמָרוֹת, וְיָבִיא בְּנֵי־אָדָם שֶׁיַּעַזְרוּ לוֹ לְכַבּוֹת וְכוּ׳, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כְּשֶׁבּוֹעֶרֶת בַּחוּץ אֵשׁ הַכְּפִירוּת וְהַנְּאוּף, וּבְנֵי הַנְּעוּרִים נִכְשָׁלִים בַּמֶּה שֶׁנִּכְשָׁלִים, אָז אָסוּר לִהְיוֹת צָנוּעַ, כִּי כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת סג.): בְּשָׁעַת הַמְכַנְּסִין פַּזֵּר, בְּשָׁעַת הַמְפַזְּרִים כַּנֵּס, עַיִן שָׁם. וְכֵן לְהִפּוּךְ — מֵהַלְּצִים מַה שַּׁיָּךְ לָקַחַת מֵהֶם הַסְכָּמָה, הֲלֹא הוּא חוֹכָא וְאִטְלוּלָא, וּבְכָלָל הוּא עַזּוּת וַחֲצִיפוּת אֲפִלּוּ לְהִתְעָרֵב בִּדְבָרִים שֶׁאֵינָם שַׁיָּכִים לוֹ, אָדָם הַמֵּנַּח בְּתַאֲוַת נְאוּף וְכוּ׳, אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שְׁלוֹם־בַּיִת וְכוּ׳, אָדָם בּוּר וָרֵיק שֶׁאֵינוֹ לוֹמֵד וְכוּ׳, הוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת רַעַשׁ, הַסְכָּמוֹת הַסְכָּמוֹת וְכוּ׳, הֲלֹא רָאוּי לוֹ לְהַטְמִין אֶת פָּנָיו הַמְלֻכְלָכוֹת בַּקַּרְקַע וּלְהִתְבַּיֵּשׁ, אֵיךְ יֹאמַר זֶה שֶׁאֵינוֹ לֹא מַזֶּה וְלֹא בֶּן מַזֶּה לְמַזֶּה בֶּן מַזֶּה מֵימֶךְ מֵי מְעָרָה וְאֶפְרֹךְ אֵפֶר מִקֶּלֶה (בְּרָכוֹת כח.); עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא מַה לַּעֲשׂוֹת, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים (תָּמִיד לב.) שִׁטְנָא נָצַח, וְאֵלּוּ הָעַזֵּי פָּנִים שֶׁבַּדּוֹר! מַבְאִישִׁין רֵיחַ עָלַי — מַה לַּעֲשׂוֹת?! אֵין לִי שׁוּם עֵצָה, רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יָבֹא בַּעַל הַכֶּרֶם, וְיַכֶּלֶה אֶת קוֹצָיו (בָּבָא מְצִיעָא פח:); וְיָבֹא בַּעַל הַכֶּרֶם וְיַעֲשֶׂה בְּכַרְמוֹ מַה שֶּׁיִּרְצֶה (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת בְּרָכָה), וְעָלֵינוּ רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִבְרֹחַ עַד הַמַּכֶּהוּ וְכוּ׳, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מֵאֵלּוּ הַכְּלָבִים, שֶׁהֵם הָעַזֵּי פָּנִים, הַנּוֹבְחִין כִּכְלָבִים. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ רַבָּה, פָּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים, פָּרָשָׁה לא, סִימָן ח׳): מִדָּה אַחַת יֵשׁ בִּכְלָבִים, אֶחָד נוֹבֵחַ, וְכֻלָּם מִתְקַבְּצִים וְנוֹבְחִים עִמּוֹ עַל חִנָּם, עַיִן שָׁם; עַז פָּנִים אֶחָד צָרִיךְ רַק לִנְבֹּחַ, מַתְחִילִים לִנְבֹּחַ עִמּוֹ עוֹד כְּלָבִים עַזֵּי פָּנִים שֶׁבַּדּוֹר, וּמֶה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת? נָבַח בְּךָ כַּלְבָּא עוּל (עֵרוּבִין פו.); אִם הַכֶּלֶב נוֹבֵחַ בְּךָ, תְּכַנֵּס בְּבֵיתְךָ, וְאַל תֵּצֵא. וּכְעֵין שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת בּוּשָׁה, סִימָן כא): כְּשֶׁהַכֹּל מְבַזִּין אוֹתְךָ, וְעוֹשִׂין לְךָ צַעַר — תִּדֹּם, וְלֹא תֵּצֵא מִפֶּתַח בֵּיתְךָ, עַיִן שָׁם. וּלְמַעַן הַשֵּׁם אַל תִּכָּנֵס בְּוִכּוּחִים, אַתָּה עֲשֵׂה אֶת שֶׁלְּךָ, לִהְיוֹת רָגִיל לִבְרֹחַ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּדוֹלָה, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּתְקַיֵּם מַאֲמַר הֶחָכָם: הֱוֵי זָהִיר לִשְׁמֹעַ יוֹתֵר מִלְּדַבֵּר, וְאָמַר הֶחָכָם מִכָּל אָדָם (מִשְׁלֵי כו, ד):

״אַל תַּעַן כְּסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ״, אַתָּה רְאֵה לְהַסִּיחַ דַּעְתְּךָ מִכָּל הָעוֹלָם, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ שֶׁאֵין בָּעוֹלָם כִּי אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְעָלֶיךָ נָפַל חוֹבַת הַיּוֹם לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֶת רֹאשׁ צַדִּיקוֹ — רַבֵּנוּ ז״ל וְלִמּוּדוֹ הַטּוֹב. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תַּתְחִיל אֲפִלּוּ לַחֲשֹׁב מֵאֵלּוּ הָרְשָׁעִים אֲרוּרִים, הַמְצַעֲרִים אוֹתְךָ, כִּי כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירושלמי שבת, פֶּרֶק יד, הֲלָכָה ג׳): ״עַל בַּרְזֶל עַל צַוָּארֵךְ״ (דִּבְרִים כח, מח) — זֶה הָרַעְיוֹן; וְכֵן אָמְרוּ (שַׁבָּת קלז.): ״וְהֵסִיר ה׳ מִמְּךָ כָּל חֹלִי״ (שָׁם ז, טו) — זֶה הָרַעְיוֹן, עַיֵּן שָׁם. כִּי הָרַעְיוֹנוֹת שֶׁל הָאָדָם יְכוֹלִים לַהֲרֹג אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, כִּי עִקַּר עֲבוֹדַת הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא רַק לְהַפְשִׁיט וּלְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ וּמֵרַעְיוֹנוֹ כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל חוּץ, כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הֶבֶל, כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל בְּנֵי־אָדָם, עָלָיו לְהַכְנִיס תָּמִיד בְּדַעְתּוֹ וּבְרַעְיוֹנוֹ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם אֱלֹקוּת, רַק נִתְלַבֵּשׁ בַּלְּבוּשׁ הַזֶּה, וְאָז אִם תַּרְגִּיל אֶת דַּעְתְּךָ וְרַעְיוֹנְךָ בְּמַחֲשָׁבוֹת אֵלּוּ, תִּגָּאֵל מֵהַכֹּל וְתִתְרַפֵּא וְתִהְיֶה תָּמִיד בְּיִשּׁוּב הַדַּעַת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

וּלְמַעַן הַשֵּׁם, לַחֲזֹר עַל מִכְתָּבִי זֶה, כִּי תִּצְטָרֵךְ לָזֶה. רְאֵה לְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁים אֲמִתִּיִּים עַל יְסוֹד דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז״ל, וְתַדְפִּיסוֹ וּתְפִיצוֹ בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל. **״עוֹד יָקוּם דּוֹר חָדָשׁ, אֲשֶׁר אֵלּוּ הַסְּפָרִים שֶׁהִדְפַּסְתִּי, יִהְיוּ לָהֶם כְּמַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה, וְיִתְקָרְבוּ אֶל דַּעַת רַבֵּנוּ ז״ל עַל־יְדֵי־זֶה, וְכָל הַמִּתְנַגְּדִים וְהַחוֹלְקִים עָלַי, בּוּז יָבוּזוּ, וְיִשָּׁאֵר שְׁמָם לְשִׁמְצָה״**. וּכְבָר אָמַר לִי ר׳ לֵוִי יִצְחָק (נֶרוֹ יָאִיר) [ז״ל] בְּפֵרוּשׁ: ״תֵּדַע, שֶׁעָלֶיךָ יִהְיֶה הַהֶכְרֵחַ לַחֲלֹק, אֲבָל מִי יוֹדֵעַ אִם תּוּכַל לֵאֶחֹז מַעֲמָד (וּבְזוֹ הַלָּשׁוֹן אָמַר: זָאלְסְט וויסֶען, אוֹיף דִּיר וֶועט מֶען מוּזֶן קְרִיגֶען, אָבֶּער וֶועֶר וֶוייסְט אוֹיבּ דִּי וֶועסְט זִיךְ קֶענֶען דֶּער הַאלְטִין); וְשָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: לָמָּה יִהְיֶה הַהֶכְרֵחַ לַחֲלֹק וְכוּ׳? וְהֵשִׁיב, שֶׁכָּל מִי שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ לְהָפִיץ דַּעַת רַבֵּנוּ ז״ל, לֹא יָצָא נָקִי מִמַּחֲלֹקֶת,

וְרַק יְחִידֵי סְגֻלָּה הֶחֱזִיקוּ מַעֲמָד (הָאבִין זִיךְ דֶער הַאלְטִין); וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעָשׂוּ לְהָרַב הַקָּדוֹשׁ, אִישׁ הָאֱלֹקִי נוֹרָא מִאד ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל (בַּעַל מְחַבֵּר סֵפֶר ״בְּאוּר הַלִּקּוּטִים״), הָיִיתָ נִבְהָל וְנִשְׁתּוֹמֵם! קָרְאוּ אוֹתוֹ מְשֻׁגָּע, רַחֲמָנָא לְצְלָן, וְלֹא הִנִּיחוּ אוֹתוֹ לִלְמד בָּרַבִּים, וּבְזוּ אוֹתוֹ כְּאַחַד הָרֵיקִים וְכוּ׳, וְהוּא בְּאַחַת — הֵסֵב פָּנִים אֶל הַקִּיר, וְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדִבְקוּת עֲצוּמָה, כְּאִלּוּ לֹא קָרָה שׁוּם דָּבָר (וְסִפֵּר לִי אָז הַרְבֵּה סִפּוּרִים מֵר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל, אֲשֶׁר יֵדְפְּסוּ בְּמָקוֹם אַחֵר). וְכֵן גֹּדֶל הַחֲרָפוֹת וְהַבְּזָיוֹנוֹת שֶׁסָּבַל הָרַב הֶחָסִיד, אִישׁ מוֹרָם מֵעַם, ר׳ אַבְרָהָם שְׁטֶערִינְהַארְץ זַ״ל, נֶכֶד מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, אֵין לְשַׁעֵר וְאֵין לְסַפֵּר, עַד שֶׁפַּעַם לְכָלְכוּ אֶת מְקוֹמוֹ בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ עִם צוֹאָה, רַחֲמָנָא לְצְלָן (וְהָיוּ צָרוֹת רַבּוֹת, לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל, עַד שֶׁנִּקּוּ אֶת זֶה). וְאֶחָד רָצָה לְהַכּוֹתוֹ בְּעָמְדוֹ לְפָנֵי הָעַמּוּד בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְכוּ׳, וְלֹא נָחוּ וְלֹא שָׁקְטוּ, עַד שֶׁהֻכְרַח לָלֶכֶת לְהִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם אַחֵר, כַּיָּדוּעַ דָּבָר זֶה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ (וְיֵשׁ בָּזֶה סִפּוּר אָרֹךְ, אַךְ אֵין כָּאן הַמָּקוֹם לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה, וּבִפְרָט כִּי כְּבָר הֶאֱרַכְתִּי קְצָת, וְעוֹד חֲזוֹן לַמּוֹעֵד). וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֵינוּ בְּמָאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְנִזְכֶּה לִהְיוֹת ׳בְּרֶסְלֶבֶר חֲסִידִים׳ אֲמִתִּיִּים, הָעוֹסְקִים רַק בַּתּוֹרָה וּבַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, תְּפִלָּה בְּכֹחַ, חֲצוֹת, הִתְבּוֹדְדוּת, שִׂמְחָה וְרִקּוּדִים, שִׁעוּרִים כְּסִדְרָן בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּתְהִלִּים וְתִקּוּן־הַכְּלָלִי וְלִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת, וְעַל כֻּלָּם — לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְנִבָּלֶה אֶת יָמֵינוּ רַק בְּדִבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּלְעוֹלָם לֹא לְהִכָּנֵס עִם שׁוּם בְּרִיָּה בְּוִכּוּחִים, יְהִיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, לַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ כְּאִלֵּם וְכֶחֵרֵשׁ, תָּמִיד רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמַּלְעִיגִים! מַה וָּלָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהֶם?! בְּרַח לְךָ מֵהֶם, כְּבוֹרַחַ מֵאֵשׁ, וְתַעֲשֶׂה סְבִיבוֹתֶיךָ חוֹמָה עִם אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פט, ט): ״וֶאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶךָ״, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁיִּרְצוּ לָגֶשֶׁת אֵלֶיךָ, וְתִרְאֶה שֶׁזֶּהוּ רַק לֵץ, וְרוֹצֶה לְהִתְוַכֵּחַ עִמְּךָ, תַּתְחִיל לָשִׁיר שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן תּוֹדֶה עַל כָּל חֲטָאֶיךָ וְכוּ׳ בְּקוֹל גָּדוֹל, עַד שֶׁהַלָּה יִשְׁמַע וְיִתְבַּיֵּשׁ וְיִבְרַח מִמְּךָ. וְכֵן רָאִיתִי אֵצֶל כַּמָּה מִגְּדוֹלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַנְשֵׁי אֱמֶת, הַדְּבֵקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ,

אַשְׁרֵיהֶם וְאַשְׁרֵי חֶלְקָם, יְהִי חֶלְקִי עִמָּהֶם לָנֶצַח!

הַנַּ״ל...

ב׳ תתמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. הָעִקָּר תִּרְאֶה לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל מִכָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה. וְהִנֵּה אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִיר מְאֹד מְאֹד לֹא לִהְיוֹת עַקְשָׁן כְּלָל, וְכֵן נָהַג בְּעַצְמוֹ כַּיָּדוּעַ, וּבִלְקוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן (חֵלֶק ב׳, סִימָן מח) כָּתַב, שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳, בֶּאֱמֶת אֵין זוֹ סְתִירָה כְּלָל, כִּי צָרִיךְ אָדָם לְבַטֵּל עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִמְסֹר עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁיִּתְנַהֲגוּ עִמּוֹ, יִהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה. וְעַל־כֵּן אֵין מַה לְהִתְעַקֵּשׁ, רַק לִמְסֹר עַצְמוֹ אֶל הַהַשְׁגָּחָה, כְּמוֹ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה — כֵּן יִהְיֶה, וְאָסוּר לִהְיוֹת עַקְשָׁן כְּלָל, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, מֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ וָעֵד שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל לַעֲמֹד עַל עָמְדּוֹ בִּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, בָּזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד; כִּי הַבַּעַל־דָּבָר אוֹרֵב עַל דָּבָר זֶה יוֹתֵר מֵהַכֹּל, כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם חָזָק בַּעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, אֲזַי לְעוֹלָם לֹא יִסֹּג אָחוֹר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן עַל דָּבָר זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁעַקְשָׁן עוֹשֶׂה עִנְיָנָיו בְּלִי שׁוּם שֵׂכֶל וְדַעַת, רַק מֵחֲמַת עַקְשָׁנוּת, כְּמוֹ־כֵן בְּעִנְיַן הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, עָלָיו לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל בְּלִי שׁוּם טַעַם וְכוּ׳, אֲפִלּוּ שֶׁנִּדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ אֵין מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ לוֹ וְכוּ׳, אוֹ רוֹאֶה, שֶׁאַדְרַבָּה, כָּל מַה שֶׁמְּבַקֵּשׁ עוֹבֵר עָלָיו הַהִפּוּךְ וְכוּ׳, צָרִיךְ גַּם־כֵּן לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל, אַךְ בְּעֶצֶם הַתְּפִלָּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵכִרַח לַעֲשׂוֹת רְצוֹנִי, בָּזֶה אָסוּר לִהְיוֹת עַקְשָׁן, כַּמּוּבָא

בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן (חֵלֶק א׳, סִימָנִים: כ׳, קצו); רַק לְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, אִם יִתֵּן — יִתֵּן, וְאִם לָאו — לָאו, וְעַתָּה מוּבָן בֶּאֱמֶת, שֶׁאָסוּר לִהְיוֹת עַקְשָׁן עַל שׁוּם דָּבָר, וַאֲפִלּוּ בַּתְּפִלָּה אָסוּר לְהִתְעַקֵּשׁ: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה מֻכְרָח לַעֲזֹר לִי, רַק יְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, שׁוֹאֵל וּמְבַקֵּשׁ כְּעָנִי בַּפֶּתַח בְּמַתְּנַת חִנָּם מַמָּשׁ, אֲבָל עַל עִצְּם הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, בָּזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת גִּבּוֹר וְתַקִּיף וְעַקְשָׁן עָצוּם, וְאָז יִזְכֶּה לְכָל טוּב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, אַשְׁרֵי לוֹ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְרַ וַיִּגַּשׁ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת, וּבְפָרָט שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדְךָ, הֲפֹךְ בָּהֶם וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! הָיָה אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁקִּדֵּם הִסְתַּלְקוּתוֹ בָּאוּ אֵלָיו הַחֶבְרָא קַדִּישָׁא, וְאָמְרוּ לוֹ: ״הִתְוַדֵּה!״ עָנָה לָהֶם: ״אַתֶּם חוֹשְׁבִים שֶׁחִכִּיתִי עַד עַכְשָׁו?! כָּל יוֹם מִימֵי חַיַּי חִכִּיתִי וְחָשַׁבְתִּי מֵהַיּוֹם וּמֵהָרֶגַע הַזֶּה, וְלֹא עָבַר עָלַי יוֹם שֶׁלֹּא הִתְוַדֵּיתִי לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ״. וְדָבָר זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לְךָ לְעִנְיַן שֶׁכָּתַבְתָּ בְּסוֹף מִכְתָּבְךָ אוֹדוֹת הַהֶסְפֵּד וְכוּ׳. תַּאֲמִין לִי, אִם הָאָדָם זוֹכֶה וּמֵכִין אֶת עַצְמוֹ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ וְכוּ׳, עִם תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וּבְפָרָט בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אָז אֵינוֹ צָרִיךְ כְּבָר לְהֶסְפֵּדִים — אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ, עִם מַה שֶּׁהוֹלֵךְ לָעוֹלָמָא דְּאָתֵי וְכוּ׳, וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע — מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂכֶל, וּמְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּסֵדֶר הַלִּמּוּד שֶׁלּוֹ, לְאַט לְאַט זוֹכֶה לְסַיֵּם וּלְבַקֵּר בְּכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה: בַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, וְתוֹסֶפְתָּא, כָּל הַמִּדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ וְתִקּוּנִים וְכָל כִּתְבֵי הָאַר״י

זַ״ל, וְסִפְרֵי תַּלְמִידֵי הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְּדוֹשׁ וְסִפְרֵי הַפּוֹסְקִים: רא״ש, רי״ף, רַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וְסִפְרֵי שוּ״ת עַד אֵין מִסְפָּר, וְהַכֹּל בְּתִמִּימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֲחֵרִים?! מַדּוּעַ לֹא תִּזְכֹּר ״דֶּעם רֶבִּינְ׳ס זַאךְ שְׁטֵייט נִישְׁט אַיין בַּיי אַיין יָחִיד, דֶּער רַבִּי איז אַ מַתָּנָה פַּאר כְּלַל יִשְׂרָאֵל״[ט]. קוּם בְּרַח לְךָ עַכְשָׁו בְּמָקוֹם מְיֻחָד שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבְּךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ׳, וּמְסֹר אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי רַק הוּא יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ, בִּפְרָט בְּעֵת צָרָה מָרָה כָּזֹאת, שֶׁנִּסְתַּבַּכְתָּ בְּחוֹבוֹת עֲצוּמִים וְכוּ׳. וּזְכֹר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָנִים: ז׳, ט׳, רנ): הַטֶּבַע מְחַיֵּב כָּךְ, וְהַתְּפִלָּה מְשַׁנָּה אֶת הַטֶּבַע. וְדָבָר זֶה הוּא בָּרוּר. וּכְמַאֲמַר הַתָּם הַקָּדוֹשׁ: ״בַּיי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ איז אַלְץ מֶעגְלִיךְ״[י]. הָעִקָּר תִּרְאֶה לִמְסֹר עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַל תַּטְעֶה אֶת עַצְמְךָ כְּלָל, כִּי אֵין לְךָ עוֹד מִי שֶׁיָּכוֹל לַעֲזֹר כְּמוֹ הוּא יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֲחֵרִים, אֲפִלּוּ הֵם מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְכוּ׳, הַדְּבֵק עַצְמְךָ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, לִלְמֹד תּוֹרָה מִ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״, וְלוּמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ״לִּקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְכֵן תִּרְאֶה לַחֲזֹר הַרְבֵּה בְּ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, אֲשֶׁר אֵין לְךָ טוֹב מִזֶּה, וְעַל כֻּלָּם לְהַרְבּוֹת בְּהִתְבּוֹדְדוּת וּלְמַעֵט בְּדִבּוּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לֹא לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים, אֲשֶׁר עוֹקְרִים אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. זְכֹר כַּמָּה שָׁעוֹת — הֵן בַּיּוֹם וְהֵן בַּלַּיְלָה, כְּבָר הִתְוַכַּחְתָּ וְרָצִיתָ לְהַרְאוֹת אֶת צִדְקְךָ וְיֹשֶׁר לִבְּךָ וְכוּ׳, וּמַה נֶּאֱרַע? הַזְּמַן חָלַף וְהָלַךְ בִּפְטִפּוּטֵי דְּבָרִים בְּטֵלִים וְהֶבְלֵי הֲבָלִים, וְהַלָּה נִשְׁאָר לְךָ שׁוֹנֵא נֶפֶשׁ, וּמְדַבֵּר עָלֶיךָ כָּל דָּבָר אָסוּר וּמִתְלוֹצֵץ מִמְּךָ וְכוּ׳. עַכְשָׁו אֶשְׁאַל אוֹתְךָ, הַאִם הָיָה כְּדַאי אֲפִלּוּ לְהַתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ בִּכְלָל?! מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים הָיָה, אִם הָיִיתָ זוֹכֶה בַּזְּמַן הַזֶּה לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׂ כָּל שִׂיחָתְךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְהָיִיתָ מַרְבֶּה לְדַבֵּר יוֹתֵר טוֹב עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ מֵאֲשֶׁר הָיִיתָ מְדַבֵּר עִם בָּשָׂר וָדָם. הַאִם אֵינְךָ

ט) דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל אֵינוֹ מִתְאַכְסֵן אֵצֶל יָחִיד, רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא מַתָּנָה לְכָלַל יִשְׂרָאֵל.

י) אֲצָלוֹ יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לִהְיוֹת הַכֹּל.

יוֹדֵעַ, כִּי לֹא כְדַאי לְהִצְטַדֵּק לִפְנֵי בָּשָׂר וָדָם; מִמָּה נַּפְשָׁךְ — אִם כַּוָּנָתְךָ לַשָּׁמַיִם, וְיֵשׁ לְךָ עַל זֶה הִתְבּוֹדְדוּת אֲמִתִּית, בְּלִי שׁוּם טָעוּת, אָז מָה אַתָּה צָרִיךְ כְּלָל לְהִצְטַדֵּק לִפְנֵי בְּנֵי־אָדָם, אֲפִלּוּ יְבַזּוּ וְיַחְלְקוּ עָלֶיךָ וְכוּ׳, וְאִם אֵין כַּוָּנָתְךָ לַשָּׁמַיִם, חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ׳, מַה תּוֹעִיל הַהִצְטַדְּקוּת בְּכָלָל וְכוּ׳? כִּי בָּשָׂר וָדָם יֵשׁ בּוֹ מִדַּת הַקִּנְאָה הָעוֹקֶרֶת וְשׁוֹרֶפֶת וּמַרְקֶבֶת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי (עַיֵּן שַׁבָּת קנב:). עַל־כֵּן, חֻמְדַּת לִבְבִי! הֶעָבָר אַיִן, תִּרְאֶה לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו, לְבַל יִהְיֶה לְךָ עֵסֶק עִם שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, תִּרְאֶה לְהַחְבִּיא אֶת עַצְמְךָ אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֶּר וַיִּגַּשׁ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הֶחָתָן, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֶצַח־נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וְהִנֵּה אִמְּךָ, תְּהִלָּה לָאֵל, בְּשִׂרָה לִי הַבְּשׂוֹרָה הַטּוֹבָה, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, עָזַר לְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמָצָאתָ אֶת זִוּוּגְךָ. וְהִנְנִי מְבָרֶכְךָ בִּבְרִכַּת מַזָּל־טוֹב, שֶׁיַּעֲזֹר לְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לִבְנוֹת בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁלִּמֵּד אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל. וְנָא וְנָא אַל תִּבָּלְבֵּל עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם — לֹא מֵהַקְּרוֹבִים... וְלֹא מֵהָרְחוֹקִים... רְאֵה וְגַם רְאֵה אֲמִתַּת דִּבּוּרֵינוּ שֶׁהִרְבֵּנוּ לְדַבֵּר עִמְּךָ וְעִם שְׁאַר הַבַּחוּרִים וְכוּ׳, שֶׁאָסוּר לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה בְּעִנְיְנֵי שִׁדּוּכִים, אַף שֶׁלְּבָחוּר כּוֹאֵב מְאֹד מְאֹד הַלֵּב, שֶׁעוֹבֶרֶת לוֹ שְׁנַת הָ״עֶשְׂרִים״, וַעֲדַיִן לֹא מָצָא אֶת זִוּוּגוֹ, וּמְפַחֵד מִמַּאֲמָרָם זַ״ל (קִדּוּשִׁין כט:): בֶּן עֶשְׂרִים וְלֹא נָשָׂא אִשָּׁה — כָּל יָמָיו בַּעֲבֵרָה, עַיֵּן שָׁם; וּמֵהַאי טַעֲמָא הֵם שְׁבוּרִים מְאֹד מְאֹד, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנִּמְשָׁךְ הַדָּבָר עוֹד כַּמָּה שָׁנִים, שֶׁנַּעֲשֶׂה בֶּן כ״ד אוֹ בֶּן כ״ה וְכוּ׳,

אָז הוּא שָׁבוּר וְנִשְׁבָּר מְאֹד מְאֹד: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מָה אֶעֱשֶׂה... כְּפִי הַנִּרְאֶה לְעוֹלָם לֹא אֶמְצָא אֶת זִוּוּגִי, חַס וְשָׁלוֹם״... וְכַדּוֹמֶה מַחֲשָׁבוֹת כָּאֵלּוּ וְכוּ׳, שֶׁמְּעַנִּים וּמַטְרִידִים אֶת מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ. וּבֶאֱמֶת לֹא דַּעַת וְלֹא תְּבוּנָה לוֹ, כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת כְּשֶׁהָיִיתָ בֶּן י״ח אוֹ בֶּן י״ט, הָיְתָה עֲדַיִן בַּת זוּגְךָ בַּת י״ב אוֹ בַּת י״ג, וְאִם כֵּן מִמֵּילָא לֹא הָיָה הַדָּבָר אֶפְשָׁרִי כְּלָל כַּמּוּבָן, וְאִם־כֵּן מַה וְלָמָּה הָיָה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל וְלִדְחֹק כָּל־כָּךְ אֶת הַשָּׁעָה, אֲשֶׁר מֵרֵר וְעִקֵּם אֶת דַּעְתְּךָ לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְדָבָר זֶה רוֹאִים אֶצְלְךָ מַמָּשׁ, וְעַל־כֵּן רָאוּי לְכָל בָּחוּר, שֶׁעוֹבֶרֶת עָלָיו מְצִיאַת זִוּוּגוֹ בְּקִשְׁי וְכוּ׳, לִהְיוֹת רָגִיל רַק לִבְרֹחַ אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן[כ]: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! זַכֵּנִי לִמְצֹא אֶת זִוּוּגִי הֶהָגוּן לִי מִן הַשָּׁמַיִם, כְּפִי שִׂרְשׁ נִשְׁמָתִי, וְחַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, מִפְּנֵי רִבּוּי עֲוֹנוֹתַי וְחַטֹּאוֹת נְעוּרַי לֹא יִתְחַלְּפוּ הַזִּוּוּגִים, וְכֵן לֹא אֶצְטָרֵךְ לְעוֹלָם לְהִתְגָּרֵשׁ, חַס וְשָׁלוֹם, רַק הַזִּוּוּג יִהְיֶה שֶׁלִּי דַּיְקָא, שֶׁל שִׂרְשׁ נִשְׁמָתִי דַּיְקָא. אָנָּא ה׳, רַחֵם עָלַי, וְאַל תַּבִּיט עַל מַעֲשַׂי הָרָעִים וּפְגָמַי הָעֲצוּמִים, וְאַל תַּעֲשֶׂה עִמִּי כַּחֲטָאַי וַעֲוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעַי, וְזַכֵּנִי לִמְצֹא אֶת זִוּוּגִי הָאֲמִתִּי. וְחוּס וְרַחֵם עָלַי, שֶׁאֲנַצֵּל מִכָּל מִינֵי הִרְהוּרִים רָעִים וּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, וְשָׁמְרֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִן הַיֵּצֶר הָרַע וְכַת דִּילֵיהּ. מָה אֶעֱשֶׂה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי כְּבָר מוּכָן עַכְשָׁו לְהִתְחַתֵּן, וּלְהִנָּצֵל עַל־יְדֵי־זֶה מִיִּצְרֵי הַבּוֹעֵר בִּי, אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה? כִּי עֲדַיִן לֹא מָצָאתִי אֶת זִוּוּגִי. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לָמָּה מַגִּיעַ לִי זֹאת, שֶׁכָּל יָמַי יִהְיוּ בְּהִרְהוּרֵי עֲבֵרָה?! וְכֵן שֶׁתֹּאמַר עָלַי ׳תִּפַּח עַצְמוֹתָיו׳, חַס וְשָׁלוֹם, הֲלֹא אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ, שֶׁאֲנִי מוּכָן עוֹד הַיּוֹם הַזֶּה לְהִתְחַתֵּן, אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה שֶׁאֵין לִי שִׁדּוּךְ?! קַוֵּה לְטוֹב וְהִנֵּה בְּעָתָה, אֲנִי מְחַכֶּה וּמְחַפֶּה מְבַקֵּשׁ וּמַפְצִיר אֵלֶיךָ זֶה יָמִים וְשָׁנִים, וַעֲדַיִן אֵין לִי שׁוּם רֶמֶז שֶׁל יְשׁוּעָה. וְאִם כֵּן, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם, לָמָּה מַגִּיעַ לִי עֹנֶשׁ כָּזֶה, שֶׁכָּל יָמַי אֶהְיֶה מָלֵא הִרְהוּרִים רָעִים?! הַאִם אֵין זֶה עֹנֶשׁ גָּדוֹל, שֶׁאֲנִי מִתְעַנֶּה תַּחַת יִצְרִי הָרַע הַבּוֹעֵר בִּי, וּמַכְשִׁילֵנִי בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה בַּמֶּה שֶׁמַּכְשִׁילֵנִי, כַּאֲשֶׁר אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ זֹאת. אָנָּא, אָבִי

כ) תְּפִלָּה זוֹ נִדְפְּסָה לְאַחַר מִכֵּן בַּקוּנְטְרֵס הַנִּפְלָא ״מְצִיאַת הַזִּוּוּג״, שֶׁהוּפַץ בְּעֶשְׂרוֹת מַהֲדוּרוֹת וּבְכַמָּה שָׂפוֹת.

שֶׁבַּשָּׁמַיִם, זַכֵּנִי לַאֲרִיכַת אַפַּיִם, וְאֶזְכֶּה לְהַאֲרִיךְ אַפִּי עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַי, וְזַכֵּנִי לְסַלֵּק דַּעְתִּי לְגַמְרֵי, וְלֹא לִשְׁאוֹל שׁוּם קֻשְׁיוֹת עָלֶיךָ, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, רַק זַכֵּנִי לְהַכְנִיס עַצְמִי בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדֶיךָ כְּלָל, וְהַכֹּל תָּלוּי בְּיָדְךָ. וְאִם־כֵּן מַה וְלָמָּה לִי לִשְׁבֹּר עַצְמִי כָּל־כָּךְ?! זַכֵּנִי עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו לְהַתְחִיל לְהִתְקָרֵב וְלָשׁוּב אֵלֶיךָ, וּבִזְכוּת הַבִּזְיוֹנוֹת וְהַשְׁפָּלוֹת דָּמִים שֶׁיֵּשׁ לִי מֵעַצְמִי, שֶׁכּוֹאֵב לִי מְאֹד מְאֹד, שֶׁאֲנִי נִכְשָׁל בְּכָל פַּעַם בַּעֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת כָּאֵלּוּ — פְּגַם הַבְּרִית וְכוּ׳, וְכֵן אֲנִי רוֹאֶה שֶׁכָּל חֲבֵרַי כְּבָר מָצְאוּ אֶת זִוּוּגָם, רַק אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי בָּחוּר בְּלִי זִוּוּג, וַאֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד מְאֹד. וְעַל־כֵּן בִּזְכוּת הַבּוּשׁוֹת וְהַבִּזְיוֹנוֹת וְהַשְׁפָּלוֹת דָּמִים שֶׁיֵּשׁ לִי, אֱמֹר לְצָרוֹתַי דַּי, וּבִזְכוּת זֶה בְּעַצְמוֹ זַכֵּנִי לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגִי, כַּאֲשֶׁר הוֹדַעְתָּנוּ עַל־יְדֵי רֹאשׁ צַדִּיקֶיךָ, שֶׁבִּזְכוּת הַבִּזְיוֹנוֹת וְהַשְׁפָּלוֹת דָּמִים יְכוֹלִים לְתַקֵּן אֶת הֶעָבָר, וְלִמְצֹא עַל־יְדֵי־זֶה אֶת זִוּוּגִי. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי כְּשֶׁאֶמְצָא כְּבָר אֶת זִוּוּגִי, שֶׁלְּבַל אֶהְיֶה, חַס וְשָׁלוֹם, בְּכַעַס וּבְקָטָטָה עִמָּהּ, רַק יִשְׂרֶה הַשָּׁלוֹם וְהָאַהֲבָה בֵּינֵינוּ תָּמִיד, וְנִזְכֶּה לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת, וּלְחַנְּכָם עַל דַּעַת תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה. זַכֵּנִי לִשְׁלוֹם־בַּיִת, וּלְעוֹלָם לֹא אֶתָּגֵרֹשׁ, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, רַק נַעֲזֹר אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְזַכֵּנִי לִהְיוֹת תָּמִיד וַתְּרָן גָּדוֹל, וּלְעוֹלָם אֲוַתֵּר בְּבֵיתִי, וְלֹא אֶהְיֶה, חַס וְשָׁלוֹם, קַמְצָן וְכִילַי, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וּבְבֵיתִי תִּשְׂרֶה רַק שִׂמְחָה, וְאֶזְכֶּה לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתִּי, בְּאֹפֶן שֶׁיִּהְיֶה בֵּיתִי בַּיִת שָׂמֵחַ, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֶזְכֶּה לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת חַיִּים וְקַיָּמִים. וְזַכֵּנִי שֶׁבֵּיתִי יִהְיֶה בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים, וְיִהְיוּ עֲנִיִּים בְּנֵי בֵּיתִי, וְאֶזְכֶּה לִהְיוֹת בַּעַל מַכְנִיס אוֹרְחִים גָּדוֹל. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חוּס וְרַחֵם עָלַי, וּתְקַבֵּל אֶת תְּפִלָּתִי בְּרַחֲמִים, בִּזְכוּת כָּל הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה, וּבִפְרָט בִּזְכוּת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבֵּנוּ נַחְמָן בֶּן פֵּיגָא, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלַי, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! הַהֶכְרֵחַ לִי עַכְשָׁו לְקַצֵּר, וּבְקָרוֹב אֶכְתֹּב לְךָ עוֹד בַּאֲרִיכוּת, בְּלִי נֶדֶר, אֲבָל לְעֵת עַתָּה נָא וְנָא אַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִדּוּדְךָ אוֹ מִגִּיסְךָ, רַק הַחֲזֵק בְּדַרְכְּךָ הַתָּם וְהַפָּשׁוּט, כַּאֲשֶׁר הוֹרָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתִלְמַד בְּהַתְמָדָה רַבָּה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ וְזֹהַר

הַקָּדוֹשׁ וְתִקּוּנִים, שֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתֹאמַר הַרְבֵּה תְּהִלִּים וְכוּ׳ וְלִמַּעַן הַשֵּׁם, אַל תֹּאבֶה וְאַל תִּשְׁמַע לְפִטְפּוּטֵי הַיֵּצֶר, כִּי אֵין זֶה נִקְרָא לִמּוּד וְכוּ׳.

הָיִיתִי לִפְנֵי שָׁבוּעַ בְּבֵית הַדְּפוּס, וְרָאִיתִי שֶׁמַּדְפִּיסִים שָׁם סֵפֶר מֵעִלּוּי לִיטָאִי גָּדוֹל, אֲשֶׁר הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים עוֹזֵר זַ״ל מֵעִיד עָלָיו, שֶׁלְּדַעְתּוֹ הוּא עִלּוּי שֶׁבְּכָל הָעִלּוּיִים הַלִּיטָאִים, וּמֵעִיד עָלָיו גָּאוֹן אַחֵר, שֶׁהוּא זוֹכֵר אוֹתוֹ בִּימֵי בַּחֲרוּתוֹ, שֶׁהָיָה לוֹמֵד וְחוֹזֵר בְּמֶשֶׁךְ שָׁעָה אַחַת כְּאַרְבָּעִים חֲמִישִׁים דַּפִּי גְּמָרָא אוֹ יוֹתֵר וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אֵין זֶה פֶּלֶא, שֶׁהָיָה בָּקִי בְּכָל הַשַּׁ״ס. וְהֶרְאִיתִי דָּבָר זֶה לַבַּחוּרִים שֶׁהָיוּ עִמִּי אָז בְּבֵית הַדְּפוּס. עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ ש�ֶׁהוּא, חֶמְדַּת לִבָּבִי! צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁכָּל הַגְּדוֹלִים וְהַגְּאוֹנִים לֹא הִגִּיעוּ אֶל מַדְרֵגָתָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי לִמּוּד הַרְבֵּה בְּקִיאוּת, וְהָיוּ חוֹזְרִים וְחוֹזְרִים גְּמָרָא בְּלִי שׁוּם פֵּרוּשִׁים כְּלָל, אֲפִלּוּ בְּלִי רַשִׁ״י וְתוֹסְפוֹת, רַק אָמְרוּ וְאָמְרוּ גְּמָרָא כָּל הַיּוֹם וְכוּ׳. עַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! כַּלֵּךְ מֵהֶם לְגַמְרֵי, וּבְכָלָל טוֹב מְאֹד לִבְרֹחַ מִוּכּוּחִים, יִהְיֶה עִם מִי שֶׁיִּהְיֶה וְכוּ׳, וּבְשָׁעָה שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְדַבֵּר אֵיזֶה דְּבַר תּוֹרָה, תְּפֹס מַאֲמַר חַזַ״ל אֶחָד, וּתְדַבֵּר עָלָיו הַרְבֵּה דִּבְרֵי יִרְאַת שָׁמַיִם וּמוּסָר, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם תַּכְלִית אַחֶרֶת, רַק לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת וְכוּ׳.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! עַכְשָׁו שֶׁכְּבָר מָצָאתָ אֶת בַּת זוּגְךָ, רְאֵה לַעֲשׂוֹת לְעַצְמְךָ סְדָרִים חֲדָשִׁים בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, לִלְמֹד הַרְבֵּה אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְהַתְמִיד בִּתְפִלָּה וּבְהִתְבּוֹדְדוּת. וּרְאֵה לְהִשָּׁאֵר כְּבָר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמַה וְלָמָּה לְךָ לַחֲזֹר לְכָאן, כִּי סוֹף כָּל סוֹף יַעַזְרֵנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁגַּם אֲנִי אֶסַּע לְשָׁם. רְאֵה לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה בַּעֲבוּרִי, שֶׁאֶזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל רְצוֹנִי וְכִסּוּפִי, וְשֶׁאֶזְכֶּה לָצֵאת מִכָּל חוֹבוֹתַי יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה וְכוּ׳.

תְּהִלָּה לָאֵל, בְּשָׁבוּעַ זֶה יָצְאוּ מִבֵּית הַדְּפוּס חֲמֵשֶׁת־אֲלָפִים קוּנְטְרֵסִים ״סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד״, וּבְקָרוֹב יֵצֵא כְּבָר לָאוֹר הַיָּרְחוֹן ״אוֹר הַצַּדִּיק״, בְּתַכְלִית הַהִדּוּר וְהַיֹּפִי, וְכֵן חֵלֶק ד׳ וְחֵלֶק ה׳ מֵ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְכֵן חֵלֶק ב׳ מִ״שְׁפַת הַנַּחַל״.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תתמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת.

אוֹדוֹת צָרָתְךָ, בְּוַדַּאי הִיא צָרָה גְּדוֹלָה, אַךְ צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, רַבֵּנוּ זַ״ל לִמֵּד אוֹתָנוּ, שֶׁהַכְּתֹבֶת הָרִאשׁוֹנָה הִיא רַק לִפְנוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! לֵךְ אֶל ... וְתִתֵּן לוֹ כַּמָּה טְשֶׁקִים עַל לְהַבָּא (הַיְנוּ שֶׁלֹּא יִפְרֹט אוֹתָם עַד חֹדֶשׁ וְכַדּוֹמֶה), וְאַחַר־כָּךְ חֲזֹר אֶל בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, וְאַל תְּדַבֵּר עִם שׁוּם בְּרִיָה, רַק שְׂפָתֶיךָ לֹא יַעַמְדוּ מִלְּהִתְפַּלֵּל וּמִלְּהִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז קָוֹה קִוִּיתִי, שֶׁתִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים, מַמָּשׁ שִׁדּוּד הַטֶּבַע.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. חֶמְדַּת לִבָּבִי! הָעִקָּר חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְלֹא תַּחֲזֹר אָחוֹר, חַס וְשָׁלוֹם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה. וּזְכֹר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן ב׳): **טוֹב מְאֹד לְהַשְׁלִיךְ עַצְמוֹ עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִסְמֹךְ עָלָיו.** וְדַרְכּוֹ, כְּשֶׁבָּא הַיּוֹם, הוּא מוֹסֵר כָּל הַתְּנוּעוֹת שֶׁלּוֹ וְשֶׁל בָּנָיו וְשֶׁל כָּל הַתְּלוּיִים בּוֹ, שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל כִּרְצוֹנוֹ, וְאָז כְּבָר אֵינוֹ מִתְפַּחֵד כְּלָל, עַיִן שָׁם. וְיֵשׁ לוֹמַר, שֶׁזֶּה בְּחִינַת ״הַשְׁלֵךְ

עַל ה׳ יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכֶּלְךָ״ (תְּהִלִּים נה, כג), שֶׁמַּשְׁלִיךְ עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יַנְהִיגֵנִי כִּרְצוֹנוֹ. וְזֶה נִמְשָׁךְ כְּפִי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה וְהַבִּטָּחוֹן שֶׁיֵּשׁ לוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת ״בְּטַח בַּה׳ וַעֲשֵׂה טוֹב״ (שָׁם לז, ג), שֶׁמּוֹסְרִין עַצְמָם לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּכְשֶׁאָדָם מוֹסֵר עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז עוֹבֵר לוֹ כָּל הַיּוֹם בְּשַׁלְוָה, כִּי אֵינוֹ דּוֹאֵג כְּבָר כְּלָל אֵיךְ שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְהוּא שָׂמֵחַ תָּמִיד, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר הַשַּׁבָּת. כִּי שִׂמְחָה, בִּטָּחוֹן, תִּפְלָה אוֹתִיּוֹת שַׂ׳בָּ׳תְ; כִּי כְּשֶׁאָדָם מוֹסֵר עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ בְּחִינַת שַׁבָּת נָיְחָא. וְאִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לָזֶה, כִּי אִם עַל־יְדֵי תֹּקֶף הַשִּׂמְחָה וְהַתְּפִלָּה וְהַבִּטָּחוֹן, לִבְטֹחַ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׂמֹחַ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ עִקַּר מְנוּחַת שַׂ׳בָּ׳תְ; כִּי כְּשֶׁאָדָם אוֹחֵז בִּשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ, אֲזַי יֵשׁ לוֹ נָיְחָא.

וְהָעִקָּר תִּרְאֶה לִלְמֹד בְּכָל שַׁבַּת־קֹדֶשׁ הִלְכוֹת שַׁבָּת, אֲשֶׁר הִלְכוֹתֶיהָ כַּהֲרָרִים הַתְּלוּיִים בְּשַׂעֲרָה. וְזֶהוּ שַׂ׳בָּ׳תְ רָאשֵׁי תֵּבוֹת: תִּלְמַד בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת. וּצְרִיכִים לְהִזָּהֵר בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּנָקֵל לְהִכָּשֵׁל בְּאִסּוּרִין חֲמוּרִין, אֲשֶׁר הָאָדָם דָּשׁ בַּעֲקֵבָיו. וּבְכָל הַשָּׁבוּעַ אֵין בָּהֶם שׁוּם אִסּוּר, כְּגוֹן: בּוֹרֵר וְסוֹחֵט וְכוּ׳ וְכוּ׳. וּבְשַׁבָּת הֵם אִסּוּרִים חֲמוּרִים. וְעַל־כֵּן הַהֶכְרֵחַ לַחֲזֹר הַרְבֵּה הַרְבֵּה בְּכָל שַׁבָּת בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת. וְכֵן לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל שַׁבָּת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּמּוּבָא (שָׁם בְּשִׁיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן ב׳), שֶׁגַּם בְּשַׁבָּת צְרִיכִים לְהִתְנַהֵג כָּךְ, וְאָז כְּבָר אֵין מַה לִּדְאֹג, עַיֵּן שָׁם. וְיֵשׁ בָּזֶה אֲרִיכוּת, וּבְקָרוֹב אֶכְתֹּב לְךָ עוֹד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, אוֹדוֹת הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת,

בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, כְּבָר מִבְּאָר בַּכְּתָבִים, שֶׁכָּל מַה שֶּׁהוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה, לְרַבּוֹת הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וּצְבָא שָׁמַיִם וְהַכּוֹכָבִים וְהַמַּזָּלוֹת — הַכֹּל הוּא בְּכְלַל עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וּבְעוֹלָם הַיְצִירָה שָׁם הוּא עוֹלָם הַמַּלְאָכִים, אַלְפֵי אַלָפִים וְרֹב רִבֵּי רִבְבוֹת רִבְבוֹת מַלְאָכִים, אֲשֶׁר אֵין לָהֶם מִסְפָּר כְּלָל. וּבְעוֹלָם הַבְּרִיאָה הוּא עוֹלָם הַכִּסֵּא. וּבְעוֹלָם הָאֲצִילוּת, שָׁם הוּא עֶצֶם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי, מַה לְּךָ לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים? כִּי הַדָּבָר בָּרוּר וְכוּ׳.

וְצָרִיךְ שֶׁתַּחְקֹק בְּדַעְתְּךָ, כִּי אֵין שׁוּם מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְעַל־כֵּן מַה וְּלָמָּה לְךָ לְהִכָּנֵס בַּחֲקִירוֹת וְכוּ׳, כִּי כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ הַשְׂגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם, שֶׁלֹּא יֵעָשֶׂה בִּלְעֲדֵי הַשְׂגָּחָתוֹ, אֲזַי הוּא כְּבָר דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת. וּמוּבָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁאֱמוּנָה הִיא הַדְּבֵקוּת. כִּי צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁאֲפִלּוּ עָלֶה אֶחָד מֵהָאִילָן אֵינוֹ נוֹפֵל בִּלְעֲדֵי הַשְׂגָּחָתוֹ וּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מַה שֶּׁנֶּאֱרָע עִם בַּעַל חַיִּים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מַה שֶּׁנֶּאֱרָע עִם מְדַבֵּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מַה שֶּׁנֶּאֱרָע עִם יִשְׂרָאֵל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מַה שֶּׁנֶּאֱרָע עִם צַדִּיק הַדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּדְבֵקוּת אֱמֶת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מַה שֶּׁנֶּאֱרָע עִם אָדָם צַדִּיק קָדוֹשׁ וְנוֹרָא כָּזֶה, אֲשֶׁר כָּל מְגַמָּתוֹ הִיא גַּם־כֵּן לְהַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיהַּ אֶת כָּל בְּנֵי דּוֹרוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁכֻּלָּם יוּכְלוּ לִהְיוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ כָּמֹהוּ. וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁתַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שֶׁאַתָּה מֻשְׂגָּח כָּל־כָּךְ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי לְעוֹלָם תִּהְיֶה שָׂמֵחַ בַּאֲרִיכוּת אַפַּיִם עֲצוּמָה, שֶׁתַּאֲרִיךְ אַפְּךָ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי אָחִי וְרֵעִי הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. מָה אֹמַר לְךָ, לְדַעְתִּי אַתָּה טוֹעֶה לְגַמְרֵי בְּנִדּוֹן הָאַבְרֵךְ ... גֵּרוֹ יָאִיר. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע שֶׁעִסְקֵנוּ הוּא רַק אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וּלְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ. וְעַל־כֵּן בְּשִׁמְךָ יִקָּרְאוּךְ וּבְמִקּוֹמְךָ יוֹשִׁיבוּךְ, אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֶרְתָּהּ אֲפִלּוּ כִּמְלֹא נִימָא (יוֹמָא לח.), וְעַל־כֵּן, חֲמְדַת לִבְבִי ! לָמָּה תִּפֹּל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתְּךָ ? ! הִדַּבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יְשַׁלֵּם לְךָ אֶת כָּל חוֹבוֹתֶיךָ, וְיַמְשִׁיךְ לְךָ שֶׁפַע וְהַצְלָחָה וְכוּ׳. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי הַרְבֵּה שְׁלִיחִים לַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, וְלַה׳ הַיְשׁוּעָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמֵרֹב הַטְּרָדוֹת אִי אֶפְשָׁר לְהָשִׁיב לְךָ, כִּי הֲמוֹן מִכְתָּבִים מְחַכִּים עַל תְּשׁוּבָה וְהֵם מִמְקָרְבִים חֲדָשִׁים, וְהַהֶכְרֵחַ לִתֵּן לָהֶם מִשְׁפָּט קְדִימָה כַּמּוּבָן. וּבִפְרָט אַתָּה, תְּהִלָּה לָאֵל, בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַךְ הֵם מְפֻזָּרִים בְּכָל קַצְוֵי תֵּבֵל, וְאֵין לָהֶם מִי שֶׁיְדַבֵּר וְיִתְכַּתֵּב עִמָּהֶם, לָכֵן הַהֶכְרֵחַ לֹא יִגָּנֵה. וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁעַכְשָׁו אֲנִי מַדְפִּיס חֵלֶק ב׳ שֶׁל סֵפֶר ״שִׂפַת הַנַּחַל״, אֲשֶׁר יָכִיל עַד תּוֹרָה י״ז, וְזֶה לוֹקֵחַ אֶת כָּל הַזְּמַן, וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת הִתְחַלְנוּ לְהוֹצִיא לָאוֹר יַרְחוֹן חָדְשֵׁי בְּשֵׁם ״אוֹר הַצַּדִּיק״, אֲשֶׁר בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ יֵצֵא לָאוֹר בְּמֵאָה אֶלֶף טְפָסִים, וְיִהְיֶה נָפוֹץ בְּכָל קַצְוֵי תֵּבֵל מַמָּשׁ, וּבִפְרָטִיּוּת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִשָּׁלַח עַל־יְדֵי הַדֹּאַר לְכָל אֶחָד; כִּי כַּוָּנָתֵנוּ וּרְצוֹנֵנוּ וְכִסּוּפֵינוּ הֵם עַכְשָׁו לְהָפִיץ דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. וּפֹה תְּקַבֵּל רָצוֹף אֶת

הַחוֹבֶרֶת הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל יַרְחוֹן ״אוֹר הַצַּדִּיק״, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בְּשָׁבוּעַ הַבָּא תְּקַבֵּל גַּם אֶת הַחוֹבֶרֶת הַשְּׁנִיָּה — יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הֶחָתָן הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

פֹּה תְּקַבֵּל רָצוּף יַרְחוֹן ״אוֹר הַצַּדִּיק״, שֶׁיָּצָא אֶתְמוֹל מֵהַכּוֹרֵךְ. יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ עַל עֹצֶם נִפְלְאוֹת הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁזָּכִינוּ בַּדּוֹר הַזֶּה לִכְלִי חָדָשׁ, אֵיךְ לְהָפִיץ ״אוֹר הַצַּדִּיק״ בָּעוֹלָם. יְזַכֵּנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַמְשִׁיךְ מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעְזְרֵנוּ לַהֲפִיצָם בְּכָל קַצְוֵי תֵּבֵל בְּמֵאוֹת וּבְאַלְפֵי וְרִבְבוֹת וְכוּ׳ טְפָסִים.

חֶמְדַּת לִבִּי! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּירָא וְאַל תֵּחַת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, כַּאֲשֶׁר רָאִיתָ עַד עַכְשָׁו נִסִּים נִגְלִים אוֹדוֹת מְצִיאַת זִוּוּגְךָ, כְּמוֹ־כֵן עוֹד תִּרְאֶה הַרְבֵּה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת — אִם תִּהְיֶה חָזָק בַּעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וָאֵרָא ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

דַּיְינֶע בְּריעף הָאב אִיךְ שׂוֹין עֶטלִיכֶע מָאהל דֶערהַאלְטֶן נָאר מֵחָמַת מַיינֶע גְרוֹיסֶע טְרָדוֹת בְּעֶסֶק הָרַבִּים, וּבִפְרָט אִין עֶסֶק הַהַדְפָּסָה הָאב אִיךְ דִיר נִישְׁט גִיקֶענְט צוּרִיק שְׁרַייבֶּען. אוּן בִּפְרָט אַז מַיינֶע חֲלִישׁוּת הַדַּעַת אִיבֶּער דַּיין שְׁוֶוערְן מַצָּב אִיז אֵין לְשַׁעֵר, דֶער בַּעַל־דָּבָר הָאט אָפּ גִילָאזְט דִי גַאנְצֶע וֶועלְט אוּן הָאט זִיךְ גִינוּמֶען נָאהר צוּ דִיר וַוייל דוּ בִּיסְט אִיהֶם אֲזוֹי וִוי אַ דָּארְן אִין זַיינֶע אוֹיגְן, וָוארוּם עֶס אִיז נָאךְ נִישְׁט גִיוֶוען אִין אַלֶע דוֹרוֹת בַּיי בְּרֶסְלֶבֶר חֲסִידִים אֲזוֹי אֵיין מֶענְטְש וִוי דוּ דָאס דוּ זָאלְסְט אָפּ שְׁטֶעלְן יֶעדֶען עוֹבֵר וָשָׁב, אוּן פַּאר קוֹיפֶּען דֶעם הֵיילִיגֶען רֶבִּי׳נְס סְפָרִים אוֹיךְ אַ פָּאר פְּרוּטוֹת וְכוּ׳, נָאהר פּוּן דֶעסְטֶוועגְן דַּארְפְסְטוּ וִויסֶען דַּיְקָא וֶוען עֶס מַאכְט זִיךְ אֲזוֹי בִּיטֶער אוּן אֲזוֹי פִּינְסְטֶער וְכוּ׳, וֶוועט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער נִישְׁט פַּארְלָאזְן, חַס וְשָׁלוֹם, אוּן דַּיְקָא מִן הַמֵּצַר וֶוועט עֶר צוּ שִׁיקֶען אַ יְשׁוּעָה, וּבִפְרָט וֶוען מֶען אִיז זִיךְ נִישְׁט מְיַאֵשׁ פּוּן שְׁרַייעֶן אוּן בֶּעטֶן וֶוועט עֶר בְּוַדַּאי נִישְׁט פַּאר לָאזְן, חַס וְשָׁלוֹם[ל].

טַייעֶרֶער בְּרִידֶער! דוּ בִּיסְט יֶעצְט אִין אַ גְרוֹיס עֵת צָרָה מֶען זוּכְט דִיר דָּא זֵייעֶר אַרוּם כַּמָּה עוֹרְכֵי דִין (לוֹיעֶר׳ס), אָבֶּער וַוייזְט אוֹיס מִיט תְּפִלָּה וֶוערְט אַ וָואלְקֶן אוּן מְ׳קֶען דִיר נִישְׁט גֶעפוּנֶען, עַל־כֵּן לְעֵת עַתָּה קוּם נִישְׁט צוּרִיק נָאהֶר בְּלַייבּ אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זַיי נִישְׁט קַיין בַּטָּלָן, זִיץ תָּמִיד בַּיי שַׁעַר הָרַחֲמִים, שַׁעַר הַשָּׁמַיִם, בַּיים כֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, אוּן וֶויין זִיךְ גוּט אוֹיס צוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּקִבִּיעוּת, גֶיי צוּם מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, וָואס דָּארְט אִיז שַׁעֲרֵי גַן־עֵדֶן, אוּן רַייס תְּפִלּוֹת בִּזְכוּת הָאָבוֹת הַקְדוֹשִׁים זָאל מֶען אוֹיךְ דִיר רַחֲמָנוּת הָאבְּן, זִיץ בַּיי דָּוִד הַמֶּלֶךְ, זְכַרְיָה הַנָּבִיא, שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא, אוּן שְׁרַיי אוּן שְׁרַיי קוֹלִי

ל) אֶת מִכְתָּבְךָ קִבַּלְתִּי כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, אַךְ מֻחֶמֶת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת, וּבִפְרָט בְּעֶסֶק הַהַדְפָּסָה, לֹא יָכֹלְתִּי לִכְתֹּב לְךָ בַּחֲזָרָה, וּבִפְרָט שֶׁחֲלִישׁוּת דַּעְתִּי עַל מַצָּבְךָ הַקָּשֶׁה, זֶהוּ אֵין לְשַׁעֵר. הַבַּעַל־דָּבָר עָזַב אֶת כָּל הָעוֹלָם וְלָקַח אֶת עַצְמוֹ רַק עָלֶיךָ, כִּי אַתָּה כְּקוֹץ בְּעֵינָיו, כִּי עוֹד לֹא הָיָה בְּכָל הַדּוֹרוֹת בֵּין חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב אָדָם כָּמוֹךָ, שֶׁאַתָּה עוֹצֵר כָּל עוֹבֵר וָשָׁב, וּמוֹכֵר לוֹ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, בַּעֲבוּר כַּמָּה פְּרוּטוֹת, אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, שֶׁדַּיְקָא כְּשֶׁנִּהְיָה לְךָ כָּל־כָּךְ מָר וְכָל־כָּךְ חָשׁוּךְ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא יַעַזְבְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, וְדַיְקָא מִן הַמֵּצַר, הוּא יִשְׁלַח לְךָ יְשׁוּעָה. וּבִפְרָט כְּשֶׁאֵין מִתְיָאֲשִׁים מִלְּצַעֵק וּלְבַקֵּשׁ, בְּוַדַּאי לֹא יַעַזְבְךָ, חַס וְשָׁלוֹם.

קוֹלוֹת שֶׁעהם זִיךְ פַאר קֵיינֶעם נִישְׁט, וֶוען אַ מֶענְטְש הַאלְט בַּיי גִיהַארְגְעט וֶוערִין שֶׁעמְט עֶר זִיךְ שׂוֹין פַאר קֵיינֶעם נִישְׁט וֶוען דֶער מֶענְטְש גֶעפִינְט זִיךְ אִין אַ סַכָּנָה דֶעמָאהלְט קוּקְט עֶר שׂוֹין אוֹיךְ קֵיינֶעם נִישְׁט נָאהְר עֶר שְׂרַיְיט אוּן שְׂרַיְיט קוֹלֵי קוֹלוֹת: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֶעלְף מִיר רַאטֶעוֶוט מִיר וְכוּ׳ וְכוּ׳[מ].

זָאלְסְט וויסֶען דוּ בִּיסְט יֶעצְט אִין אַיין גְרוֹיס סַכָּנָה בְּרוּחָנִיוּת אוּן בְּגַשְׁמִיוּת דֶער אִיבֶּער זַיי נִישְׁט קַיין בַּטְלָן, נָאהְר שְׂרַיי אוּן שְׂרַיי, אוּן רַייס תְּפִלּוֹת, אוּן בִּזְכוּת דֶעם וֶועט דִיר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמֵי הֶעלְפֶן, אִיךְ אַלֵיין בִּין שׂוֹין גִיוֶוען נִישְׁט נָאהְר אֵיינְמָאהל אִין גְרוֹיסֶע סַכָּנוֹת בְּרוּחָנִיוּת אוּן בְּגַשְׁמִיוּת, אוּן אִיךְ הָאב אֲזוֹי גִיטהוּן בְּתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת גָּמוּר, הָאט מִיר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גִיהָאלְפֶן מִיט נִסֵּי נִסִּים שְׁדוּד הַטֶּבַע, זָאלְסְט אַנְטלוֹיפֶּען פוּן לֵיצָנוּת אוּן פוּן לֵצִים וָואס דְרֵייעִן זִיךְ אַרוּם בַּיי אוּנְזֶערֶע לַייט. גֵיי שׂוֹין בַּיי שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק, אוּן שְׂרַיי בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת בִּיז מְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַאטֶעוֶוט מִיר מְ׳זָאהל מִיר אִין תְּפִיסָה נִישְׁט אַרַיין זֶעצֶען וְכוּ׳, הֶעלְף מִיר אִיךְ זָאל אַ שְׁדוּךְ טָאהן אִיךְ זָאל גֶעהָאלְפֶן וֶוערִין וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲזוֹי וֶויין אוּן שְׂרַיי טָאג אַיין טָאג אוֹיס בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וֶועסְטוּ זֶעהן סוֹף כָּל סוֹף אֲזַא יְשׁוּעָה, וָואס קֵיינֶער הָאט נָאךְ נִישְׁט גִיהַאט[נ].

מ) אָחִי הַיָּקָר! אַתָּה נִמְצָא בְּעֵת צָרָה גְּדוֹלָה, מְחַפְּשִׂים אוֹתְךָ פֹּה כַּמָּה עוֹרְכֵי דִּין, אַךְ כְּפִי הַנִּרְאֶה שֶׁעַל־יְדֵי תְּפִלָּה נַעֲשָׂה "עָנָן", וְאִי אֶפְשָׁר לִמְצֹא אוֹתְךָ, עַל־כֵּן לְעֵת עַתָּה אַל תֵּחָזֹר, רַק תִּשָּׁאֵר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאַל תְּהִיֶה בַּטְלָן, שֵׁב תָּמִיד בְּשַׁעַר הָרַחֲמִים, שַׁעַר הַשָּׁמַיִם, בַּכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ הֵיטֵב בִּבְכִיָּה אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּקְבִיעוּת, לְךָ לִמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, כִּי שָׁם הֵם שַׁעֲרֵי גַּן־עֵדֶן, וְ׳תִקְרַע׳ תְּפִלּוֹת בִּזְכוּת הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁיְּרַחֲמוּ עָלֶיךָ, שֵׁב אֵצֶל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, זְכָרְיָה הַנָּבִיא, שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא, וּצְעַק וּצְעַק קוֹלֵי קוֹלוֹת, אַל תִּתְבַּיֵּשׁ מֵאַף אֶחָד. כְּשֶׁאָדָם אוֹחֵז בְּמַצָּב שֶׁהוֹרְגִים אוֹתוֹ, אֲזַי אֵין הוּא מִתְבַּיֵּשׁ מֵאַף אֶחָד, כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּאֵיזוֹ סַכָּנָה, אֲזַי כְּבָר אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל אַף אֶחָד, רַק הוּא צוֹעֵק וְצוֹעֵק קוֹלֵי קוֹלוֹת: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! עֲזֹר לִי, הוֹשִׁיעַ לִי וְכוּ׳ וְכוּ׳...

נ) שֶׁתֵּדַע, אַתָּה נִמְצָא כָּעֵת בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת. לָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, רַק צְעַק וּצְעַק וְ׳תִקְרַע׳ תְּפִלּוֹת, וּבִזְכוּת זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמֵי יַעֲזֹר לְךָ. אֲנִי בְּעַצְמִי הָיִיתִי לֹא פַּעַם אַחַת בְּסַכָּנוֹת גְּדוֹלוֹת בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, וְכָךְ עָשִׂיתִי בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָזַר לִי עִם נִסֵּי נִסִּים, שִׁדּוּד הַטֶּבַע. בְּרַח לְךָ מִלֵּיצָנוּת וּמִלֵּצִים

אוּן דֶער וַוייל וֶועסְטוּ בַּאקוּמֶען דִי פִּינְף הוּנְדֶרְט סְפָרִים ״אֶרֶךְ אַפַּיִם״, זֶעה דָאס צוּ פַּארְקוֹיפֶּען אֲפִלּוּ אוֹיְף אֵיין־פּוּנְט, דֶער עִקָּר זָאל צוּ־שְׁפָּרַייט וֶוערְן אִיךְ שִׁיק דִיר דִי וָואךְ נָאךְ טוֹיזֶנְט סְפָרִים שְׁרֶעק זִיךְ נִישְׁט, זַיי מְשַׁמֵּשׁ דֶעם רֶבִּי״ן וֶועסְטוּ גָּארְנִישְׁט צוּ לַייגֶען, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וֶועט דִיר נָאךְ הֶעלְפֶּן מִיט אַיין זִוּוג הָגוּן, אוּן מִיט קִינְדֶער אוּן מִיט גֶעלְד אוֹיְךְ דֶער וַוייל זַיי שְׁטַארְק מִיט תְּפִלּוֹת אוּן בַּקָּשׁוֹת בֶּעט רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים מִיט עַקְשָׁנוּת גָּדוֹל, וֶועט דִיר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּוַדַּאי הֶעלְפֶּן וֶוען דוּ וָואלְסְט גִיוּואסְט דִי גְרוֹיסֶע שַׁעֲשׁוּעִים וָואס הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָאט פּוּן דַיינֶע תְּפִלּוֹת וָואלְסְטוּ תָּמִיד גִיוֶוויינְט אוּן גִישְׁרִיגֶען צוּ אִיהֶם דֶען דַיינֶע תְּפִלּוֹת אִיז אַיין אֱמֶת״ע ״תְּפִלָּה לֶעָנִי״ דוּ הָאסְט בַּיי זִיךְ נִישְׁט אֲפִלּוּ אֵיין פְּרוּטָה, דוּ הָאסְט פַּארְלוֹירֶן דַיין וַוייב, אוּן בִּיסְט פִּיעל מִיט חוֹבוֹת וְכוּ׳ מֶען זוּכְט דִיר מֶען וויל דִיר לַייגֶען, חַס וְשָׁלוֹם, אַין תְּפִיסָה וְכוּ׳, וּואוּ אִיז נָאךְ דָא אֲזוֹי אֵיין גְרוֹיסֶער בַּעַל צָרָה וְיִסּוּרִים וּוי דוּ׳ס.

עַל־כֵּן מַיין טַייעֶרֶער בְּרוּדֶער, אִיז מַיין עֵצָה זָאלְסְט נִישְׁט צוּרִיק קוּמֶען לְעֵת עַתָּה בִּיז נָאךְ ל״ג בָּעֹמֶר, אוּן זַיי נָאהֶר מַרְבֶּה בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים בַּיי שַׁעֲרֵי הָרַחֲמִים נָאךְ אַ מָאהל אוּן נָאךְ אַ מָאהל אוּן נָאךְ אַ מָאהל וְכוּ׳, נִישְׁט מִיד וֶועֶרְן יוֹמָם וָלַיְלָה בֶּעטֶן אוּן שְׁרַייֶען, וָוארוּם נָאר דָאס אִיז דִי אֵיינְצִיגֶע עֵצָה אוּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

שֶׁמִּסְתּוֹבְבִים אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, לְךָ תֵּכֶף אֵצֶל שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק וּצְעַק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, עַד מְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! הַצִּילֵנִי שֶׁלֹּא יַכְנִיסוּ אוֹתִי בְּבֵית־הַסֹּהַר. עֲזֹר לִי שֶׁאֶזְכֶּה לִמְצֹא שִׁדּוּךְ וּלְהַגִּיעַ וְכוּ׳ וְכוּ׳. כָּךְ תִּבְכֶּה וְתִצְעַק יוֹם אַחַר יוֹם, אֲזַי תִּרְאֶה סוֹף כָּל סוֹף כָּזוֹ יְשׁוּעָה, שֶׁלֹּא הָיְתָה לְאַף אֶחָד.

ס) בְּיִנְתַיִם תְּקַבֵּל אֶת הַחֲמֵשׁ־מֵאוֹת סְפָרִי ״אֶרֶךְ אַפַּיִם״. רְאֵה לִמְכֹּר זֹאת אֲפִלּוּ בַּעֲבוּר לִירָה אַחַת, הָעִקָּר שֶׁיִּתְפַּשֵּׁט. אֲנִי שׁוֹלֵחַ לְךָ הַשְׁבוּעַ עוֹד אֶלֶף סְפָרִים, אַל תִּירָא, תְּשַׁמֵּשׁ אֶת הָרַבִּי, לֹא תַּפְסִיד שׁוּם דָּבָר. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹד יַעֲזֹר לְךָ עִם זִוּוּג הָגוּן, עִם בָּנִים וְגַם עִם כֶּסֶף, בֵּינְתַיִם תִּהְיֶה חָזָק עִם תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, תְּבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים בְּעַקְשָׁנוּת גְּדוֹלָה. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּוַדַּאי יַעֲזֹר לְךָ, אִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֶת הַשַּׁעֲשׁוּעִים הַגְּדוֹלִים שֶׁיֵּשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְּפִלּוֹתֶיךָ, הָיִיתָ תָּמִיד בּוֹכֶה וְצוֹעֵק אֵלָיו, כִּי תְּפִלּוֹתֶיךָ הֵן בֶּאֱמֶת ״תְּפִלָּה לֶעָנִי״ (עַיֵּן זֹהַר בָּלָק קצה.), אֵין לְךָ אֶצְלְךָ אֲפִלּוּ פְּרוּטָה אַחַת, אֲבָדְתָּ אֶת אִשְׁתְּךָ, וְאַתָּה מָלֵא חוֹבוֹת, מְחַפְּשִׂים אוֹתְךָ, רוֹצִים לְהַכְנִיסְךָ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּבֵית הַסֹּהַר, הֵיכָן נִמְצָא עוֹד כָּזֶה בַּעַל צָרָה וְיִסּוּרִים כָּמוֹךָ?!

וֶועט דִיר נָאךְ גֶעבֶן גְרוֹיס עַשִׁירוּת דוּ זָאלְסְט נָאךְ אֵיין מָאהל אִיבֶּער דְרוּקֶען אַלֶע חֲלָקִים פוּן "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", אוּן אַלֶע חֲלָקִים פוּן "שִׁפַּת הַנַּחַל", אִין הוּנְדֶערְטֶער טוֹיזֶנְטֶער קָאפִּיס אוּן צוּ שְׁפְּרֵייטֶען אִין אַלֶע אִידִישֶׁע שְׁטִיבֶּער, אוֹיךְ אִיבֶּער דְרוּקֶען סֵפֶר "מְקוֹר הַשִּׂמְחָה", "שְׁמִירַת הַזְּמַן", "פְּעֻלַּת הַצַּדִּיק", "אֶרֶךְ אַפַּיִם", אוּן צוּ שְׁפְּרֵייטֶען אִיבֶּער דִי גַאנְצֶע וֶועלְט, זָאלְסְט דָאס טָהוּן גְלַייךְ וִוי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וֶועט דִיר צוּ שִׁיקֶען גֶעלְד, פְּרֶעג קֵיינֶעם נִישְׁט נָאר זָאלְסְט אִיבֶּער דְרוּקֶען דִי אַלֶע סְפָרִים הַנַּ"ל וָוארוּם דוּ וֵוייסְט וִוי דֶער בַּעַל־דָּבָר הָאט זִיךְ גִינוּמֶען אוֹיךְ מִיר, אִיךְ שְׁטִיק זִיךְ מִיט חוֹבוֹת אוּן צָרוֹת אוּן מַחֲלֹקֶת, וָואס הַיינְט בִּילֶען אוֹיף מִיר פַּאר גָארְנִישְׁט, אוּן דָאס אִיז נָאהֶר וַוייל אִיךְ וִויל דֶעם הֵיילִיגֶען רֶבִּי׳נְס נָאמֶען פַּארְשְׁפְּרֵייטֶן אוֹיף דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט, זָאלְסְט וִויסֶען סוֹף כָּל סוֹף וֶועט דֶער הֵיילִיגֶער רַבִּי אוֹיס פִּירֶן דוּ וֶועסְט הָאבֶן זֶייעֶר אַ סַאךְ גֶעלְט, אוּן דוּ וֶועסְט בַּצָאהלֶן אַלֶע חוֹבוֹת, וָואס אִיז בַּיי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ פֶּערְצִיג פּוּפְצִיג טוֹיזֶנְט דוֹלָר וִויפֶל עֶס בַּאטֵרֶעפְּט דַיינֶע חוֹבוֹת... דֶער הֵיילִיגֶער תַּם פְלֶעגְט זָאגֶן: בַּיי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִיז אַלֶץ מֶעגְלִיךְ אוּן דוּ וֶועסְט נָאךְ פָּארֶן מִיט אַ שֵׁיינֶע קַארִיטֶע, נָאהֶר רַייס תְּפִלּוֹת יֶעדֶען טָאג, נָאךְ אַ מָאהל אוּן נָאךְ אַ מָאהל אוּן נָאךְ אַ מָאהל שְׁטַארְק זִיךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִיז מִיט דִיר וָוארוּם אֲזוֹי שְׁטֵייט "אֶשְׁכּוֹן אֶת דַּכָּא", אוּן דֶער הֵיילִיגֶער רַבִּי אִיז מִיט דִיר וָוארוּם דוּ בִיסְט זַיין מְשַׁמֵּשׁ, זֶעה צוּ פַּאר־שְׁפְּרֵייטֶען טוֹיזֶנְטֶער סְפָרִים פוּן הֵיילִיגֶען רֶבִּי׳ן קוּק נִישְׁט אוֹיף אוּנְזֶערֶע לַייט בַּאלְד וֶועט הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֶעלְפֶן אוּן עֶס וֶועט זַיין זֵייעֶר שֵׁיין כָּאטֶש דֶער וַוייל אִיז נָאךְ אַלְטְץ בְּהַעֲלָמָה הַעֲלָמָה, נָאר בַּאלְד וֶועט וֶוערְן לִיכְטִיג, בֶּעט יֶעדֶען טָאג פַּאר מִיר אִיךְ דַארְף אוֹיךְ גְרוֹיס רַחֲמִים אִיךְ הָאב דִיר גִשִׁיקְט אַ טְשֶׁעק פוּן פִּינְף הוּנְדֶערְט דוֹלָר, דַּאר אֲוִיר אַחֲרָיוּת, אוּן דִי פָּאסְט הָאט גִיזָאגְט אַז עַל־פִּי טָעוּת אִיז דָאס גִיגַאנְגֶען אוֹיף פָּשׁוּט פָּאסְט, בֶּעט הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִיךְ זָאל צוּרִיק בַּאקוּמֶען דִי אֲבֵדָה דוּ זָאלְסְט הָאבֶן דִי פִּינְף הוּנְדֶערְט דוֹלָר צְווִי הוּנְדֶערְט דוֹלָר הָאב אִיךְ דִיר גִישִׁיקְט דַארְף אִיךְ דִיר שִׁיקֶן נָאךְ צְווֵויי הוּנְדֶערְט דוֹלָר

בְּקָרוֹב וֶועל אִיךְ שִׁיקֶן, זַיי גִיזוּנְט״.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בֹּא ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֵצַח־נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּתְשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה, וְאֵין לִי דִּבּוּרִים בַּפֶּה מִכָּל שֶׁכֵּן בִּכְתָב לְהַסְבִּיר לְךָ אֶת עֹצֶם נִפְלְאוֹת מַעֲלַת הַהַדְפָּסָה וְהַהֲפָצָה, אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ זֶה הָעִקָּר

ע) עַל־כֵּן, אָחִי הַיָּקָר! עָצָתִי לְךָ, שֶׁלֹּא תָּבֹא הֵנָּה עַד לְאַחַר ל״ג בָּעֹמֶר, וְרַק הַרְבֵּה בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים אֵצֶל שַׁעֲרֵי הָרַחֲמִים עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם, לֹא לְהִתְעַיֵּף יוֹמָם וָלַיְלָה לְבַקֵּשׁ וְלִצְעֹק, כִּי רַק זוֹ הָעֵצָה הַיְחִידָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן לְךָ עֲשִׁירוּת גְּדוֹלָה, שֶׁתַּדְפִּיס שׁוּב אֶת כָּל הַחֲלָקִים שֶׁל ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְכָל הַחֲלָקִים שֶׁל ״שִׂפַת הַנַּחַל״ בְּמֵאוֹת וַאֲלָפֵי טָפְסִים וְלַהֲפִיצָם בְּכָל בָּתֵּי יִשְׂרָאֵל, גַּם לְהַדְפִּיס שׁוּב אֶת הַסְּפָרִים ״מְקוֹר הַשִּׂמְחָה״, ״שִׁמְירַת הַזְּמַן״, ״פְּעֻלַּת הַצַּדִּיק״, ״אֶרֶךְ אַפַּיִם״, וְלַהֲפִיצָם בְּכָל הָעוֹלָם. אֶת זֶה תַּעֲשֶׂה תֵּכֶף כְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁלַח לְךָ כֶּסֶף, אַל תַּשְׁאִיר אַף אֶחָד. כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ אֵיךְ הַבַּעַל־דָּבָר לָקַח אֶת עַצְמוֹ עָלַי. אֲנִי נֶחֱנָק עִם חוֹבוֹת וְצָרוֹת וּמַחֲלֹקֶת, שֶׁהַיּוֹם נוֹבְחִים עָלַי בְּחִנָּם, וְזֶה רַק בִּגְלַל שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְפַרְסֵם אֶת שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל הָעוֹלָם. וְשֶׁתִּדַּע שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף רַבֵּנוּ זַ״ל יִגְמֹר עִנְיָנוֹ. יִהְיֶה לְךָ הַרְבֵּה כֶּסֶף, וּתְשַׁלֵּם אֶת כָּל חוֹבוֹתֶיךָ. מַה זֶּה אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אַרְבָּעִים אֶלֶף, חֲמִשִּׁים אֶלֶף דּוֹלָר?! כַּמָּה שֶׁעוֹלֶה הַסְּכוּם שֶׁל חוֹבוֹתֶיךָ. הַתֹּם הַקָּדוֹשׁ הָיָה רָגִיל לוֹמַר: אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַכֹּל יָכוֹל, וְאַתָּה עוֹד תִּסַּע בְּמֶרְכָּבָה יָפָה, רַק תִּקָּרַע בְּתְפִלּוֹת עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם. חֲזַק עַצְמְךָ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמְּךָ, כִּי כָּךְ כָּתוּב ״אֶשְׁכּוֹן אֶת דַּכָּא״. וְהָרַבִּי הַקָּדוֹשׁ עִמְּךָ, יַעַן שֶׁאַתָּה מְשַׁמֵּשׁ אוֹתוֹ. רְאֵה לְהָפִיץ אֲלָפִים מִסְפְּרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אַל תִּסְתַּכֵּל עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. עוֹד מְעַט הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר, וְיִהְיֶה מְאֹד יָפֶה, אַף־עַל־פִּי שֶׁבֵּינְתַיִם זֶה הַכֹּל בְּהַעֲלָמָה הַעֲלָמָה הַעֲלָמָה, רַק עוֹד מְעַט יִהְיֶה אוֹר. תְּבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם עֲבוּרִי, אֲנִי צָרִיךְ גַּם רַחֲמִים גְּדוֹלִים, שָׁלַחְתִּי לְךָ צ׳ק שֶׁל חֲמֵשׁ־מֵאוֹת דּוֹלָר בְּדֹאַר אֲוִיר בְּאַחֲרָיוּת, וְאָמְרוּ בַּדֹּאַר, שֶׁעַל־פִּי טָעוּת זֶה נִשְׁלַח בְּדֹאַר רָגִיל. בַּקֵּשׁ נָא מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֲקַבֵּל בַּחֲזָרָה אֶת הָאֲבֵדָה, וְשֶׁלְּךָ יִהְיֶה הַחֲמֵשׁ־מֵאוֹת דּוֹלָר, מָאתַיִם כְּבָר שָׁלַחְתִּי לְךָ, וַאֲנִי צָרִיךְ לִשְׁלֹחַ לְךָ עוֹד מָאתַיִם. בְּקָרוֹב אֶשְׁלַח. תִּהְיֶה בָּרִיא.

בַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה יִהְיוּ מְמַזְּכֵי הָרַבִּים, אֲשֶׁר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (אָבוֹת ה, יח; יוֹמָא פז.), שֶׁאֵין חֵטְא בָּא עַל יָדוֹ. וְתַאֲמִין לִי, שֶׁהַנְּסִים וְהַנִּפְלָאוֹת שֶׁרוֹאִים בְּהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה אֵין לְשַׁעֵר וּלְסַפֵּר כְּלָל, כִּי הֲלֹא אֵין בְּיָדִי לְפוֹרְטָה אֲפִלּוּ שָׁוֶה פְּרוּטָה מַמָּשׁ, כַּאֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ יוֹדֵעַ, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, הַיּוֹם נִגְמֶרֶת הַדְּפָּסַת הַיְרֹחוֹן, חוֹבֶרֶת ב׳, וְנִכְנַס אֶל הַצִּלּוּם, וַאֲקַוֶּה שֶׁבְּעוֹד כַּמָּה יָמִים יִגָּמֵר עִם הַכְּרִיכָה יַחַד. מַה מְּאֹד עָצְמָה וְגָבְהָה הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְעֹצֶם נִפְלְאוֹת חַסְדּוֹ אֲשֶׁר גָּמַל עִמָּנוּ בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כִּי הֲלֹא חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב צְרִיכִים לִהְיוֹת הֵכִי מְאֻשָּׁרִים בָּעוֹלָם, וְלִהְיוֹת רְגִילִים לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקָם וְגוֹרָלָם, שֶׁזָּכוּ לְהִתְוַדַּע מִרַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר מֵאִיר וּמַכְנִיס בָּנוּ הַשָּׂגַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּמַדְרֵגָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה כָּזוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְשַׁעֵר וּלְסַפֵּר כְּלָל (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ל׳), עַד שֶׁנִּפְתָּח פִּינוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְזֶהוּ הָעִקָּר וְהַיְסוֹד שֶׁכָּל הַיַּהֲדוּת תְּלוּיָה בָּזֶה — לִהְיוֹת רְגִילִים לְדַבֵּר וְלָשׂוּחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר מְדַבְּרִים שְׁנֵי חֲבֵרִים. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן רכח), שֶׁבְּוַדַּאי נִמְצָאִים כְּשֵׁרִים, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין לָהֶם הִתְבּוֹדְדוּת, אֲבָל אֲנִי קוֹרֵא אוֹתָם (פְּלִיטִיס) מְבֹהָלִים מְבֻלְבָּלִים, עַיִן שָׁם. וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ רְגִילִים לוֹמַר, שֶׁאִלְמָלֵא הָיִינוּ מִתְקָרְבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, רַק לְהִתְוַדַּע מֵהָעִנְיָן הַנּוֹרָא וְהַנִּשְׂגָּב הַזֶּה — לָשׂוּחַ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ, גַּם־כֵּן הָיְתָה כְּדָאִית כָּל הַהִתְקָרְבוּת, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, קִבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל עֵצוֹת וְהִתְחַזְּקוּת נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, וּבְוַדַּאי רָאוּי לָנוּ לַחֲזֹר וְלוֹמַר: אַשְׁרֵינוּ! וְהִנֵּה כְּבָר עוֹרַרְתִּיךָ כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים, שֶׁלֹּא כְּדַאי לְהִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים עִם אֲחֵרִים יְהֶיה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, עָלֶיךָ רַק לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּפִי שֶׁמֵּאִיר בְּדַעְתְּךָ, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, אֲפִלּוּ עַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לָצֵאת יְדֵי כָּל הַבְּרִיּוֹת, וּבִפְרָט אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. וְשָׁמַעְתִּי מִהָּרַב הֶחָסִיד ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר, (הַשּׁוֹהֶה עַכְשָׁו בְּמַחֲנֵנוּ), אֵצֶל הָעוֹלָם כְּשֵׁשׁ בֵּינֵיהֶם אַבְרֵכִים הַמְּכֻשָּׁרִים לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל בַּעֲבוֹדַת הַכְּלָל עוֹד עוֹזְרִים לָהֶם וְכוּ׳, וְאֶצְלֵנוּ הוּא הַהֶפּוּךְ — כְּשֵׁשׁ מִישֶׁהוּ שֵׁשׁ

בִּיכָלְתּוֹ לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל בָּעֲבוֹדַת הַכֹּלָל, עוֹד מְעַכְּבִים בַּעֲדוֹ וְשׁוֹבְרִים אוֹתוֹ וְכוּ׳, וְדִבְרֵי פִּי חָכָם חֵן; וְסִפֵּר לִי, שֶׁשָּׁמַע מֵהָרַב הֶחָסִיד הָאֱמִתִּי ר׳ אַבְרָהָם שְׁטֶעִרִינְהַארְץ זְצַ״ל, שֶׁסִּפֵּר שֶׁהָרַב הֶחָסִיד ר׳ מֹשֶׁה בְּרִסְלֶבֶר זַ״ל, שֶׁיָּדוּעַ שֶׁהָיָה מֵהַתַּלְמִידִים הַמְּבֻהָקִים אֵצֶל מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וּמֵחֲמַת עֲנִיּוּתוֹ הִשְׁכִּיר עַצְמוֹ לְמְלַמֵּד, וְלָמַד עִם כַּמָּה נְעָרִים, וְזוֹ הָיְתָה פַּרְנָסָתוֹ, וְהוּא הָיָה בַּעַל מַשְׂפִּיעַ נִפְלָא, כְּפִי שֶׁקִּבֵּל הַדִּבּוּרִים מִמּוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וְעַל־כֵּן הָיְתָה דַּרְכּוֹ לִלְמֹד עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּפַעַם אַחַת שָׁמְעוּ אֶת לִמּוּדוֹ ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּטְשֶׁהרִין, עָנוּ וְאָמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ: אַבְרֵךְ כָּזֶה אָנוּ מַנִּיחִים לִהְיוֹת מְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת?! אַבְרֵךְ כָּזֶה יָכוֹל לְהָאִיר אֶת הָעוֹלָם עִם דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל (וּבְזוֹ הַלָּשׁוֹן אָמְרוּ: אַזַא יוּנְגֶּרמַאן לָאזְן מִיר זַיין פַּאר אַ מְלַמֵּד מִיט קִינְדֶּער?! אַזַא יוּנְגֶּרמַאן קֶען דָּאךְ פַּאר שַׁיינֶען דִּי וֶועלְט מִיטִין רֶבִּינְ׳ס זַאךְ); וּמֵחֲמַת שֶׁהָיוּ עֲשִׁירִים גְּדוֹלִים כַּיָּדוּעַ, עָשׂוּ תֶּכֶף־וּמִיָּד מַעֲמָד, וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ מֵהַמְלַמְּדוּת, וְהֶחֱזִיקוּ אוֹתוֹ, וְהָיָה בַּעַל מַשְׂפִּיעַ גָּדוֹל אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְקֵרֵב נְפָשׁוֹת רַבּוֹת אֶל דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל, עַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבִּי! מֵאַחַר שֶׁחָנַן אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכֵלִים נִפְלָאִים כָּאֵלּוּ, שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהַשְׂפִּיעַ דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, אָסוּר לְךָ לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה וְיִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה, אַתָּה רְאֵה לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ רַק עַל נְקֻדָּה זוֹ — לְהָפִיץ דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם בִּכְתָב וּבְעַל־פֶּה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה בְּעֶזְרְךָ שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בֹּא ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וְאוֹדוֹת הַמְּרִירוּת וְכוּ׳, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, חֶמְדַּת לִבָּבִי! אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ, שֶׁנִּתְפַּסְתָּ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה (עֵין בְּרָכוֹת סא:), שֶׁבְּטוּלְךָ וּבִלְבּוּלֶיךָ הֵם בַּעֲבוּר הָעֵסֶק הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא עֵסֶק וּזְכוּת הָרַבִּים, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. אֱמֶת שֶׁבְּטַלְתָּ וְכוּ׳, אֲבָל מֵאִידָךְ, צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לְפָנֶיךָ עֵינֶיךָ, שֶׁבִּזְכוּתְךָ וּבְחֶלְקְךָ יִהְיֶה תָּלוּי זְכוּת וְחֵלֶק אֲלָפִים וְרִבְבוֹת בְּנֵי־אָדָם, שֶׁיִּזְכּוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי הַמְקָרֵב אֶת הַיְרוּדִים וְהַנְּפוּלִים וְכוּ׳ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ. לְדַעְתִּי, רָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ בָּזֶה מְאֹד מְאֹד. וְיַעֲזֹר לִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּהְיֶה חֶלְקִי בְּחֶלְקְךָ, וְאֶזְכֶּה גַּם אָנֹכִי לְזַכּוּת הָרַבִּים בָּזֶה. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּצְטַעֵר כְּלָל, אַדְרַבָּה! הַפֵּךְ אֶת כָּל הַיָּגוֹן אֶל תִּקֶּף הַשָּׂשׂוֹן וְהַשִּׂמְחָה.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! תַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֶל אֱמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, לֵידַע שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל וְהַכֹּל לַכֹּל — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֻלִּין ז:); וַאֲפִלּוּ רֵישׁ גַּרְגְּתָא מִן שְׁמַיָּא מְנוּ לֵיהּ (בְּרָכוֹת נח.); וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ לֹא תִּתְבַּלְבֵּל עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה, אַדְרַבָּה! צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁ״שָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם״ (תְּהִלִּים ס, יג), וְהַכֹּל תָּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ לֵילֵךְ עַכְשָׁו לְמָקוֹם פָּנוּי שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וּתְפָרֵשׁ שִׂיחָתְךָ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ עַל־כָּל־פָּנִים חֲמִשָּׁה רְגָעִים, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְּךָ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְכֵן תִּרְאֶה לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם עַל־כָּל־פָּנִים הַדַּף הַיּוֹמִי בַּגְּמָרָא, וּפָרָשָׁה חֲמִשָּׁה וְרַשִׁ״י, וּקְצָת מִדְרָשׁ מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ וּפֶרֶק מִשְׁנָיוֹת, בְּאֹפֶן שֶׁלְּבַל יֶחְסַר לְךָ יוֹם מִבְּלִי ״מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ״. וּמִלְּבַד זֹאת, מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם בְּעֵת הַנָּחַת תְּפִלִּין דְּרַבֵּנוּ תָּם, כַּמָּה סְעִיפִים שֻׁלְחָן עָרוּךְ, כַּיָּדוּעַ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. אֲקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּקָרוֹב נִתְוַעֵד יַחַד, וְאָז נְדַבֵּר בַּאֲרִיכוּת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר בּא ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִיד נַפְשִׁי, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

דַּיין בְּרִיעף הָאב אִיךְ דֶּער הַאלְטְן, אִיךְ בִּין זִיךְ זַייעֶר מְצַעֵר אִין דַּיין צַעַר, וָואס דֶּער אֱמֶת אִיז דָּאס דִּי צַעַר פּוּן דִּי שְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, וָוארוּם לֹא בְּחִנָּם צוּ בְּרֶעכְט דִּיר דֶּער בַּעַל־דָּבָר, וַוייל דּוּ הָאסְט זִיךְ גִינוּמֶען פַּאר שְׁפְּרַייטֶען דֶּעם הַיילִיגֶען רֶבִּי׳נְס דַּעַת אוֹיף דֶּער וֶועלְט, אִיבֶּער דֶּעם הָאט עֶר אִיבֶּער גִילָאזְט דִּי גַאנְצֶע וֶועלְט, אוּן הָאט זִיךְ גִינוּמֶען נָאר צוּ דִיר, וָואס זָאל אִיךְ דִיר זָאגְן, אִיךְ אַלֵיין דַּארְף הָאבְן אַ גְרוֹיס גְרוֹיס רְפוּאָה עֶס שְׁטֶעכְט מִיר זַייעֶר זַייעֶר בַּיים הַארְץ קוֹים אִיךְ קֶען גַיין, פּוּן דֶעסטְוועגְן וִוי עֶס וֶועְרְט מִיר נָאר אַ בִּיסֶעל בֶּעסֶער לוֹיף אִיךְ גְלַייךְ צוּם דְּרוּקֶער אָדֶער צוּם בִּינְדֶער אֶפְשָׁר קֶען אִיךְ נָאךְ עֶפֶּעס אַ שְׁמוּשׁ טהוּן פַּאר דֶּעם הַיילִיגֶען רֶבִּי׳ן, גְלַייבּ מִיר קֵיינֶער אִין דֶּער וֶועלְט (אֲפִלּוּ מַיין וַוייב) וַוייסְט נִישְׁט, דָּאס אִיךְ לַייד זַייעֶר זַייעֶר וְכוּ׳, נָאהְר וָואס זָאל אִיךְ טָאהן, כָּל זְמַן אִיךְ וֶועל לֶעבִּין, כָּל זְמַן דָּאס חִיוּת אִיז נָאךְ דָּא, וֶועל אִיךְ מְשַׁמֵּשׁ זַיין דֶּעם הַיילִיגֶען רֶבִּי׳ן, וָואס הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָאט אוּנְז אַרָאפּ גִישִׁיקְט אוֹיף דֶּער וֶועלְט, דֶּער רַבִּי אִיז אַ מַתָּנָה פַּאר כְּלַל יִשְׂרָאֵל, וָואס הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָאט זֵיי גִישֶׁענְקְט אוּן מִיר דַּארְפֶּען זִיךְ טַיילֶען מִיט דִּי מַתָּנָה, דֶּערִיבֶּער לִיגְט אַ חוֹב קָדוֹשׁ אוֹיף יֶעדֶען בְּרֶסְלֶבֶר חָסִיד מְגַלֶּה וּמְפַרְסֵם זַיין דֶּעם הַיילִיגֶען רֶבִּי׳נְס נָאמֶען אוּן דַּעַת אוֹיף דִּי גַאנְצֶע וֶועלְט, נָאהְר וויסֶען דַּארְפְּסְטוּ וויסֶען דָּאס ר׳ לֵוִי יִצְחָק הָאט מִיר אַמָּהל גִיזָאגְט מִיט דִּי וֶועְרְטֶער: ״וויילְסְט טהוּן פַּארְן רֶבִּי׳ן וֶועט אִיבֶּער גֶיין אוֹיף דִּיר וָואס עֶס וֶועט אִיבֶּער גֶיין וְכוּ׳ עֶס וֶועט זִיךְ אוֹיף דִּיר אוֹיף שְׁטֶעלִין דִּי גַאנְצֶע וֶועלְט מִיט חֲרָפוֹת אוּן בְּזָיוֹנוֹת וְכוּ׳, וֶועסְטוּ אָבֶּער אוֹיף הֶערְן צוּ טהוּן פַּארְן רֶבִּי׳ן וֶועט מֶען דִּיר אָפּ לָאזֶען וְכוּ׳, אוּן מֶען וֶועט דִּיר נָאךְ גֶעבְּן כָּבוֹד אוֹיךְ וְכוּ׳ הַיינְט קְלוֹיבּ זִיךְ אוֹיס... הָאב אִיךְ אִיהם

גיעֶנְטְפֶּערְט: עֶס וֶועט דֶעם בַּעַל־דָּבָר שׁוין גָּאְרנִישְׁט נוּטְצֶען, אִיךְ וֶועל מְשַׁמֵּשׁ זַיין דֶער רֶבִּי׳ן בִּיז דֶער סוֹף[פ].

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זָאל גֶעבֶּן כֹּחַ אוּן מֹחַ, וָוארוּם מֶען דַארְף אוֹיךְ דֶעם זֵייֶער אַסַאךְ הִתְחַזְּקוּת, וָוארוּם דֶער בַּעַל־דָּבָר לָאקֶערְט זֵייֶער שְׁטַארְק אוֹיךְ יֶעדֶען אִיטְלִכֶען בַּאזוּנְדֶערְס[צ].

לְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, גֶיי טָאג אוּן נַאכְט אוֹיךְ דִי מְקוֹמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, אוּן בֶּעט פַּאר מִיר אַ רְפוּאָה אוּן אַ יְשׁוּעָה אַרוֹיס צוּ גֶיין פּוּן דִי גְּרוֹיסֶע חוֹבוֹת וָואס אִיךְ בִּין שׁוּלְדִיג אוֹיךְ הַדְּפָסָה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וֶועט דִיר נִישְׁט פַּארְלָאזֶען אוֹיבּ דוּ וֶועסְט הָאבֶּן שֵׂכֶל אוּן דוּ וֶועסְט טָאג אוּן נַאכְט תְּפִלָּה טהוּן וֶועסְטוּ אַרוֹיס כַּאפֶּן דֶעם "מַצִּיל", זַיי זֵייֶער פְּרַיילִיךְ אוּן זַיי מְשַׁמֵּשׁ דֶעם הֵיילִיגֶען רֶבִּי׳ן, זַיי מֵפִיץ זַיינֶע סְפָרִים אוּן גַאנְץ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל[ק].

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

פ) אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וַאֲנִי מְאֹד מִצְטַעֵר בְּצַעַרְךָ, כִּי בֶּאֱמֶת זֶהוּ הַצַּעַר שֶׁל הַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי לֹא בְּחִנָּם שׁוֹבֵר אוֹתְךָ הַבַּעַל־דָּבָר, כִּי לָקַחְתָּ עַל עַצְמְךָ לְהָפִיץ אֶת דַּעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל הָעוֹלָם. וְלָכֵן עָזַב אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְלָקַח אֶת עַצְמוֹ רַק עָלֶיךָ. מָה אֹמַר לְךָ? אֲנִי בְּעַצְמִי צָרִיךְ רְפוּאָה גְּדוֹלָה מְאֹד. הוֹקֵר לִי בַּלֵּב מְאֹד מְאֹד, בְּקֹשִׁי אֲנִי מְסֻגָּל לְלֶכֶת, וּבְכָל זֹאת כְּשֶׁרַק נִהְיָה לִי קְצָת טוֹב, אֲנִי רָץ מִיָּד אֶל הַמַּדְפִּיס אוֹ אֶל הַכּוֹרֵךְ, אוּלַי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה שְׁמוּשׁ לָרַבִּי הַקָּדוֹשׁ. תַּאֲמִין לִי, אַף אֶחָד בָּעוֹלָם (אֲפִלּוּ אִשְׁתִּי) לֹא יוֹדְעִים שֶׁאֲנִי סוֹבֵל מְאֹד מְאֹד, רַק מָה אֶעֱשֶׂה, כָּל זְמַן שֶׁאֲנִי אֶחְיֶה, כָּל זְמַן שֶׁהַחִיּוּת עוֹד נִמְצֵאת, אֲשַׁמֵּשׁ אֶת הָרַבִּי הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שָׁלַח לָנוּ לָעוֹלָם הַזֶּה, הָרַבִּי הוּא מַתָּנָה לְכָלַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֶעֱנִיק לָהֶם, וְאָנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַלֵּק עִם הַמַּתָּנָה הַזּוֹ, עַל־כֵּן מֻנָּח חוֹב קָדוֹשׁ עַל כָּל חָסִיד בְּרֶסְלֶב, לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת דַּעַת וְשֵׁם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. רַק צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי ר׳ לֵוִי יִצְחָק אָמַר לִי פַּעַם בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: אַתָּה רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִיל רַבֵּנוּ זַ״ל, יַעֲבֹר עָלֶיךָ מַה שֶּׁיַּעֲבֹר, יַעַמְדוּ עָלֶיךָ כָּל הָעוֹלָם עִם חֲרָפוֹת וּבְזָיוֹנוֹת, אִם תַּפְסִיק לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִיל רַבֵּנוּ זַ״ל, יַעַזְבוּ אוֹתְךָ, וְעוֹד יִתְּנוּ לְךָ כָּבוֹד. עַתָּה בְּחַר לְךָ! וְעָנִיתִי לוֹ: לֹא יוֹעִיל כְּבָר לְבַעַל־דָּבָר שׁוּם דָּבָר! אֲנִי אֲשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל עַד הַסּוֹף.

צ) הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן כֹּחַ וּמֹחַ, כִּי לְזֶה צָרִיךְ הַרְבֵּה הִתְחַזְּקוּת, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר אוֹרֵב מְאֹד חָזָק עַל כָּל אֶחָד בִּנְפָרָד.

ק) לְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְךָ יוֹם וָלַיְלָה לַמְקוֹמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וּתְבַקֵּשׁ בַּעֲדִי לִרְפוּאָה וְלִישׁוּעָה, שֶׁאוּכַל לָצֵאת מֵהַחוֹבוֹת הַגְּדוֹלִים שֶׁאֲנִי חַיָּב בְּעַד הַהַדְפָּסָה. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, אִם יִהְיֶה לְךָ שֵׂכֶל, וְיוֹם וָלַיְלָה תִּתְפַּלֵּל, תּוּכַל לְהוֹצִיא אֶת ה׳מַצִּיל׳, תִּהְיֶה מְאֹד שָׂמֵחַ, וּתְשַׁמֵּשׁ אֶת הָרַבִּי הַקָּדוֹשׁ, וְתָפִיץ אֶת סְפָרָיו בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

ב׳ תתנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדֶּר בֹּא ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. חֶמְדַּת לִבָּבִי! הִנֵּה עַתָּה שָׁמַעְתִּי הַבְּשׂוֹרָה רָעָה שֶׁנִּסְתַּלֵּק הָרַב הַצַּדִּיק מִסְקָאלְיֶא זַ״ל, שֶׁהָיָה אִישׁ גָּדוֹל מְאֹד, וְהָיָה הוּא וְאָבִיו זַ״ל אוֹהֲבִים לָנוּ מְאֹד מְאֹד, וְחִדֵּשׁ הַרְבֵּה חִדּוּשִׁים בְּהַקְדָּמַת הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וּפַעַם אַחַת סִפֵּר לִי, שֶׁלְּאָבִיו הָיוּ גֶּזְמָאוֹת כְּתָבֵי יָד חִדּוּשִׁים וּפֵרוּשִׁים עַל הַ״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, וּפַעַם אַחַת מָסַר לִי גִּיסוֹ הֲלֹא הוּא מְחֻתָּנִי, נֵרוֹ יָאִיר, סֵפֶר עַל מְגִלַּת אֶסְתֵּר, וּשְׁמוֹ ״פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה״, שֶׁכָּתַב שָׁם: יֹאמְרוּ נָא בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲעֲשָׂרָה מְזֻמּוֹרִים שֶׁגָּלָה מְשִׁיחַ ה׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; כִּי הֶחֱשִׁיב מְאֹד מְאֹד אֶת דִּבַּר רַבֵּנוּ זַ״ל מְאֹד מְאֹד. וּפַעַם אַחַת אָמַר לִי בְּפֵרוּשׁ עַל שֶׁיֵּשׁ חוֹלְקִים עַל הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְהִתְלַהֵב מְאֹד. וְאָמַר בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: וָואס שַׁיָּךְ צוּ קְרִיגֶען אוֹיפְּ׳ן זֹהַר הַקָּדוֹשׁ, דָּאס הָאט דָּאךְ דִּי זְעלְבֶּע קְדֻשָּׁה וִוי דֶּער זֹהַר הַקָּדוֹשׁ[ר]. כָּל זֶה אָמַר לִי בְּפֵרוּשׁ. עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, תִּהְיֶה נִשְׁמָתוֹ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים, וְלָנוּ יֵשׁ לָקַחַת מוּסָר הַשְׂכֵּל מִזֶּה, כִּי ״וְהַחַי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ״ (קֹהֶלֶת ז, ב), וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל זֶה (עַיֵּן קֹהֶלֶת רַבָּה שָׁם): אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים שֶׁנּוֹתְנִים אֶת יוֹם מִיתָתָם לִפְנֵי עֵינֵיהֶם, כִּי יִהְיֶה הַהֶכְרֵחַ לָצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם וְלֹא יִשָּׁאֵר לָנוּ שׁוּם דָּבָר, רַק מַה שֶּׁהֵכַנּוּ לְעַצְמֵנוּ, וְזֶה בָּרוּר מְאֹד! וּכְבָר יְדוּעָה אִמְרַת ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל: אֵין עוֹד יַדָּאוּת כְּיוֹם הַמִּיתָה, וְאֵין עוֹד הַעֲלָמָה כְּמוֹ הַעֲלָמָה שֶׁל יוֹם הַמִּיתָה; כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל שׁוֹכְחִים זֹאת.

עַל־כֵּן, לְדַעְתִּי, חֶמְדַּת לִבָּבִי! רְאֵה לְהַתְחִיל לַעֲשׂוֹת עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וּרְאֵה לְהַתְמִיד מְאֹד מְאֹד בִּלְמוּד

ר) מַה שַּׁיָּךְ לַחֲלֹק עַל הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ?! יֵשׁ לָזֶה אוֹתָהּ קְדֻשָּׁה כְּמוֹ לַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ.

הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת; הֵן שֶׁתִּתְפַּלֵּל הַתְּפִלּוֹת הַקְּבוּעוֹת בְּמְתִינוּת מִלָּה בְּמִלָּה, וְהֵן שֶׁתַּרְבֶּה בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים. וְסִפֵּר לִי הַיּוֹם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי הָרַב הֶחָסִיד ר׳ שְׁמוּאֵל הוֹרוֹבִיץ מִגְּדוֹלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, רָאוּ אֶצְלוֹ, שֶׁכָּל יוֹם וָיוֹם גָּמַר אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים, וְכֵן הָיְתָה דַּרְכּוֹ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם הַרְבֵּה דַּפֵּי גְּמָרָא, וְכַמָּה פְּעָמִים לֹא הָלַךְ לִשְׁכַּב עַד שֶׁגָּמַר אֵיזוֹ מַסֶּכֶת, כִּי דַּרְכּוֹ הָיְתָה לוֹמַר הַרְבֵּה כִּרְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָמַר (עַיֵּן חַיֵּי־מוֹהַר״ן, אוֹת עז), שֶׁהוּא מְקַנֵּא בְּאִישׁ אֶחָד אֲשֶׁר הָיָה גָּר בָּעִיר בְּרֶסְלֶב, וְהָיְתָה דַּרְכּוֹ לוֹמַר בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה מְאֹד, עַיֵּן שָׁם.

וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! רְאֵה כִּי ״יָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר״ (תְּהִלִּים קמד, ד), בְּרַח לְךָ מִבְּנֵי־אָדָם, וּלְעוֹלָם אַל תִּכָּנֵס עִמָּם בְּוִכּוּחִים, רַק הַדְבֵּק עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וּלְהַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְכֵן תַּרְבֶּה בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, שֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְסִפְרֵי הַפּוֹסְקִים, וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ וְתִקּוּנִים, וְסִפְרֵי קַבָּלָה וַחֲסִידוּת מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ. וּרְאֵה לִהְיוֹת מְסֻדָּר בְּסֵדֶר לְאַט לְאַט, כִּי מִכָּל לִמּוּד תִּלְמַד קְצָת, עַד שֶׁתְּסַיֵּם סֵפֶר אֶחָד, תַּתְחִיל סֵפֶר שֵׁנִי וְכוּ׳, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל כָּל הַסְּפָרִים, כִּרְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָמַר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן כח): רָאוּי לָאָדָם שֶׁיַּעֲבֹר וְיֵלֵךְ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, וְלִלְמֹד כֻּלָּם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בְּכָל מָקוֹם וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם, רְאֵה לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם אֵיזֶה חִדּוּשׁ עַל הַ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״ וְעַל הַ״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״ וְעַל ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַמּוֹעֲדִים וְכוּ׳, וְתִרְשֹׁם לְעַצְמְךָ אֵילּוּ דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, כִּי חִדּוּשֵׁי תוֹרָה הֵם תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד עַל הֶעָבָר (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קה); וְגַם יִשְׁמֹר אוֹתְךָ שֶׁלֹּא תְּבַלֶּה אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר, כִּי חִדּוּשֵׁי תוֹרָה הֵם גַּם־כֵּן בִּכְלַל לִמּוּד, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמַּעְתִּיק מֵאֵיזֶה סֵפֶר, וְכֵן יְקָרֵר אֶת הִתְלַהֲבוּת לְבָבְךָ. וּבִכְלָל טוֹב מְאֹד מְאֹד לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁים וְלִבְנוֹת בִּנְיָנִים, צִיצִים וּפְרָחִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּכַוָּנָתוֹ וּרְצוֹנוֹ לְהַדְפִּיס, הַכְּתִיבָה

בְּעַלְמָא הֵיא טוֹבָה וּנְעִימָה. רְאֵה גַּם רְאֵה עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו לִשְׁמֹר אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר מְאֹד מְאֹד, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁמֹר צֵאתְךָ וּבוֹאֲךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּשַׁלַּח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה כּוֹתֵב אֶת שִׁבְרוֹן לִבְּךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת. וְהִנֵּה כְּבָר יָדַעְתָּ דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עה), שֶׁאָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל. וְהָעִקָּר לִהְיוֹת חָזָק בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה וְהִתְבּוֹדְדוּת, לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת לה.): אֵיזֶהוּ יְסוּרִים שֶׁל אַהֲבָה? כָּל שֶׁאֵין בָּהֶן בִּטּוּל תְּפִלָּה; כִּי כְּשֶׁאָדָם חָזָק בַּעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, אָז לֹא שַׁיָּךְ שׁוּם יְסוּרִים כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁמִּתְחַבֵּא בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ. וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם תּוּכַל לְהִכָּנֵס לְאֵיזֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת צָנוּעַ וּלְהִתְפַּלֵּל שָׁם, כִּי (שָׁם ו.): אֵין תְּפִלָּתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת, אֶלָּא בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים־א ח, כח): ״לִשְׁמֹעַ אֶל הָרִנָּה וְאֶל הַתְּפִלָּה״ — בְּמָקוֹם רִנָּה שָׁם תִּהְיֶא תְּפִלָּה. וּמְסַפְּרִים עַל הָרִבֵּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהָיוּ מוֹצְאִים אוֹתָם בְּחֶשְׁכַּת לַיְלָה בְּבֵית־מִדְרָשׁ צָנוּעַ שֶׁלֹּא הָיְתָה שָׁם שׁוּם בְּרִיָּה, וְשָׁם דַּוְקָא הִתְבּוֹדְדוּ הַרְבֵּה מְאֹד. וְעַל־כֵּן אִם קָשֶׁה וְכָבֵד לְךָ לְהִכָּנֵס בַּיַּעַר אוֹ אֵיזֶה שָׂדֶה מֻחְמֶצֶת הַפְּחָדִים, רְאֵה לְהַחְבִּיא עַצְמְךָ בְּאֵיזֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת צָנוּעַ, וְשָׁם תַּרְבֶּה בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְכוּ׳, וְאַל יִקָּשֶׁה לְךָ מִמַּה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נב), שֶׁעִקַּר שְׁלֵמוּת

הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת לָצֵאת בַּשָּׂדֶה וּבְיַעַר, וְלֵילֵךְ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הוֹלְכִים בְּנֵי־אָדָם אֲפִלּוּ בַּיּוֹם וְכוּ׳, עַיִן שָׁם, בֶּאֱמֶת כָּךְ הוּא כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲבָל מֵאֵידָךְ מוּבָא גַּם בִּדְבָרָיו (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ט׳), שֶׁהָעִקָּר הוּא לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֶל נְקֻדַּת הָאֱמֶת, וְיִרְאֶה שֶׁדְּבָרָיו יִהְיוּ עִם אֱמֶת, עַיִן שָׁם; וְעַל־כֵּן אִם יֵשׁ לְךָ בִּלְבּוּלִים בַּשָּׂדֶה וּבַיַּעַר מִפְּאַת הַפְּחָדִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם וְכוּ׳, וּמִתְבַּלְבֶּלֶת תְּפִלָּתְךָ וְכוּ׳, וּבְבֵית־הַכְּנֶסֶת צָנוּעַ, שָׁם יֵשׁ לְךָ הִתְעוֹרְרוּת יוֹתֵר גְּדוֹלָה, עַל־כֵּן רְאֵה לְקַיֵּם זֹאת, כִּי הָעִקָּר ׳רַחֲמָנָא לִבָּא בָּעֵי׳ (סַנְהֶדְרִין קו:), וְשֶׁיִּהְיֶה עִם לֵב הָאֱמֶת בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, לִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד לְהַחְבִּיא אֶת עַצְמְךָ בְּכָל יוֹם בְּאֵיזֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת צָנוּעַ, וְשָׁם תַּרְבֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ. וּכְבָר אָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (פָּרָשַׁת נָשֹׂא קכו.), דְּכָל בֵּי כְּנִישְׁתָּא דְּעַלְמָא מִקַּדָּשׁ אִקְרֵי וּשְׁכִינְתֵּיהּ אַקְדִּימַת לְבֵי כְּנִישְׁתָּא וְכוּ׳[ש], עַיִן שָׁם; וְאָמְרוּ (פָּרָשַׁת לֶךְ־לְךָ פ.): בֵּי כְּנִישְׁתָּא אַתַּר דְּדִיוּרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּמָּן וְכוּ׳[ת], עַיִן שָׁם; וְאָמְרוּ (פָּרָשַׁת פְּקוּדֵי רנא.), בֵּית־הַכְּנֶסֶת לְתַתָּא לָקֳבֵל בֵּית־הַכְּנֶסֶת דִּלְעֵילָּא וְכוּ׳[א], עַיִן שָׁם; וְכֵן הוּא בְּתִקּוּנֵי־זֹהַר (בַּהַקְדָּמָה יב:): ״כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה״ — דָּא בֵּי כְּנִישְׁתָּא וְכוּ׳[ב], עַיִן שָׁם. וּכְבָר הֶאֱרִיכוּ חַזַ״ל הַקְּדוֹשִׁים הַרְבֵּה מִמַּעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, עַד שֶׁאָמְרוּ (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ב׳, הֲלָכָה ד׳), צָרִיךְ אָדָם לְהִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם שֶׁהוּא מְיֻחָד לִתְפִלָּה, עַיִן שָׁם; וְאַף שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת, שֶׁעִקַּר מְצָוָתָהּ הוּא בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת וּבְמִנְיָן דַּיְקָא, אַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם לְהִתְבּוֹדֵד עַצְמוֹ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, מַעֲלָתָהּ גְּדוֹלָה וּגְבוֹהָה מְאֹד מְאֹד, וְהָעִקָּר — שֶׁיִּהְיֶה עִם אֱמֶת. וְאָז (תְּהִלִּים קמה, יט): ״קָרוֹב ה׳ לְכָל קֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת״. חֶמְדַּת לְבָבִי! יֵשׁ וָיֵשׁ לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה, עַד שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה מִדִּבּוּרִים אֵלּוּ קוּנְטְרֵס גָּדוֹל, אַךְ אֵין לִי הַפְנַאי עַכְשָׁו, כִּי נִתְעוֹרַרְתִּי גַּם־כֵּן לְקַיֵּם זֹאת, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתֵנוּ, וְיַמְתִּיק מֵאִתָּנוּ כָּל הַדִּינִים, וְיַמְשִׁיךְ לָנוּ

ש) כָּל בֵּית־הַכְּנֶסֶת בָּעוֹלָם ״מִקְדָּשׁ״ נִקְרָא, וְהַשְּׁכִינָה מַקְדֶּמֶת לְבֵית־הַכְּנֶסֶת.

ת) בֵּית־הַכְּנֶסֶת מְקוֹם דִּירַת הַשְּׁכִינָה שָׁמָּה.

א) בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלְּמַטָּה כְּנֶגֶד בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלְּמַעְלָה.

ב) זֶה בֵּית־הַכְּנֶסֶת.

שֶׁפַע וּבְרָכָה וְהַצְלָחָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר בְּשַׁלַּח ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקָּצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת, וּבִפְרָט שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדְךָ — הַפֶּה בָּהֶם, וּמֵהֶם לֹא תָּזוּעַ. וּבִפְרָטִיּוּת סִפְרֵי ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ — בָּהֶם תֹּאחַז, כִּי הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁיֵּשׁ שָׁם, לֹא תִּמְצָא בְּשׁוּם מָקוֹם. וְהָיָה רָאוּי לְךָ לַחֲזֹר בָּזֶה הַרְבֵּה הַרְבֵּה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ. וּזְכוּרָנִי, כְּשֶׁזָּכִיתִי לְהִתְוַדַּעַ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל בִּימֵי נְעוּרַי, הָיָה עִקַּר לִמּוּדִי רַק בְּלִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת. וְהָיְתָה תְּקוּפָה, שֶׁזָּכִיתִי לְסַיֵּם אֶת כָּל הַח׳ חֲלָקִים בְּכָל חֹדֶשׁ (עֶרֶךְ שֶׁל ל״ג דַּפִּים לְיוֹם), וּמַמָּשׁ כָּל חִיּוּתִי מֵאָז וְעַד עַתָּה עַתָּה, זֶה קָרוֹב לְכ״ב שָׁנִים, הוּא רַק מִ״הַלִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״. מַה וְלָמָּה לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֲחֵרִים?! טוֹב יוֹתֵר לְהַכְנִיס אֶת כָּל עִיּוּנְךָ בְּ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, וְלִהְיוֹת רָגִיל עַל דַּלְתוֹת מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח. וְשָׁמַעְתִּי כַּמָּה פְּעָמִים מִזְּקֵנֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: ״דִּי אַלֶּע וָואס הָאבֶּן זִיךְ גִיוֶוייקְט אִין ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, הָאבֶּן גִיהַאט גְרוֹיס הַצְלָחָה״[ג].

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אוֹדוֹת הַחוֹבוֹת, צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כִּי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְסוֹף כָּל סוֹף, אִם תִּהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה, צְעָקוֹת וְשַׁוְעוֹת בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ. רַק חֲזַק וֶאֱמַץ לִבְלִי לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ, וְאַל תֶּחֱלֶשׁ דַּעְתְּךָ כְּרֶגַע, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, כִּי מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְמַלֵּא כָל עָלְמִין

ג) כָּל אֵלּוּ שֶׁהָיוּ ״סְפוּגִים״ בְּ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, הָיְתָה לָהֶם הַצְלָחָה גְּדוֹלָה.

וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עָלְמִין, וְהַכֹּל לַכֹּל עֵצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁהָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ה׳), וּצְרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִדְרֹשׁ בְּעַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם אֵיפֹה אוֹחֵז בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הִיא בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתנט.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה לִידִיד נַפְשִׁי, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֵצַח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לָנְכוֹן קִבַּלְתִּי הַיּוֹם עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסָה, וְגַם כְּבָר קִבַּלְתִּי מִמְּךָ כַּמָּה מִכְתָּבִים, אַךְ מֵעֹצֶם טִרְדוֹתַי בְּעִסְקֵי הָרַבִּים לֹא הָיָה לִי הַפְנַאי לִכְתֹּב לְךָ, וְגַם עַכְשָׁו אֲנִי טָרוּד מְאֹד, אַךְ יַעַן שֶׁהָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר, שִׁכְּנְךָ, עוֹרָרָנִי לִכְתֹּב לְךָ עַל־כָּל־פָּנִים שׁוּרוֹתַיִם, אָמַרְתִּי לִרְשֹׁם לְךָ כַּמָּה דִּבּוּרִים לְמַעַן הַחֲיוֹתְךָ.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי! שֶׁבִּכְלָל הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם הֵם מְלֵאִי נִסְיוֹנוֹת וְכוּ׳, כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ הֵירִידוֹת וְהַבְלְבּוּלִים וְהַסְפֵּקוֹת שֶׁלּוֹ וְכוּ׳, אֵין יוֹצֵא מֵהַכְּלָל בִּדְבָרִים אֵלּוּ יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, כִּי אַפְלוּ הַצַּדִּיק הֲכִי גָּדוֹל, צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בְּכָל יוֹם אֵיזֶה צַעַר (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עז), וְאִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִזֶּה, רַק עַל־יְדֵי תִּקֻּף הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּצְרִיכִים לְהַכְנִיס עַצְמוֹ לְגַמְרֵי בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְאַל תַּחֲשֹׁב שֶׁהִיא עֲבוֹדָה קַלָּה, כִּי מִדַּת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הִיא הֲעֲבוֹדָה הֲכִי קָשָׁה מְאֹד, כִּי צְרִיכִים לְסַלֵּק אֶת הַשֵּׂכֶל לְגַמְרֵי, וְלֵידַע שֶׁאֵין יוֹדְעִים כְּלָל, רַק הוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ — דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר. וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמֵנוּ תָּמִיד לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה בְּלָשׁוֹן שֶׁאָנוּ רְגִילִים לְדַבֵּר (כְּגוֹן

לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ), וְעַל־יְדֵי־זֶה תֻּשְׁלַם אֶצְלְךָ הַדַּעַת בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר; כִּי כְּשֶׁאָדָם מַרְגִּיל עַצְמוֹ לְסַלֵּק בְּכָל פַּעַם דַּעְתּוֹ, וּמַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲזַי זוֹכֶה בְּכָל פַּעַם לְהַגְדִּיל וּלְהַרְחִיב מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן אֵין חָכְמָה כְּחָכְמַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר כָּל הַחָכְמוֹת לֹא יַגִּיעוּ אֵלֶיהָ. וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז תִּתְפַּשֵּׁט אֶצְלוֹ הַשִּׂמְחָה הָאֲמִתִּית, וְיִהְיֶה רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי אֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזּוֹכִים לֵידַע, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֻלִּין ז׃).

וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי, רְאֵה וְגַם רְאֵה לִהְיוֹת תָּמִיד רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, הִנֵּךְ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים, וְהַשִּׂמְחָה תְּחַזֵּק אֶת אֱמוּנָתְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהָאֱמוּנָה תְּחַזֵּק אֶת הַשִּׂמְחָה, כִּי שְׁנֵיהֶם תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה, וְזֶהוּ (וַיִּקְרָא ו, ו): ״אֵ׳שׁ׳ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה״ וְגוֹ׳, אֵ׳שׁ׳ אֱ׳מוּנָה שִׂ׳מְחָה דַּיְקָא צְרִיכָה תָּמִיד לִבְעֹר עַל הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל אִישׁ וְאִשָּׁה, וְזֶהוּ מִ׳זְּ׳בֵ׳חַ׳ — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: מַ׳לְכוּת זְ׳עֵיר ב׳וֹ ח׳וּבְרוֹ, וְאוּלַי אֵל זֶה כִּוְּנוּ חֲזַ״ל (גִּטִּין צ׃): כָּל הַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, אֲפִלּוּ מִזְבֵּחַ מוֹרִיד עָלָיו דְּמָעוֹת. וְלִכְאוֹרָה מָה עִנְיַן מִזְבֵּחַ לְכָאן? אַךְ כְּפִי הַנַּ״ל יוּבַן הֵיטֵב, כִּי הַמִּזְבֵּחַ מְרַמֵּז עַל חִבּוּר דּוּכְרָא וְנוּקְבָא מַ׳לְכוּת זְ׳עֵיר ב׳וֹ ח׳וּבְרוֹ, וּכְשֶׁהוּא מְגָרְשָׁהּ, אֲזַי נִתְבַּטֵּל הַיִּחוּד, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַמְּצָוָה בְּנִשּׂוּאִין — לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲזַ״ל (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ה׃): אִשָּׁה — בַּעְלָהּ מְשַׂמְּחָהּ, וְזֶה זוֹכִים רַק אִם חַיִּים חַיֵּי תוֹרָה, חַיֵּי אֱמוּנָה, שֶׁאָז עַל־יְדֵי אֱ׳מוּנָה בָּאָה הַשִּׂ׳מְחָה, וְאֵ׳שׁ׳ דִּ׳קְדֻשָּׁה בּוֹעֶרֶת וּמְאִירָה, וּצְרִיכִים שֶׁתִּבְעַר הָאֵ׳שׁ׳ הַזּוֹ תָּמִיד וְלֹא תִכְבֶּה, וְעַל־כֵּן הָעִקָּר תִּרְאֶה שֶׁבֵּיתְךָ יִהְיֶה בָּנוּי רַק עַל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְאָז מְמַלֵּא תָּבִיא אֶת הַשִּׂמְחָה הָאֲמִתִּית, וְתִחְיוּ חַיִּים נְעִימִים וּמְאֻשָּׁרִים — אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ, וְתִבְנֶה בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל, וּתְגַדְּלוּ בָּנִים וּבָנוֹת מִתּוֹךְ שִׂמְחָה וְהַרְחָבַת הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וּלְמַעַן הַשֵּׁם אַל תִּפֹּל

בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, רַק לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּלְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתְּךָ, כִּי בַּיִת אֲשֶׁר מָלֵא שִׂמְחָה, הַשְּׁכִינָה שְׁרוּיָה שָׁם.

הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תתס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם ד׳ לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל מַעֲלַת הָרוֹצֶה לִשְׁתּוֹת מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּפֹה תְּקַבֵּל רָצוּף סְפָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁבַּקַּשְׁתָּ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֶיךָ בָּהֶם, וְתִזְכֶּה לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וּכְרִצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל. הָעִקָּר רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת הָעַצְבוּת אֶצְלְךָ כְּרֶגַע, אֲשֶׁר לְפִי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, הִיא עֲבֵרָה גְּדוֹלָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מח), וּבְפֵרוּשׁ אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד): מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, עַיֵּן שָׁם; כִּי בָּזֶה תְּלוּיִים כָּל חַיֵּי הָאָדָם — לִהְיוֹת תָּמִיד אַךְ וְרַק שָׂמֵחַ וּמְבַדֵּחַ עַצְמוֹ וַאֲחֵרִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁיִּהְיֶה בֶּן עוֹלָם הַבָּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

מוּבָא בָּאַלְשִׁיךְ הַקָּדוֹשׁ (פָּרָשַׁת תְּרוּמָה) מִגְּנוּת הָעוֹשֶׂה צְדָקָה, כְּדֵי לְהִתְפָּאֵר בְּגַאוּת וְכָבוֹד וּפִרְסוּם שֶׁל שֶׁקֶר, וְלֹא רַק שֶׁיִּהְיֶה לוֹ שָׂכָר, רַק עָנוּשׁ יֵעָנֵשׁ. וּמְגַלֶּה עֵצָה טוֹבָה, אֲשֶׁר קוֹדֶם שֶׁהוֹלֵךְ אֶל הַמָּקוֹם שֶׁמִּתְאַסֵּף עַם יַחַד לָתֵת הַצְדָקָה, שֶׁיִּתְבּוֹדֵד בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְיֹגְמֹר בְּלִבּוֹ וּבְדַעְתּוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כַּמָּה שֶׁהוּא רוֹצֶה לִתֵּן, וְאָז כְּשֶׁיָּבוֹא בֵּין הָעָם, וְיִמְסֹר אֶת נִדְבָתוֹ אֲשֶׁר נָדַב עוֹד בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, יֶחְשֹׁב לוֹ מִצְוָה אֲמִתִּית לִשְׁמָהּ, וְאֵינוֹ צָרִיךְ כְּבָר לְהִתְפַּחֵד מִפַּחַד הַיֵּצֶר מִגַּאוּת

וְכָבוֹד וּפִרְסוּם שֶׁל שֶׁקֶר וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

וְהִנֵּה כְּפִי שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל מְפָרֵשׁ (תְּהִלִּים לב, א): ״אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל״ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קו), שֶׁגַּם בִּרוּחָנִיּוּת יֵשׁ מִצְוַת צְדָקָה לְהַשְׂכִּיל אֶת הֶעָנִי בְּדַעַת, וּלְהַכְנִיס בּוֹ יִרְאַת שָׁמַיִם. לְפִי הַנַּ״ל יוּבַן מַה שֶּׁהִזְהִיר בְּהַתּוֹרָה ״הֱיֵכַל־הַקֹּדֶשׁ״ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט), לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה קֹדֶם שֶׁיַּעֲסֹק עִם רְחוֹקִים, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יִתְאַחֵז בּוֹ הָרַע שֶׁל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים. וְשָׁמַעְתִּי פַּעַם אַחַת מֵאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר הָרַע שֶׁמִּתְאַחֵז בּוֹ מֵהָרְחוֹקִים הוּא גֵּאוּת וְכָבוֹד שֶׁל שֶׁקֶר, וְעַל־כֵּן טוֹב מְאֹד לְהִתְבּוֹדֵד בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, קֹדֶם שֶׁיְּדַבֵּר עִם רְחוֹקִים, וְאָז כְּבָר אֵין צָרִיךְ לְהִתְפַּחֵד מֵהָרַע.

ב׳ תתסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדֶּר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד מְאֹד, נֵר לְהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח לְנֵצַח נְצָחִים.

אֲהוּבִי, אָחִי! רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד, אַתָּה תִּהְיֶה חָזָק בְּשָׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת, וְזֶה יִהְיֶה תִּקּוּנְךָ הַנִּצְחִי. א. לֶאֱסֹף צְדָקָה, שֶׁזֶּהוּ תִּקּוּן הַבְּרִית (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רסד). ב. לְהַתְמִיד בַּגְּמָרָא כְּסִדְרָן (לוֹמַר הַרְבֵּה בְּתַמְימוּת וּבִפְשִׁיטוּת), כִּי תַּלְמוּד מְבַטֶּלֶת הַקְּלִפָּה הַמַּכְשֶׁלֶת בְּפֻגַּם הַבְּרִית (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ריד); ג. לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִצְעֹק צְעָקוֹת וְקוֹלֵי קוֹלוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הַמְזַכֶּכֶת אֶת הַמֹּחַ, וּמֵבִיא לִשְׁלֵמוּת תִּקּוּן הַבְּרִית וְיִשּׁוּב הַדַּעַת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָנִים: כ׳, לו), וּבִזְכוּת הַשָּׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת תִּזְכֶּה לְתִקּוּן נִפְלָא. וְתִזְכֶּה לִמְצֹא אֶת בַּת זִוּוּגְךָ, וְגַם צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ (ר׳ זַלְמָן דֶּער קְלֵיינֶער) דֶּרֶךְ אֵיזוֹ תִּקּוּן הַבְּרִית. וְעַל־כֵּן אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וְאַל תִּתְפַּעֵל מַה שֶּׁזֶּה אוֹמֵר לְךָ, אוֹ מַה שֶּׁזֶּה אוֹמֵר לְךָ, אַתָּה חָזָק

וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וּשְׁמֹר אֶת הָעֵינַיִם, כִּי (בְּרֵאשִׁית לח, כא) "אַיֵּה הַקְּדֵשָׁה הִיא בָּעֵינַיִם", עִקַּר קְדֻשַּׁת אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הוּא רַק בָּעֵינַיִם. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן א׳), שֶׁצְּרִיכִים לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל בַּחִיּוּת אֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, וּבְזֹכוּת זֶה תִּזְכֶּה לְהִנָּצֵל מֵהַיֵּצֶר הָרַע, הַמַּלְבִּישׁ עַצְמוֹ בְּמִצְווֹת וְכוּ׳, כְּאִלּוּ עַל־יְדֵי־זֶה אֶמְצָא אֶת זִוּוּגִי... צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, זִוּוּגְךָ כְּבָר מְיֻעָד בַּעֲבוּרְךָ, וְהִיא מְחַכָּה עָלֶיךָ יוֹם יוֹם וְשָׁעָה שָׁעָה וְרֶגַע וָרֶגַע, וְעַל־כֵּן עָלֶיךָ רַק לַעֲסֹק בִּתְפִלּוֹת וּבְצָעָקוֹת, וְלִתְלוֹת עֵינֶיךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְלֹא אֶל נָשִׁים... וְאָז בִּרְבוֹת הַזְּמַן עַל־יְדֵי רִבּוּי צְעָקוֹת שֶׁתִּצְעַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת כְּדַרְכְּךָ, וְגַם תַּתְמִיד הַרְבֵּה בַּאֲמִירַת גְּמָרָא וַאֲסֵפַת צְדָקָה, אָז תִּזְכֶּה לִמְצֹא זִוּוּגְךָ, וְתִחְיֶה חַיִּים טוֹבִים וּנְעִימִים לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תתסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר.

לָכֵן קִבַּלְתִּי מִכְתָּבְךָ, וּפֹה תְּקַבֵּל רָצוּף סִפְּרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל אֲשֶׁר בִּקַּשְׁתָּ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה בְּעֶזְרֶךָ, שֶׁתָּמִיד תַּתְמִיד בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים זַ״ל, אֲשֶׁר בָּהֶם תִּמְצָא אֶת הָאַהֲבָה וְהַיִּרְאָה. כִּי עִקַּר הַיִּרְאָה וְהָאַהֲבָה מְקַבְּלִים רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יז); וְהַיִּרְאָה וְהָאַהֲבָה הֵן הַשִּׂמְחָה וְהַתְּפִלָּה, שֶׁהֵן שְׁתֵּיהֶן עִקָּרִים גְּדוֹלִים בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לִהְיוֹת תָּמִיד שָׂמֵחַ, וְלֶאֱהֹב אֶת עַצְמוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲסֹק תָּמִיד בִּתְפִלָּה וּבְהִתְבּוֹדְדוּת, וְלָשִׂיחַ כָּל שִׂיחָתוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ פַּחַד וְיִרְאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

מוּבָא בָּאַלְשִׁיךְ הַקָּדוֹשׁ (פָּרָשַׁת תְּרוּמָה): עַל־יְדֵי כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה, הוּא מֵאִיר אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת עַל נִשְׁמָתוֹ, וּבִפְרָט מִצְוַת צְדָקָה, כָּל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה שֶׁנּוֹתֵן, נִדְלָקִים אוֹרוֹת חֲדָשִׁים בְּשֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וּבְכָל פַּעַם בְּפַעַם שֶׁנּוֹתֵן, יוֹתֵר אוֹרוֹת נִתְחַדְּשִׁים לְמַעְלָה. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן (חֵלֶק ב׳, סִימָן ד׳), שֶׁהַצְּדָקָה פּוֹתַחַת פְּתָחִים לְמַעְלָה בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וּמֵאַחַר שֶׁצָּרִיךְ לַעֲלוֹת בִּקְבִיעוּת בַּעֲלִיּוֹת דַּרְגָּה בָּתַר דַּרְגָּה, עַל־כֵּן צָרִיךְ לִתֵּן בְּכָל פַּעַם צְדָקָה מֻחָדָשׁ, וְלִפְתֹּחַ לוֹ פְּתָחִים חֲדָשִׁים. וּמוּבָא מִמִּילָא, אֲשֶׁר עִקַּר שְׁלֵמוּת הַצְּדָקָה הוּא — כְּשֶׁנּוֹתְנִים עַל הַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא הָאוֹר הַגָּנוּז מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, שֶׁלֹּשׁ רִאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ׳, וְכָל מַה שֶּׁמַּדְפִּיסִים וּמְפַרְסְמִים אֶת הָאוֹר הַזֶּה, יוֹתֵר מֵאִיר בְּכָל הָעוֹלָם, וְעַל כֵּן בְּכָל פְּרוּטָה וּבְכָל פַּעַם שֶׁנּוֹתְנִים בִּשְׁבִיל צְדָקָה זוֹ, וּמַדְפִּיסִים וּמְפַרְסְמִים יוֹתֵר אֶת הָאוֹר הַזֶּה, נִפְתָּחִים אוֹרוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לִתֵּן לִצְדָקָה זוֹ בִּקְבִיעוּת.

ב׳ תתסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, נֵר הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשָּׁלֹשׁ רִאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק, הֲלֹא הוּא נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְבַקֵּשׁ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

חֶמְדַּת לִבִּי! אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵינוּ שֶׁזָּכִינוּ לֵידַע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, הַמְחַיֶּה וּמְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אוֹתָנוּ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, רְאֵה וְגַם רְאֵה אֵיךְ שֶׁעָבְרָה תְּקוּפָה כֹּה אֲרֻכָּה, מֵאָז שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְוַעֵד עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים בָּעִיר לוּבְּלִין, וּבֵין כָּךְ עָבַר כְּבָר מַה שֶּׁעָבַר וְכוּ׳, וַעֲדַיִן הָאוֹר הַגָּנוּז בּוֹעֵר וּמֵאִיר בְּךָ, אִם כִּי הוּא רַק כְּמוֹ נְצוֹץ קָטָן, עִם כָּל זֹאת

הַנִּצּוֹץ יָכוֹל לְהִתְלַהֵב, וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה לַהַב גָּדוֹל, אֲשֶׁר עוֹד יָאִיר וְיחַמֵּם אֲחֵרִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ לְהִתְעוֹרֵר מֵחָדָשׁ, וְיָאִיר וְיִתְלַהֵב בְּךָ הַנִּצּוֹץ, וְתָאִיר לְךָ וְלַאֲחֵרִים וּלְכֻלָּנוּ בְּאוֹרוֹ הַגָּנוּז.

רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כא): בְּמָקוֹם שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב — שָׁם כָּל הָאָדָם; עַל־כֵּן צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד רַק לַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וּלְסַלֵּק דַּעַת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לִהְיוֹת אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ. וְכֵן צָרִיךְ רַק לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לִהְיוֹת אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכֵן הוֹרָה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל לְחַפֵּשׂ תָּמִיד רַק אֶת הַטּוֹב, וְאָז הָרַע מְמֵילָא יִפֹּל. וּלְעוֹלָם אַל יְדַבֵּר מֵהָרַע כְּלָל, שֶׁאָז יִהְיֶה שָׁם מַמָּשׁ, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם. וְאָמַר מוֹהֲרַנַ״תְּ זַ״ל (חֲנֻכָּה, הֲלָכָה ג׳), אֲשֶׁר עִקַּר מַעֲשֶׂה הַבַּעַל־דָּבָר — לְהַסְתִּיר אֶת הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבְּרִים הַיְמֵי רַע (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לג), עַד שֶׁאֵין יוֹדְעִים שׁוּם עֵצָה, אֵיךְ לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעִקַּר הָעֵצָה הוּא לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְאֶל אֲנָשָׁיו הָאֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר יְדַבֵּר עִמּוֹ וְיִסְתַּכֵּל עָלָיו בְּעֵין הָאֱמֶת, עַיִן רוּחָנִית וְכוּ׳, עַל־יְדֵי־זֶה תֵּכֶף־וּמִיָּד יִפֹּל הָרַע, וְיִתְגַּלֶּה תֵּכֶף־וּמִיָּד הַטּוֹב, וְיִזְכּוּ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיָאִירוּ הַיְמֵי טוֹב, אַךְ צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְאֶת אֲנָשָׁיו הָאֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר בָּהֶם שׁוֹרָה הָאֲרַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לִמְצֹא אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בֶּאֱמֶת וְאֶת אֲנָשָׁיו הָאֲמִתִּיִּים, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

ב׳ תתסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, גֶּבֶר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׁלַחְתִּי לְךָ פֹּה אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל

שֶׁבְּקִשְׁתְּךָ, יַעֲזֹר לְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁתִּתְעַיֵּן בָּהֶם תָּמִיד, וְהֵם יָאִירוּ עֵינֶיךָ בַּעֲבוּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְתִזְכֶּה לְדַבֵּק עַצְמְךָ תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים י, כ): ״וּבוֹ תִּדְבָּק״, וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים לָמְדוּ מִזֶּה (סִפְרִי עֵקֶב יא): הַדָּבֵק בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים, עַיֵּן שָׁם; נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא הַתַּלְמִיד־חָכָם הָאֲמִתִּי (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ד׳), יְכוֹלִים לְהִתְדַּבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן הַתְמֵד מְאֹד מְאֹד בְּכָל יוֹם בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהֵם יָבִיאוּ אוֹתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

מְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן א׳, כִּי הַשֵּׂכֶל הוּא אוֹר גָּדוֹל מְאֹד, הַיְנוּ הַשָּׂגַת אֱלֹקוּת הוּא אוֹר עָצוּם גָּדוֹל מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצִּמְצוּם, וְכֵן הוּא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ה׳, הַשָּׂגַת אֱלֹקוּת אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג, כִּי אִם עַל־יְדֵי צִמְצוּמִים רַבִּים מִשֵּׂכֶל עֶלְיוֹן לְשֵׂכֶל תַּחְתּוֹן וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְיֵשׁ לוֹמַר כִּי זֶה יָדוּעַ, אֲשֶׁר כָּל מַה שֶּׁהָאָדָם זוֹכֶה לְסַגֵּל בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹות וּבְיוֹתֵר בִּתְפִלָּה וּבְהִתְבּוֹדְדוּת, יוֹתֵר זוֹכֶה לְהִתְעַלּוֹת וּלְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים בְּשֵׂכֶל וּבְהִתְגַּלּוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְכֵן בְּכָל פַּעַם בָּא לְהַשָּׂגָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה. אַךְ לִפְעָמִים מֵרֹב אוֹר לֹא יוּכַל לְקַבְּלוֹ כְּלָל, וְכִמְעַט שֶׁיִּתְבַּטֵּל בִּמְצִיאוּת, חַס וְשָׁלוֹם, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר וְכוּ׳, כַּיָּדוּעַ דָּבָר זֶה לְמִי שֶׁזָּכָה לְזֶה. עַל־כֵּן צָרִיךְ לְזָכֹר אֲשֶׁר צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת צִמְצוּם, וְהַצִּמְצוּם הוּא שֶׁצָּרִיךְ לְהוֹכִיחַ וּלְבַזּוֹת אֶת עַצְמוֹ, וּלְהַזְכִּיר אֶת חֶטְאָיו וַעֲוֹנוֹתָיו הַמְגֻנִּים, וִידַבֵּר אֶל עַצְמוֹ דִּבְרֵי בְּזִיּוֹנוֹת, שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל, וְאֵיךְ עֲדַיִן לֹא יָצָא כְּחוּט הַשַּׂעָרָה, וַעֲדַיִן הוּא מָלֵא עֲבֵרוֹת וְגַשְׁמִיּוּת. וּבָזֶה שֶׁיְּבַזֶּה וִיבַיֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ, בָּזֶה יְצַמְצֵם אֶצְלוֹ הָאוֹר, וְיַעֲלֶה דַּיְקָא מַעְלָה מַעְלָה. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן (חֵלֶק ב׳, סִימָן פב), כִּי לִפְעָמִים דַּיְקָא בִּשְׁעַת עֲלִיָּה מֵרִבּוּי אוֹר יָכוֹל לְהִתְרַחֵק, וְהַצַּדִּיק מְגַלֶּה לוֹ, כִּי גַּם שָׁם יֵשׁ אֱלֹקוּת, וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן (חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳), שֶׁשָּׁם בִּדְבָרִי מַעְלָה הַצַּדִּיק מְגַלֶּה שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים כְּלָל וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וּבְלִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת (פִּקָּדוֹן, הֲלָכָה ד׳), אֵיתָא אֲשֶׁר דַּיְקָא בְּשָׁעָה

שֶׁמְּצַמְּצֵם אֶת עַצְמוֹ וְעוֹשֶׂה עַצְמוֹ כִּבְהֵמָה, אֲשֶׁר אֵינָהּ יוֹדַעַת כְּלָל, אָז דַּיְקָא צָרִיךְ לְהִזָּהֵר עַל־כָּל־פָּנִים שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה בְּהֵמָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְזֶהוּ שֶׁכֻּלָּ נִפְלָא מְאֹד; מִצַּד אֶחָד — יִסְתַּכֵּל לְמֶרְחוֹק, בְּחִינַת (יִרְמְיָה לא, ג): ״מֵרָחוֹק ה׳ נִרְאָה לִי״, וּמִצַּד אַחֵר — יֵדַע שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל, וּמִצַּד שְׁלִישִׁי — יִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לִבְלִי לְדַבֵּר מַה שֶּׁאֵינוֹ צָרִיךְ, אוֹ חַס וְשָׁלוֹם, לִבְלִי לַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים מְגֻנִּים. כִּי דַּיְקָא בִּשְׁעַת הַצְּמְצוּם וְהֶסְרוֹן הַיְדִיעָה, יָכוֹל הַיֵּצֶר הָרַע לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו וּלְהַסְתִּירוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי. וְעַיֵּן הֵיטֵב בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן (חֵלֶק א׳, סִימָן סג); וּבְלִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת (מִילָה, הֲלָכָה ה׳), עַל תּוֹרָה זוֹ, וְהֵם לְמוּדִים נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים, אֲשֶׁר צָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ כָּל דְּרֵי מַעְלָה בְּקִיאִים בָּהֶם (וְהוּא כְּמוֹ מָשָׁל שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ בְּמִשְׁקָפַיִם שְׁחוֹרִים דַּיְקָא, בְּשָׁעָה שֶׁרוֹצֶה לְהִסְתַּכֵּל בַּשֶּׁמֶשׁ, כְּמוֹ־כֵן דַּיְקָא כְּשֶׁמֵּאִיר עָלָיו הָאוֹר מְאֹד, צָרִיךְ לְבַזּוֹת אֶת עַצְמוֹ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל). וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לְעָבְדוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, וּלְבַל נַטֶּה אֶת עַצְמֵנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, וְנִזְכֶּה לְסַגֵּל הַרְבֵּה בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

ב׳ תתסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח־נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּפֹה תְּקַבֵּל רָצוּף סְפָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁבִּקַּשְׁתָּ — הַתְמֵד בָּהֶם, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשֶׁךָ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! הָעִקָּר תִּרְאֶה לֶאֱחֹז אֶת עַצְמְךָ בְּהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְאָז תִּפָּרַח וְתַצְלִיחַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צב, יג): ״צַדִּיק׳ כַּתָּמָר׳ יִפְרָח״; וְהִנֵּה מוּבָא בְּדִבְרֵי הָאֲרִיזַ״ל (עַיֵּן לִקּוּטֵי תּוֹרָה), אֲשֶׁר סוֹפֵי תֵּבוֹת הַפָּסוּק הַזֶּה הוּא ק׳ר׳ח׳; וְיֵשׁ לוֹמַר, כִּי יָדוּעַ אֲשֶׁר כָּל מַחֲלֹקֶת קֹרַח הָיְתָה לְהַפְרִיד אֶת יִשְׂרָאֵל מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה,

אֲשֶׁר הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בּוֹ (עֵין זֹהַר ח״ב נד), וְהוּא רָצָה לְהַפְרִיד בֵּין הַדְּבֵקִים, כִּי עִקַּר גִּלּוּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, וְקָרַח מִן הָיָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי סַנְהֶדְרִין י׳, א׳), וְעַל־כֵּן הָאוֹחֵז אֶת עַצְמוֹ בְּהַצַּדִּיק, אָז כַּתָּמָר יִפְרַח. וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל תָּמָר שֶׁמִּמֶּנּוּ הַלּוּלָב (סֻכָּה מד:), שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא לֵב אֶחָד, וְכָךְ יִשְׂרָאֵל אֵין לָהֶם אֶלָּא לֵב אֶחָד לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם; כִּי זוֹהִי עִקַּר עֲבוֹדַת הַצַּדִּיק לְהַכְנִיס אֱמוּנָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְשֶׁיִּהְיֶה לָהֶם רַק לֵב אֶחָד לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וּלְבַסּוֹף יִהְיֶה תִּקּוּנוֹ שֶׁל קָרַח, גַּם עַל־יְדֵי מֹשֶׁה, וְכַמּוּבָא בְּסִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ט׳, שֶׁהַתָּם הַקָּדוֹשׁ תִּקֵּן לְבַסּוֹף אֶת הֶחָכָם, וְהָבֵן.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

בְּעִנְיַן מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא, אֲשֶׁר צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לְהַסְמִיךְ שׁוּם רַבִּי שֶׁאֵינוֹ הָגוּן, כִּי הוּא עָתִיד לִתֵּן אֶת הַדִּין. דָּבָר זֶה הוּא מְבֹרָר לַכֹּל. כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הֵקִים הַבַּעַל־דָּבָר מְפֻרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר, אֲשֶׁר מַטְעִים אֶת הֲמוֹן־עַם הַכְּרוּכִים אַחֲרֵיהֶם, וְאֵינָם מְאִירִים בָּהֶם שׁוּם יִרְאַת שָׁמַיִם וּקְדֻשָּׁה וְהַתְמָדַת הַלִּמּוּד וְכוּ׳, וְעוֹד זֹאת, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, בּוֹחֲרִים לָהֶם מַנְהִיגִים צְעִירִים, אֲשֶׁר אֵינָם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם וּבֵין שְׂמֹאלָם, רַק הָעִקָּר — שֶׁהוּא נָכֶד שֶׁל צַדִּיק מְפֻרְסָם וְכוּ׳, וְגֹדֶל חֻצְפַּת הַבַּעַל־דָּבָר, שֶׁמַּסְתִּיר אֶת הַיְרֵאִים הָאֲמִתִּיִּים, תַּלְמִידֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר דְּבֵקִים בֶּאֱמֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵם יְכוֹלִים לַעֲזֹר לְכָל הָעוֹלָם בֶּאֱמֶת, וּלְקָרְבָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא דַּי שֶׁמַּסְתִּירָם לְגַמְרֵי, עוֹד זֹאת שֶׁתּוֹלִים בָּהֶם בּוּקֵי וּסְרִיקֵי, וּמוֹצְאִים בָּהֶם כָּל מִינֵי חֶסְרוֹנוֹת, וְעוֹשִׂים מֵהֶם כָּל מִינֵי לֵיצָנוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוּשָׁה וּכְלִימָה, כַּאֲשֶׁר יָבוֹא יוֹם הַדִּין הַנּוֹרָא, וְאָז יֵקָיֵם (מַלְאָכִי ג, יח): ״וְשַׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע, בֵּין עֹבֵד אֱלֹקִים לַאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ״, וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֲגִיגָה ט:), שֶׁזֶּה שֶׁלָּמַד מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת נִקְרָא ״עוֹבֵד ה׳״, וְזֶה שֶׁלָּמַד רַק מֵאָה פְּעָמִים נִקְרָא ״וְלֹא עֲבָדוֹ״; הַיְנוּ אַף שֶׁזָּכָה כְּבָר לִלְמֹד מֵאָה פְּעָמִים, אַף עַל־כָּל־פָּנִים לְגַבֵּי חֲבֵרוֹ שֶׁזָּכָה לִלְמֹד

מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת נִקְרָא "וְלֹא עֲבָדוֹ", מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן, אֲשֶׁר תַּלְמִידֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, הַזּוֹכִים לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם, וּמַתְמִידִים מְאֹד מְאֹד בַּתּוֹרָה, וְקָמִים בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת מַמָּשׁ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה יֵשׁ לָהֶם לְבַיֵּשׁ לְאֵלּוּ אֲשֶׁר עֲדַיִן לֹא זוֹכִים לְזֶה, מִכָּל שֶׁכֵּן אֵיךְ יַעֲשׂוּ לֵיצָנוּת מִבְּנֵי־אָדָם, אֲשֶׁר קְדֻשָּׁתָם עוֹלָה עַלֵּיהֶם אַלְפֵי אַלְפִים פְּעָמִים, הָרַחֲמָן הוּא יָשִׂים חֶלְקֵנוּ בֵּין עוֹבְדֵי ה׳ תַּלְמִידֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הָאֲמִתִּיִּים.

ב׳ תתסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, הָרוֹצֶה לִשְׁתּוֹת מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְבַקֵּשׁ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל — לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְרָצוּף פֹּה תְּקַבֵּל לְעֵת עַתָּה "לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת", חֵלֶק א׳, וְ"לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן" עִם פֵּרוּשׁ "שִׂפַת הַנַּחַל", חֵלֶק א׳, וּבְקָרוֹב נִשְׁלַח לוֹ יֶתֶר הַסְּפָרִים.

הָעִקָּר שֶׁבְּכָל הָעִקָּרִים לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי הַמְחַיֶּה וּמְחַזֵּק אוֹתָנוּ כָּל־כָּךְ, אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ שֶׁזָּכִינוּ לְזֶה. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, תִּרְאֶה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, שֶׁזּוֹ נִקְרֵאת "הִתְבּוֹדְדוּת", תְּפִלַּת הַמָּשִׂיחַ, שֶׁכָּל אֶחָד יְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁשִּׁגּוּרָה בִּלְשׁוֹנוֹ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּרְגִּיל עַצְמוֹ לְזֶה, אָז יִטְעַם טַעַם עוֹלָם הַבָּא בָּעוֹלָם הַזֶּה מַמָּשׁ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

עֲנָוָה הִיא שְׁלֵמוּת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים, כִּי כָל מַה שֶּׁמְּבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ, יוֹתֵר זוֹכֶה לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא אוֹר פָּשׁוּט, וְעַל־כֵּן

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהָיָה עָנָו מִכֹּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר יב, ג): ״וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה״, עַל־כֵּן הָיָה יָכוֹל לְקַבֵּל אֶת כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כְּלַל הַמִּשָּׁכַת כָּל הַמֹּחִין מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת א, א): ״מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי״, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵץ סוֹטָה ה.), שֶׁלְּפִיכָךְ נָתַן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת הַתּוֹרָה עַל הַר סִינַי שֶׁהוּא נָמוֹךְ מִכֻּלָּם, לְלַמֵּד שֶׁאֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת אֶלָּא בְּמִי שֶׁמַּנְמִיךְ עַצְמוֹ (עֵץ דֶּרֶךְ אֶרֶץ זוּטָא, פֶּרֶק ח׳). וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עב): עִקַּר הַגְּדֻלָּה הִיא הַשִּׁפְלוּת הָאֲמִתִּית, וְזֶה יִהְיֶה עִקַּר הַתְּחִיָּה, שֶׁיִּחָיֶה וְיָקִים הַשִּׁפְלוּת וַעֲנִיּוּת שֶׁל כָּל אֶחָד; כִּי הָעוֹלָם הַבָּא הוּא רוּחָנִי בְּלִי גְּבוּל, וְכָל זְמַן שֶׁהָאָדָם הוּא יֵשׁ, אַזַי קָשֶׁה לוֹ וְאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג רוּחָנִיּוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזּוֹהִי הַמִּשָּׁכַת הָעוֹלָם הַבָּא לָעוֹלָם הַזֶּה, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ מִכֹּל וָכֹל, אַזַי הוּא כְּלֹא מַמָּשׁ, אַזַי מֵאִיר עָלָיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן (חֵלֶק א׳, סִימָן ריט): כְּשֶׁאָדָם מַקְטִין אֶת עַצְמוֹ, אָז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גַּם־כֵּן מַקְטִין אֶת עַצְמוֹ כִּבְיָכוֹל וּמִתְגַּלֶּה אֵלָיו וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְהָעִקָּר לֵידַע שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז יֵלֵךְ לוֹ תָּמִיד כְּסֵדֶר (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פב); וְעַל־יְדֵי שֶׁמְּמַעֵט בִּכְבוֹד עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַבֶּה כְּבוֹד הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳); וְאֵיךְ רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת? כְּשֶׁשּׁוֹמֵעַ בְּזִיּוֹנוֹ וְשׁוֹתֵק וְאֵינוֹ מֵשִׁיב, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא הֶעָנָו הָאֲמִתִּי, וְנִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ כְּשֶׁדִּבְּרוּ עָלָיו — לֹא הֵשִׁיב כְּלָל, רַק סָבַל הַכֹּל. וְעַל־כֵּן זָכָה לְבַטֵּל עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנִתְקַיֵּם אֶצְלוֹ (בְּמִדְבַּר יב, ח): ״בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וּמַרְאֶה וְלֹא בְּחִידוֹת וּתְמוּנַת הַוָי״ה יַבִּיט״ וְגוֹ׳; כִּי כָּל זֶה תָּלוּי כְּפִי שֶׁסּוֹבֵל בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים וְשׁוֹתֵק, וְהָבֵן.

ב׳ תתסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי

הַיָּקָר, נֵר הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ, הֲלֹא הוּא נַחַל מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֵצַח־נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְבַקֵּשׁ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

וְהִנֵּה, אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, פֹּה תְּקַבְּלֵם, וְרָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׂם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ.

חַסְדֵי ה׳ כִּי לֹא תַמּוּ, כִּי בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ זָכִינוּ לְהִתְוַדַּעַ מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה וּמִסְפָּרִים קְדוֹשִׁים כָּאֵלּוּ הַמְחַיִּים וּמְחַזְּקִים הַרְבֵּה, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֵּהָגֶה בָּהֶם תָּמִיד, וְיִהְיֶה חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

הָעִקָּר וְהַיְסוֹד שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בּוֹ בְּקִיּוּם הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁיִּשָּׁאֵר קַיָּם בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא שְׁמִירַת הַדִּבּוּר, וְיַקְבֵּל עַל עַצְמוֹ קַבָּלָה חֲזָקָה לֹא לְהַתְחִיל לְדַבֵּר עִם שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אִם עִם אָבִיו וְאִמּוֹ וְאָחִיו הַגָּדוֹל, מִשּׁוּם כִּבּוּד אָב וָאֵם, אֲבָל עִם אֲחֵרִים יְזָהֵר מְאֹד מְאֹד, וְגַם כְּשֶׁיְּדַבֵּר, לְעוֹלָם לֹא יְדַבֵּר מֵאֲחֵרִים מִטּוֹב וְעַד רַע, שֶׁאָז לֹא יִכָּשֵׁל בֶּעָוֹן הֶחָמוּר לְשׁוֹן־הָרַע וּרְכִילוּת וְלֵיצָנוּת וְכוּ׳, וְיָכוֹל לַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ גְּדָרִים, כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁדִּבֵּר עִמָּהֶם הַרְבֵּה לְשׁוֹן־הָרַע וְדִבּוּרִים אֲסוּרִים, שֶׁיַּפְסִיק אֶת הַדִּבּוּר עִמָּהֶם לְגַמְרֵי כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, וּמַה גַּם אֵלּוּ אֲשֶׁר מְצַעֲרִים אוֹתוֹ, לֹא יְדַבֵּר עִמָּהֶם כְּלָל, וְיַפְסִיק עִמָּם הַדִּבּוּר לְגַמְרֵי, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יִכָּנֵס בְּדִין וּבְדָבָרִים וּבְמַחֲלֹקֶת עִמָּם, וְאָז כְּשֶׁיַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בִּשְׁמִירַת הַדִּבּוּר — יָדוּר בְּעוֹלָם הַחֵרוּת. כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לח): ״רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְּבָרוֹ״ (תְּהִלִּים קמח, ח), עִקַּר הָרוּחַ סְעָרָה שֶׁנִּתְהַוָּה בְּמֹחוֹ שֶׁל אָדָם הוּא רַק עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר.

ב׳ תתסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, גֵּר לְהַצְדִּיק אוֹר הָאוֹרוֹת, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּפֹה תְּקַבֵּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל אֲשֶׁר בִּקַּשְׁתָּ.

הָעִקָּר ״הַחֲזֵק בַּמּוּסָר וְאַל תֶּרֶף״ (מִשְׁלֵי ד, יג), כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, כִּי מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם וּמְהַוֶּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְעָלֵינוּ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָנִים: ה׳, יב); כִּי צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ בְּעַצְמוֹ אֵיךְ הוּא אוֹחֵז בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאַף אִם עָבַר עָלָיו כְּבָר מַה שֶּׁעָבַר, אָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל, רַק יְחַפֵּשׂ וִיבַקֵּשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִקְפֹּץ בְּפַעַם אַחַת אֶל הַקְּדֻשָּׁה, כִּי לוֹקֵחַ עִתִּים וּזְמַנִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כג, ל): ״מְעַט מְעַט אֲגָרְשֶׁנּוּ מִפָּנֶיךָ, לֹא תוּכַל לְכַלּוֹתָם מַהֵר, פֶּן יַרְבֶּה עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה״; כִּי עַד שֶׁזּוֹכִים לַעֲקֹר וּלְשָׁרֵשׁ אַחַר הָעֲבוֹדָה זָרָה הַטְמוּנָה בְּלִבּוֹ, לוֹקֵחַ זְמַן רַב, וְעַל־כֵּן אָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ בֵּין כָּךְ מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, עָלֶיךָ רַק לְהִתְחַזֵּק מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְאָז בִּרְבוֹת הַזְּמַן, יִתְבַּטְּלוּ מִמְּךָ כָּל הַסְּפֵקוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים, וְיָאִיר בְּךָ אוֹר הָאֱמוּנָה, אֲשֶׁר אֵין עוֹד אוֹר כְּמוֹ אוֹר גִּלּוּי הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

אִיתָא בְּנֹעַם אֱלִימֶלֶךְ, פָּרָשַׁת שְׁמִינִי, יֵשׁ צַדִּיקִים הַדָּרִים תָּמִיד בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וּלְהָבִין זֹאת הוּא, כִּי עַל־יְדֵי גֹּדֶל הַזְּכוּךְ שֶׁמְּזַכְּכִים אֶת עַצְמָם בִּקְדֻשַּׁת שַׁבַּעַת הַנְּרוֹת: ״הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה״, כְּמוֹ־כֵן מְאִירִים עָלָיו הָאַרְבָּעָה שְׁמוֹת: ע״ב, ס״ג, מ״ה, ב״ן, שֶׁהֵם הָעוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וְכָל

מַה שֶּׁיִּזְדַּכֵּךְ יוֹתֵר, לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל הַחִיּוּת אֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, וְלִבְלִי לִשְׁמֹעַ שׁוּם דִּבּוּרִים שֶׁל רָשָׁעִים, וְלִבְלִי לִכְעֹס וּלְהַקְפִּיד כְּלָל, אֲפִלּוּ יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, וְיִשְׁמֹר מְאֹד אֶת דִּבּוּרוֹ לִבְלִי לְהַתְחִיל לְדַבֵּר עִם שׁוּם בְּרִיָּה, כִּי אִם הַמֻּכְרָח מְאֹד, אָז יוֹתֵר וְיוֹתֵר יָאִירוּ לִפְנֵי עֵינָיו אֵלּוּ הַשֵּׁמוֹ״ת: ע״ב, ס״ג, מ״ה, ב״ן, בִּגְוָנִין נְהוֹרִין, וְיָדוּר שָׁם בִּקְבִיעוּת, אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְזֶה.

ב׳ תתסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ בְּעִנְיַן בִּרְכַּת ״אֲשֶׁר יָצַר״ וְכַנָּתָה וְכוּ׳, הִנֵּה רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁיְּבָרֵךְ בִּרְכַּת ״אֲשֶׁר יָצַר״ בְּכַוָּנָה, וּבָזֶה יַעֲשֶׂה טוֹבָה לְנִשְׁמַת אִמּוֹ כַּיָּדוּעַ. וּבֶאֱמֶת כְּשֶׁאָדָם מִתְבּוֹנֵן בְּפַשְׁטוּת מַה שֶּׁאָמַר הַמְחַבֵּר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, סִימָן ו׳, סְעִיף א׳, כְּבָר אֵינוֹ צָרִיךְ כַּוָּנוֹת אֲחֵרוֹת, רַק בִּפְשִׁיטוּת פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת. וְזוֹ לְשׁוֹן הַמְחַבֵּר: כְּשֶׁיֵּצֵא מִבֵּית הַכִּסֵּא יְבָרֵךְ ״אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּחָכְמָה״ — שֶׁבְּרִיאַת הָאָדָם הִיא חָכְמָה נִפְלָאָה, וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים עַל שֵׁם שֶׁהַגּוּף דּוֹמֶה לְנוֹד מָלֵא רוּחַ, וְהוּא מָלֵא נְקָבִים כִּדְלַקָּמָן בְּסָמוּךְ. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים ״בְּחָכְמָה״ — שֶׁהִתְקִין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְאַחַר־כָּךְ בְּרָאוֹ, ״**וּבָרָא בוֹ נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים**״ — פֵּרוּשׁוֹ נְקָבִים רַבִּים, כְּגוֹן: פֶּה וְחוֹטֶם וּפִי טַבַּעַת, וְגַם בָּרָא בּוֹ אֵיבָרִים רַבִּים חֲלוּלִים, כְּגוֹן: לֵב וְכֶרֶס וּמֵעַיִם, שֶׁאִם יִסָּתֵם אֶחָד מֵהֶם, כְּלוֹמַר שֶׁבַּנְּקָבִים יֵשׁ נֶקֶב אֶחָד שֶׁהוּא הַפֶּה, שֶׁכְּשֶׁהוּא בִּמְעֵי אִמּוֹ הוּא סָתוּם, וּכְשֶׁיּוֹצֵא לָאֲוִיר הָעוֹלָם הוּא נִפְתָּח, וְאִם כְּשֶׁיָּבוֹא לָאֲוִיר הָעוֹלָם הָיָה

נִשְׁאָר סָתוּם, לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת, וְהָאֵיבָרִים הַחֲלוּלִים — אִם הָיָה נִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם, לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת.

וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ, שֶׁגִּבּוֹל יֵשׁ לָאָדָם, שֶׁיְּכוֹלִים נְקָבָיו לְהִסָּתֵם וְלֹא יָמוּת, וְכֵיוָן שֶׁעָבַר אוֹתוֹ הַגִּבּוֹל, אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת, וְכֵיוָן שֶׁבִּכְלָל הַנְּקָבִים הֵם פִּי הַטַּבַּעַת וּפִי הָאַמָּה, וּבִכְלָל הָאֵיבָרִים הַחֲלוּלִים, "שֶׁאִם יִפָּתֵחַ אֶחָד מֵהֶם אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם", הֵם כֶּרֶס וּמֵעַיִם שַׁפִּיר הַוֵי שֶׁבַח מֵעִנְיַן עֲשִׂיַּת צָרְכָיו, וְאֶפְשָׁר עוֹד, שֶׁמֵּאַחַר שֶׁאִם יוֹצֵא לִנְקָבָיו בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁאִם עָבַר הַגִּבּוֹל יָמוּת, בִּכְלָל "שֶׁאִם יִפָּתֵח אֶחָד מֵהֶם" הוּא, וְהָוֵי נָמֵי מֵעִנְיַן עֲשִׂיַּת צָרְכָיו מַמָּשׁ, "רוֹפֵא כָּל בָּשָׂר" — עַל שֵׁם הַנְּקָבִים שֶׁבָּרָא בּוֹ לְהוֹצִיא פְּסֹלֶת מַאֲכָלוֹ, כִּי אִם יִתְעַפֵּשׁ בַּבֶּטֶן יָמוּת, וְהוֹצָאָתוֹ הִיא רְפוּאָה, "וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת" — מִפְּנֵי שֶׁהָאָדָם דּוֹמֶה לְנוֹד מָלֵא רוּחַ, וְאִם יַעֲשֶׂה אָדָם בַּנּוֹד נֶקֶב כְּחוּדוֹ שֶׁל מַחַט, הָרוּחַ יוֹצֵא, וְהָאָדָם מָלֵא נְקָבִים, וְרוּחוֹ מִשְׁתַּמֶּרֶת בְּתוֹכוֹ, הֲרֵי זֶה פֶּלֶא; וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ, עַל שֵׁם שֶׁבּוֹרֵר טוֹב הַמַּאֲכָל וְדוֹחֶה הַפְּסֹלֶת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וּבַלְבּוּשׁ סִימָן ו׳ אִיתָא: כְּשֵׁם שֶׁחַיָּב אָדָם לְבָרֵךְ "עַל נְטִילַת יָדַיִם" שַׁחֲרִית, לָתֵת תּוֹדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבָּרָאנוּ בְּרִיָּה חֲדָשָׁה לְשָׁרְתוֹ, וְלָתֵת תּוֹדָה לִשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ הַשְׁאָרוֹת וְקִיּוּם נִצְחִי לְנַפְשׁוֹתֵינוּ בָּעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ לְמַעְלָה בְּסִימָן ד׳, כֵּן חַיָּבִים אֲנַחְנוּ לְבָרֵךְ אוֹתוֹ וְלָתֵת תּוֹדָה לִשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ עַל בְּרִיאָתֵנוּ, שֶׁבָּרָא וְיָצַר אוֹתָנוּ, וְשָׂם לָנוּ קִיּוּם בְּטִבְעֵנוּ עַל־יְדֵי הַמַּאֲכָל וְהַמִּשְׁתֶּה, וּבָרָא בָּנוּ כֹּחַ הַזָּן הַכּוֹלֵל הָאַרְבָּעָה כֹּחוֹת, שֶׁהֵם: הַמּוֹשֵׁךְ וְהַמַּחֲזִיק וְהַמְעַכֵּל וְהַדּוֹחֶה לְמוֹתָרוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ הַעֲמָדָה וְקִיּוּם לְגוּפֵנוּ, עַד הַזְּמַן הַמֻּגְבָּל לְכָל אֶחָד בְּטִבְעוֹ, לְפִיכָךְ כְּשֶׁיִּטֹּל יָדָיו שַׁחֲרִית וִיבָרֵךְ "עַל נְטִילַת יָדַיִם", יְבָרֵךְ מִיַּד אַחֲרָיו בִּרְכַּת "אֲשֶׁר יָצַר", שֶׁנִּתְקְנָה עַל זֶה הַכֹּחַ הַדּוֹחֶה לְמוֹתָרוֹת, שֶׁהֲרֵי אִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא עָשָׂה צְרָכָיו — אוֹ גְּדוֹלִים אוֹ קְטַנִּים בַּלַּיְלָה. וְהִנֵּה רַבּוּ הַפֵּרוּשִׁים עַל נֻסְחָתָהּ, וַאֲנִי אוֹמֵר לְפִי פְּשׁוּטוֹ, לְפִי עִנְיָן שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים וְנוֹתְנִים תּוֹדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁבָּרָא וְיָצַר אוֹתָנוּ בְּחָכְמָה נִפְלָאָה כָּזֹאת בְּאֵלּוּ

הָאַרְבָּעָה כֹּחוֹת, וּבָרָא בָּנוּ "**נְקֵבִים נְקֵבִים**", רָצָה לוֹמַר נֶקֶב הַפֶּה — לְהַכְנִיס הַמַּאֲכָל וְהַמַּשְׁקֶה שֶׁהוּא הַתְּחָלַת הַמּוֹשֵׁךְ, וְנֶקֶב הַכַּרְכַּשְׁתָּא, וְכֵן נִקְבֵי הַשֶּׁתֶן לְהוֹצִיא הַמּוֹתָרוֹת. וְתִקְנוּ לוֹמַר שְׁתֵּי פְּעָמִים נְקֵבִים, נְקֵבִים, כְּדֵי לִכְלֹל בַּבְּרָכָה גַּם כָּל שְׁאַר הַנְּקֵבִים, כְּגוֹן: הַחֹטֶם וְהָאָזְנַיִם שֶׁצְּרִיכִים לְקִיּוּם אִישׁ, אֲבָל עִקַּר הַכַּוָּנָה עַכְשָׁו, עַל אֵלּוּ הַשְּׁנַיִם שֶׁהֵם מֵעֵינֵנוּ. "**חֲלוּלִים, חֲלוּלִים**", רָצָה לוֹמַר הַכֶּרֶס וְהַדַּקִּים וְהָאִצְטוֹמָכָא, שֶׁהֵם חֲלוּלִים לָלֶכֶת בָּהֶם הַמַּאֲכָל וְהַמִּשְׁתֶּה, וּלְהַחֲזִיק בָּהֶם לְבַשֵּׁל אוֹתָם שָׁם, עַד שֶׁיִּתְעַכֵּל כְּדֵי לִדְחוֹת הַמּוֹתָרוֹת. וּכְפָלוּהוּ גַּם־כֵּן כְּדֵי לִכְלֹל עִמָּהֶם שְׁאַר אֵיבָרִים שֶׁבָּאָדָם, שֶׁהֵם חֲלוּלִים, אֲבָל עִקַּר הַכַּוָּנָה גַּם־כֵּן עַל אֵלּוּ שֶׁאָמַרְנוּ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם, שֶׁנִּכְנָס בָּהֶם הַמַּאֲכָל, וּמַחֲזִיקִים אוֹתוֹ עַד שֶׁיִּתְעַכֵּל. וְאָמַר: "**שֶׁאִם יִפָּתֵחַ**" וְכוּ׳, רָצָה לוֹמַר, שֶׁבָּרָא בָּנוּ אֵלּוּ הַנְּקֵבִים בְּעֵרֶךְ וּבְגֹדֶל כְּפִי צֹרֶךְ הַכְנָסַת וְהוֹצָאַת הָאֲכִילָה וְהַשְׁתִיָּה, כָּל אָדָם לְפִי גָּדְלוֹ, וְעָשָׂה לָהֶם חֲלָלִים מִפֶּה אֶל פֶּה בְּאֵיבָרִים אֶמְצָעִים, וְהֵם: הַכֶּרֶס וְהַדַּקִּים וְהָאִיצְטוֹמָכָא, לְהַחֲזִיק הַכֹּל הַמַּאֲכָל וְהַמַּשְׁקֶה בָּהֶם כְּפִי צֹרֶךְ וְטֶבַע אוֹתוֹ הָאָדָם, בְּאֹפֶן שֶׁאִם יִפָּתֵחַ אֶחָד מִן הַנְּקֵבִים מִכָּל הָאֵיבָרִים הַנִּזְכָּרִים, יוֹתֵר מִכְּדֵי צָרְכּוֹ, וְיִכָּנֵס בָּהֶם הַמַּאֲכָל פִּתְאֹם, וְהָרְבֵּה בְּיַחַד בְּבַת אֶחָד, שֶׁלֹּא בָּזֶה אַחַר זֶה מְעַט מְעַט, כְּמִנְהַג הַהַכְנָסָה, וְכֵן בְּעִנְיַן הַהוֹצָאָה, אִם הָיוּ נִפְתָּחִים בְּיוֹתֵר מִדַּי, וְהָיָה יוֹצֵא הַמַּאֲכָל וְהַמַּשְׁקֶה פִּתְאֹם בְּבַת אַחַת אוֹ בִּלְתִּי מְעֻכָּל, וְכֵן "**אִם יִסָּתֵם אֶחָד מֵהֶם**" — אֵינוֹ רוֹצֶה לוֹמַר סְתִימָה לְגַמְרֵי, אֶלָּא יוֹתֵר מִשִּׁעוּרוֹ וְעֶרְכּוֹ לְפִי גָּדְלוֹ וְקָטְנוֹ — בֵּין לְהַכְנָסָה בֵּין לִיצִיאָה, אִי אֶפְשָׁר לָאָדָם לַעֲמֹד וּלְהִתְקַיֵּם לְפָנֶיךָ הַזְּמַן הַמֻּגְבָּל לוֹ מֵאִתְּךָ יִתְבָּרַךְ, כִּי יַדַּאי יָמוּת כָּל אָדָם בְּלֹא זְמַנּוֹ. לְפִיכָךְ "**בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ רוֹפֵא כָּל בָּשָׂר**", שֶׁעַל־יְדֵי הַבְּרִיאָה זֹאת וְהוֹצָאַת כֹּחוֹת הַהַכְנָסָה וְהַיְצִיאָה לַפֹּעַל הוּא הָרוֹפֵא הַנֶּאֱמָן, שֶׁיּוּכַל הָאָדָם לִהְיוֹת קַיָּם וּבָרִיא אוּלָם לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם יִתְעַפֵּשׁ בּוֹ הַמַּאֲכָל וּמַשְׁקֶה — וַדַּאי יָמוּת, וְהוֹצָאָתוֹ הִיא רְפוּאָה לוֹ, וּבָזֶה אַתָּה ה״**מַּפְלִיא לַעֲשׂוֹת**", שֶׁהוּא פֶּלֶא גָּדוֹל, שֶׁהֲרֵי בַּבְּרִיאָה הַזֹּאת הָאָדָם נָפוּחַ וּמָלֵא רוּחַ כְּנוֹד, וְאִם יַעֲשֶׂה אָדָם בַּנּוֹד נֶקֶב כְּחוֹדָהּ שֶׁל מַחַט, הָרוּחַ יוֹצֵא, וְהָאָדָם מָלֵא נְקָבִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ, וְהָרוּחַ מִשְׁתַּמֶּרֶת בְּתוֹכוֹ, זֶה "**מַּפְלִיא לַעֲשׂוֹת**", וְיִהְיֶה, אִם־כֵּן נֵסַח

כָּל הַבְּרָכָה לְפִי עִנְיָן וְהַצְּרָכִים — בֵּין לִגְדוֹלִים בֵּין לִקְטַנִּים, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וּבְסֵפֶר הַכַּוָּנוֹת (עִנְיַן בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר) כָּתַב, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: בִּרְכַּת ״אֲשֶׁר יָצַר״ הִיא כְּנֶגֶד אַבָּא שֶׁבְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְלָכֵן יֵשׁ בָּהּ מ״ה תֵּבוֹת כְּמִסְפַּר אָדָם, שֶׁהִיא חָכְמָה — אַבָּא, וְזֶהוּ שֶׁאוֹמְרִים ״אֲשֶׁר יָצַר **את** הָאָדָם **בְּחָכְמָה**״, כִּי מְסוֹד הַחָכְמָה הָעֶלְיוֹנָה נוֹצָר זֶה הָאָדָם שֶׁנִּרְמָז בּוֹ, וּלְפִי שֶׁהַיְצִירָה קוֹדֶמֶת אֶל הָעֲשִׂיָּה, לָזֶה אָמַר ״אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם״, כִּי עַל־יְדֵי הַיְצִירָה נַעֲשֵׂית הָעֲשִׂיָּה. וְהִנֵּה לְפִי שֶׁהַשָּׁלֹשׁ סְפִירוֹת עֶלְיוֹנוֹת הֵם סוֹד הַבְּרִיאָה, וְהָאָדָם שֶׁהוּא חָכְמָה, הוּא א׳ מִן הַג׳, לָזֶה אָמַר ״**וּבָרָא בוֹ**״, כִּי הוּא מִבְּחִינַת הַבְּרִיאָה, וְזֶהוּ לְשׁוֹן ״בּוֹ״, כִּי בוֹ בָּאָדָם עַצְמוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבְּרִיאָה שֶׁבַּעֲשִׂיָּה — בָּרָא וְכוּ׳ כַּנּוֹדָע, כִּי ג׳ רִאשׁוֹנוֹת דַּעֲשִׂיָּה הֵם בְּרִיאָה שֶׁבַּעֲשִׂיָּה, וְהַשֵּׁשׁ קְצָווֹת הֵם יְצִירָה שֶׁבַּעֲשִׂיָּה, וְהָעֲשִׂירִית עֲשִׂיָּה שֶׁבַּעֲשִׂיָּה.

וְהִנֵּה נְקֻבִּים אֵלּוּ, הֵם בְּחִינַת ז׳ נְקֻבִּים שֶׁבְּרֹאשׁ הָאָדָם, שֶׁהוּא אַבָּא, כַּנּוְּכַר בְּרַעְיָא מְהֵימָנָא, פָּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים, וְאָמְנָם הֵם סוֹד: עֵינַיִם, אָזְנַיִם, וְחֹטֶם, וּפֶה, וְהֵם סוֹד ז׳ דְּגַלְגַּלְתָּא. וְהִנֵּה הָעִנְיָן הוּא, כִּי אֵין אָנוּ צְרִיכִים כָּאן בַּעֲשִׂיָּה, אֶלָּא בְּחִינַת אוֹר הַנְּקֻבִּים הָאֵלּוּ, לְפִי שֶׁהַדִּינִין הֵם צֹרֶךְ קִיּוּם הָעוֹלָם, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְקַבֵּל אוֹר הָעֶלְיוֹן, עַל־יְדֵי הַמִּדָּה הַנּוֹתֶנֶת בָּהֶם, עַל־יְדֵי הַדִּינִים הַקּוֹצְבִים קְצָבָה וּמִדָּה בָּאוֹרוֹת, שֶׁלֹּא יַשְׁפִּיעוּ יוֹתֵר מִדַּי, וּבִפְרָט בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, אֲשֶׁר שָׁם צְרִיכִים הַדִּינִים בְּהֶכְרֵחַ, כִּי שָׁם הוּא עִנְיַן סנדלפון, שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּה פ״ר, שֶׁהֵם סוֹד חָמֵשׁ גְּבוּרוֹת מנצפ״ך, שֶׁהֵם בְּגִימַטְרִיָּה פ״ר. וְהִנֵּה אִם בְּחִינַת הָרַחֲמִים יִפָּתְחוּ יוֹתֵר מִדַּאי דֶּרֶךְ אוֹתָם הַנְּקֻבִּים, וַדַּאי הוּא כִּי יִתְבַּטְּלוּ הַדִּינִין שֶׁבַּעֲשִׂיָּה, וְיִתְבַּטֵּל הָעוֹלָם, וְכֵן אִם יִסָּתְמוּ יוֹתֵר מִדַּאי וְלֹא יִמָּשְׁכוּ הָרַחֲמִים, יִתְרַבּוּ הַדִּינִין, וְיִהְיוּ הֵם לְבַדָּם בִּלְתִּי רַחֲמִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה ״**אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם אֲפִלּוּ שָׁעָה אֶחָת**״, דְּהַיְנוּ בְּחִינַת מַלְכוּת שֶׁבַּעֲשִׂיָּה הַנִּקְרֵאת שָׁעָה אֶחָת, כַּנּוְּכַר בַּתִּקּוּנִים (תִּקּוּן סט), בְּסוֹד מַזָּל שָׁעָה גּוֹרֵם, וּבְסוֹד שָׁעָה עוֹמֶדֶת לוֹ, וְעַל־יְדֵי כֵּן ״**רוֹפֵא כָּל בָּשָׂר**״ — בְּסוֹד מִתּוֹק הַדִּינִין עַל־יְדֵי הָרַחֲמִים, כִּי הַבָּשָׂר, הֵם דִּינִים בִּישְׁרָא סוֹמְקָא, וְהוּא בַּעֲשִׂיָּה, כִּי מִשָּׁם הוּא סוֹד הַבָּשָׂר,

וְעַל־כֵּן הוּא ״מַפְלִיא לַעֲשׂוֹת״, רָצָה לוֹמַר, כִּי הוּא מַמְשִׁיךְ הַנָּתִיב הָעֶלְיוֹן הַנִּקְרָא פֶּלֶ״א, עַד עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, כְּדֵי לְמַתֵּק דִּינֶיהָ, וְזֶהוּ ״וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת״, וְנִרְמְזָה הָעֲשִׂיָּה בְּמִלַּת ״לַעֲשׂוֹת״, וּמַה שֶּׁאוֹמְרִים ״גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ״, הוּא בְּעוֹלָם הָאֲצִילוּת, אֲשֶׁר הוּא יוֹתֵר פְּנִימִי מִכִּסֵּא הַכָּבוֹד שֶׁהוּא הַבְּרִיאָה, וְזֶהוּ ״לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ״, וּמְשָׁם נִגְלִים וִידוּעִים בְּחִינַת הַנְּקֻבִים הָאֵלּוּ לְמַתְקָם מִשָּׁם עַל־יְדֵי הַנְּקֻבִים הָהֵם מִן הָאֲצִילוּת, הַיּוֹשֵׁב פְּנִימִי מִן ״כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ״ שֶׁהוּא הַבְּרִיאָה כַּנּזְכָּר, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וְהָרַב הָאֱלֹקִי רַבִּי חַיִּים הַכֹּהֵן מֵאֲרָם צוֹבָא, בַּסֵּפֶר ״מְקוֹר חַיִּים״, הֶאֱרִיךְ בָּזֶה וְכָתַב: הִנֵּה כָּל הַפְּרוּשִׁים הַלָּלוּ כֻּלָּם נְכוֹחִים לַמֵּבִין אֱמִתָּם, וְרֻבָּם מִדִּבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בַּמִּדְרָשׁ, אָמְנָם תַּקָּנוֹת הָרִאשׁוֹנִים וְסִדּוּר מִלֵּיהֶם, לֹא כַּוָּנָה אַחַת נִתְכַּוְּונוּ, כִּי רוּחַ ה׳ נוֹסָסָה בָּם, כִּי לָכֵן הֵם נִקְרָאִים סוֹפְרִים עַד מָקוֹם, כִּי בַּעֲלֵי הַחָכְמָה הָאֱלֹקִית, הַתַּנָּאִים ר״י וְרַבִּי יוֹסִי, הֵן מְשַׁבְּחִים אוֹתָם, כִּדְאִיתָא בַּזֹּהַר, פָּרָשַׁת תְּרוּמָה (קמ״ו) וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: מִלִּין אִלֵּין סַלִּיק לוֹ לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ מְתַקֵּן תַּבְשִׁילִין מְתִיקִין וְכוּ״. וְאִיתָא, פָּרָשַׁת בָּלָק, דַּף קצו, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: כַּמָּה מְתִיקִין מִלִּין עַתִּיקִין דְּסָדְרוּ קַמָּאֵי וַאֲנַן כַּד טַעֲמִין לוֹן לָא יַכְלִין לְמֵיכָל וְכוּ״. וְהִנֵּה אִיתָא בַּזֹּהַר, פָּרָשַׁת תְּרוּמָה (דַּף קמד:) זוֹ לְשׁוֹנוֹ: וְתָנִינָן בְּיוֹמָא תְּנִינָא לְעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית דְּאִתְבָּרֵי בֵּיהּ גֵּיהִנֹּם אִתְעֲבִיד חַד גּוּפָא בְּרָזָא דְּאָדָם, וְאִינּוּן שַׁיְיפִין מְמַנָּן דְּמִתְקָרְבִין לְאֶשָּׁא מֵתִין וּמְהַדָּרָן כְּמִלְקַדְמִין, וְדָא בְּגִין דְּאִתְקָרִיבוּ לְגַבֵּי הַאי חִוְיָא וְאִיהוּ אָדָם קַדְמָאָה דְּאִתְפַּתָּא גּוֹ מִשְׁכְּנָא בְּהַאי חִוְיָא וְעַל דָּא מִית וְכוּ׳. הִנֵּה מְבֹאָר מִדִּבְרֵי הַמַּאֲמָר, כִּי יֵשׁ בְּחִינָה לְמַעְלָה רוּחָנִית, וְנוֹדַע אֲשֶׁר הוּא אָדָם דְּשַׁיָּךְ בֵּיהּ בְּטוּל וּמִיתָה, וּבָזֶה הָאָדָם

ד) מִלִּים אֵלּוּ עָלוּ לוֹ לַגַּר הַקָּדוֹשׁ (רַשְׁבִּ״י) שֶׁהוּא מְתַקֵּן תַּבְשִׁילִים מְתֻקִּים.

ה) כַּמָּה מְתֻקִּים דְּבָרִים עַתִּיקִים שֶׁסִּדְּרוּ הַקַּדְמוֹנִים, וְאָנוּ כְּשֶׁאָנוּ טוֹעֲמִים אוֹתָם, אֵינֶנּוּ יְכוֹלִים לֶאֱכֹל.

ו) וְלָמַדְנוּ בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁנִּבְרָא בּוֹ הַגֵּיהִנּוֹם נַעֲשָׂה גּוּף אֶחָד, בְּסוֹד הָאָדָם, וְאֵלּוּ הָאֲבָרִים מְמֻנִּים, שֶׁמִּתְקָרְבִים לָאֵשׁ מֵתִים וְחוֹזְרִים כְּקַדְמוּתָם, וְזֶה בִּגְלַל שֶׁהִתְקָרְבוּ לְגַבֵּי הַנָּחָשׁ וְהוּא אָדָם קַדְמוֹן, שֶׁהִתְפַּתָּה בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן בַּנָּחָשׁ הַזֶּה, וְעַל זֶה מֵת.

יְצֻדַּק כָּל הַכָּתוּב בִּבְרָכָה זוֹ עַל־פִּי הַסּוֹד, דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁכָּתוּב: ״אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם״, וְהוּא בְּחָכְמָה נִפְלָאָה. וְהִתְבּוֹנֵן, כִּי אֵין הַכַּוָּנָה לְהַגִּיד עַל הָאָדָם הַגַּשְׁמִי, כִּי דָּבָר פָּשׁוּט הוּא, אָמְנָם הָרָצוֹן לוֹמַר, כִּי יֵשׁ דֻּגְמָא לְאָדָם זֶה הַגַּשְׁמִי אָדָם גַּם־כֵּן לְעֻמָּתוֹ לְמַעְלָה, כִּי הַבְּרִיאָה שֶׁל אָדָם זֶה בּוֹ שַׁיָּךְ בְּעֶצֶם כָּל אֵלּוּ הַחֲלוּקוֹת כְּמַשְׁמָעָן וּכְפִי פְּשׁוּטָן, מִבְּלִי שֶׁנִּצְטָרֵךְ לְדָחֹק עַצְמֵנוּ עַל כָּל אֵלֶּה הַפְּרוּשִׁים, וְאַף־עַל־גַּב כִּי אֲמִתִּיִּים הֵם כָּאֲמוּר, עִם כָּל זֶה בָּאָדָם זֶה הָרוּחָנִי, הַכֹּל הוּא צוֹדֵק בְּעֶצֶם, וּמַה שֶּׁאָמַר בְּנֻסַּח הַבְּרָכָה ״אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם״, מִלַּת ׳אֶת׳, הַיְנוּ לְרַבּוֹת הַנְּקֵבָה נָמִי, כִּי כֵן אָדָם זֶה הָאָמוּר נוֹצָר אָדָם כָּלוּל זָכָר וּנְקֵבָה, כִּדְאִיתָא בִּלְשׁוֹן זֶה הַמַּאֲמָר, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: וְתָא חֲזֵי וְהָכֵי אוֹלִיפְנָא כָּל מַה דְּעָבִיד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתַתָּא כֻּלָּא בְּרָזָא דְּכַר וְנוּקְבָא אִיהוּ וְכוּ׳, וּבְכָל אֲתַר אָדָם דְּכַר וְנוּקְבָא אִיהוּ וְכוּ׳[ז]. וְהִנֵּה עַתָּה מְבֹאָר הַדָּבָר, כִּי מַה שֶּׁאָמַר ״אֶת הָאָדָם״ הַיְנוּ זָכָר וּנְקֵבָה בְּסִגְנוֹן אֶחָד בָּרָא אוֹתָם ״בְּחָכְמָה״ נִפְלָאָה, ״וּבָרָא בּוֹ״ נְקֵבִים, וְאַף־עַל־גַּב כִּי עַתָּה הוּא אוֹמֵר בִּלְשׁוֹן בְּרִיאָה, וּבְתְחִילָה אָמַר לְשׁוֹן יְצִירָה, ״אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם״, הָעִנְיָן הוּא, מִפְּנֵי כִּי אֵלּוּ הַנְּקֵבִים שֶׁהוּא אוֹמֵר לָאוּ דַּוְקָא הֵם בְּעִנְיַן הַיְצִירָה, אֶלָּא הֵם יוֹתֵר עֶלְיוֹנִים, וְאָמְנָם בְּעִנְיַן הָאָדָם, זָכַר בּוֹ עִנְיַן יְצִירָה, לְרַמֵּז עַל אֵיזוֹ בְּחִינַת אָדָם מְדֻבָּר, אָמְנָם לְעִנְיַן הַנְּקֵבִים שֶׁנִּמְשָׁךְ בָּהֶם הַשֶּׁפַע וְהַמָּזוֹן נָקַט יוֹתֵר לְמַעְלָה, לְפִי שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹמֵר שְׁתֵּי פְּעָמִים נְקֵבִים נְקֵבִים, וְהָרָצוֹן אֵינוֹ בִּלְבַד עַל הַנְּקֵבִים, שֶׁהֵם דּוֹחִים אֶת הַמּוֹתָרוֹת, אֶלָּא גַּם־כֵּן עַל הַנְּקֵבִים הָעֶלְיוֹנִים, שֶׁרוֹמְזִים לְעֵינַיִם וְאָזְנַיִם וְכוּ׳, וְלָכֵן זָכַר בָּהֶם לְשׁוֹן בְּרִיאָה.

וְאִיתָא בַּזֹּהַר בָּאִידְרָא רַבָּא, בְּעִנְיַן עֵינָא פְּקִיחָא דְּלֵית גְּבִיהִין עַל הַהוּא עֵינָא לָא סָתִים אֲפִלּוּ רִגְעָא חָדָא וְכוּ׳[ח]. וְאַל תַּחְשֹׁב כִּי מַאֲמָר זֶה מְדַבֵּר לְמַעְלָה ״עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ״ (קֹהֶלֶת ז, כד), וְאֵין שַׁיָּךְ עִנְיָן זֶה זוֹלַת בְּעוֹלָם הָאֲצִילוּת בִּלְבָד — אֵינוֹ כֵּן, כִּי יֵשׁ לָדַעַת, כִּי

ז) וּבֹא וּרְאֵה, וְכָךְ לָמַדְנוּ, כָּל מַה שֶּׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, הַכֹּל בְּסוֹד זָכָר וּנְקֵבָה זֶהוּ וְכוּ׳, וּבְכָל מָקוֹם אָדָם — זָכָר וּנְקֵבָה הוּא.

ח) עַיִן פְּקוּחָה שֶׁאֵין עַפְעַפַּיִם עַל הָעַיִן הַהִיא. שֶׁלֹּא נִסְתַּמֶּת אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד.

אֲפִלּוּ בִּפְרָטִים שֶׁל עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, יֵשׁ דִּגְמָא לְזֶה, לֹא יֵעָדֵר דָּבָר, וּבְכֵן יְצִדַּק מַה שֶּׁכָּתוּב בַּבְּרָכָה, שֶׁ״אִם יִסָּתֵם אֶחָד מֵהֶם אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת״, כִּי כֵּן הוּא הָאֱמֶת, אִם יִסָּתֵם זֶה הָעַיִן שָׁעָה אַחַת, הָיָה הָעוֹלָם מִתְבַּטֵּל. אָמְנָם, עִם זֶה תַּשְׂכִּיל וְתֵדַע מִמּוֹצָא דָּבָר זֶה, מַה שֶּׁכָּתוּב, שֶׁאִם יִסָּתֵם, וְאֵינוֹ אוֹמֵר יִסָּגֵר, לְפִי כִּי הַנֶּקֶב שֶׁל הָעַיִן הַנִּזְכָּר, אֵין שָׁם עַפְעַפַּיִם פּוֹעֲלִים, וְלָכֵן אֵינוֹ צוֹדֵק לוֹמַר, אֶלָּא שֶׁאִם יִסָּתֵם, דְּאוּלַי אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם, וְגַם בָּזֶה יִצְדַּק הַנִּסְחָא, שֶׁאָמַר ״אֶחָד מֵהֶם״, לְפִי כִּי בָּזֶה יִרְמֹז לְאוֹתָהּ עַיִן אַחַת הַנִּזְכֶּרֶת, שֶׁהִיא פְּתוּחָה תָּמִיד, בְּסוֹד: ״עֵינָא פְּקִיחָא״, כִּי אֵין צוֹדֵק לוֹמַר בִּבְחִינָה זוֹ שְׁתֵּי עֵינַיִם, וְכֵן נָמִי אָמַר שֶׁ״אִם יִפָּתֵחַ אֶחָד מֵהֶם״, הַיְנוּ נָמִי עַל הַנֶּקֶב שֶׁהוּא דּוֹחֶה אֶת הַמּוֹתָרוֹת מִשָּׁם, כִּדְאִיתָא בַּזֹּהַר, פָּרָשַׁת בָּלָק (דַּף רט) בְּפָסוּק (בַּמִּדְבָּר כב, כד): ״בִּמְשֻׁעוֹל הַכְּרָמִים״, בְּאוֹתוֹ הַנֶּקֶב עֶלְיוֹן שֶׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ הַתַּמְצִית לְאִתְזָנָא כָּל אִינּוּן מְמָנַן דִּלְעֵילָא וְכָל אִינּוּן כְּתָרִין תַּתָּאִין[ט]. וְהִנֵּה הַשֶּׁפַע הַזֶּה שֶׁהוּא יוֹרֵד אֶל הָעוֹלָמוֹת בְּלִי סָפֵק, אִם יִפָּסֵק אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד, מִיָּד הַכֹּל הֵם בְּכָל הַשִּׁנּוּיִים הַלָּלוּ, הַנִּזְכֶּרֶת בָּהֶם עִנְיַן רְפוּאָה, שֶׁהוּא הֵפֶךְ חֹלִי זוֹלַת בָּאָדָם זֶה הַגַּשְׁמִי, שֶׁהוּא נִקְרָא בָּשָׂר, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא יג, ב): ״אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ״, אָמְנָם לְמַעְלָה אַף־עַל־גַּב כִּי שַׁיָּךְ לוֹמַר כִּנּוּי בָּשָׂר אָמְנָם אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵינוֹ צוֹדֵק לוֹמַר חֹלִי וּרְפוּאָה בְּעֶצֶם אָדָם, זוֹלַת בָּאָדָם הַגַּשְׁמִי, וְהַיְנוּ מַה שֶּׁכָּתוּב: ״וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת״, דְּמַיְירִי בְּעִנְיַן הָעֲשִׂיָּה, כִּי בַּחֲלוּקָה זוֹ כָּל אֵלֶּה הַדְּבָרִים הֵם עִנְיַן פֶּלֶא בִּשְׁנֵי מִינֵי מְצִיאוּת, הָאֶחָד הוּא — אֵיךְ בַּגּוּף הַגַּשְׁמִי מְעַט חָכְמוֹת, כָּלַל בּוֹ הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ כָּל אֵלּוּ הַדְּבָרִים, וְכַמָּה עוֹלָמוֹת נִכְלָלִים בְּנִתּוּחַ הָאֵבָרִים, שֶׁבָּם שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת וְהַמַּזָּלוֹת, וְהוּא פְּלִאי. וְעוֹד שֵׁנִית — הֱיוֹת שֶׁכָּל זֶה בִּבְחִינַת רוּחָנִיּוּת לְמַעְלָה, וְהוּא יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הַהִשְׁתַּלְשְׁלוּת הֵכִין הַכֹּל לִהְיוֹת נִמְצָא בִּבְחִינָה גַּשְׁמִית, שֶׁהוּא מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, מִדָּבָר שֶׁהוּא חַי בִּלְתִּי תַּכְלִית, הִגִּיעַ הַדִּגְמָא שֶׁלּוֹ לְדָבָר הַוֶּה וְנִפְסָד, וַדַּאי ״מַפְלִיא לַעֲשׂוֹת״, וְהַכֹּל הוּא עַל־יְדֵי אוֹתוֹ נָתִיב הָעֶלְיוֹן הַנֶּאֱמָר עָלָיו, וְהוּא פְּלִאי, כִּדְאִיתָא בְּסֵפֶר יְצִירָה בְּל״ב

ט) לְהָזִין אֶת כָּל הַמְּמֻנִּים שֶׁלְּמַעְלָה וְכָל אֵלּוּ הַכְּתָרִים הַתַּחְתּוֹנִים.

נְתִיבוֹת פְּלָאוֹת חָכְמָה וְכוּ׳. וְעוֹד יָבֹא הָרֶמֶז לְמַה שֶּׁשָּׁנִינוּ (אָבוֹת ה, א): ׳בְּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם׳ וְכוּ׳, וְהָאָדָם הוּא עוֹלָם קָטָן, וְיֵשׁ בּוֹ דֶּגֶמֶת עֲשָׂרָה דְּבָרִים פְּנִימִיִּים, הוּא מַה שֶּׁאָמְרוּ חַז״ל בְּוַיִּקְרָא רַבָּה (פָּרָשָׁה ד׳, סִימָן ד׳): ׳עֲשָׂרָה דְּבָרִים מְשַׁמְּשִׁים אֶת הַנֶּפֶשׁ׳ וְכוּ׳, וּבַחִיצוֹנִיּוּת עֲשָׂרָה נְקָבִים: הָעֵינַיִם, וְהָאָזְנַיִם וְכוּ׳. וְיֵשׁ נְקָבִים פְּנִימִיִּים, שֶׁהַמָּזוֹן עוֹבֵר בָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא בַּתְרָא, עה.); נִמְצָא, שֶׁיֵּשׁ בָּאָדָם נְקָבִים נְקָבִים, שְׁנֵי מִינֵי נְקָבִים, וְיֵשׁ שֶׁהֵם חֲלוּלִים חֲלוּלִים נַמִּי מִבַּית וּמִחוּץ, וּבְכֻלָּם שַׁיָּךְ לוֹמַר, שֶׁאִם יִסָּתֵם אֶחָד אוֹ יִפָּתַח אֶחָד, אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם בְּרִיאַת הָאָדָם. וְלָמָּה נִבְרָא כָּךְ? דִּבְשִׁלְמָא הַגּוּף יֵשׁ צָרֶךְ לְכָל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ, אֲבָל בָּאֵיבָרִים הַפְּנִימִיִּים בְּמַאֲמַר אֶחָד יָכוֹל לְהִבָּרְאוֹת, וְיִהְיֶה הַפְּנִימִי דָּבָר פָּשׁוּט, אֶלָּא לָתֵת שָׂכָר טוֹב לַצַּדִּיקִים, כִּי עַל־יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הֵם מְקַיְּמִים עַצְמָן, וְנֶחֱשָׁב לָהֶם שֶׁמְּקַיְּמִין עוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים שֶׁנִּבְרְאוּ בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, וְהַהִפּוּךְ בָּרְשָׁעִים נֶחֱשָׁב לָהֶם, שֶׁהֵם מְאַבְּדִים עוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים. וְלָכֵן נִפְרָעִין מִן הַחֹמֶר נַמִּי בְּעִנְיַן סִבּוֹת זֶה, וְכָל זֶה הוּא פְּלִאי כָּאמוּר.

וְהַתַּכְלִית מִן הַשֶּׁבַח הַזֶּה, שֶׁיִּהְיֶה הָאָדָם מִתְבּוֹנֵן בִּבְרִיאָתוֹ וְהַרְכָּבָתוֹ, לָדַעַת מַהוּת עֲבוֹדָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם (דִּבְרֵי הַיָּמִים־א כח, ט): ״דַּע אֶת אֱלֹקֵי אָבִיךָ וְעָבְדֵהוּ״, דְּאֵיךְ יִתָּכֵן לִהְיוֹת הָאָדָם יוֹדֵעַ אֶת אֱלֹקֵי אֲבוֹתָיו אִם לֹא כִּי מִן הַפְּעֻלּוֹת יִוָּדְעוּ הַכֹּחוֹת. וְעוֹד עִקַּר שֵׁנִי, כִּי יָסִיר לִבּוֹ מִפְּנִיּוֹת זָרוֹת מִן הַמִּינִים, שֶׁהֵם מִכַּמָּה מִינִים, וְכַאֲשֶׁר יִתְבּוֹנֵן בַּהֲוָיָתוֹ וְקִיּוּמוֹ, יִרְאֶה כִּי מֻכְרָח הוּא לְהַאֲמִין, כִּי הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא הַמַּשְׁגִּיחַ בִּשְׁפָלִים וְלֹא בְּהַשְׁגָּחָה אַחַת עַל כָּל הַנִּבְרָאִים כְּאַחַת, אֶלָּא גַּם מַשְׁגִּיחַ עַל הַפְּרָטִים לְהַעֲמִיד אוֹתָם וּלְקַיְּמָם אוֹתָם, כְּפִי מַה שֶּׁיִּתְרָאֶה בְּחָכְמָתוֹ וּבְעֵינֵי הַשְׂגָּחָתוֹ, וּבְכָל הַשִּׁנּוּיִים אוֹ דְּבָרִים הַמִּתְחַדְּשִׁים יַאֲמִין, כִּי הֵם בְּהַשְׁגָּחָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (חֻלִּין ז:): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה; וְהַשְּׁלִישִׁית, יִוָּתֵר בָּהּ הוּא הָעִקָּר, כַּאֲשֶׁר יִתְבּוֹנֵן כִּי הוּא הַוֶּה וְנִפְסָד בַּעַל תַּכְלִית, אִם יִשְׁתַּנֶּה אֵיבָר אֶחָד מֵאֵיבָרָיו אֵלּוּ שֶׁלֹּא לִפְעֻלַּת פְּעֻלָּתוֹ בְּהַתְמָדָה, אוֹ

אִם יַרְבֶּה הַפְּעֻלָּה הַהִיא בְּיוֹתֵר מִן הָרָאוּי, תֵּכֶף וְנָפַל לְמִשְׁכָּב אוֹ יָמוּת בְּלֹא עִתּוֹ. וְלָכֵן מִתְחַיֵּב לְהִסְתַּכֵּל בִּבְרִיאוּת גּוּפוֹ, כִּדְאִיתָא (מִדְרָשׁ אַגָּדָה), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: ״וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה״ (בְּרֵאשִׁית ב, ז), אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָאָדָם, זוֹ נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתִּי בְּךָ אַל תְּמַקְמֵק אוֹתָהּ, הַחֲיֵה אוֹתָהּ, וְלֹא יֹאכַל דָּבָר הַמַּזִּיק הַמָּתֹק לַחֵךְ, וְלֹא יַרְבֶּה בְּתַאֲוֹת הַזְּמַן, כִּי הֵם מַפְסִידִים גּוּפוֹ וַהֲוָיָתוֹ, וְאֵין זֶה כַּוָּנַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, וּמִזֶּה יִמָּשֵׁךְ כִּי כָּל מַעֲשֶׂה הָאָדָם יִהְיֶה לִשְׁמוֹ שֶׁל הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא, לְפִי כִּי יַעֲרִיךְ הָאֵיבָרִים אֲשֶׁר נִכְלָלִים בּוֹ לַעֲנָפִים מִן הַשָּׁרָשִׁים הָעֶלְיוֹנִים שֶׁהֵם נִצְחִיִּים, וְהַנֶּפֶשׁ שֶׁבְּתוֹכָם מֻרְכֶּבֶת בָּהֶם, הִיא חֵלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מִדְרָשׁ אַגָּדָה): ״וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים״, אֵין אָדָם נוֹפֵחַ אֶלָּא מִמַּה שֶּׁבְּתוֹכוֹ, וְזֶה יִהְיֶה סִבָּה לִשְׁלֵמוּת גּוּפוֹ וְנִשְׁמָתוֹ לַעֲבֹד עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ; כִּי כַּאֲשֶׁר יַעֲמִיק הָאָדָם בְּמַחֲשָׁבוֹת טְהוֹרוֹת הַלָּלוּ, יָבִין כִּי הַרְכָּבָתוֹ הִיא דִּגְמַת מִשְׁכָּן לְהַשְׁרַאת שְׁכִינָה, עַל־יְדֵי אֶמְצָעוּת הַנֶּפֶשׁ וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה וְהָעֲבוֹדָה, כָּל אֵלֶּה חָבְרוּ אֶל עִמֶּק הַמַּחֲשָׁבָה, כָּךְ יִמְשִׁיךְ עָלָיו הַקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה, וּמְקַיֵּם מַה שֶּׁאָמַר הַכָּתוּב (מִשְׁלֵי ג, ו): ״בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעֵהוּ״, כְּלוֹמַר בִּדְרָכִים שֶׁהָאָדָם מִתְנַהֵג בָּהֶם, עַל־יְדֵי פְּעֻלַּת אֵיבָרָיו הַפְּנִימִיִּים וְהַחִיצוֹנִיִּים כַּנִּזְכָּר, הֵם סִבָּה לִידִיעַת ה׳, וְלָכֵן אָמַר ׳דָּעֵהוּ׳, דְּשַׁיָּךְ בָּזֶה יְדִיעָה אֲמִתִּית, וְהַיְנוּ דַּעַת אֶת אֱלֹקֵי אָבִיךָ כַּנַּ״ל, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וּבֶאֱמֶת, אֲהוּבִי, אָחִי! אִם נִרְצֶה לְהַאֲרִיךְ בְּכַוָּנַת כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה וְכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה, יְכוֹלִים לִכְתֹּב סֵפֶר שָׁלֵם עַל כָּל עִנְיָן וְעִנְיָן, וְגַם בְּעִנְיַן בִּרְכַּת ״אֲשֶׁר יָצַר״, יְכוֹלִים לְלַקֵּט מֵהֶמּוֹן סְפָרִים, עַד שֶׁיִּהְיֶה חִבּוּר שָׁלֵם, אַךְ אֵין לִי הַפְנַאי, וְגַם אֶת כָּל זֹאת כָּתַבְתִּי לְךָ, בְּעֵת שֶׁעִיַּנְתִּי קְצָת מַה שֶּׁכָּתוּב בַּסְּפָרִים עַל עִנְיָן זֶה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֵינוּ בְּמְאוֹר תּוֹרָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְלַהֲשִׁיבְךָ יִקְצְרוּ הֲמוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָט שֶׁסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדְךָ — הֲפֹךְ בָּהֶם, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ.

וְהִנֵּה, יְדִידִי הַיָּקָר! אַתָּה יוֹדֵעַ כְּבָר, שֶׁזֶּה יוֹתֵר מִשָּׁנָה, מֵאָז שֶׁפִּרְסֵם הַבָּחוּר הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר, בְּכָל הָעִתּוֹנוּת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁיֵּשׁ לְהַשִּׂיג אֶצְלֵנוּ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל מִכָּל קְצְוֵי תֵּבֵל מַמָּשׁ, וּבִפְרָטִיּוּת מִכָּל אַרְבַּע פִּנּוֹת שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְחַפְּשִׂים וּמְבַקְּשִׁים אַחַר סֵפֶר ״פְּעֻלַּת הַצַּדִּיק״ וְסֵפֶר ״שִׂפַת הַנַּחַל״, וּבִפְרָטִיּוּת כָּל חֶלְקֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ וּשְׁאָר סְפָרִים, וְיֵשׁ לָנוּ כְּבָר כַּמָּה אַלְפֵי הַזְמָנוֹת, וּכְבָר שָׁלַחְנוּ לְרֻבָּם, וְעַכְשָׁו מְבַקְּשִׁים וּמַפְצִירִים אַחֲרֵי סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הַסְּפָרִים הַנַּ״ל קְרוֹבִים אֶל דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל. וְהִנֵּה עוֹרְרוּנִי כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבִפְרָט ר׳ לֵוִי יִצְחָק (נֵרוֹ יָאִיר) [זַ״ל]: ״הֱיוֹת שֶׁכָּל אֶחָד כּוֹתֵב לְךָ מִכְתָּב בַּקָּשָׁה עֲבוּר הַסְּפָרִים, רְאֵה לַעֲנוֹת לְכָל אֶחָד עַל־כָּל־פָּנִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת, כִּי לְעוֹלָם לֹא תֵּדַע אֵיזֶה רֹשֶׁם יַעֲשׂוּ אֵלּוּ שְׁתֵּי הַשּׁוּרוֹת אֶצְלָם, וְיָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁמִּזֶּה הַקֶּשֶׁר יִשָּׁאֵר קֶשֶׁר שֶׁל קַיָּמָא״, לָכֵן הִסְבַּמְתִּי; וְעַל־כֵּן בְּכָל יוֹם עָלַי לִרְשֹׁם וְלִכְתֹּב כַּעֲשָׂרָה מִכְתָּבִים לְפָחוֹת, כִּי עַכְשָׁו אָנוּ עוֹמְדִים לִשְׁלֹחַ לְאֶלֶף אֲנָשִׁים סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁשָּׁלְחוּ לָנוּ מָעוֹת, וּמְבַקְּשִׁים בַּעֲבוּרָם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אִם אָמְנָם טִרְדוֹתַי רַבּוּ כְּמוֹ רַבּוּ, לְהָשִׁיב לְבַחוּרִים וּלְאַבְרֵכִים הַמְרִיצִים מִכְתְּבֵיהֶם, וְהַהֶכְרֵחַ לְהָשִׁיב לְכָל אֶחָד, וְגַם בָּזֶה אֲנִי מִתְרַשֵּׁל.

חֶמְדַּת לִבִּי! לְךָ אֵצֶל הַמַּדְפִּיס, וְתִרְאֶה הֵיכָן הוּא אוֹחֵז וּתְזָרְזוֹ, כִּי הַהֶכְרֵחַ עַכְשָׁו לְהַדְפִּיס חֵלֶק אַחַר חֵלֶק, כִּי עוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים בָּעִתִּים הַלָּלוּ, מַה שֶּׁאֵין לְשַׁעֵר, וּכְפִי שֶׁאֲנִי רוֹאֶה מֵהַמִּכְתָּבִים,

הַיְרִידוֹת — הֵם אָיִם וְנוֹרָא, וְעַל־כֵּן אֲנִי מַדְפִּיס עַכְשָׁו הָעִקָּר רַק חֶלְקֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, אַף שֶׁהַרְבֵּה מֵאֲנָשַׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְזָרְזִים אוֹתִי בְּיוֹתֵר הָעִקָּר לְהַדְפִּיס ״שְׂפַת הַנַּחַל״, אֲבָל אַף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל בַּחוּרִים בָּעִתִּים הַלָּלוּ, וְאֵיךְ שֶׁהֵם כּוֹתְבִים, שֶׁהַמִּכְתָּבִים שֶׁבַּסֵּפֶר ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ מְחַיִּים וּמְחַזְּקִים אוֹתָם. וְעַל־כֵּן הָעִקָּר אֶצְלִי לְהַדְפִּיס רַק אֶת זֶה עַכְשָׁו.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִיד ה׳, נֵר הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְבַקֵּשׁ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל — לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּפֹה תִּקַּבְלֶם, וּרְאֵה לְהִתְמִיד בָּהֶם, וְאָז תַּרְגִּישׁ חַיִּים חֲדָשִׁים בְּחַיֶּיךָ. הָעִקָּר לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלִהְיוֹת רָגִיל לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, שֶׁזֶּהוּ הַיְסוֹד וְהָעִקָּר בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, תִּרְאֶה לַהֲפֹךְ אֶת כָּל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה אֶל תּוֹךְ הַשִּׂמְחָה, וְלִהְיוֹת אַךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה תָּמִיד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָנִים: כג, כד), וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעְזְרֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמוֹ, וְנִזְכֶּה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת כִּרְצוֹנוֹ וְכִרְצוֹן צַדִּיקָיו הַקְּדוֹשִׁים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, הָרוֹצֶה לִשְׁתּוֹת מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְבַקֵּשׁ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל — לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְאָמַרְתִּי לְהָשִׁיב בַּקָּשָׁתְךָ. וּפֹה תְּקַבֵּל כַּמָּה סְפָרִים, וּבְקָרוֹב תְּקַבֵּל עוֹד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! הָרְחוֹקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, קָשֶׁה וְכָבֵד לָהֶם לְצַיֵּר בְּדַעְתָּם עִנְיַן הָאֱמוּנָה וְהַדְּבֵקוּת הָאֲמִתִּית בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי עֲדַיִן לֹא הִרְגִּילוּ עַצְמָם בָּזֶה. וְכֵן לְהִפּוּךְ — אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים הַקְּרוֹבִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, נִפְלָא בְּעֵינֵיהֶם וּמְשֻׁתּוֹמְמִים וּמַתְמִיהִים בְּעַצְמָם, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהִפָּרֵד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד, מֵאַחַר שֶׁמְּלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵיהוּ יִתְבָּרַךְ מְמַלֵּא כָל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עָלְמִין, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמֵנוּ לְהַטּוֹת אָזְנֵינוּ אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, אוּלַי נִזְכֶּה גַּם־כֵּן עַל יָדוֹ לָבוֹא אֶל הַדְּבֵקוּת הָאֲמִתִּית בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִזְכֶּה לְהִשְׁתַּעְשֵׁעַ בְּשַׁעֲשׁוּעַ דְּמַלְכָּא לָנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר, הַשְּׁוּתָה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּפֹה תְּקַבֵּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁבִּקַּשְׁתָּ, וּבְקָרוֹב תְּקַבֵּל עוֹד סְפָרִים כִּרְצוֹנְךָ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד לְהִתְדַּבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה צָרִיךְ לְהִתְיַשֵּׁב, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹמֵד עָלָיו, אֶלָּא יִרְאֶה תָּמִיד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֵינֵי הַשֵּׂכֶל, וְיִהְיֶה נִרְאֶה לוֹ בָּרוּר אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ הַסּוֹבֵב וּמַקִּיף אוֹתוֹ, וְהוּא גָּנוּז בְּתוֹךְ הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה. וְזוֹהִי שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה — שֶׁיַּרְגִּישׁ הָאָדָם שֶׁהוּא מְסֻבָּב עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ,

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פט, ט): ״וֶאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ״, שֶׁיַּרְגִּישׁ וְיָבִין כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְסַבְּבוֹ, וְזֶהוּ נִקְרָא חַיִּים; כִּי אֵין לְךָ עוֹד חַיִּים כְּמוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר: אֵצֶל הָעוֹלָם אֱמוּנָה הוּא דָּבָר קָטָן, אֲבָל אֶצְלִי הוּא דָּבָר גָּדוֹל (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן לג); עַל־כֵּן הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, הַשּׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּפֹה תְּקַבֵּל רָצוּף סְפָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁבִּקַּשְׁתָּ — הַתְמֵד בָּהֶם, וְאָז תַּרְגִּישׁ חַיִּים רוּחָנִיִּים, וְיִשְׁתַּנּוּ כָּל חַיֶּיךָ לְחַיִּים נִצְחִיִּים.

הָעִקָּר צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁדַּעַת הָאָדָם — הַהֶכְרֵחַ לְהַדְבִּיקָה וּלְקַשְּׁרָהּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶהוּ עִקַּר הַחַיִּים הַנִּצְחִיִּים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כא); אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לָזֶה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

חַיִּים וְשָׁלוֹם לִידִיד ה׳, גֵּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּפֹה תִּמְצָא אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁבִּקַּשְׁתָּ

— הֵפֹךְ בָּהֶם, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ, כִּי סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים מְחַיִּים וּמְחַזְּקִים אֶת נֶפֶשׁ הַהוֹגֶה בָּהֶם. עָלֵינוּ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמֵנוּ בְּכָל מַה שֶּׁנּוּכַל, וּבְפָרָט עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, צְרִיכִים לֵידַע שֶׁהַחַיִּים הֵם מְלֵאֵי נִסְיוֹנוֹת בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְעָלֵינוּ לִבְרֹחַ מֵהַכֹּל רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וּבִתְפִלָּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ב׳ תתעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם רַב לִידִיד ה׳ הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

לָנְכוֹן קִבַּלְתִּי מִכְתָּבְךָ, אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְבַקֵּשׁ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּפֹה תְּקַבְּלֶם, וּבְקָרוֹב אֶשְׁלַח לְךָ עוֹד.

יְדִידִי הַיָּקָר! הַחַיִּים מְלֵאֵי נִסְיוֹנוֹת בְּכָל יוֹם, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִזֶּה רַק עַל־יְדֵי שֶׁזּוֹכִים לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, לִהְיוֹת רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְזוֹ נִקְרֵאת הִתְבּוֹדְדוּת — לָשׂוּחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְזֶה יַכְנִיס שִׂמְחָה עֲצוּמָה בִּלְבָבוֹ, כִּי שִׂמְחָה וּתְפִלָּה תְּלוּיוֹת זוֹ בָּזוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל אָהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, הָאַבְרֵךְ הַשּׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

פֹּה תְּקַבֵּל רָצוּף סְפָרִים מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁזָּכִיתִי לְהַדְפִּיס, וּתְהִלָּה לָאֵל, כְּבָר נִתְפַּשְּׁטוּ הַסְּפָרִים בָּעוֹלָם, גַּם זָכִיתִי לַחֲזֹר וּלְהַדְפִּיס אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל מֻחְדָּשׁ בְּתַכְלִית הַהִדּוּר וְהַיֹּפִי, וַאֲנַחְנוּ מְפִיצִים אוֹתָם בְּכָל קַצְוֵי תֵּבֵל מַמָּשׁ. תְּהִלָּה לָאֵל, אִתָּנוּ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם, וּמֵאִיר בְּבֵית מִדְרָשֵׁנוּ אוֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִתְקָרְבִים מְקָרְבִים חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם. בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ פָּרָשַׁת בְּשַׁלַּח, הָיָה לָנוּ אוֹרַח הָגוּן, הָרַב הֶחָסִיד ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר, הִתְאַכְסֵן בְּבֵיתִי, וְהַשַּׁבָּת עָבְרָה יָפֶה, תְּהִלָּה לָאֵל, וְדִבַּרְנוּ הַרְבֵּה מִרַבֵּנוּ זַ״ל.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! רָאוּי לְךָ לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה, וּלְהָקִיא אֶת הַלְּשׁוֹן־הָרָע שֶׁקִּבַּלְתָּ עָלַי, אַל תִּפְחַד, יָבֹא הַיּוֹם שֶׁתְּקַבֵּל אֶת כַּסְפְּךָ בַּחֲזָרָה עַד הַפְּרוּטָה הָאַחֲרוֹנָה, אֵינִי צָרִיךְ כֶּסֶף שֶׁל אֲחֵרִים, תְּהִלָּה לָאֵל הִלְוֵיתָ אֶת הַכֶּסֶף לֹא בַּעֲבוּרִי אֶלָּא בַּעֲבוּר רַבֵּנוּ זַ״ל, עוֹד לֹא הָיָה לְעוֹלָמִים, אֶת עִצֵּם נִפְלְאוֹת הַהֶפְצָה שֶׁזָּכִינוּ בַּדּוֹר הַזֶּה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֶיךָ, וְתִהְיֶה רַק בְּשִׂמְחָה, וְתוֹצִיא אֶת הַשְּׂנָאָה מִלִּבְּךָ, וְיִהְיֶה רַק שָׁלוֹם בֵּינֵינוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתעח.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם רַב יַגִּיעוּ אֶל יְדִיד ה׳, אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ יֵשָׁפַע עָלֶיךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לִשְׁתּוֹת מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח לְנֵצַח נְצָחִים.

פֹּה תְּקַבֵּל כַּמָּה סְפָרִים מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֶיךָ בָּהֶם, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, כִּי גָּדוֹל שְׂכָרְךָ אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ. וְצָרִיךְ שֶׁתֵּדַע כִּי ׳לְפוּם צַעֲרָא אַגְרָא׳ (אָבוֹת ה, כו); הַכֹּל לְפִי הָאָדָם, כְּפִי מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְהוּא מִתְחַזֵּק וְאֵינוֹ מַנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לִפֹּל, כְּמוֹ־כֵן מְאִירָה עָלָיו אַחַר־כָּךְ עֲרֵבוּת נֹעַם זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן הָעָבָר אַיִן, הָעִקָּר מֵעַכְשָׁו רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה בְּעֶזְרְךָ תָּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תתעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, נֵר הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּפֹה תְּקַבֵּל רָצוּף סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תַּנִּיחַ אֶת הָעֲצָבוּת וְהַמְּרִירוּת אֲצִלְךָ כְּרֶגַע, הַתְמֵד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָאִיר עֵינֶיךָ בְּמְאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְתִזְכֶּה לְהִתְדַּבֵּק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ב׳ תתפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שִׁשִּׁי — עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, אוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשָּׁלֹשׁ רֹאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ׳ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְבַקֵּשׁ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל — לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּפֹה תְּקַבְּלֶם, וּבְקָרוֹב אֶשְׁלַח לְךָ עוֹד. רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְתַתְמִיד בָּהֶם תָּמִיד, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת הָעֲצָבוּת וְהַמְּרִירוּת בְּמַחֲנָךְ אֲפִלּוּ כְּרֶגַע, וְאַל יֶחֱלֶשׁ דַּעְתְּךָ כְּלָל וְאַל יִפֹּל רוּחֲךָ אֲצִלְךָ, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ — צָרוֹת וְיִסּוּרִים, מְרִירוּת וְהַרְפַּתְקָאוֹת וְכוּ׳. אַךְ מֵאִידָךְ גַּם מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִתְפַּלֵּא עָלֶיךָ, לָמָּה תִּפֹּל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתְּךָ, מֵאַחַר שֶׁזָּכָה אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכֹחוֹת עֲצוּמִים שֶׁאֵין בַּאֲחֵרִים כְּלָל. וּתְהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לְךָ מֶרֶץ גָּדוֹל לְהָפִיץ דַּעַת וְסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וּלְקַבֵּץ צְדָקָה וְכוּ׳, עַל־כֵּן אֵיךְ מֻתָּר לְךָ לָנוּחַ אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד, עַד שֶׁיִּהְיֶה לְךָ פְּנַאי לַחֲשֹׁב מִכָּל מַה שֶּׁסְּבִיבְךָ וְכוּ׳, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, הֲלֹא אַתָּה צָרִיךְ לְהַתְמִיד בְּדָבָר זֶה מְאֹד מְאֹד מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְלֹא לְהִתְרַשֵּׁל בָּזֶה כְּלָל. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ וְרוֹאֶה וּמֵבִין מֵרָחוֹק מַעֲלַת זֶה הָעִנְיָן, אָז לֹא הָיִיתָ מַפְסִיק כְּרֶגַע, כִּי כַּמָּה וְכַמָּה מֵאוֹת בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה כְּבָר נַעֲשׂוּ עַל יָדְךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים, כַּמָּה וְכַמָּה אַלְפֵי וְרִבְבוֹת הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה נִגְרְמוּ עַל יָדְךָ, אֲשֶׁר נֶעֱלָם וְנִסְתָּר מִמְּךָ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה תִּפֹּל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתְּךָ בְּכָל פַּעַם?! אֱמֶת, צָרָתְךָ הִיא צָרָה, שֶׁאֵין לְךָ חַיִּים כְּלָל — לֹא בַּבַּיִת וְלֹא בַּחוּץ, וְעַל־כֵּן הַאִם מִשּׁוּם זֶה אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְיָאֵשׁ וְלִפֹּל יוֹתֵר בְּדַעְתְּךָ?! אַדְרַבָּה, אִם אַתָּה רוֹאֶה שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר עָזַב אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְלָקַח אֶת עַצְמוֹ רַק עָלֶיךָ, אַתָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַהֵפוּךְ, לַעֲזֹב הַכֹּל, וְלָצֵאת וְלִלְחֹם עִם הַסָּמ״ךְ־מ״ם בְּעַצְמוֹ. וְעִקַּר הַמִּלְחָמָה לְהַכְנִיעַ אֶת הַסָּמ״ךְ־מ״ם, קְלִפַּת עֲמָלֵק, שֶׁהֵם הַסְּפֵקוֹת וְהַקֻּשְׁיוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים וְהַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת וְכוּ׳, הוּא רַק עַל־יְדֵי הֲפָצַת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, לְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלִרְאוֹת שֶׁכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה אָצְלוֹ אֵיזֶה סֵפֶר מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ: ״אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁעֲלֶה אֶחָד מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל יִהְיֶה תִּקּוּן עַל הַכֹּל״; כִּי בֶּאֱמֶת

סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל מְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל עֶצֶם עַצְמִיּוּת חִיּוּת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ נִכְנָעוֹת וְנִתְבַּטְּלוֹת כָּל הַקְּלִפּוֹת, שֶׁהֵם כְּלַל הַכְּפִירוֹת וְהַסְּפֵקוֹת וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! רְאֵה מַה לְּפָנֶיךָ, אָסוּר לְךָ לִפֹּל בְּדַעְתְּךָ אֲפִלּוּ כְּרֶגַע, רַק תִּהְיֶה לִי לְעֵזֶר בַּהַדְפָּסָה וּבַעֲרִיכַת הַסְּפָרִים, וְלַהֲפִיצָם בָּעוֹלָם בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ. מַה יֵּשׁ לְךָ כְּבָר לְאַבֵּד בְּזֶה הָעוֹלָם?! אֶת שִׁמְךָ כְּבָר אִבַּדְתָּ, וּתְהִלָּה לָאֵל, כָּבוֹד כְּבָר לֹא יָבֹא אֵלֶיךָ... וְעַל־כֵּן דַּיְקָא עַכְשָׁו הוּא שְׁעַת הַכֹּשֶׁר שֶׁיִּהְיֶה מִפְּעָלְךָ בֶּאֱמֶת וְלִשְׁמָהּ, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁיֵּשׁ לְךָ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מִתְנַגְּדִים וְכוּ׳ — מַה בְּכָךְ, רְאֵה לֵילֵךְ בִּישִׁיבוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וְעַל הָרְחוֹבוֹת וְעַל הַבָּתִּים, וּלְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת הַמְתָּקַת דִּין, סִימָן קז): עַל־יְדֵי שִׁמּוּשׁ צַדִּיקִים — נִמְתָּק הַדִּין, עַיֵּן שָׁם; וְאֵין לְךָ עוֹד שִׁמּוּשׁ יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה מִלְּהָפִיץ דַּעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם, וּבִזְכוּת זֶה יֶמְתְּקוּ הַדִּינִים מִמְּךָ, שֶׁהוּא הָעִצָּבוֹן וְהַמְּרִירוּת וְכוּ׳; כִּי עִקַּר הַדִּינִים הֵם עַצְבוּת וּמְרִירוּת וְדִכְאוֹן הַנֶּפֶשׁ.

וְעַל־כֵּן, חֶמְדַּת לִבָּבִי! אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, קוּם עֲמֹד עַכְשָׁו מִשְּׁנָתְךָ, וּרְאֵה לַעֲזֹר בְּסִיּוּעַ וָעֵזֶר וְשִׁמּוּשׁ, שֶׁנִּזְכֶּה לְהָפִיץ דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, כִּי עָלֵינוּ נָפְלָה עַכְשָׁו חוֹבַת הַיּוֹם, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ בְּקָרוֹב בִּישׁוּעָה וּבְחֶסֶד נִפְלָא, שֶׁתִּמְצָא אֶת זִוּוּגְךָ הָאֲמִתִּי, וְתִבָּנֶה בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתפב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְּתָבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי כַּמָּה פְּעָמִים, רְאֵה גַּם רְאֵה לְהִזָּדֵרז עִם הַמִּשְׁלוֹחַ, כִּי הִיא זְכוּת הָרַבִּים גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! לִכְתֹּב לְךָ הַנְהָגוֹת וְכוּ׳, לְדַעְתִּי, הוּא אַךְ לְמוֹתָר, כִּי סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיָדֶךָ, הַפֵּךְ בָּהֶם, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשֶׁךָ. וּבִפְרָט שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, כְּבָר נִדְפְּסוּ שְׁמוֹנָה חֲלָקִים ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, אֲשֶׁר שָׁם בְּוַדַּאי יֵשׁ הִתְחַזְּקוּת וְהַנְהָגוֹת יְשָׁרוֹת בְּנוּיוֹת וּמְיֻסָּדוֹת עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל.

וְהִנֵּה הַהַנְהָגָה הָעִקָּרִית בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל הִיא ״הִתְבּוֹדְדוּת״, שֶׁתִּהְיֶה רָגִיל לִבְרֹחַ אֶצֶל שַׁעֲרֵי הָרַחֲמִים, וְלִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְהַרְגֵּל עַצְמְךָ בְּתוֹדָה וְהוֹדָאָה, שֶׁזֶּה יִתֵּן כֹּחַ שֶׁתִּזְכּוּ לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ב׳); כִּי תּוֹדָה וְהוֹדָאָה מְסֻגָּל לְהוֹלָדָה, עַיֵּן שָׁם; וְכֵן הַתְמֵד מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ כְּסִדְרָן מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ שִׁעוּר אֶחָד בְּשָׁעַת הַתְּפִלָּה, אַחַר אֲמִירַת תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ: ״כָּל הַשׁוֹנֶה הֲלָכוֹת״ וְכוּ׳, תּוֹצִיא מִכִּיס הַטַּלִּית וּתְפִלִּין שֻׁלְחָן עָרוּךְ קָטָן, וְתִלְמַד מְחֻבָּר רַמ״א כְּסִדְרָן, וְאַחַר־כָּךְ תֹּאמַר: ״אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם״ וְכוּ׳, וְאַחַר־כָּךְ אֲמִירַת ״עָלֵינוּ״, וְדָבָר זֶה תִּהְיֶה קְבִיעוּת חֲזָקָה אֶצְלְךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

וְעַל כֻּלָּם — סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אַל יָזוּזוּ מֵעֵינֶיךָ. רְאֵה גַּם רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי, אֶת גֹּדֶל עֹצֶם נִפְלְאוֹת הַחֲסָדִים, שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן תֵּן לוֹ תּוֹדָה וְהוֹדָאָה וּבַקֵּשׁ עַל לְהַבָּא. וְתִהְיֶה רָגִיל לִהְיוֹת הַרְבֵּה בַּכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, וּלְהַרְבּוֹת שָׁם בְּהִתְבּוֹדְדוּת, כִּי שָׁם תִּמְצָא אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתְךָ לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן, וּבַקֵּשׁ גַּם עָלַי שֶׁאֶזְכֶּה לָצֵאת מֵחוֹבוֹתַי הָרַבִּים, וְאֶזְכֶּה לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ב׳ תתפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבִּרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּבֶר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֶצַח נְצָחִים.

כְּבָר שָׁלַחְתִּי לְךָ שְׁנֵי מִכְתָּבִים וְכֵן עֵרֶךְ שֵׁל שֵׁשׁ מֵאוֹת לִירוֹת, לְמַעַן הוֹצָאוֹת הַדֹּאַר, שֶׁתִּשְׁלַח לִי אֶת ... וַעֲדַיִן לֹא שָׁמַעְתִּי מִמְּךָ.

וְהִנֵּה בְּוַדַּאי אֲנִי דָּן אוֹתְךָ לְכַף זְכוּת, וְכֵן מִסְתָּמָא לֹא בִּקַּשְׁתִּי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּרָאוּי וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן לֹא בָּא לְיָדִי, עַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, רְאֵה וְגַם רְאֵה לְהִזְדָּרֵז עִם הַמִּשְׁלוֹחַ, וְאִם אַתָּה צָרִיךְ עוֹד לְהוֹצָאוֹת — כְּתֹב לִי, וְאֶשְׁלַח לְךָ. גַּם תִּכְתֹּב לִי עַל־כָּל־פָּנִים שׁוּרָתַיִם מִשְׁלוֹם ר׳ לֵוִי יִצְחָק (נֵרוֹ יָאִיר) [זַ״ל].

חֶמְדַּת לִבָּבִי! חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, וְרָאוּי לְךָ לִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה בִּזְכֻיּוֹת חִנָּם לְשַׁמְּשׁוֹ, אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקְךָ! וְנָא אַל תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמְךָ, רַק תַּשְׁפִּיעַ קְצָת טוֹבָה אֵלַי גַּם־כֵּן, וּבִזְכוּת זֶה יַעֲזֹר לְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹד וָעוֹד, שֶׁתִּזְכֶּה לִינֹק וְלִשְׁאֹב הַרְבֵּה.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אַתָּה זוֹכֶה לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, זֶעה אוֹיס נוּטְצָען דִּי הֵיילִיגֶע צַייט, וּבִפְרָט בְּרִבּוּי שִׂיחָה וּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת אֵצֶל שַׂעֲרֵי הָרַחֲמִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע גַּם תְּפִלָּתְךָ, וּבִזְכוּת שֶׁתִּזְדָּרֵז לִשְׁלֹחַ לִי — תְּוַשַּׁע בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, כִּי מַעֲלַת מְזַכֶּה הָרַבִּים — אֵין לְשַׁעֵר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

י) רְאֵה לְנַצֵּל הֵיטֵב אֶת הַזְּמַן הַקָּדוֹשׁ.

ב׳ תתפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם רַב יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! נָא וְנָא אַל תִּשְׁכַּח וְאַל יִתַּיְשְׁנוּ כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶצְלֵנוּ. לְמַעַן הַשֵּׁם הַחֲזֵק בְּלִמּוּד גְּמָרָא (אֲשֶׁר הָאֲמִירָה לְבַד בְּלִי פֵּרוּשִׁים, הִיא מְזַכֶּכֶת אֶת הַנֶּפֶשׁ וּמְשַׁמֶּרְתָּהּ מִכָּל רַע). וְכֵן תִּרְאֶה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, לְהַאֲמִין שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל לַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְאַל תֶּחָלֵשׁ דַּעְתְּךָ, כְּשֶׁתִּזְכֹּר מֵהַקְּטָנוּת וְכוּ׳ שֶׁעָבַר כָּאן וְכוּ׳, הַכֹּל הָיָה בְּחֶשְׁבּוֹן גָּדוֹל, כְּדֶרֶךְ מִלַּמֵּד טוֹב אֲשֶׁר עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי תַּכְסִיסִים, וּמְשַׂחֵק כָּל מִינֵי מִשְׂחָקִים וְכוּ׳, לְהַכְנִיס בְּלֵב וּבְדַעַת הַתַּלְמִידִים הַלִּמּוּד וְכוּ׳ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן צא); הָעִקָּר אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, יֵשׁ לְךָ כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְהַחֲזִיר בְּנֵי־אָדָם בִּתְשׁוּבָה, הָעִקָּר לֹא לִפֹּל בְּקַטְנוּת אֲפִלּוּ כְּרֶגַע, וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוּם בְּרִיָּה, רַק הַחֲזֵק בְּעַזּוּת דְּקְדֻשָּׁה, וּתְקַיֵּם (תְּהִלִּים קיט, מו): ״וַאֲדַבְּרָה בְעֵדְתֶךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ״; וּתְהִלָּה לָאֵל, אֵין לָנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ עִם דִּבּוּרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהֵם דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה. וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּפָּנֵס בְּשׁוּם וְכוּחִים, הַתְמֵד בְּשִׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנְךָ, הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְבָרֵחַ מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם אֶל שַׁעֲרֵי הָרַחֲמִים שֶׁהוּא הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, וּבַקֵּשׁ רַחֲמִים גַּם עָלַי, שֶׁאֶזְכֶּה לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְקַבֵּל תְּפִלָּתְךָ בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

נָא וְנָא לְקַיֵּם אֶת הַבְטָחָתוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּ לִשְׁלֹחַ לִי הַכֹּל, וּבִפְרָטִיּוּת הַכְּתַב־יָד שֶׁל סֵפֶר ׳אֱמוּנָה בִּידִיעָה רוּחָנִית׳, מֵהָאִישׁ הָאֱלֹקִי ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן זַ״ל, וְהַשִּׂיחוֹת וְהַדִּבְרֵי תּוֹרָה מֵהָרַב הֶחָסִיד אִישׁ פֶּלֶא ר׳ יִצְחָק בְּרַייטֶער זַ״ל, בְּקָרוֹב אֶכְתֹּב לְךָ עוֹד בַּאֲרִיכוּת, לְעֵת עַתָּה, רַק חֲזַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וּבְחֶדְוָה תָּמִיד.

ב׳ תתפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים ה׳תשל״ט.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֲהוּבִי, אָחִי וְרֵעִי, הַבָּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לָנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, אַךְ מֵרֹב טִרְדוֹתַי לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ. אִתָּנוּ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם; תְּהִלָּה לָאֵל, בְּבֵית מִדְרָשֵׁנוּ נִתְרַבִּים הַמְקָרְבִים, כֵּן יַעֲזֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָנוּ קִבּוּץ יָפֶה שֶׁל בַּחוּרִים וְאַבְרֵכִים עוֹבְדֵי ה׳, יוֹסִיף ה׳ עֲלֵיהֶם. וּבְשַׁבָּת פָּרָשַׁת בְּשַׁלַּח, שַׁבָּת שִׁירָה, הִתְאָרֵחַ אֶצְלֵנוּ הָרַב הֶחָסִיד ר׳ ... גֵּרוֹ יָאִיר, וְנֶהֱנָה מְאֹד מְאֹד מֵהַקִּבּוּץ שֶׁלָּנוּ, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנִּי מְחִילָה, וְאָמַר לִי, שֶׁלֹּא יָדַע מַה שֶּׁעוֹבֵר בָּעוֹלָם, וּבִפְרָט עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, עַד שֶׁבָּא לְכָאן בִּנְיוּ־יוֹרְק, וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו הוּא אוֹמֵר לִי בְּפֶה מָלֵא חָזָק וֶאֱמֶץ לְהַדְפִּיס יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָמַר שֶׁהָיְתָה לוֹ פְּשׁוּט טָעוּת בְּדִבַּר הַחֲתִימָה וּמִתְחָרֵט וְכוּ׳. וּתְהִלָּה לָאֵל, הִתְקַשֵּׁר עִמִּי בִּידִידוּת עֲצוּמָה וּבְאַהֲבָה עַזָּה, וַאֲנִי מִתְפַּעֵל מֵהָאֱמֶת שֶׁבּוֹ, כִּי מִי בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיֹּאמַר לִי דְּבָרִים כָּאֵלּוּ וְכוּ׳?! אַךְ רָאָה וְהֵבִין כָּאן אֶת הָאֱמֶת מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן הִתְחָרֵט וְאָמַר לִי כַּנַּ״ל.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲשֶׁר עַד כֹּה עֲזָרָנִי, כִּי זוֹ כָּל תִּקְוָתִי וְכִסּוּפַי — לְהַרְבּוֹת וּלְהָפִיץ דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם וְלִהְיוֹת בְּאַחְדּוּת אַחַת עִם כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בְּאַהֲבָה אֲמִתִּית, אַךְ מַה לַּעֲשׂוֹת, שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר גּוֹרֵם פְּרוּדִים עַל־יְדֵי אֲנָשִׁים רְשָׁעִים, יְשַׁלֵּם לָהֶם ה׳ כְּפָעֳלָם הָרַע, וְיָשׁוּב הָרַע עַל רֹאשָׁם וְכוּ׳.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! בְּוַדַּאי אֲנִי מַרְגִּישׁ מַכְאוֹבֵי נַפְשְׁךָ וּבִלְבּוּל דַּעְתְּךָ מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּבִפְרָטִיּוּת אוֹדוֹת שִׁדּוּכִים וְכוּ׳, עִם כָּל זֶה, זֹאת אֲנִי מְקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁעוֹד בְּשָׁנָה זוֹ תִּמְצָא אֶת בַּת זוּגְךָ. אַךְ

אַתָּה רָאֵה לֹא לִבְחֹר הַרְבֵּה, רַק לָקַחַת אֶת הַשִּׁדּוּךְ הָרִאשׁוֹן, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִמַּה שֶׁאוֹמְרִים לְךָ וְכוּ׳, הָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה מַתְאִים לְךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת. וּלְמַעַן הַשֵּׁם רְאֵה לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה בְּשַׁעֲרֵי הַתְּפִלָּה, אֵצֶל הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת יִשְׂרָאֵל — יִשְׁמַע תְּפִלָּתְךָ, וְתִמְצָא אֶת זִוּוּגְךָ הָאֲמִתִּי בְּקָרוֹב מְאֹד, וּתְבַקֵּשׁ גַּם עָלַי שֶׁאֶזְכֶּה לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

* * *

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, שֶׁזִּכָּנוּ לְסַיֵּם אֶת כָּל הַחִבּוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהוּא יִתְבָּרַךְ י״ט, יְזַכֵּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסַדֵּר עַכְשָׁו לְדִפּוּס אֶת כֻּלָּךְ כ לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאְדִּירָהּ.

אָנָּא ה׳ הוֹשִׁיעָה נָא, אָנָּא ה׳ הַצְלִיחָה נָא.

❖ ❖ ❖

הספר הקדוש הזה נדפס

לע"נ

מיכאל חיים בן משה ז"ל

נפטר ט' באב תשנ"ט

ת.נ.צ.ב.ה

תֹּכֶן הָעִנְיָנִים

חֵלֶק יט

פְּתַח דָּבָר . . . . . ג

הַקְדָּמָה . . . . . ה

ב׳ תרעח . . . . . **יא**

יְחַזֵּק לַהֶפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְיעוֹרֵר לֵילֵךְ בְּדַרְכָּהּ שֶׁל חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב — תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, וִידַבֵּר מֵהַיָּמִים הַפּוֹרְחִים, שֶׁצָּרִיךְ לְנַצְּלָם וְכוּ׳. וְיגַלֶּה מַהוּת עֲבוֹדָתֵנוּ בְּפִרְסוּם רַבֵּנוּ ז״ל, וְיַזְכִּיר הָעִנְיָן שֶׁרָדְפוּ אֶת הַצַּדִּיקִים, וּלְבַסּוֹף נִשְׂאָר זִכְרָם מְקֻדָּשׁ לְדוֹרוֹת, וְיִתְאַר אֶת שֶׁעָבַר עַל מוֹהַרַנ״תְּ ז״ל, וְיחַזֵּק עַל חִדּוּשׁ חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה מְאֹד מְאֹד, וְאַף בְּלִי לְהַדְפִּיסָם הִיא זְכוּת גְּדוֹלָה לַנְּשָׁמָה.

ב׳ תרעט . . . . . **יג**

יְכְתֹּב בַּאֲרִיכוּת לְאֶחָד שֶׁרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב לַחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב, אוֹדוֹת הַסֵּפֶר ״פְּעֲלַת הַצַּדִּיק״, וּמַדּוּעַ לֹא הִסְפִּיקוּ לַהֲפִיצוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְיַעֲנֵהוּ אוֹדוֹת הַשְּׁאֵלָה: ״הַאִם גַּם בִּבְרֶסְלֶב יֵשׁ מַחֲלֹקֶת״, וְעַל־יְדֵי הַקְדָּמָה נִפְלָאָה מַהִי מַהוּתָהּ שֶׁל חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב, יְסַכֵּם שֶׁאֵצֶל חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁהִגִּיעוּ לְדַרְגָּה הַגְּבוֹהָה שֶׁחֲסִידוּת זוֹ תּוֹבַעַת — אֵין שׁוּם מַחֲלֹקֶת!

ב׳ תרפ . . . . . **טז**

יְדַבֵּר מִמִּדַּת הַהִתְחַזְּקוּת הַנִּדְרֶשֶׁת בְּכָל יוֹם, וְהָעִקָּר בְּמִצְוַת הָאֱמוּנָה, וְיעוֹרֵר לְטַיֵּל בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וִידַבֵּר מֵהַגִּלּוּי שֶׁל ״בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי״, וְיגַלֶּה שֹׁרֶשׁ עִנְיַן מִצְוַת הַשְׁמִיטָה — גִּלּוּי הַשַּׁיָּכוּת שֶׁל הָעוֹלָם רַק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיַפְלִיג בְּמַעֲלַת הַזּוֹכֶה לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט בִּשְׁמִיטָה, וְיַאֲרִיךְ לְדַבֵּר עַל־פִּי דִּבּוּרֵי רַבֵּנוּ ז״ל בְּמַעֲלַת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

ב׳ תרפא . . . . . **יח**

יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַזּוֹכִים לְסַיֵּעַ בִּדְבַר הֲפָצַת דַּעַת רַבֵּנוּ ז״ל בָּעוֹלָם, וְיַרְחִיק מַחֲשָׁבָה בִּדְבַר שֶׁאֵי מִי נֶעֱנַשׁ עַל יָדוֹ, וְאַדְרַבָּה הוּא מוֹחֵל וּמַעְתִּיר בְּעַד

כֻּלָּם, וִיבַקֵּשׁ לְהִתְפַּלֵּל עָלָיו וְכוּ', וִידַבֵּר מֵעִנְיַן "כִּי אַתָּה עִמָּדִי", וְעִנְיָנוֹ עַל קֹטֶב עִנְיַן תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת בְּאֹפֶן נוֹרָא וְנִפְלָא וְכוּ'.

ב' תרפב . . . . . כ
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁנִּכְשַׁל בִּפְגַם הַבְּרִית, וְיעוֹרְרוֹ לְהִנָּצֵל מִמִּדַּת הַכַּעַס עַל־יְדֵי מִדַּת הַסַּבְלָנוּת וּדְמִימָה עַל הַבְּזָיוֹנוֹת, וְיעוֹרֵר לִלְמֹד תּוֹרָה מ"לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן" וְעָלֶיהָ הַתְּפִלָּה, וּמִשְׁנָיוֹת וְ'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', וְיחַזֵּק עַל אֱמוּנָה וְדִבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיגַלֶּה עִנְיַן קְדֻשַּׁת הַמֹּחַ מֵהֶרְהוּרִים רָעִים וּפְגַם הַפּוֹגֵם בּוֹ, שֶׁעוֹשֶׂה פֵּרוּד בָּעוֹלָמוֹת, וְיַסְבִּירוֹ עַל־פִּי קֶטַע מ'נֹעַם אֱלִימֶלֶךְ' בְּשֵׁם הָרַב רַבִּי זוּשָׁא, וְיחַזֵּק לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ב' תרפג . . . . . כב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן זְמַן הַזִּוּוּג וְכוּ', וּמֵחֹמֶר פְּגַם הַבְּרִית, וּמִמַּעֲלַת הַמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּסִלּוּק דַּעַת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי.

ב' תרפד . . . . . כג
יְחַזֵּק עַל הַנִּסְיוֹנוֹת הַקָּשִׁים שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד בִּזֶּה הָעוֹלָם, וְיַסְבִּיר בְּאֹפֶן נִפְלָא מַאֲמָרָם ז"ל, שֶׁעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה חַי וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה מֵת, וִידַבֵּר מִמַּדְרֵגַת הַצַּדִּיק, וְיסַפֵּר מִדִּבּוּר שֶׁל מוֹהַרְנַ"תְ ז"ל, מַה שֶּׁעָנָה לַמִּתְנַגְּדִים, וְיחַזֵּק לְסִבֵּל כָּל הָעוֹבֵר.

ב' תרפה . . . . . כד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַפּוֹגֵם בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, וְהָעֵצָה לְזֶה.

ב' תרפו . . . . . כה
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁנָּפַל לְבוֹר עָמֹק שֶׁל פְּגַם הַבְּרִית, שֶׁעִקַּר עֲצָתוֹ לִצְעֹק ע' קָלִין בִּפְרָטִיּוּת, וְיוֹרֶה לוֹ אֵיךְ לִצְעֹק וְכוּ', וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה — שֶׁעוֹבֵר בְּאוֹתָם הַמְּקוֹמוֹת וְלֹא עוֹשֶׂה יוֹתֵר, לָזֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי צְעָקָה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַתִּקּוּן. וְיעוֹרֵר עַל שְׁעוּרִים קְבוּעִים בַּתּוֹרָה.

ב' תרפז . . . . . כו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן חִנּוּךְ הַיְלָדִים, וּכְשֶׁהֵם שׁוֹבָבִים, אֵין צָרִיךְ לְהִתְפַּעֵל מִזֶּה, אֶלָּא לְהַשְׁקִיעַ הָמוֹן בְּטִפּוּחָם, כְּמוֹ בִּשְׁתִילִים רַכִּים.

ב' תרפח . . . . . כז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן "אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל" — לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם עָנִי בְּדַעַת, וּלְחַזְּקוֹ וּלְאַמְּצוֹ שֶׁזֶּה עוֹלֶה עַל הַכֹּל.

ב׳ תרפט . . . . . **כח**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הִשְׁתַּדְּלוּת בְּפַרְנָסָה וּבִרְפוּאָה, וְיָבֹא עִנְיַן ׳טוֹב שֶׁבָּרוֹפְאִים׳ וְכוּ׳, וְיַגֵּלֶה מַדּוּעַ כָּךְ בָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, שֶׁיִּצְטָרְכוּ ׳הִשְׁתַּדְּלוּת׳ עַל כָּל דָּבָר, וְיעוֹרֵר שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מֵהַהִשְׁתַּדְּלוּת עִקָּר.

ב׳ תרצ . . . . . **ל**
יִתֵּן עֵצָה לְמִי שֶׁבָּאוֹת לוֹ מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת בְּעֵת הַתְּפִלָּה — לִתֵּן צְדָקָה קֹדֶם שֶׁמִּתְפַּלֵּל.

ב׳ תרצא . . . . . **לא**
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁבְּנוֹ מְצַעֵר אוֹתוֹ בְּיוֹתֵר, שֶׁיַּעֲשֶׂה חֶשְׁבּוֹן כַּמָּה צַעַר אֶת אָבִיו שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְיחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת, וְיעוֹרֵר לְסַפֵּר כָּל שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִפָּרֵשׁ פָּסוּק ״וְלֹא תֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִתּוֹ״ וְכוּ׳, עַל־פִּי דַּרְכּוֹ בַּקֹּדֶשׁ.

ב׳ תרצב . . . . . **לב**
יַאֲרִיךְ בְּדִבּוּרִים עֲרֵבִים וּנְעִימִים לְאֶחָד שֶׁרוֹדְפִים אוֹתוֹ כָּל בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ, וִידַבֵּר מֵהַגִּלּוּי הַנִּפְלָא שֶׁל ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיָבִיא עַל זֶה מִדִּבּוּרֵי מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל מֵעִנְיַן סְפִירַת הָעֹמֶר — ׳לָכֶם לִסְפִירַת הָעֹמֶר׳, וּמֵעִנְיַן הַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ, וְיַזְכִּיר אֶת הַסִּפּוּר שֶׁל הֶחָכָם וְהַתָּם, אֵיךְ שֶׁהַתָּם הַקָּדוֹשׁ לֹא הִסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים כְּלָל, וְיחַזֵּק לְהִתְנַהֵג כָּךְ — לִשְׁמֹחַ בִּנְקֻדּוֹתָיו הַטּוֹבוֹת אַף שֶׁהֵן עִם חֶסְרוֹנוֹת. וְיִדַּבֵּר מֵעִנְיַן הַמְתָּנָה עַד שֶׁזּוֹכִים לְהִכָּנֵס אֶל הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁזֶּהוּ סוֹד סְפִירָה עַד לְשָׁבוּעוֹת, וִידַבֵּר מֵהַנִּסָּיוֹן שֶׁל הַבַּעַל־דָּבָר, שֶׁמַּכְנִיס בַּלֵּב תּוֹאֲנָה וַעֲלִילָה לִפְרֹשׁ, חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ׳, וְיגַנֶּה עִנְיַן הַיֵּאוּשׁ, וְיחַזֵּק לָקַחַת מוּסָר מֵאָדָם הָרִאשׁוֹן, אֵיךְ שֶׁחִזֵּק אֶת עַצְמוֹ, וְיעוֹרֵר לִשְׂכֹּחַ אֶת הֶעָבָר, וּלְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ.

ב׳ תרצג . . . . . **לג**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אֲמִירַת ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, וְשֶׁלֹּא לַחֲזֹר וּלְהַרְהֵר וְכוּ׳, וְיַמְתִּיק נְעִימוּת דְּבָרָיו מִסּוֹד עִנְיַן הַיִּחוּדִים הַקְּדוֹשִׁים וּמַעֲלָתָם וְשִׁפְעָתָם וּסְגֻלָּתָם, וְיגַלֶּה אֵיךְ זוֹכִים לְזֶה, וְהֵיכָן זֶה מְרֻמָּז בַּ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״.

ב׳ תרצד . . . . . **לח**
יְגַלֶּה עִנְיַן הַמְרַגְּלִים וּמַהוּת פִּגְמָם, וְיוֹכִיחַ אֶחָד שֶׁלֹּא יִתְקָרֵר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁעִנְיָנוֹ הוּא תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְשֶׁהַסִּימָן עַל יְרֵא ה׳ ־ ״נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס״.

ב׳ תרצה . . . . . **לט**
יְחַזֵּק לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֱמוּנַת ה׳ וְזִכְרוֹן הַצַּדִּיק, וְיעוֹרֵר מְאֹד עַל קְדֻשַּׁת שַׁבְּעַת הַנֵּרוֹת.

ב׳ תרצו . . . . . מ
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן לַעֲבֹר הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַחֲזֵק לְסִתּוֹם עֵינָיו מֵחֵיזוּ דְּהַאי עַלְמָא, וְיעוֹרֵר עַל שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וְיאַמֵּץ אֶת הָעוֹבֵר עָלָיו בְּזִיּוֹנוֹת, וְיגַלֶּה לוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק, רַק עַל־יְדֵי־זֶה, וְיוֹכִיחוֹ שֶׁיַּפְסִיק לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטֵלִים הָעוֹקְרִים אוֹתוֹ, וְשֶׁכָּל הַדִּבּוּרִים יִהְיוּ מְכֻוָּנִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תרצז . . . . . מא
יְחַזֵּק אֶת הַשָּׁקוּעַ בַּעֲוֹנוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, וְיאַמֵּץ עַל בְּשׂוֹרַת מְצִיאַת הַזִּוּוּג, וְיעוֹרֵר עַל שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן וְהִתְבּוֹדְדוּת, וְיזָרֵז עַל קְדֻשַּׁת שְׁבָעַת הַנְּרוֹת, וְיִדַּבֵּר מֵאַרְבָּעַת הַיְחוּדִים הַקְּדוֹשִׁים.

ב׳ תרחצ . . . . . מב
יוֹכִיחַ שֶׁלֹּא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא לְעָרֵב זָר בְּדִבְרֵי וּבְסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא לְבִטֵּחַ בִּנְדִיבִים, רַק לַחֲטֹף טוֹב תָּמִיד, וִידַבֵּר מִסְּגֻלַּת כָּל נְשָׁמָה, שֶׁהִיא חֵלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל, וְיגַלֶּה עִנְיַן הִתְקַשְּׁרוּת הַהַסְתָּרָה אֶל רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת, שֶׁעַל־יְדֵי הַזִּוּוּג הַזֶּה נוֹלָדִים לוֹ מֹחִין קְדוֹשִׁים, שֶׁלָּזֶה זוֹכִים רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, תִּקְוַת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל.

ב׳ תרצט . . . . . מד
יְחַזֵּק לְהִתְחַדֵּשׁ מֵחָדָשׁ לֵילֵךְ בַּעֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל, שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, תְּפִלּוֹת וְכוּ׳, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְיַזְכִּיר דִּבּוּר מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל, שֶׁמְּבָאֵר מַדּוּעַ בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִין, אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוֹלִים לַעֲמֹד.

ב׳ תש . . . . . מה
יְגַלֶּה שֶׁהַמִּקָּרְבִים לַצַּדִּיק, בְּחִינַת הַשֶּׁבֶט לֵוִי, הֵם צְרִיכִים בְּיוֹתֵר חִזּוּק, וְיגַלֶּה עִנְיָנָם וְחוֹבַת עֲבוֹדָתָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁיר כַּלְוִיִּים בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ. וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַטֻּמְאָה שֶׁמִּתְפַּשֶּׁטֶת עַכְשָׁו. וְעִקַּר תִּקְוָתֵנוּ הִיא בְּכֹחַ רַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תשא . . . . . מו
יְעוֹרֵר בִּקְצָרָה לְנַצֵּל הַזְּמַן הַיָּקָר לִתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת.

ב׳ תשב . . . . . מו
יַאֲרִיךְ לְתָאֵר גְּנוּת הַפּוֹגֵם בְּעֵינָיו, חַס וְשָׁלוֹם, וּמַעֲלַת הַזּוֹכֶה לְשָׁמְרָן בִּקְדֻשָּׁה עַל־פִּי מוּבָאוֹת מֵחַזַ״ל הַקְּדוֹשִׁים בִּגְמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וִיחַבֵּר תְּפִלָּה קְצָרָה אֵיךְ לְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה, וְיעוֹרֵר וְיחַזֵּק וְיאַמֵּץ לְעֲבֹדָה וּלְמַעֲשֶׂה.

ב׳ תשג . . . . . מח
יְדַבֵּר מֵהַמְשָׁכַת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, וּמֵעִנְיַן הַחִכּוּי וְהַהַמְתָּנָה שֶׁצְּרִיכִים בְּעַקְשָׁנוּת עַד שֶׁמִּתְהַפֶּכֶת הַהֶסְתָּרָה לְגִלּוּי, וְיַחֲזִק הָאָדָם שֶׁלְּבַל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ שֶׁלֹּא רוֹאֶה כְּלוּם אַחַר כָּל יְגִיעוֹתָיו, כִּי בְּוַדַּאי אֵינָם לָרִיק, וְרַק צָרִיךְ לַחֲטֹף נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת.

ב׳ תשד . . . . . נ
יְחַזֵּק מְאֹד אֶחָד שֶׁנָּפַל לְתַאֲווֹת מְגֻנּוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְיוֹרֶה לוֹ דֶּרֶךְ וְעֵצָה נְעִימָה שֶׁלֹּא לְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ, כִּי אִם לְהַכְנִיס עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה, וְלוֹמַר מִשְׁנָיוֹת, שֻׁלְחָן עָרוּךְ וְלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, וְלִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת, וְכֵן הַ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳ וְהַתְּפִלָּה, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז יוּכַל לְהֵרָפֵא.

ב׳ תשה . . . . . נב
יְדַבֵּר מֵהַנְּסָיוֹן הַגָּדוֹל שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם שֶׁגּוֹמֵל טוֹבוֹת לַאֲחֵרִים, וּמְשַׁלְּמִים לוֹ רָעָה תַּחַת טוֹבָה, שֶׁזֶּהוּ חֶסֶד שֶׁל אֱמֶת, וְאִם אֵינוֹ נִשְׁבָּר, רַק מַמְשִׁיךְ לַעֲשׂוֹת חֲסָדִים, אָז הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִגְמֹל לוֹ כֻּפֶל כִּפְלַיִם.

ב׳ תשו . . . . . נג
יְגַלֶּה שֶׁעִקַּר הַסִּימָן לֵידַע אִם מְקָרָבִים אֶל הַצַּדִּיקִים הוּא עַל־יְדֵי הַהִתְעוֹרְרוּת שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם, הַמִּתְבַּטֵּאת עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנוֹפֶלֶת עָלָיו שְׁפָלוּת.

ב׳ תשז . . . . . נד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן כַּלָּה וַחֲמוֹת, שֶׁהַמַּצָּב בֵּינֵיהֶן הוּא עָדִין מְאֹד, וְיֵעָץ נְבוֹנָה הֵיאַךְ לְהִתְנַהֵג כִּדְבָעֵי, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵפְרַע הַשָּׁלוֹם־בַּיִת, חַס וְשָׁלוֹם.

ב׳ תשח . . . . . נה
יְדַבֵּר מֵהַנְּסָיוֹנוֹת וְהַמְנִיעוֹת שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם. וְעִקַּר הַנְּסָיוֹן הוּא בְּמִצְוַת הַשִּׂמְחָה, וְיִגַּלֶּה מַעֲלָתָהּ, וְיִזָּרֵז לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ עִם הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁלּוֹ, וּלְהוֹצִיאָן בַּדִּבּוּר, וְלִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִחְיֶה אֶת עַצְמוֹ.

ב׳ תשט . . . . . נז
יְדַבֵּר מִנּוֹרָאוֹת הַפְּלָגַת מַעֲלַת סִפְרֵי וְתוֹרוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִפְרָט אִם מְעַיְּנִים בַּחִדּוּשִׁים שֶׁל מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל, וְיַגֶּלֶה מַהוּת סִפְרוֹ ״שִׂפַת הַנַּחַל״, פֵּרוּשׁ עַל הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְיַגֶּלֶה נִפְלָאוֹת אֵיךְ זוֹכֶה מְחַבֵּר, שֶׁסִּפְרוֹ יִתְפַּשֵּׁט בִּתְפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי שֶׁמַּשְׂרֶה שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּסִפְרוֹ, עַל־יְדֵי הַבַּקָּשׁוֹת שֶׁמְּבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ קֹדֶם הַחִדּוּשִׁים כִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תשי . . . . . נח
יְדַבֵּר מִכֹּחַ הַבְּחִירָה וּמִגֹּדֶל הַהַסְתָּרָה שֶׁיֵּשׁ עַל דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיעוֹרֵר לְדַבֵּר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיסַפֵּר מַעֲשֶׂה נוֹרָא מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, אֵיךְ פָּגַשׁ בְּנִשָּׁמָה תּוֹעָה שֶׁהִתְגַּלְגְּלָה בְּצַפַּרְדֵּעַ, וְהָיְתָה נָדָה חֲמֵשׁ־מֵאוֹת שָׁנִים, כִּי אוֹתוֹ אָדָם זִלְזֵל בְּמִצְוָה דְּרַבָּנָן. וְיוֹצִיא לֶקַח טוֹב אֵיךְ צָרִיךְ לְהִזָּהֵר, וְיַגֶּלֶה שֶׁעַל־יְדֵי עֲבוֹדַת הַהִתְבּוֹדְדוּת לְעוֹלָם לֹא יִהְיֶה נֶאֱבָד וְכוּ׳.

ב׳ תשיא . . . . . ס
יְדַבֵּר מִטָּהֳרַת אֱמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְיַרְחִיק מִדֵּעוֹת נִפְסָדוֹת שֶׁל ״כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי״ וְכוּ׳, וְיִדַּבֵּר מִלִּמּוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ וּבְקִיאוּת בּוֹ, וְלִבְרֹחַ מֵחֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים שֶׁל הַגּוֹיִים וְכוּ׳.

ב׳ תשיב . . . . . סא
יָשִׁיב מַעֲנֶה לְשׁוֹאֲלוֹ בְּעַמְקוּת ה״לְקוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְיגַלֶּה לוֹ דַּרְכּוֹ בַּלִּמּוּד הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה כְּדֶרֶךְ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁהוּא לְעֶבְדָּה וּלְמַעֲשֶׂה לִלְמֹד סָתוּם מִן הַמְפֹרָשׁ, וְיָבֵאר עִנְיַן ״לֵית כְּתֵר בְּלָא כָּף״, הַמּוּבָא בְּתוֹרָה ו׳ בִּרְמָזִים נִפְלָאִים, וְיסַפֵּר מֵעִנְיַן הַלִּמּוּד תּוֹרָה קנ״ה, וְאֵיךְ הָיוּ הַדִּבּוּרִים וְכוּ׳.

ב׳ תשיג . . . . . סג
יְגַלֶּה כִּסּוּפָיו לְמַלֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עִם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁבָּזֶה תְּלוּיָה הַגְּאֻלָּה, וְיעוֹרֵר לִלְמֹד כְּסִדְרָן דַּיְקָא בְּמִשְׁנָיוֹת גְּמָרָא וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ.

ב׳ תשיד . . . . . סד
יְגַלֶּה נוֹרָאוֹת מֵהַחִיּוּב הֶעָצוּם הַמֻּנָּח עַל כָּל אֶחָד לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר וּלְהִתְחַזֵּק תָּמִיד, וְיגַלֶּה שֶׁעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת אֶפְשָׁר לְקַבֵּל עַל־יְדֵי הַלִּמּוּד בְּ״לְקוּטֵי־הֲלָכוֹת״ שֶׁהֵם הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה דַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב, וְיקַשֵּׁר סוֹף תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב הַכְּלָלִית לִתְחִילַת הַשַּׁ״ס — תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה עַל־פִּי הַהַקְדָּמָה שֶׁל שִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה, וְיָבֵאר שֶׁמְּשִׁיחַ יְגַלֶּה תּוֹרָה עַל־פִּי ה״לְקוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְיִדַּבֵּר מֵאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה שֶׁבִּלְעֲדֶיהָ הָאָדָם אָבוּד לְגַמְרֵי, וְיפָרֵשׁ מִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה בִּבְרָכוֹת, קְשׁוּר קְרִיאַת שְׁמַע לַאֲכִילַת תְּרוּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הָאֲכִילָה זוֹכִים לֶאֱמוּנָה וּדְבֵקוּת וְהֶאָרַת הָרָצוֹן.

ב׳ תשטו . . . . . סז
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁנִּפְגַּם בִּפְגַם הַבְּרִית, שֶׁתַּקָּנָתוֹ לְצָעֵק הַרְבֵּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיגַלֶּה לוֹ מַעֲלַת הַסַּבְלָנוּת וּשְׁמִירָה מִכַּעַס הַנִּצְרֶכֶת לוֹ, וְשֶׁלִּהְיוֹת אִישׁ טוֹב הוּא תִּקּוּן הַבְּרִית, וִידַבֵּר מִמִּשְׁנָיוֹת הַהוֹרְגוֹת הַיֵּצֶר הָרַע.

ב׳ תשטז . . . . . סח
יְעוֹרֵר לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בִּדְבֵקוּת ה׳ בְּהַשְׂגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עַל אֲחֵרִים, לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ, וּלְבַקֵּשׁ תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳, וִיחַזֵּק לִשְׁמֹחַ בַּנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁבּוֹ, וְלָדוּן אֶת עַצְמוֹ וַאֲחֵרִים רַק לְכַף זְכוּת, וְיַזְהִיר עַל הַלִּמּוּד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁרַק בָּזֶה תְּלוּיָה כָּל הַהִתְקָרְבוּת, וִיחַזֵּק עַל הַנְּפִילָה לְתוֹךְ הַחוֹבוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

ב׳ תשיז . . . . . ע
יַזְהִיר מְאֹד עַל גְּנוּת מִדַּת הַבַּטָּלָה וְהַשְׁעָמוּם, וְיַזְכִּיר שֶׁעַל־יְדֵי הַהֶרְגֵּל בְּסֵדֶר־הֶחֶרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל זוֹכִים לִהְיוֹת עָסוּק תָּמִיד, וִיחַזֵּק לִשְׁמֹחַ בַּהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תשיח . . . . . עא
יְעוֹרֵר לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיִתֵּן עֵצוֹת נִפְלָאוֹת אֵיךְ לָצֵאת מֵהַפַּח הַיָּקוּשׁ שֶׁל פְּגַם הַבְּרִית עַל־יְדֵי וִדּוּי דְּבָרִים וְדִבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת וְלִבְרֹחַ מִלֵּצִים.

ב׳ תשיט . . . . . עב
יְדַבֵּר עַל מַעֲלַת שְׁמִירַת הַדִּבּוּר, וְיִסַּפֵּר מִדַּרְכָּם וְהַנְהָגָתָם שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הֵיאַךְ הָיוּ שְׁמוּרִים מִוִּכּוּחִים וְרַק בָּרְחוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹכִיחַ לֹא לַעֲשׂוֹת מֵהָעִקָּר טָפֵל וְיַעַץ מַה לַּעֲשׂוֹת לְאֵלּוּ אֲשֶׁר מוֹשְׁכִים אוֹתוֹ בְּדִבּוּרֵי מַחֲלֹקֶת וְכוּ׳.

ב׳ תשכ . . . . . עג
יְגַלֶּה שֶׁכְּנֶגֶד כָּל הַקְּטָנוּת וְהַנְּפִילוֹת, צָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וִידַבֵּר מִזֶּה שֶׁכְּנֶגֶד הַמִּלְחָמָה הַגְּדוֹלָה הַזּוֹ צָרִיךְ לֶאֱחֹז תָּמִיד בִּכְלֵי זַיִן, שֶׁהוּא הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הַזְּכִיָּה לֵידַע מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְיַרְחִיק מִכָּל מִינֵי וְכוּחִים.

ב׳ תשכא . . . . . עה
יְעוֹרֵר עַל הַלִּמּוּד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וְיַבְיַע שִׁמְחָתֵנוּ הָעֲצוּמָה עַל הִתְרַבְּעוּתֵנוּ מֵרַבִּי כָּזֶה, וִיחַזֵּק לְהִסְתּוֹבֵב בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וִידַבֵּר מֵהַשּׂוֹחֲטִים שֶׁאֵינָם הֲגוּנִים, הַנִּדְבָּר בְּתוֹרָה ל״ז, וְיגַלֶּה שֶׁזּוֹ הָיְתָה דַּרְכּוֹ שֶׁל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב — לְהַקְפִּיד עַל מְלַמְּדִים, שׁוֹחֲטִים וְסוֹפְרִים, וִיחַבֵּר תְּפִלָּה נָאָה עַל קֹטֶב זֶה.

ב׳ תשכב . . . . . עו
יְבָאֵר דִּבּוּר מֵהַמַּגִּיד מִמֶּעזְרִיטְשׁ זי״ע, אֵיךְ שֶׁפֵּרֵשׁ בְּאֹפֶן נִפְלָא הַנֶּאֱמָר

עַל הַבַּעַל־דָּבָר שֶׁהוּא "מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל", וְיִתְחַזֵּק לִהְיוֹת דָּבוּק רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִתְחַזֵּק עַל עִנְיַן שִׁדּוּכִים, שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תשכג . . . . . עז

יְחַזֵּק לִלְמֹד אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל יוֹם בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וְיעוֹרֵר מְאֹד לִצְעֹק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשׂוּם צְעָקָה וְדִבּוּר אֵינָם נֶאֱבָדִים, וְעוֹד נִתְחָרֵט לָמָּה לֹא צָעַקְנוּ יוֹתֵר וְכוּ׳, וְיִתְחַזֵּק שֶׁכְּנֶגֶד כָּל הַמְרִירוּת, צָרִיךְ לְהַמְתִּיקָהּ עַל־יְדֵי הוֹצָאַת הַכִּסּוּפִים בַּפֶּה, וִידַבֵּר מִגְּנוּת אֵלּוּ שֶׁעוֹשִׂים לֵיצָנוּת מִצַּדִּיקִים, וְשֶׁיִּהְיֶה לָהֶם עֹנֶשׁ מָר לְבַסּוֹף.

ב׳ תשכד . . . . . עט

יָבִיא מָקוֹר אֶל מִנְהַג יִשְׂרָאֵל שֶׁתִּהְיֶה בַּלְוָיָה עֵדָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְיוֹרֶה דֶּרֶךְ וְהַנְהָגָה הֵיאַךְ, לְהִתְנַהֵג בְּשָׁעַת לְוָיָה, וִיסַפֵּר עַל מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל, אֵיךְ הִתְנַהֵג בְּלְוָיַת דּוֹדָתוֹ הַזְּקֵנָה, וִידַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת הַזּוֹכֶה לְבַלּוֹת יָמָיו עַל תְּפִלּוֹת וְהִתְבּוֹדְדוּת.

ב׳ תשכה . . . . . ס

יְבָאֵר עִנְיַן ׳וְאַל יֵבֹשׁ מִפְּנֵי בְּנֵי־אָדָם הַמַּלְעִיגִים עָלָיו׳ וְכוּ׳, וְיגַלֶּה שֶׁיֵּשׁ לְפָעָמִים שֶׁצָּרִיךְ לִלְחֹם עִם אֶפִּיקוֹרְסִים, וּלְגַלּוֹת פַּרְצוּפָם הַטָּמֵא, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן שֶׁגַּם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ נִתְעָרְבוּ אֵלּוּ פְּגוּמִים שֶׁיֵּשׁ חוֹב לְגַלּוֹתָם, טֶרֶם שֶׁיַּכְנִיסוּ דֵּעוֹת נִפְסָדוֹת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

ב׳ תשכו . . . . . פב

יַזְהִיר לִהְיוֹת בּוֹרֵחַ מִן הָרְגִילוּת לְקַלֵּל, וְאַף כְּנֶגֶד הַמַּלְכוּת וְכוּ׳, וְיִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ תָּמִיד עַל שְׁלוֹם הָעוֹלָם. וְיַזְהִיר מְאֹד מְאֹד עַל קְדֻשַּׁת הַשְּׁמִיעָה בְּסוּר מֵרַע וַעֲשֵׂה טוֹב, לִבְרֹחַ מִדִּבּוּרִים שֶׁל רְשָׁעִים וְרֵדְיוֹ וְכוּ׳, וּלְהַשְׁמִיעַ תָּמִיד לְאָזְנוֹ רַק אֶת עֶצֶם נְקֻדַּת קוֹל הַקְּדוּשָׁה, קוֹל הַפְּנִימִי שֶׁל הַבְּרִיאָה.

ב׳ תשכז . . . . . פג

יַזְהִיר מְאֹד לִשְׁמֹר עַל הַבְּרִיאוּת, וּבִפְרָט בְּעֵת חֻלְשָׁה, כִּי חוֹר קָטָן בַּגּוּף, גּוֹרֵם חוֹר גָּדוֹל בַּנְּשָׁמָה.

ב׳ תשכח . . . . . פד

יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו כָּל מִינֵי בִּלְבּוּלִים, שֶׁיַּכְנִיס מֹחוֹ בֶּאֱמוּנַת אֱמֶת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה בּוֹרְחִים מִכָּל הַפַּחְדִים, וְיַרְחִיק מִמַּחֲשָׁבוֹת מְיֻתָּרוֹת, וְיוֹרֶה לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וִידַבֵּר מֵהַמַּדְרֵגָה הַגְּבוֹהָה וְהָעֶלְיוֹנָה שֶׁזּוֹכִים לִהְיוֹת אָדָם דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית

הַדְּבֵקוּת, וּבוֹרֵחַ מִן הַמַּחֲלֹקֶת, וְחוֹשֵׁב תָּמִיד עַל אַחֲרִיתוֹ הַנִּצְחִית, וְאֵינוֹ נִמְסָר בְּיַד הַבַּעַל־דָּבָר שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ בְּמִצְווֹת.

ב׳ תשכט . . . . . **פה**
יְדַבֵּר מִמִּדַּת הִתְחַזְּקוּתוֹ, שֶׁהִיא רַק בָּזֶה שֶׁזָּכָה לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וִידַבֵּר מִמִּדַּת הַדְּמִימָה וְהַשְׁתִּיקָה עַל הַבְּזִיונוֹת, וְיגַלֶּה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָכָה אוֹתוֹ אֶל חִבּוּר הַסֵּפֶר הַנִּפְלָא ״שִׂפַת הַנַּחַל״, עַל־יְדֵי רִבּוּי הַבְּזִיונוֹת שֶׁסָּבַל. וְיגַלֶּה שֶׁהַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁצָּרִיךְ לְבַקֵּשׁ עָלָיו הָאָדָם שֶׁמְּשֻׁקָּע בְּתוֹךְ הַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית — זוֹהִי שִׂמְחָה.

ב׳ תשל . . . . . **פז**
יְחַזֵּק לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה שֶּׁאֶפְשָׁר, וִידַבֵּר מִזֶּה שֶׁהַגּוּף מַסְתִּיר וּמְכַסֶּה עַל אוֹר הַנְּשָׁמָה, וְצָרִיךְ לְהָאִירָהּ עַל־יְדֵי רִבּוּי דִּבּוּרֵי קְדֻשָּׁה, וְסוֹף הַכָּבוֹד לָבֹא בְּהִתְגַּלּוּת נִפְלָאָה.

ב׳ תשלא . . . . . **פח**
יְדַבֵּר מִסֵּדֶר הַהַדְפָּסָה וּמֵהַסְפָּרִים שֶׁנִּדְפְּסִים אָז, וְיגַלֶּה שֶׁאֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת, רַק לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיַזְכִּיר שִׂיחַת ר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל מָה אָמַר בְּשֵׁם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל הַפְּלָגָתָם בְּעֵצָה זוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תשלב . . . . . **פט**
יְגַלֶּה שֶׁהַרְבֵּה מַה שֶּׁכּוֹתְבִים וְאוֹמְרִים בִּשְׁמוֹ — זֶהוּ שֶׁקֶר, וְגוֹרֵם מַחֲלֹקֶת, וְהוּא לוֹ לְבִזָּיוֹן גָּדוֹל, וְיֵשׁ לוֹ חֲרָפוֹת מִשְּׁנֵי צְדָדִים — גַּם מֵאֵלּוּ הַמְגַדְּפִים וְגַם מֵאֵלּוּ שֶׁמַּגְדִּילִים שְׁמוֹ בְּגֶזְמָא. וִיבָאֵר מַהוּת הַחֲבוּרָה שֶׁהֵקִים — רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה בִּלְי שׁוּם חָכְמוֹת, וְיגַלֶּה עִנְיָנוֹ, שֶׁצָּרִיךְ עַתָּה לִדֹּם וְלִשְׁתֹּק וּלְהִסְתַּתֵּר בְּצֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תשלג . . . . . **צא**
יְדַבֵּר מֵהַנְּקֻדָּה שֶׁל ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, וּבְפָרָט כְּשֶׁהָעֹל שֶׁל שְׁמִירַת הַדִּבּוּר נִפְרָץ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן ״הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ״, מֵהָרַע שֶׁל הַמִּתְקָרְבִים, אֵיךְ שֶׁצָּרִיךְ לְהִזָּהֵר בָּזֶה, וְיַרְחִיק מֵהַטָּעוּת הַנִּמְצֵאת אֵצֶל בְּנֵי־אָדָם — לִמְצֹא חֵן בְּעֵינֵי כֻּלָּם, וְהָעִקָּר לְהִתְדַּבֵּק רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תשלד . . . . . **צג**
יַזְהִיר לִבְרֹחַ מִוּכּוּחִים וּמִדִּבּוּרִים בְּטֵלִים הָעוֹקְרִים אֶת מֹחַ הָאָדָם, וְיגַלֶּה הֵיאַךְ זוֹכִים לִבְקִיעַת יַם הַחָכְמָה, עַל־יְדֵי שִׂמּוֹת וְיִחוּדִים עַל־יְדֵי רִבּוּי הִתְבּוֹדְדוּת וּדְבֵקוּת.

ב׳ תשלה . . . . . צד
יְחַזֵּק מְאֹד לָצֵאת מִכָּל מִינֵי דִּמְיוֹנוֹת שֶׁל שְׁטוּת, עַל־יְדֵי תִּקֶּף הַשָּׁשׁוֹן וְהַשִּׂמְחָה בֶּאלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי אִי הַדְּאָגָה מֵעוֹלָם שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ, וְעַל־יְדֵי שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ.

ב׳ תשלו . . . . . צו
יְדַבֵּר מֵהַגִּלּוּי שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעִנְיַן ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, וִידַבֵּר דִּבּוּרֵי חִזּוּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּאִים לְמִדַּת הַהִשְׁתַּוּוּת וּלְהִשְׁתַּמֵּט מִבְּנֵי־אָדָם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִוִּכּוּחִים וּמִמִּדַּת הַנִּצָּחוֹן, וַיְזַהִיר מְאֹד עַל שְׁמִירַת הַדִּבּוּר וְקִדּוּשׁוֹ כְּכָל הָאֶפְשָׁר, וְיַרְחִיק מִקְּרִיאַת עִתּוֹנִים, וִידַבֵּר מִמְּקֹרוֹת וּמֵהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׁעוּרִין כְּסִדְרָן.

ב׳ תשלז . . . . . צח
יוֹכִיחַ אֶחָד תּוֹכָחָה מְגֻלָּה מֵאַהֲבָה מְסֻתֶּרֶת, שֶׁמִּתְבַּלְבֵּל מִזֶּה שֶׁאֶחָד מִמְּקָרְבָיו מְקָרֵב אֲחֵרִים וְכוּ׳, וְיַרְאֶה לוֹ טָעוּתוֹ הָעֲצוּמָה, שֶׁאַדְרַבָּה, רַק צָרִיךְ לִשְׁמֹחַ, וִיסַפֵּר מֵעִנְיַן ׳מִפְרָסָם שֶׁל שֶׁקֶר׳, שֶׁשַּׂיָּךְ גַּם בְּעִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיוֹרֶה דֶּרֶךְ הֵיאַךְ עוֹסְקִין בָּעֵסֶק הַקָּדוֹשׁ שֶׁל ׳לְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים׳, וְיַרְחִיק מִכַּעַס וּקְפִידוּת וּמַחֲלֹקֶת וּבְפָרָט הַכָּאוֹת יְלָדִים וְכוּ׳, אֲשֶׁר הַכֹּל מֻחָמַת שֶׁאֵין לָאָדָם הִתְבּוֹדְדוּת כָּרָאוּי.

ב׳ תשלח . . . . . ק
יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת הַזּוֹכֶה לִתֵּן צְדָקָה בִּכְלָל, וּבִפְרָט לְעִסְקֵי קֵרוּב נְפָשׁוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וִישַׁבַּח הַנִּמְצָן שֶׁזָּכָה לָזֶה, וְיַעְתִּיק מִדִּבְרֵי הָאֲרִיזַ״ל בְּשַׁעַר הַגִּלְגּוּלִים עַל הַנְּשָׁמָה הַכְּלָלִית, שֶׁיֵּשׁ לָהּ כֹּחַ לְהוֹצִיא הַנְּפָשׁוֹת הַנְּפוּלוֹת מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה, וְהַכֹּל עַל־יְדֵי צְדָקָה וּמִשְׁפָּט, וִידַבֵּר מֵהִתְבּוֹדְדוּת וּמִבְּנְיַן ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״.

ב׳ תשלט . . . . . קב
יְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עַל שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וִידַבֵּר מֵהִשְׁתּוֹקְקוּת אֶל הָאֱמֶת וּמֵאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה וּלְהִנָּצֵל מִכַּעַס, וּמֵהַתְקוּנִים שֶׁעוֹשֶׂה רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלּוֹ, וִידַבֵּר מֵאַהֲבָתוֹ אֶת הַכְּלָל וּמֵעִנְיַן שֶׁהָעֲוונוֹת צוֹעֲקִין בְּתוֹכֵנוּ, וְיעוֹרֵר לִבְרֹחַ אֶל שְׂרִיד בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וַיַּעְתִּיק מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ קַרְנַיִם, שֶׁהַתְּפִלָּה וְהָאֱמוּנָה מְבַטְּלוֹת אֶת קְלִפַּת הַנּוֹצְרִי, יִמַּח שְׁמוֹ, וִידַבֵּר מֵהַגְּאֻלָּה הַכְּלָלִית וְהַפְּרָטִית, שֶׁתִּהְיֶה עַל־יְדֵי עִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תשמ . . . . . קד
יוֹכִיחַ אֶחָד שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַחֲשָׁבוֹת לַחְתֹּם עַל כְּרוּז הַמְדַבֵּר נֶגְדּוֹ, וַיַזְהִירוֹ שֶׁלֹּא יְקַבֵּל לְשׁוֹן־הָרָע קֹדֶם שֶׁמְּדַבֵּר עִם בַּעַל הַדִּין, וִידַבֵּר מִזִּכְרוֹן עַלְמָא דְּאָתֵי,

שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וִידַבֵּר מִשְּׁמְחַת הִתְקָרְבוּתֵנוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֵהַמְשָׁכַת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ עַל עַצְמוֹ, וְהָאַזְהָרָה הַגְּדוֹלָה לִבְרֹחַ מִסְּכְסוּכִים וּמַחֲלֹקֶת.

ב׳ תשמא . . . . . **קו**

יְדַבֵּר מִשִּׂמְחַת הִתְקָרְבוּתֵנוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל וּמִשְּׁמִירַת הַזְּמַן הַיָּקָר מִכָּל הוֹן, וְיָזֻרוּ לַעֲסֹק תָּמִיד בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְיַרְחִיק מֵעַצְבוּת מִכֹּל וָכֹל, וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה הִיא בְּשִׂמְחָה דַּיְקָא, וְיַזְהִיר מֵעָוֹן לְשׁוֹן־הָרָע וּמַחֲלֹקֶת, וִידַבֵּר מִשֶּׁבַח אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהַנִּמְצָן הוּא נֶכְדּוֹ, אֵיךְ הִצְלִיחַ בְּטוֹב בְּרוּחָנִיּוּת, וִידַבֵּר מִמַּעֲלַת הַסֵּדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תשמב . . . . . **קז**

יְדַבֵּר מֵהַמְּרִירוּת וְהַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמֵהִתְבּוֹדְדוּת וּמִקְדֶּשֶׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמַעֲלַת הַתְּפִלָּה בַּכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, וּמִמַּעֲלַת הַזּוֹכֶה לֵישֵׁב בְּבֵיתוֹ דַּוְקָא וְלֹא לִהְיוֹת נָע וָנָד, וּמֵהַכְנָסַת אוֹרְחִים, וְיַזְהִיר שֶׁלֹּא לָשִׁית לֵב לְמַה שֶּׁאוֹמְרִים עָלָיו לְטוֹב וּלְמוּטָב, וְיִתְנַצֵּל עַל אֶחָד שֶׁמְּנַצֵּל אֶת טוּב לִבּוֹ שֶׁל הַנִּמְצָן בִּשְׁמוֹ, וְיַסְבִּיר לוֹ שֶׁאֵין זוֹ דַּרְכּוֹ. וְיַזְהִיר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן בִּטָּחוֹן וֶאֱמוּנָה עַל טִרְדוֹת הַפַּרְנָסָה, וְשֶׁהַכְּתֹבֶת הַיְחִידָה לְבַקֵּשׁ כָּל דָּבָר תִּהְיֶה אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תשמג . . . . . **קי**

יַרְחִיק מֵהַצַּעַר שֶׁל הֶבֶל שֶׁל עִנְיְנֵי עוֹלָם הַזֶּה, וְאֵין בֵּית מָנוֹס מִלְּבַד תְּפִלָּה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל, שֶׁהָעִקָּר לִבְחֹר בַּכַּת שֶׁל הַבַּעֲלֵי תְּפִלָּה, עַיֵּן שָׁם.

ב׳ תדש״ם . . . . . **קיא**

יְדַבֵּר מֵהַמִּכְתָּב שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל לְר׳ יְחִיאֵל, וְיַסֵּפֵר מֵהַחְלָטָתוֹ לִבְרֹחַ מִוִּכּוּחִים וְהִצְטַדְּקִיּוֹת לִפְנֵי בְּנֵי־אָדָם, וְצָרִיךְ לְסַפֵּר נְקֻדָּתוֹ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיָבֹאר שֶׁבְּנֵי־אָדָם כָּל אֶחָד רַק לְטוֹבַת עַצְמוֹ דּוֹרֵשׁ, וְיַזְהִיר שֶׁלֹּא לְהַתְחִיל לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, כִּי אִם הַמֻּכְרָח, וְיִתְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עַל אַף הַמְּרִירוּת הַגְּדוֹלָה שֶׁעָבְרָה עָלָיו.

ב׳ תשמה . . . . . **קיב**

יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מֵהַמַּאֲמָר בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, סִימָן קפ״א: כְּשֶׁמִּתְקַשְּׁרִים אֲנָשִׁים עַל אֶחָד, יְכוֹלִים לְהַפִּילוֹ לְתַאֲוַת נאוּף, וְיָבֹאר שֶׁהָעִקָּר עַל־יְדֵי שֶׁמַּפְקִיר פִּתְחֵי פִּיו, וְיַיְעֵץ לִשְׁפֹּט אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם הַאִם חָטַף אֵיזֶה טוֹב נִצְחִי, וְיַזְהִיר מְאֹד עַל שְׁמִירַת הַזְּמַן הַפּוֹרֵחַ, וְיָזֻרוּ שֶׁלֹּא לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ.

ב׳ תשמו . . . . . קיד
יַבְהִיר נֶאֱמָנָה שֶׁהַשִּׂיחָה בְּשֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁיֵּשׁ לְהִמָּנַע מִלְּעַיֵּן בְּמַסֶּכֶת גִּטִּין, אֵינָהּ נְכוֹנָה, וְרַק בְּדִינֵי אֲבֵלוּת וְכַיּוֹצֵא, וְיַמְלִיץ לַחֲזוֹר הַרְבֵּה עַל הַשִּׂיחוֹת וְעַל הַסִּפּוּרִים, וִידַבֵּר מִמַּעֲלַת הַזּוֹכֶה לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, עַל־פִּי שִׂיחַת מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל עִם רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיָבֵאר שֶׁהַדִּבּוּר צָרִיךְ לִהְיוֹת עִם אֱמֶת, וְרַק הַדַּיָּן מְגַלֶּה הַשֶּׁקֶר בְּדִין תּוֹרָה, וְכָךְ זוֹכִים לְאוֹר גָּדוֹל בְּעֵת שִׂיחַת חֲבֵרִים.

ב׳ תשמז . . . . . קטז
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁנִּרְאֶה לוֹ, שֶׁמֵּאָז הַהִתְקָרְבוּת הֵחֵלּוּ עְמוֹ הַיִּסּוּרִים, וְיעוֹרְרוֹ עַל שְׁקִידָה בִּימֵי הַנְּעוּרִים, וְיעוֹרֵר לְהִתְחַבֵּר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְלִלְמֹד שֶׁלְחָן עָרוּךְ וּמִשְׁנָיוֹת ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״ וְ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳.

ב׳ תשמח . . . . . קיז
יְדַבֵּר מִלְּמוּד תּוֹרָה בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְלֵילֵךְ עִמָּהּ עַל־יְדֵי תְּפִלָּה עָלֶיהָ, וְלִלְמֹד חִדּוּשֵׁי מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל עָלֶיהָ, וִיסַפֵּר מִמַּה שֶּׁנִּדַּבֵּר עַל־פִּי הַתּוֹרָה ׳אַיֵּה הַשָּׁה לְעוֹלָה׳ — הַחִפּוּשׂ אַחֲרָיו יְתָבָרֵךְ, וְיִתֵּן עֵצָה וְהַדְרָכָה לְמִי שֶׁשָּׁקוּעַ בְּתַאֲוַת נאוּף, שֶׁיַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בִּפְשִׁיטוּת בְּהַסֵּדֶר־הַדֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַקְשָׁנוּת עֲצוּמָה, כִּי רַק כָּךְ יוּכַל לָצֵאת וְכוּ׳, וְיחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל מַה שֶּׁמְּבַזִּין אוֹתוֹ בַּעֲבוּר שֶׁמְּפַרְסֵם אֶת סֵדֶר־הַדֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד, וְיחַזֵּק עַל זֶה בִּפְרָטִיּוּת.

ב׳ תשמט . . . . . קכ
יְדַבֵּר מִשְּׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בַּלָּשׁוֹן הָרָגִיל שֶׁלּוֹ, וְכָךְ יִמְצָא אֶת זִווּגוֹ.

ב׳ תשנ . . . . . קכא
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַהֲכָנָה לְשַׁבַּת־קֹדֶשׁ, עַל־יְדֵי הַהִשְׁתּוֹקְקוּת וְהַכְּסוּפִים לְטָעֵם אוֹר הַשַּׁבָּת כְּבָר מִתְּחִילַת הַשָּׁבוּעַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהִתְדַּבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת.

ב׳ תשנא . . . . . קכב
יִתֵּן עֵצָה וְתִקּוּן לְמִי שֶׁחֲלוֹמוֹת רָעִים מְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ, שֶׁזֶּהוּ מִמַּחְשְׁבוֹתָיו הָרָעוֹת בַּיּוֹם אוֹ שֶׁדִּבֵּר עַל אֵיזֶה צַדִּיק שֶׁנִּפְטָר.

ב׳ תשנב . . . . . קכג
יְחַזֵּק עַל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם קֻשְׁיוֹת, בֵּין בְּטוֹב וּבֵין בְּרַע, לֵידַע שֶׁהַכֹּל מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁבָּזֶה נִמְדֶּדֶת שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה, וְשֶׁהַזּוֹכֶה לְזֶה זוֹכֶה לְטָעֵם מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא.

ב׳ תשנג . . . . . **קכד**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן צַוָּאַת ר׳ יְהוּדָה הֶחָסִיד בְּעִנְיַן שֵׁמוֹת זֵהִים לְכַלָּה וַחֲמוֹתָהּ, וְאֵין הַכַּוָּנָה לְשֵׁמוֹת מְחֻתָּנִים וְכוּ׳, וְיַצִּיעַ דֶּרֶךְ נֶאֱמָנָה לַזּוּג הַצָּעִיר שֶׁלֹּא לְהִתְעָרֵב בְּמַחֲלֹקֶת הַהוֹרִים.

ב׳ תשנד . . . . . **קכה**
יְדַבֵּר מֵעֲדִיפוּת בְּנֵי־אָדָם הַחָמְרִיִּים עַל הַמַּלְאָכִים מְשָׁרְתֵי עֶלְיוֹן, שֶׁהֵם חֲשׁוּכֵי בְּחִירָה, וְעִקַּר הַשַּׁעֲשׁוּעִים בָּאִים לְמַעְלָה מִקְּרוּצֵי חֹמֶר בַּעֲלֵי בְּחִירָה, שֶׁמִּתְחַזְּקִים בֶּאֱמוּנָה וְכוּ׳, שֶׁזֶּה סוֹד קַבָּלַת הַתּוֹרָה דַּיְקָא עַל־יְדֵי בְּנֵי־אָדָם מֵעוֹלָם הַשָּׁפֵל, וּבָאֵר עִנְיַן ״עֲשִׂית דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים״, עַל־יְדֵי הַשְׁרָאַת הַשְׁכִינָה בָּעוֹלָם הַזֶּה בִּכְלַל וּבְבֵיתוֹ שֶׁל אָדָם בִּפְרָט, עַל־יְדֵי שְׁלוֹם בֵּיתוֹ.

ב׳ תשנה . . . . . **קכו**
יֵיעַץ נְכוֹנָה לְבָנִים שֶׁחָזְרוּ בִּתְשׁוּבָה, הֵיאַךְ לְהִתְנַהֵג כַּיָּאוּת וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ, וּלְקַיֵּם אֶת כָּל הַמִּצְוֹות, מִבְּלִי לִפְגֹּעַ בְּהוֹרֵיהֶם שֶׁעֲדַיִן רְחוֹקִים מִדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר, אֶלָּא לְכַבְּדָם מְאֹד, אֲבָל בַּמֶּה שֶׁמּוֹנְעִים לִשְׁמֹר מִצְוֹות, אֵין צָרִיךְ לְשָׁאֲלָם, כִּי גַּם הֵם מְחֻיָּבִים בְּצִוּוּי הַבּוֹרֵא.

ב׳ תשנו . . . . . **קכז**
יְדַבֵּר מִתְּאֻנַּת אִמּוֹ, דָּבָר שֶׁגָּרַם לוֹ טְרָדוֹת בְּסַעֲדוֹ אוֹתָהּ בְּחָלְיָהּ, וְיוֹצִיא מִזֶּה רֶמֶז עַד כַּמָּה צְרִיכִים לְהוֹדוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ עַל הַבְּרִיאוּת שֶׁמַּעֲנִיק לָנוּ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן ״אַזַּמְּרָה״, וּמֵהַדִּבּוּר שֶׁדִּבֵּר עַל־פִּי הַתּוֹרָה נ״ז, מֵאֲכִילַת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים, וְהָעִקָּר מֵעִנְיַן סִלּוּקָן שֶׁל חֲכָמִים, שֶׁיֵּשׁ צַדִּיקִים גְּנוּזִים בָּעוֹלָם, וּלְמַעַן הַבְּחִירָה הֵם מְבֻזִּים. וְיַחֲזֵק בְּעִנְיַן ״יְשׁוּעָתְךָ קִרְוָבָה״ וְהִתְעַדּוּת עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וִידַבֵּר מֵהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִית לְעִנְיַן מִי שֶׁנּוֹתְעָה בַּדֶּרֶךְ, שֶׁהַכֹּל בִּשְׁבִיל כַּוָּנָה מְסֻיֶּמֶת.

ב׳ תשנז . . . . . **קכט**
יְגַלֶּה הַמַּעֲלָה שֶׁיֵּשׁ בַּעֲבוֹדַת הַשִּׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָאָדָם מוֹסֵר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיַחֲזֵק לֹא לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ וְלֹא לְהִתְיָאֵשׁ, כִּי אִם לְהִדָּבֵק בֶּאֱמוּנַת ה׳ עַל־יְדֵי שְׁמִירַת שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְתַקְּנִים הַשִּׂרְשׁ וְהָעֲנָפִים מִמֵּילָא, וְיוֹכִיחַ שֶׁבַּהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ ז״ל הָאָדָם עוֹשֶׂה טוֹבָה רַק לְעַצְמוֹ וְכוּ׳ וְכֵן הַהֶפֶךְ, כִּי לְמָה שֶׁרַבֵּנוּ ז״ל מֵבִיא אוֹתָנוּ אִם נִזְכֶּה — עַיִן לֹא רָאֲתָה וְכוּ׳.

ב׳ תשנח . . . . . **קלא**
יְדַבֵּר מֵאַפְּסִיּוּת עוֹלָם הַזֶּה, שֶׁאֵין שׂוּם עוֹלָם הַזֶּה כְּלָל, וְיַסֵּפֵּר הָעֲבָדָה מִמּוֹהַרַנַ״תְּ ז״ל עִם ד״ר לַנְדָּא, אֵיךְ שֶׁהִצְלִיחַ לֵידַע מְרִירוּת עִנְיָנוֹ, עַל־יְדֵי

רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, וְיַחֲזֵק עַל־פִּי זֶה לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֵיזוֹ אַכְזָבָה בְּגַשְׁמִיּוּת.

ב׳ תשנט . . . . . קלב
יְדַבֵּר בְּפָרָטִיּוּת מֵ׳חֲטִיפַת׳ טוֹב נִצְחִי בְּכָל יוֹם, מִנְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְשֶׁעוּרִין כְּסִדְרָן, וְיעוֹרֵר לִלְמֹד בְּסֵפֶר הַ׳חֲרֵדִים׳ הַקָּדוֹשׁ — עַל הַמְצָוֹות, וְיִזָּרֵז לְהִתְבּוֹדֵד, וְיָבֵאר בְּאֹפֶן נוֹרָא וְנִפְלָא מַה שֶּׁמֵּבִיא רַבֵּנוּ זַ״ל עַל ״וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי ה׳״, כְּפִי שֶׁבֵּאֲרוּ מוֹהֲרַנ״תְ זַ״ל, הֵפֶךְ הָעֲנָוָה הַפְּסוּלָה שֶׁגּוֹרֶמֶת לְהַמְעִיט בְּעֵרֶךְ עַצְמוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִגְרָם לוֹ רְחוּק, חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ עַל יְקָרַת נִשְׁמָתוֹ וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה.

ב׳ תשס . . . . . קלה
יַזְהִיר לַעֲמֹד חָזָק עַל הַמִּשְׁמָר בְּעִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה הִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְיעוֹרֵר לִהְיוֹת קָשׁוּר עִמּוֹ תָּמִיד וְלִשְׁמֹחַ בּוֹ, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מֵאַף אֶחָד.

ב׳ תשסא . . . . . קלו
יְעוֹרֵר וְיַחֲזֵק אֶחָד שֶׁנִּלְכַּד בְּתַאֲוַת נְאוּף, וְיַגֶּלֶה לוֹ הַגִּלּוּי שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעִנְיַן סְגֻלַּת הָאֲמִירָה שֶׁל שְׁנֵי הַפְּסוּקִים ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל״ וּ״בָרוּךְ שֵׁם״, וְיָבֵאר שֶׁעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִים לְהִנָּצֵל מִנְּאוּף, כִּי כְּשֶׁזּוֹכְרִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ — ״רַיְאֶמֶן״, אֲזַי ״רַיְמָאן״.

ב׳ תשסב . . . . . קלז
יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת עִנְיַן הַהִשְׁתַּטְּחוּת עַל קִבְרֵי צַדִּיקִים, וּלְמָה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה, וְיַדַּבֵּר מֵעִנְיַן צִיּוּנוֹ שֶׁל הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ לֵיבּ בַּעַל הַיְסוּרִים וִידַבֵּר מִזֶּהוּתוֹ, וְיַגֶּלֶה הֵיאַךְ נִשְׁתַּלְשְׁלָה הַמָּסֹרֶת לֵילֵךְ עַל קִבְרוֹ וְזֶהוּתוֹ וְכוּ׳, וְכֵן מֵעִנְיַן הִתְיַשְּׁבוּת הָאַשְׁכְּנַזִּים בְּעָרֵי הַקֹּדֶשׁ, וְיעוֹרֵר עַל הַחִיּוּב לָבֹא עַל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תשסג . . . . . קלט
יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת הַשִּׂכְחָה דִּקְדֻשָּׁה, וְלִשְׁכֹּחַ אֶת כָּל הֶעָבָר וְלַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה מַמָּשׁ כְּמוֹ תִּינוֹק בְּכְתָה רִאשׁוֹנָה, שֶׁלּוֹמְדִים עִמּוֹ אָלֶ״ף־בֵּי״ת עִם הַנִּקּוּד, וְכָךְ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג בַּעֲבוֹדַת ה׳ בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ עִם כָּל עֲבָדָה דִּקְדֻשָּׁה, עִם אֵיזֶה לִמּוּד, אֵיזוֹ מִצְוָה וְכוּ׳, וְאָז הָיָה זוֹכֶה לְהִתְעַלּוֹת בְּכָל פַּעַם.

ב׳ תשסד . . . . . קמא
יְדַבֵּר מֵהַחוֹב שֶׁל ״לָדוּן אֶת זוּלָתוֹ לְכַף זְכוּת״, וְכֵן אֵלּוּ הַבַּחוּרִים בַּיְשִׁיבָה

שֶׁמְּצַעֲרִים אֶת חַבְרֵיהֶם שֶׁהִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, הַהֶכְרֵחַ לָדוּנָם לְכַף זְכוּת, שֶׁבְּוַדַּאי חֵטְא הַפָּגָם הַיָּדוּעַ גָּרַם לָהֶם לַחֲלֹק וְהֵם אֻמְלָלִים וְכוּ׳, וְיַזְהִיר לְהִתְרַחֵק מִוּכּוּחִים וּמִדְּבּוּרִים מְיֻתָּרִים, וּלְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תשסה . . . . . **קמג**

יְסַפֵּר מִטִּרְדָתוֹ בַּעֲבוּר פְּצִיעַת אִמּוֹ, וּמֵהַתָּכְנִית לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ, וְיגַלֶּה שֶׁרַק עַל־יְדֵי תְּפִלָּה זוֹכִים לְזֶה, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן שִׂמְחָה וּמִגְּנוּת הַמַּחֲלֹקֶת, וְאִי הִתְרַחֲקוּת מֵהֶשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיַזְכִּיר הַנֹּעַם שֶׁהִרְגִּישׁוּ בְּצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה, בְּלֵיל ״זְכֹר בְּרִית״.

ב׳ תשסו . . . . . **קמד**

יְחַזֵּק עַל לִמּוּד תּוֹרָה מִ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, וַאֲמִירַת הַתְּפִלָּה עָלֶיהָ, וְיַזְכִּיר סִפּוּר שֶׁסִּפֵּר מֹר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל, אֵיךְ אַבָּא חִזֵּק אֶת בְּנוֹ בְּמִכְתָּב, וְיעוֹדֵד מְאֹד לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, שֶׁאֵין לָנוּ אֶלָּא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

ב׳ תשסז . . . . . **קמה**

יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַהַדְפָּסָה וְהַהֲפָצָה, וִיחַזֵּק אֶת הַנִּמְעָן שֶׁמַּרְגִּישׁ בְּעַצְמוֹ הֵכִי גָּרוּעַ בָּעוֹלָם, מֻחֲמַת רִבּוּי יְרִידוֹתָיו, וְיַפְלִיג בְּמַעֲלַת מִי שֶׁהוּא שָׁפֵל בְּדַעְתּוֹ עַל־פִּי מַאֲמָרָם זַ״ל, וִיחַזְּקוֹ עַל לִמּוּד וַאֲמִירַת שִׁעוּרִין כְּסִדְרָן בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה וְסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַדְרִיכוֹ לֵילֵךְ לִישֹׁן מֻקְדָּם וְלָקוּם בַּחֲצוֹת, וְיוֹכִיחוֹ לִבְרֹחַ מִשִּׂיחוֹת שֶׁל הֶבֶל וַחֲקִירוֹת עַל צַדִּיקִים וְכוּ׳, וְיַזְהִירוֹ לִזְכֹּר עֲבָרוֹ, וְלַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה בִּפְרָט בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל.

ב׳ תשסח . . . . . **קמח**

יְבָאֵר שֶׁעִקַּר הַמְרִירוּת וּבִלְבּוּל הַמֹּחַ הַבָּא לָאָדָם הוּא עַל־יְדֵי הָרוּחַ סְעָרָה, שֶׁנִּגְרֶמֶת לוֹ בְּעָטְיָהּ שֶׁל הַפְקָרַת הַדִּבּוּר, וִיחַזֵּק מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג מִלְמַעְלָה, וְאִם־כֵּן אֵין מִמַּה לִהְיוֹת שָׁבוּר.

ב׳ תשסט . . . . . **קמט**

יְדַבֵּר מֵהַהִתְחַזְּקוּת שֶׁצָּרִיךְ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ עַל הִתְגַּבְּרוּת הַיֵּצֶר, שֶׁעִקָּרָהּ מְקַבְּלִים עַל־יְדֵי צַדִּיק הַדּוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיִתְיַחֵס לַבַּקָּשָׁה לַעֲרֹךְ יַרְחוֹן, שֶׁעַדַיִן צָרִיךְ לְהִתְיַשֵּׁב בָּזֶה, וְאִם יֵעָתֵר, זֶה יִהְיֶה רַק כְּדַרְכּוֹ — דִּבּוּרֵי אֱמֶת בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי עֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תשע . . . . . **קנא**

יְדַבֵּר נְעִימוּת יְדִידוּת לְאֶחָד מִזְּקֵנֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁעוֹרְרוֹ לַעֲרֹךְ יַרְחוֹן חָדְשִׁי, וְיגַלֶּה דֶּרֶךְ אֵיךְ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג בְּעִנְיָן זֶה, לְהִמָּנַע מִלְּהַדְפִּיס פְּלִפּוּלֵי הֶבֶל שֶׁמְּיַגְּעִים הַמֹּחַ. וְעִקַּר הַשְּׁלֵמוּת — כְּתִיבַת חִדּוּשִׁים בְּאֹפֶן

הֲכִי פָּשׁוּט הַמּוּבָנִים לַכֹּל, לְהַחֲיוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי.

ב׳ תשעא . . . . . קנב
יְדַבֵּר מִלְּמוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ וּמִמַּעֲלָתוֹ הַגְּדוֹלָה עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיוֹרֶה לְקַיֵּם הַנְּהָגַת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לִלְמֹד מְחַבֵּר רַמָ״א בְּסוֹף הַתְּפִלָּה, בְּעוֹד הַתְּפִלִּין עָלָיו, וִידַבֵּר מֵהַתְּפִלּוֹת שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁפֹּךְ עַל קִיּוּם עֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמַאֲמַר ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן עַל עִנְיַן ׳כְּמֹנִי מַמָּשׁ׳, שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַעְתִּיק מָשָׁל נִפְלָא מֵר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל, עַל עִנְיַן חֶשְׁבּוֹן הָאָדָם עִם נַפְשׁוֹ, כַּמָּה מַרְוִיחַ אֶל הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית, וִידַבֵּר מֵעֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים שֶׁעִנְיָנָם לַעֲבֹד ה׳ בִּפְשִׁיטוּת, וּמַאֲמַר רַבֵּנוּ זַ״ל עַל עִנְיַן הַתְּפִלָּה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְהַשָּׂגַת הַתּוֹרָה שֶׁלֶּעָתִיד.

ב׳ תשעב . . . . . קנה
יַבִּיעַ אִחוּלוֹ לְכְתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה, וְיִתְנַצֵּל עַל קִצָּר בִּמְכְתָּבוֹ, וְיִדְרֹשׁ בִּשְׁלוֹם הַנִּמְעָן.

ב׳ תשעג . . . . . קנה
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַתְּפִלָּה כְּוָתִיקִין וְחִיּוּבָהּ עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִכָּךְ שֶׁהָעוֹלָם מַטְעֶה מְאֹד, וְצָרִיךְ הַרְבֵּה יְשׁוּב הַדַּעַת הַבָּא עַל־יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת.

ב׳ תשעד . . . . . קנז
יְחַזֵּק בְּקִצּוּר שֶׁאָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, כִּי עוֹד תִּהְיֶינָה הַרְחָבוֹת, וְצָרִיךְ לְקַוּוֹת אֶל טוֹב ה׳.

ב׳ תשעה . . . . . קנז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אִסּוּר הָעִשּׁוּן, וּמִבְּטוּל הַמִּנְהָג הָרָע לְהַאֲרִיךְ בְּבֵית הַכִּסֵּא שֶׁלֹּא לְצָרֶךְ, וּמֵאוֹר מִצְוַת סֵכָּה וּמִ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳.

ב׳ תשעו . . . . . קנח
יְדַבֵּר מִנִּפְלָאוֹת תְּמִים דֵּעִים מֵעִנְיַן מְצִיאַת הַזִּוּוּג, אֵיךְ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיִחַזֵּק עַל זֶה, וְיַגִּיהַּ הַמִּנְהָג הָרָע, שֶׁהַבַּחוּרִים שֶׁהִתְחַזְּקוּ, אַחַר שֶׁנִּשְׁאִים מַתְחִילִים לַחֲלֹק עַל מְקוֹר חִיּוּתָם כָּל הַשָּׁנִים, וְיֵעֵץ בְּעִנְיָנָיו הַפְּרָטִיִּים שֶׁל הַנִּמְעָן הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְקָשֶׁה לוֹ לְהִשְׁתַּדֵּךְ, וְיַגֶּלֶה לוֹ אֵיךְ צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ עַל תִּקּוּן הָעֵצָה, וִידַבֵּר מֵהַדְפָּסַת שְׁנֵי קוּנְטְרֵסִים.

ב׳ תשעז . . . . . קס
יְגַלֶּה נוֹרָאוֹת מִמַּעֲלַת הַמִּתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית כְּוָתִיקִין, וְיָבִיא מָקוֹר לִדְבָרָיו מֵחַזַ״ל וְזֹהַר, וִידַבֵּר מִמַּה שֶׁאָמַר מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, שֶׁאַף כְּשֶׁיּוֹדֵעַ מֵהָאֱמֶת, אַף אִם חוֹשֵׁב שֶׁאֵינוֹ מְסֻגָּל לְזֶה, זֶהוּ גַּם־כֵּן שֶׁקֶר.

ב׳ תשעח . . . . . קסב
יְחַזֵּק אַבְרֵךְ אֶחָד עַל בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הֶחָדָשׁ דַּחֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב שֶׁפָּתְחוּ בְּמַחֲנֵהוּ, וְיִגְלֶה עִנְיָן זֶה, וְיַזְהִיר הֵיאַךְ בֶּאֱמֶת צָרִיךְ לְהֵרָאוֹת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁמְּדַבְּרִים רַק מֵהַתַּכְלִית, וְיַגְלֶה עַל־פִּי דִּבּר מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, שֶׁרַק עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר־פֶּה שֶׁל הַהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁזּוֹ דַּעְתּוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ.

ב׳ תשעט . . . . . קסג
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד בְּשָׁבִיל עֲבוֹדַת ה׳ כִּרְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיִסַּפֵּר כַּמָּה סִפּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים וְשִׂיחוֹת יְקָרוֹת מִמּוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל וּמֵהָרַב הַצַּדִּיק ר׳ שְׁמוּאֵל אַיְזִיק, תַּלְמִיד רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵיךְ הָיְתָה עֲבוֹדָתוֹ בַּקֹּדֶשׁ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ נִפְלָאָה, כְּעֵדוּת הָרַב הַצַּדִּיק ר׳ צְבִי אַרְיֵה אַב־בֵּית־דִּין דִּבְרֶסְלֶב.

ב׳ תשפ . . . . . קסז
יְדַבֵּר מִשְּׁמִירַת הַדִּבּוּר וּמִגְּנוּת הַפּוֹגֵם בּוֹ, וְיַזָּרֵז לְצָעֵק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְזִכּוּךְ הַמֹּחִין, וּלְהִתְיַגֵּעַ וְלִטְרֹחַ עַל זֶה עַד שֶׁלֹּא יִרְצֶה כְּלוּם, רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְזֶה צָרִיךְ גַּם רַחֲמָנוּת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תשפא . . . . . קסט
יַאֲרִיךְ מְאֹד בְּחֹמֶר הָאִסּוּר הֶחָמוּר שֶׁל הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, אֲשֶׁר מְטַמֵּא אֶת הָאָדָם מְאֹד מְאֹד, וְיוֹרֶה לוֹ עֵצוֹת אֱמִתִּיּוֹת עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, הֵיאַךְ לְהִמָּלֵט מֵהַפַּח יָקוּשׁ הַזֶּה, וְיַזְהִירוֹ לִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי מַחֲלֹקֶת, וְיַחַזְקוֹ עַל לְמוּד מִשְׁנָיוֹת וּטְבִילַת מִקְוֶה וַאֲמִירַת ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, וְהָעִקָּר — יְחַזְקוֹ לִצְעֹק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיּוֹצִיאוֹ מִזֶּה לְגַמְרֵי.

ב׳ תשפב . . . . . קעב
יְעוֹרֵר אֶחָד שֶׁנִּפְגַּם מְאֹד, וּכְשֶׁרוֹצֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה וְעוֹסֵק בְּתִקּוּנוֹ, צָרִיךְ לֵידַע שֶׁצְּדָקָה הוּא דָּבָר מוֹעִיל מְאֹד, כִּי הִיא הַשְׁפָּעָה חִיּוּבִית כִּתְשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל עַל הַהַשְׁפָּעָה שְׁלִילִית, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְיַגְלֶה כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הַצְּדָקָה הוּא לְפִרְסוֹם דַּעַת הַצַּדִּיק, שֶׁמַּצִּיל בְּנֵי־אָדָם, וְיעוֹרְרוֹ עַל זֶה לְעֲבֹדָה וּלְמַעֲשֶׂה.

ב׳ תשפג . . . . . קעד
יְגַלֶּה שֶׁאֵין עֵצָה לָצֵאת מִכָּל הַיְרִידוֹת, כִּי אִם עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁזֶּה יִהְיֶה גִּלּוּי הַמָּשִׁיחַ, וְיִפָּרֵשׁ עַל־פִּי זֶה דִּבְרֵי צַדִּיקִים עַל הַפָּסוּק ״נְבוֹכִים הֵם בָּאָרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר״.

ב׳ תשפד . . . . . קעה
יְדַבֵּר מֵעִנְיְנֵי חִנּוּךְ הַיְלָדִים, וְעֵצָה נְכוֹנָה וְיִשָּׁרָה הֵיאַךְ לְהַאֲהִיב אֶת הַתְּפִלָּה וְהַמִּצְווֹת עַל הַיֶּלֶד, וְלֹא לְהַשְׁנִיא עָלָיו, חַס וְשָׁלוֹם — עַל־יְדֵי הַכָּאוֹת וְזִלְזוּלִים, וְיגַלֶּה שֶׁהָעִקָּר מַתְחִיל מֵחִנּוּךְ עַצְמִי וְהַדְגָּמָה אִישִׁית, וְיסַפֵּר אֵיךְ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ זָכוּ לִילָדִים טוֹבִים, עַל־יְדֵי רִבּוּי תְּחִנּוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיסַפֵּר אֵיךְ הָיָה אֵצֶל מוֹהַרַנ״תְּ חִנּוּךְ הַיְלָדִים עִקָּר.

ב׳ תשפה . . . . . קעז
יְעוֹרֵר לִלְמֹד הַרְבֵּה אֶת סִפְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְהַתְחִיל קֹדֶם לִלְמֹד אֶת סִפְרֵי הַיְסוֹד שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, קֹדֶם שֶׁנִּגַּשׁ אֶל שְׁאַר סְפָרִים, וְיחַזְּקוֹ עַל שֶׁבָּנָיו לוֹחֲמִים בּוֹ, וְיעוֹדְדוֹ בְּתוֹךְ יְגוֹנוֹ הֶעָצוּם, וְיגַלֶּה לוֹ מֵאַיִן זֶה נִמְשָׁךְ, וְיעוֹרְרוֹ עַל חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה ׳תִּקּוּן לִפְגַם הַמַּחֲשָׁבָה׳, וְיסַפֵּר עַל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁסָּבַל נוֹרָאוֹת מִילָדָיו הַחוֹלִים, וְאֵיךְ הָיָה בְּשִׂמְחָה אַף־עַל־פִּי־כֵן, וְיגַלֶּה מַעֲלַת מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכָּא.

ב׳ תשפו . . . . . קפא
יְעוֹרֵר וְיחַזֵּק וְיעוֹדֵד וְיַדְרְבֵּן מְאֹד מְאֹד עַל לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת וּבִפְרָט חֲזָרַת חַ״י פְּרָקִים בְּכָל יוֹם, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לַעֲסֹק בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת בִּכְלָל וּבִפְרָט, וְיחַזֵּק עַל מְצִיאַת הַזְּווּג, וְיַיְעֵץ לְמְקֹרָב חָדָשׁ שֶׁיַּעֲלִים אֶת דְּבַר הִתְקָרְבוּתוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּהְיֶינָה לוֹ מְנִיעוֹת.

ב׳ תשפז . . . . . קפג
יְחַזֵּק מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עַל אַף מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְיעוֹרֵר לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיגַלֶּה שֶׁעַל־יְדֵי יְשׁוּב הַדַּעַת רוֹאִים שֶׁאֵין לָאָדָם כְּלוּם בְּזֶה עוֹלָם, וְיזָרֵז לְהַגִּיעַ אֶל בִּטּוּל שָׁלֵם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת, וְיחַזֵּק עַל לִמּוּד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תשפח . . . . . קפד
יְחַזֵּק מְאֹד עַל מִי שֶׁנִּתְבַּלְבֵּל מֹחוֹ, שֶׁעִקַּר עֲצָתוֹ הִיא, עַל־יְדֵי שֶׁיַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיַעֲבֹר אֶת כָּל הַפִּתּוּיִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ לַחְדֵּל מִזֶּה.

ב׳ תשפט . . . . . קפה
יְחַזֵּק מְאֹד אֶחָד שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ יְרִידָה גְּדוֹלָה, וְיאַמְּצוֹ לְהַחֲזִיק עַצְמוֹ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל לֵב וָנֶפֶשׁ, שֶׁהֵן עֲצוּת הָאֱמוּנָה, וְיַרְחִיקוֹ מִן הַהַמְשָׁכָה אֶל הַצַּעַר, וְיַזְכִּיר לוֹ הַנִּסִּים שֶׁאֵרְעוּ עִמּוֹ, וְיאַמְּצוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה.

ב׳ תשצ . . . . . קפז
יְגַלֶּה מַעֲלָתוֹ הַנּוֹרָאָה שֶׁל הָרָצוֹן הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁאַף שֶׁהַמְנִיעוֹת מִתְגַּבְּרוֹת עַל

הַדָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם לֹא יַנִּיחַ אֶת הָרָצוֹן, יִזְכֶּה לְכָל טוּב.

ב׳ תשצא . . . . . קפח
יְדַבֵּר מִמְּנָהֲגֵנוּ לְקַיֵּם סְעֻדַּת מְלַוֶּה־מַלְכָּה בְּפַשְׁטוּת וֶאֱכֹל פַּת דַּיְקָא וְכוּ׳, וְיִחַזֵּק לְהִתְפַּלֵּל הַתְּפִלּוֹת הַקְּבוּעוֹת בְּכַוָּנָה בְּדִבּוּרֵי אֱמֶת.

ב׳ תשצב . . . . . קפט
יְעוֹדֵד הַיָּזְמָה שֶׁל קְבִיעַת חַבְרוּתָא וְשִׁעוּר בְּצַוָּתָא שֶׁל כַּמָּה חֲבֵרִים בַּסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וְיַפְלִיג בְּגֻדְלַת מַעֲלַת זֶה הָעִנְיָן, וְיבַשֵּׂר עַל צֵאת הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ ״שִׂפַת הַנַּחַל״ מֵהַכּוֹרֵךְ.

ב׳ תשצג . . . . . קפט
יַרְעִיף נְחוּמִים רַבִּים לְאֶחָד שֶׁיּוֹשֵׁב בְּבֵית־סֹהַר, וְיחַזְּקוֹ עַל הִתְבּוֹדְדוּת, וְעַל מִצְוַת צִיצִית וּנְטִילַת יָדַיִם, וְהַתְּפִלּוֹת בְּכַוָּנָה, קְרִיאַת שְׁמַע, תְּפִלִּין, כַּשְׁרוּת וַאֲמִירַת סֵפֶר הַתְּהִלִּים בְּכָל יוֹם, וְשִׁעוּרִים קְטַנִּים כְּסִדְרָן, וְיחַזְּקוֹ מְאֹד.

ב׳ תשצד . . . . . קצב
יְחַזֵּק אֶחָד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּבְפָרָט עַל זֶה שֶׁמּוֹנֵעַ אֶת עַצְמוֹ מִלִּהְיוֹת מֵהַמְחַרְחֲרֵי רִיב, שֶׁיֵּשׁ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְיגַלֶּה מִי נִקְרָא בֶּאֱמֶת ׳בְּרֶסְלֶבֶר חָסִיד׳.

ב׳ תשצה . . . . . קצג
יִתְנַצֵּל לִפְנֵי אֶחָד מֵחֲשׁוּבֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁאֵלּוּ מְחַרְחֲרֵי רִיב, סִפְּרוּ לוֹ שֶׁהוּא מְדַבֵּר עָלָיו, וְיגַלֶּה לוֹ כִּי לֹא נָכוֹן הוּא, כִּי הוּא רָחוֹק מִכָּל מִינֵי עִסְקֵי מַחֲלֹקֶת וַאֲסֵפוֹת, וּבְפָרָט שֶׁאֵינוֹ חוֹלֵק עַל מִי שֶׁזּוֹכֶה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בַּאֲסֻפָּתֵנוּ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

ב׳ תשצו . . . . . קצד
יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן קְבִיעוּת עִתִּים לַתּוֹרָה, שֶׁהוּא עִנְיַן קֶבַע וּגְזֵלָה מֵהַטָּרְדוֹת עַל־כָּל־פָּנִים לְמוּד קָטָן, וְיסַפֵּר מִשְּׁמִירַת הַזְּמַן שֶׁהָיְתָה לְמוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל, וְלָכֵן כָּתַב כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה, וְיַזְכִּיר שִׂיחַת ר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל עַל עִנְיַן ׳שִׁעוּר שֶׁלְּחָן עָרוּךְ׳, כְּמוֹ ׳שָׁעָה הִתְבּוֹדְדוּת׳, וְיָבֹאר עִנְיַן זֶה וּמֵהַכְּסוּפִים שֶׁל ר׳ אַבְרָהָם שְׁטֶעְרִינְהַארְץ, וְיעוֹרֵר מְאֹד עַל מִלּוּי הַיּוֹם בְּתַכְלִית הַטּוֹב הַנִּצְחִי.

ב׳ תשצז . . . . . קצז
יְסַפֵּר מִגֹּדֶל הַטָּרְדוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּהַדְפָּסָה וְחִבּוּר סְפָרִים חֲדָשִׁים וְכוּ׳, וְיסַפֵּר מֵהֲפָצָה נִפְלָאָה, שֶׁזָּכָה לְהָפִיץ בִּמְקוֹם אֲסֵפָה וְקִבּוּץ בַּחוּרֵי יְשִׁיבָה, וְידַבֵּר מִגְּמַר שְׁדּוּךְ וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

ב׳ תשצח . . . . . קצט
יְאַחֵל הַרְחָבוֹת גְּדוֹלוֹת וְנִסִּים מִתּוֹךְ הַצָּרוֹת, וְיַזְהִיר לִבְרֹחַ מֵעַצְבוּת וּמְרִירוּת, וְיוֹרֶה עֵצָה לְקַיֵּם בְּפְשִׁיטוּת עֲצַת הַמְּחָאוֹת כַּף וְרִקּוּדִים שֶׁמַּמְתִּיק בְּדִינִים.

ב׳ תשצט . . . . . קצט
יְדַבֵּר מִגֹּדֶל שִׂמְחָתֵנוּ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֵעִנְיַן עוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא כְּפְרוֹזְדוֹר לָעוֹלָם הַבָּא, וְיִצָּרֵף לְזֶה סוֹד עִנְיַן הַהִתְבּוֹדְדוּת, וְיַרְחִיק מִצָּרוֹת וּמְרִיבוֹת, וּמִסּוֹד הַתְּשׁוּבָה — הַדְּמִימָה וְהַשְׁתִּיקָה לַמְּחָרְפִים, וְיעוֹרֵר לְהַתְחִיל מֵעַתָּה לְזַכֵּךְ הַדָּם שֶׁבֶּחָלָל הַשְּׂמָאלִי, עַל־יְדֵי הַנַּ״ל.

ב׳ תת . . . . . רא
יְדַבֵּר מֵהַהִתְחַזְּקוּת שֶׁצָּרִיךְ בְּכָל יוֹם, שֶׁזּוֹכִים לָהּ עַל־יְדֵי שִׂמְחָה, וִידַבֵּר מִזֶּה שֶׁאֵין אָדָם מֵבִין אֶת חֲבֵרוֹ, וְיַחֲזֵק לְהַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ עַל־יְדֵי רִבּוּי הִתְבּוֹדְדוּת, וִידַבֵּר מִדְּמִימָה וּשְׁתִיקָה עַל־יְדֵי בְּזִיּוֹנוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְקַבְּלִין מֵהַצַּדִּיק, וְיסַפֵּר הַנְּהָגָתוֹ שֶׁל ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן בְּעִנְיַן קַבָּלַת בְּזִיּוֹנוֹת בְּאַהֲבָה, וְיִזָּרֵז לְמַעֵט בְּרִבּוּר סְתָם עִם אֲחֵרִים, וּלְהַרְבּוֹת בְּדִבּוּר עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

ב׳ תתא . . . . . רג
יְגַנֶּה עִנְיַן הַוּכּוּחֵי סְרָק, וְיעוֹרֵר לִלְמֹד ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ וְ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְיסַפֵּר עַל הַנְּהָגַת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁמָּסַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לִפְנֵי שֶׁשָּׁמְעוּ מִפִּיו תּוֹרָה — תְּפִלַּת מִנְחָה כִּבְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים.

ב׳ תתב . . . . . רד
יְדַבֵּר מֵחִיּוּב הַשִּׂמְחָה בַּבַּיִת, שֶׁבָּזֶה מוֹנְעִים הַרְבֵּה יִסּוּרִים בְּעִנְיַן שְׁלוֹם־בַּיִת, וְיאַחֵל רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וִידַבֵּר מֵהַהֲלָכָה שֶׁל שִׂימַת הַי׳ אֶצְבָּעוֹת עַל הַלֶּחֶם בִּשְׁעַת בְּצִיעַת הַפַּת, וִידַבֵּר מִקְּדֻשַּׁת הָאֲכִילָה, וְיסַפֵּר מֵעִנְיַן קְדֻשַּׁת הָאֲכִילָה שֶׁל נֶכֶד רַבֵּנוּ זַ״ל וְשֶׁל מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל.

ב׳ תתג . . . . . רה
יְדַבֵּר מֵהַשִּׂיחָה קי״ט שֶׁבְּשִׂיחוֹת־הָר״ן עַל מַעֲלַת הַמַּרְגָּה הַנִּפְלָאָה שֶׁאָדָם אוֹחֵז בָּהּ, שֶׁאַף שֶׁהוּא עֲדַיִן לֹא זָכָה לַטּוֹב הַנִּצְחִי לְכָל הַפָּחוֹת שֶׁחֲבֵרוֹ יִזְכֶּה, וְיבָאֲרוֹ בְּטוּב טַעַם וְדַעַת, וִידַבֵּר מִגְּדֻלַּת מַדְרֵגַת הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ ר׳ יוֹחָנָן.

ב׳ תתד . . . . . רז
יְגַלֶּה שֶׁעִקַּר הַדָּבָר שֶׁצָּרִיךְ לְחַפֵּשׂ לִבְדֹּק וּלְבָרֵר בְּשִׁדּוּכִים הוּא הַמִּדּוֹת

הַטּוֹבוֹת, וְהָעִקָּר הוּא כַּעַס, וְיִרְחִיב הַדִּבּוּר עַל נְקֻדָּה זוֹ.

ב׳ תתה . . . . . **רח**

יְבָאֵר סוֹד הַהַצְלָחָה בְּכָל עִנְיְנֵי הַחַיִּים בְּרוּחָנִיּוּת — חֲזָרָה בִּתְשׁוּבָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בִּשְׁלוֹם־בַּיִת וְחִנּוּךְ הַיְלָדִים, אַךְ וְרַק עַל־יְדֵי הַמְּדָּה הַנּוֹרָאָה וְהַנִּפְלָאָה שֶׁל סַבְלָנוּת, וְכָךְ זוֹכִים לְהַשְׁפִּיעַ עַל הָאִשָּׁה וְלַהֲשִׁיבָהּ בִּתְשׁוּבָה.

ב׳ תתו . . . . . **רט**

יְגַלֶּה שֶׁעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ הִיא רַק מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעוֹד שֶׁבְּתוֹךְ הַחֹשֶׁךְ שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט, הוּא יוֹדֵעַ מֵרַבִּי אֱמֶת וְכוּ׳, וְיִגַּלֶּה עִנְיָנָהּ שֶׁל חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב, שֶׁהִיא לְהוֹצִיא עַצְמוֹ מֵהַמְּדָמֶּה, וְלֵידַע הֵיטֵב, שֶׁיֵּשׁ רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּעוֹלָם וְכוּ׳ — אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּלִי ׳כֹּחִי׳ וְכוּ׳, וְיִגַּלֶּה שֶׁעִנְיָנוֹ הוּא ׳הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב׳ וְכוּ׳ הִתְבּוֹדְדוּת, וְלִקְרֹא עֲצֶרֶת לִתְפִלָּה, וִידַבֵּר מֵהֲפָצַת ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וַיַּעְתִּיק קֶטַע נִפְלָא מִמִּכְתַּב מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל לִבְנוֹ ר׳ יִצְחָק, עַל עִנְיַן הָעֲמִידָה בְּתַקֶּף עַל הִתְגַּלּוּת נְקֻדַּת הָאֱמֶת.

ב׳ תתז . . . . . **רבי**

יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁמֵּאִיר לוֹ לְפִי דַּרְכּוֹ וְשׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּקוֹלוֹת, וְיֵשׁ לוֹ מְנִיעוֹת עַל זֶה, וְיִגַּלֶּה לוֹ עֵצוֹת, אֵיךְ לְקַיֵּם עִנְיָנוֹ מִבְּלִי שֶׁיִּטָּרֵד עַל־יְדֵי־זֶה, וְיִסַּפֵּר מֵר׳ בָּרוּךְ, חֲתַן ר׳ גֶּעצִי, אֵיךְ חִזְּקוֹ ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן, כְּשֶׁעָבַר עָלָיו מִתְּפִלּוֹתָיו בְּקוֹלוֹת, וְיִגַּלֶּה שֶׁעִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל אֵינוֹ מְצֻמְצָם אֶצֶל יָחִיד, וַאֲפִלּוּ לֹא בִּבְרֶסְלֶבֶר שְׁטִיבֶּל, וְרַק יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁמֵּאִיר לוֹ.

ב׳ תתח . . . . . **ריד**

יְדַבֵּר אֵלּוּ עִנְיָנִים מִמְּכִירַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְתַשְׁלוּמֵיהֶם, וִיחַזֵּק מְאֹד אֶת הַנִּמְעָן שֶׁזָּכָה לְהַדְפִּיס אֶת הַ״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״ הַקָּדוֹשׁ, וְיִגַּלֶּה לוֹ מַעֲלַת פְּעֻלּוֹתָיו.

ב׳ תתט . . . . . **רטו**

יִתֵּן עֵצָה וּמָזוֹר לְמִי שֶׁנִּלְקָה בְּמַחֲלַת הָעֲצַבִּים, וְיוֹרֵהוּ דֶּרֶךְ נְעִימָה אֵיךְ לְצֵאת לָרוּפֵא, וְלָצֵאת מִכָּל הַחֹשֶׁךְ עַל־יְדֵי שִׂמְחָה וְדִבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תתי . . . . . **רטז**

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן חִנּוּךְ הַבָּנִים וּמַה שֶּׁמְּסֻגָּל לִהְיוֹת קָצַת רָחוֹק מֵהֶם, כְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהַכֹּלָל — שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְנַהֵג עִמָּהֶם כְּמוֹ שֶׁהֵם הָיוּ גְּדוֹלִים בַּשָּׁנִים, וְיוֹרֶה לֹא לִדְאֹג לְפַרְנָסָתָם, רַק לִסְמֹךְ עַל ה׳, וּלְחַזְּקָם בַּעֲבוֹדַת ה׳ מִקַּטְנוּתָם.

ב׳ תתיא . . . . . **ריז**
יַעֲנֶה לְאֶחָד שֶׁכָּתַב לוֹ דִּבְרֵי עִדּוּד עַל הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שֶׁמְּחַבֵּר, וּבְאוֹתוֹ הַשָּׁבוּעַ מֵרֹב מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, הֶחֱלִיט לְהַפְסִיק וְכוּ׳, וּבְכָל פַּעַם מִישֶׁהוּ מְחַזְּקוֹ וּמְסַפֵּר לוֹ אֵיךְ סְפָרָיו מַצִּילִים בְּנֵי־אָדָם מֵרֶדֶת שַׁחַת, וְיִסַּפֵּר מֵהַכְּרָכִים ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ שֶׁמַּדְפִּיס אָז, וּמֵהַיְרֻחוֹנִים ״אוֹר הַצַּדִּיק״, וְיַבִּיעַ הִתְמַרְמְרוּתוֹ עַל הָרְשָׁעִים שֶׁחוֹלְקִים עַל דְּבָרִים שֶׁהֵם הַצָּלַת נְפָשׁוֹת מַמָּשׁ, וִידַבֵּר בְּעִנְיַן שִׁדּוּךְ, שֶׁצָּרִיךְ לְהִזָּהֵר בּוֹ, וְיַחֲזֹר עַל מַה שֶּׁנִּדְבַּר בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת בְּשָׁעַת ״סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ בַּבֹּקֶר, בַּמַּעֲשֶׂה א׳, מֵעִנְיַן זַעֲקַת הַבַּת מֶלֶךְ, וְיָבֵאר עִנְיַן הַבְּכִיָּה, שֶׁמִּמֶּנָּה נַעֲשִׂים חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיקִים, וְכֵן יְסַפֵּר מֵהַתּוֹרָה י״ב שֶׁנִּלְמְדָה בִּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית מֵעִנְיַן תּוֹרַת יַעֲקֹב, הֵפֶךְ עִנְיָנוֹ שֶׁל לָבָן, וְיעוֹרְרוֹ לַיְלֵךְ עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים וְלִשְׁפֹּךְ שָׁם שִׂיחוֹת וּתְפִלּוֹת, וְיוֹרֶה לוֹ לִלְמֹד לֶקַח מֵאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — אָדָם מִסְכֵּן בְּגַשְׁמִיּוּת, שֶׁאַף־עַל־פִּי־כֵן בּוֹרֵחַ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹרֶה לוֹ אֵיךְ לְהַנְהִיג אֶת עַצְמוֹ בְּנִצּוּל הַזְּמַן, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן פְּלַג גּוּף וְהַחוֹב לְהִנָּשֵׂא, וּמִמִּשְׁלוֹחַ סֵפֶר ״שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים״, וְיסַפֵּר אֵיךְ חִבְּרוֹ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל עַל־פִּי דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל בְּ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״ וְיָבָאֲרוֹ, וְיָבִיא חָמֵשׁ עֲבֵדוֹת אֵיךְ הַזְּכָרַת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שְׁדָּדָה הַטֶּבַע כִּפְשׁוּטוֹ, וְיחַזֵּק מְאֹד מְאֹד.

ב׳ תתיב . . . . . **רכו**
יְדַבֵּר נִחוּמִים לְאֶחָד שֶׁסּוֹבֵל מְרוּרוֹת מִבֶּן חוֹלֶה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְיחַזְּקוֹ מְאֹד בְּהַרְאוֹתוֹ לוֹ אַפְסִיּוּת הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא תֹּהוּ גָּמוּר, וְיַזְהִירוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל לְעַצְבוּת, וְיַזְכִּיר הַחִלּוּק שֶׁבֵּין לֵב נִשְׁבָּר לְעַצְבוּת, וְיגַלֶּה גֹּדֶל הַשַּׁעֲשׁוּעִים שֶׁגּוֹרֵם כְּשֶׁיָּבוֹא בְּכָל פַּעַם אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלֵב שׁוֹקֵט וּבוֹטֵחַ, וְיחַזְּקוֹ עַל הַלִּמּוּד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תתיג . . . . . **רכח**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן פְּטֹר נָשִׁים מִבִּרְכַּת הַלְּבָנָה, וְיַעְתִּיק קֻטַּע מִשּׁוּ״ת ״חֹשֶׁן וְאֵפוֹד״ בְּעִנְיַן בִּרְכַּת הַחַמָּה לְנָשִׁים, וְכֵן יַזְכִּיר מֵהַסֵּפֶר הַנַּ״ל מָקוֹר לְמִנְהַג חִיּוּב עֲלִיַּת הַתּוֹרָה שֶׁנּוֹתְנִים לְבַעַל הַיּוֹלֶדֶת, וְיחַזֵּק הַנִּמְצָן לְהַמְשִׁיךְ לְחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה, שֶׁהֵם תִּקּוּן גָּדוֹל לְהִרְהוּרִים.

ב׳ תתיד . . . . . **רכט**
יְחַזֵּק חָתָן שֶׁהֵחֵל בְּאֶתְגָּר לִלְמֹד כָּל הַשַּׁ״ס וּלְסַיְּמוֹ קֹדֶם הַחֲתֻנָּה, שֶׁיַּצְמִד בְּקִבָּלָתוֹ, וְיגַלֶּה לוֹ נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת לִמּוּד הַגְּמָרָא בִּכְלָל וּבִפְרָט עִם צִטּוּט מִדִּבְרֵי הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ ר׳ מְנַחֵם זֶמְבָּא הַיַּ״ד, וְיזָהֵר עַל זֶה מְאֹד.

ב׳ תתטו . . . . . **רל**
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לִתֵּן תְּרוּמַת נִדְבָתוֹ לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַזְכִּיר עִנְיַן הַמְּשָׁכָתוֹ שֶׁל אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֵעְנְיַן הַדְפָּסַת הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ הַקָּדוֹשׁ, וְיעוֹרֵר עַל הִתְבּוֹדְדוּת, וְיַזְכִּיר מַאֲמַר מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל בְּנֶסַח: ״וּבְחָנוּנִי נָא בְּזֹאת״.

ב׳ תתטז . . . . . **רלא**
יְדַבֵּר מֵחוֹבַת הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁצָּרִיךְ בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁלּוֹמְדִים אֵצֶל בֶּן הַשִּׁמְחָה — לֹא לִרְצוֹת שׁוּם רָצוֹן מִבִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ, וּמֵאִתָּנוּ אָנוּ יְכוֹלִים לֵידַע מָה עוֹבֵר עַל הָעוֹלָם. וְיעוֹרֵר עַל הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית — תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְכוּ׳, וְיַחֲזֵק אֶת מִי שֶׁנִּפְגַּם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁתִּקּוּנוֹ — לֵילֵךְ לֶאֱסֹף כֶּסֶף בַּעֲבוּר הַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַזְהִיר לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהַמַּחֲלֹקֶת שֶׁיֵּשׁ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְיַזְכִּיר דִּבּוּר מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אֵינוֹ סוֹבֵל בַּעַל מַחֲלֹקֶת, וְיגַלֶּה עַל אֶחָד מִקּוֹר מוֹצָאוֹ הַטָּמֵא, וְיזָרֵז לְבִרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיסַפֵּר עַל יְשִׁיבָתוֹ שֶׁפָּתַח.

ב׳ תתיז . . . . . **רלד**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן צַעֲקַת ע׳ קָלִין, שֶׁמְּקֹרֵר תַּאֲוַת נאוּף וּמְטַהֵר הַמֹּחַ, וְיחַזֵּק עַל לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת וְלִמּוּד שֶׁלְּחָן עָרוּךְ, וְיגַלֶּה שֶׁהַמַּחֲלֹקֶת שְׁגוֹרְמִים הָרְשָׁעִים שֶׁבְּפָנִים הִיא בִּשְׁבִיל לְגָרֵשׁ אֶת אֵלּוּ שֶׁאֵינָם רְאוּיִים, וְאָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל מִזֶּה, וְיעוֹרֵר לְדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תתיח . . . . . **רלה**
יְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וְלָדוּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, וְיָבִאר שֶׁמִּצְוַת ״לֹא תִשָּׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ״ שַׁיֶּכֶת גַּם כְּשֶׁשּׁוֹנֵא אֶת עַצְמוֹ, וְיעוֹרֵר לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תתיט . . . . . **רלו**
יוֹרֶה תְּשׁוּבָה וְעֵצָה נְכוֹנָה מָתַי לִתֵּן הַשֵּׁם לְבַת שֶׁנּוֹלְדָה לְמַזָּל־טוֹב, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן ״בִּרְכַּת הַגּוֹמֵל״ הַמּוּבָא בַּפּוֹסְקִים.

ב׳ תתכ . . . . . **רלח**
יְדַבֵּר מֵהַהִתְחַזְּקוּת שֶׁצָּרִיךְ בְּכָל יוֹם, וּמֵעִנְיַן שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וְלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיַזְכִּיר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעִנְיַן הָאוֹר הַגָּנוּז הַמֵּאִיר בְּכָל יוֹם, רַק נֶחְשָׁים וְעַקְרַבִּים מְבַלְבְּלִין מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְיעוֹרֵר עַל מִדַּת הַוַּתְּרָנוּת, וְיַזְהִיר מְאֹד מְאֹד לְבִרֹחַ מִוִּכּוּחִים, וְרַק לִלְמֹד מֵהַנְהָגַת ה״חָפֵץ חַיִּים״, אֵיךְ שֶׁלֹּא הִתְוַכַּח עַל שׁוּם עִנְיָן, וְכָךְ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג כָּל אֶחָד בִּנְקֻדָּתוֹ, בְּלִי לָרִיב וּלְהִתְוַכֵּחַ בְּכָל פַּעַם.

ב׳ תתכא . . . . . רמ
יְחַזֵּק עַל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְיַרְחִיק מֵחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְיעוֹרֵר לְמַלֵּא הַיּוֹם רַק בִּנְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְלִבְרֹחַ מִבִּטּוּל זְמַן, עַל־יְדֵי דִּבּוּרִים בְּטֵלִים, וְיָבֵא עִנְיַן שִׂיחוֹת־חֻלִּין שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, אֵיךְ שֶׁגַּם כְּשֶׁכָּבָר מְדַבְּרִים עִם אֶחָד, שֶׁיִּהְיֶה רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיַחֲזֵק עַל אֱמוּנָה וְעַל הִתְבּוֹדְדוּת וְעַל הַתְחָלָה חֲדָשָׁה וּנְקֻדַּת הֶחָבֵר.

ב׳ תתכב . . . . . רמב
יְדַבֵּר מִכָּךְ, שֶׁצְּדָקָה הִיא תִּקּוּן הַבְּרִית, וְעִקַּר הַצְּדָקָה הוּא לְהַדְפִּיסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְקַיֵּם מַאֲמָרָם זַ״ל: גָּזַל וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְמִי גָּזַל וְכוּ׳, וְיעוֹרֵר מְאֹד עַל הַדִּבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית וּמְטַהֵר הַמֹּחַ, וְכֵן מִשְׁנָיוֹת הוֹרְגוֹת הַיֵּצֶר הָרָע, וְיַחֲזֵק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה הַמַּצֶּלֶת מֵחֵטְא, וְיעוֹרֵר אֶת הַמְקֻרָּב הֶחָדָשׁ, שֶׁהֵחֵלּוּ לַעֲבֹר עָלָיו מְנִיעוֹת, שֶׁיִּזָּהֵר בְּכִבּוּד אָב וָאֵם, וְיִתְנַהֵג כָּרָאוּי וְכוּ׳, וְאָז יַתְחִילוּ לְכַבְּדוֹ.

ב׳ תתכג . . . . . רמד
יְדַבֵּר מֵהַנִּסְיוֹנוֹת הַקָּשִׁים שֶׁיֵּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁבִּנְחַל גּוֹרָלוֹ וְחֶלְקוֹ, וְיִזָּהִיר לֹא לְהָמְשֵׁךְ אַחַר הַצַּעַר, וְיגַלֶּה שֶׁכָּל הַצַּעַר הַנִּגְרָם לָאָדָם הוּא מֵחֲמַת שֶׁלֹּא נִזְהָר לְהַשְׁלִים פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר, וְיַדְבֵּר נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת עִנְיַן הַתְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וּמִמַּעֲלַת מִי שֶׁזּוֹכֶה לְקַדֵּשׁ אֶת דִּבּוּרוֹ, וְיעוֹרֵר מְאֹד לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה עַל־יְדֵי מְצִיאָה בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת דַּיְקָא.

ב׳ תתכד . . . . . רמו
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת עִנְיַן הַ׳פְּשָׁרָה׳ שֶׁעוֹשִׂים, וְנִמְנָעִים עַל־יְדֵי־זֶה מִלְּמַצּוֹת עֹמֶק הַדִּין, וְיִזָּרֵז לִהְיוֹת אוֹהֵב שָׁלוֹם וְשׁוֹמֵר פִּיו, וְיָבִיא לְזֶה כַּמָּה מַאֲמְרֵי רַזַ״ל מִסּוּגְיָא בְּסַנְהֶדְרִין, שֶׁעִנְיָנָם דְּמִימָה וּשְׁתִיקָה לַמְחָרְפִים, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַזּוֹכֶה לְרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, וּלְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי דְּבֵקוּת בַּתּוֹרָה וּמְעוּט הַדִּבּוּר.

ב׳ תתכה . . . . . רמז
יַאֲרִיךְ מְאֹד עַל עִנְיַן כְּתַב פְּלַסְתֵּר שֶׁכָּתְבוּ נֶגְדּוֹ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם עֵסֶק עִם הַחֲתִימוֹת שֶׁחָתְמוּ עָלָיו, רַק יְדַבֵּר צֶדֶק וּמִשְׁפָּט לַנִּמְצָן, שֶׁטָּעָה טָעוּת חֲמוּרָה בָּזֶה שֶׁהִשְׁתַּתֵּף עִם פְּגוּמִים וּבַעֲלֵי תַּאֲוָה וּמַחְלֹקֶת בְּעִנְיָן זֶה, שֶׁלֹּא מַתְאִים לוֹ כְּלָל, וְהָעִקָּר — שֶׁהָיָה בְּלִי לְדַבֵּר עִם בַּעַל הַדִּין בְּעַצְמוֹ, וְתוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה וּמְחִילָה שְׁלֵמָה, רַק מְגַלֶּה עִנְיַן נְקֻדָּתוֹ, אֵיךְ שֶׁכָּאן תָּפַס אוֹתוֹ הַבַּעַל־דָּבָר בְּשֶׁקֶר כְּדַרְכּוֹ, וְיגַלֶּה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה עַל יָדוֹ וְעַל־יְדֵי תַּלְמִידָיו, אֵיךְ שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, הֵאִיר אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל עַל יָדָם מְאֹד מְאֹד, וְיִיעַץ לְהַנַּ״ל

לַעֲשׂוֹת שׁוּב חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ וְהִתְבּוֹדְדוּת עִם שְׁכִינַת עֶזּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תתכו . . . . . רנב
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַכְּתִיבָה, שֶׁבָּהּ נִתְגַּלִּית פְּנִימִיּוּת הַנֶּפֶשׁ, וְיִגָּלֶה נוֹרָאוֹת מִמַּעֲלַת הַתְּמִימוּת וְהַפְּשִׁיטוּת שֶׁזּוֹכִים עַל־יְדֵי שֶׁמַּפְשִׁיטִים אֶת עַצְמָם מִכָּל עִנְיְנֵי עוֹלָם הַזֶּה, וְנִדְבָּקִים רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּמַחֲשָׁבָה, בִּרְאִיָּה וּבְדִבּוּר, וּבוֹרְחִים מִוּכּוּחִים, וְנִתְגַּלִּים סוֹדוֹת, וְזוֹכִים לִדְבָרִים נוֹרָאִים בְּהַשָּׂגַת אֱלֹקוּת, וִידַבֵּר מֵהַנְּקֻדּוֹת הַמְבֹאָרוֹת בְּהַתּוֹרָה ל״ח, וּמְסוֹד מִצְוַת תְּפִלִּין, שֶׁהוּא עִנְיַן הַדְּבֵקוּת, וְיָבֹאר עִנְיַן הַמֶּבְחָר שֶׁבָּאֱמֶת, שֶׁכָּל שְׁלֵמוּת הָאֱמֶת הִיא, כְּשֶׁחוֹשֵׁב מֵהַסּוֹף וְתַכְלִיתוֹ הָאַחֲרוֹנִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל נְקֻדָּתוֹ.

ב׳ תתכז . . . . . רנה
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ לַנִּמְצָן, שֶׁעוֹלָה לוֹ מַחֲשָׁבָה טוֹבָה לְאַדְּפוּסֵי אִידְּרָא אֶת הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ ״אֶרֶךְ אַפַּיִם״ בְּמַהֲדוּרָה שְׁבִיעִית, וְיִגָּלֶה לוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ טַעַם כָּמוֹס בְּהַעֲלָמַת שְׁמוֹ, וְהַהֶכְרֵחַ שֶׁתִּהְיֶה עָלָיו מַחְלֹקֶת, וְיִגָּלֶה מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לְהָפִיץ מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, וְיַחֲזֵק הָעוֹסֵק בְּשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו כָּל מִינֵי קַטְנוּת, וְכֵן עַל הָעוֹסֵק בַּהֲפָצַת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֵהָאִסּוּר שֶׁהוֹצִיא שֵׁלֹא לְכְתֹּב עַל סְפָרָיו ׳כָּל הַזְּכֻיּוֹת שְׁמוּרוֹת׳, וְיעוֹרֵר מְאֹד לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְשִׁעוּרִין כְּסִדְרָן, שֶׁהוֹרֵג אֶת הַיֵּצֶר הָרָע, שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת אֶת הָאָדָם מְשֻׁגָּע מַמָּשׁ.

ב׳ תתכח . . . . . רנז
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַהִתְוַעֲדוּת שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְדַבֵּר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָז הוּא נִמְצָא בֵּינֵיהֶם, וְיִגָּלֶה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִתִּקּוּן קֻרְ״י, שֶׁהוּא לְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה עִם הַזּוֹלֶת, וּבִפְרָט עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מְאֹד, וְיִצְרֵף לָזֶה פְּסוּקֵי קֹדֶשׁ רַבִּים, הַמְצָרְפִים תֵּבַת רִי״ק, שֶׁעוֹבֵר מַה שֶּׁעוֹבֵר, וּמִצְוָה גְּדוֹלָה לְעָזְרָם וּלְהוֹעִילָם, וִידַבֵּר מֵהַלֵּיצָנוּת הַמִּתְפַּשֶּׁטֶת לַחֲלֹק עָלָיו, וְיִזָּרֵז לוֹמַר שִׁירַת הַיָּם בְּכַוָּנָה, שֶׁהִיא סְגֻלָּה לִמְצֹא זִוּוּג, וְיִגָּלֶה מַעֲלָתָהּ עַל־פִּי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, וְיעוֹרֵר לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא עִקַּר הַזִּיו וְהַנַּעַם, וְכֵן יְזָרֵז לִלְמֹד הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה הֶשַּׁיָּכִים לִמְצִיאַת הַזִּוּוּג.

ב׳ תתכט . . . . . רס
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַהִתְוַעֲדוּת עִם חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, שֶׁאַשְׁרֵי הַמִּתְחַבֵּר עִמָּם, וְיעוֹרֵר עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה בַּלַּיְלָה דַּיְקָא, בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבִפְרָט לִבְנוֹת ׳בַּי״ת׳.

ב׳ תתל . . . . . רסא
יוֹכִיחַ בְּאַהֲבָה אַבְרֵךְ שֶׁנֶּחְלְשָׁה דַּעְתּוֹ, כִּי פְּלוֹנִי מְנָעוֹ מִירוּשָׁה לְטוֹבַת הַהַדְפָּסָה, וְיִזָּעֵק אֵלָיו דִּבּוּרֵי הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית וֶאֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמַדְרֵגָה עֶלְיוֹנָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, וְיַגֶּלֶה שֶׁכְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי הוּא בְּטוּל הַזְּמַן לְגַמְרֵי, וְיעוֹרֵר לָצֵאת מִקַּטְנוּת הַדַּעַת.

ב׳ תתלא . . . . . רסג
יַרְחִיק מְאֹד מִוִּכּוּחִים, שֶׁאֵין פּוֹעֲלִים עַל יָדָם שׁוּם דָּבָר, וּלְכָל אֶחָד יֵשׁ נְקֻדָּה שֶׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ, וִידַבֵּר מִקְּדֻשַּׁת הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁאֶפְשָׁר עַל יָדָהּ לְהַשִּׂיג וּלְיַחֵד יְחוּדִים קְדוֹשִׁים, עַל־יְדֵי זְכוּךְ הַמֹּחִין, אַךְ לְזֶה זוֹכִים רַק עַל־יְדֵי שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן קְשׁוּר הַמַּחֲשָׁבָה לַדִּבּוּר בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה, וְיָבֹאר שְׁנֵי עִנְיָנִים: מַחֲשָׁבָה וְדִבּוּר, וִידַבֵּר מֵהַיְחוּדִים הַיּוֹצְאִים מִנְּקֻבָּא דְּפַרְדַּשְׁקָא, שֶׁזּוֹכִים לָהֶם עַל־יְדֵי הֶאָרַת דַּעְתּוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ.

ב׳ תתלב . . . . . רסה
יְדַבֵּר הַרְבֵּה מֵהַתַּכְלִית הַנִּצְחִית — תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁמַּדְבֶּקֶת הַנֶּפֶשׁ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיָבֹאר עִנְיַן שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁמְּפַרְנֵס אָבִיו שֶׁבַּשָּׁמַיִם כִּבְיָכוֹל, כֵּן זוֹכֶה לְזַוּוּגוֹ וּפַרְנָסָתוֹ, וִידַבֵּר מִתּוֹדָה וְהוֹדָאָה וּמֵעִנְיַן טוֹב מְעַט בְּכַוָּנָה וְכוּ׳.

ב׳ תתלג . . . . . רסז
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הָאָדָם הַזּוֹכֶה לְמִדַּת הַוַּדָּאוּת בְּלִי שׁוּם סְפֵקוֹת, וּבִפְרָט בְּעִנְיַן הַהִתְבּוֹדְדוּת, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַגִּלּוּי שֶׁל ״בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי״, וְיָפֵרֵשׁ הַפְּסוּקִים הַמְדַבְּרִים בְּעִנְיַן יוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁהִתְחַזֵּק בֵּין בַּעֲלָיָה וּבֵין בִּירִידָה, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן מְצִיאַת הַזִּוּוּג, וְיחַזֵּק עַל זֶה מְאֹד, וְיגַלֶּה שֶׁאֵין מִי שֶׁמֵּבִין הַבַּחוּרִים רַק אֵלּוּ הַסְּפָרִים שֶׁחוֹלְקִים עֲלֵיהֶם, וַאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁנּוֹדֵב צְדָקָה בַּעֲבוּרָם. יְחַזֵּק לִשְׁמֹחַ עִם נְקֻדַּת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וִיבַקֵּשׁ לְהִתְפַּלֵּל עָלָיו.

ב׳ תתלד . . . . . ער
יְבָרֵר מְקוֹר הַמִּנְהָג לְהַדְלִיק נֵרוֹת חֲנֻכָּה בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְיַעְתִּיק מִסִּפְרֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים עַל זֶה, וִידַבֵּר מֵאוֹר הַחֲנֻכָּה.

ב׳ תתלה . . . . . רעא
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁמֵּרֹב מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו נִכְנְסוּ בּוֹ מַחֲשָׁבוֹת וּתְהִיּוֹת עַל עֶצֶם בְּרִיאַת הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְיגַלֶּה שֶׁשְּׁאֵלָה זוֹ כְּבָר נִשְׁאֲלָה לְרַשְׁבִּ״י בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, וְאַחַר שֶׁיַּעְתִּיק הָעִנְיָן, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הַשָּׂגַת הַתַּכְלִית דַּיְקָא מִתּוֹךְ הַסֵּבֶל — יְעוֹרֵר לְבִרְחַ מִכָּל סוּג שֶׁל מַחֲשָׁבוֹת כְּגוֹן דָּא, הַבָּאוֹת בְּדֶרֶךְ

כְּלָל מִבַּטָּלָה, וַיַּזְהִיר לִהְיוֹת עָסוּק — בֵּין בְּתוֹרָה וּבֵין בַּעֲבוֹדָה וְלִבְרֹחַ מִלֵּיצָנוּת וּלְהִתְחַבֵּר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

ב׳ תתלו . . . . . **רעג**
יְחַזֵּק אֶחָד עַל הַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִבְּנֵי־אָדָם, עַל־פִּי דִּבּוּר מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב, וְיוֹרֶה לוֹ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תתלז . . . . . **רעד**
יְגַלֶּה דֶּרֶךְ בְּחִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁצָּרִיךְ לְזֶה רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְכוּ׳, כִּי בְּכֹחַ לֹא הוֹלֵךְ, וְיַגֶּלֶה מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לְזֶה, שֶׁזֶּהוּ תִּקּוּן הַבְּרִית.

ב׳ תתלח . . . . . **ערה**
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הָעוֹזֵר וְסוֹמֵךְ לֶעָנִי בִּשְׁעַת דָּחְקוֹ, וּבִפְרָט בִּימֵי הַחֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁאָז מְסֻגָּל לְהָפֵקֵד בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים וּבְזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, בִּזְכוּת הַצְּדָקָה שֶׁל חֲנֻכָּה, וְיַעְתִּיק קֶטַע נִפְלָא מִ״יַּלְקוּט הָרְאוּבֵנִי״ הַמַּתְאִים לְזֶה, וְיחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וִידַבֵּר מִמַּעֲלַת מִצְוַת צְדָקָה וּמֵהַהִתְקַבְּצוּת שֶׁלָּנוּ בְּשַׁבָּת חֲנֻכָּה.

ב׳ תתלט . . . . . **רעז**
יְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה בְּתַכְלִית הַמַּדְרֵגָה הַגְּבוֹהָה, לְהַכְנִיס אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּחַיָּיו, וּלְחַפֵּשׂ אֶת עַצְמוֹ הֵיאַךְ אוֹחֵז בֶּאֱמוּנָה, וְאֵיךְ מִתְבַּטֵּאת בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ.

ב׳ תתמ . . . . . **רעח**
יְדַבֵּר מֵעִצָּם הִתְגַּלּוּת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, שֶׁיָּאִיר הָאָרַת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיַכְנִיס בָּעוֹלָם אֲרִיכַת אַפַּיִם וּתְפִלָּה, וְיָבֹאר וְיגַלֶּה שֶׁעִקַּר הַמְשָׁכַת הַשֶּׁפַע הוּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר תַּעֲנוּגָיו וְשַׁעֲשׁוּעָיו יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תתמא . . . . . **רפ**
יְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה וּמִמִּדַּת הָאֱמֶת, שֶׁהִיא רֹאשׁ, תּוֹךְ, סוֹף, וְעִקָּרָהּ שֶׁנִּתְגַּלִּית עַל־יְדֵי דִּבּוּרִים שֶׁל אֱמֶת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת שֶׁהִיא עִקָּרָהּ שֶׁל חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב.

ב׳ תתמב . . . . . **רפ**
יְדַבֵּר מֵחוֹבָתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה לְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁים אֲמִתִּיִּים עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁתִּהְיֶה כְּתִרִיס בִּפְנֵי הַלִּכְלוּךְ שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט עַתָּה בָּעוֹלָם, וְיִצְעַק מָרָה עַל הַמְקַטְרְגִים עַל סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וּמַדּוּעַ אֵינוֹ לוֹקֵחַ הַסְכָּמוֹת, וְיַסְבִּיר זֹאת בָּאֵר הֵיטֵב, וְיִתְאוֹנֵן מַדּוּעַ אֵין מַלְעִיזִים עַל רִבְבוֹת עִתּוֹנִים, שֶׁהֵמָּה גַּם בְּלִי

הַסְּכָמוֹת, וְיַאֲרִיךְ בָּזֶה, וְיעוֹרֵר לִבְרֹחַ מִכָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הֶבֶל וּמְרַעְיוֹנוֹת בְּטֵלִים, וְיִתְבַּטֵּא עַל מַה שֶּׁעוֹד יַעֲשׂוּ הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים בָּעוֹלָם, וְיסַפֵּר מִמַּה שֶּׁאָמַר לוֹ ר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל, מִמַּה שֶּׁיַּעֲבֹר עָלָיו, וְיסַפֵּר כַּמָּה סְפוּרִים אֵיךְ בִּזּוּ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַגְּדוֹלִים הַמְפֻרְסָמִים כְּאַחַד הָרֵיקִים, וְיחַזֵּק לִישַׁנֵּן לְעַצְמוֹ אֶת הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית — תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְשֶׁעוּרִין קְבוּעִין בְּדֶרֶךְ ׳בְּרֶסְלֶבֶר חֲסִידִים׳ אֲמִתִּיִּים, וְלִבְרֹחַ מִלֵּצִים.

ב׳ תתמג . . . . . רפו
יַבְהִיר מַה שֶּׁנִּרְאֶה קָשֶׁה לִכְאוֹרָה, שֶׁפַּעַם רוֹאִים שֶׁדֶּרֶךְ רַבֵּנוּ זַ״ל הָיְתָה שֶׁלֹּא לְהִתְעַקֵּשׁ, וַהֲלֹא אִיתָא בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת ׳עַקְשָׁן גָּדוֹל׳ בַּעֲבוֹדַת ה׳, וְיַבְהִיר בָּאֹר הֵיטֵב בְּאֵיזוֹ נְקֻדָּה אָסוּר לְהִתְעַקֵּשׁ, וְהֵיכָן יֵשׁ כֵּן לִהְיוֹת עַקְשָׁן.

ב׳ תתמד . . . . . רפז
יְסַפֵּר מֵאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הֵיאַךְ הֵשִׁיב תְּשׁוּבָה מְחֻכֶּמֶת אֶל חַבְרֵי הַחֶבְרָא קַדִּישָׁא, שֶׁבָּאוּ אֵלָיו לִפְנֵי פְּטִירָתוֹ, וְיגַלֶּה שֶׁמִּי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּהַסֵּדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל אֵינוֹ מִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דָּבָר, וְידַבֵּר מֵעִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא כְּלָלִי, וּמֵעִנְיַן תְּפִלָּה שֶׁמְּשַׁנָּה הַטֶּבַע, וְיַזְהִיר לִמְסֹר אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֲחֵרִים, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא לְהִכָּנֵס עִמָּהֶם בְּוִכּוּחִים, שֶׁעוֹקְרִים אֶת הָאָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תתמה . . . . . רפט
יְאַחֵל ׳מַזָּל־טוֹב׳ לְאֶחָד שֶׁמָּצָא זִוּוּגוֹ, וִידַבֵּר מֵרָעַת הַדְּמְיוֹן שֶׁל הַבַּחוּרִים שֶׁעוֹבְרִים אֶת שְׁנַת הָעֶשְׂרִים וּשְׁבוּרִים לְגַמְרֵי, וְיחַבֵּר אֵיזוֹ תְּפִלָּה נִפְלָאָה עַל זֶה, וְיחַזֵּק מְאֹד עַל סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיסַפֵּר מֵאֵיזֶה עִלּוּי לִיטָאִי, שֶׁהַגְּדוֹלִים הֵעִידוּ עָלָיו נְצוּרוֹת, שֶׁגַּם זָכָה לְעִנְיָנוֹ בַּעֲבוּר הַחֲזָרָה בַּשַּׁ״ס וְכוּ׳, וְיעוֹדֵד עַל תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת.

ב׳ תתמו . . . . . רצד
יוֹרֶה עֵצָה לְמַעֲשֶׂה לְאֶחָד שֶׁנָּפַל בְּפַח הַחוֹבוֹת, וְיגַלֶּה לוֹ, שֶׁעִנְיָנוֹ עַתָּה לֹא לְהַעֲמִיד רֶגַע אֶת הַשְּׁפָתַיִם, רַק לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ב׳ תתמז . . . . . רצד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן ׳הַשְׁלָכַת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ׳, וְכָל תְּנוּעוֹתָיו וַעֲסָקָיו וְכוּ׳, וְידַבֵּר מִמִּדַּת הַבִּטָּחוֹן וּמִצְּרוּף תֵּבַת שַׁבָּ״ת — שִׂמְחָה, בִּ׳טָּחוֹן, תְּ׳פִלָּה, וְידַבֵּר וְיַזְהִיר מְאֹד עַל לִמּוּד הִלְכוֹת שַׁבָּת, שֶׁבְּלִי יְדִיעָתָם אֶפְשָׁר לְהִכָּשֵׁל בְּאִסּוּרִים חֲמוּרִים מְאֹד.

ב׳ תתמח . . . . . **רצה**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַנְהָגַת הָעוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וְשֶׁאֵין מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְשֶׁאֱמוּנָה הִיא הַדְּבֵקוּת, וְהָעִקָּר לֵידַע שֶׁהַכֹּל לַכֹּל מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה מְאֹד, וְכָל הָרוּחָנִי יוֹתֵר — מֻשְׁגָּח יוֹתֵר.

ב׳ תתמט . . . . . **רצו**
יְבָאֵר שֶׁעִסְקֵנוּ הוּא רַק אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְהוּא יְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹבוֹת וְכוּ׳.

ב׳ תתנ . . . . . **רצז**
יַסְבִּיר אֶת צְמִצּוּם אֶפְשָׁרוּתוֹ עַל־יְדֵי מְעוּט הַזְּמַן שֶׁהוּא עוֹסֵק אָז בְּהַדְפָּסַת סְפָרִים חֲשׁוּבִים וְיַרְחוֹן חָדְשִׁי, וִידַבֵּר מֵעִנְיָנָם.

ב׳ תתנא . . . . . **רחצ**
יְדַבֵּר מִנִּפְלְאוֹת הַיַּרְחוֹן ׳אוֹר הַצַּדִּיק׳, שֶׁעִנְיָנוֹ לְהָפִיץ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם, וִידַבֵּר מֵעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת.

ב׳ תתנב . . . . . **רחצ**
יְחַזֵּק נוֹרָאוֹת בְּשִׂפַת הָאִידִישׁ, אֶחָד שֶׁהוּא אֱמֶלְ, וּמְאַיְמִים עָלָיו בְּצַוַּאת מַעֲצָר, וְהוּא מָלֵא חוֹבוֹת אַדִּירִים, וְאִבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ וְכוּ׳, וְיעוֹרְרוֹ מְאֹד לִבְרֹחַ אֶל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, וְלִקְרַע רְקִיעִים בִּתְפִלּוֹתָיו הַיּוֹצְאוֹת מִלֵּב נִשְׁבָּר וְנִדְכָּא, וִיחַזְּקוֹ שֶׁבִּזְכוּת שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל וּבִזְכוּת תְּפִלּוֹתָיו אֵצֶל הַצַּדִּיקִים, הָאָבוֹת, הַנְּבִיאִים וְהַתַּנָּאִים, עוֹד יִהְיֶה לוֹ טוֹב וְתִהְיֶה לוֹ עֲשִׁירוּת, וְיוּכַל לְהַדְפִּיס הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, וִידַבֵּר מִסִּבְלוֹ הוּא, וּמִגְּדֶל הַהַעֲלָמָה, שֶׁתֵּכֶף תִּתְכַּסֶּה וְיִתְגַּלֶּה הָאוֹר.

ב׳ תתנג . . . . . **שג**
יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת מִמַּעֲלַת הַדְּפָסַת וַהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְשֶׁרוֹאִים בְּכָל צַעַד נִסִּים נִגְלִים מַמָּשׁ, וְיַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי הַמַּכְנִיס בָּנוּ הַשָּׂגַת אֱלֹקוּת וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הַכְּשֵׁרִים בְּלִי הִתְבּוֹדְדוּת — הֵמָּה מְבֹהָלִים, וְלָזֶה לְבַד הָיְתָה כְּדָאִית כָּל הַהִתְקָרְבוּת, וִיחַזֵּק לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל אַף אֶחָד, וְלֹא אַף עַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְיִתְמַרְמֵר בְּכְאֵב עַל הַנֹּהַג הַנִּפְסָד, שֶׁאֵין מַנִּיחִים אֶת הַמֻּכְשָׁר לְכָךְ לִפְעֹל בִּדְבַר רַבֵּנוּ זַ״ל, וִיסַפֵּר מֵהָעֲבָדָה שֶׁסִּפֵּר ר׳ אַבְרָהָם שְׁטֶרִינְהַארְץ, אֵיךְ פָּעֲלוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִטְּשֶׁהְרִין לְהוֹצִיא אֶת ר׳ מֹשֶׁה בְּרֶסְלֶבֶר מִמִּשְׁרַת הַמְלַמְּדוּת, וְלַעֲשׂוֹתוֹ מַשְׁפִּיעַ רוּחָנִי אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

ב׳ תתנד . . . . . שה
יְחַזֵּק יְחַזֵּק שֶׁלֹּא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵהַבְּטוּלִים הָעוֹבְרִים עַל הַנִּצְרָכִים לַעֲסֹק בְּעִסְקוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי זוֹהִי זְכוּת הָרַבִּים, וִידַבֵּר מֵהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִית, וְשֶׁ״שָּׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם״, וְיעוֹרֵר ׳לַחֲטֹף׳ זְמַן לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִלְמֹד שִׁעוּרִים קְבוּעִים בְּמִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ.

ב׳ תתנה . . . . . שז
יְדַבֵּר מִצַּעַר הַשְּׁכִינָה הַמִּצְטַעֶרֶת בְּצַעַר הַסּוֹבֵל, וְכָל זֶה אַךְ וְרַק, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר עָזַב אֶת כֻּלָּם, וְלָקַח אֶת עַצְמוֹ עָלָיו, כִּי מְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיסַפֵּר מִיסוּרָיו, וּמֵעֲנְיָנוֹ הַיָּחִיד — לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיגַלֶּה שֶׁמַּנָּח חוֹב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לַעֲסֹק בְּפִרְסוּם אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיצַטֵּט שִׂיחָה נוֹרָאָה שֶׁהָיְתָה בֵּינוֹ לְבֵין ר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל, וְסִכּוּמָהּ, שֶׁאֵין עוֹזְבִים אֶת שְׁמוּשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל עַד הַסּוֹף, וְיגַלֶּה שֶׁעַל־יְדֵי תְּפִלָּה זוֹכִים לְכָל הַיְשׁוּעוֹת.

ב׳ תתנו . . . . . שט
יְדַבֵּר מֵהַשְׁמוּעָה לֹא טוֹבָה עַל הִסְתַּלְקוּת הָאַדְמוֹ״ר מִסְּקוּלְיֶע זְצַ״ל, וְיסַפֵּר מִמַּעֲלָתוֹ וּמִגְדֶּל הַחִבָּה שֶׁרָחַשׁ לְעִנְיְנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֶת הִתְבַּטְּאוּתוֹ הַנּוֹרָאָה וְהַחֲרִיפָה עַל הַהִתְנַגְּדוּת לַ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ הַקָּדוֹשׁ, וִידַבֵּר מִיּוֹם הַמִּיתָה וְהַהִתְבּוֹנְנוּת בָּזֶה, וְשִׂיחַת ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן בְּעִנְיָן זֶה, וְיעוֹרֵר לַעֲשׂוֹת הַתְּחָלָה חֲדָשָׁה, וִידַבֵּר מִמַּעֲלַת הַהִתְבּוֹדְדוּת וַאֲמִירַת תְּהִלִּים, וְיסַפֵּר מַעֲלַת הֶחָסִיד הַקָּדוֹשׁ ר׳ שְׁמוּאֵל הוֹרְבִיץ, וִידַבֵּר דִּבּוּרֵי חִזּוּק בֶּאֱמוּנָה, וְיזָרֵז לִלְמֹד הַרְבֵּה כִּרְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, עַד שֶׁנִּהְיֶה בְּקִיאִים בְּכָל הַסְּפָרִים, וְיחַזֵּק לְחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה בְּכָל יוֹם עַל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁזּוֹ סְגֻלָּה לִשְׁמִירַת הַזְּמַן, וּמְצַמְצֵם הַהִתְלַהֲבוּת, וְאַף בְּלִי לְהַדְפִּיס, זֶה דָּבָר מוֹעִיל מְאֹד.

ב׳ תתנז . . . . . שיא
יְחַזֵּק אֶחָד, שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּעֹמֶק הַיֵּצֶר כִּרְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל וְכוּ׳, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הַהִתְבּוֹדְדוּת בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת רֵיק, וְיבָאֵר עִנְיָנוֹ הַנִּשְׁגָּב שֶׁל מִקְדָּשׁ מְעַט, וְיעוֹרֵר מְאֹד עַל תְּפִלָּה ״בֶּאֱמֶת״ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת.

ב׳ תתנח . . . . . שיג
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַזּוֹכֶה לַהֲגוֹת בְּקִבְיעוּת בַּסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, וְיגַלֶּה שֶׁמִּשָּׁם לוֹקֵחַ אֶת כָּל הִתְחַזְּקוּתוֹ, כִּי הָיָה מְסַיְּמוֹ בְּכָל חֹדֶשׁ, וּבָזֶה תְּלוּיָה הַהַצְלָחָה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְיחַזֵּק אֶת הַנּוֹפֵל לְחוֹבוֹת — בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְיעוֹרֵר לְחַפֵּשׂ אֶת עַצְמוֹ אֵיךְ אוֹחֵז בֶּאֱמוּנָה.

ב׳ תתנט . . . . . **שיד**
יְדַבֵּר מֵהַנִּסְיוֹנוֹת הָעֲצוּמִים שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם, וְשֶׁעִקַּר הַהַצָּלָה מִזֶּה הוּא רַק הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְסִלּוּק דַּעְתּוֹ דַּיְקָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה לוֹ שִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְיִפָּרֵשׂ עַל־פִּי זֶה פָּסוּק ׳אֵ״שׁ הַמְזַבֵּחַ׳ וְכוּ׳ עַל קֹטֶב אֶ׳מוּנָה שִׂ׳מְחָה וּשְׁלוֹם־בַּיִת, עַל דֶּרֶךְ דְּרוּשׁ נִפְלָא, שֶׁהַשִּׂמְחָה בְּבֵיתוֹ תְּלוּיָה בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה.

ב׳ תתס . . . . . **שטז**
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַשִּׂמְחָה וּמֵהַרְחָקַת הָעַצְבוּת, שֶׁבָּזֶה הוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא, וְיוֹסִיף נֹפֶךְ לְדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּהַתּוֹרָה ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, מֵעֵצָה שֶׁלֹּא יִתְאַחֵז בּוֹ הָרַע שֶׁל הַמְקָרְבִים — לִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ לַה׳, עַל־פִּי דִּבְרֵי הָאַלְשִׁיךְ, הַמְיַעֵץ לְהִנָּצֵל מֵעֹנֶשׁ הַצְּדָקָה לְשֵׁם גַּאֲוָה — לְהִתְפַּלֵּל קֹדֶם, וּמוּבָן הֵיטֵב עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בָּהַקְדָּמָה שֶׁל ״אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל״.

ב׳ תתסא . . . . . **שיז**
יְדַבֵּר לְאֶחָד דִּבּוּרִים לְתִקּוּן נַפְשׁוֹ, וְיִזָּהִירוּ לְקַיְּמָם. א. לֶאֱסֹף צְדָקָה. ב. לְהַתְמִיד מְאֹד בִּגְמָרָא. ג. לְצַעֵק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וִידַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת קְדֻשַּׁת הָעֵינַיִם, וְיִחַזֵּק עַל מְצִיאַת הַזְּווּג, שֶׁתְּלוּיָה רַק בְּהַנַּ״ל. וְלֹא עַל־יְדֵי הַנָּהָגוֹת וְכוּ׳.

ב׳ תתסב . . . . . **שיח**
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הִתְקָרְבוּת לַצַּדִּיק, שֶׁעַל יָדוֹ מְקַבְּלִים הַיִּרְאָה וְהָאַהֲבָה, הַהִתְבּוֹדְדוּת וְהַשִּׂמְחָה, וְיַעְתִּיק מִדִּבְרֵי הָאַלְשִׁיךְ הַקָּדוֹשׁ עַל מַעֲלַת מִצְוַת הַצְּדָקָה, וִיבָאֵר שֶׁעַל־פִּי זֶה נִרְאֶה, שֶׁעִקַּר הַצְּדָקָה הוּא לְהַדְפֵּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

ב׳ תתסג . . . . . **שיט**
יְדַבֵּר אֶל זָקֵן אֶחָד, שֶׁזָּכָה לֵידַע לִפְנֵי זְמַן רַב מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּפוֹלַנְיָה בָּעִיר לוּבְּלִין, וִיחַזְּקוֹ לְהַבְעִיר הַנִּצּוֹץ מִדְּאָז, וְיעוֹרְרוֹ לַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְחַפֵּשׂ רַק הַטּוֹב, וְלֹא לְדַבֵּר מֵהָרָע, שֶׁזֶּה מַעֲשֵׂה הַבַּעַל־דָּבָר לְהַגְבִּיר הַיְמֵי־רַע, וְעִקַּר הָעֵצָה לְזֶה — הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים.

ב׳ תתסד . . . . . **שכ**
יְגַלֶּה שֶׁעַל־יְדֵי הַלִּמּוּד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל אֶפְשָׁר לְהִדַּבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיַאֲרִיךְ בְּהַקְדָּמָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַל עִנְיַן מִדַּת הַצִּמְצוּם דְּקְדֻשָּׁה, כְּשֶׁרוֹצִים לְהַשִּׂיג שֵׂכֶל נִשְׂגָּב שֶׁל הַשָּׂגַת אֱלֹקוּת, וִיבָאֵר מַהוּת הַצִּמְצוּם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, וְעִנְיָנוֹ עַל־יְדֵי צְטָטוֹת רַבּוֹת מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל.

ב׳ תתסה . . . . . שכב
יְעוֹרֵר לֶאֱחֹז אֶת עַצְמוֹ בְּהַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת מֹשֶׁה, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן מַחֲלֹקֶת קֹרַח עִם מֹשֶׁה, וּמֵעִנְיָנוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא — לְהַכְנִיס אֱמוּנָה בָּעוֹלָם, וִידַבֵּר מֵהַתּוֹרָה ס״א, שֶׁאָסוּר לְהַסְמִיךְ רַבִּי שֶׁאֵינוֹ הָגוּן, וִידַבֵּר מֵהַהֶבְדֵּל שֶׁל עוֹבֵד אֱלֹקִים לַאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ, וְיַסְבִּיר מַהוּת עִנְיַן הַמְפֻרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר.

ב׳ תתסו . . . . . שכד
יְדַבֵּר מִשְׁמַחַת הִתְקָרְבוּתֵנוּ לְרַבִּי הַמְחַזְּקֵנוּ, וְיעוֹרֵר עַל תְּפִלַּת הַהִתְבּוֹדְדוּת, וְיַאֲרִיךְ לְבָאֵר מִדַּת הָעֲנָוָה — מַהוּתָהּ, עִנְיָנָהּ, מַעֲלָתָהּ וְהַשָּׂגָתָהּ, וְהַפְלָגַת הַזּוֹכֶה אֵלֶיהָ, וּיגַלֶּה מַעֲלַת הַשִּׁפְלוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהִיא הַשָּׂגַת הָאוֹר הָרוּחָנִי שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא וּתְחִיַּת הַמֵּתִים וְכוּ׳, וְהַכֹּל — עַל־יְדֵי הַדְּמִימָה וּשְׁתִיקָה לַמְחָרְפִים.

ב׳ תתסז . . . . . שכה
יְדַבֵּר מִמִּדַּת קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר, וְגֹדֶל הָאַזְהָרָה לַעֲמֹד בָּזֶה וּלְקַיֵּם זֹאת, וְיִתֵּן עֵצוֹת נְכוֹנוֹת אֵיךְ לָדוּר בְּעוֹלָם הַחֵרוּת עַל־יְדֵי־זֶה.

ב׳ תתסח . . . . . שכז
יְעוֹדֵד לְחַפֵּשׂ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד מִכָּל הַבְּרִיאָה, וְהוּא עַל־יְדֵי חִפּוּשׂ עַצְמִי הֵיאַךְ אוֹחֲזִים בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְצָרִיךְ לֵידַע שֶׁאֵין קוֹפְצִים בְּפַעַם אַחַת לַקְּדֻשָּׁה רַק מְעַט מְעַט, וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי חִזּוּק אֱמוּנָה, וְיַסְבִּיר אֵיךְ זוֹכִים לְקַיֵּם דִּבְרֵי הַ׳נֹּעַם אֱלִימֶלֶךְ׳ לָדוּר בָּעֲלִיּוֹנִים עַל־יְדֵי זְכוּךְ ז׳ הַנֵּרוֹת, שֶׁזּוֹכִים שֵׁד׳ שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ לְנֶגֶד עֵינָיו תָּמִיד.

ב׳ תתסט . . . . . שכח
יַאֲרִיךְ לְהַסְבִּיר כַּוָּנוֹת פְּשִׁיטוּת הַבְּרָכָה הַנִּפְלָאָה שֶׁל ״אֲשֶׁר יָצַר״ (שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הוֹרָה לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל לְאָמְרָהּ בְּכַוָּנָה בַּעֲבוּר נִשְׁמַת אִמּוֹ), עַל־פִּי בֵּאוּר מָרָן הַמְחַבֵּר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְעַל־פִּי הַלְּבוּשׁ, שֶׁמַּאֲרִיךְ גַּם־כֵּן לְפִי דַּרְכּוֹ הַפְּלֵא וָפֶלֶא, וְיַעְתִּיק גַּם־כֵּן דִּבְרֵי ר׳ חַיִּים וִיטַאל בְּסוֹף שַׁעַר הַכַּוָּנוֹת מֵהָאַ״י זַ״ל, עַל נֵסַח בְּרָכָה זוֹ, וּמֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ ״מְקוֹר חַיִּים״ מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ חַיִּים מֵאַרַם־צוֹבָא, שֶׁמַּסְבִּירִים עַל־פִּי פְּנִימִיּוּת אֶת הַבְּרָכָה הַנַּ״ל בְּאֹפֶן נוֹרָא וְנִפְלָא הַיָּדוּעַ לַמְּבִינִים, אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְכַוֵּן בָּהּ כָּרָאוּי.

ב׳ תתע . . . . . שלז
יְדַבֵּר מֵהַהִתְעוֹרְרוּת שֶׁפָּעֲלָה פִּרְסֻמַּת שֶׁל בָּחוּר אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּכָל הָעִתּוֹנִים עַל הַשָּׂגַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל אֶצְלוֹ, וְהָעִקָּר שֶׁלְּכָל אֶחָד צָרִיךְ לִרְשֹׁם כַּמָּה מִלִּים כַּעֲצַת ר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל, וְזֶה טוֹרֵד מְאֹד, וְיַסְבִּיר מַדּוּעַ

עוֹסֵק בְּהַדְפָּסַת הָ"אֲשֶׁר בַּנַּחַל" יוֹתֵר מֵהַ"שְׁפַת הַנַּחַל", כִּי הַיְרִידוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל בַּחוּרִים כַּיּוֹם, זֶה אָיִם וְנוֹרָא.

ב' תתעא . . . . . **שלח**

יְעוֹרֵר לְדַבֵּר הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיחַזֵּק לַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן לְשִׂמְחָה.

ב' תתעב . . . . . **שלח**

יְדַבֵּר מִקְצָר הַהַשָּׂגָה שֶׁל הָרְחוֹקִים מֵה' בְּעִנְיַן הַדְּבֵקוּת, וּלְהַפּוּךְ — גֹּדֶל הַתְּמִיהָה שֶׁל הַצַּדִּיקִים עַל אֶפְשָׁרוּת הַהֶפְרְדוּת, כִּבְיָכוֹל, מֵאוֹר הָאֵין סוֹף, וְיחַזֵּק לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק, שֶׁעַל יָדוֹ בָּאִים לִדְבֵקוּת.

ב' תתעג . . . . . **שלט**

יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת מִמַּעֲלַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאָדָם אֵינוֹ צָרִיךְ לְשׁוּם הִתְיַשְּׁבוּת וַהֲכָנָה, רַק מֵעַצְמוֹ זוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ אֵיךְ "אֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ", וְזֶהוּ הָעִקָּר.

ב' תתעד . . . . . **שמ**

יְגַלֶּה שֶׁעִקַּר הַחַיִּים הַנִּצְחִיִּים הוּא דְּבֵקוּת הַדַּעַת בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

ב' תתעה . . . . . **שמ**

יְחַזֵּק עַל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁבָּהֶם מוֹצְאִים מַרְגּוֹעַ מִכָּל נִסְיוֹנוֹת הָעוֹלָם, וְזוֹכִים לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

ב' תתעו . . . . . **שמא**

יְבָאֵר שֶׁשִּׂמְחָה וּתְפִלָּה תְּלוּיוֹת זוֹ בָּזוֹ, וְעִקַּר הַהַצָּלָה מִנִּסְיוֹנוֹת הַזְּמַן הוּא עַל־יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת.

ב' תתעז . . . . . **שמא**

יְגַלֶּה מֵעִנְיַן קִבּוּצָתֵנוּ, שֶׁהוּא — לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ"ל בְּכָל קַצְוֵי תֵּבֵל, וְיסַפֵּר מֵאוֹרַח נִכְבָּד שֶׁהָיָה אֶצְלוֹ, וְיַיעֵץ לַנִּמְצָן שֶׁלֹּא לְקַבֵּל לְשׁוֹן הָרָע עָלָיו, וְלֹא יִרְאַג בַּעֲבוּר שֶׁהִלְוָה לוֹ עַל הַהַדְפָּסָה, כִּי יְקַבֵּל הַכֹּל בַּחֲזָרָה.

ב' תתעח . . . . . **שמב**

יְדַבֵּר מֵעִנְיַן 'לְפוּם צַעֲרָא אַגְרָא', וּמְסוֹד הַהִתְחַזְּקוּת בִּשְׂכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה כָּל הָאָדָם.

ב' תתעט . . . . . **שמג**

יַרְחִיק מִמִּדַּת הָעַצְבוּת, וְיַזְהִיר עַל הַתְּמָדָה בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל.

ב׳ תתפ . . . . . שמג
יְחַזֵּק וְיאַמֵּץ לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא לְהַנִּיחַ אֶצְלוֹ הָעֲצָבוּת.

ב׳ תתפא . . . . . תשג
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וְיַגְבִּיהַּ רוּחוֹ בָּזֶה שֶׁזָּכָה כָּל־כָּךְ לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם יוֹתֵר מִכָּל אֶחָד, וּבְרַבַּאי פָּעַל מַה שֶּׁפָּעַל בָּזֶה, וְיגַלֶּה שֶׁעִקַּר הַמִּלְחָמָה בְּסִטְרָא דְּעַמָּלֵק — כְּפִירוּת וְכוּ׳, הוּא עַל־יְדֵי סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּמַאֲמַר מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל, וְיגַלֶּה מַעֲלָתָם, וְיעוֹרְרוֹ לְהִתְחַדֵּשׁ לַעֲשׂוֹת הַכֹּל לִשְׁמָהּ, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר אֵין שַׁיָּךְ אֶצְלוֹ כָּבוֹד וְכוּ׳, וְיבָאֵר שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְתָּקִים הַדִּינִים כְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיגַלֶּה מַהֵם דִּינִים.

ב׳ תתפב . . . . . שמה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן ״לִתֵּן הַנָּהָגוֹת״, שֶׁהַכֹּל כְּבָר נִכְתַּב וְנִדְפַּס, וְיַעֲרֹךְ בְּקִצּוּר נְקֻדּוֹת בְּעִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל: א. הִתְבּוֹדְדוּת. ב. תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, וְיגַלֶּה שֶׁמְּסֻגָּל לְהוֹלָדָה. ג. לִמּוּד שֶׁלְּחָן עָרוּךְ כְּסִדְרָן. ד. לִמּוּד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיעוֹרֵר לְהִתְבּוֹדֵד אֵצֶל הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי.

ב׳ תתפג . . . . . שמו
יְדַבֵּר מִמִּשְׁלוֹחַ שֶׁנִּתְעַכֵּב עַל־יְדֵי לִמּוּד זְכוּת, שֶׁמִּסְתָּמָא חֲסֵרוֹת תְּפִלּוֹת עַל זֶה, וְיִשַּׁבַּח שְׁמוּשׁ אֶצֶל ר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל, וְיַזְהִיר לְנַצֵּל הַזְּמַן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלּוֹת.

ב׳ תתפד . . . . . שמז
יַזְהִיר שֶׁלֹּא יִתְיַשְּׁנוּ דִּבּוּרֵי הַחִזּוּק שֶׁשּׁוֹמְעִים, וְיחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַקְּטָנוּת שֶׁצָּרִיךְ לְעִתִּים, כְּשֶׁרוֹצִים לְהַכְנִיס שֵׂכֶל נִפְלָא בַּנִּפּוּלִים, וִידַבֵּר מֵעֲזוּת דְּקְדֻשָּׁה וּמִתְּפִלָּה אֵצֶל שַׁעַר הָרַחֲמִים, וְיַזְכִּיר הַבְטָחָה לִשְׁלֹחַ לוֹ סֵפֶר שֶׁל ר׳ אַבְרָהָם בְּר׳ נַחְמָן, וְשִׂיחוֹת מֹר׳ יִצְחָק בְּרַיְיטֶעֶר.

ב׳ תתפה . . . . . שמח
יְסַפֵּר מִבִּקּוּר אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶצְלוֹ וּשְׁבִיתָתוֹ בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ שִׂיחָה בְּמַחֲנֵנוּ, וְאַף שֶׁבְּעָבָר חָתַם עָלָיו, אַךְ כָּעֵת נִתְוַדַּע לוֹ גְּדֶל מַעֲלַת הַקִּבּוּץ שֶׁלָּנוּ, וְאֵיךְ נִצְרָכִים הַסְּפָרִים לַיְרִידוֹת הַנּוֹרָאוֹת שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וִידַבֵּר מִכְּסוּפוֹ — אַחְדוּת בֵּין כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְיִיעַץ נְכוֹנָה הֵיאַךְ לְקַחַת שִׁדּוּךְ טוֹב בְּלִי לִבְחֹר הַרְבֵּה, וְיעוֹרֵר לְהַרְבּוֹת בְּפֶלֶל לְיַד הַכֹּתֶל.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

משפחת חזקיה

רועי בן **דליה**

סיוון בת **ברז'יט**

הודיה בת **סיוון**

מאיה בת **סיוון**

בר יוחאי בן **סיוון**

יוסף חיים בן **סיוון**

להצלחה ורפואה שלמה ושמחה

ללידה קלה **לסיוון** בת **ברז'יט**

שנזכה בעזרת ה'

לבית משלנו ביבנאל

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

משפחת יחזקאל

ליאור בן **שמחה**

לאה פאני בת **מלכה**

להצלחה ורפואה שלמה

ושמחה

לידה קלה

ללאה פאני בת **מלכה**

שניזכה בעזרת ה' לבית משלנו

ביבנאל